

Sangola Eenyakune

Lobala: Sangola Eenyakune New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matiye.....	4
Malako.....	33
Luka	52
Yoane.....	83
Bitoma.....	104
ᑲaloma.....	131
1 ᑲakoliti	144
2 ᑲakoliti	156
ᑲagalatia.....	164
ᑲaefese	168
ᑲafilipi	172
ᑲakolose	176
1 ᑲatesaloniki.....	179
2 ᑲatesaloniki.....	182
1 Timote	184
2 Timote	188
Tito.....	191
Filemᑲ	193
ᑲaebele	195
Zake	204
1 Petelo	208
2 Petelo	212
1 Yoane.....	215
2 Yoane.....	220
3 Yoane.....	221
Yuda.....	222
Iweninyama sa Maphᑲᑲ.....	224

Matiye

Maphoko ma etatele

O Simo Elaa ya Matiye tomozwa ndongo iinene ya Simo Elaa bo waeyimolaka Malako. Kasi Simo Elaa ya Matiye embi kula kyese na bwikye na Simo eyaaka Malako.

O Simo ya Matiye tomozwa maphoko mama:

- Matiye 1-2: Bankoko ba Yesu na ibotama se
- Matiye 3.1-12: Mateya ma Yoane Mobatise
- Matiye 3.13-4.11: Ibatisama na imekama sa Yesu
- Matiye 4.12-18.35: Etoma ya Yesu o Galileya
- Matiye 19.1-20.34: Yesu amani o Galileya akye o Yelusaleme
- Matiye 21.1-27.66: Poko ya Yesu eya suka o Yelusaleme
- Matiye 28.1-20: Iakwa sa Yesu na iwenene se na baekosi

Simo Elaa ya Matiye, kyeweninya obokye Yesu ali Mokonzi ooyelese bato bee bokonzi pha Nwaphongo. Ambi kula baa na Moteye oobaphe mateya masengyesi na bee pho babee manzoka oka bato baso.

Bankoko ba Yesu

(Luka 3.23-38)

1 Kyeka mankombo ma bankoko ba Yesu-Klisto:
 Yesu ali nkoko wa Davidi, na nkoko wa Abalayama.
² Abalayama aboti Izake,
 Izake aboti Yakobo,
 Yakobo aboti Yuda na banaa nyango,
 Yuda aboti Pelesi na Zala nyango wa bee Tamala,
 Pelesi aboti Esilone,
 Esilone aboti Lama,
 Lama aboti Aminadaba,
 Aminadaba aboti Nasona,
 Nasona aboti Salamani,
 Salamani aboti Boaze (nyango yabaka Laaba),
 Boaze aboti Obede (nyango yabaka Luta),
 Obede aboti Yese,
 Yese aboti mokonzi Davidi,
 Davidi aboti Salomo (nyango yabaka njwasi owa zala-
 ka phanza na Uliya),
 Salomo aboti Loboama,
 Loboama aboti Abiya,
 Abiya aboti Asa,
 Asa aboti Yozafa,
 Yozafa aboti Yolama,
 Yolama aboti Azaliya,
 Azaliya aboti Yotama,
 Yotama aboti Akaza,
 Akaza aboti Ezekiya,
 Ezekiya aboti Manase,
 Manase aboti Amona,
 Amona aboti Yosiya,

Yosiya aboti Yoyakime na banaa nyango imbele saakyeke bee na bato ba Isalayele o boombo pha Babilone.

¹² O sima ya bokyeke na bato ba Isalayele o boombo o Babilone,
 Yoyakime aboti Salitiyele,
 Salitiyele aboti Zolobabele,
 Zolobabele aboti Abiudi,
 Abiudi aboti Eliyakime,
 Eliyakime aboti Azoko,
 Azoko aboti Sadoke,
 Sadoke aboti Akimi,
 Akimi aboti Eliudi,
 Eliudi aboti Eleyaza,
 Eleyaza aboti Matane,
 Matane aboti Yakobo,
 Yakobo aboti Zozefu,
 Zozefu moloo wa Maliya nyango wa Yesu,
 okobangye bee Masiya.

¹⁷ Tata oka Abalayama noko oka Davidi wali ba yoo iko mbuka bane. Uta oka Davidi noko wakyende bee na bato ba Isalayele o boombo o Babilone, walekana ba yoo iko mbuka bane. Na o itata imbele sasina tee noko o ibotama sa Masiya, walekana ba yoo iko mbuka bane me.

Ibotama sa Yesu

(Luka 2.1-7)

¹⁸ Ibotama sa Yesu Masiya sabaka bobo: Nyango Maliya abaka njwanjwasi owa lukaka Zozefu ilonga, kasi waaba bee naino sa bobutwanye o ingambi noko, Maliya aesi ya ekama na nwiya njwa Boloko Bosanto.

¹⁹ Moloo nye Zozefu abaka moto wa bosembo, taikaka zinga imosambola o miyo ma bato, amba ya kana imolee obokye bato saeba. ²⁰ Wa baka yo kaumunya babona, anzelu mōmōmō wa Nkolo amba motōkōlele o ndōtō, amba ya wō nē obokye: «Zozefu, nkōkō wa Davidi, saila ilonga Maliya, phō ibu siili nē, siuti na mwiya njwa Bōkōkō. ²¹ Amobota njwana wa lele, waa molaa nkombo Yesu. Eli yo moto owa mobikya bato bēē na masumu ma bē.»

²² Maphō masō maamana makyelama phō ya ikokya yaawa Nkolo na munōkō njwa moimosi wē obokye:

²³ «Ngōndō mōmōmō amoekama, amobota njwana wa lele, baamolaa nkombo Emanuel.» Nkombo mē kyelukyē iwō obokye: «Njwaphongo ali na banga elele yōkōkō.»

²⁴ Waa umwa Zozefu, ambakya nde bo wamowōkyē anzelu wa Nkolo, nōkō wa longā yo Maliya. ²⁵ Kasi taika angana nē nōkō waabota yo njwana wē, emba Zozefu amba laa njwana mē nkombo ya Yesu.

Bato ba malondo baesi ya kyeka Yesu

2 Yesu abotamaka o Betelēme ya Yuda, imbelē saa baka Elode mokonzi. Nkōkō mē, banganga baakyeke banyaseesi, bautaka biitōkōkō munyēle. Bamba ya koma o Yelusaleme. ² Bamba ya tuna bēē kye: «Nwana outi bēē ibota, mokonzi njwa bayuda, ali bi? Towēkyē nyaseesi wē atōkōsi biye munyēle, emba toesi ya mokumbela.»

³ Waa oka mokonzi Elode simo mēne, ndondo yamba baa nē, na bato basō ba Yelusaleme. ⁴ Amba ya banga bakonzi ba banganga ba Njwaphongo na bateye ba Mibeko, amba ya batuna elele'ye esengyesi Masiya ibotama. ⁵ Bamba mobuyisa bēē kye: «O Betelēme ya Yuda. Phō moimosi wa Njwaphongo akoma bobo:

⁶ «Ka wē, Betelēme, mokyisi njwa Yuda, toli njwana mokyisi pha o nkyisi ya Yuda. Phō mokonzi munēne owa mōkanba bato banga Isalayele, amouta oka ya wē.»

⁷ Emba Elode amba ya banga bato ba malondo mi-ibombo phō bamoimole imbelē sa tōkōkōkō nyaseesi mē.

⁸ Sima amba ya batoma o Betelēme, amba ya wō na bēē obokye: «Kyendē okyē mituna na mōkō na mōkō phō ya njwana, bo omoweni, oya nzimola phō na nga na kyē mokumbela.» ⁹ Waa oka bēē munōkō njwa mokonzi, bamba ya kyendē. Bamba ya wēne nyaseesi owa wēkyē bēē phanza o mbale ekyetōkōkō munyēle, kakyē o boo pha bē. Waakoma nyaseesi mē o ikolo sa ele eeli njwana, nyaseesi mē amba kyē tēme. ¹⁰ Bamba tonda na nkyisa waa wēne bēē nyaseesi mē atemi.

¹¹ Baesi ya nyōkō o ingambi, baweni njwana na nyango Maliya. Bamba kusama phō ya imokumbela, bamba ya ingola bayombo ba bē, bamba mophe makabo mama: Wolo, mpaka na mauta ma mile. ¹² Sima Njwaphongo amba ya bawōle o ndōtō obokye bēē sakula butwa yaa-

ka Elode. Emba bamba ya butwa o mokyisi njwa bēē mi nzela esuu.

Zozefu, Maliya, na njwana Yesu baloti o Ezipito

¹³ Waabutwa baa malondo, o sima, anzelu wa Nkolo mōmōmō amba yelela Zozefu o ndōtō, amba ya wō nē yokye: «Langwa, kpa njwana na nyango, lota o Ezipito, ikala omō nōkō waamowō nga na wē obokye oya butwa. Phō Elode amoluka njwana phō ya imoboma.»

¹⁴ Nde na muna mokōkō, Zozefu aesi ya tēme, akpe njwana na nyango, amba yakyē mibomba o Ezipito.

¹⁵ Abaka omō nōkō waawa Elode. Maphō mamana makyelama phō ya ikokya maphō maawōkō Njwaphongo o munōkō njwa moimosi wē obokye: «Nbangyi njwana wa nga obokye amane o Ezipito.»

Elode abomi bana baakyiky

¹⁶ Waawēne Elode obokye baamalondo bamokose, aokaka yō ekusi. Amba ya toma batuluku o Betelēme na o nkyisi yaa mambale, babome bana ba bampele basō baali sakokya mbula ibale. Amekaka babona phō atangaka nkōkō yaalekanaka tata waawēkyē baa-malondo nyaseesi. ¹⁷ Maphō masō mamana makyelama bo wawōkō moimosi Yilimiya obokye:

¹⁸ «Baokyi ilela siute o Lama, malelo na imiima sa ngōngō. Eli Layele kalele bana bē, taazingye obokye bamobōndō phō bana bēē bawe.»

Zozefu, Maliya na njwana Yesu bamani o Ezipito

¹⁹ O sima ya iwaa sa Elode, anzelu wa Nkolo amba yelela Zozefu o ndōtō o Ezipito. ²⁰ Amba ya wō nē yokye: «Tēme, kpa njwana na nyango, butwa o Isalayele, phō baalukaka iboma njwana bawe.»

²¹ Zozefu amba ya tēme, aesi ya kpa njwana na nyango, amba ya butwa o Isalayele. ²² Kasi waaoka Zozefu obokye Arkelaus abuto mokonzi njwa Yuda o elele ya ango Elode, amba lota ibutwa omō. Njwaphongo amba kula moteya o ndōtō ndengye ekokyi yo ikyela, amba ya kyendē o mokyisi njwa Galileya. ²³ Amba ya kyē zala o Nazaletē. Maphō mamana makyelama phō ya ikokya maphō maawōkō baimosi ba Njwaphongo obokye: «Baamobanga moto wa Nazaletē.»

Mateya ma Yoane Mobatise

(Malako 1.1-8; Luka 3.1-18; Yoane 1.19-28)

3 Sima ya mambula, Yoane Mobatise akyekyē o bokye pha Yuda, akyekyē miteya bobo: ² «Bongola mandondo, phō bokonzi pha ikolo bokomi phenephē.» ³ Yoane, eli yo moto owa wōkō moimosi Isaya phō ye obokye:

«Moto mōmōmō kaanjwane onte ya bokye yokye: Nkolo kalukyē iyaa: Omobōngyisa nzela, tutola banaa manzela maakyiky yō!»

⁴ Yoane abaka kalate etobu eya kyela bēē na nkungyē ya nyama na nkombo shamo, na nkamba ya lopho la nyama o mobimbi, abaka kaze nde ntete na maboo.

† Mauta mē mali ndokolo ngola ekyeingye bēē bolekyele.

⁵ Bato ba Yelusaleme na bato baso ba Yuda na baa mokyisi mooli phenephe na ebale ya Yaladene, babaka bakye oka ye. ⁶ Baimolaka masumu ma bee o boo pha bato baso, Yoane abaka kababatisa o ebale ya Yaladene. ⁷ Waawene Yoane obokye Bafalisayi na Basadukayi baikye baye oka ye pho ababatisa, amba tata ibawole bobo: «Bee ibota sa nzoo, oephe malondo ma ilota yoo ya Nwaphongo ekye ye nza? ⁸ Weninya na bikyela obokye obongosi motema. ⁹ Le imiwole obokye: «Ekepele yoo ete lokyele, pho Abalayama ali nkoko wa banga.» Pho naewole ngakye, Nwaphongo akoyi ibuya mabanga mama bana ba Abalayama. ¹⁰ Bambo bongye ikoko pho ya ikpete nkanga ya nzete; nwete munsu mote mobote mbuma ndaa, baamokpete, bambamovaka o nweya. ¹¹ Nga, naebatisa na maa pho ya iweninya obokye obongosi motema, ka ookoye o sima ya nga, amoebatisa na Bolobo Bosanto na na nwenya. Yo andekyi na mwiya, sikyilongobana na pho ya imumanya bikoto. ¹² Aphisi enyengyele o maboko pho ya ikabola mbuma na nkata. Amobomba mbuma o bompende, kasi amotumba nkata o nwenya moote moozime.»

Ibatisama sa Yesu

(Malako 1.9-11; Luka 3.21-22)

¹³ Moko moko Yesu autaka o Galileya aesi o Yaladene, amba ya koma ooli Yoane pho abatisame. ¹⁴ Kasi Yoane amba le, yokye: «Eli nde we moto okokakyi imbatisa, emba kombe kula yaa oka nga ndengye'ye?» ¹⁵ Kasi Yesu amba ya mobuyisela yokye: «Anola obokye wataa baa babona pho ya unjanwa eye. Pho tosengyesi ikokya maphoo maso mazingaka Nwaphongo.» Emba Yoane amba ya anola. ¹⁶ Waunva Yesu izwa batisimo, amba abwa o maa. Nde mina wamoo, ikolo samba ingwa, amba wene Bolobo pha Nwaphongo bote ndokolo inkoto-nwenya siesi yauta mi yo. ¹⁷ Nwesi moko nwenya nwenya uta o ikolo mowoo obokye: «Oyo ali Nwana wa nga wa lozingo; nasepesi ne na boikye.»

Zabulu amekyi Yesu

(Malako 1.12-13; Luka 4.1-13)

4 Bobele Bolobo amba ya kamba Yesu o bokye pho Zabulu amumekye. ² Omoo, Yesu akyelaka nkoko mako mane mobimba sazaa, emba Yesu amba ya oka nzala. ³ Zabulu amba ya wali yo, amba ya woo ne yokye: «Bo oli Nwana wa Nwaphongo, woo na mabanga mama ma butwe mapa.» ⁴ Kasi Yesu amba ya mobuyisa yokye: «O buku pha Nwaphongo wakomama bobo: «Moto eta bikye nde na mapa, kasi na maphoo maso maa woo Nwaphongo.»» ⁵ Emba Zabulu amba kye ne nkoko o Yelusaleme, mokyisi mosantu, akye moteye o songye ya Tempelo, ⁶ amba ya woo ne yokye: «Bo oli nwanwa wa Nwaphongo, omikumbya o se; pho o buku pha Nwaphongo wakomama bobo: «Nwaphongo amoetomela banze be, ba moetamba pho ekolo ya we yango sazuma mi ibanga.»» ⁷ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «O buku pha Nwaphongo wakomama bobo:

«Sameka Nwaphongo Nkolo ya we.»» ⁸ Zabulu amba kula kyende ne o ikolo sa ngomba aanda, amba moteya makonzi maso maa se na ngambo ya mango. ⁹ Amba ya woo ne yokye: «Nameophe iso miina bo onkusamesi pho ya inkumisa.» ¹⁰ Yesu amba ya woo ne yokye: «Molemba, mana wawa! Pho o buku pha Nwaphongo wakomama bobo: «Wamokumisa nde Nwaphongo Nkolo ya we, wamba na kyelela nde yo, moto mosuu phe.»» ¹¹ Bobele Zabulu amba ya mana wali Yesu. Emba banze bamba yaa waali Yesu, bamba tata imokyelela.

Yesu atati etoma ye o Galileya

(Malako 1.14-15; Luka 4.14-15)

¹² Waa oka Yesu obokye baakye Yoane o boloko, amba kye o Galileya. ¹³ Amani o Nazalet, kasi amba kye zala o Kapalanauma, mokyisi mooli o mokukulu nwa ebale ya Galileya, o manyete ma Zabuloni na Nefetali. ¹⁴ Wakyelama babona pho ya ikokya maphoo maawoko moimosi Isaya obokye:

¹⁵ «Manyete ma Zabuloni na ma Nefetali, mopha nwa ebale eenene, o mbale eyoko ya Yaladene.

Galileya mokyisi nwa bato bate bali Bayuda!

¹⁶ Be, bato baabakyi o enzombi baweni munyete njwaa phele!

Baabakyi o enzombi ya mokyisi nwa bawe, munyete mobatkoklesi!»

¹⁷ Uta imbele me, Yesu abuto iteya bobo: «Bongola motema, pho bokonzi pha Nwaphongo bokomi phenephe!»

Yesu abangyi baekosi bane

(Malako 1.16-20; Luka 5.1-11)

¹⁸ Yesu abaka kakye mitambula o mokukulu nwa ebale ya Galileya, amba ya wene baso ba swe babale, bola na mosii, Simo okobangye bee Petelo, na Andele nwanwa wa nyango, babaka bavakye bondendi. ¹⁹ Yesu amba ya woo na bee yokye: «Imbengye! Nameobuya balukyi ba bato.» ²⁰ Mbala yoo, baikyi mandendi ma be, babengyi Yesu. ²¹ Waamana Yesu wamoo, akuli wene bato babale, bola na mosii, Zake na Yoane, bana ba Zebede. Babaka o vato na ango wa bee Zebede babongya mandendi. Yesu amba ya babanga. ²² Mbala yoo, baikyi ika vato na ango wa be, babengyi Yesu.

Yesu kateya, kambe na bikya bato

²³ Yesu atambulaka o Galileya mobimba; kakye miteya o mangambi ma makyita, kakye miimola Simo Elaa ya bokonzi pha Nwaphongo na ikyemibikya bato na malosi ma bee maso, na bileme ba bee biso.

²⁴ Ngambo ye ya tambulaka o manyete ma Siri mobimba, bamba moyelela na bato baso baabaka na malosi ndengye na ndengye na baabaka na matungyisi ndengye na ndengye; na baabaka na maloko mabe na baamaphukuluku na bituku. Yesu amba ya babikya.

²⁵ Bato baikye bamobengaka; bautaka o Galileya, o

Dekapolis, o Yelusaleme, o Yuda na o mokyisi mooli o mopha moyokwa nwa Yaladene.

Yesu kateya o ikolo sa ngomba

5 Waawene Yesu bato baikye wam, aesi ya baa o ikolo sa ngomba, akye zala. Baekosi be bamba ya susinya phenephe ne, ² amba tata ibateya bobo:

Yaakolo nkyisa

(Luka 6.20-23)

³ «Nkyisa ili na baamiebe obokye bali bakayee o mandondo,

pho bokonzi pha ikolo boli pho ya be!

⁴ Nkyisa ili na baalele,

pho Nwaphongo aababond.

⁵ Nkyisa ili na baate bali na tko,

bee bamozwa mokyisi nwa lakyela Nwaphongo bato.

⁶ Nkyisa ili na baali na phowa ya ikyela bolaa,

pho Nwaphongo amokokya phowa ya be.

⁷ Nkyisa ili na baaokye bato ngong,

pho Nwaphongo abaoka na bee ngong.

⁸ Nkyisa ili na baali na mandondo maakunywa,

pho bamowene Nwaphongo.

⁹ Nkyisa ili na baakyemiambya bose,

pho Nwaphongo aababanga bana be.

¹⁰ Nkyisa ili na baanyokom pho bakyele bolaa,

pho bokonzi pha ikolo boli pho ya be.

¹¹ Nkyisa ili na bee bo bato baetole,

baenyokwa bambe na ewole mapho maso maabe pho bee konzanole.

¹² Kumba, ba na nkyisa,

pho mbano enene kyeeziya o ikolo.

Pho banyokwa baimosi ba Nwaphongo

baabaka phanza nde bom.

Mokpa na Tala

(Malako 9.50;Luka 14.34-35)

¹³ «Bee oli mokpa nwa mokyisi. Ka bo mokpa mu-mani vale, bamokula mobuya vale ndengye'ye?

Temokuli ba na tina, baamovaka o nze, bato baamokyita. ¹⁴ Bee oli saa ya mokyisi, mokyisi njaa-tongama o ikolo sa ngomba temokoyi ibombama.

¹⁵ Tebaalosa tala pho ya iekukya na katini, kasi baeteye o ikolo sa mesa pho eweninya bato baso baali o ingambi.

¹⁶ Yango mena, osengyesi ilola o boo pha bato ndokolo tala pho bawene bolaa bookyele bee, emba baambe kumbela Ango wa bee ooli o ikolo.»

Mateya pho ya mibeko

¹⁷ «Saumunya obokye nga naya pho ya imanya mobeko nwa Mose na mateya ma baimosi ba Nwaphongo. Siika yaa pho ya imanya kasi pho ya ikokya. ¹⁸ Eli phele, na wo na bee, tee noko wamumana ikolo na muse, ete bamanya lowoko noko o mibeko, ebe na njwana itanga o mokyiky owakoma bee omoko ete baamumanya. ¹⁹ Yango mena, na nza na nza okomanya noko njwana mobeko o mokyiky, kambe nateya

bato basuu bakyele bom, amoba moto wa mbomela o bokonzi pha ikolo. Ka iyo nzaa ookokumole mibeko kambe na teya bato basuu obokye bakyele bom, amoba moto wa boo o bokonzi pha ikolo. ²⁰ Na wo na bee, luka ikumola Nwaphongo ileka bookomokumole bateye ba mibeko na Bafalisayi, bo phe, otoonyoko o bokonzi pha ikolo.»

Mateya pho ya wo

²¹ «Waunva oka ewole ya bankoko kyewo bobo: "Sa boma moto; moto oobomi moto, bateni ba malombe baamosambisa." ²² Kasi nga na wo na bee bobo: Moto munsoko okyesi nwebi yo, bateni ba malombe baamosambisa. Ka ootosi nwebi obokye: "Ebususi!" ikyita siinene sa banganga ba Nwaphongo saamosambisa. Owa mowoko na nwebi ne yokye: "Alemana!" ebongyi obokye bamovakye o njwenya nwa lifelo. ²³ Bokokye o mesa ma Nwaphongo pho ya ikye mophe ibonza, bo omoko okye umunya obokye oli na lowoko na nwebi na we, ²⁴ langya ibonza sa we imbale ya mesa ma mabonza, kyende naino okye bongye na nwebi na we, emba ombe ya ambya ibonza sa we oka Nwaphongo. ²⁵ Bo moto aephundi, bo bee ne kombe kyende oka ba zuzi, bongya ne wataaba bee o nzela. Bo phe, moto me amoeyambya oka ba zuzi, bamoetoma oka batuluku pho baenyoko o kokwa. ²⁶ Nde phele na wo na we: Otootokoko o kokwa tee noko waamophuta we mbongya ya we es.»

Mateya pho ya baphemba

²⁷ «Waunva oka bawo bobo: "Sakya phemba na njwanjwasi wa moto." ²⁸ Kasi nga na wo na bee bobo: Moto munsoko okyeyi njwanjwasi wa nwebi pho ya imooka phowa, ambokyele ne phemba o ndondo ye. ²⁹ Bo ziyo sa we saa boloo si etome o ikyela bobo, osiphengoko, osivakye itakye. Elekyi bolaa pho ya we ibungya enango yonyo ya nzoto ya we na obokye baevakye muwosi o lifelo. ³⁰ Bo eboko ya we eya boloo kyeeetome o ikyela bobo, oetene, oevakye itakye. Elekyi bolaa pho ya we ibungya enango yonyo ya nzoto ya we na obokye okye muwosi o lifelo.»

Mateya pho ya iboma bolonga

(Matiye 19.9;Malako 10.11-12;Luka 16.18)

³¹ «Bakulaka wo bobo: "Bo lele ale njwasi we, asengyesi obokye amokomele mokanda moimole obokye bolonga bowee." ³² Kasi nga nawo na bee bobo: Moto munsoko okole njwasi we, boteebe pho ya mibeko misuu miikatele bolonga me obokye bowe phe, mena atomise njwanjwasi me ikyela baphemba. Ka moto owamolonga njwanjwasi wa ndenge mena, akyesi phemba.»

Mateya pho ya ikata seleka

³³ «Wakulaka oka obokye bawoko na bankoko ba bangabobo: "Sakata seleka ya kole. Kasi kyela maphoko maso malakya we bookatakyi we seleka o boo pha Nkolo." ³⁴ Kasi nga nawo na bee bobo: Sakata seleka noko

ŋwana bokyii bobo. Ebe na nkombo ya ikolo, pho ikolo eli eziye ya Nwaphongo. ³⁵ Naa na nkombo ya munse, pho muse eli elele ekye tɛye yo makolo mɛ, naa na nkombo ya Yelusaleme, pho Yelusaleme eli mokyisi ŋwa Mokonzi munene. ³⁶ Sakata selesa na moto ŋwa wɛ, pho tokokyi ibuya suwe ya wɛ ntane naa nsindo. ³⁷ Bo ɛɛ, wɔ obokye: “ɛɛ”. Bo phe, wɔ obokye: “Phe”. Maphɔɔ masɔ mabakya bɛɛ o maamana maute na Molemba.»

Mateya pho ya ibuya bobo

(Luka 6.29-30)

³⁸ «Waoka bawɔɔ bobo: “Ziyo pho ya ziyo; zino pho ya zino.” ³⁹ Kasi nga na wɔ na bɛɛ bobo: ‘Bo moto akyesi bobo, samobuyisa bobo. ‘Bo moto aewandi engyete o itama sa boloo, kula mophe saa bowɛɛ. ⁴⁰ ‘Bo moto kalukye iyekamba o baloo pho ya iyebɔɔ simisi, omolele na muna munkoto. ⁴¹ ‘Bo moto aeyongyi na bokusi ikye moika o ebonga, kula lekana nɛ itakye na ebonga. ⁴² ‘Bo moto aeyongyi ekpele, omophe; bo azingyi ibeka na wɛ, omobekya.»

Izinga banguna

(Luka 6.27-28,32-36)

⁴³ «Waoka bawɔɔ bobo: “Zinga nwebi na wɛ, ina munguna ŋwa wɛ.” ⁴⁴ Kasi nga na wɔ na bɛɛ bobo: Zinga banguna ba bɛɛ, bɔndele pho ya bato baenyɔɔ. ⁴⁵ Emba waamba baa bakolo bana ba Ango wa bɛɛ Ooli o ikolo. Pho katɔɔ moo nwe na pho ya bato baabe na pho ya bato baala. Kanɔya mbula pho ya bato bakyele bolaa na pho ya bato bakyele bobo. ⁴⁶ ‘Bo kozingye nde bato baezingye, mbano ye eyamozwa bɛɛ oka Nwaphongo? Na baphutise ba mputi bakyele bomɔ! ⁴⁷ ‘Bo kobeya nde bana nyango na bɛɛ, mena o kyesi lowɔ lolekyi? Phe! Na bato bate baebe Nwaphongo bakyele nde bomɔ! ⁴⁸ ‘Bɛɛ ba bato baala boli Ango wa bɛɛ owa ikolo molaa.»

Mateya pho ya isunga babola

6 «Kyeba na ndengye ekyekelele bɛɛ Nwaphongo. Samokyelele o miyo ma bato obokye baewenekye. Bo phe, otozwe mbano oka Ango wa bɛɛ oli o ikolo. ² Waa kabele wɛ mobola ekpele, sakyela obokye bato baewene bokyele banyamabɔle o mangambi ma makyita na o nsɔngɔ pho bato babakumisa. Nde phele, nawɔ na bɛɛ ngakye: ‘Baambozwa mbano ya bɛ. ³ Kasi bo ebɔɔ ya wɛ eya boloo kyekabele mobola, kyela obokye ebɔɔ ya wɛ eya bowɛɛ saeba. ⁴ Pho ikabo sa wɛ sibee miibombo; emba ɔngɔ okowene maphɔɔ mabombama amoeyuma.»

Mateya pho ya ibɔndele

(Luka 11.2-4)

⁵ «Bo kobɔndele, sa baa ya bato ba bɔɔ; bazingye ikyemitemɛ o mangambi ma makyita na o nsɔngɔ pho ya ibɔndele pho bato basɔ babawene. Nde phele, nawɔ na bɛɛ; baambozwa mbano ya bɛ. ⁶ Kasi iwe,

bokolukye ibɔndele, nyɔɔ o kolale wɛ, ziba ekomba, bɔndele ɔngɔ oli o elele mɛ eya ibombo, yo okowene iso ikyekele wɛ miibombo amoephe mbano. ⁷ Wa bɔndele bɛɛ Nwaphongo, sa wɔ maphɔɔ maikye ndokolo bato bate baebe Nwaphongo; baumunya obokye Nwaphongo aabaoka nde bo bawɔɔ na boikye.

⁸ Sakyela ya bɛ, pho Nwaphongo, angɔ wa bɛɛ, kaebe iwaa iisengyesi na bɛɛ, bɛɛ naino sataa iyonga.

⁹ Kyeka bosengyesi bɛɛ ibɔndele:

“Ango wa banga ooli o ikolo, nkombo ya wɛ ebe esantu.

¹⁰ ‘Bokonzi pha wɛ boyee;

mokano ŋwa wɛ mokyelame wawa o se ndokolo bokokyelame wango o ikolo.

¹¹ Olophe lɔɔ ntoma iikokyi.

¹² Ololimbisa bobo bookyesi banga nde bokolimbisa banga bebi bobo bolokyesi bɛ.

¹³ Salokamba o bimekyi;

kasi olobikya o nɛɛ ya Molemba. [Pho bokonzi, mwiya na nkyemɔ ili ya wɛ bobele na bobele. Amɛ.]»

¹⁴ «Pho, bokolimbisa bebi bobo boekyesi bɛ, Ango wa bɛɛ ooli o ikolo amoelimbisa mɛ. ¹⁵ Kasi bo oleɛ ilimbisa bebi bobo boekyesi bɛ, Ango wa bɛɛ etaelimbisa bobo bookyesi bɛɛ mɛ.»

Mateya pho ya imiima ntoma

¹⁶ «Waamiime bɛɛ ntoma, samikyela ngɔngɔ bokokyele banyamabɔle, bakangye maboo ma bɛɛ pho bato basɔ bawene obokye bamiimi ntoma. Nde phele, na wɔ na bɛɛ, baambozwa mbano ya bɛ. ¹⁷ Kasi wɛ, bo omiimi ntoma, kunyola boo pha wɛ, bɔngya suwe na bolaa. ¹⁸ Pho bato saeba obokye omiimi ntoma; moto owaaloeba nde ɔngɔ ooli o elele ya ibombo. Emba ɔngɔ ookowene maphɔɔ maali o mabombo, amoephe mbano.»

Ibomba ezwele o ikolo

(Luka 12.33-34)

¹⁹ «Sa bomba ezwele o mokyisi mumu. O mokyisi mumu, munɛ na mabembe bamoeyɔɔ, baibi bamobuka maphungola pho ya ieyiba. ²⁰ Kasi bomba ezwele nde o ikolo oka Nwaphongo. Pho omɔ tewali munɛ, mabembe ma iyɔɔ mbolo temali, na baibi baibuka mangambi tebali. ²¹ Pho elele eli ezwele ya wɛ, ndondo ya wɛ elangyi nde omɔ.»

Tala ya nzoto

(Luka 11.34-36)

²² «Miyo mali tala ya nzoto; bo miyo ma wɛ mali na bolaa, nzoto mobimba ya mowene saa, ²³ Kasi bo miyo ma wɛ mali na bolɔsi, nzoto ya wɛ mobimba yamobaa o enzɔmbi, otoowene ekpele. Nde bomɔ, bo tala eeli o ndondo ya wɛ ebuto enzɔmbi, enzɔmbi mɛ yamoba ekusi koleka.»

matosa, ali ndokolo ebubusi ootongyi ingambi se o ikolo sa musengye. ²⁷ Mbula eno, maa matondi, ewele ekusi enyinginye sina ingambi, siuwo sisu sisu.»

Bokonzi pha Yesu
(Malako 1.22;Luka 4.32)

²⁸ Waunva Yesu mateya mamana, bato baso bakamwaka na moteyesi nwe. ²⁹ Phoo taikaka baa kateya ya bateye ba mibeko, kasi kateya na bokonzi bosu.

Yesu abikye moto ooli na bolosi pha maba
(Malako 1.40-45;Luka 5.12-16)

8 Waaba Yesu kaute o ngomba, bato baikye baamba ya mobenga. ² Emba moto mawawo oli na bolosi pha maba amba ya waali yo, aesi ya kusama o boo phe, amba wo ne yokye: «Nkolo, bo ozingyi okokyi iimbikya.» ³ Yesu amba ya elola ebawo, amokumi, amba ya wo yokye: «Nazingyi, bika!» Nde mina wawo, maba me mamani. ⁴ Yesu amba ya wo ne yokye: «Oka na bolaa! Saika loimola moto, kasi kyende kyemiteya oka nganga ya Nwaphongo, oambya na ikabo bo wa wo Mose; phoo ya iweninya oka bato baso obokye obikyi phele.»

Yesu abikye mosali nwa mokonzi nwa batuluku
(Luka 7.1-10;Yoane 4.43-54)

⁵ Waaba Yesu kanyolo o Kapalanauma, mokonzi nwa batuluku ba Loma amba yaa ooli yo, amba ya nyin-gonela ne bobo: ⁶ «Nkolo, moto wa etoma wa nga alangyi o ingambi, taakokye ikula tambula, ali na bolosi boikye.» ⁷ Yesu amba ya wo ne yokye: «Nakyende, namokye mobikya.» ⁸ Mokonzi nwa batuluku amba mobuyisa yokye: «Nkolo, nga nali nza obokye onyolo o ingambi sa nga? Kasi wo nde lowo lowo, moto wa etoma wa nga amobika. ⁹ Phoo nga natosa bakonzi ba nga; nali na na batuluku baantosa. Bo na wawo na mawawo ngakye: “Kyende!” kakyende, bo na wawo na oomoyawo ngakye: “Yaka!” kaye, na bo natomi moto wa etoma wa nga obokye: “Kyela bobo”, kakele.» ¹⁰ Waaoka Yesu baabona, ambakamwa amba ya wo na bato baabaka bamobengye yokye: «Nde phele na wo na be, naino siweni moto wa ianola ndengye eye onte ya bato ba Isalayele. ¹¹ Na wo na be ngakye: Bato baikye bamouta biitawo munyele na biikye waa munyele, bamoyanyawo o bokonzi pha ikolo, bamozaa o eseleke elele wawo na Abalayama, na Iza-ke na na Yakobo. ¹² Kasi bato baabakyi bato ba Bokonzi pha ikolo, baabavaka o ibanda, o enzambi, omoo bamobutwa ilela na itwa mino.» ¹³ Emba Yesu amba ya wo na mokonzi nwa batuluku yokye: «Butwa oka ya we, phoo ya ianola sa we, Nwaphongo aephe iso imoongyi we.» Nde o sina imbele me, moto wa etoma wa mokonzi nwa batuluku abikaka.

Yesu abikye bato baikye baa malosi
(Malako 1.29-34;Luka 4.38-41)

¹⁴ Yesu amba ya kyende o ingambi sa Petelo. Aesi ya kye zwa nyango wa nwasu wa Petelo alangyi ali na mowewe. ¹⁵ Amba mokuma na ebawo, mowewe moesi ya mana, amba ya inwa abuto imokyelela. ¹⁶ Waakoma nkawawo, bamba yelela Yesu bato baikye baa malawo mabe. Yesu amba phaphala na mango, amba mitawo, amba na bikya bato baso baabaka na malosi. ¹⁷ Akyelaka maphawo maso babona phoo ya ikokya maloba ma moimosi Isaya waa wo yo obokye: «Akpe bileme ba banga, anyanye na malosi ma banga.» †

Baazingye ibenga Yesu
(Luka 9.57-62)

¹⁸ Waawene Yesu bato baikye bamolungye, amba ya wo na baekosi bee yokye toakale o ngambo eyawo ya ebale. ¹⁹ Nde o sina imbele me, moteye mawawo wa mibeko amba yaa oli Yesu amba ya wo ne yokye: «Mot-eye, namoebenga mboka esoo eya mokyende we.» ²⁰ Yesu amba mobuyisa yokye: «Manzumbu mali na bikakala, manyawo mali na moobo, kasi nga Nwana wa Moto sili na elele ya imilangya.» ²¹ Mawawo na baekosi bee amba ya wo ne yokye: «Nkolo, inde naingyele taakye kunda tata.» ²² Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Imbengye, le bawee na bawee bakundane.»

Yesu azibise Ewele na kanda
(Malako 4.35-41;Luka 8.22-25)

²³ Bobele Yesu amba ya kpela o vato na baekosi bee baamba yakye ne molungo. ²⁴ Mbala wawo Ewele ekusi eesi yakyela o ebale, emba maa matati inyawo o vato. Kasi Yesu abaka na ebuu. ²⁵ Baekosi bamba ya susinya waali yo, baesi ya moumola bekye: «Nkolo olobikya, tomowaa!» ²⁶ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Be koile iye? Iyanola sa be sili sikyiki!» Emba amba ya inwa, aesi ya phaphala na Ewele na maa wawo waa ikala wango phio. ²⁷ Be baso bakamwaka bekye: «Moto oyo ani baa nzaa obokye Ewele na kanda imotosa?»

Yesu abikye bato baa malawo mabe
(Malako 5.1-20;Luka 8.26-39)

²⁸ Waakoma Yesu o ngambo ya ebale, o mokyisi nwa Gadara, bato babale bautaka o malita, batawo baesi ya vana ne. Bato me babaka na malawo mabe, babaka batambo na bokusi; yango mena bato tebakokaka ikula lekana mi nzela me. ²⁹ Bato me bamba butwa iyanwana bekye: «Nwana wa Nwaphongo, banga na we lowoye? Ombo ya lotungyisa wawa naino imbele me sataa koka?» ³⁰ Nwana itakye na waali be, bokanda pha mangulu phabaka bokyemizaa. ³¹ Milimo mibe mamba nyingonela na Yesu bobo: «Boozingyi ilowinya, olotome tokye nyawo o mangulu mamana.»

³² Yesu amba ya wo na be yokye: «Kyende kye nyawo mi

† Yisaya 53.4.

Yesu abikye moto owa mbubu

(Luka 11.14-15)

³² Waaluka bée ikyende, bamba yelela Yesu moto mowa owa mbubu pho abaka na bolobobe.
³³ Waatokola Yesu bolobobe me, moto owa mbubu abuto iwo. Bato baso bakawaka bamba wo bekye: «Naino tolweni lowo la ndengye eye o Isalayele!»
³⁴ Kasi Bafalisayi bamba wo bekye: «Eli mokonzi nwa malobobe moto okomophe bokonzi pha itokola malobobe mabe.»

Yesu aokyi bato ngongo

(Malako 6.6b,34;Luka 10.2)

³⁵ Yesu atambulaka o nkyisi iso inene na iinkyiky; abaka kateya o mangambi ma makyita, Simo Elaa ya bokonzi na ibikya bato ba malosi ndengye na ndengye na ná bileme ba be. ³⁶ Aokaka ngongo iikye o ndondo ye pho ya boikye pha bato bawenekye yo, pho baphem-bekye, baengyebanaka ndokolo mampate mazangyi mobanze. ³⁷ Emba amba ya wo na baekosi bée yokye: «Mbuma ili nzikye o inzabi, kasi bato ba iinko tebali baikye. ³⁸ Onga na nkolo wa inzambi atome bato ba etoma baikye pho bamunokyele mbuma.»

Batoma iko mbuka babale

(Malako 3.13-19;Luka 6.12-16)

10 Yesu amba ya banga baekosi bée iko mbuka babale, amba baphe mwiya nwa itokola malobobe mabe na ibikya malosi ndengye na ndengye. ² Kyeka mankombo ma bana batoma iko mbuka babale: Owa boo Simo okobangye bée Petelo na nwana nyango Andele; Zake na nwana nyango Yoane, bana ba Zebede; ³ Filipe na Batelemi; Toma na Matiye mophutise wa mputi; Zake nwana wa Alafe, na Taade; ⁴ Simo owa ingomba sa baatembele mokyisi nwa be, na Yudasi Mosikaliota owa ungyaka Yesu.

Etoma ya batoma iko mbuka babale

(Malako 6.7-13;Luka 9.1-6)

⁵ Yesu amba ya toma batoma iko mbuka babale baabana; amba ya baphe mitindo mimi: «Sakyende o nkyisi ya babutu; sanyoko o mokyisi mowa nwa Samaliya. ⁶ Kasi kyende nde oka bato ba Isalayele pho babutwa ndokolo mampate mabungyi. ⁷ Waamoba bée o nzela, kyemiimola obokye: “Bokonzi pha ikolo bokomi phenephe.” ⁸ Bikyia bato ba malosi, akola bawe, bikya bato ba maba, tokola malobobe mabe. Ozwee pha, ambya pha. ⁹ Saphila wolo, na phalanga o makuba ma bée. ¹⁰ Saphila ikuba pho ya imbanga, na basimisi babale, saphila na mapapa, na motuu. Pho, moto wa etoma abongyi na mbano. ¹¹ Bo okomi o mokyisi mowa munene naa mokyiky, luka moto owa ndondo elaa, zala oka ye tee kono mokola nwa mumaná bée o mokyisi me. ¹² Bo onyoko o ingambi mowa, wo obokye: “Bose bobo na bée.” ¹³ Bo bato ba ingambi me baeyambi, bese pha bée pha moba na be; “Ka bo tebaeyambi, bese pha bée pha moebutolela. ¹⁴ Bo o

ingambi mowa naa omokyisi mowa, bale ieyamba na ieyoka, lekana ombe lasa mobulubutu nwa makolo ma bée. ¹⁵ Nde phele na wo bée ngakye: Mokola nwa mosambisa Nwaphongo bato, etumbu ya mokyisi mawuna yamoleka eya Soko na Gomola.”»

Minyoko maa moyaa

(Malako 13.9-13;Luka 21.12-17)

¹⁶ «Okyemela! Naetome ndokolo mampate onte ya mangoko. Yango mena obe na bokyengyi ndokolo manzoko, na bonyile ndokolo mankoto-nwenya. ¹⁷ Kyeba, pho bato bamoosongyela oka bazuzi, bamobinda phimbo o mangambi ma makyita. ¹⁸ Pho ya nga, ba mokye na bée o boo pha bato baatebaebe Nwaphongo baeyokye. ¹⁹ Waa mokye bée o boo pha bazuzi, bée saila pho ya maphoko masengyesi bée iwo, maphoko maamowo bée, wamazwa nde imbela me. ²⁰ Maphoko me ete maaute na bée, kasi Boloko pha Ango wa bée pha mowa onte ya bée. ²¹ Onte ya ibota, baná bamoungya bana nyango na bée obokye bababome. Ba ango bamoungya bana ba be, bana bamoekpenela baboti ba bée pho bababome. ²² Bato baso bamoeyina pho ya nga. Kasi owa moitala tee kono o suka amobika. ²³ Waamoenyoko bée o mokyisi mowa, lota o mokyisi mooyoko. Nde phele na wo na bée ngakye: Ootooa unva itambula o nkyisi iso ya Isalayele mena Nwana wa Moto sa boyakakye. ²⁴ Moekosi taalekye moteye we, moto owa etoma taalekye mokonzi nwe. ²⁵ Wa bongyi nde obokye moekosi abutwe booli moteye nwe, na moto wa etoma booli mokonzi nwe. Bo babangye mokonzi nwa ibota Belezebula, ka baná baamba babanga ba nza?»

Moto ookokyi bée iila

(Malako 8.38;Luka 9.26;12.2-7)

²⁶ «Yango mena saila moto. Mokola mowa moli, mowaa maphoko maso maabombama mamotoko o nze, maphoko maazite bée mamobana. ²⁷ Ikyewole nga o enzombi, okule iwo waa moo, ka ikyoko bée na bée o itoo, o iwo o ikolo sa motoko. ²⁸ Saila baabome nzoto kasi te bakokyi iboma molimo, ila nde Nwaphongo ookokyi iboma na nzoto na molimo o lifelo. ²⁹ Tebaungya manyosi mabale maakyiky na motuya mokyiky? Kasi kono na mango teeka o se sa obokye Ongwa wa bée, Nwaphongo saeba. ³⁰ Pho ya bée, eli nde bombo, na suwe ya bée ango wa bée Nwaphongo kaiyebe na motuya. ³¹ Yango mena bée saila, pho oli na ntina koleka manyosi maikye maakyiky.»

Ianola ndee ilee Yesu

(Luka 12.8-9)

³² «Moto okonzanole o miyo ma bato, na nga naamoanola o boo pha Tata ooli o ikolo. ³³ Ka moto owamunzangana o boo pha bato, na nga naamoan-gana o boo pha Tata ooli o ikolo.»

Bose phe, kasi ebas
(Luka 12.51-53;14.26-27)

³⁴ «Saumunya obokye naesi yaambya bose o mokyisi. Siikiya yaambya bose, kasi ebas. ³⁵ Naesi pho ya iyakabola njwana wa lele na ango, njwana wa njwanjwasi na nyango, njwanjwasi wa njwana na nyamolo nye.

³⁶ Nde phele, banguna ba moto ya mobaa nde bato ba ibota se.»

³⁷ «Moto ookozingye nyango naa ango indeka nga, takokyi ibaa moto wa nga. Moto ookozingye njwana we wa lele naa wa njwanjwasi indeka nga, takokyi ibaa moto wa nga. ³⁸ Moto ootonyanya ekulusu ye pho ya imbenga, takokyi ibaa moto wa nga. ³⁹ Moto ookozingye ibanza bomoko phe aabobungya, kasi ookobobungya pho ya nga amokula bozwa.»

Moto oeyambi anzambi
(Malako 9.41)

⁴⁰ «Moto oeyambi, anzambi nga; ka moto oonzambi, ayambi yo owantoma. ⁴¹ Moto owamoyamba moimosi wa Nwaphongo pho ali moimosi, amozwa iphuti siiphe Nwaphongo moimosi. Ka moto owamoyamba moto owa ndondo elaa pho ali moto wa ndondo elaa, amozwa iphuti siiphe Nwaphongo moto wa ndondo elaa. ⁴² Nde phele na wo na bde ngakye: Moto owa mophele koko koko ya maa ma mpiyo na moko moko wa baakyiki onte ya baekosi banga, pho ali moekosi wa nga, amozwa iphuti se.»

Batima ba Yoane Mobatise
(Luka 7.18-35)

11 Waaunva Yesu iphe baekosi bde iko mbuka babale mibeko maamina, amba ya mana omoko pho ya ikyemimola na ikyemiteya o nkyisi yaa mam-bale. ² Yoane Mobatise abaka o koko. Amba ya oka sango ya bitoma bikyele Klisto, emba amba ya toma baekosi bde baayoko, ³ pho bakyetuna Yesu obokye: «Eli we Masiya osengyesi iya ndee toziya mosuu?» ⁴ Yesu amba babuyisa yokye: «Kyende kye imola Yoane maphoko maso maokyi bde na maaweni bde. ⁵ Bato baaphoko miyo babuto iwene, baa koko makolo babuto itambula, bato ba maba babikiyi, baa loko babuto ioka, baawa baako, baa ngoko baokyi Simo Elaa. ⁶ Nkyisa ili na moto owa moba sa lele ianola se oka nga!»

Yesu kawo pho ya Yoane Mobatise

⁷ Waabutwa baekosi ba Yoane, Yesu aesi ya tata itu-na bato pho ya Yoane yokye: «O bokye, okyekyi kyeka ye? Mumbunye monyingane na ewele? Phe? ⁸ Ka okyekyi kyeka ye? Moto alati bitobu bilaa? Ka balate bitobu bilaa bazale o mangambi ma bakonzi. ⁹ Ka okyekyi kyeka nde iye? Moimosi wa Nwaphongo? Ee, nde phele na wo na bde, alekyi na moimosi wa Nwaphongo. ¹⁰ Pho Yoane ali owa wo bde o buku pha Nwaphongo bobo: "Namotoma tima ya nga o boo pha we pho ya iebongyisela nzela." ¹¹ Nde phele na wo na

bde ngakye: Onte ya bato baso baabotama na njwanjwasi, oolekyi Yoane Mobatise na ngambo talii. Kasi oolekyi bokyiki o Bokonzi pha ikolo, yo moko alekyi Yoane na ngambo. ¹² Tata imbele saaba Yoane kateya tee koko koko eye, bali nde njwana na bokonzi pha ikolo; banguna balukye iboko koko. ¹³ Baimosi ba Nwaphongo baso, ebe na mibeko ma Mose, baimolaka maphoko mamana tee koko o imbele sa Yoane. ¹⁴ Ka bokolukye imoanola, Yoane ali Eliya owa imolaka bde iya se. ¹⁵ Ooli na matoo ma ioka, aokye!»

¹⁶ «Namoulinya bato ba koko na nza? Baulane na bana baakyiki baazasi o mungoko bambe wo na bebi na bde bekye: ¹⁷ "Touleshi iphengo, toikiyi bina! Totubi meembo ma elesi, kasi toikiyi lela!" ¹⁸ Pho Yoane aya, waaba yo saza, sanywa, bekye: "Ali na bokoko bobo!" ¹⁹ Kasi Nwana wa Moto aesi, kaze, kanywe, bekye: "Kyeka moto oyo kaumunya nde iza na inywa vinyo, ekamba ya baphutise bamputi na bato ba masumu!" Kasi zebi siwenene phele na bitoma ba sango.»

Nkyisi iinene ilele ianola Yesu
(Luka 10.13-15)

²⁰ Emba Yesu amba butwa ioya nkyisi iinene yaakyele-laka yo bilekyesako biikye, pho bato ba nkyisi me tebai-ka bongola ntema ya be. Amba wo yokye: ²¹ «Ngoko ya we mokyisi njwa Korazine! Ngoko ya we mokyisi njwa Betesaida! Pho bilekyesako biakyelamaka oka bde bo biakyelamaka nde o Tula na Sidona, kalakala bato ba bde nde baunva lebe, nde baunva misweya mbutu, nde baunva bongola ntema ya be. ²² Yango mena nawo na bde ngakye: Moko njwa mosambisa Nwaphongo bato, etumbu ya bde ya moleka eyaaka Tula na Sidona. ²³ Na we Kapalanauma, koununya obokye wa mobaa koko o ikolo? Phe. Wamouta koko o mokyisi njwa bawe! Pho bo bilekyesako biakyelamaka oka ya we bo biakye-lamaka o koko, mokyisi me nde motaaba koko koko eye. ²⁴ Yango mena nawo na we ngakye: Moko njwa mosambisa Nwaphongo bato, etumbu ya we yamole-ka eya koko.»

Yaka oka nga, wamoema
(Luka 10.21-22)

²⁵ Imbele saasina Yesu amba ya wo yokye: «Ee Tata, Nkolo wa ikolo na munse, naephe melasi pho oziti maphoko mama na bato ba malondo na na bato baekola, kasi omaimosi bato baatebali na ntina. ²⁶ Phele, Tata, wazingaka obokye wakyelame nde koko. ²⁷ Tata apha maphoko maso o moko ma nga. Moto moko taaebe Nwana bo teebe Tata, na moto moko taaebe Tata bo teebe Nwana, na bawaa baazinga Nwana ibateya Tata.»

Phila na nga mokaka

²⁸ «Yaka oka nga bde baso baaphembi na iphila ephesi ezito na moeyeminya. ²⁹ Phila na nga mokaka, yaka ya zwe zebi oka nga, pho nali moto wa ngoko na wa bonyile; waamba ya zwa na boemakye. ³⁰ Mokaka

moetomisa nga iphila njwa lawa, na ephesi ya nga teeli ezito.»

Yesu ali Nkolo wa sabata
(Malako 2.23-28;Luka 6.1-5)

12 Imbele me, Yesu na baekosi béé babaka balekane o manzabi ma ble, yabaka mokolo baekosi béé bawaka na nzala; baesi ya butwa ikyeminoko bikpoto ba ble bambe zaa ina mbuma. ² Waawene Bafalisayi baabona, bamba ya w na Yesu bekye: «Kyeka baekosi ba we bakyele ikyikatele mobeko njwa banga ikyela mokolo njwa sabata!» ³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Toikatanga yaakyelaka Davidi na bebi ne wawaka béé na nzala? ⁴ Anyoko o Ingambi sa Nwaphongo yo na bebi ne, bamba zaa mapa maaphkye béé Nwaphongo. Tebakokaka na imaza; pho mobeko njwa banga mow obokye kyemaze nde banganga ba Nwaphongo. ⁵ Naino totangyi o Mibeko ma Mose, wakomama obokye banganga ba Nwaphongo o Tempelo tebaakumole sabata, kasi nabo babona tebali na lowa? ⁶ Nawo na béé ngakye: Maphoko maawene béé wawa malekyi Tempelo. ⁷ Bo oebakyi ntina ya maloba maakoma béé o buku pha Nwaphongo maaw obokye: “Nazingye motema njwa iokyela bato ngoko, kasi mambeka ma manyama phe”, nde tobaoye. ⁸ Pho Nwana wa Moto ali Nkolo wa sabata.»

Yesu abikye moto owa nyiba eboko
(Malako 3.1-6;Luka 6.6-11)

⁹ Yesu amba ya mana o elele me, aesi yakyende o ingambi sa makyita. ¹⁰ Moto mokoko owa nyiba eboko abaka omoko. Bafalisayi balukaka nzela ya imophunda, yango mena bamba ya motuna bekye: «Mobeko njwa banga moanole ibikya moto mokolo njwa sabata?» ¹¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Bo mokoko onte ya béé ali na mpate kokoko; bo embikye kaa o ibela siizindo mokolo njwa sabata, etaakye eyabola? ¹² Moto alekyi mpate! Kyelukye iwo obokye, mobeko njwa banga moanole ikyela moto bolaa mokolo njwa sabata.» ¹³ Emba Yesu amba ya w na moto owa nyiba eboko yokye: «Elola eboko ya we.» Amba ya eyelola kokoko waabutwa yango elaa ndokolo eeyoko. ¹⁴ Bafalisayi bamba ya toko o ingambi sa makyita, bamba ya kye angana pho ya iwangya njwango njwa iboma Yesu.

Yesu ali moto wa etoma owa loko Nwaphongo

¹⁵ Waaoka Yesu maphoko maamana, aesi ya mana o elele me, bato baikye bamba ya mobenga. Amba bikya bato ba malso baso. ¹⁶ Kasi amba ya bakatela na bokusi obokye béé saimola bato elele eli yo. ¹⁷ Wakyelama babona pho ya ikokya maloba ma moimosi Isaya maa w na bobo: ¹⁸ «Nwaphongo yokye: Kyeka moto wa etoma wa nga owa loko nga. Na mozingye, nali na nkyisa pho ye.

‘Bokoko pha nga pha moba ne, pho aimole nkyisi isoko maphoko maazingye nga.

¹⁹ Eta okye booka na moto, eta tombe njwesi, ete baamookye kakyemiwo o munsoko.

²⁰ Eta tene munkata njwaumbama; eta zimya tala ekyelukye izima.

Amokyela baabona

tee kokoko wa molonga maphoko maso na bosembo.

²¹ Amoba molemo njwa nkyisi isoko.»

Yesu katokoko maloko mabe
(Malako 3.22-30;Luka 11.14-23)

²² Bamba yeleda Yesu moto mokoko abaka na bokoko bobo, aphoko miyo, ambi kula ba na mbubu. Yesu amba ya mobikya, emba moto me amba butwa iwo na iwene. ²³ Bato baso bakamwaka baamba tunana bekye: «Eye teli noko wa Davidi?» ²⁴ Waaoka Bafalisayi bawo babona, bamba w bekye: «Moto mona katokoko maloko mabe pho mokonzi njwa béé Belezebula amophe bokonzi me!»

²⁵ Kasi Yesu aebaka maumunya ma be, amba ya w na béé yokye: «Bo bato ba bokonzi kokoko bakabwa onte ya be, bokonzi pha béé pha mowaa. Bo bato ba mokyisi kokoko naa ba ibota kokoko bakabwa, mokyisi naa ibota me itesiikule ba. ²⁶ Ka bo Molembe awiinye moto we, kokoko nde bokonzi phe mampenza, emba bokonzi phe phaamba kokoko ndengye'ye? ²⁷ Béé kowa obokye Belezebula moto owampe mwiya njwa itokoko maloko mabe. Ka bo eli phele, owaamba phe bato ba béé mwiya njwa itokoko maloko mabe nza? Bato ba béé mampenza ba enyete! ²⁸ Bo natokoko maloko mabe na Bokoko pha Nwaphongo, kyelukye iwo obokye Bokonzi pha Nwaphongo bokomi kokoko oka béé.»

²⁹ «Moto takokyi inyoko o ingambi sa moto mokusi pho ya iboko mbolo ye, bo naino tamokangyi maphanga; kasi bo amokangyi maphanga, akokyi imokoko mbolo isoko ya ingambi.

³⁰ Moto ootoli na nga mbale, kanzine. Yo ooton-sungye na ibokya bato, ka banyangole. ³¹ Yango mena na w na béé ngakye: Bato baso baakyele masumu na baatiyole Nwaphongo, baabalimbisa. Kasi moto owamowamba Bokoko Bosanto ete baamolimbisa.

³² Owa mowale Nwana wa Moto lowa lobe, baamolimbisa, ka nde yo owa mowale Bokoko Bosanto na bobo, ete baamolimbisa, ebe o mokyisi mumu, ebe na o mokyisi njwaa moyaa.»

Nwete na mbuma ya njwango
(Matiye 7.16-17;Luka 6.44-45)

³³ «Bo ophikiyi njwete moola, wa mozwa mbuma iinda; bo ophikiyi njwete mobe, wa mozwa nde mbuma iimbe. Pho baebe njwete nde na mbuma ya njwango.

³⁴ Béé manzoko! Oli bato babe, waamba w maphoko malaa ndengye'ye? Pho munoko katokoko nde maphoko maute o ndondo. ³⁵ Moto molaa katokoko maphoko malaa maute o ndondo ye, moto mobe katokoko

maphoꝓ mabe maute o ndondo ye me. ³⁶ Na wo na b̄e ngakye: Mokolo nwa mosambisa Nwaphongo bato, moto na moto amosamba na maphoꝓ maso maapha maatoꝓ o munoko nwe. ³⁷ Pho bamoelongya nde na bowakye pha we naa bamoenyete nde na bowakye pha we.»

Bafalisayi baongye elekyesako

(Matiye 16.1-4;Malako 8.11-12;Luka 11.16,29-32)

³⁸ Emba bateye ba mibeko baayoko na Bafalisayi bamba ya wo na Yesu bekye: «Moteye, tozingye obokye olokyelele elekyesako.» ³⁹ Yesu amba ya babuyisa bobo: «Nwaphongo amoteya nde elekyesako yokoꝓ eyaka moimosi Yona. ⁴⁰ Pho bo wakyelaka Yona nkolo iyato o ibuu sa swe eenene, nde bomoko Nwana wa Moto amokyela nkolo iyato o se ya manyete. ⁴¹ Mokolo nwa mosambisa Nwaphongo bato, bato ba Niniwe bamoya ephunda b̄e bato baa nkolo, pho b̄e babongolaka ntema ya b̄e waoka b̄e yaawoko Yona. Kasi ooli wawa alekyi Yona. ⁴² Mokolo nwa mosambisa Nwaphongo bato, mokonzi nwa nwanwasi wa mokyisi nwa Saba amoya ephunda pho yo autaka itakye pho ya iya oka maphoꝓ ma zebi sa Salomo. Kasi ooli wawa, alekyi Salomo!»

Waakule ya butwa boloko bobo

(Luka 11.24-26)

⁴³ «Bo boloko bobo botokosi onte ya moto, bokye miengyebana o bokye pho ya iluka elele ya ibaa. Bo te bozwe elele, ⁴⁴ bomiwale obokye: “Nakule butolela moto owa baka nga pho yo ali ndokolo ingambi sa nga.” Kasi waa ya butwa phaango, boyazwa ingambi me pha, basi boꝓye na bolaa. ⁴⁵ Emba boombe kye kpa mbengo ya maloko masuu sambo maabokye na bobo; mango maso maambe yaa molongo iya zala o nzoto ya moto moko. Emba moto moko kambe toko ileka bowabaka yo phanza. Ya moba nde bomoko pho ya b̄e bato baabe baaloko.»

Saakolo ibota sa Yesu

(Malako 3.31-35;Luka 8.19-21)

⁴⁶ Waaba Yesu kataa wo na bato, nyango na bana nyango baamba ya. Baesi ya teme o nze, balukaka iwoko ne. ⁴⁷ Moto moko moko amba ya wo na Yesu yokye: «Kyeka, nyokoꝓ na banaa nyokoꝓ bali o nze, balukye iwoko na we.» ⁴⁸ Yesu amba ya buyisa moto me yokye: «Mama nza? Banaa mama banza?» ⁴⁹ Amba teya na eboko bili baekosi b̄e yokye: «Kyeka mama na banaa mama b̄e baba. ⁵⁰ Pho moto okokyelele maphoꝓ maazingye Tata owa ikolo ali nwana mama, nkanasa ya nga na mama.»

Ete ya mophikiyi

(Malako 4.1-9;Luka 8.4-8)

13 Mokolo mamuna, Yesu amba ya tokolo o ingambi, aesi ya kye zala o mokukulu nwa ebale pho ya iteya. ² Bato baikye bamba ya angana wali yo, yango mena Yesu amba ya baa o vato, akye zala. Bato baso

batemekye o mokukulu. ³ Yesu amba ya baimola maphoꝓ maikye na bite. Awoko yokye: «Moto moko moko akyekye phika ndemo o inzambi se. ⁴ Wa ba yo kakyeminyaka ndemo, ndemo iyoꝓ ikaa o nzela, manyosi maesi ya ikomola. ⁵ Ndemo iyoꝓ ikye kaa o elele ya mabanga, wamo manyete maikye phe, yango mena ndemo itokosi sakoko. ⁶ Waangala moo, inyiti pho nkanga te ya ikaka nyosa. ⁷ Ndemo iyoꝓ ikye kaa o nkata yaa milo, nkata me ikosi, ikyetitise ndemo iindaa. ⁸ Kasi ndemo iyoꝓ ikaa o manyete malaa, iboti, ina mbuma munkama, iyoꝓ mbuma makoo motoba, iyoꝓ mbuma makoo maato.» ⁹ Yesu amba kula bakya yokye: «Ooli na matoo ma ioka, aokye!»

Pho ya'ye Yesu kawo na bite

(Malako 4.10-12;Luka 8.9-10)

¹⁰ Emba baekosi bamba ya susinya phenephe na Yesu, bamba ya motuna bekye: «Pho ya'ye kolowale na bite?» ¹¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «B̄e okokyi eba sekyele ya Bokonzi pha Ikolo, kasi b̄e tebakoyi ieyeba. ¹² Pho moto ooli na mbolo nzikye, bamokula mobakysisela, kasi ooli phaa, baamoboko na nwana ndambo oobakyi ne. ¹³ Yango mena nakpe bite pho ya ibawale, pho na bo bakyekye tebawene, na bo balaa mato, tebaokye, tebaa woko, tebaambe na eba. ¹⁴ Na babona maloba ma moimosi Isaya makokysisame waa wo yo obokye:

“Na bo ookyi ndengye'ye, otoebe,
na bo olembetesi ndenye'ye, otoowene.

¹⁵ Pho bato baba bali na ntema nkusi,
bamiundi matoo, bazibi miyo pho b̄e sawene,
b̄e saoka, b̄e saeba.

Bo sa babona phe, nde babongolaka ntema ya b̄e pho nababikya, kye wo Nwaphongo.”»

¹⁶ «Ka b̄e, ba na nkyisa pho miyo ma b̄e mawene, matoo ma b̄e maokye! ¹⁷ Nde phele na wo na b̄e ngakye: Baimosi baikye na bato ba bosembo baikye babaka na phowa ya ioka na ya iwene maphoꝓ mawene b̄e mama, kasi tebaika mawene, babaka na phowa ya ioka maphoꝓ maokye b̄e mama, kasi tebaika maoka.»

Yesu alimbosi ete ya mophikiyi

(Malako 4.13-20;Luka 8.11-15)

¹⁸ «Okyemela ntina ya ete ya mophikiyi. ¹⁹ Bato baokye simo ya Bokonzi pha ikolo kasi tebaikyi esoko, bali ndokolo ndemo ikaa o nzela, Munguna aesi ya imanya o mandondo ma be. ²⁰ Bato baayoko bali ndokolo ndemo ikaa o manyete maangana na mabanga, baokye iloba sa Nwaphongo, basianole na nkyisa izele. ²¹ Kasi iloba me tesii tokolo nkanga o mandondo ma be, basikyelele nde nwana bokyi bobo; emba wambe yaa mampasi na minyoko pho ya iloba sa Nwaphongo, bale ianola sa b̄e izele. ²² Bato baayoko bali ndokolo ndemo ikaa onte ya nkata yaa milo, baokye iloba sa Nwaphongo, kasi pho ya phowa ya mokyisi na phowa ya ezwele ekye kosa bato, iloba me sikoko, emba tesii bote na ekpele. ²³ Bato bayoko bali ndokolo ndemo ikaa o manyete maala, baokye iloba

sa Nwaphongo, basisɔɔɔ, emba baambe bota mbuma: 'Bana munkama, baayɔɔ makoo motoba, baayɔɔ makoo maato.»

Ete ya munkata moobe

²⁴ Yesu amba kula ya bakpela ete esuu yokye: «Bokonzi pha ikolo pha ulana na moto mɔɔɔ owa aphikaka mumboto mola o inzabi sɛ. ²⁵ Mokɔɔ mɔɔɔ, waa mokɔɔ, waaba bato basɔ na ebuu, munguna nwa moto mɔɔ aesi ya kyende phika munkata moobe o nte ya ble nɔɔ wakyende yo. ²⁶ Waatɔɔ nkona, ble ekyesi ndomba, munkata moobe motɔɔsi na nwanjo mɛ. ²⁷ Baombo baesi yakye ɔɔ na mokolo inzambi bɛkye: "Nkolo, ka waphikaka mumboto moola o inzabi sa wɛ, ka munkata moobe mouti bi?" ²⁸ Amba ya babuyisa yokye: "Eli munguna nwa nga moto okyesi baabona." Emba baombo baamba ya motuna bɛkye: "Ozingyi obokye tokye manya munkata moobe?" ²⁹ Amba babuyisa yokye: "Phe, phɔ waamumanya bɛ munkata moobe nde obisi na ble. ³⁰ Oile kyikole yango isɔ, waainɔɔ, imbele mɛ, na mowɔ na banɔkyi ngakye: Taabila munkata moobe phanza, omokangye mbɔmbɔ mbɔmbɔ phɔ ya imotumba, sima ombe angyisa ble oenyɔsa o bompɛnde pha nga."»

Ete ya mumbuma nwa mutarde

(Malako 4.30-32; Luka 13.18-19)

³¹ Yesu ambakula bakpela ete esuu yokye: «Bokonzi pha ikolo pha ulana na mumbuma nwa mutarde nwaaphika moto mɔɔɔ o inzabi sɛ. ³² Eli mumbuma moolekyi bokyiky onte ya mbuma isɔ, kasi bo motɔɔsi, molekye ndemo isɔ iilii onte ya inzabi na phanda. Mobutwe nwanjo na bitakyi, manyɔsi maya tonga moobo omɔ.»

Ete ya muncɔ moulole mapa

(Luka 13.20-21)

³³ Yesu amba kula ya bakpela ete esuu yokye: «Bokonzi pha ikolo pha ulana na muncɔ nwa mapa moangyinya nwanjasi na faline iikye, nɔɔ waanyangwe nwanjo oena faline esɔ.»

Phɔ ya'ye Yesu abaka kawɔ na bite

(Malako 4.33-34)

³⁴ Yesu awɔɔ bato maphɔɔ masɔ maamana na bite, abaka kabawɔɔ nde na bite. ³⁵ Akyelaka babona phɔ ya ikokya maphɔɔ maawɔɔ moimosi obokye: «Na mowɔ nde na bite. Namolimola maphɔɔ maabombama uta o etatele ya mokyisi.»

Yesu alimbosi ete ya munkata moobe

³⁶ Emba Yesu amba ya mana wali bato, amba ya butwa o ingambi. Baekosi bɛɛ bamba yakye wali yo, bamba ya motuna bɛkye: «Ololimbolele ete ya munkata moobe o inzambi.» ³⁷ Yesu amba ya babuyisa bobo: «Moto ookophikye mumboto moola, eli Nwana wa Moto, ³⁸ inzambi eli mokyisi, mumboto moola eli

baanole Bokonzi pha ikolo, munkata moobe eli bato baanole Munguna. ³⁹ Munguna ookophikye munkata moobe, eli zabulu, mbuma ya inɔɔ eli suka ya mokyisi, banɔkyi eli banze. ⁴⁰ Bookomanya bɛɛ munkata moobe phɔ ya imovaka o nwanjo, yamoba nde bomɔ o suka ya mokyisi. ⁴¹ Nwana wa Moto amotoma banze bɛ, bamumanya o bokonzi phe bato basɔ basɔ ianola sa bebi, na bato baakyele bobɛ, ⁴² baabavaka o itumbu sa nwanjo, omɔ nde malelo na itwa mino. ⁴³ Kasi bato baa bosembo bamungyengye ndokolo moo o bokonzi pha Ango wa bɛ. Oli na matoo ma ioka, aokye!»

Ete ya ezwele eya bombama

⁴⁴ «Bokonzi pha ikolo pha ulana na ezwele eya kundama o inzabi. Moto mɔɔɔ akye ekundola ambikula ebomba. Na nkyisa isɔ, akye ungya mbolo ye isɔ phɔ aombe sina inzabi.»

Ete ya bayaka

⁴⁵ «Bokonzi pha ikolo pha ulana na muungye wa mbolo ookolukye bayaka baala. ⁴⁶ Bo azwe nwanjo eya motuya mwikye, amokye ungya mbolo isɔ iili nɛ phɔ akye omba bayaka mɛ.»

Ete ya bondɛndi

⁴⁷ «Bokonzi pha ikolo pha kula ulana na bondɛndi bovakiy bɛɛ o ebale, boakye swe ndengye na ndengye. ⁴⁸ Botondi na swe, baasi babobɛndi o mokukulu, emba bambe zala phɔ ya inɔɔ swe, iindaa baikyele o bikɔɔɔ, iimbe baivakye. ⁴⁹ Ya mɔɔ nde bomɔ o suka ya mokyisi, banze bamoya kabola bato baabe na bato baala. ⁵⁰ Phɔ ya ivaka bato baabe o itumbu sa nwanjo, omɔ nyaa malelo na itwa mino.»

Bizwele biikasi na biinyakune

⁵¹ Yesu amba ya batuna yokye: «Bɛɛ ookyi maphɔɔ masɔ mama na bolaa?» Bamba ya mobuyisa bɛkye: «Eɛ, tookyi.» ⁵² Emba amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Yango mena, moteye wa mibeko muncɔ ookoekole maphɔɔ ma Bokonzi pha ikolo kaulane na moto wa ezwele ookotɔɔɔ nɔ mbolo iinkasi nɔ mbolo iinyakune.»

Bato ba Nazaletɛ bale ianola Yesu

(Malako 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³ Waaunva Yesu ikpa bite babina, amba ya mana omɔ, ⁵⁴ amba ya kyende o mokyisi nwaakolaka yo. Aesi ya butwa iteya o Ingambi sa makyita. Emba bato basɔ baabaka wamɔ bakamwaka na boikye. Bawɔɔ bɛkye: «Azwe zebi sisi bi? Kakyele bilekyesako bibi ndengye'ye? ⁵⁵ Teli yo nwanjo wa mowasi nwa mabaya? Nyango teli Maliya? Banaa nyango teli Zake, Zozefu, Simo na Yuda? ⁵⁶ Mankanasa mɛ masɔ temali na banga wawa? Bona bokonzi bobo abozwe bii?» ⁵⁷ Yango mena tebaikaka moanolela. Emba Yesu amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Moimosi wa Nwaphongo kazwe ngambo o nkyisi isɔ manya nde o mokyisi nwe na o ibota sɛ.»

⁵⁸ Yesu amba ya kyela omw̄ nde banaa bilekyesako ndambo pho b̄e tebaikaka moanola.

Iwaa sa Yoane Mobatise

14 Imbele saasina, Elode, mokonzi n̄wa Galileya, aesi ya oka bawo pho ya Yesu. ² Amba ya w̄ na bato baetoma b̄e yokye: «Eli Yoane Mobatise, akundo! Yango mena azwe mwiya n̄wa ikyela bilikyesako bobo.» ³ Pho phanza, Elode atomaka baakya Yoane, bamokangye maphanga, bamovakye o k̄k̄k̄. Yabaka pho ya low̄ la Elodiya, n̄wasi wa n̄wana nyango Filipe. ⁴ Pho Yoane aw̄k̄ na Elode yokye: «Mibeko ma banga mikatele obokye tokokyi ibuya Elodiya n̄wasi wa we!» ⁵ Yango mena Elode alukaka iboma Yoane, kasi abaka kalote Bayuda, pho bato bas̄ bakpaka Yoane ndokolo moimosi. ⁶ Nzuka mok̄l̄ n̄waakyelaka Elode eseleko ya iyumunya mok̄l̄ n̄waabotamaka yo, n̄wana wa Elodiya wa n̄wan̄wasi amba ya bina o boo pha bato baabangaka yo. Asepelisaka Elode na boikye. ⁷ Yango mena Elode amba kata seleka obokye aamophe ekpele es̄ eya moonga yo. ⁸ Uta na mateya ma nyango, n̄wana amba ya w̄ na Elode yokye: «Impe un̄wan̄wa'eye moto n̄wa Yoane Mobatise mi lako!» ⁹ Mokonzi Elode aesi ya oka nḡnḡ boikye, kasi pho ya seleka eyakataka yo o boo pha bato baabangaka yo, amba ya toma obokye bamophe moto n̄wa Yoane. ¹⁰ Amba ya toma moto m̄k̄m̄k̄ ikye tena moto n̄wa Yoane o k̄k̄k̄. ¹¹ Baamba yaa na moto me mi lako, bamba ya mophe n̄wana wa n̄wan̄wasi me, yo amba yakye mophe nyango. ¹² Baekosi ba Yoane bamba yakye kpa ena ebembe bamba kye ekunda. Bamba kye imola Yesu maph̄k̄ maaleka.

Yesu azeye bampele nkoto itano

¹³ Waaoka Yesu simo ya iwaa sa Yoane Mobatise, aesi ya mana omw̄ yaa vato, amba ya kye yo mampenza o elele ȳk̄ȳ ya indende. Kasi bato baesi ya eba, bamba t̄k̄k̄ o nkyisi ya phenephe, bamba ya mobenga na makolo yaa mokukulu. ¹⁴ Waabwa yo o vato, aesi ya wene bato baikye, amba baoka nḡnḡ, amba butwa ibikya bato ba b̄e baamal̄si. ¹⁵ Waakoma waa nk̄k̄k̄, baekosi ba Yesu bamba ya susinya oli yo, bamba ya w̄ ne b̄e kye: «Bunya bokye, elele eye eli indende, buya bato pho bak̄ȳnde o nkyisi bak̄ȳ omba ntoma ya iza omw̄.» ¹⁶ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Te wali ntina obokye bak̄ȳnde, obaphe b̄e mampenza ntoma ya iza!» ¹⁷ Kasi b̄e bamba ya w̄ ne bek̄ȳ: «Wawa, toli nde na mapa matano na swe ibale.» ¹⁸ Yesu amba ya w̄ na b̄e yokye: «Inzelele na yango.» ¹⁹ Emba, amba ya w̄ na bato bas̄ bazale o nkata, aesi yakpa mapa matano na swe ibale miina, amba ya tomba miyo o ikolo, apha Nwaphongo mel̄si. Aesi ya kyese mapa amaphe baekosi. Emba baekosi bamba kyemikabela bato. ²⁰ Bato bas̄ bazaka, baokaka. Baekosi bamba ya nḡnḡ banyanzima iko mbuka babale bob̄e ba bitee baikalaka. ²¹ Bato baazaka babaka bampele phenephe na nkoto itano sa tanga babasi na bana.

Yesu atambusi o ikolo sa maa

²² Sak̄k̄ Yesu aesi ya toma baekosi b̄e ba baa o vato pho bakatisa o boo phe o mokukulu moȳk̄k̄, wamoba yo kataa buya bato. ²³ Waunva yo ibabuya, aesi ya baa o bokosi pho ya ib̄nd̄e. Waakoma nk̄k̄k̄ aikalaka wam̄ nde yo mampenza. ²⁴ Vato pha komaka o bodiko, kanda yabaka kye babuya na munsima pho ew̄e yabaka ekusi. ²⁵ Wakoma bunya phenephe na iye, Yesu amba ya benga baekosi b̄e yaa makolo, amba tambula o ikolo sa maa. ²⁶ Waamowene b̄e katambule o ikolo sa maa, bawen̄kye b̄k̄k̄, bamba w̄ bek̄ȳ: «Eli mozisi!» Bamba butwa iyan̄wana na bona b̄k̄k̄. ²⁷ Kasi mbala ȳk̄ȳ Yesu amba ya w̄ na b̄e yokye: «Saila, eli nde nga, b̄e salota!» ²⁸ Emba Petelo amba ya w̄ na Yesu yokye: «Bo eli we phele, w̄ nanga na tambule o ikolo sa maa, nayee oli we.» ²⁹ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Yaka!» Petelo aesi ya t̄k̄k̄ o vato amba ya butwa itambula o ikolo sa maa, pho ya ikyende oli Yesu. ³⁰ Kasi waawene yo ew̄e ekusi, amba ya wene inganga. Amba ya tata izinda k̄k̄ wa an̄wana yo yokye: «Nkolo, imbikya!» ³¹ Mbala ȳk̄ȳ, Yesu amba ya elola eb̄k̄k̄, aesi ya mophila, amba ya w̄ ne yokye: «Moto wa ianola sikyiky! Pho ya'ye oikakyi ziko?» ³² Emba b̄e bas̄ babale bamba ya baa o vato, ew̄e esi ya l̄e. ³³ Bobele baekosi babaka o vato bamba ya kusama na mab̄nḡ o boo pha Yesu, bamba ya w̄ bek̄ȳ: «Oli Nwana wa Nwaphongo phele!»

Yesu abikye bato ba mal̄si o Genesalete

³⁴ Waaunva b̄e ikatisa ebale, baesi ya kye seme o manyete ma Genesalete. ³⁵ Bato ba mokyisi me baebaka Yesu phanza, emba waamowene be, bamba kyemimola mboka es̄ obokye aesi. Bamba moyelela bato bas̄ baa mal̄si. ³⁶ Bamba ya nyingonela ne obokye abale bakume k̄k̄ k̄nḡya ya munkoto nwe. Bato bas̄ baamokumaka babikaka.

Yesu kateya pho ya mateya ma bank̄k̄

15 Mok̄l̄ m̄k̄m̄k̄, Bafalisayi na Bateye ba mibeko bautaka o Yelusaleme, bamba ya an-gana oli Yesu, bamba ya motuna bek̄ȳ: ² «Pho ya'ye, baekosi ba we tebaakumole mibeko ma bank̄k̄? Pho tebaakunyole se o boo pha iza.» ³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Ka b̄e, pho ya'ye tookumole mibeko ma Nwaphongo, Kokumole nde bonk̄k̄ pha b̄e?» ⁴ Pho Nwaphongo aw̄ bobo: «Kumola nȳnḡ na nḡnḡ», kasi «owa motola nyango na ango, basengyesi imoboma.» ⁵ Kasi b̄e kow̄ obokye: «Moto akokyi iw̄k̄ na nyango ebe na ango obokye mbolo iunvakyi esunga na nga, na ibombi pho ya Nwaphongo.» ⁶ Bo aw̄ babona, takokyi kula sunga na nyango na ango. Mena kabuya mibeko ma Nwaphongo ekpele phaa pho ya itosa bonk̄k̄ pha b̄e mampenza. ⁷ Banyamab̄le! Moimosi Isaya abaka nde na elongyi waaw̄ yo pho ya b̄e bobo: ⁸ «Bato baba bankumole nde na munk̄k̄. Kasi o mandondo bali itakye na nga. ⁹ Losambo la b̄e

teloli na ntina. Phɔ mateya ma bée mali nde mibeko miute na bato.”»

Maphɔɔ maawɔ ndondo ya moto

¹⁰ Bobele, Yesu amba ya banga bato basɔ, amba ya wɔ na bée yokye: «Okyemela, ombe na kyitolela: ¹¹ Teli ekpele ekye nyɔɔ o munɔɔ ɲwa moto ekye mobuya moto wa sɔɔɔɔ. Kasi ekyetɔɔɔ o munɔɔ nwe, kyeka yango ekye mobuya moto wa sɔɔɔɔ.»

¹² Emba baekosi bamba susana phenephe na Yesu, bamba ya wɔ ne bekye: «Koebe obokye maphɔɔ maawɔ we mamana, maphe Bafalisayi ndondo bolosi?»

¹³ Yesu amba ya buya yokye: «Njwete munsɔ ɲwaaterɲwaika phika Tata oli o ikolo, baamophikola.

¹⁴ Obale! Bali bato baaphɔɔ miyo bateya bato baaphɔɔ miyo nzela. Bo moto mɔɔɔɔ owa phɔɔ miyo kateya nwebi ne owa phɔɔ miyo nzela, bée basɔ babale bamokaa o ibela.» ¹⁵ Petelo amba ya wɔ na Yesu yokye: «Ololimbolele ntina ya ete me.»

¹⁶ Yesu amba ya wɔ yokye: «Na bée naino tozwe malondo? ¹⁷ Bée toebe obokye ekpele esɔ ekye nyɔɔ o munɔɔ ɲwa moto, kyelekane o ibuu se, emba sima kyekye tɔɔɔ o zikyɔ?

¹⁸ Kasi ikyi tɔɔɔ o munɔɔ, kyite o ndondo, yango ikokyi ibuya moto, moto wa sɔɔɔɔ. ¹⁹ Phɔ maumunya masɔ ma ikyela bobbe maute o ndondo ya moto, eli booli iboma bato, ikyela baphemba, ikyela bondumba, iiba, ikatela bato bolle, na iyɔ bato. ²⁰ Mena eli maphɔɔ maawɔ moto. Kasi iza sataa kunyola se, tesiibuya moto, moto wa sɔɔɔɔ.»

Nwanɲwasi ootoli Moyuda aanosi Yesu

²¹ Bobele Yesu aesi ya mana o elele me, akye o nkyisi ya Tula na Sidona. ²² Nwanɲwasi mɔɔɔ wa Kanana abaka kazale o mokyisi me, amba yaa oli Yesu, amba ya aɲwana yokye: «Moteye, Nwana wa Davidi, inzokye ngɔngɔ! Nwana wa nga wa ɲwanɲwasi ali na bolɔɔ bobbe, bomunyɔɔɔ na bokusi!» ²³ Kasi Yesu taika mobuyisa na lowɔɔ. Baekosi bamba yaa oli Yesu. Bamba ya wɔ ne bekye: «Omowiinya, phɔ taale ikyemi-aɲwana o sima ya banga.» ²⁴ Yesu amba ya buya yokye: «Bantoma nde oka bato ba Isalayele baali ndokolo mampate maabunga.» ²⁵ Kasi ɲwanɲwasi me, amba ya kusama o boo pha Yesu, amba ya wɔ yokye: «Moteye, insungye!» ²⁶ Yesu amba ya wɔ yokye: «Teli bolaa o bokye okpe ntoma ya bana oivakyele manva.» ²⁷ Nwanɲwasi me amba ya wɔ yokye: «Nde phele Moteye, kasi manva mazee mpusu ikylale o se ya mesa ma bankolo ba me.» ²⁸ Emba Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Ee, ɲwanɲwasi oyo! Oli na ianola sinene. Waekyelamele boozingyi we.» Nde o sina imbele me, ɲwana we abikyi.

Yesu abikye bato baikye baa malɔsi

²⁹ Bobele Yesu aesi ya mana wa mɔ, akye o mokukulu ɲwa maa maanene ma Galileya. Aesi ya kye zala o ikolo sa ngomba. ³⁰ Bato baikye bamba ya kyende oli yo. Banyanye bato baawɔɔ makolo, bato baaphɔɔ miyo,

bituku, mambubu, na bato baa malɔsi ndengye na ndengye. Bamba ya bazasa o se o boo pha Yesu, emba amba ya babikya. ³¹ Bato bakamwaka waaawene bée mambubu mabuto iwɔ, bituku bibikyi, bato baa tɔɔɔ makolo batambusi, bato baaphɔɔ miyo, baweni. Emba bato basɔ bamba tata ikumbela Njwaphongo owa Isalayele.

Yesu azeye bampele nkoto ine

³² Yesu amba ya banga baekosi be, amba ya wɔ na bée yokye: «Naokyele bato baba ngɔngɔ, phɔ nkɔɔ iya-to bali na nga wawa, kasi tebali na ntoma ya iza. Sizingye ibabuya na nzala, phɔ imbele sisuu nde bakye kpa phiki o nzela.» ³³ Baekosi bamba ya motuna bekye: «Wawa toli o bokye, tomokye zwa ntoma bi, obokye bazee baokye?» ³⁴ Emba Yesu amba ya batuna yokye: «Bee, oli na mapa bo?» Bamba mobuyisa bekye: «Toli na mapa sambo na banaa swe inkyiki.» ³⁵ Emba Yesu amba ya wɔ na bato basɔ obokye bazale o se. ³⁶ Aesi ya kpa mapa sambo na ina swe, aphee Njwaphongo melesi, aikyesi, aiphe baekosi bée obokye baikabe. Baekosi baikpe, baikabesi bato basɔ. ³⁷ Bato basɔ baazaka baokaka. Baekosi baɔngɔɔ ntoma yaa otwaka be, ya tonzaka banyanzima sambo. ³⁸ Bato baazaka babaka bampele nkoto ine, sa tanga babasi na bana. ³⁹ Waaunva yo ibuya bato o nkyisi ya be, Yesu aesi ya baa o vato, aesi ya kyende o manyete ma Magadana.

Bafalisayi na Basadukayi baongye elekyesako

16 Bafalisayi na Basadukayi bamba ya waali Yesu phɔ ya imumeka. Baesi ya motuna obokye akyele elekyesako phɔ ya iteya obokye maphɔɔ maakyele yo maute oka Njwaphongo. ² Yesu amba ya babuyisa bobo: «Waakome nkɔɔɔ bée kowɔ obokye: “Mbula eteenɔ, phɔ ikolo sili silaa.” ³ Ka waamunkuntu bée kowɔ obokye: “Lɔɔ mbula ya munɔ, phɔ ikolo sibelo.” Waakyekye bée ikolo, bée koebe naa mbula ya munɔ naa eteenɔ. Kasi bileko biiteya maphɔɔ ma nkɔɔ ikyiye, toebe ibilimbola. ⁴ Banyamabɔɔ, bato ba lɔɔ eye bali bato babe na bato ba bikobo, tebaakumole Njwaphongo, baongye elekyesako. Kasi etebawene na elekyesako na wɔɔɔ, bo teebe nd'eyaaka Yona phe.» Emba, amba ika baika, aesi ya kyende.

Kyeba na mateya na Bafalisayi na Basadukayi

⁵ Waakatisaka baekosi o mbale eeyɔɔ ya maa ma manene, babungaka iphila mapa. ⁶ Emba Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Kyeka! Nde kokyebe na munɔɔ ɲwa Bafalisayi na Basadukayi moulole mapa!» ⁷ Baekosi bamba butwa iwɔɔ bée na be, bekye: «Awo babona phɔ tololi na mapa.» ⁸ Kasi Yesu aebaka maumunya ma be, amba ya batuna yokye: «Phɔ ya'ye kowɔɔ bée na bée obokye, nde phɔ tololi na mapa? Bato ba ianola sikyiki. ⁹ Bée naino tosɔɔ? Umunya mapa matano maazeyaka nga bampele nkoto itano. Umunya na motuya ɲwa banyanzima baa ɔngɔɔ be?»

¹⁰ Umunya na mapa sambo maazeyaka nga bampele nkoto ine, banyanzima bo baa ɔŋkɔkɔ bɛɛ? ¹¹ Phɔ ya'ye bɛɛ toosɔɔɔ obokye siikaka wɔ na bɛɛ phɔ ya mapa, waawɔɔɔ nga na bɛɛ obokye: "Kyeba na munɔ ŋwa 'Bafalisayi na 'Basadukayi moulole mapa!"» ¹² Emba baekosi bamba ya ɔɔɔɔ obokye Yesu taikaka wɔ na bɛɛ obokye bakyebe na munɔ moulole mapa, kasi bakyebe na mateya ma 'Bafalifayi na 'Basadukayi.

Petelo awɔɔ yokye Yesu ali Masiya

¹³ Yesu amba ya kyendɛ o nkyisi iili phenephe na manyɛɛ ma Sezare, mokyisi ŋwa mokonzi Filipe. Amba ya tuna baekosi bɛɛ yokye: «Bato bawɔ bo phɔ ya Ŋwana wa Moto?» ¹⁴ Bamba ya mobuyisa bɛkye: «Bakyi bawɔ obokye oli Yoane Mobatise, bana bɛkye oli Eliya. Baayɔɔɔ bakule wɔ bɛkye oli Jeremi naa mɔmɔ na baimosi.» ¹⁵ Amba ya batuna yokye: «Ka bɛɛ, kowɔ obokye nga nali nza?» ¹⁶ Simo Petelo amba ya buya yokye: «Iwɛ oli Masiya, Ŋwana wa Ŋwaphongo wa bomɔɔ.» ¹⁷ Emba Yesu amba ya wɔ nɛ yokye: «Oli na nkyisa boikye, Simo ŋwana wa Yoane phɔ teeli moto oeteye maphɔɔ mama, kasi nde Tata ooli o ikolo. ¹⁸ Emba nga na wɔ na wɛ ngakye: Oli Petelo, o ikolo sa ibanga sisi namotonga ingomba sa nga, na iwaa etesi-ikokye isibukola. ¹⁹ Namoe phe maphungola ma 'Bokonzi pha ikolo, eya mokanga wɛ wawa o se, Ŋwaphongo amoekanga o ikoli mɛ, eya moingola wɛ wawa o se, Ŋwaphongo nɛ amoeyingola o ikolo.» ²⁰ Emba Yesu amba ya katela baekosi bɛɛ na bokusi obokye bɛɛ saimola nɔnɔ moto obokye iyo ali Masiya.

Yesu aimosi bo wamowaa yo na bo wamokundwa yo

²¹ Tata imbele mɛ, Yesu atati iimola baekosi bɛɛ polele maphɔɔ maalukye imoyelela, amba ya wɔ yokye: «Esengyesi obokye na kyendɛ o Yelusaleme, omɔ, bankumu, bakonzi ba banganga ba Ŋwaphongo, ebe na bateye ba mibeko bomunveninya bolɔsi boikye. Bamumboma, kasi sima ya nkɔɔ iyato na mokundwa.» ²² Emba Petelo amba kye nɛ ŋwana imbale, amba butwa imooya yokye: «Ee Nkolo! Ŋwaphongo amoebanza, maphɔɔ mamana ete maakyelame!» ²³ Yesu aesi yaekpana, amba ya wɔ na Petelo yokye: «Mana itakye na nga, Satana! Oli ibaku phɔ ya nga! Phɔ toumunya bokoumunya Ŋwaphongo, kasi koumunya bokoumunya bato.» ²⁴ Emba Yesu amba ya wɔ na baekosi bɛɛ yokye: «Bo moto kalukye imbenga yo sakula luka bolaa phe mampenza, anyanya ekulusu ye, emba ambe mbenga. ²⁵ Phɔ moto ookolukye ibikya bomɔɔ phe, aabobungya, kasi owa mobungya bomɔɔ phe phɔ ya nga, aabozwa. ²⁶ Na bo moto azwe ezwele esɔ eli o mokyisi, kasi abungye bomɔɔ phe, ambi zwa ekpele'ye? Ekpele'ye eekokyi yo iambya phɔ ya iikola bomɔɔ phe?» ²⁷ Phɔ Ŋwana wa Moto amoya o nkyemɔ ya Ango, yo na banze bɛɛ, emba amba phuta moto na moto ikokana na bitoma bɛɛ. ²⁸ Nde phele na wɔ na bɛɛ ngakye: Onte

† O munɔɔ ŋwa 'Baela, nkombo ya petelo kyelukye iwɔ obokye ibanga.

ya bɛɛ basɔ baali wawa, bana ete baata waa phanza, saika wene na miyo bo wa moyaa Ŋwana wa Moto ndokolo mokonzi.»

Yesu awene o nkyemɔ ya Ŋwaphongo

17 Sima ya nkɔɔ motoba, Yesu aesi ya kpa Petelo, Zake na Yoane, ŋwana nyango na Zake, akye na bɛɛ o ngomba wɔwɔ eanda, itakye na bato, omɔ babaka nde bɛɛ mampenza. ² Nzoto ya Yesu ya butwaka ndengye esuu o miyo ma bɛ. Boo phe pha butwaka bongyengye ndokolo moo, bitobu bɛɛ ba butwaka bitane pɛɛ. ³ Bobele, baekosi mɛ baato baesi ya wene Mose na Eliya bawɔɔ na Yesu. ⁴ Emba Petelo amba ya wɔ na Yesu yokye: «Nkolo, eli bolaa obokye tobee wawa. Boozingyi, namotonga ndalaku iyato wawa, mɔmɔ phɔ ya wɛ, muna phɔ ya Mose, mooyɔɔ phɔ ya Eliya.» ⁵ Waataba yo kawɔ, impata ɔɔɔɔ siitane siesi ya baziba, onte ya impata mɛ, ŋwesi mɔmɔ moesi yaokana, mowɔ bobo: «Oyo ali Ŋwana wa nga owa ɔɔmi, nali na nkyisa boikye phɔ ye. Omookye!» ⁶ Waaoka baekosi ŋwesi mɛ, bawenekye nɔnɔ boikye, nɔnɔ waauya bɛɛ maboo nɔnɔ o se. ⁷ Yesu amba ya kyendɛ ooli bɛ, aesi ya bakuma, amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Ŋwaa, bɛɛ saila!» ⁸ Bamba inola maboo, kasi tebaikyi wene moto mosuu, nde Yesu yo mampenza. ⁹ Waaba bɛɛ baute ngomba, Yesu abakatelaka yokye: «Bɛɛ saimola nɔnɔ moto mɔmɔ maphɔɔ masɔ maaweni bɛɛ, tee nɔnɔ mokɔɔ ŋwaamokundwa Ŋwana wa Moto onte ya bawee.» ¹⁰ Bobele baekosi bamba ya tuna Yesu bɛkye: «Phɔ ya ye bateye ba Mibeko bawɔ obokye, esengyesi obokye Eliya aye phanza?» ¹¹ Iyo, amba ya babuyisa yokye: «Eli bomɔ, esengyesi obokye Eliya aye phanza phɔ ya iyabɔngya maphɔɔ masɔ. ¹² Kasi nga na wɔ na bɛɛ ngakye: Eliya nga aunva yaa, kasi tebaika moeba. Bamokyelela maphɔɔ masɔ mabe bo wazingaka ntema ya bɛ. Yango mena, bamunyɔɔ Ŋwana wa Moto nde bomɔɔ.» ¹³ Emba, baekosi basɔɔ obokye kaba wɔɔ phɔ ya Yoane Mobatise.

Yesu abikye ŋwana ooli na bolɔɔ bobɛ

¹⁴ Waabutwa bɛɛ o elele eyikalaka bato, moto mɔmɔ amba yaa ooli Yesu, amba kusama na mabɔngɔ o boo phe. ¹⁵ Amba ya wɔ nɛ yokye: «Moteye, okyela ŋwana wa nga wa lele ngngɔ. Ali na iphukuluku, mbala esuu kakaa naa o ŋwenya naa o maa. ¹⁶ Nayakakyi nɛ oka baekosi ba wɛ, kasi tebaikyi koka imobikya.» ¹⁷ Yesu amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Oo! Bɛɛ toli nde na ianola! Esengyesi obokye na kule ba na bɛɛ bileko bo? Inzelele na ŋwana mɛ wawa!» ¹⁸ Yesu amba phaphala na bolɔɔ bobɛ mɛ, emba phamba tɔkɔ o nzoto ya ŋwana, mina wamɔɔ, ŋwana abikyi. ¹⁹ Baekosi bamba yaa bɛɛ na bɛɛ oli Yesu, bamba ya motuna bɛkye: «Banga toloiki koka itɔkɔ bolɔɔ bobɛ mɛ phɔ ya'ye?» ²⁰ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Phɔ bɛɛ oli na ianola sikyikyi. Nde phele na wɔ na bɛɛ ngakye: Nabo oli na ianola sikyikyi booli mumbuma ŋwa mutarde, wamowɔ na ngomba eye obokye: Mana

wawa kyende owo, ya mumana. Ekpele yonkoyi tekoyi iekatela. [²¹ Kasi bakoyi itakakol bolokol pha ndengye mena nde na ibandele na na imiima ntoma.]»

Yesu akuli imola bo wamowaa yo na bo wa mokundwa yo

²² Mokol mowaa baekosi bamba yaangana bee baso o Galileya. Yesu amba ya w na bee yokye: «Bamoamba Nwana wa Moto o maboko ma bato. ²³ Baamoboma, kasi o sima ya nkol iyato amokundwa o nte ya bawe.» Emba baekosi baokaka ngong boikye.

Iphuta mputi ya Tempelo

²⁴ Waakoma Yesu na baekosi bee o Kapalanauma, bato baaphutisa mputi ya Tempelo, bamba ya waali Petelo. Bamba motuna bekye: «Moteye wa bee kaphute mputi ya Tempelo?» ²⁵ Petelo amba ya buya yokye: «Ee, kaphute.» Waanyol Petelo o ingambi, Yesu amba ya w ne yokye: «Simo, kounyona bo? Ookoyi iphuta mputi ya mokonzi nwa mokyisi nza? Baalombo nde babutu?» ²⁶ Petelo amba ya mobuyisa yokye: «Babutu.» Emba Yesu amba ya w ne yokye: «Bo baabona, baamokyisi tebaaphute. ²⁷ Ka pho banga sabatungyisa, kyende kol o maa maanene, swe eya motata we iimba, oetakole munok, wa mowene phalanga eya ebuni, oekpe, ophute mputi pho ya banga na we.»

Olekyi na ngambo nza?

18 Mokol mowaa baekosi bamba ya waali Yesu, bamba ya motuna bekye: «Oolekyi na ngambo o Bokonzi pha ikolo nza?» ² Yesu amba ya banga nwana omokye, aesi ya moteye onte ya be. ³ Amba ya w yokye: «Nde phele naw na bee ngakye: Bo mobesi nwa bee temobuto ndokolo nwa bamba baakyee phe, otonok o Bokonzi pha ikolo. ⁴ Oolekyi na ngambo o Bokonzi pha ikolo, eli moto ookomiuya na ookobutwe ndokolo nwa oyo. ⁵ Emba na moto nza, owa moyamba nwa omookyee pho ya nga, mena anzambi nde nga mampenza.»

Sakyela bobé

⁶ «Ka moto nzaa owamokosa baakyiky baba baanzanole obokye bakyele bobé, elekakyi na bola obokye batingya moto me ibanga sinene o nkyingo, bamovakye o ebale. ⁷ Ngong boikye na bato ba mokyisi, na ndengye ekyekele bee obokye bebi bakyele masumu. Maphok ma ndengye mena temakoyi izanga; kasi ngong boikye eli na moto okokyele obokye bebi bakyele masumu. ⁸ Bo ebok ya we naa ekolo ya we kyeetome ikyela bobé, oetene, pho elekkyi na bolaa inok o lola na ebok yonkoyi naa ekolo yonkoyi na ikyende na maboko mabale na na makolo mabale o lifelo, o nwenya mote mizime. ⁹ Ka bo ziyo sa we sietome ikyela bobé, osiphengok kosivakye itakye na we, pho elekkyi bolaa pho ya we inok o lola na ziyo sionkoyi, na ikyende na miyo maso mabale o nwenya nwa lifelo.»

Ete ya mpate eebungyi ezwa

¹⁰ «Kyeba na iwene mowaa na bana baba phaa; naewole pho banze ba bee baabatele bateme imbele sisok o boo pha Tata oli o ikolo. [¹¹ Phok Nwana wa Moto aesi ya bikya baabunga.]»

¹² «Bee kounyona bo? Bo moto mowaa ali na mam-pate munkama, bo yonkoyi ebungyi, etakye ika makoo ibuya mbuka ibuya o ikolo sa ngomba pho akye luka eebungyi? ¹³ Nde phele naw na bee ngakye: Bo aezwe, amobaa na nkyisa pho ya mpate me ileka nkyisa iibakyyi ne pho ya mampate mako ibuwa mbuka ibuwa matemaikakyyi bunga. ¹⁴ Nde bomok, Ango wa bee ooli o ikolo taazingye obokye na mowaa na bana baba abungye.»

Bo nwebi aekyesi bobé

¹⁵ «Bo nwebi aekyesi bobé, kyende oka ye, omoweninya bobé boekyesi yo bee babale. Bo aeyokyyi, mena akuli butwa nwebi na we. ¹⁶ Kasi bo ale iyeyoka, kpa moto mowaa naa babale, pho «batene bolombe nde minok ya manzoka mabale naa maato.» ¹⁷ Kasi bo ale ibaoka, oloimole o ingomba. Emba bo ambi le ioka ingomba, omowene ndokolo mopakano naa ndokolo moputise wa mputi.»

¹⁸ «Nde phele naw na bee ngakye: Maphok maso maamoanola bee wawa o se, ne Nwaphongo amaamoanola o ikolo; ka maphok maso maamole bee wawa o se, Nwaphongo ne aamole o ikolo.

¹⁹ Nakule w na bee ngakye: Bo o mokyisi mumu, bato babale onte ya be, baokaa ibandele pho ya inzonga ekpele, Tata owa ikolo aabaphe yango. ²⁰ Phok elele esok eangaa bato babale naa baato na nkombi ya nga, nali onte ya be.»

Ete ya moto wa etoma otookyele bebi ngong

²¹ Emba Petelo amba yaa phenephe na Yesu, amba ya motuna yokye: «Nkolo, bo nwebi na nga ankyesi bobé esengyesi obokye na molimbisa mbala bo? Ekokyyi ibaa mbala sambo?» ²² Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Phe, siiw na we obokye mbala sambo, kasi mbala mako sambo mbala sambo. ²³ Yango mena, Bokonzi pha ikolo pha ulana na mokonzi mowaa owa bangaka bato bee baaetoma, pho akyekye maphok ma mam-bong ma be. ²⁴ Waatata yo ikyeka maphok me, bamoyelesi na moto wa etoma mowaa owa baka na mbong enene. ²⁵ Moto me tabaka na baphalanga baita mbong me. Yango mena mokonzi nwe amba ya toma obokye, bamoungya ndokolo moombo na nwanwasi na bana ba bee, ebe na mbolo ye, pho ya iita ena mbong. ²⁶ Moto wa etoma mowaa, amba ya kusama na mabong; amba w yokye: «Mokonzi inzuyisa mowaa, impe banaa nkol, namwita mbong ya we esok.» ²⁷ Mokonzi aesi ya mooka ngong, amolimbise, nok waamole yo akye.

²⁸ Waatokol moto wa etoma mowaa, akye vana na nwebi ne wa etoma owa baka na nwanwa mbong ye

ekyiky ya baphalanga. Amoakye o njwesi, abuto imunyata na bokusi, amba ya wɔ yokye: "Iita mbɔngɔ ya nga!"²⁹ Nwebi ne amba ya kusama na mabɔngɔ, amba ya nyingonela ne yokye: "Inzuyisa mɔɔ, impɛ bana nkɔɔ, namwita mbɔngɔ ya wɛ!"³⁰ Kasi yo taikaka anola, amba kye munyɔsa o bɔɔɔ tee nɔɔ mokɔɔ njwa iita yo mbɔngɔ yɛ.³¹ Waawenɛ bato baetoma baayɔɔ baabona, bawenɛkye ngɔngɔ boikye, bamba yakye imola mokonzi njwa bɛ.³² Mokonzi amba ya banga moto wa etoma mɛ, amba ya wɔ ne yokye: "Oli moto wa etoma mobe! Wabaka na mbɔngɔ ya nga, na elimbisaka phɔ wanyingonelaka na nga."³³ Nawɛ nga osengyelakyi iyokyele nwebi na wɛ ngɔngɔ bo wa eyokyelaka nga ngɔngɔ."³⁴ Mokonzi aokaka yɔ, amba ya nyɔsa moto wa etoma mɛ o bɔɔɔ, tee nɔɔ mokɔɔ njwa mwita yo mbɔngɔ yɛ.»³⁵ Yesu amba ya wɔ yokye: «Tata ooli o ikolo amoekyela nde bomɔ, bo mɔɔɔ onte ya bɛɛ talimbise nwebi ne na ndondo yɔɔɔ.»

Mateya ma Yesu phɔ ya Lowɔ lookyekyi iboma bolonga

19 Waaunva Yesu iwɔ maphɔɔ mamana, amani o Galileya, aesi ya kyendɛ o manyetɛ ma Yuda mali o mokukulu mooyɔɔ njwa ebale ya Yaladɛnɛ.² Moluku njwa bato moikye njwamba ya mobenga o mɔ, amba ya babikya.

³ Bafalisayi baayɔɔ bayakaka oli Yesu phɔ ya imume-ka, bamba ya motuna bɛkye: «Mibeko ma banga mi-anole obokye lele akokyi ile njwasi wɛ nde pha babona?»⁴ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Bɛɛ naino totangyi buku pha Nwaphongo? "O etatele ya mokyisi, Nwaphongo akyelaka njwanjwasi na lele."»⁵ Emba, amba ya wɔ yokye: Yango mena, lele amoika nyango na ango, amokye angana elele yɔɔɔ na njwanjwasi wɛ, phɔ bɛɛ basɔ babale babutwe moto mɔɔɔ.⁶ Nde bomɔ, tebakuli ba bato babale, kasi babuto moto mɔɔɔ. Emba bo Nwaphongo ambo angyinya njwanjwasi na lele, moto sa bakabinya.»⁷ Bafalisayi bamba ya motuna bɛkye: «Ka phɔ ya ye Mose aphekye nzela obokye bo lele kale njwanjwasi na bolonga, asengyesi imokomela mokanda moteya obokye bolonga bowe?»⁸ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Mose aephekye nzela ya ile babasi phɔ ya nzoto bokusi ya bɛɛ. Kasi uta o etatele teyaikaka baa babona.»⁹ Kasi nga na wɔ bɛɛ ngakye: 'Bo lele alɛ njwasi wɛ, bo te ebe nde phɔ ya bondumba phe, akyɛɛ longa mosuu, mena kakyele phemba.»

¹⁰ Baekosi bɛɛ bamba ya wɔ ne bɛkye: «Bo mobeko njwa bolonga mobee babona, elekyi na bolaa iba salonga.»¹¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Teli bato basɔ baakokyi isɔɔ mateya mama, manya nde baaunva phe Nwaphongo bokusi pha imaanola.»¹² Maphɔɔ mali maikye, maakatele moto salonga. Bakyi tebaalongwe phɔ banyiba bompele tata o ibotama, bana bababoma bompele, baayɔɔ te balongye phɔ bamiambya muwɔsi phɔ ya Bokonzi pha ikolo. Moto oakokyi ianola mateya mama, amaanole!»

Yesu atandesi bana bakye mabɔɔ

¹³ Mokɔɔ mɔɔɔ bato bayelesi Yesu bana ba bɛɛ phɔ abatandele mabɔɔ ambe na bɔndɛle phɔ ya bɛ, baekosi bamba bakatela.¹⁴ Kasi Yesu amba ya wɔ yokye: «Lɛ bana bakye baye oka nga, lɛ bakatela, phɔ Bokonzi pha ikolo boli phɔ ya bato bali ndokolo bana bakye.»¹⁵ Waabatandela yo mabɔɔ, amba ya mana wamɔ.

Moto wa ezwele

¹⁶ Moto mɔɔɔ amba yaa oli Yesu, amba ya motuna yokye: «Moteye, lowɔ'ye loolaa, losengyesi nga ikyela phɔ na zwe bomɔɔ pha bobɛɛ?»¹⁷ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Phɔ ya'ye kontune phɔ ya lowɔɔ loolekyi bolaa? Ooli molaa nde Nwaphongo. Boozingyi inyɔɔ o mokyisi njwa bomɔɔ, kumola mibeko.»¹⁸ Moto mɛ amba ya motuna yokye: «Mibeko ye?» Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Saboma moto, sakyela baphemba, saiba, sakatela moto bɔɔɔ,¹⁹ kumola nyɔngɔ na zɔngɔ, zinga mobubaa na wɛ bo komizingye wɛ mampenza.»²⁰ Munzenga mɛ amba ya wɔ ne yokye: «Nakumole mibeko misɔ maamina. Nakule kyela'ye?»²¹ Yesu amba ya wɔ ne yokye: «Bo ozingyi iba moto o molaa kyendɛ kye ungya mbolo ya wɛ isɔ, ombe kabela babola bana baphalanga. Emba waamba ba na ezwele o ikolo. Sima, yaka ya mbengye.»²² Kasi waaoka munzenga mɔna baabona, aesi ya butwa na ngɔngɔ phɔ abaka moto wa ezwele iikye.

²³ Emba Yesu amba ya wɔ na baekosi bɛɛ yokye: «Nde phele na wɔ na bɛɛ, wali nkamba phɔ ya moto wa ezwele inyɔɔ o bokonzi pha ikolo.»²⁴ Nakule wɔ na bɛɛ bobo: Wali nkamba phɔ ya nyama enenɛ boli shamo iinyɔɔ o iluu sa sɔlu. Kasi nkamba kyikule lɔɔ phɔ ya moto wa ezwele inyɔɔ o bokonzi pha Nwaphongo.»²⁵ Waaoka baekosi maphɔɔ mɛ, bamba kamwa na boikye, bamba ya wɔ bɛkye: «Bo ebe babona, ombi koka ibika nza?»²⁶ Yesu abakyekeyi, amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Moto takokyi imibikya nde yo mapenza, kasi eli nde Nwaphongo ookokyi ikyela maphɔɔ masɔ.»

²⁷ Emba Petelo amba ya kpa maloba yokye: «Kyeka, banga baba toikyika isɔ yaabaka na banga, tobuto ikyemiebenga, ekpele'ye eya mozwa banga?»²⁸ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Nde phele na wɔ bɛɛ ngakye: Imbɛle saamozala Nwana wa Moto o eziye ye ya ngambo, o mokyisi njwaa sika, bɛɛ bambengakyi, wa mozala na bɛɛ o biziye iko mbuka bibale phɔ ya itenaka malombe ma mabota iko mbuka mabale ma Isalayɛɛ.²⁹ Ka moto munso oikyika ingambi se, ebe banaa nyango, ebe nyango na ango, ebe bana bɛ, na manzabi mɛ, phɔ ya nkombo ya nga, amozwa mbolo mɛ mbala munkama, amba na zwa bomɔɔ pha bobɛɛ.»³⁰ Bato baikye baali lɔɔ eye o boo, bamobutwa o sima. Kasi baali lɔɔ o sima bamobutwa o boo.»

Bato baetoma o inzabi sa vinyo

20 «Okyemela yaamokyela Nwaphongo o bokonzi pha ikolo, ya moba ndokolo moto mōmōmō ootōkōsi na mumbengu pho ya ikye luka bato ba imokyelela etoma o inzabi se sa vinyo. ² Aesi ya okana na bēe obokye: 'Bamozwa mbano ya ebende yōnyōyō ya baphalanga boophute bēe pho ya mokōlō mōmōmō nwa etoma, amba ya batoma o inzabi se sa vinyo. ³ O ngonga ya ibuwa ya mumbengu, akuli ya tōkōlō, akye zwa bato basuu bazasi o munsōngō sa etoma ya ikyela, ⁴ amba ya wō na bēe yokye: "Na bēe kye kyela o inzabi sa nga. Namoephe mbano eekokyi." ⁵ Na bēe bamba ya kyende. Wa koma bunya o moto, na wa ngonga eya iyato ya nkōkōlō, akulaka kyela nde bomō. ⁶ O ngonga ya itano eya nkōkōlō, akuli tōkōlō akye zwa bato basuu bazasi o munsōngō. Amba ya batuna yokye: "Pho ya'ye ozasi wawa nzanga mobimba sakyela etoma?" ⁷ Bēe bamba ya mobuyisa bekye: "Moto wa ilokpa o etoma tali." Amba ya babuyisa yokye: "Bēe kye kyela o inzabi sa nga."»

⁸ «Waatata iyinda bunya, mokolo inzabi aesi ya wō na kapita yokye: "Banga bato baetoma basō, obaphute. Tata na baakpaki nga sima, oombe bomela na baakpaki nga o boo." ⁹ Bato baatataka ikyela etoma o ngonga eya itano ya nkōkōlō, baesi ya zwa moto na moto ebende yōnyōyō ya baphalanga eekokyi na iphuti sa mokōlō mobimba. ¹⁰ Waakoma imbele sa batataka ikyela etoma, baumunyaka obokye bamozwa baphalanga ileka bebi. Kasi babaphēkye nde ebende yōnyōyō ya baphalanga ekokyi na mokōlō mobimba. ¹¹ Waakpa bēe baphalanga, babuto imiima na mokolo inzabi. ¹² Bamba ya wō ne bekye: "Bato baetoma baasukakyi we ipka bakyesi etoma nde ngonga yōnyōyō, o baphuti na banga nde ndengye yōnyōyō. Kasi banga tokyesi etoma mokōlō mobimba, tophēmbi na ná moo mokusi!" ¹³ Kasi mokolo inzabi amba ya buyisa mōmōmō na bēe yokye: "Nwebi na nga, siikiy ekyela bobē, tolookanakyi nga na we na ebende yōnyōyō ya baphalanga pho ya mokōlō mobimba? ¹⁴ Kpa baphalanga ba we, kyende. Na zingye iphuta okpakyi nga sima boephuti nga. ¹⁵ Ya bo'ye! Eli baphalanga ba nga, sikokyi ikyela na bēe boozingyi nga? Ookyi zuwa pho nali moto molaa?" ¹⁶ Yango mena, Yesu amba ya sukya bobo: 'Bato baali o sima bamobutwa o boo, kasi bali o boo bamobutwa o sima.»

Yesu akuli imola mbala eya iyato bo wa mowaa yo na bo wa mokundwa yo

¹⁷ Waaba Yesu kakyende o Yelusaleme, o nzela, amba ya wō na baekosi iko mbuka babale yokye: ¹⁸ «Okyemela, unwanwa eye, tokyende o Yelusaleme, omō, nga Nwana wa Moto, bamunzambya oka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, na bateye ba Mibeko, bamuntenela bolombe pha iwaa. ¹⁹ Bamba na nzambya oka bato baatebali Bayuda, bamunzakya, ba-

mumbinda phimbo, baamba na mbaka o ekulusu. Kasi sima ya nkōlō iyato namokundwa.»

Ionga sa nyango wa Zake na Yoane

²⁰ Bobēe, nwanwasi wa Zebede aesi ooli Yesu na bana bēe babale ba bampele, amba ya kusama o boo phe, pho ya imonga lowō lonōlō. ²¹ Yesu amba ya motuna yokye: «Kozingye'ye?» Nwanwasi wa Zebede amba mobuyisa yokye: «Indakyele obokye o bokonzi pha we, bana banga ba bampele baba bamozala mōmōmō o boloo pha we, omoyōkō o bowēe pha we.» ²² Yesu amba ya buya yokye: «Toebe lowō loongye bēe. Bēe okokyi inywa kōphō ya bolōsi eya munywa nga?» Bamba mobuyisa bekye: «Tokokyi.» ²³ Emba Yesu amba ya wō na bēe yokye: «Eli phēe, kōphō eyamunywā nga na bēe wa moenyhwa mē. Kasi iyōlō moto owa mozala o boloo naa o bowēe pha nga tekyekyi nga, pho Tata aunwa bōngya bilele baabina pho ya bato baōlō yo.»

²⁴ Waoka baekosi iko bayōkō lowō mē, baokyelaka bola na mosi yō. ²⁵ Emba Yesu amba ya babanga bēe basō wali yo, amba ya wō na bēe yokye: «Koebe obokye bakonzi ba nkyisi, bakonza bato ba bē, na bato baanene baweninya bato ba bēe mpasi. ²⁶ Nzuka onte ya bēe, yango saba babona. Bo mōmōmō na bēe kalukye imibuya moto munene, esengyesi obokye abe moto wa etoma wa bēe. ²⁷ Nde bomō, bo mōmōmō na bēe kazingye iba o boo, esengyesi obokye abe moombo nwa bēe. ²⁸ Pho nga Nwana wa Moto siika yaa pho bato bankyelele, kasi na yaa nde obokye nabakyelele, nambe naambya bomō pho nga pho yaiikola bato baikye o boombo.»

Yesu abikye bato babale baaphōlō miyo

²⁹ Waatōkōlō bēe o Yeliko, bato baikye bamba ya bengā Yesu. ³⁰ Bato babale baaphōlō miyo bazalaka o mbale ya nzela, waoka bēe obokye Yesu kalekane, bamba tata iyaanwana bekye: «Nkolo, Nwana wa Davidi, olookyele ngōngō!» ³¹ Bato baikye baphaphalaka na bē, bekye: «Kanga munōkō!» Kasi bēe bakulaka anwana na bokusi bekye: «Nkolo, Nwana wa Davidi, olookyele ngōngō.» ³² Yesu amba ya tēmē, aesi ya babanga, amba ya wō na bēe yokye: «Kozingye obokye nakyele'ye pho ya bēe?» ³³ Bamba ya mobuyisa bekye: «Nkolo, kyela obokye miyo ma banga maingwe.» ³⁴ Yesu amba baokyele ngōngō, amba ya bakuma o miyo, nde mina wamō, bato babale mē babuto iwene, bamba butwa ibenga Yesu.

Yesu anyōsi o Yelusaleme

21 Yesu na baekosi bēe baesi ya koma phenephe na Yelusaleme. Waakoma bēe o Betafaze o ngomba ya Baolive, Yesu amba ya toma baekosi babale o boo. ² Amba ya wō na bēe yokye: «Kyende o mokyisi mooli o boo, bo okomi omō, wamowene ebembe ya mpunda baetingye na nwanwa wa yango. Omaingole, oye na mango wawa. ³ Kasi bo moto aetuni, bēe

omobuyisaka obokye: “Nkolo asengyesi na mango.” Amokula ebuyisa mango izele.»

⁴ Maphoko maamana makyelamaka pho ya ikokya maphoko mawoko moimosi wa Nwaphongo obokye: ⁵ «Wako na njwana wa njwanwasi wa Siona obokye: Kyeka mokonzi njwa we kaye. Kaye na bonyile, abaa o ikolo sa mpunda na sa njwana wa mpunda.» †

⁶ Baekosi bamba ya kyende, bakyekyela nde bo wa wako Yesu na be. ⁷ Bamba yaa na mpunda na njwana wa yango, bawalaka bitobu ba bee o ikolo sa mango, Yesu amba ya zala ibe. ⁸ Moluku njwa bato mwikye babaka bawale bitobu ba bee o nzela, baayoko batenaka nkanga, bailangyaka o nzela. ⁹ Bato baatambulaka o boo pha Yesu na baamobengaka o sima, babaka baanjwane bekye: «Nkyemo na Nwana wa Davidi! Ookoye na nkombo ya Nkolo apambolame! Nkyemo o bilele biilekyi ikolo!»

¹⁰ Waanyoko Yesu o Yelusalem, mokyisi munso njwanyinganaka, bato bamba tunana bekye: «Moto oyo kane baa nza?» ¹¹ Bato baayakaka na Yesu bamba buya bekye: «Eli Yesu moimosi wa Nazaleta o Galileya.»

Yesu anyosi o Tempelo

¹² Yesu aesi ya nyoko o Tempelo, atati iwiinya baungye na baoombi ba mbolo omoko, amba ya bumbya ba mesa ma baendinye ba baphalanga. Akuli na bumbya biziye ba bato baungya makoto-njwenya. ¹³ Amba ya woko na bee yokye: «O buku pha Nwaphongo wakomama bobo: “Bamobanga ingambi sa nga, ingambi sa losambo.” Amba kula bakya yokye: “Bee osibuye elele ya baibi.» ¹⁴ Bato baaphoko miyo na baatoko makolo bamba yaa oli Yesu, amba babikya. ¹⁵ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko baokaka yoko, wawene bee bilekyesako biakyelaka Yesu na bana baabaka baanjwane o Tempelo obokye: «Nkyemo na Nwana wa Dawidi!» ¹⁶ Emba bamba ya woko na Yesu bekye: «Kookye maphoko maawoko be?» Yesu amba ya babuyisa yokye: «Ee, naokye. Bee naino totangyi o buku pha Nwaphongo? Bo wakoma bee bobo: “Oteye bana bakye na baanywangye ndengye eekoyi bee iekumbela?”» ¹⁷ Bobele, aikyi baika, atokosi o Yelusalem akye milangya o Betani.

Yesu awambi njwete njwa fige

¹⁸ Mokoko njwa sima, waaba Yesu kakule butwa o Yelusalem, aesi ya oka nzala. ¹⁹ Amba ya wene njwete moko njwa fige imbale ya nzela, amba susana phenephe na njwango, akye zwa nde maakyi na maakyi. Amba ya woko na njwete me yokye: «Otokule bota mbuma!» Nde o sina imbale me, njwete njwa fige moungyi. ²⁰ Waawene baekosi babona, bamba kamwa na boikye. Bamba ya tuna Yesu bekye: «Pho ya'ye njwete mumu moungyi na mbala yoko bobo?» ²¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Nde phele na woko na bee ngakye: Booli phele na ianola, bo toikiyiko ziko, okoyi

† Nwana wa njwasi wa Siyona kyelukye iwoko obokye bato baa mokyisi njwa Siyona (Yelusalem).

ikyela maphoko maakyesi nga na njwete njwa fige. Okoyi na iwoko na ngomba eye obokye: Mana wawa, kyende kye mivaka o ebale enene! Wamokyelama. ²² Ekpele esoko eya moonga bee na ibondele, bo oanosi obokye wa moezwa, waamba na ezwa.»

Owa phe Yesu bokonzi nza?

²³ Yesu aesi ya nyoko o Tempelo, atati iteya bato. Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu ba bato, bamba ya susana oli yo, bamba ya motuna bekye: «Kokyele maphoko mama na bokonzi'ye? Oephe bokonzi pha ikyela maphoko me nza?» ²⁴ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Na nga, naetune nde motuna moko moko. Bo ombuyise eyano, emba na moeyimola na bokonzi ye bokyele na nga maphoko mamana. ²⁵ Owa tomaka Yoane ibatisa bato nza? Ya motomaka Nwaphongo ndee bato?» Kasi bee babutwaka iwoko bee na bee bekye: «Bo tobuye obokye yamotomaka Nwaphongo, amokula lotuna yokye: Toikaka anola Yoane pho ya'ye?» ²⁶ Bo toonimobuyisa obokye: Ya motomaka bato, toile toko na bato, phoko bato basoko baanolaka obokye Yoane ali nde owa kolo moimosi wa Nwaphongo.» ²⁷ Yango mena, bamba mobuyisela bekye: «Toloebe.» Emba Yesu amba ya woko na bee yokye: «Na nga me esieyimole naa nakyele maphoko mama na bokonzi pha nza.»

Ete ya bana ba bampele babale

²⁸ Yesu amba kula ya woko yokye: «Bee koununya bo phoko ya maphoko mama? Moto moko moko abaka na bana ba bampele babale, aesi ya banga owa bola, amba ya woko ne yokye: “Nwana wa nga, koko kyende kye kyela o inzabi sa vinyo.” ²⁹ Nwana amba ya buya yokye: “Nale, esiikyende.” Kasi o sima aumunye, aesi ya kyende o inzabi sa vinyo. ³⁰ Akulaka woko na owa ibale nde bomoko. Owa ibale amba buya yokye: “Ee Tata, na mokyende.” Kasi taika kyende. ³¹ Onte ya bana babale baabana, okyesi maphoko maazingye ango wa bee nza?» Bamba ya mobuyisa bekye: «Nwana owa boo.» Emba Yesu amba ya woko na bee yokye: «Nde phele na woko na bee ngakye: Baphutise ba mputi na mandumba, bamunyoko o bokonzi pha Nwaphongo o boo pha bee. ³² Pho, Yoane Mobatise ayakaka yaeteya nzela elaa, kasi bee toikaka moanola. Kasi baphutise ba mputi, ebe na mandumba ba moanoleleka, ka bee na bo wawenekye bee babona, toika bongola mandondo phoko ya imoanola.»

Ete ya bato baetoma babe o inzabi sa vinyo

³³ «Okyemela ete esuu. Moto moko moko abalaka inzabi sa vinyo, aesi ya silungya na kyengyete. Amba ya tima ibela o mabanga phoko ya ikyela isungu sa iyamola mbuma ya vinyo. Atongaka na ingambi kokoko o ngomba phoko ya moto okokyengyele sina inzabi. Sima, amba ika siikyela bato obokye basiphutele, yo akye o imbanga. ³⁴ Waakoma imbale sa inoko mbuma, mokolo inzabi aesi ya toma bato baetoma bee oka bato baaphutele inz-

abi obokye bakye mokpela iyalo saaka ye. ³⁵ Kasi baa-phutele inzabi baakye basali me, bakutubi mawawaw, babomi oomoyaw, owa iyato bamobomi na mabanga. ³⁶ Emba mokolo inzabi amba kula toma bato basuu baikye ileka baaphanza, kasi baaphutele inzabi bakulaka bakabela nde bom. ³⁷ O sima ya bee baso, amba ya batomela njwana we mawaw. Aumunyaka obokye: "Bamokumola njwana wa nga." ³⁸ Kasi waamowene baaphutele inzabi, bawawaw onte ya bee bakye: "Kyeka wami ye, owa moikala na sina inzabi bo ango awe! Yaka tomobome, inzambi me samobutwa sa banga." ³⁹ Bae-si ya moakya, bamovakya o selekye ya inzambi, bamobomi.»

⁴⁰ Yesu amba ya batuna yokye: «Emba waamoya mokolo njwa inzambi, amokya ya pho ya basali babana?» ⁴¹ Bamba ya mobuyisa bakye: «Etabaokye ngawaw. Aababoma bee baso, aamba phe inzambi oka baphutesi basuu. Emba bato me bamobaka bamophe mbuma o imbele siikokyi.» ⁴² Emba Yesu amba ya w na bee yokye: «Bee toika tanga mawaw mama o Buku pha Nwaphongo? Bakoma bobo:

"Ibanga saavakaka batongyi ba mangambi, sibuto ibanga siiphisi ingambi sisaw. Mena etoma ya Nkolo.

O miyo ma banga eli lowo la ikamwa!"»

⁴³ Yesu amba kula ya bakya yokye: «Yango mena, na w na bee ngakye: Bamoebawaw bokonzi pha Nwaphongo, baamba bophe bato basuu, bee baabokyelela etoma elaa. [⁴⁴ Owa mokaa o ikolo sa sina ibanga, amokya mitenya binango, kasi bo ibanga me sikaa o ikolo sa moto mawaw, saamowawlingyinya.]» ⁴⁵ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeke baaokyi bite bibale me, baebaka obokye, Yesu kawo pho ya be. ⁴⁶ Emba bamba tata iluka malondo ma imwakya, kasi ba ilaka bato, pho bato babaka bakpe Yesu ndokolo moimosi wa Nwaphongo.

Ete ya eseleko ya bolonga

²² Yesu akulaka wawe bato baamookye na bite bisuu yokye: ² «Kyeka bo wamolekana mawaw o Bokonzi pha ikolo. Ya moba ndokolo mokonzi mawaw akyesi eseleko ya bolonga pha njwana we. ³ Atomi bato ba etoma bee obokye bakye oka bato baabangaka yo, pho baye o eseleko, kasi bee baso bale iyaa. ⁴ Akulaka toma bato ba etoma basuu, amba ya w na bee obokye bakwendee w na bato baabangaka yo bobo: "Naumbo bwngya mbolo isa, nabomi ngombe ya nga, na manyama maaisa. Yaka o eseleko ya bolonga." ⁵ Kasi bee baso baweni lowo me nde pha, mawaw na mawaw akye o etoma ye, omoyaw akye o manzabi, ona akye kyela mumbongu. ⁶ Baayaw baakye bato ba etoma babana, ba banyawasi, ba babomi. ⁷ Mokonzi aokyi kaw, amba toma batuluku be, pho bakye boma babomi babana, batumbe na mokyisi njwa be. ⁸ Sima amba ya w na bato ba etoma bee yokye: "Na bwngyakyi eseleko na bolaa, kasi bato baabangakyi nga tebaikyi ya zaa. ⁹ Kyende o nsongw isa inene, obangye

bato baamowene be, pho baye o eseleko." ¹⁰ Bato ba etoma baesi ya kyende o nsongw bamba yaa na bato baso baakyeke zwa bee omw, ebe bato balaa, na bato baabe, mawaw watondaka ingambi sa eseleko.»

¹¹ «Waanyaw mokonzi ikye kyeka bato baabangaka yo, akye wene moto mawaw taikaka lata etobu ya eseleko. ¹² Emba, amba ya motuna yokye: "Iwe onyosi wawa ndengye'ye? Toikiyi lata etobu ya eseleko." Kasi moto me taikaka zwa lowo la ibuya. ¹³ Bobele mokonzi amba ya toma bato ba etoma bee yokye: "Omokangye mawaw na makolo, omovakye o ibanda o enzambi amokye lela, amokye twa mino." ¹⁴ Yesu amba ya sukya bobo: "Nde phele, bato baikye babangama, kasi baaw bee bali ba itanga."»

Mputi ya mokonzi njwa Loma

¹⁵ Bafalisayi bakyeke angana ikyita pho ya iluka malondo maiyakya Yesu na maloba me mampenza.

¹⁶ Batomaka baekosi ba bee basuu na bato ba Elode pho bakye tuna Yesu obokye: «Moteye, toebe obokye iwe kaw nde phele, toile na moto, iwe tookyekye na ngambo ya moto, kasi koteya nde phele ikyiongye Nwaphongo. ¹⁷ Oloimole, koununya bo, mobeko njwa banga njwabuya nzela ya iphuta mputi ya mokonzi njwa Loma nde phe?» ¹⁸ Kasi Yesu aebaka malondo ma bee maabe. Amba ya w na bee yokye: «Banyamawale. Pho ya'ye komekye? ¹⁹ Taateya baphalanga baphute na bee mputi.» Bamba moteya ebende ya baphalanga yawaw. ²⁰ Emba Yesu amba ya batuna yokye: «Boo bobo na nkombu eyakoma bee wawa ili ya nza?»

²¹ Bamba ya mobuyisa bakye: «Ya mokonzi oo munene wa Loma.» Emba Yesu amba ya w na bee yokye: «Yaa-ka mokonzi njwa Loma, oiphe mokonzi njwa Loma, yaa-ka Nwaphongo, oiphe Nwaphongo.»

²² Waaoka bee babona, bakamwaka na boikye, baikyi mwika bakye.

Motuna pho ya ikundwa sa bawe

²³ Nde o muna mokaw me, Basadukayi baesi waali Yesu. Eli bee bato kaw obokye, bato baawaa ete baakundwe. ²⁴ Bamba motuna bakye: «Moteye, Mose awaw yokye: "Bo moto awe taikiyi bota bana, njwana nyango na mowe asengyesi ilonga bozengye me, pho abotele njwana nyango bana." ²⁵ Oka banga, yabaka bampele sambo, bee baso nyango mawaw, ango mawaw. Nwana owa bola alongyi njwanjwasi, awe taikiyi bota na njwanjwasi bana, aikiyi bozengye me na njwana nyango. ²⁶ Wakyelamaka nde bom na owa ibale na owa iyato, tee mawaw owa sambo. ²⁷ O sima ya bee baso, njwanjwasi me aesi ya waa me. ²⁸ Emba mokaw njwa mokundwa bawe, njwanjwasi me amoba wa nza? Pho bee baso bamolongaka.»

²⁹ Yesu amba ya ba buyisa yokye: «Be omikose, pho toebe na mawaw maali o buku pha Nwaphongo, toebe na bokusi phe. ³⁰ Pho waamokundwa bawe, malonga ete makule baa, ba basi na bampele bamoba ndokolo baanzelu ba ikolo. ³¹ Kasi pho ya lowo lokyekyi

ikundwa sa bawe, toika tanga bo wawakw Nwaphongo na be? ³² Awa bobo: "Nali Nwaphongo wa Abalayama, wa Izake na wa Yakobo." Yo tali Nwaphongo wa bawe kasi ali Nwaphongo wa bato bali na bomw.» ³³ Bato baso baamokaka, bakamwaka na mateya me.

Mobeko molekyi miyokw

³⁴ Wa oka Bafalisayi obokye Yesu asukise Basadukayi, bamba ya angana waali yo. ³⁵ Mwachw onte ya bée abaka moteye nwa mibeko, alukaka malondo ma imeka Yesu, amba ya motuna yokye: ³⁶ «Mot-eye, onte ya Mibeko misw ma Nwaphongo, mobeko'ye molekyi miyokw?» ³⁷ Yesu amba mobuyisa yokye: «Osengyesi izinga Nkolo Nwaphongo wa we na ndondo yonkw, na molimo nwa we musw na ná maumunya ma we masw. ³⁸ Mena eli mobeko nwa bo, na moolekyi bonene. ³⁹ Mobeko nwa ibale mookokaa na nwa bo, nwe mumu: Osengyesi izinga nwebi na we, booko mizingye we mampenza. ⁴⁰ Mibeko ma Mose na mateya ma baimosi ba Nwaphongo mali nde onte ya mibeko mibale mamina.»

Masiya na Davidi

⁴¹ Bafalisayi baanganaka elele yonkw, Yesu amba ya batuna motuna mumu: ⁴² «Bée koununya bo phw ya Masiya? Iyo ali nwana wa nza?» Bamba ya mobuyisa bekwe: «Ali nwana wa Davidi.» ⁴³ Yesu amba ya w na bée yokye: «Ndengye'ye Davidi wakambemaka yo na Bolobw, amobangaka "Nkolo?" Waaww yo obokye: ⁴⁴ "Nkolo Nwaphongo aww na Nkolo wa nga yokye: Yaka ya zale o boloo pha nga tee nkw waamouya nga banguna ba we o se ya makolo ma we." ⁴⁵ Bo Davidi amobangaka "Nkolo", ka ndengye'ye Masiya akoyi ikula baa nwana wa Davidi?»

⁴⁶ Mwachw na bée takokaka na imobuyisa na lowkw lonkw, tata mokw me, moto takulaka meka na imotuna na mituna.

Bateye ba Mibeko na Bafalisayi banyamabwle

23 Emba, Yesu amba ya w na bato basw na ná baekosi bée yokye: ² «Bateye ba Mibeko na Bafalisayi, etoma ya bée nde ilimbolela bato Mibeko ma Mose. ³ Bée osengyesi ikumola na ikyela isw yaamoww bée na bée kasi bée samekola mobesi nwa be, phw tebaakyelele iikyiteya be. ⁴ Bakangye biphesi bizito bili na nkamba phw ya ibinyanya, baambe biphisa bato o mabekwe, kasi bée mampenza tebaabikume nkw na munse. ⁵ Bitoma bisw biikyele be, balukye nde obokye bato ba bawene. Bitee ba nkanda ya Nwaphongo bilate bato o imbela si sambele be, bée ba bibuya binene mpenza, bambe na bamba ma songya manene ma nkoto ya be. ⁶ Bazingye bilele ba ngambo o biselekw, na biziye ba o bo o mangambi ma makyita. ⁷ Bazingye bato bababekwe o bilele biangane bato baikwe, baambakwe na babanga "bateye." ⁸ Kasi bée, sazingaka obokye baebangwe "mot-eye", phw bée basw oli nde baekosi, oli nde na Moteye

kw. ⁹ O munse mumu sa banga moto mwachw "tata", phw oli nde na Ango wa bée mwachw, oli o ikolo. ¹⁰ Sazingaka obokye bato baebangwe "mokonzi", phw oli nde na Mokonzi mwachw yo Masiya. ¹¹ Moto oelekwi bée basw, amoba moto wa bée wa etoma. ¹² Moto okomitombe, baamounya, kasi moto ookomiuya, baamotomba.»

Yesu aweninyee bwle pha bateye ba Mibeko na Bafalisayi

¹³ «Ngongw ya bée, bateye ba Mibeko na Bafalisayi, banyamabwle! Kozibele bato nzela eekoyi na bée inyokw o bokonzi pha ikolo. Bée mampenza toonyokw, kombe na katela bato baazingye inyokw.»

¹⁴ [«Ngongw ya bée, bateye ba Mibeko na Bafalisayi, banyamabwle! Koiyele mazengye na mbolo ya bée isw na malondo mabe phw ya ibomba bobwe pha bée, kombe buzinya na ma bwndesi maanda. Yango mena Nwaphongo amoephwe etumbu eya moleka bonene!]

¹⁵ Ngongw ya bée, bateye ba Mibeko na Bafalisayi, banyamabwle! Kokwe mikyende mambangwa mboka esw, na yaa mokyisi na yaa ebale phw ya iluka moanosi mwachw, ka waamozwe bée, kokule mobuya moto wa lifelo koleka bée.

¹⁶ Ngongw ya bée, bato baaphokw miyo baateya bato nzela. Phw ya bée koww obokwe: 'Bo moto akati seleka na nkombo ya Tempelo, seleka me eli pha. Kasi bo akati seleka na nkombo ya wolo ekyebombe yo o Tempelo, asengyesi ikumola seleka me. ¹⁷ Bibubusi bibi, bato baaphokw miyo! Elekyi na ntina eli'ye, itela ndee Tempelo? Itela kabutwe ekpele eya ekyila nde onte ya Tempelo. ¹⁸ Koww na obokwe: 'Bo moto akati seleka na nkombo ya etumbelo seleka me eli pha. Kasi bo akati seleka na nkombo ya ikabo sili o ikolo sa etumbelo, asengyesi ikumola seleka me. ¹⁹ Bato baaphokw miyo! Ikabo na etumbelo, elekyi iye? Ikabo sibutwe ekpele eya ekyila phw basikyesi o etumbelo. ²⁰ Moto ookokate seleka na nkombo ya etumbelo, aekati phw ya etumbelo na phw ya mbolo isw iili o ikolo sa etumbelo.

²¹ Okokate seleka na nkombo ya Tempelo, aekati na nkombo ya Tempelo na ná nkombo ya Nwaphongo okozale omw. ²² Na okokate seleka na nkombo ya ikolo, aekati na nkombo ya eziye ya Nwaphongo, na ya Nwaphongo okozale miyango.

²³ Ngongw ya bée, bateye ba Mibeko na Bafalisayi, banyamabwle! Komanyisa Nwaphongo iyalo swkw onte ya maalo iko ma maakwi maa solo elaa. Kasi kobungwe mibeko miilekyi minene booli: Ikyela bato bolaa, iyokyela bato ngongw, na ibaa bato baww phele. Mena eli maphkw masengyesi bée ikyela, kasi sa bunga maayokw. ²⁴ Bato baaphokw miyo bateyee ba nzela! Kokonde maleku ma bée phw ya imanya esala omokyiki, kasi komine shamo oomunene!

²⁵ Ngongw ya bée, bateye ba Mibeko na Bafalisayi, banyamabwle! Kokunyole ba kwphw na balako o ikolo kasi o motema itondi na mbolo ya iiba na maphowa mabe. ²⁶ Mofalisayi owa phokw miyo! Kunyola kwphw o motema phanza emba o ibanda wamokunyuwa me.

Iyaa sa Nwana wa Moto

²⁹ «Bo nkɔɔl ya malɔsi mɛ yumboo, malɔsi masuu maalekyi mamoya. Moo nwa mobutwa enzɔmbi, bokombe etebokule ngala, banyaseesi bamobiya, isɔ iili o ikolo ya munyingana. ³⁰ Emba elembo ya Nwana wa Moto yamowenene o ikolo, o imbele mɛ, bato ba nkyisi isɔ iili o munse, baamiima, waamowene bɛɛ Nwana wa Moto iyaa o mampata na mwiya na nɔ nkyemo iikyɛ. ³¹ Indule sinene samokaa, amotoma banze bɛɛ mbɔmbɔ isɔ ya munse, bamoangyinya bato basɔ baunva yo ɔɔ.»

Ete ya n̄wete n̄wa fige

³² «N̄wete na bolaa ete ya n̄wete n̄wa fige. Bo molebɔsi, bɛɛ koebe obokye imbele siikyete mbuma sikokyi. ³³ Nde bɔɔɔ, waamowene bɛɛ maphɔɔ masɔ maamana makyelame, wa moeba obokye iyaa sa Nwana wa Moto sikokyi. ³⁴ Nde phele na wɔ na bɛɛ ngakye: Maphɔɔ mama mamokyelama naino bato baayɔɔ bali na banga ɔɔ sataa waa. ³⁵ Ikolo na munse ya molekana kasi maloba ma nga etemalekane.»

Mokɔɔl n̄wa suka ya mokyisi moebe nde Nwaphongo

³⁶ «Moto na mɔɔɔ taaebe na mokɔɔl naa imbele saamokyelama maphɔɔ mamana, ebe na banze o ikolo, ebe na ona Nwana taebe. Kyeebe nde Tata yo mampenza. ³⁷ Mokɔɔl n̄waamoyaa Nwana wa Moto, maphɔɔ mamokyelama nde bo wakyelamaka wɛɛ o imbele saaka Nowa. ³⁸ O boo pha maa izinza mokyisi munsɔ, bato babaka bazee, banywe, balonganaka tee n̄wete mokɔɔl n̄waanyɔɔ Nowa o masuwa. ³⁹ Tebabaka baumunya na ekpele yɔɔ, tee n̄wete waa yaa zinza maa mokyisi munsɔ. Imbele saamoya Nwana wa Moto ya moba nde bɔɔ. ⁴⁰ Bampele babale bamoba o inzabi, bamokpa mɔɔɔ, bamoika mɔɔɔ. ⁴¹ Babasi babale bamoba batwakyɛ o oomba yɔɔ, bamokpa mɔɔɔ, bamoika mɔɔɔ. ⁴² Kyengye na bolaa, phɔ mokɔɔl n̄waamoyaa Nkolo wa bɛɛ toomoebe. ⁴³ Umunya na bolaa lowɔ lolo: Bo nkolo wa ingambi aebakyi imbele ye saamoya mwibi na mokɔɔl, nde talasi, phɔ ya ikyengye obokye mwibi sanyɔɔ o ingambi sɛ. ⁴⁴ Yango mena, bɛɛ baka na bokyengyi imbele sisɔ. Phɔ Nwana wa Moto amoyaa o imbele site siebe bɛɛ.»

Moto wa etoma owa bosembo na ootoli na bosembo

⁴⁵ «Baka ndokolo moto wa etoma owa bosembo na nɔ malondo. Mokonzi n̄wete amoteye kapita ya bebi n̄, phɔ abaphɛkyɛ ntoma o imbele siikokyi. ⁴⁶ Nkyisa boikye na kapita mɔna, bo mokonzi n̄wete aesi ya motakana kakyele etoma mɛ. ⁴⁷ Nde phele na wɔ na bɛɛ ngakye: Mokonzi mona aamophe bokonzi pha mbolo yɛɛ isɔ. ⁴⁸ Kasi bo kapita mɛ tali na bosembo, aambi miwɔle yokye: "Mokonzi n̄wa nga taaye zelee", ⁴⁹ ambi tata iwanda bebi n̄, abuto izaa na inywa elele yɔɔ na balangyi ba maleku. ⁵⁰ Emba, mokonzi n̄wete amoyaa

mokɔɔl n̄waamoba yo samoziya, naa o imbele siite siebe yo. ⁵¹ Aamowiinya, aamba mophe etumbu enene, aamunya ooli banyamabɔle, o elele ekyelele bɛɛ na ekye twe bɛɛ mino.»

Ete ya bangɔndɔ iko

²⁵ «Bokonzi pha ikolo phamoulana na ete ya bangɔndɔ iko baakpaka batala ba bɛɛ phɔ ya ikye vana na moloo wa bolonga. ² Onte ya bɛ, batano babaka bibubusi, batano bayɔɔ babaka bamalondo. ³ Baa bibubusi baphilaka nde batala, kasi iphila mautaa maikye phe. ⁴ Kasi baamalondo baphilaka batala ba bɛɛ na ndangyi ya mauta. ⁵ Wabaa moloo wa bolonga saya izele, bɛɛ basɔ baokyi ebu balasi.

⁶ Waamolengyela, moto mɔɔ aesi ya an̄wana yokye: "Kyeka moloo wa bolonga, ɔɔ okye moyamba!" ⁷ Emba bangɔndɔ babana baesi ya umwa, batati ibɔngya batala ba bɛ. ⁸ Bangɔndɔ baa bibubusi bamba ya wɔ na bebi na bɛɛ baa malondo bɛkyɛ: "Olophe ndambo ya mauta, batala ba banga bazime." ⁹ Baa malondo bamba ya babuyisa bɛkyɛ: "Phe, bo toephe, mauta ma banga ete maakokye. Kyende omba mabe o zando." ¹⁰ Waakye baa bibubusi ikye omba mauta, nde o sina imbele mɛ, moloo wa bolonga aesi o sima. Batano baa malondo baamilengyɛkyɛ, baesi ya nyɔɔ na moloo wa bolonga o ingambi sa eseleko. Bamba kanga ekomba na iphungola. ¹¹ O sima, bangɔndɔ batano baa bibubusi baesi ya koma, baan̄wanaka bɛkyɛ: "Nkolo, Nkolo, olozibole!" ¹² Kasi moloo wa bolonga amba yababuyisa yokye: "Nde phele na wɔ na bɛɛ ngakye: Sieyebɛ."»

¹³ Yesu amba sukya bobo: «Yango mena, nde kokyengye phɔ toebe na mokɔɔl na ngonga.»

Ete ya bato baaetoma baato

¹⁴ «Nwaphongo amokyela ndokolo moto mɔɔ kalukye ikyende o imbanga, abangyi bato bɛɛ baetoma, aesi ya bakabela baphalanga bɛɛ phɔ ba bakolisa. ¹⁵ Aesi ya phe moto na moto bookokyi na malondo mɛ. Owa ebandle amophe bibende ba baphalanga bitano, owa ibale bibende ba baphalanga bibale, emba owa iyato ebende ya phalanga yɔɔ. ¹⁶ Moto wa etoma owa zwaka bibende ba baphalanga bitano, akye bakyla na mumbongu, amba kula zwa bibende bitano bisuu. ¹⁷ Owa zwaka bibende bibale, akye kyela nde bɔɔ amba zwa bibende ba baphalanga bibale bisuu. ¹⁸ Kasi owa zwaka ebende yɔɔ, akye tima ibela o manyete, abombi baphalanga baamophekyɛ nkolo wɛ.»

¹⁹ «Nkɔɔl n̄zikye ya lekanaka, nkolo wa bato ba etoma aesi ya butwa, amba ya banga bato bɛɛ ba etoma phɔ bamoteya bo wakyelela bɛɛ baphalanga bɛ. ²⁰ Moto wa etoma owa zwaka bibende ba baphalanga bitano, aesi ya moteya bitano bisuu yokye: "Nkolo, wampekya bibende ba baphalanga bitano, kyeka nakuli bakya bibende bitano bisuu o ikolo." ²¹ Nkolo wɛ amba ya wɔ n̄ yokye: "Bolaa, moto wa etoma o molaa na owa

bosembo. Oli na bosembo o mbolo iinkyiky naamoephe bokonzi pha mbolo iinzikye. Yaka ya kumbe na nga elongu.”²² Moto wa etoma owa zwaka bibende ba baphalanga bibale aesi ne ya moteya, amba ya wɔ yokye: “Nkolo, wampekye bibende ba baphalanga bibale, kyeka, nakuli bakya bibale bisuu o ikolo.”²³ Nkolo we amba ya wɔ ne yokye: “Bola, oli moto wa etoma o molaa na owa bosembo. Obakya na bosembo o mbolo iinkyiky, na moephe bokonzi o mbolo inzikye. Yaka ya kumbe na nga elongu.”²⁴ O suka moto wa etoma owa phekye beebende ya baphalanga yɔɔɔ aesi ne, amba ya wɔ yokye: “Nkolo, nga naebe obokye iwe oli moto mɔmɔmɔ wa nkamba, konkɔ mbuma o elele eteyaikaka phika we.”²⁵ Nailaka, namba kye bomba baphalanga ba we o se ya manyete, kyeka baphalanga ba we beebaba.”²⁶ Nkolo we amba ya mobuyisa yokye: “Moto wa etoma mobe na wa bokɔ! Waebaka obokye nga nanɔ mbuma o elele ete yaikaka nga phika.”²⁷ Kasi iwe nga nde wa kyekye bomba baphalanga banga o banki, wa iyaa nga nde naesi ya bazwa na banaa matabisi.²⁸ Omobɔɔ ebende ya phalanga mena, oephe ooli na bibende ba baphalanga iko.²⁹ Phɔ ooli na banaa mbolo nzikye bamokula mobakya, kasi ooli pha, baamobɔɔ na njwana ndambo oobakya ne.³⁰ Vaka moto wa etoma ootoli na ntina o ibanda, o enzombi, o elele ekyelele beebende na ekye twe beebende.”

Mwambo njwa suka

³¹ «Mokɔ njwaamoya Nwana wa Moto na nkyemo ye, elele yɔɔɔ na banze basɔ, amozala o eziye ye eya bokonzi. ³² Bato basɔ baa munse, bamoyaangana o boo phe, aabakaba ndokolo waakabe mɔmɔmɔ mam-pate na mambosi. ³³ Amoteye mampate o boloo phe, mambosi o bowee phe. ³⁴ Emba mokonzi amba ya wɔ na bali o boloo phe yokye: “Bee yaka, bato bapambola Tata, ya nyɔ o bokonzi phaa ebɔngyisela be, uta o etatele ya mokyisi. ³⁵ Phɔ nabaka na nzala, wampekye ntoma ya izaa, nabaka na phowa ya maa, wampekye maa mainywa, nabaka mobutu, wanzambaka o mangambi ma beebende. ³⁶ Nabaka bolumbu, wamba ya mpe bitobu ba ilata, nabaka na bolosi, wansalisaka, nabaka o bolosi, wayakaka ya nkyeka.” ³⁷ Bato babosembo bamba ya mobuyisa bekye: “Nkolo, imbele ye saaewenekye banga na nzala tomba ya ephe ntoma ya izaa, na na phowa ya maa, tomba yaa ephe maa mainywa? ³⁸ Imbele ye saabaka we mobutu oka banga tomba eyamba o mangambi ma banga, na bolumbu tomba ephe bitobu ba ilata? ³⁹ Imbele ye saaewenekye banga na bolosi na o bolosi, tomba ya kye ekyeka?” ⁴⁰ Mokonzi amba ya babuyisa yokye: “Nde phele nawo na beebende ngakye: Mbala isɔ yaabaka beebende kokyele na mɔmɔmɔ na baakye onte ya banaa mama, mena wabaka kokyelele nde nga.”»

⁴¹ «O sima mokonzi amba ya wɔ na baali o bowee phe yokye: “Mana o miyo ma nga, beebende bato baalaka beebende na bobee! Kyende o njwenya mote mozime, njwa bɔngya beebende phɔ ya Zabulu na bakonga be! ⁴² Phɔ nabaka na nzala, toikaka ya mpe ntoma ya izaa, naokaka phowa

ya maa, toikaka mpe maa mainywa.”⁴³ Nabaka mobutu toikaka nzamba, nabaka bolumbu, toikaka mpe etobu ya ilata, nabaka na bolosi na o bolosi, toikaka nsunga.”⁴⁴ Emba beebende bamba ya motuna bekye: “Nkolo, imbele ye saa ewenekye banga na nzala naa na phowa ya maa naa mobutu naa bolumbu naa na bolosi naa o bolosi tomba le iesunga?”⁴⁵ Mokonzi amba babuyisa yokye: “Nde phele nawo na beebende ngakye: Mbala isɔ yaalekye beebende ikyelele mɔmɔmɔ na baakye onte ya banaa mama, mena walekye ikyelele nde nga.”⁴⁶ Emba bato me baamba zwa etumbu eteyunve, kasi bato baabosembo bamozwa bomɔmɔ pha bobee.»

Bakonzi bawangyi iboma Yesu

26 Waaunva Yesu iwo maphɔ masɔ mamana, amba ya wɔ na baekosi beebende yokye: ² «Bee koeb obokye iikasi nkɔ ibale phɔ ya eseleko ya Ilekana, bamoungya Nwana wa Moto phɔ bamobakye o eku-lusu.»

³ Nde o sina imbele me, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu ba Bayuda bakyeke angana o ingambi sa Kayafa, mokonzi njwa banganga ba Nwaphongo. ⁴ Emba bamba wangya iyakya Yesu mi-ibombo phɔ ya imoboma. ⁵ Bamba wɔ bekye: «Tolokoyi imoakya mokɔ njwa eseleko phɔ bato nde batombi.»

Nwasi mɔmɔmɔ asweyee malasi o moto njwa Yesu

⁶ Mokɔ mɔmɔmɔ Yesu abaka o Betani o ingambi sa Simo, moto owabaka na bolosi pha mabaa. ⁷ Waaba yo kaze, njwanjwasi mɔmɔmɔ aesi wali yo, na molangyi o mabɔ njwa kyela beebende na na ibanga saa motuya motondi na malasi ma motuya mwikye. Amba ya masweya o moto njwa Yesu. ⁸ Waawene baekosi babona, bawenekye bobee, bamba wɔ bekye: «Ani mɔ malasi mamana phɔ ya'ye? ⁹ Nde bamaungyakya na motuya mwikye, bambe kpa bana baphalanga babakabele babola.» ¹⁰ Yesu aebaka maphɔ masɔ maabaka beebende bawo. Amba ya wɔ na beebende yokye: «Phɔ ya'ye beebende kotungyisa njwanjwasi oyo? Lowo lokyesi yo phɔ ya nga lolekyi bolaa. ¹¹ Babola bamoba na beebende wawa imbele sisɔ. Kasi nga esii beebende na beebende nkɔ isɔ.»

¹² Ambo nzɔ malasi o nzoto, phɔ ya imbɔngya mɔmɔmɔ wa munkunda be. ¹³ Nde phele nawo na beebende ngakye: O nkyisi isɔ, na o bilele bisɔ bamoumolaka beebende Simo Elaa, bamobaka bawo lowo lookyesi njwanjwasi oyo, baamba na moumunya.»

Yudasi kalukye ungya Yesu

¹⁴ Bobee, mɔmɔmɔ na baekosi iko mbuka babale, ookobangye beebende Yudasi Mosikalijota, aesi ya kyende oka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo. ¹⁵ Amba ya wɔ na beebende yokye: «Wamump'e'ye, bo naekabesi Yesu?» Emba beebende bamba mophee bibende ba baphalanga makoo maato. ¹⁶ Uta mokɔ maamuna, Yudasi abut-waka iluka malondo ma ibaungyisa Yesu.

Yesu katome baekosi bée ilengyēle eselekō ya Ilekana

¹⁷ Ya baka mākōlō mwa etatele ya eselekō ya mapa maatumbe bée sa munō moulōle mapa, baekosi baesi ya kye tuna Yesu bēkye: «Kozingye obokye tokye elambela ntoma ya eselekō ya Ilekana bi?» ¹⁸ Yesu amba ya wō na bée yokye: «Kyende o munsōngō ŋwa mokyisi munene o ingambi sa songolo, owō ne bobo: “Moteye awō yokye: Imbele sanga sikokyi, nga na mozaa eselekō ya Ilekana o ingambi sa wē nga na baekosi ba nga.”» ¹⁹ Baekosi baamba kyela bo wa batomaka Yesu, balambi ntoma ya eselekō ya Ilekana.

²⁰ Waakoma nkōkōlō, Yesu amba ya kye zala elele yōkōkō na baekosi bée iko mbuka babale. ²¹ Waabaka bée baze, Yesu amba ya wō na bée yokye: «Nde phele na wō na bée ngakye: Mōkōmō onte ya bée amunzungya.» ²² Baekosi bamba oka ngōngō boikye, bamba tata imotuna mōkōmō obokye: «Nkolo, eli nza?» ²³ Yesu amba buya yokye: «Owa munzungya eli nde mōkōmō na bée, mabōkō ma banga mamovana mbala yōkōkō o lako. ²⁴ Nwana wa Moto amowa nde bowa komama wango phō ye o buku pha Nwaphongo. Eye ngōngō phō ya moto owamoungya Nwana wa Moto. Ebakyi bolaa phō ya moto mē bo tabotamaka.» ²⁵ Yudasi moto owaamoungya amba ya motuna yokye: «Moteye, eli nga?» Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Iwē mampenza olowōkō.»

Elambo ya Nkolo

²⁶ Waaba bée baze, Yesu akpe ipa, aphe Nwaphongo mēlesi, asikyēsi, amba kabala baekosi bée amba ya wō na bée yokye: «Imaa, zaa eye eli nzoto ya nga.» ²⁷ Amba kula ya kpa kōphō ya vinyō, aphe Nwaphongo mēlesi aephe baekosi bée, amba ya wō yokye: «Oenywe bēe basō. ²⁸ Phō eye eli malongo ma nga, malongo ma sangola ya Nwaphongo na bato, masweye phō ya bato baikye, bazwe bolimbisi pha masumu. ²⁹ Nawō na bēe ngakye tata lōlō, esikule nywa vinyō eye tee nōkō mōkōlō ŋwa munywa nga na bēe vinyō eenyakune o Bokonzi pha Tata.» ³⁰ Bobele, Yesu na baekosi bēe, bamba ya tuba meembo ma eselekō. Waaunva bēe ituba meembo, bamba ya kyende o ngomba ya Baolive.

Yesu aimosi obokye Petelo aamoangana

³¹ Yesu amba ya wō na baekosi bēe yokye: «Nde na mōkōlō ŋwa lōlō, bēe basō wamundota. Phō yakomama o buku pha Nwaphongo bobo: “Namoboma mōkōkōsi wa mampate, mampate masō mamunyangwa.” ³² Yesu amba kula bakya yokye: Kasi waamokundwa nga na mokye eziya o Galileya.» ³³ Petelo amba ya wō ne yokye: «Na bo bēe basō baeloti, nga esielote.» ³⁴ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Nde phele nawō na wē ngakye: Nde na mōkōlō ŋwa lōlō, soo sa botōngōkye iwē wa munzangana mbala iyato obokye toonzebe.» ³⁵ Petelo amba ya kpete kapha yokye: «Na bo ebe

obokye na wee na wē elele yōkōkō, nga esieyangane.» Baekosi basō bamba ya wō nde bōkō.

Yesu kabōndele Nwaphongo o Getesemani

³⁶ Emba Yesu amba ya koma na baekosi bēe o etiyē ekembangye bēe Getesemani. Amba ya wō na bēe yokye: «Bēe zala wawa, nga nakye bōndele Nwaphongo.» ³⁷ Amba kye na Petelo na bana babale ba Zebede baa bampele, Zake na Yoane. Bobele atati ioka motema bolōsi na inganga. ³⁸ Amba ya wō na bēe yokye: «Ndondo ya nga etondi na ngōngō ndokolo namowa. Ikala wawa, kengye na nga.» ³⁹ Amba yakye ŋwana itakye, akye kusama boō o se, amba tata ibōndele Nwaphongo yokye: «Tata, bo wakokyi ikyela, manya kōphō eya bolōsi eye. Kasi sakyela boozingyi nga, kyela nde boozingyi wē.»

⁴⁰ Yesu amba ya butwa oli baekosi bēe baato, aesi ya kye batakana balasi ebuu. Amba ya wō na Petelo yokye: «Toikyi koka ikyengye na nga na bo ngonga yōkōkō? ⁴¹ Kyengye, bōndele Nwaphongo phō bēe sakaa o bimekyi ba Molemba! Moto o ndondo ye ali na phowa ya ikyela bolaa, kasi o nzoto ye tali na bokusi.»

⁴² Akulaka kyende mbala eya ibale, amba kye bōndele Nwaphongo yokye: «Tata, bo kōphō eye teekokyi imana, elaa na enywe, wakyelame nde bozingyi wē.»

⁴³ Yesu amba kula ya butwa ooli baekosi bēe, amba kula ya kye bazwa bakuli lala ebuu. Phō miyo ma bēe mabutwaka mazito. ⁴⁴ Yesu amba kula baika, akye bōndele mbala eya iyato, akulaka wō nde bōkō. ⁴⁵ O sima aesi ya butwa ooli baekosi bēe, amba ya wō na bēe yokye: «Kokule lala, komieminya? Kyeka, imbele sa iyambya Nwana wa Moto o mabōkō ma bato ba masumu sikokyi. ⁴⁶ Temē, tokyende. Kyeka moto ookonzungya aesi.»

Baakye Yesu

⁴⁷ Waaba Yesu kata wō, Yudasi mōkōmō na baekosi iko mbuka babale, aesi ya koma. Aesi na bato baikye, baphisi mphata na nkōngō o mabōkō. Ya batomaka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu ba Bayuda. ⁴⁸ Yudasi owa ungyaka Yesu, abateyaka iyaa samokyela yo, amba ya wō yokye: «Moto owa moyamba nga, yo mōna, omoakya.» ⁴⁹ Waakoma Yudasi, amba susana oli Yesu amba ya wō ne yokye: «Moteye, mbote!» Amba moyamba. ⁵⁰ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Nwēbi na nga, yeesi wē ya kyela, oikyele mizele.» Emba baayōkō bamba ya susana, baphisi Yesu, bamba moakya. ⁵¹ Mōkōmō na baabaka na Yesu, amba gbōlō mumphata nwe, ateni itoo sa moto wa etoma wa mokonzi ŋwa banganga ba Nwaphongo. ⁵² Yesu amba ya wō ne yokye: «Buya mumphata ŋwa wē o ekokolo. Phō bato basō baanwane na mumphata, bawe nde na mumphata. ⁵³ Toebe obokye bo naongyi mbengo oka Tata, nde unwanwa eye amuntomela baanzelu baikye ileka batayo iko mbuka ibale ya batuluku. ⁵⁴ Kasi bonakyesi babona, maphōkō makomama o buku pha Nwaphongo mamokokyisama ndengye'ye?

Pho wakomama obokye maphoko maso masengyesi ikyelama nde babona.»

⁵⁵ O sima Yesu amba ya wo na bato baso yokye: «Emba iya nzakya kombe yaa na mphata na ná nkpongu o maboko ndokolo nga nali nde moibi? Nkoko iso nabaka nazale o Tempelo pho ya iteya toikaka na nzakya.

⁵⁶ Kasi maso mama makyelame pho ya ikokya maloba ma baimosi ba Nwaphongo maakoma bée o buku pha Nwaphongo.» Emba baekosi baso baikyi moika, baloti.

Yesu kasambe o ikyita siinene

⁵⁷ Bato baakya Yesu, bamba yakye ne oka Kayafa, mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo, waanganaka baamibeko na bankumu. ⁵⁸ Petelo abaka kabengye Yesu na itakye tee noko wakye yo nyoko o lophango la mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo. Omo, amba kye zala elele yoko na basinzili, pho ya ikyeka ndengye eya mosuka lowoko me.

⁵⁹ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bato baso ba ikyita siinene babaka balukye bato baakoyi ikatela Yesu maphoko pho bamoingya. ⁶⁰ Kasi na bo bato baikye bayakaka ya mokatela maphoko, tebaika zwa na lowo lonoko tee sima bato babale bamba yaa, ⁶¹ baesi ya wo bekye: «Moto oyo awoko yokye: Nga na mouwola Tempelo ya Nwaphongo namba etonga sima ya nkoko iyato.»

⁶² Emba mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo aesi ya teme, amba ya tuna Yesu yokye: «Toobuya na iikyiephunde bato baba?» ⁶³ Kasi Yesu aikalaka nde bese. Mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo akulaka wo ne yokye: «Kata seleka na nkombo ya Nwaphongo oli na bomoko! Oloimole bo oli Masiya, Nwana wa Nwaphongo?» ⁶⁴ Yesu amba mobuyisa yokye: «Iwe mampenza olowoko. Kasi nawo na bée ngakye: Tata unwanwa, wamowene Nwana wa Moto azasi o boloo pha Nwaphongo owa mwiya, waamba na mowene kaye onte ya mampata!» ⁶⁵ Emba mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo, amba ya kakola bitobu bée balataka yo, amba ya wo yokye: «Atosi Nwaphongo! Tolokuli sengyela na manzoka! Ooky bootosi yo Nwaphongo. ⁶⁶ Bée koununya bo?» Bamba mobuyisa bekye: «Asengyesi iwaa!»

⁶⁷ O sima me, bamba motowa matee o boo, bamba mowanda mankutu, baayoko bamba mowanda binyete. ⁶⁸ Bamba wo bekye: «Iwe Masiya, teya obokye oli moimosi! Ooewandi nza?»

Petelo aanga Yesu

⁶⁹ Petelo abaka azasi o ibanda o lophango. Nwanwasi moko wa etoma, amba ya wo ne yokye: «Na we obakyi na Yesu, moto wa Galileya.» ⁷⁰ Kasi yo amba angana o miyo ma bato baso, amba wo yokye: «Maphoko manole we mamana, nga siimaefe.» ⁷¹ Sima Petelo aesi ya kye teme o munoko nwa lophango. Moto wa etoma mosuu wa nwanwasi aesi ya mowene, amba ya wo na baabaka wamo yokye: «Moto oyo abakyi na Yesu owa Nazalet.» ⁷² Petelo akulaka angana, amba kata na

seleka yokye: «Siebe moto moko.» ⁷³ Sakoko bato baabaka wamo baesi oli Petelo, bamba ya wo ne bekye: «Nde phele, oli moko na be, pho ewosi ya we kyeephunde!» ⁷⁴ Emba Petelo amba ya anwana yokye: «Seleka Nzambi, siebe moto moko. Bo nakate, Nwaphongo ampe etumbu!» Nde o sina imbele me, soo eesi ya tongo. ⁷⁵ Emba Petelo amba ya umunya maphoko maawoko Yesu ne obokye: «Soo sa botongkye, wamunzangana mbala iyato obokye we toonzebe.» Bobele Petelo amba ya toko na ilela na ngongo boikye.

Yesu akye samba oka Pilata

27 Waa moyelo, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo baso naa bankumu ba Bayuda, baanga, bamba okana obokye babome Yesu. ² Bamba mokanga maphanga, bamba yakye ne oka Pilata moangyesi nwa Bayuda.

Iwaa sa Yudas

³ Yudas moto owa mounyaka, wa oka yo obokye batenesi Yesu bolombe pha iwaa, aokaka bolosi boikye o ndondo ye, amba ya kye buyisa mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo na bankumu bibende ba baphalanga makoo maato, biamophekye be. ⁴ Amba ya wo na bée yokye: «Nakyesi bobele pho naungye moto ootoli na lowoko.» Kasi bée bamba ya mobuyisa bekye: «Mena nde lowoko la we! Lowoko lalona telokyekyi banga!» ⁵ Emba Yudas amba vaka bana baphalanga o Tempelo, noko wakye yo miingya.

⁶ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo baongoko baphalanga me, bamba ya wo bekye: «Mibeko ma banga temianole inyasa baphalanga baa ndengye eye o ebombelo ya Tempelo, pho eli baphalanga baatangya malongo ma moto.» ⁷ Waaunva bée iokana, bamba ya baomba na inzabi sa moto moko owa baka kakele manoko pho bakundakye na babutu baawe omo. ⁸ Yango mena, babangye inzabi me noko loko eye: «Inzabi sa malongo.» ⁹ Wakyelamaka bowawoko moimosi Yilimiya yokye: «Bakpee bibende ba baphalanga mako maato, ye eli motuya nwaaphekye bato ba Isalayele pho ye, ¹⁰ bamba baomba na inzabi sa moto okokyele manoko bo wa nolekye Nkolo.»

Pilata atuni Yesu

¹¹ Yesu akye samba o boo pha Pilata. Pilata amba ya motuna yokye: «Iwe oli mokonzi nwa Bayuda?» Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Iwe mampenza o lowoko.»

¹² Kasi imbele saabaka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu bamophunde, iyo taikaka buya na lowoko. ¹³ Emba Pilata amba kula motuna yokye: «Tookye maphoko maikye maephunde na be?»

¹⁴ Kasi Yesu taika na mobuyisa na lowoko loko. Yango mena Pilata akamwaka na boikye.

Pilata atenesi Yesu bolombe pha iwaa

¹⁵ O biseleko biso bya Ilekana, mwangyesi ameelekye ikandola moto wa boloko moko oozingyi bato. ¹⁶ O imbele me, moto moko abaka o boloko, aebanaka na boikye, nkombo ye Yesu Balaba. ¹⁷ Pilata amba ya tuna bato baanganaka yokye: «Bee kozingye obokye naekandolele nza? Yesu Balaba nde Yesu okobangye bee Klisto?» ¹⁸ Pilata aebaka na bolaa obokye, baphundaka Yesu oka ye nde pho ya zuwa.

¹⁹ Waaba Pilata azasi kasambisa Yesu, njwasi we amba motomela maloba yokye: «Sanyo o lowo la moto moko, tali na lowo. Loko na moko naweni bolosi boikye o ndoko pho ye.»

²⁰ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu, baphekye bato malondo pho baongye Pilata akan-dole Balaba, abome Yesu. ²¹ Pilata akulaka batuna yokye: «Onte ya bato babale baba kozingye obokye naekandolele nza?» Bamba mobuyisa bekye: «Balaba!» ²² Emba Pilata amba kula ya batuna yokye: «Ka nakyele bo na Yesu oko bangye bee Klisto?» Bamba ya buya bekye: «Omobakye o ekulusu!» ²³ Pilata amba ya wo na bee yokye: «Bobe ye bookyesi yo?» Kasi bee batataka iyanwana na bokusi mpenza bekye: «Omobakye o ekulusu!» ²⁴ Waawene Pilata obokye takokyi ikyela na ekpele yoko, bato balukye itombo, aesi ya kpa maa akunyosi see o miyo na bato baso amba ya wo yokye: «Iwaa sa moto oyo tesili o maboko ma nga! Mena nde lowo la bee.» ²⁵ Bato baso bamba ya buya bekye: «Lowo phe, malongo me mabee o ikolo sa banga na bana ba banga.» ²⁶ Emba Pilata amba ya bakandolela Balaba, atomi bawande Yesu phimbo, amba ba phe Yesu obokye bamobakye o ekulusu.

Batuluku baekye Yesu

²⁷ Batuluku ba Pilata baesi ya kye na Yesu o lophango la moangyesi. Emba batayo mobimba ya batuluku bamba ya molungya. ²⁸ Bamba mumanya bitobu, bamba molasa nde munkoto moko njwa mangola. ²⁹ Sima, baesi ya tonga eboko yoko ya milo, bamba molasa yango o moto ndokolo mokonzi. Bamba mophisa njwana munkyeyele o eboko eya boloo, bamba butwa imokusamela na imoekye, bambe wo bekye: «Mbote, mokonzi njwa Bayuda!» ³⁰ Bamba motowa matee, baesi ya kpa muna munkyeyele njwaamophisa ka bee o eboko, babuto imobinda njwango o moto. ³¹ Waunva bee imoekye, baesi ya mumanya munkoto njwamolasaka be, bamba mobuyisa bitobu be. Emba bamba kye ne ikye mobaka o ekulusu.

Babakyi Yesu o ekulusu

³² Waatoko bee o mokyisi, bamba kye vana na moto moko wa Sirene, nkombo ye Simo, batuluku bamotomisaka na bokusi obokye anyanya ekulusu ya Yesu. ³³ Bamba ya koma o elele ekyebangye bee Gologota, kyelukye iwo obokye: «Elele eya engyengyele.» ³⁴ Omo

bamba phe Yesu maleku maangyinya bee na muno njwa bololo, waamameka yo amba lee imanywa.

³⁵ Waaunva bee imobakya o ekulusu, bamba ya maa mbese pho ya ikaba bitobu be. ³⁶ Sima, bamba ya zala wamo pho ya imokyengye. ³⁷ O ikolo sa moto nwe, bakomaka ntina ya iwaa se obokye: «Oyo Yesu, mokonzi njwa Bayuda.» ³⁸ Babakaka na baibi babale o ekulusu, ona o boloo phe, oomoko o bowee phe.

³⁹ Baalekane bamotolaka, banyingye na nzoto, ⁴⁰ bamba ya wo ne bekye: «Iwe owalukaka iyuwola Tempelo, ombe etonga na nkoko iyato, omibikya booli Nwana wa Nwaphongo, ombe na uta o ekulusu.»

⁴¹ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko na bankumu bamoekyeyele nde bomo, bamba ya wo bekye: ⁴² «Abikyaka bato basuu, kasi takokyi imibikya yo mampenza! Ali mokonzi njwa Isalayele? Aute unyanwa o ekulusu, toomba moanola.» ⁴³ Ambyaka motema nwe muno oka Nwaphongo, nde kawo yokye: «Nali Nwana wa Nwaphongo.» Ka bo Nwaphongo kazingye amobikya unyanwa eye!» ⁴⁴ Ebe na baibi baabakaka bee o ekulusu phenephe na Yesu bamotolaka nde bomo.

Iwaa sa Yesu

⁴⁵ Waakoma bunya i moto, enzombi yeesi ya ziba mokyisi muno, tee moko o ngonga ya iyato eya nkoko. ⁴⁶ Phenephe na ngonga eya iyato, Yesu amba ya anwana na bokusi yokye: «Eli, Eli, lema sabakatani?» Kyelukye iwo obokye: «Nwaphongo wa nga! Nwaphongo wa nga! Pho ya'ye onde?» ⁴⁷ Bato basuu baatemekye wamo, bamookyi, bamba ya wo bekye: «Kabangye moimosi Eliya!» ⁴⁸ Moko na bee amba kyilingana izele, akye nyinya inyuka o maleku maangaa. Asitingye o songya ya mungbalango amba siphwe Yesu obokye anywe. ⁴⁹ Kasi bayoko bamba wo bekye: «Ka tokyekye bo Eliya amoya mobikya!» ⁵⁰ Emba Yesu ambakula anwana njwangye mokusi moko waakata yo motema.

⁵¹ Nde o sina imbele me, etobu eya lengyeyele bee o Tempelo, o boo pha elele elekwi bosanto, yakakwaka na mibale uta o ikolo moko o se. Manyete manyingana, mabanga mawaye, ⁵² malita maziboo, basantu ba Nwaphongo baikye baawaka bakundoo, ⁵³ batoko o malita, emba sima ya ikundwa sa Yesu bamba ya nyoko o Yelusaleme. Omo bato baikye babawenkye. ⁵⁴ Batuluku baabaka bakyengyele Yesu ebe na mokonzi wa be, wawene bee manyete manyingaa na maphoko maso maabaka malekane, bamba wene inganga siikye, bamba wo bekye: «Nde phele, moto oyo abakyi Nwana wa Nwaphongo!» ⁵⁵ Babasi baikye baabaka bakyemikye ne uta o Galileya pho ya imosunga, batemekye na bee wamo, bakyekye na itakye. ⁵⁶ Onte ya bee, yabaka Maliya owa Magadala na ndoo ye nyango wa Zake na Zozefu, ebe na nyango wa bana ba Zebede.

Ikundama sa Yesu

⁵⁷ Wa nkakak, moto mōmō wa ezwele amba yaa, nkombo ye Zozefu. Autaka o Alimataya, ne abaka moekosi wa Yesu. ⁵⁸ Akyekye oka Pilata ikye moonga ebembe ya Yesu. Pilata amba w obokye bamophe yango. ⁵⁹ Emba Zozefu amba ekpa, aezingyi na etobu eenyakune. ⁶⁰ Amba yakye enyōsa o ilita saatimaka yo o mabanga pho ye mampenza. Bobele amba ya ukaa ibanga sinene pho ya iziba munako nwa ilita, nōm wa butwa yo. ⁶¹ Maliya owa Magadala na ndoo ye bazalaka o boo pha ilita.

Batuluku bakyengyele ilita sa Yesu

⁶² Sima ya mokak, yabaka mokak nwa sabata, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na Bafalisayi bamba ya kyende oka Pilata. ⁶³ Bamba w ne bekye: «Mokonzi, toumunya maphō maawak nyabōle mōna, wataka baa yo na bomō. Awak yokye: "Namokundwa sima ya nkak iyato." ⁶⁴ Ebōngyi obokye otome bato bakyengyele ilita nkak iyato, bo phe, baekosi bēe bamoyaa iba ebembe, emba sima bamba wō na bato obokye: "Akundo." Bōle babona phamoleka phaa phanza na bobē.» ⁶⁵ Pilata amba babuyisa yokye: «Kpa batuluku, kyende kyengyele ilita boumunye bēe.» ⁶⁶ Emba bamba ya kye balimisa ibanga me na bokusi. Bamba ikaa batuluku pho basikyengyele.

Ikundwa sa Yesu

28 Mokak nwa sabata molekaa, na munkukutu, Maliya owa Magadala na ndoo ye, nyango wa Zake na Zozefu, bakulaka kye kyeka ilita. ² Na mbala yōmō, manyete matati inyingana na bokusi. Mwanze wa Nkolo auti o ikolo, aesi ya manya ibanga, amba zala o ikolo sa sango. ³ Boo phe phabaka bongyengye ndokolo munkakasi, bitobu bēe babaka mpembe pēe. ⁴ Batuluku bawenkye inganga, babuto itekyenele, babutwaka ndokolo bibembe. ⁵ Mwanze amba ya wō na babasi yokye: «Bēe salota, naebe obokye kolukye Yesu owa bomaka bēe o ekulusu. ⁶ Wawa tali! Ambo kundwa bo wawak yo. Yaka ya kye kyeka elele eebakyi nzoto ye. ⁷ Kyende kye imola baekosi bēe izele obokye

ambo kundwa, "akye unwanwa eye o boo pha bēe o Galileya. Wamokye mowene omō." Mena eli simo eyakakyi nga ya ieimola.»

⁸ Bamba mana o ilita izele, babaka na inganga siikye, kasi mandondo ma bēe matondaka na nkyisa, bamba ya kye na mbangu iimola simo me oka baekosi ba Yesu. ⁹ Na mbala yōmō Yesu aesi ya tōlele basi me, amba ya wō na bēe yokye: «Mbote ya bēe!» Bēe bamba susana phēphe, bamba kusama, bamophisi o makolo. ¹⁰ Yesu amba ya wō na bēe yokye: «Bēe saila, kyende kyemola bebi na nga, bakyende o Galileya, bamokye nvene omō.»

Batuluku bakye imola simo oka bakonzi

¹¹ Waaba babasi babutwe, batuluku baabaka bakyengyele ilita bamba ya butwa o lombo, pho ya ikyemola bakonzi ba banganga ba Nwaphongo maphō masō malekanaka. ¹² Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bankumu, bamba angana pho ya iyoka, emba bamba phe batuluku baphalanga baikye. ¹³ Bamba ya wō na bēe obokye: «Owō bobo: Baekosi bēe baesi ya ibaa ebembe ye na mokak imbēle siibee banga na ebuu. ¹⁴ Bo Pilata aokyi lowō me, toomuya mō, bēe salota etaekyele ekpele.» ¹⁵ Batuluku baesi ya kpa baphalanga, bakyesi nde bo wawak bēe na bēe. Yango mena isolo sisi sanyangwaka onte ya Bayuda tee nōm lō eye.

Yesu ataklesi baekosi bēe

¹⁶ Baekosi iko na mōmō baesi ya kyende o ngomba ya Galileya, eyawak Yesu obokye amokye vana na bēe omō. ¹⁷ Waamowene be, bamba mokusamela. Kasi bayōk onte ya bēe bataaka baa na ziko. ¹⁸ Yesu amba susana phēphe na be, amba ya wō na bēe yokye: «Nwaphongo ampe bokonzi bosō pha ikolo na pha o se. ¹⁹ Yango mena, bēe kyende oka bato baa nkyisi isō ya mokyisi, obabuya baekosi banga, obabatisa na nkombo ya Tata, ya Nwana na ya Bōkō. ²⁰ Obateya obokye bakumole mitindo mia ephēkye nga. Oebe obokye nali na bēe nkak isō tee nōm o suka ya mokyisi.»

Malako

Maphoko ma etatele

O nte ya babuku ba Simo Elaa baso bane, phaaka Malako boli bokuwe bombe kula na wenenene obokye boli bookasi. Nkombo ya Malako eyoko eli Yoane Malako. Toewene o Malako 14.51; Bitoma 12.12, 25; 13.5, 13; 15.37, 39; Bakolose 4.10; 2 Ti 4.11; Filemona 24; 1 Petelo 5.15.

O nkanda ya baanosu baakasi bakoma obokye Malako abaka «mpengyi» ya Petelo o mokyisi nwa Loma; yango mena iimola se sa Simo Elaa sibengye bowabaka Petelo kateya.

O Simo ya Malako tomozwa maphoko mama:

- Malako 1.1-13: Yoane Mobatise kabongyisele Yesu nzela; Yesu abatisami, aesi ya kyende o bokye; omoko Satana amumekyi

- Malako 1.14-10.52: Etoma ya Yesu o Galileya: Yesu amiteye obokye ali moto ooli na bokonzi; atati iimola baekosi bese bowamowa yo na bowamokundwa yo. Aesi ya mana o Galileya akye o Yelusaleme

- Malako 11.1-16.8: Poko ya Yesu eya suka o Yelusaleme. Bato bayambaka Yesu na bolaa. Kasi maphoko maabaka yo kakyele na mateya me temaikaka baa masepelisa bakonzi. Waa nkoko ya ilengyele eyenga ya Ilekana, Yesu amba ya za na baekosi bese mozaa nwa suka, sima aesi ya kye bondela o inzabi sa ba olive; omoko baesi ya moakya, emba bamba ya kye moboma oekulusu. Kasi na munkukutu, o sima ya mokolo nwa Sabata, moanze monomo amba ya vana na basi bakyeke kyeka ilita sa Yesu, aesi ya baimola obokye Yesu akundoo

- Malako 16.9-20: Yesu atokolesi bato be, emba abaa o ikolo

Nwabi motangyi, bakoma mokanda nwa «Simo Elaa» mumu pho na banga toanole «sekyele» ya Yesu wa Nazalet, bo wanola mokonzi nwa batuluku wa Loma obokye «Nde phele, moto oyo abakyi Nwana wa Nwaphongo» (15.39).

Mateya ma Yoane Mobatise

1 Eye etatele ya Simo Elaa ya Yesu Klisto, iyo Nwana wa ya Nwaphongo. ² Moimosi Isaya akoma o buku pha Nwaphongo bobo:

Nwaphongo yokye: «Kyeka! Namotoma tima ya nga o boo pha we.

Amoebongyisa nzela.

³ Moto mokoko kaanjwane o bokye:

Bongya nzela ya Nkolo!

Omoteyisa nsonga!»

⁴ Yoane aesi ya tokoko o bokye. Ateyaka bato, yokye: «Bongya mandondo ma bese, obatisame. Emba Nwaphongo amoelimbisa masumu ma bese.» ⁵ Bato baso ba ekolo ya Yuda na ba mokyisi nwa Yelusaleme bakyeke oka ye. Baimolaka bobo pha bese o miyo ma bato baso. Ndokolo Yoane kambe ya babatise o maa ma ebale ya Yaladene.

⁶ Yoane alataka etobu eyatongamaka na nkungye ya nyama na nkombo «Shamo». Alataka na nkamba ya lopho la nyama o mobimbi nwe. Azaka ntete, aletekye na maboo. ⁷ Aimolaka bato me bobo: «Moto owamoya o sima ya nga andekyi na mwiya. Nga sikokyi imiinya o

boo phe obokye naingole kokoko simbi ya bikoto bese.

⁸ Nga, naebatise na maa, ka iyo amoebatise na Boloko Bosanto.»

Yoane abatise Yesu

⁹ Emba mi nkoko me Yesu aesi yauta o mokyisi mokoko o manyete ma Galileya, nkombo ya mokyisi me Nazalet. Aesi ya koma oka Yoane. Yoane aesi ya mobatise o ebale ya Yaladene. ¹⁰ Sakoko, Yesu aesi ya londwa o maa. Okolondwe yo, aweni ikolo si ziboo. Akuli wene Boloko bomoutesi ndokolo inkoto-nwinya.

¹¹ Aokyi njwesi moute o ikolo mowoko bobo: «Iwe, Nwana wa nga owa lozingo, nali na we na nkyisa boikye.»

Molemba amekyi Yesu

¹² Sakoko, Boloko aesi ya kamba Yesu o bokye. ¹³ Yesu abaka o bokye nkoko makoo mane. Omoko, Molemba amumekaka. Baanze bamosungaka.

Yesu abangyi basu bane

¹⁴ Waanyusa bese Yoane o kokoko, Yesu aesi yakye o manyete ma Galileya, abuto ikyemimola Simo Elaa ya Nwaphongo, ¹⁵ abaka kakyemiwo yokye: «Nwanwa

eye imbele me simbi yakoka. Nwaphongo aweninye bokonzi phe. Bongola ntema ya be, anola Simo Elaa ya Nwaphongo!»¹⁶ Mokoko mokocho Yesu aesi ya banda o mokukulu njwa maa maanene ma Galileya. Okobande yo, aesi ya wene baosi ba swe babale, mankombo ma be Simo na njwana nyango Andele bavakye bondendi o maa.¹⁷ Yesu amba ya wo na be yokyeye: «Yambengye. Otokule ba baosi ba swe, namoebuya baosi ba bato pho ya Nwaphongo.»¹⁸ Sakoko, baikyi ika mandendi ma be, bamobengyi.¹⁹ Yesu akuli susana na njwana o boo. Aesi ya wene Zake na Yoane, bana ba Zebede. Babaka mi vato, babambe mandendi ma be.²⁰ Sakoko Yesu aesi ya babanga. Baikyiika ango wa be Zebede o vato na bato be baetoma, babengyi Yesu.

Yesu abikye moto owa boloko boobe

²¹ Yesu na baekosi be baesi ya kyende o mokyisi muunene njwa Kapalanauma. O mokoko moeme Bayuda, Yesu aesi ya nyoko o Ingambi sa makyita. Atati iteya.²² Bato bakamwaka ioka iteya se, pho abateyaka na boekondo bosoko. Taikaka bateya ndokolo bateye ba Mibeko.²³ Imbele me moto mokocho aesi ya nyoko o Ingambi sa makyita, abaka na boloko boobe, atati ianjwana yokye:²⁴ «Yesu wa Nazarete, kolukye ilokyela bo? Oesi nde iya lounva? Naeyebe. Iwe moto Mosantu owa toma Nwaphongo.»²⁵ Yesu aesi ya phaphala na boloko me yokye: «Zala bose! Tokoko o nzoto ya moto oyo!»²⁶ Boloko boobe boesi ya nyinyinye moto me na bokusi. Boesi ya njwana na bokusi, botokosi o nzoto ye.²⁷ Bato baso baesi ya kamwa na boikye. Nde babona babuto imituna, bekye: «Eye lowo ye? Kateya maphoko manyakune na boekondo. Katome na maloko maabe, mamookye.»²⁸ Nwana bokyi bobo, sango ya Yesu yeesi ya nyangwa o nkyisi isoko ya Galileya.

Yesu abikye bato baikye baa malosi

²⁹ Bobele, Yesu na Zake na Yoane baesi ya mana o Ingambi sa makyita. Baesi ya kye o ingambi sa Simo na Andele.³⁰ Boko pha Simo owa njwanjwasi amilangyaka pho abaka na mowewe. Okokome Yesu, baesi ya moimola bolosi pha njwanjwasi me.³¹ Yesu asusinye phenephe ne. Amophisi na eboko Amoteye. Mowewe moesi ya mana. Nwanjwasi me atati ibakyelela.

³² Waankoko, bato bamba ya ikyela Yesu bato baso baabaka na biswete na baa maloko mabe.³³ Bato baso ba mokyisi njwa Kapalanauma baesi yaangana o boo pha ingambi saabaka Yesu.³⁴ Wamoko, Yesu abikyaka bato baikye na biswete ndengye na ndengye. Atokoko na maloko mabe maikye. Taikaka benela obokye maloko mabe mawoko pho maloko maamana maebaka obokye ali Nwana wa Nwaphongo.

Yesu akyekyemitambula nkyisi isoko ya Galileya

³⁵ Yana wa munkukutu, Yesu aesi ya umwa. Aesi ya tokoko o ingambi sa baka be. Aesi ya kyende o elele eya bose. Omo, atati ibondele.³⁶ Simo na bebi baabaka ne

bamba ya kye moluka.³⁷ Okomozwe be, bamba ya wo ne bekye: «Bato baso baelukye.»³⁸ Kasi Yesu yokye: «Yaka tokyende! Tokyende o nkyisi iikoko ya phenephe, pho ya obokye nakye teya Simo Elaa omo me. Naesi nde pho ya etoma me.»³⁹ Nde babona Yesu akyekyemitambula nkyisi isoko ya Galileya, ateyaka o Mangambi maso ma makyita, atokoko na maloko mabe maabaka onte ya bato.

Yesu abikye moto owa bolosi pha maaba

⁴⁰ Bobele, moto mokocho wa maaba aesi ya kye oka Yesu. Amba ya mokusamela. Amba ya mobondo, yokye: «Bo ozingyi, okokyi imbikya.»⁴¹ Yesu amookyelaka ngoko, amba ya moelolela eboko, amba ya mokuma, yokye: «Nazingyi, bika!»⁴² Sakoko maaba me maesi ya mana. Moto me aesi ya bika.⁴³ Yesu amba yawoko ne na bokusi yokye: «Inzokye na bolaa, Saimola lowo loko mokocho moto mokocho. Kyende nde oka nganga ya Nwaphongo. Omoteya nzoto ya we. Oambya makabo ma ibika sa we, bo wakoma be o buku pha Mose. Kyela babona pho bato baebe obokye obikyi phele. Sima Yesu amba ya mobuya o ingambi se.»⁴⁴ Kasi nabo babona, moto mokocho abuto kakyemiimola mboka esoko lowo lamokomelaka. Yango mena, Yesu takulaka miweninya na bato, aikalaka nde o elele eeteli bato. Emba bato baakyekyemiuta mboka esoko, baekye oli yo.

Yesu abikye etuku eya nyiba makolo

2 Sima ya banaa nkoko, Yesu akuli butwa o Kapalanauma. Bato baokye obokye ali o ingambi sabaka yo.² Bato baikye bamba yaangana wamoko. Malondo ma obokye banyoko be baso o ingambi me temabaka. Na elele ya iteme o boo pha mozibo mwa ingambi teyabaka. Yesu abaka kabaimole Simo ya Nwaphongo.³ Ikyeka bobo, bato bane baesi ya moyelela na etuku. Bamophisi miitoko.⁴ Nzela ya obokye bamokomya oka Yesu teyabaka, pho bato baloko. Bobele, bamba ya baa o ikolo sa motondo njwa ndaku me njwa langyema. Baesi ya zibola muna motondo o elele eyabaka Yesu. Baesi ya uya moto me mi sina itoko.⁵ Yesu aesi ya wene obokye bato me bali na ianola. Emba amba ya wo na etuku yokye: «Nwebi, masumu ma we malimbisami.»⁶ Bateye ba Mibeko baayoko babaka wamoko baesi ya bomba maumunya mama o mandondo ma be:⁷ «Iyo nza obokye awoko babona? Eye nga kawambe nde Nwaphongo. Kyelim-bisa masumu nde Nwaphongo!»⁸ Mina wamoko Yesu aesi ya eba maumunya maabaka na be, amba wo yokye: «Pho ya ye otondi na maumunya mamana?»⁹ Bo na wo na etuku obokye: «Masumu ma we malimbisami», na obokye «Teme, kpa itoko sa we, kyende, lowo ye loolobi bokusi?»¹⁰ Kasi nazingye obokye oebe obokye nga Nwana wa Moto nali na bokonzi pha ilimbisa masumu o mokyisi mumu.» Bobele, Yesu amba ya wo na etuku yokye:¹¹ «Nawoko na we ngakye: Teme, kpa itoko sa we, obutwe oka be.»¹² Sakoko, moto me aesi ya teme,

akpe itakwe se, o miyo ma bato baso abutoo. Bato baso bakamwaka, babutwaka ikumisa Nwaphongo, bekye: «Naino toloweni lowo la ndengye eye!»

Yesu abangyi Lewi

¹³ Yesu amba kula ya kyemitambula o mokukulu njwa maa manene ma Galileya. Bato baikye bayakaka ya mobenga, amba ya bateya. ¹⁴ Waalekana yo, amba ya wene moto mwanam, nkombo ye Lewi, njwana wa Alafa, azasi o elele ekypheutisa bee mputi. Yesu amba ya wo ne yokye: «Imbengye!» Lewi aesi ya teme, amobengyi. ¹⁵ Emba Yesu amba yakye zala o ingambi sa Lewi. Baesi ya zaa wamo, yo na baekosi bee na baphutise ba mputi na bato bayoko ba masumu, pho bato baamobengaka babaka baikye. ¹⁶ Bateye ba Mibeko baabaka o ingomba sa Bafalisayi baesi ya tuna baekosi ba Yesu bekye: «Pho ya'ye kaze na baphutise ba mputi nana bato ba masumu?» ¹⁷ Yesu aesi ya baoka bo kowo be. Ndokolo kambe ya wo na bee yokye: «Esengyesi na munganga nde bato ba malosi, kasi bato baa nzoto nkusi phe. Naesi ya banga nde bato ba masumu, siesi pho ya bato ba bosembo.»

Yesu kateya pho ya imiima ntoma

¹⁸ Mokolo mwanam, baekosi ba Yoane Mobatise na Bafalisayi bamiimaka ntoma. Bobele, bato basuu baesi ya kye tuna Yesu bekye: «Louti bo obokye baekosi ba we tebaikiyi miima ntoma?» Emiimi ntoma nde baekosi ba Yoane na Bafalisayi. ¹⁹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Okokyele bee eseleko ya bolonga, babutu babangye be, bamiime ntoma?» Bo molongyi ata baa na bee wamo, etebaamiime ntoma. Teli bomo! ²⁰ Kasi mokolo moli, bamoya manya molongyi, nde mokolo me baamiima ntoma.

Yesu ateye mateya maanyakune

²¹ Moto tabambe munyengu munyakune mi etobu ekasi. Bo phe, munyengu munyakune njwamowawola etobu eekasi, iluu samokula ingwa sinene. ²² Na moto tateye maleku maa swaswa mi mbongo eekasi. Bo phe, bo maleku me maulubi mamobola mbongo me. Ebe maleku, ebe mbongo, isho yamokye phaa. Maleku maa swaswa makokyi na mbongo eenyakune.

Yesu ateye pho ya ikokyi bee ikyela mokolo njwa Sabata

²³ Mokolo mwanam njwa Sabata, Yesu alekanaka yo na baekosi o manzabi ma ble. Baekosi bee batati ikye minako ble nzela nzela. ²⁴ Bobele, Bafalisayi baesi ya wo na Yesu bekye: «Kyeke! Pho ya'ye baekosi ba we bakyele etoma mokolo njwa Sabata?» Mobeko njwa banga temobenele babona. ²⁵ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Toika tanga o buku pha Nwaphongo lowo laakyelaka Davidi? Waabaka yo na nzala, iyo na bato baabaka ne. ²⁶ Aesi ya nyoko o Tempelo. Akye zaa mapa maamyaka bee oka Nwaphongo. O mobeko njwa banga, mapa me maaze nde banganga bee na be. Ka Davidi aesi ya kpa mapa mamana amaze. Aesi ya maphe

na bato baabaka ne. Minkolo me Abiyatala abaka nganga eya o boo ya banganga ba Nwaphongo.» ²⁷ Bobele, Yesu akuli ya wo na bee yokye: «Nwaphongo akyela mokolo njwa Sabata pho ya bato, kasi taika kyela bato pho ya mokolo njwa Sabata. ²⁸ Yango mena, ingaa, Nwana wa Moto nali Nkolo ya Mokolo njwa Sabata.»

Yesu abikye moto owa ngbatatala eboko

3 Bobele, Yesu akuli yakyende o Ingambi sa makyita. Moto mwanam owa ngbatatala eboko abaka ne omu. ² Baphalisayi bayoko baabaka wamo bakyekaka Yesu na bibe bo amobikya moto me mokolo njwa Sabata. Balukaka obokye bamosongyele. ³ Yesu amba ya wo na moto owangbatatala eboko yokye: «Injwa, okye teme o boo pha bato baso.» ⁴ Emba Yesu amba ya tuna bato babaka bamokyekye, yokye: «Mobeko njwa banga mowo bo, pho ya mokolo njwa Sabata? Ikyela bolaa na ikyela bobele, elaa'ye? Ibikya moto na iboma moto, elaa'ye?» Bee baso tebazwaka na lowo la ibuya. ⁵ Na ena kwo me, Yesu aesi ya bakyeka. Abaka na na ngongo pho ya maumunya maabe ma be. Bobele, Yesu aesi ya wo na moto me yokye: «Elola eboko ya we!» Waaelola yo eboko bobo, ikyeka, ebongyi. ⁶ Baphalisayi baesi ya takolo o Ingambi sa makyita. Bakyekanga ikolo na bato baaka Mokozzi Elode. Balukaka malondo ma iboma Yesu.

Bato baikye babengye Yesu

⁷ Loko eye Yesu akuli kye na baekosi bee phenephe na maa manene ma Galileya. Bato baikye baesi ya mobenga. Bato me bautaka o manyete ma Galileya, o manyete ma Yuda na o Yelusaleme. ⁸ Baayoko bautaka o manyete ma Idume, o mokukulu njwa ebale ya Yaladene, o nkyisi ya phenephe na manyete ma Tula na ma Sidona. Bato me baikye baokaka yaakylaka Yesu. Yango mene baesi yakye oka ye. ⁹ Bobele, Yesu aesi ya toma baekosi bee obokye bamolukyele vato pho bato bee sa mokatitisa. ¹⁰ Yesu awoko babona pho abikyaka bato baikye, bato baso baamalosi bawelanaka ikyemokuma. ¹¹ Waawene bato babaka na maloko mabe Yesu, bakyekye mivaka o makolo me. Babutwaka baanjwane beekye: «Iwe, oli Nwana wa Nwaphongo!» ¹² Kasi Yesu amba katela bato me, yokye: «Sanze-binya!»

Yesu aosi batoma iko mbuka babale

¹³ Bobele, Yesu amba yakye baa o ngomba, amba ya banga bato baazingaka yo. Bee baesi ya kye oka ye. ¹⁴ Aesi ya kolo bato iko mbuka babale, baatangaka yo batoma. Yesu abakoko obokye babee ne elele kokoko, obokye abatome ikyemiteya, ¹⁵ na obokye abaakyisa mwiya njwa itakokoko maloko mabe. ¹⁶ Bato iko mbuka babale me, yabaka: Simo (Yesu amophekye nkombo ya Petelo), ¹⁷ Zake na Yoane wabe ango, Zebede (Yesu abaphekye nkombo ya Bonelagesi, kyelimbole obokye: Bana ba nkakye), ¹⁸ Andele, Philipe, Batelemi, Matiye,

† Mokolo njwa sambo. Mokolo moeme Nwaphongo.

Toma, Zake (njwana wa Alafa), Taade, Simo owami-
ambyaka pho ya bosomi pha ekolo ye, ¹⁹ na Yuda
Mokeliyota, owamungya Yesu.

Banaa nyango na Yesu baesi ya mokyeka

²⁰ Bobele, Yesu akuli butwa o ingambi. Bato baikye
bakuli yaangana, malondo ma obokye Yesu na baekosi
bêe baze temali. ²¹ Banaa nyango na Yesu baesi yaoka
simo me. Bamba ya kyende obokye bakye mokpa, pho
bato bawoko bekye: «Abuto ndokolo elemele!»

²² Ujwanwa eye bateye ba Mibeko bautaka o
Yelusaleme bawoko bekye: «Molemba amunyosi,
katokolo maloko mabe o nzoto ya bato nde na mwiya
jwa Belezebula, mokonzi jwa maloko mabe.»

²³ Bobele, Yesu amba ya banga bato baso. Amba ya
bawoko na bite yokye: «Tebakokyi itokolo Molemba na
mwiya jwa Molemba. ²⁴ Bo bato ba mokyisi motokolo
barwane bêe na be, mokyisi me etemokoko. ²⁵ Bo ba-
to ba ibota tokoko barwane bêe na be, ibota me etesi-
ikoko. ²⁶ Ka bo bokonzi pha Molemba bomikabinye,
bokonzi me ete bokoko. ²⁷ Moto takokyi inyoko o
ingambi sa moto oli na nkamba pho akye iba mbolo ye,
bo naino moto me tebamobakyi maphanga. Ela ata-
mobaka maphanga phanza, amba iba mbolo ye iso.»

²⁸ «Nde phele na wo na bêe ngakye: Nwaphongo
amolimbisa masumu maso maakyele bato, na maphoko
maso maatole bato nkombo ye. ²⁹ Kasi moto ookotole
Bokoko Bosanto, kakelele isumu sitesilimbisa
Nwaphongo. Isumu me samoikala nde bobele.» ³⁰ Yesu
awoko na bêe bobo, pho bêe babaka bawoko bekye:
«Bokoko bobo bonyolesi Yesu.»

Nyango wa Yesu na banaa nyango na Yesu bamolukye

³¹ Bobele, nyango wa Yesu na bana bêe ba bampele,
baesi oka Yesu. Bamba ya teme o ibanda. Bamba ya
toma moto obokye ababangyele Yesu. ³² Bato baso
baazalaka ne wamo, bamolungyaka. Bamba ya wo ne
bekye: «Kyeka! Nyango na banaa nyango batemi o iban-
da baelukye.» ³³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Mama
eli nza? Banaa mama eli banza?» ³⁴ Bobele, Yesu amba
ya kyeka bato bazalaka ne amba ya wo yokye: «Kyeka
mama na banaa mama, bêe baba. ³⁵ Pho moto
okokyele maphoko mazingye Nwaphongo, yo njwana
mama owa lele, yo nkanasa ya nga, yo mama.»

Ete ya mophiki

4 Yesu akuli butwa iteya bato o mokukulu jwa maa
maanene ma Galileya. Bato baikye baesi yaan-
gana waali yo, emba Yesu amba ya kye zala o vato. Va-
to me phabaka o maa, emba bato babaka o mokukulu.
² Abaka kateya maphoko maikye na bite. Amba ya
bateya yokye: ³ «Okyemela! Mokoko motokolo,
moto motokolo akyekye o inzabi oikye minyaka ndemo
obokye itokolo. ⁴ Waanyaka yo ndemo o inzabi,
ndambo iesi yakaa o nzela, manyosi maesi ya kye iiko-
mola. ⁵ Ndambo eyoko iesi yakaa o manyete maa
mabanga, wamo manyete maikye phe. Sakoko ndemo

miina iesi ya tokoko pho teyaika zwa manyete maikye
wamo. ⁶ Waa manzanga, ndemo me iesi ya nyita,
iungyi pho teyaikaka ba na ya kolo nkanga. ⁷ Ndambo
esuu ya ndemo iesi yakaa o nte ya nkata ya milo. Nka-
ta ya milo miina iesi ya kola, yubye ina ndemo emba
teyaamba bota. ⁸ Kasi ndemo nsuu me iesi yakaa o
manyete malaa, iesi ya tokoko, ikosi, iboti. Iiyoko iboti
mbuma mako maato, iiyoko mako motoba, iiyoko
munkama.» ⁹ Emba Yesu amba kula wo na bêe yokye:
«Moto oli na matoo ma ioka, aokye!»

Pho ya'ye Yesu kateya na bite

¹⁰ Bobele, Yesu aesi ya ika bato baabana o mokukulu.
Waabaika yo, baekosi iko mbuka babale na baayoko
baabaka phenephe ne baesi ya motuna bekye
abaimole ntina ya bite me. ¹¹ Amba ya wo na bêe
yokye: «Nwaphongo aetele, bêe baba, sekyele ya
Bokonzi phe. Bato basuu baokye nde na bite. ¹² Yango
mena wakomama bobo:

“Nabo bakyekye na bolaa, tebaawene na ekpele.

Nabo baokye na bolaa, kasi tebaasoko,

bo phe nde babongolaki mandondo ma be, emba
Nwaphongo nde abalimbisaki!”

Yesu kalimbole ntina ya ete ya mophiki

¹³ Bobele, Yesu amba ya wo na bêe yokye: «Bo bêe
toebe ntina ya ete mena? Emba waamba eba ntina ya
bite bisuu ndengye'ye? ¹⁴ Mophiki ndemo ali ndokolo
moto okoteya iloba sa Nwaphongo. ¹⁵ Bato bayoko bali
ndokolo nzela. Simo ya Nwaphongo yakyekye kaa
wamo. Baokyi Simo me. Oeyokyi be, Molemba aesi ya
emanya o mandondo ma be. ¹⁶ Bato bayoko bakokaa
na ndemo iikaa o manyete maangana na mabanga:
Wa okye bêe iloba sa Nwaphongo, basanosi izele na
nkyisa. ¹⁷ Kasi iloba me te saika nyose nkanga o man-
dondo ma be, baanole nde njwana imbele mokuwe.
Kasi bo nkaka na minyoko yeesi pho ya sina iloba sa
Nwaphongo, bale ianola sa bêe izele. ¹⁸ Bato bayoko
bali ndokolo ndemo iikaa o nkata yaa milo: Baokyi
maloba ma Nwaphongo, ¹⁹ kasi maumunya ma moky-
isi mumu, phowa ya ezwele ekye kosa bato, na mau-
munya masuu ndengye na ndenge maso sina iloba,
emba tesibote. ²⁰ Kasi bato basuu bali ndokolo ndemo
ikaa o manyete maala: Baokyi maloba ma Nwaphon-
go, bamaanosi emba baboti mbuma iindaa, iiyoko
mako maato, iiyoko mako motoba, iiyoko munkama.»

Ete ya tala

²¹ Bobele Yesu amba ya wo na bêe yokye: «Bo moto
aesi na tala, amoekukya na katini nde amoetele o se
ya ntangye? Kasi amoetele o ikolo sa mesa. Teli bomoko?

²² Maphoko maso maabombama mamotokoko, na
maphoko maso ma enzambi mamowenene saa. ²³ Moto
oli na matoo ma ioka, aokye!»

²⁴ Yesu akuli woko na bêe yokye: «Nde kokyebe na
maphoko maeyimole nga. Nde bokokyele bêe bebi,
Nwaphongo amoekyela nde bomoko me. Amba kula

ekyela na koleka. ²⁵ Moto ooli na mbolo nzikye bamokula mophe nsuu. Moto ooli pha, baamobɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ndambo ooli ne.»

Yesu akpe ete ya ndemo

²⁶ Yesu akuli wɔ yokye: «Bokonzi pha Nwaphongo boli ndokolo moto mɔɔɔɔɔ anyakaka ndemo o inzabi se. ²⁷ Na mokɔɔ, wa lale yo na ná moo wakyemitambula yo, ndemo kytɔɔɔ, kyikole. Moto me taikaka eba bo wakolaka yango. ²⁸ Eli nde manyete maakosaka ndemo. Phanza kytɔɔɔ ibɔngyi, sima kyembe ya ɔɔɔɔɔ munkoloko, o suka kyembe ya bota mabɔtu na bolaa. ²⁹ Ble eesi yaola. Waaola mbuma, moto me akye ɔɔɔɔɔ phɔ mbunu ya inɔɔɔ yokokaka.»

Yesu akpaka ete ya mumbuma nwa njwete na nkombo mutarde

³⁰ Yesu akuli ya wɔ yokye: «Ekpele'ye elongoba na Bokonzi pha Nwaphongo? Tomokpa ete'ye phɔ ya ilimbola Bokonzi pha Nwaphongo? ³¹ Bokonzi pha Nwaphongo pha ulana na mumbuma mwa mutarde. Bo bakyε emophika, mumbuma maamuna, molekyi isɔ yaamokyisi na bokyiky. ³² Sima moesi ya kola, moombe ya leka ndemo isɔ na bonene. Moombe ya ɔɔɔɔɔ bitakyi binene. Manyɔsi mamotonga moobo ma bεε o ɔɔɔɔɔ ya njwete me.» ³³ Nde babona Yesu ateyaka bato Simo ya Nwaphongo na bite biikye bya ndengye eye. Abateyaka na ndengye eekokyi na bεε ioka. ³⁴ O mateya me taikaka lεε ibakpela bite. Kasi waabaka yo kaikale na baekosi bεε yo mampenza abalimbolelaka nde bite me bisɔ.

Yesu azibise Ewεεle

³⁵ Mokɔɔ maamuna bunya boesi ya inda. Okoinde bunya, Yesu aesi ya wɔ na baekosi bεε yokye: «Toakale o mokukulu nwa maa nwa bina.» ³⁶ Yesu azalaka o vato. Baekosi baesi ya kyende ne o vato babona. Mato masuu mabaka wamɔ me. Baikaka bato basɔ baabaka wamɔ. ³⁷ Bobele, ewεε ekusi yamba ya kyela. Kanda yanyɔsaka maa o motema nwa vato. Vato babona phatataka itonda na maa. ³⁸ Yesu abaka o mbolo eya sima ya vato. Alangyaka moto nwe o ikolo sa mungbelengɔ, alasi ebuu. Baekosi bεε baamba ya moumola miebu mena, bekye: «Towe! Towe! Toli na maumunya phɔ ya banga?» ³⁹ Yesu amba ya umwa, amba ya wɔ na ewεεle na ná maa na bokusi yokye: «I kala bese!» Bobele, ewεεle eesi yaunva. Emba maa mamba yaikala ena phioo! ⁴⁰ Akuli wɔ na baekosi yokye: «Be koile phɔ ya'ye? Bεε naino toanosi?» ⁴¹ Baekosi bawenekye inganga siikye, bawɔɔɔ bekye: «Moto oyo ali nde nza? Na maa na ewεεle kyimotosa!»

Yesu abikye moto owabaka na malɔɔ mabe

⁵ Bobele, Yesu na Baekosi bεε baesi ya koma o mokukulu me o manyete ma Bagelaza. ² Yesu aesi ya aphwa. Okoaphwe yo, moto mɔɔɔ atɔksɔ o mali-

† Phɔ ya mutarde, kyeka o Luka 13.18.

ta. Aesi ya vana ne. Bobele bobε phanyɔɔɔ o nzoto ya moto me. ³ Abutwaka izala o malita. Bato tebakulaka koka imobaka maphanga, ebe na munyɔɔɔ. ⁴ Soosoo bamokangye mabɔɔ na makolo na munyɔɔɔ. Nzuka moto me abaka kabile muna munyɔɔɔ. Moto na mɔɔɔɔ takokaka imozibisa. ⁵ Na moo na mokɔɔ abaka katambule o malita na o ngomba. Mbala isɔ abaka kaanwane nzanga, abaka kamizokya na ná mabanga. ⁶ Mena Yesu ataa baa itakye, ambo mowene. Aesi ya kyilingana. Akye mokusamela na mabɔngɔ. ⁷ Amba yaanwana na bokusi yokye: «Yesu, Nwana wa Nwaphongo owa ikolo, kolukye inkyela bo? Naongyi na we o boo pha Nwaphongo, sa nveninya mpasi!» [⁸ Awɔɔ bobo phɔ Yesu abaka kawɔ yokye: «Bobele bobε, ɔɔɔ o nzoto ya moto oyo.»] ⁹ Yesu amba kula tuna moto me yokye: «Nkombo ya we nza?» Aesi ya mobuyisa yokye: «Nkombo ya nga, Ekonzɔ, phɔ banga toli baikye.» ¹⁰ Aongaka Yesu na bokusi obokye satoma malɔɔ mabe mama o mokyisi mosuu.

¹¹ O ngomba me yabaka wamɔ, bokanda pha mangulu, phabaka bokyemiwaa. ¹² Malɔɔ mamba bɔnde le Yesu bobo: «Olotome onte ya mangulu mamana, tokye nyɔɔ o nzoto ya mango.» ¹³ Yesu amba ya maphε nzela. Bobele, malɔɔ mabe mamana maesi yatɔɔɔ oka moto me. Maesi ya kye nyɔɔ o mangulu mamana. Bokanda bosɔ phabaka phenεphe na mangulu nkoto ibale. Mangulu maesi ya uta ngomba, maesi ya kyilingana ɔɔɔ o maa. Mabutwaka ikyiba maa, mamba ya waa.

¹⁴ Babanze ba mangulu baabaka wamɔ, baesi ya lota, bakyε imola o lombo ɔɔɔ o manganda. Bato baesi ya kye kyeka lowɔ me lalekanaka. ¹⁵ Baesi ya koma oka Yesu. Baweni moto me owabaka na malɔɔ mabe azasi, alati bitobu, abɔngyi. Waamowene be, bato me bawenekye ɔɔɔ. ¹⁶ Bato bawenekye maphɔ me masɔ, baesi ya baimola maphɔ ma moto owa malɔɔ mabe na ma mangulu. ¹⁷ Bobele, bato baaokaka maphɔ me baesi ya wɔ na Yesu obokye amane o manyete ma be. ¹⁸ Yesu akye kpela o vato. Okokpele yo, moto owabaka na malɔɔ mabe aesi yaonga na Yesu yokye: «Bo ozingyi, nakyende na we.» ¹⁹ Yesu ale, amba wɔ yokye: «Butwa oka be, o ibota sa we, okye baimola isɔ iyekyelesi Nkolo na ngɔngɔ ye.» ²⁰ Emba moto me amba yakye. Atati ikyemiimola o nkyisi yaabaka omɔ na nkombo Dekapolis. Aimolaka isɔ yaakyelaka Yesu phɔ ye. Bato basɔ, baamookaka, bakamwaka.

Yesu kakye oka Yailo

²¹ Yesu akuli akala na vato o mokukulu nwaabaka yo. Bato baikye baesi yaangana wali yo. Mena ataa ba o ibongu, baesi ya molungya. ²² Mɔɔɔ na Baangyesi ba Ingambi sa makyita aesi ya koma. Nkombo ye Yailo. Aesi ya wene Yesu. Amba ya mivaka o makolo me. ²³ Amba ya nyingonela ne yokye: «Nwana wa nga wa nwanwasi kawε. Tokye oka nga, okye kyela mabɔɔ o ikolo sa nzoto ye obokye yo sawaa, abikye.»

Yesu abikye nwanwasi owa bolosi pha malongo

²⁴ Bobele, Yesu aesi ya kye ne nzela yonkoy. Bato baikye bakyeke ne ewawaka. Bamokatitisaka na mbale na mbale.

²⁵ Nwanwasi mwanam abaka na be. Abaka na bolosi pha malongo, pha kaka ne mambula iko mbuka ibale. ²⁶ Akomaka o mabaka ma bamiinganga baikye. Abungyaka baphalanga bee baso. Taikaka bika. Bolosi bokule ngala nde bongasi. ²⁷ Aokaka simo ya Yesu. Amunyaka o ndondo ye yokye: «Bo nakye kuma nkon bitobu bee, nde nabiki.» Aesi ya mobenga na ikyemiphaka onte ya bato babana nkon wakoma yo o sima ye. Aesi ya kuma etobu ya Yesu. ²⁹ Mina wam malongo maesi ya tenya. Aesi ya wene o nzoto ye obokye abiki na bolosi me. ³⁰ Nde wam, Yesu aesi ya mioka onte ye obokye ndambo ya mwiya nwe motokosi. Aesi ya miekpinya o ntante ya bato, yokye: «Oonkumi o bitobu ba nga nza?» ³¹ Baekosi bekye: «Aaa! Oweni obokye bato baekatitise na mbale na mbale, kokule tuna: "Onkumi nza?"» ³² Kasi Yesu aesi ya kyeka na mbale na mbale obokye aebe moto omokumi. ³³ Nwanwasi me abaka katkyenele na sina inganga, pho aebaka lowo lamokomelaka o nzoto ye. Aesi ya mokusamela. Bobele, aesi ya moimola phele phele mapho maso maabaka ne. ³⁴ Yesu amba ya w ne yokye: «Mama, boanosi we, obiki. Ebe nde bom. Kyende na bolaa.»

Yesu aakosi nwanwa wa Yailo

³⁵ Waabaka Yesu kawo babona, bato bauti o ingambi sa Moangyesi me, Yailo. Baesi ya wo bekye: «Nwana wa we awe. Kokule nyakoko Moteye pho ya'ye?» ³⁶ Nzuka Yesu aokaka mapho mawoko be. Amba ya wo na Moangyesi wa Ingambi sa makyita me yokye: «Sakula ila! Anola ndee to!» ³⁷ Yesu taikaka benela bato basuu ikyende ne. Aanolaka nde Petelo, Zake na nwanwa nyan-go Yoane. ³⁸ Baesi ya koma o ingambi sa Moangyesi me. Yesu aweni obokye bakye miwaka, balele na ngongo, baanwane. ³⁹ Aesi ya nyoko o ingambi. Aesi ya wo na bee yokye: «Ikyemi miwaka na ilelo sisi sa lowo'ye? Nwana wa bee taiki waa. Alasi nde ebuu.» ⁴⁰ Baelesi baesi ya moekye. Emba Yesu aesi ya batokoko bee baso o nzee. Akye na ango na nyango na baabaka ne. Bamba ya nyoko o motema nwanwa ingambi o elele eyalangyaka bee nwanwa. ⁴¹ Yesu amba ya phila nwanwa me mi eboko yokye: «Talita kumi!» kyeimole obokye: «Nwana ngondo, umwa!» ⁴² Mina wam, nwanwa ngondo me — abaka na mambula iko mbuka ibale —, amba ya teme. Abuto itambula. Baabaka ne wam, bakamwaka nde bokamo. ⁴³ Yesu awoko na bee na bokusi yokye: «Moto saimola moto lowo lalona, amba ya wo na bee yokye bamophe na ntoma azee.»

Bato ba Nazalet ba ianola Yesu

6 Yesu na baekosi bee baesi ya mana o elele me, baesi ya kyende o Nazalet mokyisi nwanwa kolaka yo.

² O mokoko nwanwa Sabata, abaka kateya o Ingambi sa makyita. Bato baikye baamookaka, bakanwaka, bami-tunaka bekye: «Pho iye aizwe bi? Malondo ma zwe yo mama mauti bi? Kakele na bilekyesako bibi ndenge'ye?» ³ Eye ka mowasi wa mabaya, nwanwa wa Maliya, bola pha Zake na Zoze na Yudas na Simo. Na basii bee baa babasi ka bali na banga wawa.» Yango mena balekye imoanolela. ⁴ Yesu amba yawo na bee yokye: «Moimosi wa Nwaphongo bamokumole nde o nkyisi nsuu, manya o mokyisi nwe mampenza, na o ibota se na oka banaa nyango.» ⁵ Yesu taikaka koka ikyela nkon elekyesako yonkoy eenene omko, manya nde ndambo ya bato ba malosi baatandelaka yo maboko, baabikyaka yo. ⁶ Akamwaka na boikye pho ya bato ba Nazalet tebaikaka ba na ianola.

Yesu atomi baekosi iko mbuka babale

Emba Yesu amba yakyemiteya o nkyisi yaa mambale. ⁷ Aesi ya banga baekosi iko mbuka babale, atati ibatoma ikyemiteya babale babale. Abaphe na bokonzi pha itokoko maloko mabe. ⁸ Abakatelaka yokye: «Bo wamokyende bee o imbanga bobo, bee saphila ekpele esuu, ebe ntoma, ebe ikuba, ebe na baphalanga, ophilaka nde ntuu. ⁹ Bee salata bitobu bibale, kolate nde etobu yonkoy na bikoto.» ¹⁰ Yesu ambakula ya wo na bee yokye: «Bo okomi o mokyisi mwanam, obaka nde o ingambi sa moelasa bee nkon mokoko nwanwa mokyende bee o mokyisi mosuu. ¹¹ Ka bo bato ba mokyisi mwanam balele iekumbela, balele na iyeyoka, lekana mokyisi me, kokoko ngonza pho ya ibateya bobo bookyesi be.» ¹² Bobele baekosi bamba yakyemiimola bato obokye babongole ntema ya be. ¹³ Batokoko na maloko mabe miikye. Baingaka na bato baikye ba malosi mauta, bababikyaka.

Elode aokyi ngambo ya Yesu

¹⁴ Nkoko me, Mokonzi Elode amba yaoka Simo ya Yesu pho ngambo ye ya tambulaka nkyisi isoko. Bana bekye: «Eye eli nde Yoane Mobatise akundo! Yango mena ali na phembo ya ikyela bilekesako babina.» ¹⁵ Kasi bayoko bayoko bekye: «Eli moimosi Eliya.» Basuu bayoko bekye: «Ali moimosi ndokolo baimosi baa phanza.» ¹⁶ Waaoka Elode ziko sa bato, amba ya wo yokye: «Eli Yoane Mobatise, owa tomaka nga obokye batene moto, akundoo!»

Iwaa sa Yoane Mobatise

¹⁷ Pho Elode atomaka batuluku bee obokye baakya Yoane bamunyoko o kokoko, pho ya Elodiya nwanwasi wa nwanwa nyango Philipo owa buyaka yo nwanwa we. ¹⁸ Pho Yoane awoko na Elode yokye: «Tokoyi ilonga nwanwa wa nwanwa nyongo.» ¹⁹ Elodiya aphinywaka na Yoane. Alukaka malondo ma imoboma, kasi taikaka mozwa. ²⁰ Pho Elode ailaka Yoane, aebaka obokye Yoane ali moto wa bosembo, moto wa Nwaphongo. Yango mena, ambaka baa kamobanza. Elode abaka katungisame na boikye na mateya ma Yoane, ka na

babona azingaka nde imooka. ²¹ Wakoma eseleko yaimunya mokoko nwa botama Elode, Elode abangaka bakumu, bakonzi ba batuluku, bato ba ngambo ba Galileya, obokye baya zaa oka ye. Mokoko me Elodiya awenekye obokye nkonzu ye ya iboma Yoane imbiyakoka. ²² Waba bee bazee, nwana wa Elodiya wa nwanwasi amba yakye babinela. Elode na bato baabangaka yo basepelaka na mbina ye. Bobele mokonzi Elode amba ya wa na nwana ngondu me yokye: «Inzongye ekpele eeso ekyezingye we, namoephe yango.» ²³ Amba ya kata na seleka yokye: «Namoephe ekpele eso eyamunzonga we, ebe nabo etee ya mokyisi moangyele nga.» ²⁴ Nwana ngondu me atokosi, akye tuna nyango, yokye: «Naongye ekpele'ye?» Nyango yokye: «Koongye nde moto nwa Yoane Mobatise.» ²⁵ Sakoko, nwana ngondu mona akuli butwa izele oka mokonzi Elode akye wa ne yokye: «Nazingye obokye ompre nde inwanwa eye moto nwa Yoane Mobatise mi lako.» ²⁶ Waaoka mokonzi Elode baabona, aokyi ngongu boikye. Ka naiumunya seleka eya kataka yo o miyo ma babutu babangaka yo o eseleko, takokyi na ile imophe ekpele eso eya ongaka yo. ²⁷ Sakoko, mokonzi amba ya toma tuluku monkonzi obokye akye tena moto nwa Yoane amoyelele na nwanngo. Bobele, tuluku me amba yakye o bokoko, akye tena moto nwa Yoane ²⁸ Aesi na nwanngo mi lako, amophe nwana ngondu me, akye mophe nyango. ²⁹ Waaoka baekosi ba Yoane maphoko maso maalekaa, baesi yakye kpa ebembe ye bakye ekunda.

Yesu azeye bampele nkoto itano

³⁰ Batoma waauta bee o imbanga, baesi yaangana wali Yesu, bamoimosi maphoko maso makyelaka bee na ma teyaka be. ³¹ Pho bato baike babaka basekane oka Yesu, Yesu na baekosi bee tebaikaka zwa ngonga ya izaa, yango mena amba ya wa na bee yokye: «Yaka tomane wali bato, tokye luka elele eya bose pho tokute zaa tombe naema.» ³² Bobele bamba ya baa o vato bakye bee mampenza o elele eteeli bato ³³ Waaba bee bakye babona, bato babaweni, babasokosi. Babaka baute o nkyisi iso na mambangu, bakye koma o boo o elele eyalukaka Yesu na baekosi bee ikyende. ³⁴ Waaseme be, Yesu amba ya aphwa o vato, aweni moluku nwa bato baikye. Abaokyelaka ngongu boikye pho babaka ndokolo mampate mazangyi monkonzi, amba ya tata ibateya maphoko maikye. ³⁵ Walekana bunya, baekosi bamba ya kyende oli Yesu, bamba ya wa ne bekye: «Bunya bolekaa, elele eye eli itakye na lombu.» ³⁶ Buya bato obokye bakyende o manzabi, na o nkyisi ya mambale, pho bakye miombela ntoma ya izaa.» ³⁷ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Be mampenza obaphe ntoma ya izaa.» Baekosi bekye: «Kozingye obokye banga toombe mapa ma badenali nkama ibale pho ya izeya moluku munsu mumu? Na bo toombi mapa ma badenale nkama ibale pho ya izeya moluku munsu mumu ete maabakokye.» ³⁸ Yesu amba ya batuna yokye: «Oli na mapa bo? Taa kye kyeka!» Waakye kyeka be, bamba ya moimola bekye: «Toli na mapa matano na swe ibale.» ³⁹ Ndokolo kambe ya toma

baekosi bazasa bato baso o nkata, biboko biboko.

⁴⁰ Babazasaka na ndongu, muna nwa munkama, moyoko nwa mako matano. ⁴¹ Yesu aesi ya kpa mapa matano mamana na swe ibale, atombi miyo o ikolo, abondes Nwaphongo. Waunva yo ibondele, akyesi mapa, amaphe baekosi obokye bakabele bato baso. Akuli kyela na swe nde bomu. ⁴² Bato baso bazaka, baokaka. ⁴³ Baekosi bamba ngu bikyesi ba mapa na ba swe ba otwaka be, batonzaka banyanzima iko mbuka babale. ⁴⁴ Motango nwa bato baso baazaka mapa mamana, o itanga nde bampele, nwabaka nkoto itano.

Yesu atambusi o ikolo sa maa

⁴⁵ Sakoko, Yesu aesi ya toma baekosi obokye babaa o vato, bakatisa, bakye moziya o boo o mokukulu moyoko o mokyisi nwa Betesaida. Mina wamu, aesi ya buya na moluku nwa bato babaka wamu o nkyisi ya be. ⁴⁶ Waunva yo ibabuya, aesi ya kye bondele o ikolo sa ngomba. ⁴⁷ Waainda bunya, baekosi bataka baa onte ya ebale sa bokomakye. Kasi Yesu abaka yo mampenza o mokukulu. ⁴⁸ Awenekye baekosi banwane na iluka pho eweele yabaka kyebabuya na munsima. Waa munkukutu, Yesu amba ya babenga na makolo o ikolo sa maa, aunvaka na balenaka. ⁴⁹ Waamowene bee katambule o ikolo sa maa na makolo, baumunyaka obokye eli mozisi. Bamba ya anwana, ⁵⁰ pho bee baso bamowenekye, batondaka na bokoko. Yesu amba ya wa na bee yokye: «Ititala, bee salota, eli nde nga!» ⁵¹ Amba ya baa o vato phaa baka be, eweele eesi ya ema. Baekosi bakamwaka na boikye, ⁵² pho na waakylaka Yesu elekyesako ya izeya bampele mapa, tebaikaka sokoko, malondo ma bee mabaka makuwe.

Yesu abikye bato ba malosi o manyete ma Genesalete

⁵³ Waaunva bee ikatisa ebale, baesi ya kye seme o Genesalete. ⁵⁴ Waaphwa bee o vato, sakoko bato baesi ya eba obokye eli Yesu. ⁵⁵ Bobele bamba ya kyilingana o nkyisi ya bee iso, ikyemikpa bato baso baa malosi, babanyanye mi matoko bakyekye na bee o bilele biso baokoka bee obokye Yesu ali wamu. ⁵⁶ Bilele biso baabaka Yesu kakyemikyende, ebe o nkyisi iinene na iinkyiky na yaa mangonda, babaka bakye milangya bato baa malosi o munsongu. Banyingonelaka na Yesu bekye: «Obale bakume konk songye ya etobu ya we.» Emba, baso baamokumaka, babikaka.

Yesu Kateya pho ya mateya ma bankoko

7 Mokoko monkonzi Bafalisayi na bateye ba Mibeko bayoko bautaka o Yelusaleme, baesi ya angana oli Yesu. ² Waawene bee obokye baekosi ba Yesu bayoko baze ntoma na sokoko sa kunyola se, bo kowu mateya ma bankoko, ³ pho Bafalisayi na Bayuda baso bakumolaka mibeko ma bankoko, o boo pha izaa ntoma, ela bakunyosi se bo wa teyaka bankoko. ⁴ Bo baute o zando, te bakokyi izaa bo tebamikunyosi bo kowu mibeko ma be. Bali na maphoko masuu maike ma bankoko makumole be, maphoko me mango mama: Ikunyola

binywele, mambongo, manzongo maa bibende, na biziye. ⁵ Yango mena Bafalisayi na bateye ba Mibeko bamba ya tuna Yesu bekye: «Pho ya ye baekosi ba we te baakumole mibeko ma bankoko, baze ntoma sa kunyola se?» ⁶ Yesu amba ya babuyisa yokye:

«Moimosi Isaya alongaka nde phele waa wo yo pho ya Yesu obokye: “Bato baba bankumole nde na maloba, kasi o mandondo bali itakye na nga. ⁷ Losambo la bee loli nde pha, bateya nde mibeko miute na bato, bekye maphoko ma nga Nwaphongo.”» ⁸ Yesu akuli wo na bee yokye: Komanya mibeko ma Nwaphongo pho ya ikumola mibeko ma bato.

⁹ «Koebe na bola nde ile mibeko ma Nwaphongo pho ya ibanza mibeko ma bankoko. ¹⁰ Pho Mose awo yokye: “Kumola nyongo na ngoko. Kasi owa motola nyango na ango, basengyesi imoboma.” ¹¹ Ka koteya bobo: “Moto takokyi iwo na nyango ebe na ango yokye: Mbolo iunvaki nga iesunga na yango, nataa iphe Nwaphongo, kyelukye iwo obokye mbolo me ibuto kolobane.” ¹² Bo bakyesi babona, mena bamokatesi ikula sunga nyango na ango. ¹³ Na bomo, mena kokoko Simo ya Nwaphongo na mateya ma bankoko maateya be. Kokyele maphoko masuu maikye nde bomo.»

Maphoko maabuya ndondo ya moto sokoko

¹⁴ Sima me Yesu akuli ya banga moluku nwa bato, amba ya wo na bee yokye: «Okyemela, bee baso sokoko na bolaa. ¹⁵ Ekple esoko eekyenyoko onte ya moto, tekokyi oko ndondo ye, kasi nde maphoko matokoko o ndondo ya moto, eli mee maamoko. [¹⁶ Ooli na matoo ma ioka, aokye!]» ¹⁷ Waaika Yesu moluku nwa bato baabaka ne, anyosi o ingambi, baekosi baesi ya motuna ntina ya ete me. ¹⁸ Yesu amba ya wo na bee yokye: «Na bee naino sokoko? Toebe obokye epkele esoko ekye nyoko onte ya moto teekokyi oko ndondo ye? ¹⁹ Pho ekpele me te nyoko o ndondo ye, kasi kye nyoko nde o ibu, sima kaeyete o ziki.» Na ete me, Yesu ateya obokye ntoma isoko ili ndaa pho ya izaa. ²⁰ Akulaka wo yokye: «Kyeoko moto nde ekplele ekyetokoko o ndondo ye. ²¹ Pho maumunya masoko maabe maute o ndondo ya moto, booli: Bondumba, iba, iboma bato, ²² ikyela baphemba, imengyela, ikyela bato bobo, ikosa, ikyela mobulu nwa babasi na bampele, zuwa, ikata koke, lolendo, bobubusi. ²³ Maphoko maabe masoko mama matokoko o ndondo ya moto, mee mambe kokoko.»

Nwanwasi ootoli Moyuda aanosi Yesu

²⁴ Yesu aesi ya mama o elele me, akye o nkyisi ili phenephe na mokyisi nwa Tula. Aesi ya nyoko o ingambi sokoko pho taikaka zinga obokye bato baebe wali yo. Kasi na bo babona, bato baebaka nde elele eli yo. ²⁵ Nwanwasi kokoko, otoikaka ba Moyuda, abotama o Fenisi. Nwanwasi me abaka na nwana we wa nwanwasi, abaka na boloko bobo. Waoka yo simo ya Yesu, sokoko aesi yakye mivaka o makolo me, amba nyingonela na Yesu obokye atokoko boloko bobo o nzoto ya nwana we.

²⁷ Yesu amba ya wo ne yokye: «Tale naino bana bazee phanza baokye, pho teli bolaa obokye okpe mapa ma bana omavakyele bana ba manva.» ²⁸ Nwanwasi me amobuyisaka yokye: «Eli bomo, Nkolo, ka bana ba manva nga bakute zaa kokoko ina mpusu ikyilasa bana o se ya mesa.» ²⁹ Yesu amba ya wo ne yokye: «Ee mama, pho ya mobuyisesi nwa we molaa maamuna, butwa o ingambi sa we, boloko bobo botokoko o nzoto ya nwana wa we.» ³⁰ Wabutwa nwanwasi me o ingambi se, akye takana nwana we amilangye o tangye, boloko bobo botokolekyi.

Yesu abikye moto owa looko na ikyekumisa

³¹ Yesu amba ya mana o nkyisi ili phenephe na mokyisi nwa Tula, alekaa ya mokyisi nwa Sidona, akatise Dekokole wakoma yo o maa manene ma Galileya. ³² Omo, baesi ya moyelela na moto owa loko, abaka na na ikyekumisa. Bato me babaka banyingonele ne obokye amotandele matoko pho ya imobikya. ³³ Yesu amba ya mopka, akye ne nwana imbale, itakye na moluku nwa bato. Amunyose nse o matoo, amitowi matee o nse, amotasee na mango o lolee. ³⁴ Bobele, Yesu amba ya tomba miyo o ikolo, auye kokoko, amba ya wo na moto me yokye: «Ephata!» Kyelukye iwo obokye «matoo zibwa!» ³⁵ Mina wamo, matoo ma moto me mazibo, lolee lee loingoo, abuto iwo na bolaa. ³⁶ Yesu akatelaka bato me baabaka wamo obokye bee saumola kokoko moto monokoko. Na bo wabakatelaka yo babona, babaka bakye mimola nde isoko ya kyelaka yo. ³⁷ Bato bakawaka nde bokamo bekye: «Isoko iikyikyele yo ili nde ndaa! Kaingole matoo ma bato baa loko, pho babutwe ioka, kawoya na bato baa mbubu!»

Yesu azeyee bato nkoto ine

8 Nde mi kokoko me, bato baikye bakulaka yaangana wali Yesu. Kasi bo toikaka ba bee na ntoma ya izaa, Yesu amba ya banga baekosi bee, amba ya wo na bee yokye: ² «Nali na ngoko pho ya bato baba, bambo kyela na nga wawa kokoko iyato, kasi unwanwa eye tebakuli ba na ekple ya izaa. ³ Bo na babuye o mangambi ma bee na nzala, bamokye kpa phiki o nzela, pho baayoko bauta itakye.» ⁴ Baekosi bamba ya mobuyisa bekye: «Wawa toli o bokye, tomozwa mapa ma ibaphe bi obokye bazee baokye?» ⁵ Yesu amba ya batuna yokye: «Oli na mapa bo?» Baekosi bekye: «Toli na mapa sambo.» ⁶ Emba Yesu amba ya wo na bato basoko obokye bazale o se. Aesi yakpa mapa sambo maamana, aphe Nwaphongo melesi, amateni amaphe baekosi obokye bamakabele bato basoko. Bakyelaka nde bomo. ⁷ Bakulaka ba na na banaa swe bakikyiki. Yesu akuli phe Nwaphongo melesi pho ya swe me, aiphe baekosi bee obokye bakule ikabela bato. ⁸ Bato basoko baazaka baokaka. Baekosi baokoko ntoma yaa otwaka be, batonzaka banyanzima sambo. ⁹ Bato basoko baazaka babaka phenephe nkoto ine! Bobele Yesu amba ya babuya o nkyisi ya be. ¹⁰ Waunva yo ifabuya,

ndokolo kambe ya kpela o vato yo na baekosi bée, bamba yakye o manyete ma Dalamanutu.

Bafalisayi baongye elekyesako

¹¹ Mokɔɔɔɔɔɔɔɔ Bafalisayi baesi ya tɔɔɔɔɔɔ, batati iika ziko na Yesu. Phɔ ya imumeka, bamba ya motuna obokye akyele iyaa phɔ ya iteya obokye maphɔɔ maakyele yo maute oka Nwaphongo. ¹² Yesu aumesi, amba ya wɔ yokye: «Phɔ ya'ye bato ba lɔɔ eye batune ikyela iyaa? Na wɔ na bée nde phele, esikyele nɔɔ iyaa sɔɔɔɔ!» ¹³ Bobele, aikyi baika, akuli kye kpela o vato, aesi ya katisa o mbale eya mokukulu mooyɔɔɔɔɔɔɔɔ nwa maa.

Malondo makuwe ma baekosi

¹⁴ Baekosi babungaka iphila mapa, babaka nde na ipa sɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ bobele o vato. ¹⁵ Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Oebaka! Kyeba na zwe siulole mapa sa Bafalisayi na bato ba Elode.» ¹⁶ Baekosi bée na bée baikaka ziko bekye: «Awa babona phɔ tololi na mapa.» ¹⁷ Yesu aebaka maumunya ma be, amba ya batuna yokye: «Phɔ ya'ye bée koikye ziko obokye toli na mapa? Bée naino tosɔɔɔɔ? Naino tobanze? Malondo ma bée makuwe? ¹⁸ Oli na miyo, toowene? Oli na matoo, tookye? Obungyi elekyesako eyakyelaka nga? ¹⁹ Mokɔɔɔɔɔɔɔɔ nwa zeyaka nga bampele nkoto itano mapa matano, wabutwaka na banyanzima boo baatonzaka bée na bitee bya otwaka be?» Baekosi bamobuyisaka bekye: «Tobutwaka na banyanzima iko mbuka babale.» ²⁰ Yesu akuli batuna yokye: «Mokɔɔɔɔɔɔɔɔ nwa zeyeyaka nga bato nkoto ine mapa sambo, wabutwa na banyanzima boo batonzaka bée na bitee baotwaka be?» Baekosi bamobuyisaka bekye: «Tobutwaka na banyanzima sambo.» ²¹ Bobele, Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Bée naino tosɔɔɔɔ?»

Yesu abikye moto owa phɔɔ miyo o Betesaida

²² Yesu na baekosi bée baesi ya koma o mokyisi nwa Betesaida. Omɔ, bato bamba yelesa Yesu moto owa phɔɔ miyo. Bamba ya nyingonela ne obokye amotasa. ²³ Yesu amba ya kpa moto owa phɔɔ miyo mi ebɔɔɔ, akye ne o ebonga ya mokyisi. Aesi ya motowa mate o miyo, amba ya motanda mabɔɔɔ, amba ya motuna yokye: «Kowene nwan ekpele?» ²⁴ Moto awa phɔɔ miyo amba ya zibola miyo, yokye: «Nawene bato. Nabawene ndokolo nzete, kasi batambule.» ²⁵ Bobele amba kula motasa o miyo, abuto iwene na bolaa, abikiyi, abuto iwene mbolo isɔ na bolaa. ²⁶ Bobele, Yesu amba ya mobuya o ingambi se, yokye: «Sazwa yaa munsɔngɔ.»

Petelo yokye: Yesu ali Masiya

²⁷ Yesu na baekosi bée baesi ya kyende o nkyisi iili phenephe na Sezare Filipe, mokyisi nwa mokonzi Filipe. Waaba bée o nzela, Yesu aesi ya tuna baekosi bobo: «Bato bawɔ obokye nga nali nza?» ²⁸ Baesi ya mobuyisa bekye: «Bakyi baetangye Yoane Mobatise, bana

baetangye moimosi Eliya, baayɔɔɔɔɔɔɔɔ bawɔ bekye oli mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ na baimosi ba kalakala.» ²⁹ Yesu akuli batuna yokye: «Ka bée, kowɔ obokye nga nali nza?» Petelo aesi ya mobuyisa yokye: «Oli Klisto.» ³⁰ Emba Yesu abakate-laka na bokusi obokye bée saloimola nɔɔɔ moto.

Yesu aimosi iwa se na ikundwa se

³¹ Bobele, Yesu aesi ya tata iteya baekosi yokye: «Esengyesi obokye nga, Nwana wa Moto nawene malɔsi maikye. Bankumu ba ingomba, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, na bateye ba mibeko bamundee. Bamumboma, kasi o sima ya nkɔɔ iyato namokundwa.» ³² Abawɔlekye nde pwapwa. Petelo amba ya mokpa, akye ne nwan imbale, atati iimooya yokye: «Sawɔɔ babona.» ³³ Yesu amba ya ekpana, akyekyi baekosi, amba ya phaphala na Petelo yokye: «Mana wawa, Molemba! Maumunya ma we temali maaka Nwaphongo, mali nde maaka bato ba mokyisi.»

Phɔ ya ibenga Yesu

³⁴ Bobele, Yesu aesi ya banga bato na baekosi be, amba ya wɔ na bée yokye: «Bo moto kalukye imbenga, yo sakula luka bolaa phe mampenza, anyanya ekulusu ye, emba ambe mbenga. ³⁵ Phɔ moto ookolukye ibikya bomɔɔ phe aabobungya. Ka owa mobungya bomɔɔ phe phɔ ya nga, na phɔ ya imola Simo Elaa, aabobikya. ³⁶ Na bo moto amizwesi ezwele esɔ eli o mokyisi, kasi abungye bomɔɔ phe, ambi zwa ekpele'ye? ³⁷ Ekpele'ye eekokyi yo ambya phɔ ya iikola bomɔɔ phe? ³⁸ Bato ba lɔɔ eye bakyele masumu tebaalote na Nwaphongo. Bo moto aokyi sɔɔ ya imbenga, aokyi na sɔɔ ya imola Simo ya nga oka bato baabana, inga Nwana wa Moto nde bomɔɔ me, naamooka sɔɔ wa moyaa nga na Baanze basanto o nkyemɔ ya Tata.»

9 Yesu akuli wɔ na bée yokye: «Nde phele nawo na bée ngakye: Bokonzi pha Nwaphongo pha moya na mwiya, naino bayɔɔɔ bali na bée wawa sataa waa.»

Petelo, Zake, na Yoane baweni Yesu o nkyemɔ ya Nwaphongo

² Sima ya nkɔɔ motoba, Yesu aesi ya kpa Petelo, Zake na Yoane. Akye na bée o ngomba kɔɔɔ eanda, itakye na bato. Omɔ, babaka nde bée mampenza. Nzoto ya Yesu iesi ya butwa ndengye esuu o miyo ma be. ³ Bitobu bée babutwaka ingyengye na bokusi. Babutwaka bitane pe na ndengye kɔɔɔ obokye moto mɔɔɔɔɔɔɔ o mokyisi takokyi ikunyola bitobu pee pee babona. ⁴ Bobele, baekosi me baato baesi ya wene Eliya na Mose bawɔɔɔ na Yesu. ⁵ Emba Petelo amba ya wɔ na Yesu yokye: «Moteye, eli bolaa obokye tobee wawa! Totongye ndalaku iyato, mɔɔɔ phɔ ya we, muna phɔ ya Mose, mooyɔɔɔ phɔ ya Eliya!» ⁶ Petelo ababanganaka saeba iikiy wɔ yo, phɔ ebe yo ebe bebi ne bawenekye inganga siikye. ⁷ Emba impata sɔɔɔɔ siesi ya baziba. Onte ya impata me, nyesi mɔɔɔ moesi ya okana mowɔ bobo: «Oyo Nwana wa nga owa sɔmi, omookye!» ⁸ Mina wamɔ, baekosi bakyekeyi na

mbale na mbale, tebakuli wene moto mosuu, nde Yesu yo mampenza. ⁹ Waaba bée baute ngomba, Yesu abakatelaka yokye: Saika imola na moto mawawani maphoko maaweni bée mama, tee koch mokoko nwaamokundwa Nwana wa moto onte ya bawe. ¹⁰ Bazitaka maphoko me. Kasi babaka bamitune bekye: «"Ikundwa onte ya bawe kyeneluka iwo bo?"» ¹¹ Bobele, baesi ya tuna Yesu bekye: «Pho ya'ye bateye ba Mibeko bawo bekye: Esengyesi obokye Eliya atakula yaa phanza, Masiya amba yaa sima?» ¹² Yesu amba ya babuyisa yokye: «Eli bomo! Esengyesi obokye Eliya aye phanza iya konyga maphoko maso. Ka pho ya'ye yakomama o buku pha Nwaphongo obokye Nwana wa Moto amowene bolosi boikye, bamba na mosemola?» ¹³ Kasi nga nawo na bée ngakye: Eliya ka aunva yaa, bato bamokyelela maphoko maso maabe bowa zingaka mandondo ma be, nde bowakoma bée o buku pha Nwaphongo pho ye!»

Yesu abikye munzenga mawawani oli na boloko bobo

¹⁴ Waakoma bée phenephe na baekosi bayoko baikalaka, baweni bato baikye balungye baekosi me, bateye ba Mibeko baikye na bée ziiko. ¹⁵ Waawene bato me Yesu, bakamwaka na boikye, bakyilinganaka ikye mobeya. ¹⁶ Yesu amba ya tuna baekosi bée yokye: «Lowoko ye loikyele bée na bée ziko?» ¹⁷ Moto mawawani onte ya bato baabana amobuyisaka yokye: «Moteye, naeyelelakyi na mwana wa nga o wa lele pho ali na boloko bobo phamobuya mbubu. ¹⁸ Bilele biso bi-moakya boloko me, bomovakye o se. Nwana kabutwe itakoko luulu o munoko, kaze na mino, nzoto kyimbe na etetala ne. Naongakyi na baekosi ba we obokye batakoko boloko me, kasi tebaikyi koka.» ¹⁹ Yesu amba ya wo na bée yokye: «Oo, bée toli nde na ianola! Esengyesi obokye nakule ba na bée bileko bo, obokye ombe anola? Nakule euyisa mawo tee imbele ye? Inzelele na njwana me wawa.» ²⁰ Baamba ya moyelela na njwana me. Wa wene boloko bobo me Yesu, phamba ya nyinginya njwana na bokusi. Nwana me aesi ya kaa o se. Abuto ikulubana, bibi luulu lomotakoko o munoko. ²¹ Yesu amba ya tuna ango wa njwana me yokye: «Ambo kyela na bolosi me mambula bo?» Ango wa njwana yokye: «Phatata ne koch waa bonwana. ²² Sooso boloko me bomovakye o njwenya, ebe na o maa nde obokye bomobome. Kasi bowamokoka, olookyele ngonyo, olo-sungye!» ²³ Yesu amba ya wo ne yokye: «Pho ya'ye owo wekye: Bo na mokoka? Oebe obokye: Maphoko maso makokyi ikyelama pho ya moto okoanole Nwaphongo!» ²⁴ Sakoko ango wa njwana atati ianjwana yokye: «Naanosi, kasi insungye pho sili na ianola siikye!» ²⁵ Waawene Yesu bato baikye baye waali bée na mankyee, aesi ya phaphala na boloko bobo me yokye: «Iwe boloko bobo phaabuya njwana mbubu na loko, nawo na we ngakye: Takoko o nzoto ya njwana oyo, na mbala, sakula mobutolela.» ²⁶ Boloko me boesi ya lika njwangye, boesi ya nyinginya njwana na bokusi, phaamba ya takoko. Nwana aesi ya butwa ndokolo moto awee. Yango mena, bato baikye babaka wawo

bekye: «Nwana me awee!» ²⁷ Kasi Yesu amba ya mokpa mi eboko, amolangosi. Nwana me amba ya teme.

²⁸ Sima me Yesu aesi ya butwa o ingambi. Waaba yo na baekosi bée na be, baekosi bamba ya motuna bekye: «Banga, toloikyi koka itakoko boloko me pho ya ye?» ²⁹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Maloko maabe ma ndengye mene makokyi itakoko nde na ibondele.»

Yesu akuli imola iwaa se na ikundwa se

³⁰ Yesu na baekosi bée baesi ya mana o elele me, baesi ya lekana o manyete ma Galileya. Yesu taikaka benela obokye bato baebe elele eli yo. ³¹ Pho abaka kateya baekosi bée bobo: «Nga Nwana wa Moto bamunzamba o mawoko ma bato, bamumboma, kasi sima ya nkoko iyato namokundwa.» ³² Kasi baekosi tebaikaka sakoko ntina ya maphoko maawoko yo, bailaka na imotuna ntina me.

Olekyi na ngambo nza?

³³ Yesu na baekosi bée baesi ya koma o Kapalanau-ma. Waanyoko bée o ingambi, Yesu aesi ya batuna yokye: «Lowoko ye lobakyi bée koikyele ziko o nzela?» ³⁴ Kasi baekosi baikalaka bose, pho babaka baikye ziko o nzela pho ya eba nza olekyi na ngambo onte ya be. ³⁵ Bobele, Yesu aesi ya zala, aesi ya banga baekosi bée baso iko mbuka babale, amba ya woko na bée yokye: «Bo moto kalukye ibaa owa o boo, esengyesi obokye abe o mbomela ya baso, ambe kula na baa owa etoma wa be.» ³⁶ Bobele Yesu aesi ya kpa njwana oo mokye, amoteye o nte ya be, amobebe, amba ya wo na bée yokye: ³⁷ «Moto nza owamoyamba njwana o mokye boli oyo bobo pho ya nga, mene anzambi nde nga mampenza. Ka owamunzamba, taikyi yamba nde nga mame, kasi ayambi na Nwaphongo owa ntoma.»

Ootolotemele ali na banga mbale

³⁸ Yoane aesi ya wo na Yesu yokye: «Moteye, towenekyi moto mawawani katakoko maloko mabe na nkombo ya we. Tomokatelaka pho taikaka baa mawawani na banga.» ³⁹ Yesu amba buya yokye: «Bee samokatela! Pho moto takokyi ikyela elekyesako na nkombo ya nga sima ambe kula nvole na bobo. ⁴⁰ Pho moto ootolotemele ali na banga mbale. ⁴¹ Nde phele na wo na bée ngakye: Moto owamoephe koch kopho ya maa ma inywa pho bée oli bato banga, Klisto, nde phele amozwa mbano ye.»

Sakyela bobo

⁴² Yesu amba kula wo yokye: «Ka bo moto nza katomisa mawawani na baali na ianola sikiyiki oka nga obokye bakyele bobo, esengyesi obokye batingya moto me ibanga sinene o nkyingo, bamovakye o ebale. ⁴³ Bo eboko ya we kyeetome ikyela bobo, oetene! Pho elekyi bolaa inyoko o lola na ebokochochoko, na ikyende na mawoko maso mabale o lifelo, o njwenya motemozime. ⁴⁴ [Omoko, "nkuu ikwitwe nzoto ya bato teiwe, na njwenya temozime."]

bobe, oetene! Phō elekyi bolaa inyōō o lola na ekolo yōōō, na ikyendē na makolo masō mabale o lifelo, [o ŋwenya motemozime. ⁴⁶ Omōō, “nkuu ikyitwe nzoto ya bato teiwe, na ŋwenya temozime.”] ⁴⁷ Ka bo ziyo sa we sietome ikyela bobe, osiphengōō! Phō elekyi bolaa inyōō o bokonzi pha Nwaphongo na ziyo sōōō, na ikyendē na miyo masō mabale o lifelo. ⁴⁸ [Omōō, “nkuu ikyitwe nzoto ya bato teiwe, na ŋwenya temozime.”] ⁴⁹ Bato basō bamolekana o ŋwenya obokye babōō, nde bokokyele bēē mokpa o ntoma obokye ibōō. ⁵⁰ Mokpa eli ekpele elaa. Ka bo mokpa mumani vale, bamokula mobuya vale ndengye'ye? Baka ndokolo mokpa onte ya bēē, oombakye baa na bose o nte ya bēē.»

Mateya ma Yesu phō ya ile bolonga

10 Bobēle Yesu aesi ya mana o Kapalanauma, akye o nkyisi ya manyetē maa Yuda. Sima aesi yaakala o mokukulu moyōō ŋwa Yaladēnē. Omōō, bato baikye bakulaka yaangana wali yo, aesi ya tata ibateya bowameelekye yo. ² Bafalisayi bayōō bayakaka wali Yesu phō ya imumeka, baesi ya motuna bekye: «Lele akokyi ile ŋwasi wē?» ³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Mōbeko iye ŋwaaephēkye Mose?» ⁴ Bafalisayi bekye: «Mose ambyaka nzela obokye o boo pha ile ŋwarŋwasi o bolonga, esengyesi obokye lele amokomele mokanda moimole obokye bolonga bowee.» ⁵ Kasi Yesu yokye: «Mose aekomela mōbeko mamuna phō ya mandondo makusi ma bēē. ⁶ Kasi uta oetatele ya mokyisi, Nwaphongo “akyelaka ŋwarŋwasi na lele. ⁷ Yango mēna, lele amoika ika nyango na ango, amokye angana elele yōōō na ŋwarŋwasi wē. ⁸ Bēē basō bamobutwa moto mōōō. Nde bomō, tebakuli ba bato babale, kasi babuto nde moto mōōō.” ⁹ Emba bo Nwaphongo ambo angyinya ŋwarŋwasi na lele, moto sabakabinya.» ¹⁰ Waba Yesu na baekosi bēē o motema ŋwa ingambi, baekosi bakulaka motuna phō ya lowō la iboma bolonga. ¹¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Bo lele ale ŋwarŋwasi wē, akye longa mosuu, mēna akyelesi ŋwarŋwasi wē o wa phanza bobe phō akyesi phemba. ¹² Ekuli ba nde bomō, bo ŋwarŋwasi ale lele wē, akye zala na lele mosusu, mēna akyesi phemba.»

Yesu apambosi bana bakyeē

¹³ Mokōō mōōō, bato basu bayakaka na bana ba bēē ooli Yesu obokye abapambole, kasi baekosi babaka babakatele. ¹⁴ Wawēnē Yesu obokye babakatele, aesi ya tēmbē na baekosi bēē yokye: «Bēē le ibakatela! Le bana bakyeē baye oka nga, phō bokonzi pha Nwaphongo boli phō ya bato bali ndokolo bana bakyeē. ¹⁵ Nde phēle na wō na bēē, ngakye: ‘Bo moto taanosi bokonzi pha Nwaphongo ndokolo ŋwana mokyeē, takokyi inyōō omō.» ¹⁶ Bobēle, Yesu aesi yabēē bana mē, abatandesi mabōō o nōōō, abapambosi.

Moto wa ezwele

¹⁷ Waaba Yesu kalukye na ikyendē o Yelusaleme, moto monōō aesi na mbangu oka ye. Akye mokusamela. Amba ya motuna yokye: «Moteye molaa, nakyele bo phō nazwe bomōō pha bobēle na bobēle?» ¹⁸ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Phō ya'ye kontangye moto molaa? Moto molaa tali, bo teebe nde Nwaphongo.» ¹⁹ Koebe mibeko mimi: «“Saboma moto, sakyela baphemba, sa iba, satemele moto bonzoka bobe, sakpa mbolo ya bato na malondo mabe, kumola nyongō na ŋngō.”» ²⁰ Moto mē amba ya wō nē yokye: «Moteye, nakumole mibeko misō mamina tata borwana pha nga.» ²¹ Yesu amba ya mokyeka na miyo maala yokye: «Oikasi na lowō mōō, lēē lolo: Kye ungya mbolo ya we isō, okpe baphalanga mē obaphe babola. Mēna wamozwa bomengō o Ikolo. Emba ombe ya mbenga.» ²² Waaoka moto mē babona, yo munsō anyibi, aesi ya butwa na ngōō, phō abaka moto wa ezwele iikye. ²³ Bobēle, Yesu aesi ya kyeka baekosi bēē basō baamolungyaka, amba ya wō na bēē yokye: «Eli nkamba phō ya bato ba ezwele inyōō o bokonzi pha Nwaphongo!» ²⁴ Baekosi bakamwaka na maphōō mē. Kasi Yesu akulaka wō na bēē yokye: «Bana banga, wali nde nkamba o inyōō o bokonzi pha Nwaphongo! ²⁵ Eli nkamba phō ya nyama enene boli Shamo o itubana o iluu sa sōlu. Kasi nkamba kyimbe kula lōō phō ya moto wa ezwele o inyōō o bokonzi pha Nwaphongo.» ²⁶ Baekosi bakulaka kamwa na boikye, bawōōō onte ya bē, bekye: «Ka bo ebe babona, ombi koka ibika nza?»

²⁷ Yesu abakyekeyi, amba ya wō na bēē yokye: «Moto takokyi imibikya yo mampenza, kasi nde Nwaphongo moto ookokyi imobikya, phō Nwaphongo akokyi ikyela maphōō masō.»

²⁸ Emba Petelo amba ya wō nē yokye: «Kyeka! Bana baba toiki ika isō yaabaka na banga, tobuto ikye miebenga.» ²⁹ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Nde phēle, nawō na bēē, ngakye: ‘Bo moto aikyi ika ingambi sē, ebe banaa nyango, ebe nyango na ango, ebe bana bē, ebe na manzabi mē, phō ya nga na phō ya Simo Elaa, ³⁰ moto mē amokula izwa mbala munkama o mokyisi mumu. Ebe mangambi, banaa nyango, banyango, bana, na manzabi. Aamba na nyōōō phō ya nga. Kasi mi nkōō ya moya, amozwa bomōō pha bobēle. ³¹ Bato baikye bali o boo lōō eye, bamobutwa baa o sima, emba baikye bali lōō eye o sima, bamobutwa baa o boo.»

Yesu akuli imola mbala eya iyato iwa sē na ikundwa sē

³² Waaba Yesu na baekosi bēē bakyeendē o Yelusaleme, Yesu abaka katambule o boo pha bē. Baekosi babaka na boilakye phō bakyeendē o Yelusaleme, bato baayōō babaka na bēē babaka na bolotakye. Yesu amba ya angyinya baekosi bēē iko na mbuka babale, atati iba imola maphōō maamoyelela. ³³ Amba ya wō na bēē yokye: «Okyemela! Uŋwarŋwa eye

tokyende o Yelusaleme, omw, nga Nwana wa Moto bamunzambya oka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, na bateye ba mibeko. Bamuntenela bolombe pha iwaa, bamba na nzambya oka bato bate baebe Nwaphongo. ³⁴ Bamunzakya, bamuntowa matee, bamumbinda phimbo, bamba na mboma. Kasi sima ya nkolo iyato, namokundwa.»

Ionga sa bana ba Zebede

³⁵ Bobele, Zake na Yoane, bana ba bampole ba Zebede, baesi ya kye oka Yesu, bakye wɔ ne bekye: «Moteye, tozingye obokye olokyelele mapho mamooeyonga banga.» ³⁶ Yesu amba ya batuna yokye: «Bee kozingye obokye naekyelele ye?» ³⁷ Bamba mobuyisa bekye: «Waamokoma we o bokonzi pha we phaa nkyem, olozasaka phenephe na we, ona bi boloo pha we, oomoyoko bi bowee pha we.» ³⁸ Kasi Yesu amba ya wɔ na bee yokye: «Bee toebe lowo loongye bee. Kopho ya bolosi eya munywa nga, bee wamoenywa? Na ibatisa sa minyoko saamozwa nga, bee waa sizwa me?» ³⁹ Bamobuyisaka bekye: «Tomokoka.» Yesu amba kula ya wɔ na bee yokye: «Nde phele, kopho ya bolosi eya munywa nga, na bee wamoenywa me. Ibatisa sa minyoko sa mozwa nga na bee wa sizwa me. ⁴⁰ Kasi lowo la izasa bato, ona bii boloo, omoyoko bii bowee pha nga, telokyekyi nga. Biziye me bili pho ya bato baaunva bongya Nwaphongo.»

⁴¹ Wa oka baekosi iko bayoko lowo me, babuto iyokya Zake na Yoane yoo. ⁴² Yesu aesi ya babanga bee baso wali yo, amba ya wɔ na bee yokye: «Bee koebe obokye bato bawene bee ndokolo bakonzi ba bapakano, bakonza bato ba be, bato baanene baweninya bato ba bee mpasi. ⁴³ Nzuka, onte ya bee baekosi tewali babona. Bo monoko na bee kalukye iba moto munene, le obokye abe moto wa etoma wa bee. ⁴⁴ Nde bom, bo monoko na bee kazingye iba o boo, esengyesi obokye abe moombo nwa bato baso. ⁴⁵ Pho nga Nwana wa Moto siika yaa obokye bato bankyelele. Kasi naya nde obokye nabakyelele, nambe na ambya bomoko pha nga pho ya iikola bato baikye o boombo.»

Yesu abikye Balatime, moto owa phoko miyo

⁴⁶ Bobele, Yesu na baekosi bee baesi ya koma o Yeliko. Waaba bee na moluku nwa bato batoko o Yeliko, moto monoko owa phoko miyo abaka wamo. Nkombo ye Balatime, nwana wa Time, abaka kazale i mbale ya nzela pho ya iongaka. ⁴⁷ Waaoka yo obokye eli Yesu wa Nazarete moto okolekane, abuto ianwana, yokye: «Yesu, Nwana wa Davidi, inzonkye ngongo.» ⁴⁸ Bato baikye baphaphalaka ne, bekye: «Kanga munoko!» Kasi yo akulaka anwana nde na bokusi, yokye: «Nwana wa Davidi, inzokye ngongo.» ⁴⁹ Yesu aesi ya teme, amba ya wɔ yokye: «Omobangye!» Bamba ya mobanga, bekye: «Salota! Teme, kaebangye!» ⁵⁰ Bobele amba ya vaka munkoto nwe, angbengoko, akye oli Yesu. ⁵¹ Yesu amba ya motuna yokye: «Kozingye obokye naekyelele ye?» Moto owa phoko miyo am-

ba ya mobuyisa yokye: «Moteye, kyela obokye nakule wene.» ⁵² Emba Yesu amba ya wɔ ne yokye: «Kyende! Ianola sa we siebikye!» Mina wamo, moto me owa phoko miyo abuto iwene. Abuto ikyemikyende na Yesu.

Yesu anyosi o Yelusaleme

11 Yesu na baekosi bee baesi ya koma phenephe na Yelusaleme. Waata baa bee o Betani, phenephe na Betafaze, o ngomba ya nzete ya ikyibangye bee ba-Olive, Yesu aesi ya toma baekosi bee babale, ² yokye: «Kyende o mokyisi moli o boo. Bo okomi omw, wamokye wene nwana wa mpunda bamotingye. Naino moto tabaa mi yango. Bee oeyingole, oye na yango wawa. ³ Ka bo moto aetuni obokye "koeyingole pho ya'ye?" Bee omobuyisaka obokye: "Nkolo asengyesi na yango, amokula ebuyisa yango wawa izele."»

⁴ Bobele, baekosi me baesi ya kyende. Wakoma bee omw, bakye zwa nwana wa mpunda o munsoko, atingyi o nzee o mozibo nwa ingambi sokoko. Bamba ya eingola. ⁵ Bato baayoko babaka wamo bamba batuna bekye: «Bee mena kokyele'ye? Koyingole nwana wa mpunda monoko pho ya'ye?» ⁶ Baekosi me bamba ya babuyisa bo wawoko Yesu na be. Emba bato me bamba ya bale bakye na yango.

⁷ Baekosi baesi ya kye na nwana wa mpunda me ooli Yesu. Bawasi bitobu ba bee o ikolo sa nwana wa mpunda me, Yesu amba ya zala o ikolo sa yango. ⁸ Bato baikye bawalaka bitobu ba bee o nzela. Baayoko bakyelaka nkanga yatenaka bee o manzabi o nzela. ⁹ Bato baabaka batambule o boo pha Yesu, na baabaka o sima ye, babaka baanwane bekye: «Ozana! Nwaphongo apambole oko ye na nkombo ya Nkolo! ¹⁰ Nwaphongo apambole bokonzi booye, bokonzi pha mokonzi Davidi nkoko wa banga! Ozana oka Nwaphongo owa Ikolo!» ¹¹ Waakoma Yesu o Yelusaleme, aesi ya kye nyoko o Tempelo. Waaunva yo ikye miekyeka, amba ya butwa yo na baekosi bee iko mbuka babale o Betani pho bunya phalekanaka.

Yesu awambi njwete nwa Fige

¹² Mokoko nwaa sima, Yesu na baekosi bee baesi ya mana o Betani. Waaba bee bamane o Betani, Yesu aesi ya oka nzala. ¹³ Aesi ya wene na itakye njwete monoko nwa Fige nwa leboko, amba ya kye mokyeka na amozwa mbuma omw. Waakoma yo phenephe na njwete me, akye wene nde maakyi na maakyi, pho imbele sikute mbuma te sataaka koka. ¹⁴ Yesu amba ya wɔ na njwete me yokye: «Moto monoko monoko etakule zaa mbuma ya we!» Na baekosi bee baokaka bo wa woko Yesu na njwete me.

Yesu auwinye baungye o Tempelo

¹⁵ Yesu na baekosi bee bakuli koma o Yelusaleme. Yesu aesi ya nyoko o Tempelo, atati iwiinya baungye na baombi ba mbolo o mopkengba nwa Tempelo. Aesi ya

bumbya ba mesa ba baendinye ba baphalanga. Akuli na bumbya biziye ba bato baaungya mankotonwenya. ¹⁶ Akatelaka bato baso obokye: Moto salekana na ephesi o Tempelo. ¹⁷ Bobele, Yesu amba ya teya bato yokye: «Nwaphongo kawo o buku phe yokye, "bamobanga Ingambi sa nga Ingambi sa losambo pho ya mabota maso." Amba kula bakya yokye: Ka bée osibuye ibombo sa baibi!» ¹⁸ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko, baokyi lowo loleka o Tempelo. Baesi ya luka malondo ma iboma Yesu. Kasi bamoile pho bato baso babaka basambe mateya me. ¹⁹ Waakoma wa nkakob, Yesu na baekosi bée baesi ya mana o Yelusaleme.

Yesu kateya pho ya ianola Nwaphongo

²⁰ Na munkukutu, Yesu na baekosi bée bakuli ya lekana mi nzela me. Baesi ya wene hwete hwa Fige me muungyi kono o nkanga. ²¹ Petelo aesi ya umunya maphoko mawolekye Yesu hwete me, amba ya wo ne yokye: «Moteye, kyeka, hwete hwa Fige hwawambaka we munsoko muungyi.» ²² Yesu amba ya wo na baekosi bée yokye: «Bee, anola Nwaphongo. ²³ Nde phele nawo na bée, ngakye: 'Bo moto awo na ngomba eye yokye: "Mana wawana, kyende mivaka o ebale eenene!" 'Bo moto me tabe na ziko o ndondo ye, bo aanosi obokye loowo yo lamokyelama, Nwaphongo aamokyelela lango. ²⁴ Yango mena nawo na bée ngakye: 'Bo kobondele pho ya ionga ekpele oka Nwaphongo, anola obokye umbo ezwa, Nwaphongo amoephe yango. ²⁵ Waateme bée pho ya ibondele, booli na lowo na moto, omolimbisa. Na bomo, Ango wa bée ooli o Ikolo amoelimbisa na bée bobo pha bée». [²⁶ Ka bo bée toolimbisa bebi, Ango wa bée oli o Ikolo ne etaelimbisa bobo pha bée.]

Owa phe Yesu bokonzi nza?

²⁷ Yesu na baekosi bée bakuli ya nyoko o Yelusaleme. Waaba Yesu kakyemitambula o Tempelo, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, na bateye ba Mibeko, na bankumu baesi wali yo. ²⁸ Bamba ya motuna bekye: «Kokyele maphoko mamana na bokonzi iye? Owa ephe bokonzi pha ikyela maphoko mamana nza?» ²⁹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Naetune nde motuna moko, bo ombuyise, emba namba eimola na bokonzi iye bokyele na nga maphoko mama. ³⁰ Owa tomaka Yoane ibatisa bato nza? Yamotomaka Nwaphongo nde bato? Inzimole.» ³¹ Babutwaka iwoko bée na be, bekye: «Bo tobuye obokye yamotomaka Nwaphongo, amokula lotuna yokye: "Toikaka anola Yoane pho ya'ye?" ³² Botoombi kula mobuyisa obokye: "Yamotomaka bato..."» Ete wa bongo bailaka bato, pho bato baso baanolaka obokye Yoane ali nde owakolo moimosi wa Nwaphongo. ³³ Yango mena bamba ya buyisela Yesu bekye: «Toloebe.» Emba Yesu amba ya wo na bée yokye: «Na nga me esi eimole bo nakyele maphoko mama na bokonzi pha nza.»

Ete ya bakolo manzabi ma vinyo baaphute na bobo

¹² Unwanwa eye Yesu atati ibakpela bite, yokye: «Moto moko abalaka inzabi sa vinyo. Aesi ya silungya na kyengyete. Amba ya ima ibela o mabanga pho ya ikyela isungu sa iamola mbuma ya vinyo. Atongaka na ingambi kono sianda pho ya moto okokyengyele sina inzabi. Sima amba ika siikyela bato basiphutele, yo akye o imbanga.»

² «Waakoma imbele sa inkoko mbuma, mokolo inzabi aesi ya toma moto wa etoma we oka bato baphutele inzabi obokye akye mokpela iyalo sa mbuma saaka ye. ³ Kasi bato baphutele inzabi baakye moto wa etoma me, bamokutubi, bambi na mobuya mafoko pha. ⁴ Mokolo inzabi akuli ya toma moto wa etoma mosuu, bamozokye o moto, bamba na mosambola. ⁵ Emba mokolo inzabi akuli ya toma moto wa etoma mosuu. Ka kono, bato baphutele inzabi bamobomi. Mokolo inzabi amba kula ya toma bato ba etoma basuu baikyela. Kasi bakulaka bakyele nde bomo, bakutubaka bakyi, babomaka baayoko. ⁶ Mokolo inzabi aesi ya ikala nde na hwana we moko owa koboko yo zinga. O mbomela eso amba ya toma hwana me oka be, o ndondo ye yokye: "Bamokumola hwana wa nga." ⁷ Kasi bato baaphutele inzabi bamba ya kono onte ya be, bekye: "Kyeka kono ye, owamoikala na sina inzabi bo ango awe! Yaka tomobome, inzabi me saamba butwa sa banga!" ⁸ Baesi yaakya hwana me, bamobomi, bakye movaka o selekye ya inzabi». ⁹ «Mokolo wa inzabi aabakyele bo? Amoya boma bato baphutele inzabi baabana. Amba siphe bato basuu. ¹⁰ Bée toika tanga maphoko mama o buku pha Nwaphongo? Bo wakoma bée obokye: "Ibanga saavakaka batongyi ba mangambi, sibuto ibanga siiphisi ingambi sisoko. ¹¹ Mena etoma ya Nwaphongo. O miyo ma banga eli lowo la ikamwa"» ¹² Bakonzi ba Bayuda balukaka malondo ma iyakya Yesu, pho baebaka obokye akpaka ete me nde pho ya ibalungola. Kasi bailaka bato baabaka wamo, bamba ya mole, kono owa kye be.

Lowo lokyeki mputi ya Kaisala

¹³ Bakonzi ba Bayuda bamba ya toma ndambo ya Bafalisayi, na bato basuu bali mbale na Elode Antipasi oli Yesu. Baesi ya motuna mituna, pho ya imolongo obokye bamozwe na maloba me mampenza. ¹⁴ Baesi ya motuna bekye: «Moteye, toebe obokye iwe kono nde maphoko maa phele, tooile na moto. Tooile na boopho moto, kasi koteya nde o phele maphoko ma Nwaphongo. Taa loimola, pho ya lowo lokyeki mputi ya Kaisala, mibeko ma banga miwo bo? Tokokyi iphuta nde tolokoki iphuta?» ¹⁵ Kasi Yesu aebaka obokye baziti maphoko masuu. Amba ya wo na bée yokye: «Koya mbekyisa izengye pho ya'ye? Inzelele na phalanga yoko ya ebende, naekyeye.» ¹⁶ Baesi ya moeyelele na yango. Yesu amba ya batuna yokye: «Mi ebende eye, boopho eema bée bobo, na nkombo eya koma bée eye, ya nza?» Bamba ya mobuyisa bekye: «Ya

Kaisala.»¹⁷ Emba Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Phe Kaisala yaaka Kaisala, phe Nwaphongo yaaka Nwaphongo.» Bakamwaka na boikye na eyano ya Yesu.

Lowɔ lookyekyi ikundwa sa bawe

¹⁸ Basadukayi baayɔko baesi oli Yesu. Oka bée Basadukayi bawo obokye bato baawa ete bakundwe. Bamba ya tuna Yesu bəkye: ¹⁹ «Moteye, Mose alokomela o buku pha Mibeko bobo: “Bo bola awe aikyi ika nwanwasi kasi taikyi bota nɛ, esengyesi obokye mosi nye azasa bozengye babona phɔ bola phe owa wa azwe bana.” ²⁰ Yabaka babona o mokyisi mɔwɔ, bana ba bampele sambo, babaka bée basɔ nyango mɔwɔ ango mɔwɔ. Bola pha bée aesi ya longa nwanwasi, awe sa bota nɛ. ²¹ Owa ibale aesi ya zasa bozengye mɛ. Akuli waa sa bota nɛ. Yakulaka ba nde bomɔ oka mosi nye owa iyato. ²² Bée basɔ sambo baazasaka bozengye mɛ, bawa sa bota nɛ. O sima ya bée basɔ, bozengye mɛ amba ya waa nɛ.» ²³ Ka mokɔlɔ nwa mokundwa bawe, onte ya bée basɔ sambo, amoba nwanwasi wa nza? Phɔ bée basɔ bamozasaka. ²⁴ Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Bée komengye! Phɔ toebe maphɔ makoma bée o buku pha Nwaphongo, ebe na mwiya nwe. ²⁵ Phɔ mokɔlɔ nwa mokundwa bawe, malonga etemakule baa. Kasi babasi na bampele bamobutwa ndokolo baanzelu ba ikolo. ²⁶ Phɔ ya lowɔ lokyekyi ikundwa sa bawe, naebe phele obokye bée waunva tanga simo ya nwete mookiyiki nwalolaka sa zika. Omɔ Nwaphongo awɔko na Mose yokye: “Nga nali Nwaphongo wa Abalayama, wa Izake, na wa Yakobo.” ²⁷ Yo tali Nwaphongo wa bawe, kasi ali Nwaphongo wa bato baali na bomɔ. Oweni! Yango mena bée komikosa na boikye.»

Mobeko molekyi miyɔko

²⁸ Moteye wa mibeko mɔwɔ abaka kaokye bo wabaka Yesu na Basadukayi baikane ziko. Aesi ya wene obokye Yesu abuyise Basadukayi na bolaa, amba ya susinya, akye motuna yokye: «Onte ya mibeko misɔ ma Nwaphongo, mobeko ye molekyi miyɔko?» ²⁹ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Mobeko molekyi miyɔko nwanwango mumu: “Isalayele, okyemela! Nwaphongo Nkolo wa banga ali nde yo mɔwɔ, mosuu tali. ³⁰ Zinga Nwaphongo Nkolo wa we na ndondo ya we esɔ, na molimo nwa we munɔ, na maumunya ma we masɔ, na ná bokusi pha we bosɔ.” ³¹ Mobeko nwa ibale nwanwango mumu: “Zinga nwebi na we bookomizingye we mampenza.” Mobeko mosuu moolekye mibale maamina temoli.» ³² Bobele moteye wa mibeko amba ya wɔ na Yesu yokye: «Moteye, eli nde bomɔ! Iwo we ili nde phele: Nwaphongo Nkolo wa banga ali nde yo mɔwɔ, mosuu tali. ³³ Esengyesi obokye tozingye Nwaphongo na ndondo ya banga esɔ, na maumunya ma banga masɔ, na ná bokusi pha banga bosɔ, toombe kula na zinga bebi na banga bookomizingye banga mampenza. Elekyi bolaa ikyela babona, na

obokye otumbele Nwaphongo mambeka ma manyama na imophe bilambo.» ³⁴ Yesu aesi ya wene obokye moteye wa mibeko amobuyise na zebi sisɔ, amba ya wɔ nɛ yokye: «Toli itakye na bokonzi pha Nwaphongo.» Banda wamɔ, na moto mɔwɔ takulaka meka imotuna mituna.

Masiya alekyi Davidi

³⁵ Waaba Yesu kateya o Tempelo, amba ya tuna motuna yokye: «Phɔ ya'ye bateye ba mibeko bawo bəkye: “Masiya ali nde Nwana wa Davidi?” ³⁶ Davidi na bokambemakye pha Bolɔɔ Bosanto, awɔko yokye: Nwaphongo kawɔ na Nkolo yanga yokye: “Yaka ya zale o boloo pha nga tee nɔwɔ waamouya nga banguna ba we.” ³⁷ Davidi yo mampenza kamobangye Nkolo, ka ndengye'ye Masiya ambi kula koka iba nwanwano nwe?»

Sakyela ya bateye ba Mibeko

Bato baikye babaka baokye Yesu na nkyisa. ³⁸ Abateyaka yokye: «Bee nde kokyebe na bateye ba mibeko. Bée bazingye ikyemitambula na bitobu bi-inene, bianda, bakule na zinga obokye ba babeyakye o bilele biangane bato baikye phɔ ya imiebinya obokye bali baakolo bato. ³⁹ Baɔko biziye ba o boo o Mangambi ma makyita, ebe na biziye baa kaa o biseleko. ⁴⁰ Baiyele mazengye na mbolo ya bée isɔ na malondo mabe. Phɔ ya ibomba bobo pha be, bambe bunzinya na mabɔndesi maanda. Yango mena Nwaphongo aabaphe etumbu yɔwɔ yamoleka bonene.»

Ikabo sa bozengye saa lekaka masɔ

⁴¹ Yesu amba ya kye zala phenephe na ekɔko ekye kye ambya bée makabo o Tempelo. Abaka kakyeke bo koyaambya bato makabo. Baabizwele baambyaka baphalanga baikye. ⁴² Bozengye bɔwɔ phabaka wamɔ, yo mobola. Nɛ aesi yaambya banaa baphalanga ba bibende babale baa motiya mokyiky. ⁴³ Emba Yesu amba ya banga baekosi bée, awɔ na bée yokye: «Nde phele na wɔ na bée ngakye: Ikabo sa bozengye bobo, yo mobola, silekyi makabo masɔ maambye bée wawa. ⁴⁴ Phɔ baabizwele, baambye nde baphalanga bate baasengyelaka na be. Ka bozengye bobo, na bobola phe, ambye nde banaa baphalanga basɔ babaka nɛ, takuli ikala na ná ekpele yɔwɔ ya ibika.»

Yesu aimosi obokye Tempelo yamobukwa

13 Waba Yesu katɔko o Tempelo, mɔwɔ ma baekosi bée amba ya wɔ nɛ yokye: «Moteye, kye-ka! Eye mabanga bolaa, eye mangambi manene!» ² Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Kowene mangambi maanene mama te? Etewaakale na ibanga mɔwɔ wawa, masɔ mamunyangwa.»

Malɔsi na Minyɔko maamoya

³ Bobele, Yesu amba ya kye zala o ikolo sa ngomba ya ba Olive, ekyekyekane na Tempelo. Petelo, Zake,

Yoane na Andele, babaka ne omɔ, bamba ya motuna bekye: ⁴ «Taa loimola, maphɔɔ maawɔɔ we mamokyelama imbele ye? Tomba na eba na ye obokye imbele me sikokyi?» ⁵ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Kyeba, moto saekatela. ⁶ Bato baikye bamoyaa na nkombo ya nga, bamowɔ bekye: "Masiya nga oyo!" Bamokatela bato baikye. ⁷ Wamooka bɛe obokye mabita maeyelele, na masimo ma mabita mali bisuu, bɛe sa ila! Esengyesi obokye maphɔɔ mamana mayee, kasi mena etee taaba suka ya mokyisi. ⁸ Ekolo yɔɔɔɔ yamunwana na ekolo eyɔɔ, bokonzi bɔɔɔɔ phamunwana na bokonzi booyɔɔ. Manyete mamuningana o bilele biikye, zilo sikusi samoba. Maphɔɔ masɔ mamana mamoba ndokolo etatele ya eswete ya ibota.

⁹ Kasi bɛe, baa na bokyebi, bato bamoesongyela oka bananga. Bamobinda phimbo o mangambi ma losambo. Phɔ ya nga, bamokye na bɛe o boo pha baangyesi ba nkyisi na o boo pha bakonzi. Na bomɔ, wamoba manzoka manga o boo pha be. ¹⁰ Phɔ esengyesi obokye Simo Elaa eimolame naino oka bato basɔ, emba suka ya mokyisi eembe yaa. ¹¹ Ka waamokye bɛe na bɛe o boo pha bananga phɔ ya ikye samba, bɛe sataa miima phanza phɔ ya maphɔɔ maamowɔ bɛe. Imbele me, wamowɔ nde maphɔɔ maamoeteya Nwaphongo, phɔ etewɔ bɛe, kasi yaamowɔ bɛe yamouta nde na Bolɔɔ Bosanto. ¹² Onte ya mabota, bana bamuungya bana nyango na bɛe obokye bababome. Baango ba bana bamokyela nde bomɔ na bana ba be. Bana bamobutwa banguna ba baboti ba be, babaungya oka bakonzi obokye bababome. ¹³ Bato basɔ bamoeyina phɔ ya nga. Kasi owamoititala nɔɔ o suka, yo mɔna Nwaphongo aamobikya.»

Bato bamowene malɔsi maikye

¹⁴ «Wamowene okobangye bɛe "mɔti owa inganga": Atemi o elele etekokyi yo iba. (Motangyi wa maphɔɔ mama amasɔɔɔ). Imbele me, baamoba o manyete ma Yuda, bɛe elotaka bi mangomba. ¹⁵ Owamoba o ibanda yo sakula nyɔɔ o ingambi phɔ ya ikye kpa mbolo ye. ¹⁶ Na owamoba o inzabi, yo sakula butwa o ingambi phɔ ya ikye kpa etobu ye. ¹⁷ O nkɔɔ me, ngɔngɔ ya moba na babasi baekama, na ná malekyele. ¹⁸ Bɔnde Nwaphongo obokye imbele me sango saba wa mam-bula. ¹⁹ Phɔ nkɔɔ me ya moba yaa malɔsi maikye maali naino bato sawene uta o etatele ya mokyisi bowamokyela Nwaphongo nɔɔ nkɔɔ eye. Malɔsi maamoulana na mango etemaawenene. ²⁰ Bo Nwaphongo tabukolaka nkɔɔ ya malɔsi me phe, moto nɔɔ nɔɔ nde tabikyi. Kasi aibukola phɔ ya bato basɔ yo phɔ ye.

²¹ O imbele me, bo moto awɔ na bɛe yokye: "Kyeka, Masiya ali wawa!" naa "ali wana!" bɛe samoanolela. ²² Phɔ ba masiya baabɔle, na baimosi baabole bamoya baikye. Bamokyela bilekyesako na maphɔɔ maikamwa phɔ bo walongoba bazwe nzela ya ikosa bato baaunva nkɔɔ Nwaphongo. ²³ Yango mena, bɛe oebaka! Naumbo ekyebisa na maphɔɔ masɔ maamoya.»

Iyaa sa Nwana wa Moto

²⁴ «Kasi mi nkɔɔ me, waamunva malɔsi masɔ ma-mana, moo nɔwamobutwa enzɔmbi, bokombe etebokule ngala. ²⁵ Banyasɛsi bamobiya, isɔ iili o ikolo yamuningana. ²⁶ Emba imbele me, bamunvene nga Nwana wa Moto naye onte ya mapata, na mwiya mwikye na ná nkyemɔ nzikye. ²⁷ Namba ya toma baanzelu banga obokye baangyina bato basɔ baaunva nga nkɔɔ. Bato me bamouta o bilele bisɔ ba mokyisi.»

Yesu ateye ete ya nɔwete nɔwa fige

²⁸ «Sɔɔɔ na bolaa ete ya nɔwete nɔwa fige. Bo molɛɔsi, mena bɛe koebe obokye imbele sa ikyete sikokyi. ²⁹ Nde bomɔ, waamowene bɛe maphɔɔ masɔ maamana makyelame, oebe obokye wabuto phenephɛ. ³⁰ Nde phele nawɔ na bɛe ngakye: Maphɔɔ masɔ mama mamokyelama, naino bato baayɔɔ bali na banga nkɔɔ eye sataa waa. ³¹ Ikolo na munse yamolekana, kasi maphɔɔ ma nga etemaalekane.»

Suka ya mokyisi kyebe nde Nwaphongo

³² «Moto nɔɔ nɔɔ taebe na mokɔɔ na imbele saamokyelama maphɔɔ maamana. Ebe baanzelu o ikolo tebaebe, ebe na ona nga Nwana wa Nwaphongo siebe; kyebe nde Tata Nwaphongo yo mampenza. ³³ Bɛe oebaka! Sa lala ebuu phɔ toebe waamokoka sina imbele me. ³⁴ Yamoba ndokolo moto mɔɔɔ ookokye o imbanga. Okokye yo, aikyi ika bokonzi pha ingambi se oka bato bɛe baetoma. Aikyi phe moto na moto ye etoma ya ikyela. Amba ya wɔ na sinzili yokye akyengyele ingambi na bolaa. ³⁵ Nde bomɔ, na bɛe okyengyelekye phɔ toebe imbele sa moya nkolo ya ingambi, naa amoya wa nkɔɔ, naa wa molengyela, naa wa tɔngɔ masoo, naa wamumbengu. ³⁶ Boaesɛsi mbanyaka, yo sa yaetakana olasi ebuu. ³⁷ Maphɔɔ maewɔle nga mama, namawɔle na bato basɔ obokye: Nde kokyengyele na bolaa.»

Banganga balukaka malondo ma iyakya Yesu

14 Uɔwanɔwa eye yaikalaka nde nkɔɔ ibale obokye Bayuda baze eyenga ya bɛe ya iumunya bo wabikyaka Nwaphongo bankɔɔ ba bɛe o Ezipito, na eyenga ekyeze bɛe mapa maa te maaulwe. Banganga banene na bateye ba Mibeko balukaka malondo ma iyakya Yesu na ma imoboma obokye bato saeba. ² Bɛe na bɛe bekye: «Bo tomoakye o miyo ma bato baaze eyenga, bamotɔmbɔ na banga.»

Nwanɔwasi mɔɔ asweyaka Yesu malasi o moto

³ Uɔwanɔwa eye Yesu aesi yakye o Betani. Aesi ya kye zala o ingambi sa Simo owabaka na bolɔsi pha maba. Waaba bɛe baze o mesa, nwanɔwasi mɔɔ aesi ya nyɔɔ o ingambi me. Abaka na molangyi nɔwa malasi. Bakyelaka malasi me na nɔwete mɔɔ na nkombo naladi. Amaombaka na motiya moikye. Bakyelaka

molangyi me na ibanga sibangye bée alabata. Aesi ya bola muncoko nwa molangyi me. Amba ya sweya mana malasi o moto nwa Yesu. ⁴ Bato baayoko babaka wamo bamookyelaka yoo. Bawonoko bekye: «Pho ya'ye acti malasi mama bobo?» ⁵ Bo bamaungye, nde bazwe baphalanga ba bibende nkama iyato. Emba baphe babola bana baphalanga me. Babilelaka nwanwasi me mankye.

⁶ Kasi Yesu yokye: «Bee omole bese. Pho ya'ye komuncoko? Nwanwasi oyo ankyesi bolaa. ⁷ Babola bamoikalaka na bée bobele. Waabakyela bolaa nkoko isoo boozingye bée. Ka nga, esikale na bée bobele. ⁸ Nwanwasi me akyesi ikokyi ne. Ambo nzoko malasi o nzoto pho ya obokye ibongoko mokoko nwa munkunda be. ⁹ Nde phele nawo na bée ngakye: 'Bo bakye imola Simo Elaa, ebe mbale ewaa o nkyisi isoo, bamoimolaka na maphoko maakyesi nwanwasi oyo obokye bato bamaumunya.»

Yudasi kalukye iyambya Yesu oka banganga baanene

¹⁰ Moko onte ya baekosi iko mbuka babale, nkombo ye Yudasi Mokeliyota, abaka wamo. Amba yakye oka banganga baanene obokye ambya Yesu. ¹¹ Waaoka bée bobo, babaka na nkyisa. Bamolakyelaka imophe baphalanga. Alukaka ndengye ewaa eyamoambya yo Yesu.

Yesu kaze eyenga yo na baekosi bée

¹² Moko nwa etatele nwa eyenga ekyeze bée mapa maate maulwe, moko mobome bée mampate pho ya iza eyenga ya Ilekana, baekosi ba Yesu bamba ya motuna bekye: «Ozingyi obokye tokye bongya elele eyamoza we eyenga ya Ilekana bi?» ¹³ Yesu amba ya toma baekosi babale yokye: «Kyende o mokyisi muunene. Lele moko amovana na bée. Aphisi mbongo ya maa. Bee, omobengaka. ¹⁴ Elele eya moatola yo, na bée, waatola nde wamo. Wamoimola nkolo ya ingambi bobo: "Moteye awo, yokye: Oloteya elele eyamoza yo na baekosi bée eyenga ya Ilekana." ¹⁵ Emba amokye eteya elele eyaambo o ingambi, eyatonga bée o ikolo sa eyoko. Mbolo isoo isengyesi na banga ili wamo. Elele me nde yango mena, eya mobongya bée obokye toze eyenga.» ¹⁶ Baekosi me babale baesi ya kyende. Baesi ya koma o mokyisi muunene me. Bamba yazwa maphoko masoo nde bomoo, bo wabawolekye Yesu. Bamba ya bongya mbolo isoo ya eyenga.

¹⁷ Waainda bunya, Yesu aesi ya koma na baekosi bée iko mbuka babale. ¹⁸ Baesi yakye zaa o elele me. Waaba bée baze, Yesu amba ya woo na bée yokye: «Nde phele na woo na bée, ngakye: Onte ya bée baaze na nga, moko amunzambya.» ¹⁹ Waaoka baekosi baabona, bée basoo baokaka ngongoo. Baesi ya motuna, moko na moko bekye: «Eli nga nde'ye?» ²⁰ Yesu yokye: «Eli nde moko na bée baekosi, baaze na nga baba. ²¹ Nwana wa Moto amowaa nde bo wakoma bée pho ye, kasi ngongoo ya moto owamunzambya. Bolaa bo moto me taikaka botama.»

Nzoto na malongo ma Yesu

²² Waaba bée baze, Yesu aesi yakpa mapa, aphe Nwaphongo melesi, amakyesi, amaphe baekosi bée yokye: «Kpa oze, eye eli nzoto ya nga.» ²³ Akuli ya kpa kopho, aphe Nwaphongo melesi, aephe baekosi. Bée basoo baesi ya enywa. ²⁴ Yesu yokye: «Eye eli malongo ma nga, malongo ma sangola, maasweye pho ya bato baikye. ²⁵ Nde phele nawo na bée ngakye: Esiikule nywa maleku mama tee noko moko nwa mokula nga manywa o bokonzi pha Nwaphongo.» ²⁶ Bobele Yesu na baekosi bée bamba ya tuba meembo ma Nwaphongo. Waunva bée ituba meembo, bamba ya kyende o Ngomba ya ba Olive.

Yesu aimosi obokye Petelo amoangana

²⁷ Yesu amba ya woo na baekosi bée yokye: «Bée basoo wamundota. Pho, bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: "Namoboma moko wa mampate, emba mampate mamunyangwa." ²⁸ Kasi waamokundwa nga, namokye o Galileya o boo pha bée.» ²⁹ Petelo amba ya woo ne yokye: «Na bo bée basoo baeloti, nga esielote.» ³⁰ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Nde phele na woo na we, nde o moko nwa loko, mena soo sabotongokye mbala ibale, iwe wamunzangana mbala iyato obokye toonzebe.» ³¹ Kasi Petelo amba kpete kapha yokye: «Naboebe obokye na wee na we elele kokoo, nga esieyangane.» Baekosi basoo bamba ya woo nde bomoo.

Yesu kabondele o Getesemani

³² Yesu na baekosi bée bamba ya koma o elele kokoo ekyebangye bée Getesemani. Yesu aesi ya woo na baekosi bée yokye: «Bée zala wawa nga nakye bondele Nwaphongo.» ³³ Amba yakye na Petelo, Zake na Yoane. Bobele atati iyoka ndondo boloo na inganga. ³⁴ Amba ya woo na bée yokye: «Ndondo ya nga etondi na ngongoo ndokolo namowa; ikala wawa, bée okyengyekye.» ³⁵ Amba yakye nwanwa itakye, akye kusama, atati ibondele pho bowakokyi ikyelama, imbele sa boloo simoziya simane itakye ne. ³⁶ Amba ya woo yokye: «Aba, Tata, iwe okokyi ikyela maphoko masoo. Manya kopho ya boloo eye itakye na nga. Kasi sakyela iizingyi nga, kyela nde izingyi we.» ³⁷ Yesu amba ya butwa oli baekosi bée baato. Aesi yakye batakana balasi ebuu. Amba ya woo na Petelo yokye: «Simo, kolale? Toikiyokoka iba salala noko ngongoo kokoo?» ³⁸ Kyengye ombe na bondele Nwaphongo pho bée sakaa o bimekyi ba Molemba. Pho na bo molimo nwa moto moli na phowa iikye ya ikyela bolaa, kasi nzoto ye ili na bokoo.» ³⁹ Bobele Yesu akuli ya baika, akye bondele nde bowabondelekye yo phanza. ⁴⁰ Akuli ya butwa wali baekosi bée, akuli ya batakana balasi ebuu. Pho ya miyo bozito, tebakulaka eba na lowoo la imobuyisa. ⁴¹ Waabutwa Yesu mbala eya iyato, amba ya woo na bée yokye: «Bée ominangye, olasi, waumbo! Imbele me sikokyi. Unwanwa eye, nga Nwana wa Moto bamun-

zungya o maboko ma bato ba masumu. ⁴² Temē tokyende! Kyeka moto ookonzungya aesi!»

Baakye Yesu

⁴³ Waaba Yesu kataa wa, sakoko Yudasi, moko na baekosi iko mbuka babale aesi yakoma. Aesi na bato baikye baphisi mphata na nkongu o maboko. Yabatomaka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko na bankumu. ⁴⁴ Yudasi moto okobaungyisa Yesu abateyaka iyaa saamokyela yo. Awoko na bēe yokye: «Moto owamoyamba nga, mena yo! Omoakya, kyende ne, omobanza na bolaa.» ⁴⁵ Waakoma be, Yudasi amba ya susana phenephe na Yesu, amobangyi yokye: «Moteye!» Amba ya moyamba. ⁴⁶ Bato baabaka na Yudasi, bamba yaakya Yesu, bamokangyi. ⁴⁷ Moko na baabaka na Yesu, amba ya gboko mumphata nwe, ateni itoo sa moto wa etoma wa nganga mokonzi wa Nwaphongo. ⁴⁸ Yesu amba ya wa na bēe yokye: «Imba ya nzakya kombe yaa na mphata na ná nkongu ndokolo nga nali nde mwibi!» ⁴⁹ Nkoko isoko nabe na bēe o Tempelo, nateya, toika nzakya. Ka isoko iye ikyelame pho ya ikokya maphoko makomama o buku pha Nwaphongo.» ⁵⁰ Emba baekosi basoko bamba molota.

⁵¹ Munzenga moko mibabaka babengye Yesu, alataka imputa. Waaluka bēe imoakya, ⁵² aikyi ika sina imputa amba lota bolumbu.

Bananga baanene basambisa Yesu

⁵³ Bamba yakye na Yesu oka mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo. Omo, yaanganaka bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, bankumu na bateye ba Mibeko. ⁵⁴ Petelo abaka kabengye Yesu na itakye noko waakye nyoko yo o lophango la mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo. Omo, amba kye zala elele yoko na basinzili, abuto oko nwenya.

⁵⁵ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bananga basoko ba ikyita sinene balukaka eleko oka bato pho ya iingya Yesu, kasi tebaika ezwa. ⁵⁶ Pho bato babaka bamokatele maphoko ma boko, kasi bina biwoko ba bēe tebaikaka kokana. ⁵⁷ Emba bato baayoko baesi ya teme, bamba mokatela bobo: ⁵⁸ «Tomookaka kawo yokye: "Nga namouwola Tempelo eyatongama na bato eye. O sima ya nkoko iyato, namotonga esuu eyamoba satongama na maboko ma bato."» ⁵⁹ Kasi na bo na lowo lalona, biwoko ba bēe tebakulaka na kokana. ⁶⁰ Mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo amba teme o boo pha bato basoko, amba tuna Yesu yokye: «Iwe toobuya na iiki ewoko bato baba?» ⁶¹ Kasi Yesu aikalaka nde bose, sabuya. Mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo amba kula motuna yokye: «Iwe Masiya, Nwana wa Okokumole banga?» ⁶² Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Eli nga. Bēe basoko wamowene Nwana wa Moto azasi o boloo pha Nwaphongo owa mwiya, waamba na mowene kaye onte ya mampata.» ⁶³ Emba mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo amba ya kakola bitobu bēe balataka yo, amba ya wa yokye:

«Tolokuli sengyela na manzoka! ⁶⁴ Bēe basoko omookyi bookotole yo Nwaphongo. Bēe kounyana bo?» Bato basoko bamba ya nyete Yesu bekye akokyi na iwaa. ⁶⁵ Bayoko onte ya bēe babuto imotowa matee, bamozibi boo, bamowande mankutu bamba wa ne bekye: «Imola, oewandi nza?» Bobele, basinzili bamba ya mokpa babuto imowanda bingyete.

Petelo aanga Yesu

⁶⁶ Waaba Petelo o ibanda sa lophango la mokonzi nwa banganga ba Nwaphongo, nwanwasi moko na moko na baa etoma bēe amba yaa wamoko. ⁶⁷ Aesi ya wene Petelo koko nwenya, amba ya molembetela, amba ya wa ne yokye: «Na we wabaka na Yesu moto wa Nazarete!» ⁶⁸ Kasi Petelo aesi yaangana yokye: «Siebe ikyilukye we iwoko! Siisoko ikyi wa we.» Bobele aesi ya mana wamoko, aesi ya kye zala o nze o moko nwa lophango. [Bobele soo eesi ya tongo.] ⁶⁹ Kasi nwanwasi me akuli yakye mowene, amba ya imola babaka wamoko yokye: «Moto oyo ali moko na bato baabana!» ⁷⁰ Petelo akuli angana mbala esuu yokye: «Phe, teli moko!» Nwana bonte, baabaka wa moko bakuli ya wa na Petelo bekye: «Nde phele, oli moko na be, pho na we oli moto wa Galileya.» ⁷¹ Emba Petelo amba butwa ikata seleka yokye: «O nkombo ya Nwaphongo, siebe moto okowoko bēe moko, bo nakate, Nwaphongo ampe etumbu!» ⁷² Nde o sina imbete me, soo ekuli ya tongo mbala eya ibale. Emba Petelo amba ya umunya maphoko maawoko Yesu ne obokye: «Soo sa botongokye mbala ibale, wamunzangana mbala iyato obokye iwe tonzebe.» Emba Petelo amba ya toko abuto ikyemilela.

Bakye na Yesu oka Pilata

15 Na moyoko, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo baesi yaangana ikyita na bankumu na bateye ba Mibeko. Baesi ya kanga Yesu maphanga, bakye moika oka Pilata. ² Pilata amba ya tuna Yesu yokye: «Iwe oli mokonzi nwa Bayuda?» Yesu amba mobuyisa yokye: «Mena ewo nde we.» ³ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo bamba ya phunda Yesu na maphoko maikye. ⁴ Bobele Pilata amba kula motuna yokye: «Iwe toobuya? Ka kookye maphoko maikye maephunde na be!» ⁵ Kasi Yesu taika buya na lowoko. Yango mena Pilata amba kamwa na boikye.

Pilata anyeti Yesu obokye awoo

⁶ O biseleko bisoko ba eyenga ya Ilekana, Pilata kakan-dole moto wa koko moko okoongye bato. ⁷ Nzuka o koko, yabaka moto moko nkombo ye Balaba. Abaka o moko yo na bato basuu baabomaka moto waatombokelake bēe Baloma. ⁸ Bato baikye bamba ya kyende oka Pilata, bakye moonga obokye abakyelele bo wamelele yo ibakyelele. ⁹ Pilata amba ya babuyisa yokye: «Ozingyi obokye naekandolele mokonzi nwa Bayuda?» ¹⁰ Pho Pilata aebaka na bolaa obokye bakonzi ba banganga ba Nwaphongo bayakaka

yamophe Yesu nde pho ya zuwa. ¹¹ Kasi bakonzi ba banganga ba Nwaphongo ba ndisaka bato obokye bawo nde obokye babakandolele nde Balaba. ¹² Pilata amba kula batuna yokye: «Ka nakyele bo na okobangye bé mokonzi nwa Bayuda?» ¹³ Bé bamba ya anwana bekye: «Omobakye o ekulusu!» ¹⁴ Pilata amba kula ya batuna yokye: «Akyesi lowo lobe ye?» Kasi bamba kula nde anwana na bokusi bekye: «Omobakye o ekulusu!» ¹⁵ Pho ya isepelisa bato, Pilata amba ya bakandolela Balaba. Amba toma batuluku babinde Yesu phimbo. Waa unva bé imobinda phimbo, amba mophe bé obokye bakye mobaka o ekulusu.

Batuluku baekye Yesu

¹⁶ Batuluku baesi yakyende na Yesu onte ya lo-phango la mokonzi Pilata, baesi ya bangana bé baso. ¹⁷ Pho ya imoekye, baesi ya molasa munkoto nwa mangola, baesi ya tonga na eboko ya milo, bamba ya molasa yango o moto. ¹⁸ Babuto imobeya bekye: «Ena we e mokonzi nwa Bayuda!» ¹⁹ Babuto imobinda na muniye o moto, bamotowi matee, bakusami na mabongo o boo phe ndokolo bamokumbele. ²⁰ Waaunva bé imoekye, bamba ya mumanya munkoto nwa mangola, bamba kula ya molasa bitobu be. Sima, bamba tokolo ne o ibanda pho ya ikye mobaka o ekulusu.

Babakya Yesu o ekulusu

²¹ Moto mawo wa Sirene nkombo ye Simo, ango wa Alegizandele na Luphusu, autaka o manzabi, amba ya lekana wamo. Batuluku bamba ya moengyisa obokye anyanya ekulusu ya Yesu.

²² Baesi yakye na Yesu o elele ekyebangye bé Gologota, kyelukye iwobokye «Elele ya Engyengyele.»

²³ Bamba ya mophe maleku ba maangyinya na muno mobangye bé mile; kasi Yesu taikaka manywa.

²⁴ Bobele batuluku bamba ya mobaka o ekulusu. Bamba ya maa mbepe pho ya ikaba bitobu ba Yesu.

²⁵ Yabaka ngonga ya ibuwa eya mumbengu waamobaka bé o ekulusu. ²⁶ O nwan ibaya owackomaka bé ewelele ye, bakomaka obokye: «Mokonzi nwa Bayuda.» ²⁷ Batuluku baesi ya baka na baibi babale o ekulusu phenephe na Yesu: Ona o boloo, o moyoko o bowe phe. [²⁸ Yango mena wakokiyisami bo wakoma bé o buku pha Nwaphongo obokye: «Bamoangyinye o mobombo nwa baibi.»]

²⁹ Bato baabaka balekane wamo babuto imotola, banyingye nzoto bekye: «Ee! Iwe owa wako obokye wamobukola Tempelo, wamoe-tonga na nkolo iyato! ³⁰ Ka omibikya, uta o ekulusu!»

³¹ Nde bomo na bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko baekyekye Yesu. Bawawako onte ya bé bekye: «Abikyaka bato basuu kasi yo mampenza taakokye imibikya! ³² Bo ali Masiya, Mokonzi nwa Isalayele, aute unwanwa eye o ekulusu pho towene, tombe anola!» Na baibi babale babakaka bé o ekulusu phenephe na Yesu bamotolaka nde me.

Iwaa sa Yesu

³³ Waakoma bunya imoto, enzombi esi ya ziba mokyisi muso tee noko wa ngonga eya iyato eya nkoko.

³⁴ Waakoma ngonga ya iyato, Yesu aesi ya anwana na bokusi yokye: «Eloi, Eloi lama sabakatani?» Kyelukye iwobokye: «Nwaphongo wa nga, Nwaphongo wa nga pho ya'ye onde?» ³⁵ Bato basuu baabaka wamo bamookyi, bamba ya wobekye: «Okymela, kabangye moimosi Eliya!» ³⁶ Mawoko na baabaka wamo amba ya kyilingana, akye nyinya inyuka o maleku ma ngaa, asikangyi o songye ya mungbalango, aesi ya phe Yesu pho anywe. Amba ya wobokye: «Ziya tokyekye bo Eliya aesi ya mouya o ekulusu!» ³⁷ Kasi Yesu amba ya anwana nwanngye mokusi noko waakata yo motema.

³⁸ Etobu enene eyalengyekye bé o Tempelo yakakwa na mibale, uta o ikolo noko o se. ³⁹ Mokonzi nwa batuluku owa temekye o boo pha Yesu awenekye boowe yo, yokye: «Nde phele, moto oyo abakya Nwana wa Nwaphongo.» ⁴⁰ Babasi basuu baabaka na bé wamo, babaka bakyekye na itakye. Onte ya bé yabaka Maliya owa Magadala, na ndo ye Maliya, nyango wa Zake eya munzenga na Zoze na Salome. ⁴¹ Babasi baabana, babaka babengye Yesu, babaka bamokyelele waaba yo o manyete ma Galileya. Yabaka na babasi basuu baikye omo, baatambulaka na Yesu nzela woko o Yelusaleme.

Ikundama sa Yesu

⁴² Waakomaka nkoko, imbele siilengyele bé mokolo nwa Sabata. ⁴³ Zozefu wa Alimataya amba yaa. Abaka moto wa ngambo onte ya bananga baanene ba Bayuda, ne abaka kaziya iyaa sa bokonzi pha Nwaphongo. Amba yakye na boitalakye bosoko oka Pilata ikye onga ebembe ya Yesu. ⁴⁴ Pilata amba ya kamwa na iyoka obokye Yesu aambo waa. Aesi ya banga mokonzi nwa batuluku owa baka wamo pho ya imotuna bo Yesu ambo waa elinga. ⁴⁵ Waamoimola mokonzi nwa batuluku obokye Yesu ambo waa, Pilata amba ya phe Zozefu nzela ya ikye kpa ebembe ya Yesu. ⁴⁶ Zozefu aesi ya omba imputa siilaa, aesi ya uya ebembe ya Yesu o ekulusu, aizingyi na ena etobu, amba kye enyasa o ilita saa imaka bé o mabanga. Sima, amba uka ibanga siinene pho ya iziba munoko nwa mawo. ⁴⁷ Maliya ma Magadala na ndo ye Maliya, nyango wa Zoze, babaka bakyekye elele ekye kunde bé Yesu.

Yesu akundoo

16 Unwanwa eye mokolo nwa Sabata moesi ya unva. Maliya ma Magadala, na ndo ye nyango wa Zake na Salome baesi yakye omba mauta ma solo elaa obokye bakye mawoko ebembe ya Yesu. ² Waamumbengu nwa mokolo nwa sima ya Sabata, waawoko munyete, baesi yakye o mawo. ³ Bawawako bekye: «Moto owalomanyisa ibanga o munoko nwa mawo nza?» ⁴ Waavaka bé miyo omo, baesi ya wene obokye bambo manya ibanga me imbale. Ibanga me sabaka

sinene. ⁵ Bamba ya nyakw o mawak. Baesi ya wene munzenga mawakw omw azasi bi boloo o mawak, alati etobu eetane. Babasi me bawenekye inganga siikye. ⁶ Kasi aesi ya waw na bwe yokye: «Bwe sa ila. Naebe obokye bwe kolukye Yesu wa Nazarete, owabakaka bwe o ekulusu. Aambo kundwa. Wawa tali! Kyeka elele eya molangyaka be. ⁷ Emba bwe basw kyende, kye lonyakw Petelo na baekosi baayakw obokye Yesu akye baziya o Galileya. Bwe bamokye mowene omw, boobalonyakw yo.» ⁸ Babasi me baesi ya mawak, bamani o mawak, bakyilinga mambangu, phw ya sina inganga, batekyenekye phw malondo maunvaka na be. Tebaikaka imola mawakw moto mawakw, phw bailaka.

Yesu atakwesi Maliya ma Magadala

[⁹ Waakundwa Yesu na moyelw nwa sima ya mokwobw nwa Sabata, atataka itakwesi Maliya ma Magadala, owamanyaka yo malakw mabe sambo. ¹⁰ Maliya amba kye imola simo me oka baekosi ba Yesu. Akye bazwa balele na ngonyakw. ¹¹ Kasi waaoka bwe obokye Yesu ali na mawakw, Maliya amoweni, tebaikaka anola.

Yesu atakwesi baekosi babale

¹² Sima Yesu akulaka itakwesi baekosi babale o nzela ekyekye bwe o manzabi. Amibuyaka ndengye esuu. ¹³ Baekosi me bamba ya bomela, bakye imola bebi na

bwe bo wawenekye bwe na Yesu. Kasi bwe tebaikaka na anola.

Yesu atakwesi baekosi iko mbuka mawakw

¹⁴ Sima ya isw, Yesu akulaka itakwesi baekosi iko mbuka mawakw, baabaka baze. Amba ya baoya yokye: «Bwe toli na ianola, kombe ikyela na ziko baayakaka ya eimola obokye banveni na miyo obokye nali na bomakw.» ¹⁵ Emba amba ya batoma, yokye: «Bwe basw, kyende o mokyisi munsw, okyemimola bato basw Simo Elaa. ¹⁶ Bo moto aanosi Simo Elaa me, bo abatisami, amobika. Ka bo moto taanosi Simo Elaa, amosambisama. ¹⁷ Baanosi me bamokyela bilekyesako bibi: Bamowiinya malakw mabe na nkombo ya nga, bamowakw insuu itiebe bato; ¹⁸ bo baakye manzakw, na bo banywe zwe sibome, etebaokye bolosi, etebawe; bamotandela bato ba malosi mabakw, bato me bamobika.»

Yesu abutoo o ikolo

¹⁹ Waaunva Nkolo Yesu iwaw na bwe bobo, abuto o ikolo. Akye zala o elele ya ngambo o boloo pha Nwaphongo. ²⁰ Bobele, baekosi baesi ya kyemimola Simo Elaa me mboka esw. Nkolo abaka kabasungye o etoma ya be, akyelaka bilekyesako biikye o nzela ya bwe phw ya iphe maloba ma bwe mwiya.]

Luka

Maphoko ma etatele

Nde bowa kyela Matiye, Luka ne akula imola simo ye nde bowaimola Malako. Kasi bokyese phe na Malako boli obokye, banaa maphoko maikye mali nde maakoma Luka yo mampenza.

Luka yo moto owa imola na boikye Simo Elaa oka bato bate bali Bayuda. Yango mene onte ya nkanda iso ine ya Simo Elaa, hwaka Luka mowole mpenza bato ba noko iso, obokye baebe ntina ya Simo ya Yesu, emba bambe anola obokye ali Mobikye wa bato baso.

O Simo ya Luka tomozwa maphoko mama:

- Luka 1.1-4: Ntina ya munkanda mumu
- Luka 1.5-2.52: Ibotama sa Yoane Mobatise na sa Yesu na borwana pha be
- Luka 3.1-20: Mosala hwa Yoane Mobatise
- Luka 3.21-4.13: Batisimo na imekama sa Yesu
- Luka 4.14-9.50: Mosala hwa Yesu o Galileya
- Luka 9.51-19.27: Yesu amani o Galileya, akye o Yelusaleme
- Luka 19.28-23.56: Poko ya Yesu eya suka o Yelusaleme
- Luka 24.1-53: Yesu akundoo, awene na bato emba abaa o Ikolo

Ntina ya buku bobo

1 Owa lozingo Teofile, bato baikye bameka ikoma na molongo simo ya maphoko maalekana o nte ya banga, ² bo waloumola baawenekye maphoko me na miyo uta o etatele, baabuto loko eye bato ba etoma ya ikyemimola Simo ya Nwaphongo. ³ Yango mena, na nga me, o sima ya ioka maphoko maso mawenekye bee na miyo mamana na bolaa tata o etatele, nasepesi iyekomela simo me na molongo, nwebi na nga owa ngambo Teofile. ⁴ Nakyele babona pho oebe obokye mateya maeteyaka bee mali maa phele.

Mwanze aimosi ibotama sa Yoane Mobatise

⁵ Waaba Elode mokonzi hwa manyete ma Yuda, yabaka nganga moko wa Nwaphongo, nkombo ye Zakaliya abaka o ibota sa banganga ba Nwaphongo sa Abiya. Nwasi we Elizabeti abaka ne o bosoo pha nganga mokonzi Alona. ⁶ Bee baso babale babaka bato balaa o miyo ma Nwaphongo, babaka bakumole na bolaa mibeko miso ma Nkolo. ⁷ Kasi tebaikaka baa na hwana pho Elizabeti taikaka baa kabote, na bee baso babale bakotwaka.

⁸ Mokoko moko, yabaka ngala ya banganga ba ibota sa Abiya ya ikyela etoma, Zakaliya abaka kakyele etoma ye ya bonganga o boo pha Nwaphongo.

⁹ Ikokana na mobeko hwa bonganga, mbesa ya kaka mi yo obokye anyoko o elele elekya bosantu ya Nkolo

pho ya ikye tumba mpaka ya malasi. ¹⁰ Moluku hwa bato baso babaka babondele o nze imbele siitumbe bee mpaka ya malasi. ¹¹ Bolele anzelu moko wa Nkolo amba ya motokolele, anzelu me aesi ya teme o boloo pha elele ekyetumbele bee Nwaphongo mpaka ya malasi. ¹² Waawene Zakaliya anzelu me, malondo maesi ya unva ne, abuto iwene kokoko. ¹³ Kasi anzelu amba ya wo ne yokye: «Zakaliya, saila, pho Nwaphongo aokyi ibondele sa we. Nwasi wa we Elizabeti amoebotela hwana wa lele, waamolaa nkombo Yoane. ¹⁴ Wamoba na nkyisa nzikye, na bato baikye bamoba na nkyisa pho ya ibotama se. ¹⁵ Pho amoba moto munene o boo pha Nkolo. Etaanywe na maleku naa ekpele eso eekyelanga. Amotonda na Boloko Bosantu tata o ibuu sa nyango. ¹⁶ Amobuya bana baikye ba Isalayele oka Nkolo Nwaphongo wa be. ¹⁷ Amoya o boo pha Nwaphongo, na boloko na na mwiya ndokolo moimosi Eliya, pho ya ibongya ba ango na bana ba be, na ibuya bato baa nzoto nkusi bato ba malondo malaa, pho ababongya pho ya iyamba Nkolo.»

¹⁸ Zakaliya amba ya tuna anzelu yokye: «Nameoba na ye obokye lowo me loli phele? Pho nga na hwasu wa nga tokotoo.» ¹⁹ Emba anzelu amba ya mobuyisa yokye: «Nga nali Gabiliyele, ookoteme o boo pha Nwaphongo. Antomi pho ya iyewole na iyeyimola simo elaa.

²⁰ Maphoko maeyimosi nga mamokyelama imbele saameka Nwaphongo. Kasi otoikiyi we anola, wamobutwa mbubu, ootokule wo tata loko koko mokoko me.»

²¹ Imbele me, bato babaka baziya Zakaliya o nze bakamwaka pho akokoko na boikye o motema nwa elele eekeyi bosantu. ²² Watokoko yo, takokaka ikula bawole, abuto ibawole nde na bikyela pho abutwaka mbubu. Emba bato baso bamba eba obokye aweni lowoko onte ya elele eekeyi bosantu.

²³ Waaunva Zakaliya nkoko ye ya etoma o ingambi si-inene sa Nwaphongo, abutoo oka ye. ²⁴ Sima ya nwana imbele, Elizabeti njwasi we aekami. Akyekye mibomba makombe matano, amiwolekye yokye: ²⁵ «Kyeka lowo lokyesi Nkolo pho nga, pho amanyee soko o miyo ma bato.»

Mwanze aumosi ibotama sa Yesu

²⁶ Waakoma ibuu sa Elizabeti na makombe motoba, Nwaphongo aesi ya toma anzelu Gabileyele o mokyisi mokocho muunene nwa Galileya, nkombo ya nwanjo Nazalet, ²⁷ oka ngoko mokocho owamozala bolonga na lele mokocho nkombo ye Zozefu, moto wa ibota sa mokonzi Davidi. Nkombo ya nwana ngoko me Maliya. ²⁸ Mwanze amba ya nyoko oka Maliya amba ya wo ne yokye: «Kumba! Nkolo Nwaphongo aeteye bolaa phe.» ²⁹ Waaoka Maliya maphoko maamana, malondo makyimaka ne, amba mituna ntina ya ikumba me.

³⁰ Emba anzelu amba ya wo ne yokye: «Saila, Maliya, pho ozwe ngoko o miyo ma Nwaphongo. ³¹ Wamoekama, wamobota nwana wa lele, waamolaa nkombo Yesu. ³² Amoba moto munene, baamobanga Nwana wa Owa Ikolo. Nkolo Nwaphongo aamophe eziye ya bokonzi pha nkoko ye Davidi. ³³ Amoba mokonzi pho ya bobele o ingambi sa Yakobo, bokonzi phe eteboobe na suka.» ³⁴ Maliya amba ya wo na anzelu yokye: «Lowo me lamokyelama ndengye'ye pho nga naino sianga na lele?» ³⁵ Mwanze amba ya mobuyisa yokye: «Bokocho Bosantu pha moeyutela, na mwiya nwa Owa Ikolo nwa moeziba na komele ye, yango mena nwana owamobota we amoba mosantu, bamobanga Nwana wa Nwaphongo. ³⁶ Kyeka na nwana nyoko Elizabeti ne aekama, amobota nwana wa lele na bokoto phe. Yo owa koko bee obokye tabote, ali loko na ibuu sa makombe motoba, ³⁷ pho lowoko loolekye Nwaphongo teloli.» ³⁸ Emba Maliya amba ya wo yokye: «Nali njwanjwasi wa etoma wa Nkolo. Maso makyelame mi nga bo wo we!» Noko wa moika anzelu.

Maliya akye kyeka Elizabeti

³⁹ Nde o sina imbele me, Maliya amba ya kye izele o mokyisi mokocho mbale eya mangomba o manyete ma Yuda. ⁴⁰ Aesi ya kye nyoko o ingambi sa Zakaliya, aesi ya beya Elizabeti. ⁴¹ Wa oka Elizabeti ibeya sa Maliya, nwana ooli o ibuu se anyinganaka, emba Elizabeti amba tonda na Bokocho Bosantu. ⁴² Amba ya wo na njwesi mokusi yokye: «Opambolami ileka babasi baso, na nwana ooli o ibuu sa we apambolami me!» ⁴³ Ndengye'ye nyango wa nkolo nwa nga aya nkyeka? ⁴⁴ Pho ookyi nga ibeya sa we, kyeka nwana anyinga na

nkyisa o ibuu sa nga. ⁴⁵ Nkyisa ili na owaanosi: Imowolesi bee pho ya Nkolo yamokyelama!»

Zembo sa Maliya

⁴⁶ Emba Maliya yokye: «Nakumole Nkolo na ndondo ya nga eso; ⁴⁷ na molimo nwa nga motondi na nkyisa pho ya Nwaphongo mobikye wa nga, ⁴⁸ pho akyekyi moombo we ootoli na ngambo. Phele tata loko, bato baso bamumbanga moto wa esengo, ⁴⁹ pho Ekambambasi ankyelesi maphoko manene: Nkombo ye ebe esantu. ⁵⁰ Bolaa phe kabokyele oka bato baso bamoile o bayoo baso. ⁵¹ Akyesi misala ma ikamwa na mwiya nwa eboko ye, anyangosi bato baalolendo; ⁵² amanye bakonzi baakusi o biziye ba bokonzi ba be, atombi bato batebali na ngambo; ⁵³ baawe na nzala abatonze na ntoma, na baa ezwele, ababuye maboko pha. ⁵⁴ Asungyi bato ba Isalayele, bato ba etoma be, na boumunyakye bolaa phe. ⁵⁵ Eli bo walakyelaka yo bankoko ba banga, Abalayama na bana bee pho ya bobele.» ⁵⁶ Maliya amba ikala na Elizabeti phenephe na makombe maato, bobele amba ya butwa oka be.

Ibotama sa Yoane

⁵⁷ Waakoka mokocho nwa Elizabeti nwa ibota, aesi ya bota nwana wa lele. ⁵⁸ Babubaa ne na ibota sebaokyi ndengye eya mokyelama Nkolo bolaa, bee baso bamba kumba ne. ⁵⁹ Waakokya nwana nkoko njwambi, bakye mbele. Balukaka imolaa nkombo ya ango, Zakaliya. ⁶⁰ Emba nyango amba ya wo yokye: «Phe! Nkombo ye yamoba Yoane.» ⁶¹ Bamba mobuyisa bekye: «Moto na mokocho o ibota sa we tali na nkombo mena!» ⁶² Bamba tuna ango wa nwana na bilembo pho ya iyeba nkombo'ye ekokyi yo ilaa nwana. ⁶³ Zakaliya amba ya onga nwana ibaya wa ikoma, amba koma bobo: «Nkombo ye Yoane.» Emba bato baso bamba kanjwa. ⁶⁴ Mina wamoko munoko na lole le loingo, abuto iwoko, abuto ikumbela Nwaphongo. ⁶⁵ Emba babubaa ne babuto ilaa. Na o mangomba maso ma manyete ma Yuda babaka bawo nde maphoko me. ⁶⁶ Bato baso baa okaka maphoko me bamabanzaka o mandondo ma be, bekye: «Nwana oyo amuna ba nza?» Pho nde phele mwiya nwa Nkolo njwabaka ne.

Zembo sa Zakaliya

⁶⁷ Bobele Zakaliya, ango wa nwana, atondaka na Bokocho Bosantu, amba tata isakola bobo: ⁶⁸ «Nkolo apambolame, Nwaphongo wa Isalayele, pho aesi ya kyeka bato be, abamanye o boombo. ⁶⁹ Alotokolesi kamba Mobikye, o ibota sa Davidi, moto we wa etoma.

⁷⁰ Nde bo wawokyo yo kalakala na noko ya baimosi bée basantu:

⁷¹ Ibikiyi siilomanya o maboko ma banguna ba banga na o maboko ma bato baso baloine.

⁷² Aweninya bolaa phe oka bankoko ba banga, aumunye sangola ye esantu.

⁷³ Phc Nwaphongo alakyelaka noko wa banga Abal-ayama,

⁷⁴ iloboko o maboko ma banguna phc tomokyelele saba na boilakye,

⁷⁵ onte ya bosantu na bosembo o miyo me nkoko iso ya bomoko pha banga.

⁷⁶ Ka we, njwana oomokye, wamoba moimosi wa Owa Ikolo,

phc wamotambula o boo pha Nkolo phc ya ibongya manzela me,

⁷⁷ phc ya iteya bato bée obokye kaye iya babikya na ilimbisa masumu ma be.

⁷⁸ Eli lowoko la bolaa boikye pha Nwaphongo wa banga.

Phc ya bolaa me, moo motokosi o ikolo moesi ya lokyeka.

⁷⁹ Motokolesi bato baali o enzombi ya iwaa, phc ya ikamba matambe ma banga o nzela ya bose.»

Bolengye pha Yoane Mobatise

⁸⁰ Nwana akolaka na nzoto, akutaka na o molimo. Abaka kabe o mabokye tee noko waakokaka mokoko nwe njwa imiweninya oka bato ba Isalaye.

Ibotama sa Yesu

2 Imbele me, mokonzi Kaisala Ogisito ambyaka mobeko njwa itanga bato baso ba ekolo ya Loma.

² Itanga sa bato saa ntubo sasina sakyelamaka imbele sabaka Kilinus moangyesi wa Siri. ³ Bato baso bakyeke komisa mankombo, moto na moto o mokyisi nwe.

⁴ Zozefu ne amba ya mana o Nazalet o manyete ma Galileya, amba ya kye o Betelame omanyete ma Yuda, waa botaka bée mokonzi Davidi. Phc yo Zozefu abaka moto wa bosoo Davidi. ⁵ Akyendekye komisa nkombo yo na njwasi we Maliya, owabaka na ibuu. ⁶ Nzuka imbele saba bée o Betelame, mokoko nwe njwa ibota njwakokaka. ⁷ Amba ya bota njwana wa lele, njwana we awa oboo. Aesi ya mozinga na bitato, amba ya molangya o kyasi ekyelangyisa bée manyama ntoma ya izaa, phc tebaikaka zwa elele ya ilala o ingambi silasa bée babutu.

Mwanze moko atokolesi babanze ba mampate

⁸ O manyete me, babanze ba mampate babaka balale o manzabi phc ya ibatela mampate ma be. ⁹ Mwanze wa Nkolo moko amba ya batokolele, nkyemo ya Nkolo yamba ya bangyengyele, emba bailaka na boikye.

¹⁰ Mwanze amba ya w na bée yokye: «Bée saila, phc naesi ya iemola simo elaa, eya mosepelisa bato baso:

¹¹ O mokoko njwa loko eye, o mokyisi munene njwa Davi-

di, baebotesi Mobikye ooli Masiya, Nkolo. ¹² Kyeka bilembetele baamoeba na bée: Wamokye wene njwana oo mokyiki bamozingyi na bitato, alangyi o kyasi ekyelangyisa bée manyama ntoma ya izaa.»

¹³ Mbala kokoko banze basuu baikye bamba ya angana na anzelu owa boo. Babaka bakumbele Nwaphongo bobo: ¹⁴ «Le nkyemo ya Nwaphongo iwenene o ikolo, bose bose wawa o se oka bato baazingye yo!»

Babanze ba mampate bakye o Betelame

¹⁵ Waabutwa banze o ikolo, babanze ba mampate bamba ya woko onte ya be, bakye: «Tokyende tee noko o Betelame, tokye wene lowoko lokyelami omoko, loloumosi Nkolo Nwaphongo.»

¹⁶ Bamba yakye omoko izele, baesi ya kye wene Maliya na Zozefu na njwana o mokyiki alangyi o kyasi ekyelangyisa bée manyama ntoma ya izaa. ¹⁷ Waamowene be, bamba imola iso ya bawolekye bée phc ya njwana. ¹⁸ Emba bato baso babaokaka bakanjwaka na maphoko maabaka babanze ba mampate bawo. ¹⁹ Kasi Maliya abanzaka maphoko maso manana o ndondo ye ambaka baa kamaumunya.

²⁰ Bobele babanze ba mampate bamba ya butwa. Bakumbelaka bonene pha Nwaphongo, bamokumisaka phc ya maphoko maso maaokaka bée na maawenkye be, phc maso malekanaka nde bowabaimolaka anzelu.

Bakye bele Yesu

²¹ Waakoka nkoko njwambi sima ya ibotama sa njwana, imbele sa imobele sakokaka, baamba ya molaa nkombo ya Yesu, nkombo eyawoko anzelu phanza nyango saboekamakye.

Maliya na Zozefu bakye teya Yesu o Tempelo

²² Bobele, waakoka mokoko njwa ikye manya sokoko bokoko mobeko njwa Mose, Maliya na Zozefu bamba yakye na njwana o Yelusaleme phc bakye moteya Nkolo. ²³ Phc yakomama o Mobeko njwa Nkolo bobo: «Nwana muso ooboti bée wa lele wa oboo, kabe wa Nkolo.» ²⁴ Maliya na Zozefu bamba ya ambya na bée ibonza bokoongye Mobeko njwa Nkolo: Mankoto njwenya mabale maa ngonda naa bana babale ba mankoto njwenya maa lombo.

Simeyo akumosi Nwaphongo phc ya Yesu

²⁵ Nzuka o Yelusaleme moto moko abaka omoko, nkombo ye Simeyo. Abaka moto wa bosembo, abaka kakumole na Nwaphongo, ambaka ba kaziya mokoko njwa moyamanya Nwaphongo Isalaye ngoko. Boloko Bosantu phabaka ne. ²⁶ Boloko Bosantu pha moimolaka obokye etawee bo naino taweni Masiya owamoto Nkolo. ²⁷ Emba Simeyo akambemi na Boloko, amba yakye o ingambi siinene sa losambo. O imbele me, baboti ba njwana Yesu bamba ya ne phc ya ikye kyela bokoongye mobeko phc ye. ²⁸ Simeyo amokpe o maboko me, amba ya phe Nwaphongo melesi yokye:

²⁹ «Ujwanjwa eye, Nkolo, okokye mbunu ya we;

okokyi ile moombo nwa we awe bose.

³⁰ Phɔ miyo ma nga maweni ibikyi sa we,

³¹ saabɔngye we phɔ ya bato basɔ:

³² Ibikyi me sili moo nwaamungyenyegyele bapakanɔ; nɔwamophɛɛ nkyemɔ oka bato ba we Isalayɛɛ.»

Maphɔɔ maawɔɔ Simeyɔ phɔ ya Yesu

³³ Ango na nyango wa Yesu bakanɔwaka na ikyi-mowɔle bɛ. ³⁴ Simeyɔ amba bapambola, aesi ya wɔ na Maliya, nyango wa Yesu yokye: «Phɔ ya nwanwa wa we, bato baikye o Isalayɛɛ, bana bamokaa baayɔɔ bamotɛmɛ. Amoba elembo ya Nwaphongo, kasi bato bamole. ³⁵ Emba maumunya maabombama o mandondo ma bato mamowɛnɛnɛ o phaa. Na we, Maliya, bolɔsi phamoetubinya ndokolo mumphata.»

Ana, moimosi owa nwanɔwasi

³⁶ Yabaka na moimosi mɔɔɔɔɔɔ wa nwanɔwasi, nkombɔ ye Ana, nwanwa wa Fanuelɛ, wa ibota sa Asele. Yo akotwaka na bokusi. Bɛɛ na lele we bazala bolonga nde mbula sambo, ³⁷ bobele aesi ya ikala bozengye. Abaka na mambula mako nwanɔwasi mbuka mane. Ana abaka nkɔɔɔɔ isɔ o ingambi sa losambo ikyelela Nwaphongo na moo na mokɔɔɔ, na imiima ntoma na nɔ ibɔndɛɛ. ³⁸ Nde o sina imbele me, abuto iphe Nwaphongo melesi. Abuto iwɔ phɔ ya nwanwa na bato basɔ babaka baziya obokye Nwaphongo aikole Yelusaleme.

Ibutwa o Nazaletɛ

³⁹ Waunva baboti ba Yesu ikyela ya ongaka Mobeko nwa Nkolo, bamba ya butwa na nwanwa o manyete ma Galileya, o mokyisi nwa bɛɛ Nazaletɛ. ⁴⁰ Nwanwa akolaka, azwaka bokusi. Atondaka na zebi, na bolaa pha Nwaphongo phabaka mi yo.

Yesu na mbula iko mbuka ibale akye o Tempelo

⁴¹ Mbula na mbula baboti ba Yesu babaka bakyende o Yelusaleme phɔ ya eyenga ya Ilekana. ⁴² Waakokya Yesu na mambula iko mbuka mabale, baboti bɛɛ bakyekye ne bo owamelele bɛɛ ikyela phɔ ya eyenga. ⁴³ Waaunva eyenga, baesi ya butwa. Kasi Yesu aikalaka o Yelusaleme, baboti bɛɛ saeba. ⁴⁴ Baumunyaka obokye ali na bebi na bɛɛ baa imbanga, bamba kyela nzanga mobimba ya nzela bɛɛ satamoluka. Sima, bamba ya kye moluka oka banaa nyango na oka baebaa na bɛ. ⁴⁵ Kasi waaba bɛɛ samozwa, baesi ya butwa o Yelusaleme ikyemimoluka. ⁴⁶ Sima ya nkɔɔɔɔ iyato, baesi yakye mozwa o Tempelo azasi onte ya bateye ba mibeko, kabaokye kambe na batuna mituna. ⁴⁷ Bato basɔ babaka bamookye bakamwaka na malondo me na nɔ biyano bɛ. ⁴⁸ Waamowene bɛ, bakamwaka na boikye, emba nyango amba ya wɔ ne yokye: «Nwanwa wa nga, olokyesi babona phɔ ya'ye? Kyeka nga na ɔngɔ tobakyi na ntema o ikolo phɔ ya ikyemieluka.» ⁴⁹ Amba ya babuyisa yokye: «Bɛ kondukye phɔ ya'ye? Toebe obokye nasengyesi iba o ingambi sa Tata?» ⁵⁰ Kasi bɛɛ

tebaikaka sɔɔɔɔ yabawɔlekye yo. ⁵¹ Bobele Yesu amba ya butwa na bɛɛ o Nazaletɛ. Abaka kabatosa. Nyango abanzaka maphɔɔ masɔɔ mamana o ndondo ye. ⁵² Emba Yesu abaka kakole na zebi na nɔ nzoto, awenɛnɛkye moto molaa o miyo ma Nwaphongo na oka bato.

Mateya ma Yoane Mobatise

3 O mbula ya iko mbuka itano ya bokonzi pha Tibele Sezale, Pɔɔɔ Pilata abaka moangyesi nwa Yuda. Elode abaka mokonzi nwa Galileya, nwanwa nyango Philippe abaka mokonzi nwa Itule na Talakonite, Lizania abaka mokonzi nwa Abilene. ² Ana na Kaifa babaka banganga banene ba Nwaphongo. Imbele me Yoane nwanwa wa Zakaliya, aesi ya imola Simo ya Nwaphongo o bokye. ³ Yoane abuto ikyemitambula nkyisi isɔ iili o mokukulu nwa ebale ya Yaladene. Abaka kakyemiwa na bato yokye: «Bɔngya mandondo ma bɛɛ, obatisame. Emba Nwaphongo amoelimbisa masumu ma bɛɛ.» ⁴ Ndengye mena, Yoane akokyaka maphɔɔ maakoma moimosi Isaya o buku pha Nwaphongo obokye:

«Moto mɔɔɔɔɔɔ kanɔwane o bokye:

Bɔngya nzela ya Nkolo!

Omoteyisa nsonga!

⁵ Mangɔngɔ masɔɔ bamakyinza, mangomba na makosi masɔɔ bamawalole.

Mangbɔngbɔ masɔɔ bamaelole;

mabela mali o nzela bamakyinza.

⁶ Emba bato basɔ baamba wene bokobikya Nwaphongo bato.»

⁷ Bato baikye babaka baye oka Yoane phɔ ababatisa. Yoane abaka kawɔ na bɛɛ obokye: «Bɛɛ bosoo imele; oephe malondo ma ilota ɔɔɔ ya Nwaphongo ekyeye nza? ⁸ Kyela maphɔɔ ma weninya obokye obɔngye mobesi. Le imiwɔle obokye: "Ekpele ɔɔɔɔɔ etelokyele phɔ Abalayama ali nkɔɔɔ wa banga." Nawɔ na bɛɛ ngakye Nwaphongo akokyi ibuya mabanga mama bana ba Abalayama. ⁹ Bambo bɔngya ikoko phɔ ya itena nkanga ya nzete. Nwete munsɔ mootemoobote mbuma indaa, baamokpete, baamovaka o nwenya.»

¹⁰ Bato bamba motuna bekye: «Emba tokyele bo?»

¹¹ Yoane amba ya babuyisa yokye: «Oli na bitobu bibale ba ikolo, aphe ɔɔɔɔɔ na ooli pha. Oli na ntoma ya iza, akabele ootoli na ntoma.» ¹² Baphutise ba mputi bakaka na bɛɛ oka Yoane phɔ ababatisa. Bamba ya motuna bekye: «Moteye, tokyele bo?» ¹³ Yoane amba ya babuyisa yokye: «Phutisa mputi nde bo owae-toma bɛ.» ¹⁴ Batuluku bamba ya motuna na bɛɛ bekye: «Ka banga tokyele bo?» Yoane amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Bɛɛ sanyɔɔɔɔ moto, sabɔɔɔ moto baphalangga, sakatela moto lowɔ, bika nde na iphuta sa bɛɛ.»

¹⁵ Bato basɔ babaka bakyele maumunya na ilemela obokye emba Yoane teli nde yo Masiya. ¹⁶ Yoane amba ya babuyisela bɛɛ basɔ yokye: «Nga naebatisa nde na maa, kasi ookoye andekyi na mwiya; sikokyi na iingola nsimbi ya bikoto bɛ. Yo amoebatisa na Bolɔɔɔ Bosantu na nɔ nwenya. ¹⁷ Aphisi enyengyele o mabɔɔ phɔ ya inyengyele nkata ya angana na mbuma. Amobomba

mbuma o bompemde kasi amotumba nkata o nwenya motemozime.»¹⁸ Yoane akulaka na teya bato mapho masuu maiikye, abaka kabaimole na Simo Elaa.

Elode Atipasi aakye Yoane o boloko

¹⁹ Yoane aoyaka Elode mokonzi nwa Galileya pho alongaka Elodiade, nwaswa wa mwana nyango; na pho akulaka nakyela mapho mabe maiike. ²⁰ Emba Elode akulaka kyela lowo losuu loobe; laa inyasa Yoane o boloko.

Ibatisama sa Yesu

²¹ Waaunva Yoane ibatisa bato baso, aesi ya batisa na Yesu. Waaba Yesu kabondele, ikolo siesi ya zibwa.

²² Boloko Bosantu boesi ya moutela ndokolo inkoto nwenya, nwaswa mouti o ikolo mooka obokye: «Oli Nwana wa nga owa somi, nali na nkyisa boikye pho ye.»

²³ Yesu abaka na manbula phenephe na mako maato wa tata yo etoma ye. Bato batataka iumunya obokye ali nwana wa Zozefu.

Zozefu abaka nwana wa Eliya,
Eliya nwana wa Matati,
Matati nwana wa Lewi,
Lewi nwana wa Melekyi,
Melekyi nwana wa Yanayi,
Yanayi nwana wa Zozefu,
Zozefu nwana wa Matatiasi,
Matatiasi nwana wa Amosi,
Amosi nwana wa Nauma,
Nauma nwana wa Esili,
Esili nwana wa Nagayi,
Nagayi nwana wa Maati,
Maati nwana wa Matatiasi,
Matatiasi nwana wa Semeyi,
Semeyi nwana wa Yozeki,
Yozeki nwana wa Yoda,
Yoda nwana wa Yoanane,
Yoanane nwana wa Leza,
Leza nwana wa Zolobabele,
Zolobabele nwana wa Salatiyele,
Salatiyele nwana wa Neli,
Neli nwana wa Melekyi,
Melekyi nwana wa Toli,
Toli nwana wa Kosama,
Kosama nwana wa Elemadama,
Elemadama nwana wa Ele,
Ele nwana wa Yesu,
Yesu nwana wa Elezele,
Elezele nwana wa Yolima,
Yolima nwana wa Matati,
Matati nwana wa Lewi,
Lewi nwana wa Simeyona,
Simeyona nwana wa Yuda,
Yuda nwana wa Zozefu,
Zozefu nwana wa Yowama,
Yowama nwana wa Eliyakimi,

Eliyakimi nwana wa Meleya,
Meleya nwana wa Mena,
Mena nwana wa Matata,
Matata nwana wa Nata,
Nata nwana wa Davidi,
Davidi nwana wa Yese,
Yese nwana wa Yebeni,
Yebeni nwana wa Boaze,
Boaze nwana wa Sala,
Sala nwana wa Nasoni,
Nasoni nwana wa Aminadaba,
Aminadaba nwana wa Alani,
Alani nwana wa Eselona,
Eselona nwana wa Pelesi,
Pelesi nwana wa Yuda,
Yuda nwana wa Yakobo,
Yakobo nwana wa Izaka,
Izaka nwana wa Abalayama,
Abalayama nwana wa Tela,
Tela nwana wa Nawolo,
Nawolo nwana wa Seluga,
Seluga nwana wa Leyu,
Leyu nwana wa Peloga,
Peloga nwana wa Ebele,
Ebele nwana wa Sela,
Sela nwana wa Kainama,
Kainama nwana wa Alapakasada,
Alapakasada nwana wa Sema,
Sema nwana wa Nowa,
Nowa nwana wa Lameke,
Lameke nwana wa Metusela,
Metusela nwana wa Enoka,
Enoka nwana wa Yaledede,
Yaledede nwana wa Malele,
Malele nwana wa Kename,
Kename nwana wa Esini,
Esini nwana wa Seti,
Seti nwana wa Adamu,
Adamu nwana wa Nwaphongo.

Zabulu amekyi Yesu

4 Yesu atondi na Boloko Bosantu, amani o ebale ya Yaladene, Boloko amba ya mokamba o bokye.

² Omo, Zabulu aesi yamumeka nkoko makoo mane. Nkoko iso miina, Yesu taikaka zaa, sima me amba yaoka nzala. ³ Zabulu amba ya wo ne yokye: «Bo oli Nwana wa Nwaphongo, wo na ibanga sisi sibutwe mapa.»

⁴ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Buku pha Nwaphongo bowo bobo: "Moto etabikye nde na mapa."»

⁵ Emba Zabulu amba yakyende ne o elele yonyo ya ikolo, amba ya moteya nkyisi iso ili o mokyisi. ⁶ Amba ya wo ne yokye: «Namoephe bokonzi na ngambo ya nkyisi iso mina pho baimphe, nakokyi iphe na moto owa ozingyi nga. ⁷ Ka bo onkusamesi, iso miina yamotwa ya we.» ⁸ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Buku pha Nwaphongo bowo bobo: "Wamokusamela nde Nkolo, Nwaphongo wa we, wamosambela nde yo."»

⁹ Zabulu ambakula yakyende ne o Yelusaleme, akye moteye o songye ya Tempelo, amba ya wɔ ne yokye: «Boli Nwana wa Nwaphongo, omikumbe o se; ¹⁰ phɔ buku pha Nwaphongo bowɔ bobo: “Nwaphongo amotoma banze bée obokye baya ebanza. ¹¹ Na obokye bamoetamba na mabɔɔ phɔ ekolo ya we sa zuma o ibanga.”» ¹² Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Buku pha Nwaphongo bowɔ bobo: “Sameka Nkolo, Nwaphongo wa we.”» ¹³ Waunva Zabulu imeka Yesu, amba ya moi-ka akyee tee nɔɔ o imbele sisuu saamozwana be.

Yesu atati etoma ye o Galileya

¹⁴ Bobele Yesu, na mwiya nwa Bolɔɔ, amba ya butwa o Galileya. Ngambo ye ya tambulaka o nkyisi isɔ ya manyete ma Galileya. ¹⁵ Abaka kakyemiteya o mangambi ma makyita, bato basɔ basambaka mateya me.

Bato ba Nazaletɛ bale ianola Yesu

¹⁶ Yesu akyendekye o Nazaletɛ mokyisi nwa kolaka yo. Mokɔɔ nwa Sabata, amba ya nyɔɔ o ingambi ma makyita bowamelekye yo. Amba ya teme phɔ ya itanga buku pha Nwaphongo. ¹⁷ Bamba ya mophe mokanda nwa moimosi Isaya. Amoingosi, aesi yakye zwa elele eyakoma bée obokye:

¹⁸ «Bolɔɔ pha Nkolo boli mi nga.

Anzɔsi phɔ ya iya imola babola Simo Elaa.

Antomi phɔ ya iya iimola bato baa bolɔɔ obokye baabakondola, na baaphɔɔ miyo obokye bamokula wene,

na phɔ ya iyabikya bato baa minyɔɔ,

¹⁹ phɔ ya iya imola bato mbula eyamoweninya Nkolo ngɔɔ ye.»

²⁰ Emba Yesu amba ya ziba buku abobuyise moto wa etoma o ingambi sa makyita, bato basɔ babuto imolembetela. ²¹ Bobele Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Maphɔɔ maatangyi nga mama makokyisami lɔɔ phɔ ya bée baanzokye.»

²² Bée basɔ basepeleka na Yesu bamba na kamwa na maphɔɔ malaa maawɔɔ yo. Bekye: «Eye nga nwana wa Zozefu!» ²³ Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Naebi obokye bée wa munkpela ete ekye wɔ obokye: “Munganga, omibikya we mampenza.” Wamokula wɔ na nga na obokye: “Tooka isɔ yaakyela we o Kapalanauma, oikyele bomɔ na wawa o mokyisi nwa we.”» ²⁴ Yesu ambakula wɔ na bée yokye: «Nde phele na wɔ na bée ngakye: Moimosi tebamoanole o mokyisi nwe. ²⁵ Nakule bakya ngakye: O imbele saka moimosi Eliya, mazengye mabaka maikye o Isalayele. Waaba imbele me mambula sa nɔɔ mbula iyato na makombe motoba, zilo sikusi sakyindaka mokyisi munsɔ. ²⁶ Kasi Nwaphongo taika toma Eliya nɔɔ oka mɔɔ na mazengye mamana. Kasi amotoma nde oka bozengye bɔɔɔ phaabaka o Salepeta mokyisi nwa manyete ma Sidona. ²⁷ Na wa imbele saka moimosi Elize, bato baikye ba maba babaka o Isalayele. Na mɔɔ na bée taikaka bika. Kasi yabikaka nde Namana moto wa Siri.»

²⁸ Waaoka bato basɔ baabaka o ingambi sa makyita maphɔɔ me, bée basɔ baokyelaka Yesu wɔ. ²⁹ Bamba ya teme baesi ya bolɔɔ na Yesu o ebonga. Bamba ya kyende ne o ikolo sa ngomba eya tonga bée mokyisi phɔ bamuukye o se. ³⁰ Kasi Yesu amba ya bolongana onte ya bée nɔɔ wakyende yo.

Yesu abikye moto ooli na bolɔɔ bobɛ

³¹ Bobele Yesu amba ya kyende o Kapalanauma, mokyisi nwa manyete ma Galileya. Abaka kateya bato nkɔɔ isɔ ya Sabata. ³² Bato bakamwaka na moteyesi nwe phɔ abaka kawɔ na bokonzi bosɔ. ³³ O ingambi sa makyita, moto mɔɔ abaka na bolɔɔ bobɛ. Amba ya butwa iyanwana na bokusi yokye: ³⁴ «Aa Yesu wa Nazaletɛ, kolukye ilokyela bo? Oesi nde iya lounva? Naeyefe, iwe oli Mosantu owa toma Nwaphongo.» ³⁵ Yesu amba ya phaphala na bolɔɔ bobɛ me amba wɔ na phango yokye: «Zala bese! Eemba na bolɔɔ onte ya moto oyo.» Bolɔɔ bobɛ me phaamba ya vaka moto me o se o boo pha bato basɔ, botɔɔ saika mokyela na bobɛ. ³⁶ Bato basɔ bakamwaka na boikye, bamba mituna onte ya bée bekye: «Maphɔɔ ma moto oyo mali ya bo'ye? Kawɔ na bokonzi na malɔɔ mabe obokye matɔɔ, maambe na bolɔɔ.» ³⁷ Emba ngambo ya Yesu ya tambulaka o nkyisi isɔ.

Yesu abikye bato baikye ba malɔsi

³⁸ Yesu amba ya bolɔɔ o ingambi sa makyita, amba ya kye nyɔɔ o ingambi sa Simo. Bokyilo pha Simo owa nwanwasi abaka na mowewe moikye, bamba onga na Yesu obokye amobikya. ³⁹ Yesu amba ya mikpakya mi yo, na nyesi mokusi amba phaphala na mowewe nɔɔ waamana nwanwango, mina wamɔ aesi ya inwa, abuto ibakyelela. ⁴⁰ Waatate inda bunya, bato basɔ baabaka na bato ba malɔsi ndengye na ndengye bamba ya na bée ooli Yesu. Amba ya tandela mɔɔ na mɔɔ mabɔɔ, amba babikya. ⁴¹ Malɔsi mabe maatɔɔ onte ya bato baayɔɔ ba malɔsi maanwanaka obokye: «Oli Nwana wa Nwaphongo!» Kasi Yesu amba phaphala na mango, amakatelaka obokye me sa wɔ, phɔ me maebaka obokye yo ali Masiya.

Yesu akye imola Simo Elaa o Yuda

⁴² Waaye bunya Yesu aesi ya mana o Kapalanauma, aesi ya kyende o elele yɔɔ ya bese. Bato baikye babuto imoluka. Waamozwa be, bamba mozimba obokye yo salekana. ⁴³ Kasi Yesu amba wɔ na bée yokye: «Nasengyesi iimola Simo Elaa ya Bokonzi pha Nwaphongo o nkyisi iiyɔɔ me. Phɔ Nwaphongo antoma nde phɔ ya bomɔ.» ⁴⁴ Amba ya kyemiteya o mangambi ma makyita masɔ mali o Yuda.

Yesu abangyi baekosi bée baa o boo

5 Mokɔɔ mɔɔ, Yesu abaka o mokukulu nwa maa maanene ma Genezaletɛ, bato baikye bamba ya izele oli yo phɔ ya iya oka iloba sa Nwaphongo. ² Yesu aesi ya wene mato mabale o mokukulu nwa

maa maanenε. Mato me ya maikaka baosi bautaka o maa pho ya akunyola mandendi ma be. ³ Yesu amba ya baa ovato bawakha, yabaka phaka Simo. Amba wo na Simo obokye tangola vato nwana itakye na mokukulu. Yesu amba ya zala o vato abuto iteya bato.

⁴ Waaunva yo iteya, amba wo na Simo yokye: «Susinya vato o bodiko, emba iwe na bebi na we, ovakye mandendi pho obome swe.» ⁵ Simo amba ya mobuyisa yokye: «Moteye, toosi mokoko mobimba toloikiy boma na ekpele. Ka pho we oniwo babona, na movaka mandendi o maa.»

⁶ Bamba ya vaka mandendi o maa, bamba zwa swe boikye. Mandendi ma beε matataka naikakwa. ⁷ Bamba ya banga bebi na beε babaka o vato boyoko obokye bayabasunga. Bebi na beε bamba yaa. Bamba tonza mato maso mabale na swe. Mato me malukaka na izinda. ⁸ Wawe ne Simo Petelo babona, amba kaa na mabwoko o boo pha Yesu yokye: «Nkolo, mana phenephe na nga, pho nali moto wa masumu.»

⁹ Pho ebe yo ebe bebi ne baokaka bawakha, pho ya boikye pha swe yaa bomaka be. ¹⁰ Zake na Yoane, bana ba Zebede, bebi na Simo bayakaka ya basunga bawenekye na beε bawakha. Kasi Yesu amba ya wo na Simo yokye: «Sa ila! Banda loko otokule ba mosi wa swe, wamobutwa molukiya wa bato.» ¹¹ Emba bamba komya mato o mokukulu, baesi ya ika isoko waa benga beε Yesu.

Yesu abikye moto ooli na bolosi pha maba

¹² Waaba Yesu o mokyisi mawakha, moto monakha abaka na bolosi pha maba amba ya ooli yo. Wa wene yo Yesu, aesi ya kusama o boo phe, boo koko o se, amba nyingonela ne yokye: «Nkolo! Bo ozingyi okokyi imbiyika.» ¹³ Yesu amba ya tanda eboko, amba mokuma, amba wo ne yokye: «Naanosi, bika.» Nde mina wamoko, maba mamani. ¹⁴ Yesu amba yawo ne yokye: «Saika imola na moto mawakha lowo lolo. Kasi kyende nde miteya oka nganga ya Nwaphongo boobuto we, emba ombe ambya ikabo bo wa wo Mose pho ya bato babikiya na bolosi pha maba, pho ya iweninya oka bato obokye obikiya phele.» ¹⁵ Ngambo ya Yesu yatambulaka mboka esoko. Bato baikye babaka bayaangana waali yo pho ya iyamooka na iyaluka ibikiya na malosi ma be. ¹⁶ Kasi Yesu abaka kakyende bawakha yo mampenza o bilele ba bese.

Yesu abikye moto owa nyiba makolo

¹⁷ Mokoko mawakha Yesu abaka kateya. Bafalisayi na bateye ba mibeko babaka wamoko. Bakyekye miuta o nkyisi isoko ya Galileya na ya Yuda na o Yelusaleme. Yesu abaka kabikiya bato ba malosi na mwiya nwa Nkolo Nwaphongo. ¹⁸ Bato bamba moyelela na moto owa nyiba makolo bamophisi miitoko. Bamba ya luka nzela ya imunyasa o ingambi pho ya ikyemolangya o boo pha Yesu. ¹⁹ Kasi pho ya boikye pha bato, tebaika zwa nzela ya ikoma koko ooli Yesu. Bamba ya baa o motoko nwa langyema, bamba bumbola muna motoko koko

wa mouya beε mi sina itoko onte ya bato o boo pha Yesu. ²⁰ Waawene Yesu ianola sa be, amba ya wo na moto owa nyiba makolo yokye: «Nwabi na nga, naelimbise masumu ma we.» ²¹ Bateye ba mibeko na bafalisayi, babuto imituna bekye: «Moto ookonetola Nwaphongo oyo ani ba nza? Ookokyi ilimbisa masumu nza bo teebe nde Nwaphongo!» ²² Yesu aebaka mawunya ma be. Amba wo na beε yokye: «Beε kounyisa babona pho ya'ye? ²³ Iwo na moto obokye: «Masumu ma we malimbisami», na na iwo ne obokye: «Teme, tambula?» Elekyi bokusi iye ²⁴ Kasi nazingyi obokye beε oebe obokye Nwana wa Moto ali na bokonzi pha ilimbisa masumu wawa o mokyisi.» Emba amba ya wo na moto owa nyiba makolo yokye: «Nawo na we, teme, kpa itoko sa we butwa oka be.» ²⁵ Mina wa moko, aesi ya teme o miyo ma bato basoko atombi itoko saamolangyaka na be, koko wabutwa yo oka beε na ikyemikumbela Nwaphongo. ²⁶ Bato basoko bakanwaka na boikye, bakumbelaka Nwaphongo, na bawakha bekye: «Toweni loko maphoko ma ikamwa!»

Yesu abangyi Lewi

²⁷ Bobele Yesu amba ya itoko, amba ya wene moto mawakha nkombo ye Lewi, mophutise wa mputi, azasi o elele ye ya etoma. Yesu amba wo ne yokye: «Imbengye!» ²⁸ Lewi aesi ya teme, aikiya iika isoko abangyi Yesu.

²⁹ Emba Lewi amba kyelela Yesu eseleko enene o ingambi se. Baphutise ba mputi baikye na bato basuu babaka o mesa na be. ³⁰ Bafalisayi na bateye ba mibeko bawenekye bobele, bamba ya wo na baekosi ba Yesu bekye: «Pho ya'ye beε koze, konywe elele kokoko na baphutise ba mputi na bato ba masumu?» ³¹ Yesu amba babuyisa yokye: «Baali na nzoto ndaa tebasengyesi na munganga, esengyesi na munganga nde bato bali na malosi. ³² Siesi ya banga bato balaa. Kasi naesi ya banga nde bato baabe pho babongole ntema ya be.»

Yesu kateya pho ya imiima ntoma

³³ Bafalisayi bamba ya wo na Yesu bekye: «Baekosi ba Yoane Mobatise, ebe na baaka bafalisayi bamiime ntoma, bambe na bawakha; ka baekosi baaka ya we baze, banywe.» ³⁴ Yesu amba babuyisa yokye: «Mokoko nwa eseleko ya bolonga, okokyi ilasa bato baabangyi yo o eseleko nzala bo molongyi ataa ba na be? ³⁵ Kasi mokoko nwa moba molongyi saba onte ya be, emba mi noko mina, baamilasa nzala.»

³⁶ Yesu amba ya bakpela ete eye: «Moto takokyi ikpa etato ya etobu eenyakune pho ya ietongya na etobu eya booka. Bo akyesi babona, akti etobu eenyakune, etato ya etobu eenyakune teekoka na etobu eya booka. ³⁷ Nde bomoko, moto takokyi iangola maleku maa swaswa o mambongo maaboka. Bo akyesi babona, maleku maa swaswa mamobola mambongo maaboka, maleku ma molukwa o se, mambongo mawakha. ³⁸ Kasi babona phe, maleku maa swaswa bamateye

nde o mambongo maaanyakune. ³⁹ Moto etazingye inywa maleku maa swaswa bo ambo nywa maleku maa mpiko, pho amoww obokye: "Maleku maa mpiko malekyi bolaa."»

Yesu ali Nkolo wa Sabata

6 Mwakw mwanw nwa Sabata, Yesu na baekosi bée balekanaka o manzabi ma ble. Baekosi bée babuto inokw ena ble, baeyinya o matandala bambe za ina mbuma. ² Bafalisai bayokw bambwa ya tuna baekosi ba Yesu bekwe: «Pho ya'ye kokyele maphokw maakatele mobeko ikyela mokw nwa Sabata?» ³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Toikatanga yaakyelaka Davidi, mokw mwanw yo na bebi ne babaka na nzala?» ⁴ Anyokw o Ingambi sa Nwaphongo, akpaka mapa maambyaka bée oka Nwaphongo. Amazaka, aphekwe na bebi ne. Kasi mobeko nwa banga moww obokye mapama mana makokyi iza na nde banganga ba Nwaphongo.» ⁵ Yesu amba ya w na bafalisayi yokye: «Nwana wa Moto ali Nkolo wa Sabata.»

⁶ Mokw mosuu nwa Sabata, Yesu amba ya nyokw o Ingambi sa makyita, abuto iteya. Moto monokw owa nyiba ebokw ya bolo abaka omw. ⁷ Bateye ba mibeko na bafaliayi babaka bakyekwe Yesu na amobikya moto mona mokw nwa Sabata pho bazwe nzela ya imophunda. ⁸ Kasi Yesu aebaka maumunya ma be. Amba ya w na moto owa nyiba ebokw yokye: «Inwa, oteme o boo pha bato baso!» Moto me amba ya inwa, akwe teme. ⁹ Emba Yesu amba ya w na bée yokye: «Naetune bée, mobeko nwa banga moww bo pho ya Sabata? Ikyela bolaa ndee ikyela bobo, ibikya moto ndee imole kawe?» ¹⁰ Yesu amba bakyeka bée baso, amba ya w na moto owa nyiba ebokw yokye: «Elola ebokw ya we.» Amba ya eyelola, ebokw ebongyi. ¹¹ Kasi bateye ba mibeko na bafalisayi batondaka na kw, babuto iyika ziko onte ya bée pho ya lowkw lookokyi bée ikyela pho ya Yesu.

Yesu awasi batoma iko mbuka babale

¹² Imbele me, Yesu akwekwe baa o ngomba pho ya ibondela. Alekyinyaka mokw mobimba omw pho ya ibondela Nwaphongo. ¹³ Waa ye bunya, amba ya banga baekosi be. Onte ya be, amba ya kw iko mbuka babale, amba ya baphe nkombo ya batoma. ¹⁴ Yabaka: Simo owa phekwe yo nkombo ya Petelo, Andele nwana nyan-go na Simo, Zake, Yoane, Filipe, Batelemi, ¹⁵ Matiye, Toma, Zake nwana wa Alifa, Simo owa ingomba sa baatembele mokyisi nwa be, ¹⁶ Yuda nwana wa Zake, na Yudasi Isikaliyokw, owa ungyaka Yesu.

Yesu kateya, kabikya na baa malosi

¹⁷ Yesu amba ya uta ngomba yo na batoma be, amba ya kwe teme o elele yonkw eya langyema. Baekosi bée baikwe babaka wamw. Yabaka wamw na moluku nwa bato mwikwe bautaka o Yuda mobimba, bautaka o Yelusalem na o nkyisi ya mbale ya Tula na Sidona. ¹⁸ Bato bayakaka pho ya iya oka Yesu na iluka ibika na malosi ma be. Bato babaka batungyisame na malobw

mabe, na bée babikaka. ¹⁹ Bato baso balukaka ikuma Yesu pho phembw yaabaka kyitokw ne yabaka kyibabikya bée baso.

Nkonz na ngongw

²⁰ Emba Yesu amba kyeka baekosi be, amba ya w na bée yokye:

«Nkonz na bée baali babola,
pho Bokonzi pha Nwaphongo boli pha bée!
²¹ Nkonz na bée bali na nzala unwamwa eye,
pho wa mozwa ntoma ya iza na nzikye.
Nkonz na bée baalele unwanwa eye pho wamoekwe!
²² Nkonz na bée bo bato baeyine,
bo baele na bo baambe etola,
bambe tanga mankombo ma bée na bobo
pho koanole Nwana wa Moto.

²³ Sepela ba na esengo mokw nwa moya maphokw mamana,
pho iphuti siinene sieziya o ikolo.
Oebe obokwe bankokw ba bée banyokw baimosi ba Nwaphongo nde bomw.

²⁴ Kasi ngongw ya bée bato ba ezwele pho ombozwa esengo ya bée wawa o se.

²⁵ Ngongw ya bée baali na isw isengyesi na bée wawa o se unwanwa eye,
pho wa mowa na nzala.

Ngongw ya bée bato baekwe unwanwa eye,
pho wamoba o elesi wamba na lela,

²⁶ Ngongw ya bée bo bato baso baewole na bolaa;
bankokw ba bée bakyelaka nde babona na baimosi ba bolw.»

Zinga banguna ba bée

²⁷ «Kasi na w na bée baanzokwe: Zinga banguna ba be, kyela bolaa na bato baeyine, ²⁸ imela bolaa na bato baeyimele bobo, bondela Nwaphongo pho ya bato baenokw. ²⁹ Bo moto aewandi engyete o mpakato eya bowe, kula molaalela na mpakato eya boloo. Bo moto aebokw munkoto nwa we, omole kapke na ena simisi. ³⁰ Kabelo moto munsokw okoeyongwe ekpele. Ka bo moto akpe ekpele ya we, sakula eonga. ³¹ Kyela na basuu ikyizingwe we obokwe baekwele yango.

³² Bokonzingwe nde bato baazingwe, wamba zwa iye? Pho na bato ba masumu bazingwe baabazingwe. ³³ Ka bokwele bolaa nde na bato baekwele bolaa, wamba zwa iye? Na bato ba masumu bakyele nde bomw. ³⁴ Ka bokobekya nde na baeebe we obokwe bamobuyisa, wamba zwa iye? Na bato ba masumu babekya bebi na bée bato ba masumu pho baababuyisa ndengwe eebabekyaki be. ³⁵ Ka bée, zinga banguna ba bée, obakwele bolaa, bekya salemela obokwe baabekwe wamoebuyisa. Emba wamozwa iphuti sinene, wamba baa na bana ba Nwaphongo Owa Ikolo. Pho yo ali mola pho ya bato bate baphe meli na bato baa nkamba. ³⁶ Okyelaka bato ngongw bokokwele ango wa bée bato ngongw.»

Sasambisa bebi

³⁷ «Sasambisa bebi, etebaesambisa me. Sanyete bebi, etebaaenyete me. Limbisa bebi, bamoelimbisa me. ³⁸ Kabela bebi, bamoekabela me. Bamotonza banyanzi-ma ba be, baa bainisa, baabanyingyinya pho batonde na bolaa. Pho, bamoekabela nde bookokabele we bebi.» ³⁹ Yesu ambakula bakpelela ete yokye: «Moto owa pho miyo takokyi iteya nwebi ne owa pho miyo nzela. Pho be baso babale bamokye kaa o ibela, teli bom? ⁴⁰ Moekosi na moko taalekye molakysisi we na maye. Kasi moekosi munsoko oteye be na bolaa kabutwe nde booli molakysisi we.»

⁴¹ «Pho ya'ye kowene mungalala mooli o ziyo sa mwebi na we, kasi ete ya nwete eli o ziyo saka ya we toewene? ⁴² Ndengye'ye okokyi iwo na nwebi na we obokye: "Nwebi, le naemanya mungalala mooli o ziyo sa we", kasi toewene ete ya nwete eli o ziyo saka ya we? Moto wa bolaa, taamanya ete ya nwete eli o ziyo sa we, emba wamowene na bolaa pho ya imanya mungalala mooli o ziyo sa nwebi na we.»

Nwete na mbuma ya rwango

⁴³ «Nwete molaa temoobote mbuma mbe, na nwete moobe temobote mbuma ndaa. ⁴⁴ Nwete na nwete bamoebe nde na mbuma ya rwango. Tebaa imbe mbuma ya fige o nzete yaa milo, tebaa koko mbuma ya vinyo o nkaa. ⁴⁵ Moto o molaa katokoko maphoko malaa maute o ndondo ye. Moto o mobe katokoko maphoko maabe maute o ndondo ye. Pho isoko iikyitoko o munsoko njwa moto kiyute nde o ndondo ye.»

Mangambi mabale

⁴⁶ «Pho ya'ye be kombangye: "Nkolo, Nkolo", kasi tokyele ikyi wo nga? ⁴⁷ Na moeteya moto owa ulana na moto okoye oka nga, kaokye maphoko ma nga kambe na matosa. ⁴⁸ Alulana na moto okotongye ingambi, aimi mbongu nzindo, akyesi mabanga o motema. Ambitata itonga o ikolo sa mabanga me. Waaya mpela enene, maa ma ebale matombi, maesi ya koma koma o sina ingambi. Kasi temaiky siuwola pho inganbi me satongamaka na bolaa. ⁴⁹ Ka moto okookye maphoko ma nga kasi tamatosa, aulana na moto moko katongye ingambi nde o ikolo sa manyete sa ima mbongu ya inyosa mabanga. Waaya mpela, ingambi sizindi, sika nde mbala konyo siuwo sisoko sisoko.»

Yesu abikye Moombo wa mokonzi njwa Batuluku

7 Waaunva Yesu iwole bato maphoko mamana, ambaka ya kyende o Kapalanauma. ² Moko, mokonzi njwa batuluku ba Loma abaka na moombo owa kokoko yo zinga. Moombo me abaka na boloko pha iwa. ³ Waaoka mokonzi njwa batuluku me simo ya Yesu, amba ya motomela banaa bakumu ba bayuda pho ya ikye wo ne obokye aya bikya moombo we. ⁴ Waakoma bakumu oka Yesu, bamba butwa inyingonela ne bekye: «Moto oolotomi oyo ali molaa, akokyi obokye omo-

sungye ⁵ pho kazingye bato ba banga, eli na yo moto owa lotongyela Ingambi sa losambo.» ⁶ Bobele Yesu amba ya kye yo na bankumu baatomaka be. Waakoma yo phenephe na ingambi, mokomzi njwa batuluku aesi ya toma bebi ne pho bakye wo na Yesu obokye: «Nkolo, le mitungyisa. Siiky longobana obokye onyoko o ingambi sa nga. ⁷ Yango mena naloti iya nga mampenza oka ya we. Kasi wo nde kokoko kokoko, moombo wa nga amobika. ⁸ Nga na tosa bakonzi ba nga, naambi na ba na batuluku baa kambe nga. Bo nawoko na moko na be ngakye: "Kyende", ka kyende, bo naani kokoko na ooyoko ngakye: "Yaka", kaye. Bo na kokoko na moombo wa nga ngakye: "Kyela bobo", kakele nde bom.» ⁹ Waaoka Yesu maloba mamana, amba sepela na mokonzi njwa batuluku. Amba ekola booka bato baabaka bamobengye, amba wo na be yokye: «Na wo na be ngakye naino siweni ianola sa ndengye'ye ebe na o bato ba Isalaye.» ¹⁰ Waaya butwa bato baatomaka be o ingambi sa mokonzi njwa batuluku, baya kye zwa moombo me abiky.

Yesu abikye njwana wa bozengye

¹¹ Bobele Yesu amba yakye o mokyisi muunene moko nkombo ya rwango Naina. Baesi be na bato basuu baikye baakyendekye ne. ¹² Waakoma yo phenephe na ibala, baesi ya vana na bato bakyende kunda moto o malita. Yabaka njwana wa lele nde moko wa njwanjwasi bozengye. Bato baikye ba mokyisi bakyekye mi moukya. ¹³ Waa wene Yesu njwanjwasi me, amookaka ngoko, amba ya wo ne yokye: «Le ilela.» ¹⁴ Yesu amba ya susinya, amba ya kuma ena ephomba. Bato baaephilaka bamba ya teme. Yesu amba ya wo yokye: «Munzenga, na wo na we, langwa!» ¹⁵ Mowee amba ya zala, abuto iwo. Yesu amba ya mobuyisa nyango. ¹⁶ Bato basoko bailaka na boikye, bamba butwa iwo bekye: «Moimosi munene atokosi onte ya banga! Nwaphongo aesi na ya bikya bato be!» ¹⁷ Emba ngambo ya Yesu yamba tambula mboka esoko tee koma o Yuda mobimba na o nkyisi yaa mambale pho ya lowo laakylaka yo.

Motuna njwa Yoane Mobatise

¹⁸ Baekosi ba Yoane bamba kye moimola maphoko masoko. Emba Yoane amba ya banga babale mi baekosi be. ¹⁹ Amba ya batoma oka Yesu pho ya ikye motuna obokye: «Eli we Masiya ookoye ndee toziya mosuu?» ²⁰ Waakoma be oka Yesu, bamba ya wo ne bekye: «Yoane Mobatise alotomi pho ya iya etuna obokye "eli we Masiya ookoye ndee toziya mosuu?"» ²¹ Nde o sina imbele me, Yesu abaka kabikya bato baikye na maloko ma be, na bileme ba be na bato ba maloko mabe, na baaphoko miyo. ²² Emba Yesu amba ya buyisa batima ba Yoane yokye: «Kyende kye imola Yoane maphoko masoko maaweni be na maokyi be; bato baaphoko miyo baweni, bato baatomaka makolo batambusi na bola, bato baa maba babiky, bato baaloko baokyi, bawe

baako, babola baokye Simo Elaa. ²³ Esengō na moto owamoba sabungya ianola se pho ya nga!»

Yesu kawo pho ya Yoane

²⁴ Waabutwa batoma baatomaka Yoane, Yesu amba ya butwa ituna bato baabaka wamo pho ya Yoane yokye: «Be okyeki kyela iye o bokye? Nwana ηwete kanyingane na ewele? Phe. ²⁵ Ka okyeki kyeka iye? Moto alati bitobu bilaa? Bato baalate bitobu bilaa na baali na ezwele babe o mangambi ma bakonzi. ²⁶ Ka oombaki kye kyeka iye, moimisi? Ee, na wo na be, yo alekyi na moimosi. ²⁷ Pho Yoane eli moto ookowo buku pha Nwaphongo pho ye bobo: "Nwaphongo awo yokye: Namotoma tima ya nga o boo pha we pho ya iebongyisela nzela." ²⁸ Nawo na be nga kye onte ya bato baso baabotama na ηwanwasi, tewali moto oolekyi Yoane, kasi moto oolekyi bokyiki o Bokonzi pha Nwaphongo, yo mōna alekyi Yoane.»

²⁹ Bato baso na baphutise ba mputi bamba mooka, bamba ya anola obokye Nwaphongo ali na bosembo, bamba batisama na Yoane. ³⁰ Kasi bafalisayi na bateye ba mibeko tebaika anola yaa zingaka Nwaphongo pho ya be, bamba na le ibatisama na Yoane.

³¹ Yesu ambakula wo yokye: «Bato ba lolo eye, naabaulinya na nza? ³² Baulana na bana bazasi o munsongō, bayoko bawo na bebi na be bekye: "Toeyulelesi iphengo, toikiy bina; toetubesi meembo ma elesi, be toikiy lela!" ³³ Pho Yoane Mobatise aesi, taaze mapa, taanywe maleku, be bekye: "Ayeya." ³⁴ Ka Nwana wa Moto aniyaa, kaze kanywe, be bekye: "Kyeka moto ookoumunya nde iza na inywa; ali ekamba ya baphutise ba mputi na bato baa masumu." ³⁵ Kasi zebi silaa siebane oka bato baasianole.»

Yesu anyosi o ingambi sa Simo mofalisayi

³⁶ Mofalisayi mōmōmō amba ya banga Yesu obokye akye zaa oka ye. Yesu amba ya kyende omō, amba ya zala o mesa. ³⁷ Nwanwasi mōmōmō wa ndumba abaka o mokyisi me. Waaoka yo obokye Yesu ali o ingambi sa mofalisayi, amba ya na molangyi mōmōmō ηwa motiya motondi na malasi. Bakyelaka molangyi me na ibanga sibangye be alabata. ³⁸ Amba ya teme o sima ya Yesu, o makolo me. Abaka kalele, abuto inyobibisa makolo ma Yesu na mbembe ye, kambe ikunyola na suwe ye, kambe mayamba, amba masweya malasi. ³⁹ Waawene mofalisayi owa bangaka Yesu babona, amba miwole yokye: «Bo moto oyo abaki owaakolo moimosi, nde aebi obokye ηwanwasi ookomokume oyo ali ndumba.» ⁴⁰ Emba Yesu amba ya wo na mofalisayi yokye: «Simo, nali na ηwana lowo wa iewole.» Simo amba ya wo ne yokye: «Moteye, wo.» ⁴¹ Emba Yesu yokye: «Moto mōmōmō abekyaka bato babale baphalanga. Mōmōmō abekaka nkama itano ya baphalanga ba bibende, oyoko abekaka makoo matano ma baphalanga ba bibende. ⁴² Kasi waaba be sakoka ita ena mbongō, amba balimbisa be baso babale. Onte ya be baso babale, owa moloko zinga moto obalimbise na

mbongō nza?» ⁴³ Simo yokye: «Pho ya nga, naumunya obokye eli olimbise be na mbongō enene.» Yesu amba wo ne yokye: «Olongyi.»

⁴⁴ Amba miekpinya oka ηwanwasi me, amba wo na Simo yokye: «Oweni ηwanwasi oyo? Nanyosi o ingambi sa we, toikiy mpe maa maikunyola makolo. Kasi yo, akunyosi makolo ma nga na mbembe ye, ambi ya maloko na suwe ye. ⁴⁵ Toikiy nyangyela, kasi yo, tata oonyosi nga wawa, kaina be be makolo ma nga. ⁴⁶ Toikiy nsweya malasi o moto, kasi yo, answeya malasi o makolo. ⁴⁷ Yango mena nawo na we ngakye lozingo le lonene oka nga loweninye obokye masumu me maikye maso malimbisami. Kasi ootoikiy be limbisa na maphoko mabe maikye, taaweninye lozingo loikye.» ⁴⁸ Emba Yesu amba ya wo na ηwanwasi me yokye: «Masumu ma we malimbisami.» ⁴⁹ Baabaka baze ne babuto imituna bekye: «Moto oyo ambi ba nza pho ya ilimbisa na masumu?» ⁵⁰ Yesu amba ya wo na ηwanwasi me yokye: «Ianola sa we siebikye. Kyende na bolaa.»

Babasi baakyeye mi baa na Yesu

8 Sima, Yesu amba kyende o nkyisi iinene na inkyiki, kake miteya na ikye miimola Simo Elaa ya Bokonzi pha Nwaphongo. Baekosi iko mbuka babale bakyeye mikye ne, ² na babasi basuu baabikya yo na maloko mabe na malosi. Yabaka Maliya, okobangye be Maliya ma Magadala, owa tokoko be maloko mabe sambo, ³ Zaani ηwasi wa Kuza, mōmōmō wa bato baakyele etoma na Elode Atipasi, Suzani na basuu baikye, be baso basungaka Yesu na baekosi be na mbolo ya be.

Ete ya mophiki

⁴ Bato baikye bakyeye miuta o nkyisi iinene ba yakaka oka Yesu. Emba Yesu amba bakpela ete eye: ⁵ «Moto mōmōmō akyeye phika ndemo o inzabi se. Waaba yo kake miphika, ndemo iyo yakaka o nzela. Batambusi baikyiti, manyosi baikomosi. ⁶ Ndemo iyo yakaka o manyete mali na mabanga, itoko, kasi inyiti pho teizwe mpiyo. ⁷ Ndambo ya ndemo iyo yakaka onte ya milo. Nzete ya milo ikosi moloko na ndemo me, kasi milo miiketise. ⁸ Ndambo ya ndemo iyo yakaka o manyete malaa. Ikosi, iboti mbuma mikama na mikama.» Yesu amba kula wo yokye: «Ooli na mato ma ioka, aokye.»

Pho ya'ye Yesu kateya na bite

⁹ Baekosi ba Yesu bamba ya motuna bekye: «Ete me na kyelukye iwo bo?» ¹⁰ Amba babuyisa yokye: «Be, Nwaphongo aephe iyeba ba sekyele ba bokonzi phe, kasi bato baayoko baokye nde na bite. "Pho bakyeye kasi tebaawene, baokye kasi tebaasoko.»

Yesu kalimbole ete ya mophiki

¹¹ Yesu amba ya wo na baekosi be yokye: «Okyemela ntina ya ete me; ndemo, eli iloba sa Nwaphongo.

¹² Nzela eli bato baaokye Iloba. Kasi Zabulu kaye, kaya manya iloba o mandondo ma béé pho béé saanola, béé saamba na bika. ¹³ Manyete maangana na mabanga, eli bato baokye iloba sa Nwaphongo, ba sianole na nkyisa, kasi iloba me tesili na nkanga. Baanole njwana imbele, sima waaye nkaka bale sina iloba. ¹⁴ Ndemo yaa kaa onte ya milo eli Iloba sa Nwaphongo siokye bato, kasi matungyisi, na ezwele na bisengo ba mokyisi kyi baphembya, emba mbuma ya béé kyiukwe nde bouko. ¹⁵ Ndemo yaa kaa o manyete malaa eli Iloba sa Nwaphongo siokye bato na ndondo yonkoye. Basibombe, bambe na phila ianola sa béé noko waabote béé mbuma.»

Ete ya tala

¹⁶ «Moto bo alose tala, taaekukya na katini naa taenyoka o se ya ntangye. Kasi kaete ye o ikolo pho bato baso baanyoko o ingambi bawene na bolaa.

¹⁷ Maphoko maso maa bombama mamowenene o phaa o minyo ma bato, na maphoko ma sekyele mamoebana.

¹⁸ Nde koebe na mookyelesi njwa béé njwa maphoko! Pho, moto ooli na njwana epkele baamobakyisela. Kasi moto ooli pha, bamobokoko na njwana ndambo obakyi ne.»

Nyango wa Yesu na banaa nyango na Yesu

¹⁹ Nyango wa Yesu na bana nyango na Yesu bayakaka ya mokyeka. Kasi te baikaka koka ikoma wali yo pho ya boikye pha bato. ²⁰ Bamba ya imola Yesu obokye: «Nyongko na banaa nyongko bali o ibanda, bazingye iyewene.» ²¹ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Mama na banaa mama eli bato ba okye iloba sa Nwaphongo, bambe na sikyelela.»

Yesu azibise ewe ele na kanda

²² Mokoko mokoko Yesu amba ya baa o vato yo na baekosi béé. Amba ya woko na béé yokye: «Tokatisa o mbale ya mokukulu njwa maa manene muna.» Bamba ya kyende. ²³ Waaba béé bakatisa, Yesu aesi ya lala ebu. Mbala yonkoye, ewe ele ekusi etati ikyela o maa maanene, maa mabuto inyoko o vato. Babuto miiwaa. ²⁴ Baekosi bamba ya susinya oli Yesu, bamba moumola bekye: «Moteye, Moteye, tomowa!» Waaumwa Yesu, amba ya zibisa ewe ele na kanda, sakoko iesi yaema. Maa maamba ya butwa bose. ²⁵ Yesu amba ya woko na baekosi yokye: «Ianola sa béé sili wa?» Kasi bawenekye kokoko, bamba kamwa, bamba woko béé na béé bekye: «Moto oyo ambi ba nza? Kaambya mitindo, na ewe ele na maa kyimookye!»

Yesu abikye moto ooli na maloko mabe

²⁶ Bobele bamba ya koma o mokyisi njwa Genesalete moli o mokukulu njwa maa ma Galileya. ²⁷ Waa abwa Yesu o vato, moto monkoko wa mokyisi me aesi ya mobenga. Moto me abaka na maloko mabe. Tata kalakala, taalate na bitobu, taabe na o ingambi, kasi kabe nde o malita. ²⁸ Waawene moto oli na maloko

mabe Yesu, amba ya anjana njwange, amba yakaa o makolo me, amba ya woko na bokosi yokye: «Yesu Njwana wa Nwaphongo owa Ikolo, nga na we lowo iye? Na ongye na we, sankyela bobele!» ²⁹ Awoko babona pho Yesu awoko na boloko bobele obokye botokoko. Boloko phabaka bomoakya mbala nzikye; emba babaka bamokangye na munyoko na maloko na makolo, kasi mbala iso abaka kabile muna munyoko, emba boloko me phabaka bomovakye o bokye. ³⁰ Yesu amba ya motuna yokye: «Nkombo ya we nza?» Amba ya anola yokye: «Nkombo ya nga Boikye.» Awoko babona pho maloko mabe maikye mamunyoko. ³¹ Maloko me mamba nyingonela na Yesu mekye: «Salovaka o ibela siinene siizindo!»

³² Yabaka wamoko bokanda bonene pha mangulu mabaka makye miluka ntoma ya iza o ngomba. Maloko mabe me mamba ya woko na Yesu obokye: «Olole tonoko o mangulu mama!» Yesu amba maanolela. ³³ Mbala yonkoye maloko mabe mambatoko oka moto me mambakye nyoko o mangulu. Bokanda pha mangulu bosoko phaamba ya uta o ikolo sa ngomba noko wakye phango mivaka o ebale noko waazinda mango. ³⁴ Waawene babanze ba bokanda pha mangulu lowoko lolekaa, bamba ya lota mambangu, bamba kye imola simo me o Genesalete na o nkyisi yaa mambale. ³⁵ Bato bamba ya kye kyeka lowoko lolekaa. Waakoma béé waali Yesu, bamba ya zwa moto ootokoko béé maloko mabe azasi o makolo ma Yesu, alati bitobu, abuto na bolaa. Emba bato bamba iila. ³⁶ Baawenekye masoko malekaa, bamba ya imola bebi ndenge ebikyi moto oobakyi na maloko mabe. ³⁷ Emba bato basoko ba Genesalete bamba ya onga na Yesu obokye amane o mokyisi njwa béé pho babaka na kokoko. Yesu amba ya kpela o vato noko waabutwa yo. ³⁸ Moto owatokoko béé maloko mabe amba onga na Yesu yokye: «Bo ozingyi, le nakyende na we!» Kasi Yesu amba woko ne yokye: ³⁹ «Butwa oka ya we! Kye imola iso ikyesi Nwaphongo pho ya we!» Bobele moto me amba ya kye mimola o mokyisi munoko maphoko maakyesi Yesu pho ye.

Yesu abikye Njwana wa Yailo na njwanjwasi owa bolosi pha malongo

⁴⁰ Waabutwa Yesu o mokukulu moyoko njwa maa maanene, bato baikye bamba ya moyamba pho babaka bamoziya. ⁴¹ Moto monkoko nkombo ye Yailo, mokonzi njwa ingambi sa makyita, amba ya mivaka o makolo ma Yesu aesi ya onga Yesu obokye aye o ingambi se. ⁴² Pho njwana we nde mokoko wa njwanwasi, wa mbula iko mbuka ibale ali nde mowe. Waaba Yesu kakyende omoko, bato baikye ba mokatitisa mboka eso sa bongo itambula.

⁴³ Njwanjwasi mokoko owa bolosi pha malongo abaka wamoko. Mbula iko mbuka ibale malongo mabaka mamotokoko nde botokosi satenya. Aunvaka mbolo ye iso yaabaka ne pho ya iphuta ba muunganga, kasi na moto monkoko taika koka imobikya. ⁴⁴ Amba yaa o sima ya Yesu, aesi yakuma songye ya etobu ya Yesu, mina wamoko, malongo maesi ya tenya. ⁴⁵ Yesu amba

yatuna yokye: «Oonkumi nza?» Baso bamba anola bekye banga phe. Petelo amba ya wo na Yesu yokye: «Moteye, eli bato baikye baaezingyi, baa ekatitise.»⁴⁶ Kasi Yesu yokye: «Moto monomankumi, pho naokyi phemboko etokosi o nzoto ya nga.»⁴⁷ Njwawasi aesi ya wene obokye bamoebi. Na itekyenelele siso, amba ya kye mivaka o makolo ma Yesu. O boo pha bato baso amba ya moimola ntina eemokumi ne na boobikyi yo.⁴⁸ Yesu amba ya wo ne yokye: «Nwana wa nga, ianola sa we siebikye, kyende na bolaa.»

⁴⁹ Waaba Yesu kawo babona, moto monomankumi ambauta o ingambi sa Yailo, mokonzi nwa ingambi sa makyita. Amba ya wo ne obokye: «Nwana wa we wa wawasi awee, sakula tungyisa Moteye»⁵⁰ Kasi Yesu abaka kamookye boko kawo yo. Amba wo na Yailo yokye: «Saila, ba nde na ianola, njwana wa we amobika.»⁵¹ Waakoma Yesu o ingambi sa Yailo, taikaka anola obokye bato basuu banyoko ne, manya nde Petelo, Yoane, Zake na ango na nyango wa njwana.⁵² Bato baso babaka balele na imiima pho ya njwana. Emba Yesu amba ya wo na beke yokye: «Beke salela! Taikyi waa, alasi nde ebu.»⁵³ Kasi bato bamba moekye. Pho baebaka obokye njwana ambo waa.⁵⁴ Kasi Yesu amba mophila o eboko, amba anwana yokye: «Nwana, injwa!»⁵⁵ Nwana akuli butwa na bomoko, aesi ya njwa. Emba Yesu amba ya wo na beke obokye bamophe ntoma ya izaa.⁵⁶ Baboti ba njwana bakamwaka na boikye kasi Yesu amba bakatela obokye beke saimola na moto maphoko maalekaa.

Yesu atomi baekosi iko mbuka babale

(Matiye 10.5-15; Malako 6.7-13)

9 Yesu amba ya angyinya baekosi iko mbuka babale. Amba ya baphe mwiya na bokonzi pha itokoko maloko maso mabe na ibikya malosi.² Sima, amba batoma ikye mimola Bokonzi pha Njwaphongo na ikye mibikya bato ba malosi.³ Amba ya wo na beke yokye: «Ookokye beke o imbanga, saphila ekpele na yoko: Ebe motuu, ebe ikuba, ebe ntoma, ebe na baphalanga. Moto na monomankumi saphila basimisi babale.»⁴ Bo baeyambi o ingambi soko, obee nde wamo tee noko waamumana beke o mokyisi me.⁵ Ka bo bato ba mokyisi monomankumi tebaeyambi, mana o mokyisi me, lasa mobulubutu njwa mokyisi njwa beke mooli o matambe ma beke pho ya ibaweninya obokye bakyesi boke.»⁶ Emba baekosi bamba ya kyemde, baesi ya lekana o nkyisi iso ikye miimola Simo Elaa na ikye mibikya bato ba malosi.

Elode kamitune pho ya Yesu

(Matiye 14.1-12; Malako 6.14-29)

⁷ Mokonzi Elode aokaka maphoko maso malekane. Malondo mambaunva ne. Pho bato bakyi bawoko pho ya Yesu obokye: «Eli Yoane Mobatise akundoo.»⁸ Bana bekye: «Eli Eliya atokosi!» Baayoko bekye: «Eli monomankumi na baimosi ba Njwaphongo akundoo!»⁹ Kasi Elode yokye: «Yoane, nga mampenza namotena moto. Kasi

moto ookokule oka nga na ngambo eso oyo nza?» Yan-go mena Elode alukaka iwene Yesu.

Yesu azeye bampele nkoto itano

(Matiye 14.13-21; Malako 6.30-44; Yoane 6.1-14)

¹⁰ Waaya butwa be, batoma bamba ya imola Yesu maphoko maso maakyelaka be. Yesu amba ya kye na beke o mokyisi moobangye beke Betesaida.¹¹ Kasi waaeba bato obokye akye, bato baikye bamba mobenga. Yesu amba bayamba, amba butwa ibawole pho ya Bokonzi pha Njwaphongo na ibikya babaka na phowa ya ibika.¹² Wa tata ikoma nkoko, batoma iko mbuka babale bamba ya wali Yesu baesi ya wo ne obokye: «Buya bato baso pho bakylene o nkyisi yaa mambale na oka bato baali o manzabi, pho bakye luka bilangyi na ntoma ya izaa. Pho wawa toli mi elele ya bokye.»¹³ Kasi Yesu amba ya wo na beke yokye: «Beke mampenza o baphe ntoma ya izaa.» Baekosi bekye: «Toli nde na mapa matano na swe ibale bobele. Ozingyi obokye tokye omba ntoma ya izaa pho ya bato baso baba?»¹⁴ Bampele phenephe nkoto itano babaka wamo. Yesu amba ya wo na baekosi yokye: «Obazasa biboko biboko ba bato mako matano matano.»¹⁵ Baekosi bamba kyela nde bomoko, bamba zasa bato baso.¹⁶ Yesu amba ya kpa mana mapa matano na swe ibale. Amba ya tomba miyo o ikolo, apambosi mapa na ina swe. Amba ya makyese, amba ya phe baekosi beke pho bakabele bato.¹⁷ Bato baso bamba zaa, bamba oka. Bamba ongo bikyesi bya otwaka be, bamba tonza banyanzima iko mbuka babale.

Petelo awo yokye Yesu ali Masiya

(Matiye 16.13-19; Malako 8.27-29)

¹⁸ Mokoko monomankumi Yesu na baekosi beke bakyeke beke o elele yoko ya indende. Yesu amba ya batuna yokye: «Bato bawoko obokye nga nali nza?»¹⁹ Baekosi bamba ya mobuyisa bekye: «Bakyi bawo bekye: «Iwe Yoane Mobatise, bana bekye: Iwe Eliya, baayoko bane wo bekye: Iwe oli monomankumi na baimosi ba Njwaphongo baa phanza akundoo.»²⁰ Yesu amba ya batuna yokye: «Ka beke, kowo obokye nga nali nza?» Petelo amba ya buya yokye: «Iwe oli Masiya owa lotomela Njwaphongo.»²¹ Yesu amba bakatela na bokusi obokye beke saloimola na moto.²² Emba Yesu amba ya bakya yokye: «Nwama wa Moto asengyesi ioka bolosi boikye. Bankumu, bakonzi ba banganga ba Njwaphongo na bateye ba mibeko baamole. Baamoboma. Kasi o sima ya nkoko iyato, amokundwa.»

Ndengye ya ibenga Yesu

²³ Sima, Yesu amba ya wo na bato baso yokye: «Bo moto kazingye imbenga, aleke iumunya pho ya nzoto ye, anyanya ekulusu ye moko na moko ambe mbenga.»²⁴ Pho, moto ozingyi ibikya bomoko phe aabobungya. Kasi moto owa mobungya bomoko phe pho ya nga aabobikya.²⁵ Bo moto azwe ezwele ya mokyisi munsoko, kasi bo ambi bungya bomoko phe naa

ani boḥḥ yo mampenza, amozwa itomba iye? ²⁶ Bo moto kaokye ḥḥ phḥ ya nga na phḥ ya maloba ma nga, inga Nwana wa Moto, na nga namooka ḥḥ phḥ ye me, waamoya nga na nkyemḥ ya nga, na eyaaka Tata na eyaaka banze basantu. ²⁷ Nde phele na wḥ na bée ngakye bana o nte ya bée bali wawa ete bawe phanza saika wene Bokonzi pha Nwaphongo.»

Petelo, Yoane na Zake baweni Yesu o nkyemḥ ya Nwaphongo

(Matiye 17.1-8;Malako 9.2-8)

²⁸ Nkolḥ ḥwambi sima ya maphḥḥ mamana Yesu amba ya kpa Petelo, Yoane na Zake amba ya baa na bée o ikolo sa ngomba phḥ ya ibḥḥndele. ²⁹ Waaba Yesu kabḥḥndele, boḥ phe phamba ya butwa ndengye esuu, na bitobu bée bamba ya butwa bitane pḥepḥ. ³⁰ Mbala yḥḥḥ, bato babale babutwaka basolole na Yesu, yabaka: Mose na Eliya, ³¹ babawenekye balungami na nkyemḥ eya ikolo. Mose na Eliya babaka bawḥḥ na Yesu phḥ ya mowesi ḥwa mokye yo waa o Yelusaleme. ³² Petelo na bebi ne bawaka na ebuu. Waaumwa be, bamba ya wene nkyemḥ ya Yesu na bato babale babaka batemi ne. ³³ Imbele saluka Mose na Eliya iika Yesu, Petelo amba ya wḥ na Yesu yokye: «Moteye, eli bolaa obokye toikale wawa. Tomotonga ndalaku iyato: Mḥḥḥḥ phḥ ya we, mḥḥḥḥ phḥ ya Mose, mḥḥḥḥ phḥ ya Eliya.» Kasi Petelo taikaka eba yaabaka yo ka wḥ. ³⁴ Waaba Petelo kawḥ babona, ipata sḥḥḥḥ siesi ya baziba. Waa baziba impata, baekosi bawenekye bḥḥḥ. ³⁵ Uta o ipata, ḥwesi mḥḥḥḥ ḥwaokanaka mowḥ obokye: «Oyo ali Nwana wa nga, oḥḥi nga, omookye!» ³⁶ Waaunva iokana ḥwesi mamuna, baweni Yesu nde yo mampenza. Baekosi baesi ya ikala bose, mi nkḥḥ me, tebaikaka imola na moto maphḥḥ maawenekye be.

Yesu abikye munzenga mḥḥḥḥ ooli na bolḥḥḥḥ bobḥ

(Matiye 17.14-18;Malako 9.14-27)

³⁷ Sima ya mokḥḥḥḥ mḥḥḥḥ, Yesu na baekosi bée baato bamba ya uta ngomba. Moluku ḥwa bato moikye ḥwaamba yakye vana ne. ³⁸ O nte ya moluku ḥwa bato babana, moto mḥḥḥḥ abaka kaḥḥwane yokye: «Moteye, naebḥḥḥḥ, okyekye ḥwana wa nga wa lele, phḥ ali ḥwana wa nga nde yo mḥḥḥḥ!» ³⁹ Mbala nzikye bolḥḥḥḥ bobḥ bomoakya, ḥwana kabutwe iaḥwana, bomuny-ingyinya na bokusi, kabutwe itḥḥḥḥ luulu o mḥḥḥḥ, bomunyḥḥḥḥ emba teboomane ne bomanela. ⁴⁰ Naongakyi na baekosi ba we obokye batḥḥḥḥḥḥḥḥḥ me, kasi tebaikyi bokoka.» ⁴¹ Yesu amba ya wḥ yokye: «Bee bato babe na baazanga ianola. Nasengyesi iba na bée na ikanga motema phḥ ya bée tee nḥḥḥ imbele iye?» Emba amba ya wḥ na moto me yokye: «Yaka na ḥwana wa we wawa.» ⁴² Waakoma ḥwana phenephe na Yesu, bolḥḥḥḥ bobḥ phaamba movaka o se, phaamba muny-ingyinya na bokusi. Kasi Yesu amba ya phaphala na bolḥḥḥḥ bobḥ me, amba bikya ḥwana, emba amba mobuyisa ango. ⁴³ Bato basḥ bamba kamwa na bonene pha Nwaphongo.

Yesu akuli imola iwa se

(Matiye 17.22-23;Malako 9.30-32)

Waaba bato basḥ bakamwe na masḥ makyele Yesu, Yesu amba ya wḥ na baekosi bée yokye:

⁴⁴ «Oka na bolaa maphḥḥ mamowḥḥḥḥ nga unḥwanḥwa eye: Bamoungya Nwana wa Moto o mabḥḥḥḥ ma bato.» ⁴⁵ Kasi baekosi tebaikaka eba ntina ya maphḥḥ mamana. Mayele ma bée temaikaka ingwa phḥ ya isḥḥḥḥ, bambaka na lota ituna Yesu ntina ya lowḥḥ me.

Olekyi bebi na ngambo nza?

(Matiye 18.1-5;Malako 9.33-37)

⁴⁶ Mokḥḥḥḥ mḥḥḥḥ, baekosi bamba yaika ziko phḥ ya iyeba nza oolekyi bebi na ngambo. ⁴⁷ Yesu aebaka maumunya ma be. Amba ya kpa ḥwana mḥḥḥḥḥḥḥḥḥ oo mokye, amba ya moteye phenephe ne. ⁴⁸ Amba ya wḥ na bée yokye: «Owa moyamba ḥwana oyo na nkombo ya nga, mena anzambi nga mampenza. Ka oonzambi, ayambi na moto owa ntoma. Phḥ oolekyi mokyeḥḥ onte ya bée basḥ, yo mḥḥḥ oolekyi na ngambo.»

Otoo eyine ali mbale na be

(Malako 9.38-40)

⁴⁹ Yoane amba ya wḥ na Yesu yokye: «Moteye, toweni moto mḥḥḥḥḥḥḥḥḥ malḥḥḥḥ mabe na nkombḥḥḥḥ ya we. Tounvakyi mokatela phḥ taebengye na banga.»

⁵⁰ Kasi Yesu amba ya mobuyisela yokye: «Samokatela, phḥ otoo eyine ali mbale na be.»

Bato ba mokyisi mḥḥḥḥḥḥ ḥwa Samaliya baleḥ iyamba Yesu

⁵¹ Waakoma imbele sa Yesu sa imana o mokyisi mu-mu phenephe, amba ya kana ita kyende o Yelusaleme. ⁵² Amba ya toma batima phanza. Bamba ya kyende o mokyisi mḥḥḥḥḥḥ ḥwa Samaliya phḥ ya ikye bḥḥḥḥḥḥ iyaa se. ⁵³ Kasi bato ba mokyisi me ba lekye imoyamba phḥ kaya kyende o Yelusaleme. ⁵⁴ Waawene Zake na Yoane babona, bamba ya wḥ na Yesu bekye: «Nkolo, ozingyi obokye totome nkakye eute o ikolo ebakpelemele baunve?»

⁵⁵ Kasi Yesu amba ya ekpana bili be, amba bakatela na bokusi. ⁵⁶ Emba bamba ya kyende o mokyisi mosuu.

Baazingye ibenga Yesu

(Matiye 8.19-22)

⁵⁷ Waaba bée o nzela, moto mḥḥḥḥḥḥḥḥḥ amba ya wḥ na Yesu yokye: «Nameobenga mbale esḥ eya mokyemikye we.» ⁵⁸ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Manzumbu mali na bikakala, manyḥḥḥḥ ma ikolo mali na moobo; ka Nwana wa Moto tali na ná elele ya ilangya moto.»

⁵⁹ Yesu amba ya wḥ na moto mosuu yokye: «Imbengye!» Kasi moto mḥḥḥḥ amba ya mobuyisa yokye: «Taande nataa kye kunda tata.» ⁶⁰ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Le bawe bakunde bawee ba be; kasi iwe, kyende kye imola Bokonzi pha Nwaphongo.»

⁶¹ Moto mosuu amba kula ya wḥ na Yesu yokye: «Nko-

lo, namoebenga; kasi tandε nakyε wεnεnε mbala eya suka na ibota sa nga.»⁶² Yesu amba ya wα nε yokye: «Moto ombo tata ikyela o inzabi, bo akuli buya miyo na munsima yo mαna taika kyelama phα ya Bokonzi pha Nwaphongo.»

Yesu atomi baekosi makoo sambo mbuka babale

10 Sima ya maphαα mε, Nkolo Yesu amba kula ya αbato basuu mako sambo mbuka babale. Amba ya batoma babale babale o boo o nkyisi yaamokyε mikyε yo.² Amba wα na bεε yokye: «Mbuma ya inαα ili nzikye o inzabi, kasi bato baetoma tefali baikye. Onga na mokolo inzabi atome bato baetoma baikye phα baya munαkyεε mbuma.»³ Kyendε! Naetomi ndokolo mampate o nte ya mangαα.⁴ Saphila baphalanga, ebe ikuba, ebe bikoto. O nzela, sakyemitemε phα ya iphe bato mambote.⁵ Waamunyαα bεε o ingambi ααααα, kota wα phanza bobo: “Bose bo bee o ingambi sisi!”⁶ Bo moto wa bose ali wamα, bose pha bεε phamoikalane, ka bo moto wa bose tali, bose pha bεε phamoebutolela.⁷ Ba nde o ingambi mε, za ombe na nywa isα yaamoephε bε. Phα moto wa etoma asengyesi izwa iphuti sε. Sakula kyeluka iba babutu o mangambi masuu.⁸ Waamunyαα bεε o mokyisi mαααα, bo bato ba mokyisi mε baeyambi, zaa yaa moephε bε.⁹ Bikya bato ba malαsi bali omα, emba wα na bato basα obokye: “Uηwanηwa eye Bokonzi pha Nwaphongo boekomesi oli bε!”¹⁰ Kasi waamunyαα bεε o mokyisi mαααα, bo bato ba mokyisi mε te baeyambi, ααααα o musαααα o wα na bato mε obokye: “Tolasee mobulubutu ηwa mokyisi ηwa bεε moobandemakyi o matambe ma banga, toeyikyesi ηwango. Oombe nde eba obokye Bokonzi pha Nwaphongo bokomi phenephε.”¹² Nawα na bεε nga kye mokααα ηwaa mosambisa Nwaphongo bato, etumbu ya mokyisi maamuna yamoleka eya Sodααα.»

Nkyisi iile ianola Yesu

(Matiye 11.20-24)

¹³ «Ngααα ya wε mokyisi ηwa Kolazina, ngααα ya wε mokyisi ηwa Betesaida! Phα bilekyesako bakyelaka nga oka bεε, bo na bikelaka nde o Tula na o Sidona, bato ba nkyisi mε nde baunva lata mangαα, nde baminga mbutu phα ya iwεninya obokye ba bαααα mobeisi ηwa bε.¹⁴ Yango mena mokααα ηwa mosambisa Nwaphongo bato, etumbu ya bεε yamoleka eyaaka Tula na Sidona.¹⁵ Na wε, mokyisi ηwa Kapalanauma, koumunya obokye wamo baa ααααα o ikolo? Wamouta ααααα o mokyisi ηwa bawee.»¹⁶ Yesu ambakula ya wα na baekosi bεε yokye: «Moto okoeyokye, kanzokye; moto okoelε, kandε; ka moto okondε, kalε Yo owantoma.»

Ibutwa sa baekosi mako sambo mbuka babale

¹⁷ Bobelε, baekosi mako sambo mbuka babale bamba ya butwa na nkyisa boikye bekye: «Nkolo, na malααα mabe malookye wa phaphale banga na mango

na nkombo ya wε.»¹⁸ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Nawεnkyε Molemba kabiya, kaute o ikolo ndokolo munkakasi.¹⁹ Okyemela, naephεkyε bokonzi pha ikyita manzαα na maphalakasa saekyela ekpele, na unva bokusi bosα phα munguna. Ekpele yαααα teekokyi iekyela bobε.²⁰ Kasi bεε sa kumba phα malααα mabe maeyokye, kumba nde phα Nwaphongo akoma mankombo ma bεε o ikolo.»

Yesu ali na nkyisa

²¹ Imbelε mε, Yesu atondi na nkyisa ya Bolααα Bosantu, amba ya wα yokye: «Tata, Nkolo wa ikolo na munse, naephε melεsi phα ya maphαα maαbombela wε bato ba malondo na baaekola, omaweninye oka bato baate bali na ngambo. Phele, Tata, wazinga obokye wabee baabona.²² Tata aambya maphαα masα o mabααα ma nga. Moto na mαααα taebe Nwana bo teebe Tata, ebe moto takokyi eba Tata bo teebe Nwana na baazingyi ηwana ibaweninya booli Tata.»²³ Emba Yesu amba ya miekpinya oka baekosi bεε, amba ya wα na bεε nde bεε mampenza yokye: «Nkyisa ili na miyo mawene maphαα maawene bε!²⁴ Phα na wα na bεε ngakye, baimosi baikye, bakonzi baikye, bazingaka iwεne maphαα maawene bεε mama, kasi tebaika mawene, na iyoka maphαα maokye bεε mama kasi tebaika maoka.»

Ete ya Mosamaliya molaa

²⁵ Moteye wa mibeko mαααα amba ya tεmε phα ya imeka Yesu. Amba ya motuna yokye: «Moteye, nakyele bo phα nazwe bomαα phα bobelε?»²⁶ Yesu amba mobuyisa yokye: «O mobeko bakoma bo? Kotangye omα bo?»²⁷ Moto mαna amba mobuyisa yokye: «Osen-gyesi izinga Nwaphongo Nkolo wa wε, na ndondo yαααα, na molimo ηwa wε munsα, na bokusi pha wε bosα na nα maumunya ma wε masα, ombe na zinga nwebi na wε bookomizingye wε mampenza.»²⁸ Yesu amba wα nε obokye: «Obuye na bolaa. Kyela nde bomαα wamobika.»²⁹ Kasi moteye wa mibeko alukaka imilongya, amba tuna Yesu yokye: «Nwebi na nga nza?»³⁰ Yesu amba mobuyisa yokye: «Moto mαααα kaute o Yelusaleme kakyendε o Yeliko. Aesi ya kye kaa o mabααα ma baibi, baesi ya mobαααα mbolo ye isα, bamokutibi nzi, bakyεε, baikiyi moika nde mowe.³¹ Sakαα, nganga ya Nwaphongo mαααα aesi yalekana wamα. Waawene yo moto mαna, abandi mopha ηwa nzela moyαα, alekaa.³² Molewi mαααα nde bomα, aesi yakoma o elele mε, aweni moto mε, abandi mopha ηwa nzela mooyαα, alekaa.³³ Kasi Mosamaliya mαααα aesi yalekana nε minzela mε. Waawene yo moto owakutubaka baibi, amookyesi ngααα.³⁴ Asusinye phenephε nε, amosweye mauta na malεku o maphota αααα wa mokanga yo na bitato ba bitobu. Sima, amba mokpesa o ikolo sa punda ye, amba kye nεε o ingambi sa babutu, omα, abuto imosalisa.³⁵ Waa ye bunya, Mosamaliya aesi ya ααααα bibende babale babaphalanga, aesi ya biphe mokolo ingambi, amba wα nε yokye: “Banza moto oyo na bolaa. Bo

otakosi baphalanga basuu pho ya imosalisa, namoya ebuyisa bée wamoya lekana nga wawa.”»³⁶ Yesu amba ya tuna moteye wa mibeko yokye: «Pho ya we, onte ya bato baato babana, oomiteye nwebi wa moto owakaa-ka o maboko ma baibi nza?»³⁷ Moteye wa mibeko yokye: «Eli moto owamookyelaka ngong.» Emba Yesu amba ya wo ne yokye: «Kyende, na we o kye kyela bom.»

Yesu akye oka Malata na Maliya

³⁸ Waaba Yesu na baekosi bée o nzela, amba ya nyolo o mokyisi mwanam. Nwanwasi mwanam abaka omu nkombo ye Malata, amba moyamba o ingambi se. ³⁹ Yo abaka na nwanam nyango wa nwanwasi nkombo ye Maliya, owa zalaka phenephe na makolo ma Nkolo pho ya iyoka mateya me. ⁴⁰ Malata amitungyisaka na boikye pho ya bitoma. Mbala yonyonyo amba ya waw na Yesu yokye: «Nkolo, toowene bobo boondesi nwanam mama bitoma biso nga mampenza? Wo ne aya nsunga.» ⁴¹ Nkolo amba mobuyisa yokye: «Malata, Malata, komitungyisa na ikyemimiima pho ya mapho maikye, ⁴² kasi nde lowo kwanam looli na ntina enene. Maliya akosi iyalo kwakosi siilekyi bolaa, na moto mwanam etaamobolobolob sango.»

Yesu kateya baekosi bée ibondele

11 Mokosi mwanam Yesu abaka o elele yonyonyo kabondele. Waunva yo, mwanam na baekosi bée amba ya wo ne yokye: «Nkolo, oleteya ibondele bo wateyaka Yoane Mobatise baekosi be.»² Yesu amba ya wo na bée yokye: «Waabondele bée, nde kowo bobo:

Tata,
nkombo ya we ebe esantu.
Bokonzi pha we boye.

³ Olophe mokosi na mokosi ntoma isengyesi na banga.

⁴ Ololimbisa masumu ma banga!
Pho na banga tolimbisa bebi baalokyele bobo.
Sa anola obokye Munguna alomekye.»

⁵ Yesu ambaya kula wo na bée obokye: «Umunya obokye mwanam na bée ali na ekamba, ambikye onga ne na molengyela yokye: “Nwebi na nga, ombekya, mapa maato, ⁶ pho mwanam na bebi na nga oli o imbanga akomi oka nga unwanwa eye sili na ekpele ya imophe.”⁷ Emba oli o motema nwanam ingambi, kambe mobuyisa yokye: “Le ntungyisa! Unwanwa eye ingambi siimbokangyema; nga na bana banga toumbo milangya, sikokyi ikula langwa pho ya iyaephe mapa.”

⁸ Nawo na bée, na bo talango pho ya imophe mapa me pho ya ekamba ya be, amba nde langwa pho ya etungu ya iyonga ya nwebi ne amba amophe isoo isengyesi ne.

⁹ Yango mena nga na wo na bée ngakye: “Onga, bamoephe; luka wa mozwa, komola ekomba, bamoeyingoleta.”¹⁰ Pho moto okoongye bamophe, moto okolukye kazwe, bazibolele ekomba ookokomole. ¹¹ Bo mwanam onte ya bée ali anga wa nwanam, bo nwanam we amoongyi swe, akokyi imophe nzoo? ¹² Naa

bo amoongyi ikye, aamophe iphalakasa? ¹³ Bo bée bato babe koebe iphe bana ba bée mbolo indaa. Ya moba boo na Ango wa bée owa ikolo okoambya Bolobob Bosantu phe oka baabongye!»

Yesu katokobolob mabe na mwiya nwanam Nwaphongo

¹⁴ Mokosi mwanam, Yesu abaka katokobolob bobo bobo phaa buyaka moto mwanam mbubu, watokobolob bobo me, mbubu mwanam abuto iwo. Bato bamba kamwa na boikye. ¹⁵ Kasi bato bayoko bekye: «Eli Belezebula, mokonzi nwanam malobob mabe omophe mwiya nwanam itokobolob mabe!»¹⁶ Baayoko balukaka imumeka, bamba onga ne obokye akyele elekyesako ekye weninya obokye mwiya nwanam moute na Nwaphongo.

¹⁷ Kasi Yesu aebaka maumunya ma be, amba ya wo na bée yokye: «Bokonzi bosoo bookabwa phango mampenza, phamunyangwa emba mangambi mamouwa mana o ikolo sa maayoko. ¹⁸ Ka bo Molemba yo mampenza akabwa, bokonzi phe phamoteme ndengye'ye? Pho bée kowo obokye nga natokobolob malobob mabe na mwiya nwanam Belezebula. ¹⁹ Boebe obokye nga natokobolob malobob mabe na mwiya nwanam Belezebula, ka bato ba bée bamatokobolob na mwiya nwanam nza? Yango mena bato ba bée mampenza bamiweninya obokye oli na ekpee. ²⁰ Ka boebe obokye nde na eboko ya Nwaphongo nga na tokobolob milimo mibe, emba Bokonzi pha Nwaphongo boekomesi.»

²¹ «Pho bo moto mokusi, na binwanele bée bikusi kabanza ingambi se, mbolo ye yamoba na bolaa.

²² Kasi nde bo moto mosuu oomolekyi na bokusi aesi, amobobolobi bina binwanele bisoo bibakyi yo kalemele, emba amokaba mbolo isoo ibobolobi yo.»

²³ «Moto ootoli na nga mbale, ali munguna nwanam nga. Moto ootonsungye o ibokya, kanyangole.»

Wakule ya butwa bobob bobo

²⁴ «Watokobolob bobo o nzoto ya moto, bokye miengyebana o bokye, bokye miluka elele ya iba. Bote-mozwe elele, bomiwale obokye: “Namobutwa o ingambi sa nga sabaka nga.”²⁵ Waaya butwa phango, boya zwa ingambi me basikombi, basibongye na bolaa.

²⁶ Bobele mombe kye kpa mbengo ya malobob masuu sambo maamolekye na bobo; maambe ya nyoko makyee zala; emba mobesi nwanam moto mwanam mobutwe mobe koleka bowabaka nwanam phanza.»

Yaakolo nkyisa

²⁷ Waaunva Yesu iwo babona, nwanwasi mwanam amba ya nwanam onte ya bato yokye: «Nkyisa na ibuu saenyanyaka na mabele maa enywangyaka!»²⁸ Kasi Yesu amba mobuyisa yokye: «Nkyisa ili nde na bato baaokye Iloba sa Nwaphongo bambe na sikyelele!»

Bayuda baongye elekyesako

²⁹ Waaba moluku nwanam bato baye waali Yesu, amba butwa iwo yokye: «Bato baloko eye bali bato babe. Baongye elekyesako, kasi etebawene na elekyesako

ḡḡḡḡ, bote ebe nde eyaaka Yona eyaunva b̄eē wene. ³⁰ Ph̄ bo wabaka Yona elekyesako ph̄ ya bato ba Niniwe, nde bom̄ Nwana wa moto amoba elekyesako ph̄ ya bato ba l̄l̄ eye. ³¹ Mok̄l̄ ḡwaa mosambisa Nwaphongo bato, mokonzi wa ḡwanḡwasi ḡwa Saba amoya phunda bato ba l̄l̄ eye, ph̄ auti itakye iya oka maloba ma zebi sa Salomo. Kasi oli wawa alekyi Salomo! ³² Mok̄l̄ ḡwaa mosambisa Nwaphongo bato, bato ba Niniwe bamophunda bato ba l̄l̄ eye ph̄ bato ba Niniwe bab̄ngyaka mobesi ḡwa b̄eē waa okaka b̄eē mateya ma Yona. Kasi ooli wawa alekyi Yona!»

Tala ya nzoto
(Matiye 5.15;6.22,23)

³³ «Moto taalosa tala ph̄ ya iebomba na ph̄ ya iekukya na katini, kasi kaeteya o ikolo sa mesa ph̄ bato bas̄ banȳl̄ o ingambi bawene na bolaa. ³⁴ Miyo ma we mali tala ya nzoto ya we. Bo miyo ma we mali malaa, nzoto ya we mobimba kyingyengye saa. Ka bo miyo mawe temali malaa, nzoto ya we mobimba ili o enzombi. ³⁵ Yango mena okyebe obokye saa eeli o motema ḡwa we yango sabutwa enzombi. ³⁶ Bo nzoto ya we mobimba kyingyengye saa, n̄ḡḡ ḡwana ete tali o enzombi, nzoto ya we mobimba yamungyengye saa, ndokolo bokoengyengye tala.»

Bafalisayi na bateye ba mibeko bato ba ḡḡḡḡ
(Matiye 23.1-36;Malako 12.38-40)

³⁷ Waa unva Yesu iw̄, mofalisayi m̄ḡḡḡḡ amba ya mobanga na iza okaka ye. Yesu amba nȳl̄ o ingambi sa mofalisayi me, amba kye zala o mesa. ³⁸ Mofalisayi amba kamwa waa wene yo Yesu kaze sataa kunyola se. ³⁹ Emba Nkolo amba ya w̄ na mofalisayi me yokye: «Kyeka boli b̄eē, b̄eē bafalisayi, kokunyole nde ikolo sa bak̄ph̄ na sa basaani, kasi o motema ḡwa b̄eē, watonda na phowa ya iiba na ya it̄mb̄.» ⁴⁰ Bibubusi! Owakyela bii nze teeli yo owakyela na bii motema? ⁴¹ Kabela nde babola iili o motema ḡwa ba k̄ph̄ na ili o basaani ba b̄eē, emba is̄ yamoba p̄e ph̄ ya b̄eē. ⁴² «Nḡnḡ ya b̄eē bafalisayi! Ph̄ kophe Nwaphongo m̄ḡḡḡḡ ph̄ ya iko ya maakyi ma solo elaa na ya ndunda is̄ iinkyinkyi kasi kobungye bosembo na lozingo ph̄ ya Nwaphongo; nzuka eli lango losengyelakyi b̄eē ikyela, saleminya iiȳḡḡ.»

⁴³ «Nḡnḡ ya b̄eē bafalisayi! Kozingye izala o biziye ba o boo o Mangambi ma makyita, kizingye na obokye baebeyakye o n̄ḡḡḡ. ⁴⁴ Nḡnḡ ya b̄eē! Oli ndokolo malita maatemabane, kasi bato batambule o ikolo sa mango saeba!» ⁴⁵ M̄ḡḡḡḡ wa bateye ba mibeko amba ya w̄ na Yesu yokye: «Moteye, bo w̄ we babona, ka kotole banga!» ⁴⁶ Yesu amba buya yokye: «Nḡnḡ ya b̄eē me, bateye ba mibeko! Ph̄ b̄eē kophisa bato biphesi bizito o nkukyi kasi b̄eē toobikume n̄ḡḡ na munse m̄ḡḡḡḡ. ⁴⁷ Nḡnḡ ya b̄eē, kotongyele baimosi ba Nwaphongo malita malaa, kasi ya baboma ba nk̄ḡḡ ba b̄eē!» ⁴⁸ Koteya obokye koanole yakyela bank̄ḡḡ ba b̄eē. B̄eē baboma baimosi ba Nwaphongo, b̄eē kombe batongyela mana malita.

⁴⁹ Yango mena Nwaphongo na zebi se aw̄ yokye: «Naabatomela baimosi na batoma, bamoboma bakyi, bamunȳḡḡḡ baȳḡḡ.» ⁵⁰ Ph̄ obokye bato ba l̄l̄ eye bazwe etumbu ph̄ ya baimosi ba Nwaphongo bas̄ baaboma b̄eē uta o etatele ya mokyisi. ⁵¹ Tata waa boma b̄eē Abele n̄ḡḡ oka Zakaliya owa boma b̄eē onte ya etumbelo na elele esantu. Phele na w̄ na b̄eē, bato ba l̄l̄ eye bamozwa etumbu ph̄ ya bato bas̄ baaboma be.

⁵² «Nḡnḡ ya b̄eē bateye ba mibeko! Wa kpa iphungola sa zebi kasi b̄eē mampenza tonȳḡḡ, kasi baazingye inȳḡḡ, b̄eē kobakatele.» ⁵³ Waat̄ḡḡḡ Yesu o ingambi me, bateye ba mibeko na bafalisayi bamba butwa imotungyisa na ȳḡḡ es̄, na imotuna maph̄ḡḡ ndengye na ndengye. ⁵⁴ Bamumekaka ph̄ bamozwe na low̄ḡḡ bo aw̄ low̄ḡḡ lobe.

Nde koiw̄ o phaa
(Matiye 10.26,27)

12 Imbele me, bato baikye bayakaka yaangana wali Yesu, babuto ikyemikyitana o makolo ph̄ ya boikye. Yesu amba tata iw̄ phanza na baekosi b̄eē yokye: «Kyeba na mun̄ ḡwa mampa ḡwa bafalisayi, kyelukye iw̄ obokye: Kyeba na bol̄e pha be. ² Mas̄ maabombama, mamowene. Mas̄ maazite be, mamoebana. ³ Yango mena, mas̄ maaw̄ b̄eē onte ya enzombi, mamookana na moo, ikyik̄ḡḡ b̄eē o itoo onte ya ingambi, bamoiyanwenela o muns̄nḡ.»

Okokyi b̄eē iila
(Matiye 10.28-31)

⁴ «B̄ebi na nga, na w̄ na b̄eē ngakye: Saiila bato baakokyi iboma nde nzoto, kasi tebakokyi ikulakyela ekpele esuu. ⁵ Naeteya moto ookokyi b̄eē iila; iila nde yo ookokyi sima ya iwa sa nzoto, ali na ná bokonzi pha ievaka o lifelo. Ee, na w̄ na b̄eē, eli yo nde moto okokyi b̄eē iila. ⁶ Tebaa ungya nswenswe itano inkyiky na mpata ibale? Kasi Nwaphongo tabungye na m̄ḡḡḡḡ onte ya ye. ⁷ Na ph̄ ya b̄eē, eli nde bom̄. Kaebe na motiya ḡwa suwe ya b̄eē. Yango mena b̄eē saiila, b̄eē oli na ntina eelekyi bokanda pha nswenswe!»

Ianola ndee iangana Yesu
(Matiye 10.32-33;12.32;10.19-20)

⁸ «Nakule w̄ na b̄eē bobo: Moto muns̄ owamoanola o miyo ma bato bas̄ obokye ali moto wa nga, Nwana wa Moto aamoanola o miyo ma banze ba Nwaphongo obokye ali moto we. ⁹ Ka bo moto anzangaa o miyo ma bato, Nwana wa Moto aamoangana me o miyo ma banze ba Nwaphongo. ¹⁰ Moto muns̄ ookow̄le Nwana wa Moto na bobo, baamolimbisa. Ka yo okow̄le Bol̄ḡḡ Bosantu na bobo, ete bamolimbisa. ¹¹ Waamokye b̄eē na b̄eē o Mangambi ma losambo ph̄ yaesambisa o boo pha bazuzi naa bakonzi, b̄eē sami-ima na yaamokye buya b̄eē na ná yaamokye w̄ b̄eē. ¹² Ph̄ imbele me, Bol̄ḡḡ Bosantu amoeteya maph̄ḡḡ mas̄ maasengyesi b̄eē iw̄.»

Ete ya mozwe otoli na malondo

¹³ Moto mōmōmō onte ya bato baabaka wamō amba ya wō na Yesu yokye: «Moteye, wō na ŋwana mama ampē iyalo saaka nga sa ilaka.» ¹⁴ Yesu amba mobuyisa yokye: «Ekō, owankyela munanga na mokabi ŋwa mbolo ya ilaka sa bēe nza?» ¹⁵ Sima amba ya wō na bēe basō yokye: «Kyeba, motema munene ŋwango saeleka! Phō bomō phā moto, na bō abe na ezwele ndengye'ye, teboli phō ya mbolo iili nē.»

¹⁶ Emba amba ya bakpela ete yokye: «Moto mōmōmō wa ezwele abaka na manyete maamobotelaka na boikye. ¹⁷ Abaka kamitune yokye: "Namokyela bō? Phō sili na elele ya ibomba mbolo ya nga iso iye!" ¹⁸ Amba miwōle yokye: "Kyeka bowamokyela nga: Namouwola mampende ma nga, namba tonga masu manene. Namobomba mbuma ya nga ya manzabi na mbolo ya nga iso omō. ¹⁹ Sima, namba miwōle nga mampenza o motema ngakye: Nwebi, oli na mbolo nzikye o ibombo phō ya mambula maikye. Eema, zaa, nywa, kumba!" ²⁰ Kasi Ŋwaphongo amba wō nē yokye: "Ebusuli! Nde o mokō ŋwa lōlō, namokpa bomō phā wē. Ūŋwarŋwa eye iso ibōngye wē, yamoba ya nza?" ²¹ Yesu amba ya bakya yokye: «Oweni lowō looyelele moto ookonukyia ezwele ikye phō yē mampenza, kasi tali na ezwele oka Ŋwaphongo.»

Kyeka nde na Ŋwaphongo

²² Yesu amba ya wō na baekosi bēe yokye: «Yango mena na wō na bēe ngakye: Samiima phō ya bomō phā bēe obokye wamoza ye naa phō ya nzoto ya bēe obokye wamolata ye. ²³ Phō bomō bolekyi ntoma, na nzoto ilekyi bitobu. ²⁴ Kyeka biwawanga! Bēe tebaphikye, tebanōkō, tebali na mampende nana bilele ba ibomba mbolo, kasi Ŋwaphongo kabizeya! Nzuka na bēe baalekye biwawanga na ntina. ²⁵ Moto nza onte ya bēe, phō ya imiima, ookokyi ibakya mokōlō mōmōmō o bomō phē? ²⁶ Kasi emba botookokye ikyela nōnō ŋwana lowō oomokyikyī, ka phō ya'ye kombe miima phō ya maphō maayōkō?»

²⁷ Kyeka baphulele bokotōkōlō bē, bēe tebaakyele etoma, tebaatongye na bitobu. Kasi na wō na bēe ngakye: Ebe na Salomo owabaka na ezwele ikye, taika lata bitobu bilaa bō yōnōyō na baphulele baabana. ²⁸ Ka bō Ŋwaphongo kalasa na bola nkata ya manzabi iili obokye yana bamoivaka o ŋwenya; nzuka na bēe, bato ba ianola sikyikyī. ²⁹ Yango mena, bēe samiimaka obokye tomoza ye, naa tomunya ye. ³⁰ Phō, eli nde bato batebaebe Ŋwaphongo bakye miluka maphō maamana. Kasi bēe, angō wa bēe kaebe obokye bēe osengyesi na mango. ³¹ Kasi taaluka phanza Bokonzi phē, mbolo miina amoekyinzisa yango. ³² Saila, bēe ŋwana bosoo oo mokyikyī! Phō angō wa bēe asepesi iephe Bokonzi!»

Ezwele eeteunve o ikolo

³³ «Ungya mbolo ya bēe, ophe baphalanga mē bato baakamba. Omikyelele makuba maatemakotwe na ezwele eeteunve o ikolo. Omō, mwibi takome na munse temokokyi ieza. ³⁴ Phō elele eli ezwele ya wē, ndondo ya wē yamobaa nde omō.»

Imibōngyia phō ya iya sa Ŋwana wa Moto

³⁵ «Omizekyitinya mbimbi, le batala ba bēe balo-lakye!» ³⁶ Baa ndokolo bato baaziya nkolo wa bēe okoute o eselekō ya bolonga; obokye bō aesi ya komola, bamozibolele izele. ³⁷ Nkōnō na baombo baamoyazwa nkolo wa bē, waamoya butwa yo, bali o ikyengye. Nde phele na wō na bēe ngakye: Aamizekyitinya mobimbi, aabazasa o mesa, emba yo mampenza amobutwa ibakyelele. ³⁸ Emba bō aesi ya butwa na molengyela, naa sima ya molengyela, bō aesi ya bazwa bali nde o ikyengye, bamoba na nkōnō.

³⁹ «Eba obokye bō mokolo wa ingambi aebakyi imbele siwaa saa moyaa nwibi, nde taanolakyi obokye abukye ingambi se. ⁴⁰ Na bēe omibōngyia, phō Ŋwana wa moto amoya o imbele siite siumunya bēe.»

Moombo owa bosembo na malondo

⁴¹ Emba Petelo amba ya wō yokye: «Nkolo, okpe ete mena phō ya banga ndee na phō ya bato basō?» ⁴² Nkolo amba mobuyisa yokye: «Moombo owa bosembo na malondo nza, o wa mōlō nkolo phō ya iphe bato ba ingambi se ntoma o imbele siikokyi? ⁴³ Nkōnō ili na moombo mōna bō nkolo wē, waamoyabutwa yo aesi ya motakana kakyele ena etoma. ⁴⁴ Nde phele na wō na bēe ngakye, nkolo aamokyela mokonzi ŋwa mbolo ye iso. ⁴⁵ Kasi bō moombo mē amiwōsi o motema nwe yokye: "Nkolo wa nga kangōmōmō na iya", aambi butwa iwanda banzenga na bangōndō baetoma, abuto iza, inywa na ilanga, ⁴⁶ nkolo wē aamba yaa mokōlō moote moomoziya yo, na imbele sitesebe yo: Aamowinya, amba mokyela bō wa mokyela bēe bato baatebanole Ŋwaphongo.»

⁴⁷ «Moombo okoebe iikyizingye nkolo wē, kasi taikyi bōngyia na taikyi kyela bokozingye yo, amokaa baphimbo baikye. ⁴⁸ Kasi yo otoebe ambi kyela maphō makokyi na nzii, bamobinda baphimbo bontee. Moto musō oophe bēe na boikye, baamoonga na boikye; oophise bēe na boikye, bamokula moonga na boikye koleka.»

Yesu aesi yakabola bato

⁴⁹ «Naesi ya vaka ŋwenya o mokyisi, emba nazin-gakyi obokye nde moinalola eeto! ⁵⁰ Nasengyesi ioka bolōsi boikye, phango phamoba ndokolo batisimo yango. Emba nali na nkaa tee nōnō waamokokyisama yango. ⁵¹ Bēe kōmunya obokye na yaa o mokyisi phō ya iya ambya bose? Phe! Na wō na bēe ngakye, na ya nde iya kabola bato. ⁵² Phō tata lōlō eye, bato batano bali o

† Omizekyitinya mbimbi: Nde kokyengye.

ingambi ܠܘܟܠܘܬܐ, ܒܡܘܟܐܒܐܢܐ: Baato mbale, babale mbale. ⁵³ Bاموكابانا, ango amoina ڤwana we owa lele, ڤwana owa lele amoina ango; nyango amoina ڤwana we owa ڤwanڤwasi, ڤwana owa ڤwanڤwasi amoina nyango. Bokyilo owa ڤwanڤwasi amoina ڤwasi wa ڤwana we, na ڤwasi wa ڤwana amoina nyamolonye.»

Ilimbola lolengye la bileko

⁵⁴ Yesu awakw na ná moluku ڤwa bato yokye: «Waawene bēe ikolo sibeli biikye milangya moo, koww izele obokye: “Mbula ya munw”, emba wakyelame nde bomw. ⁵⁵ Waawene bēe eweēle kyeuté bii ngyele, koww obokye: “Lalw nzanga ya moleka”, emba wakyelame nde bomw. ⁵⁶ Banyamabwle! Koebe nde ilimbola lolengye lowene bēe o ikolo na lowene bēe o se. Ka pho ya'ye tombe eba ilimbola imbele sisi?»

Bwngya na moto ooli na we na lowo

⁵⁷ «Pho ya'ye bēe mampenza toebe maphkw ma bosembo? ⁵⁸ Waakyē bēe na moto ooli na we na lowo ikye amba oka munanga, bwngya ne wataba bēe o nzela. Bo phe, moto me amoekomya o boo pha munanga, emba munanga amoeyambya oka bulusi, bulusi amoevaka o bwkwkw. ⁵⁹ Naww na we obokye, na bo ndengye'ye otoo twkwkw o bwkwkw bo naino tokokye baphalanga basw baamoeyonga be.»

Ibwngya mobesi ndee iwaa

13 Imbele me, bato basuu bamba ya imola Yesu ndengye eyasweyaka Pilata malongo ma bato ba Galileya imbele saabaka bēe baphe Nwaphongo mambeka. ² Yesu amba ya babuyisa yokye: «Koumunya obokye bato ba Galileya baabana balekaka bato ba Galileya baaykwkw basw na masumu pho ya izwa etumbu ndengye mena? ³ Phe, naww na bēe ngakye: Kasi bo bēe tobwngye mobesi ڤwa bēe, bēe basw wamovaka nde bomw. ⁴ Ebe bato iko mbuka mwambi baa Yelusaleme baawa waa bukwaka ingambi sianda saa Silowe, koumunya obokye bobē pha bēe phalekaka bato basw ba Yelusaleme? ⁵ Phe, naww na bēe ngakye: Kasi bo bēe tobwngye mobesi ڤwa bēe, bēe basw wamovaka nde bomw.»

Ete ya ڤwete ڤwa fige mootemoobote

⁶ Bobele Yesu amba ya bakpela ete yokye: «Moto mwkwkw aphikaka ڤwete ڤwa fige o inzambi se sa vinyw. Mokwkw mwkwkw amba ya kye luka mbuma ya fige omw, kasi taamba zwa. ⁷ Emba amba ya w na moto wa etoma owa inzambi yokye: “Kyeka, mbula iyato, naina ya luka mbuma ya fige, kasi siizwe. Oekpete! Pho ya'ye kyembe na unva ntoma ya manyete nde pha?” ⁸ Kasi moto wa etoma owa inzambi amba ya mobuyisa yokye: “Nkolo, taakula ele naino mbula eye. Namotima manyete o mambale, namba vaka nkata yaa phkw omw. ⁹ Imbele sisuu ekokyi ibota mbuma o mbula ekye ye. Bo phe, waamokpete.”»

Yesu abikye ڤwanڤwasi mwkwkw mwkwkw mokwkw ڤwa Sabata

¹⁰ Mokwkw mwkwkw ڤwa Sabata, Yesu abaka kateya o Ingambi ܠܘܟܠܘܬܐ sa makyita. ¹¹ Nwanڤwasi mwkwkw abaka wamw, abaka na bolwkw bobē pha mobuyaka etuku mambula iko mbuka ڤwambi; aumbamaka, takulaka koka na imielola na bolaa. ¹² Waa wene Yesu ڤwanڤwasi me, amba mobanga, amba ya w ne yokye: «Nwanڤwasi, obikyi na bolwkw pha we.»

¹³ Amba ya motandela mabkwkw. Mina wamw aelo, abuto ikumbela Nwaphongo. ¹⁴ Kasi mokonzi ڤwa Ingambi sa makyita, awenekye bobē pho Yesu abikye moto mokwkw ڤwa Sabata. Amba ya w na bato yokye: «Toli na nkwkw motoba ya etoma. Bēe yakaka nkwkw me, pho baebikya na malwsi ma bēe. Kasi mokwkw ڤwa Sabata phe!» ¹⁵ Kasi Nkolo amba ya mobuyisa bobo: «Bēe banyamabwle! Mokwkw ڤwa Sabata, mwkwkw na mwkwkw na bēe taingole ngwmbē ye ebe naa mpunda ye pho ya ikye enyweya maa? ¹⁶ Ka ڤwanڤwasi oyo ali nkwkw ya Abalayama. Molemba amwakya mbula iko mbuka ڤwambi. Emba sikokakyi imoingola o mokwkw ڤwa Sabata?» ¹⁷ Waabawle Yesu babona, banguna ba bēe basw baokaka kwkw. Kasi moluku ڤwa bato munsw babaka na nkyisa pho ya maphkw maalaa maakyelaka yo.

Ete ya mumbuma ڤwa mutarde

¹⁸ Yesu amba ya w yokye: «Bokonzi pha Nwaphongo boulane na ye? Naboulinya na ye? ¹⁹ Boulane na mumbuma ڤwa mutarde, moto mwkwkw amokpee, akye mophika o inzambi se. Mumbuma mokosi, mobuto ڤwete, manywsi maya tonga moobo o bitakyi ba ڤwanngo.» †

Ete ya munw ڤwa mapa

²⁰ Yesu amba kula w yokye: «Namoulinya Bokonzi pha Nwaphongo na ye? ²¹ Bokonzi pha Nwaphongo boulane na munw ڤwa mapa; ڤwanڤwasi mwkwkw amokpe, amoangyinye na faline iikye o saani, faline esw yuulo.»

Mozibo mookyikyi

²² Yesu alekanaka o nkyisi iinene na iinkyikyi ikyemiteya tee kwkw waamokye koma yo Yelusaleme. ²³ Moto mwkwkw amba motuna yokye: «Nkolo, bato bamobika tebali nde baikye?» Yesu amba ya mobuyisa yokye: ²⁴ «Kyela bokusi onywkw ya mozibo mokyikyi. Pho naww na bēe nga kye bato baikye bamoluka inywkw kasi etebakokye.»

²⁵ «Waamoiw ڤwa mokolo ڤwa ingambi pho ya ikanga ekomba, bēe wamoikala o ibanda, wamba tata ikomola ekomba kombe w obokye: “Nkolo, olozibole”. Amba ebuyisa yokye: “Bēe banza?” ²⁶ Emba bēe waamba butwa iwkw obokye: “Tozaaka tonywaka na we elele nykwkw, wambaka na teya o nswngw ya mokyisi ڤwa banga.”

† Mutarde eli ڤwana ڤwete mokyikyi moobote bana mbuna nkyiinkyi.

²⁷ Kasi yo amokula ebuyisa yokye: “Bée banza? Mana phenephe na nga, bée baso baakyele bobé.” ²⁸ Omoo, yamoba nde malelo na itwa mino, waamowene bée Abalayama, Izake na Yakobo ebe baumosi baso ba Nwaphongo, bali o Bokonzi pha Nwaphongo. Ka bée bamoevaka o nzee! ²⁹ Bato bamouta o mbale ekyetokolo na ekyekye minangya moo, na mbale eya ikolo na eya ngyele bamo ya zwa elele ya iza a o eseleko, o Bokonzi pha Nwaphongo. ³⁰ Nde phele, bato bayoko babakyi uqwaqwa eye o mbomela, bamobutwa o boo, ka bali uqwaqwa eye bato ba o boo, bamobutwa bato baa mbomela.»

Yesu alesi pho ya Yelusaleme

³¹ Nde o sina imbele me, bafalisayi baayoko bamba susana oli Yesu, bamba wo ne bekye: «Mana wawa kyende bisuu, pho Elode kalukye na ieboma.» ³² Yesu amba ya babuyisa yokye: «Kyende kye imola munyabi qwa Inzumbu mona, obokye: “Lolo na yana, natokolo maloko mabe, nabikya bato bamalosi; maabale, namounva etoma ya nga.” ³³ Kasi lolo, yana na maabale, nasengyesi iunva imbanga sa nga, pho telibolaa obokye moimosi wa Nwaphongo awe bisuu, kasi kawé nde o Yelusaleme.»

³⁴ «Yeeh! Yelusaleme! Iwe okobome baimosi ba Nwaphongo, kombe kula boma na mabanga bato baetomele Nwaphongo! Mbala nzikye nazingaka ibokye bana ba we ndokolo ebembe ya soo waabokya yo bana bée o se ya mapapusa me, kasi toikaka zinga. ³⁵ Kyeka! Ingambi sa bée baasilé. Nawo na bée ngakye: Otokule nvene noko imbele sa mowo bée obokye: “Le obokye Nwaphongo apambole ookoye na nkombo ya Nkolo!”»

Yesu abikye moto wa bolosi mokolo nwa Sabata

14 Mokolo moko nwa Sabata, Yesu amba ya kyende o ingambi sa mokonzi moko nwa bafalisayi pho ya ikye zaa. Bafalisayi baabaka wamo, babaka bamolembetele. ² Moto moko nwa amba ya teme o boo phe, abaka na bolosi boulole makolo na maboko. ³ Yesu amba ya tuna bateye ba mibeko na bafalisayi yokye: «Mibeko nwa banga moanole obokye babikya moto mokolo nwa Sabata?» ⁴ Kasi, bée baso bamba ikala bose. Emba Yesu amba yakpa moto owa bolosi me, amobikye, amba mobuya. ⁵ Bobele, amba ya wo na bée yokye: «Nza onte ya bée bo qwana we wa lele naa ngombi ye eka o iziba, etaeyabole izele mokolo nwa Sabata?» ⁶ Kasi tebaika koka imobuyisa na eyano.

Lo elele eya mbomela

⁷ Yesu amba ya kpela bato baabangaka mofalisayi iya zaa o ingambi se ete kokye, pho awenekye obokye baoko biziye ba o boo, amba wo na bée yokye: ⁸ «Bo moto moko nwa aebangyi o eseleko ya bolonga, sakyé zala o biziye ba o boo, pho imbele sisuu abangyi moto mosuu okoelekye na kaa, ⁹ emba moto oebangyi bée baso babale o eseleko, amoya wo na we obokye:

“Omoléle elele mena.” Emba wamumana na soo iikye, wamba butwa ikye zala o elele eya mbomela. ¹⁰ Ka we, bo baebangyi o eseleko, kyende kye zala o elele ya mbomela. Emba waamoya moto oebangyi, amo yawo na we yokye: “Nwebi na nga, yaka ya zale o elele eya boo.” Emba wamozwa kaa o miyo ma bato baso bazasi na we. ¹¹ Pho moto munsoko ookomitombe, baamouya, okomiuya baamotomba.»

¹² Yesu amba ya wo na moto owa mobangaka yokye: «Bokolukye ibanga bato pho ya iza a, sa banga bikamba ba we, ebe banaa nyongo, ebe bato ba ibota sa we, na bato ba ezwele bali phenephe na we. Pho bookyesi babona mokolo mosuu na bée bamoebanga, bamoebuyisa bolaa bosoko phaa bakyelaka we. ¹³ Kasi bo kolukye ibanga bato pho ya iza a, banga nde babola, bato baatoko maboko, na baatoko makolo, na bato ba phoko miyo. ¹⁴ Emba wa moba na nkoko, pho bée tebali na ekpele eya iebuyisa. Kasi bamoebuyisela yango mokolo nwa mokundwa bato baa bosembo.»

Ete ya eseleko

¹⁵ Waaoka moko nwa na baabangaka bée lowo me, amba ya wo na Yesu yokye: «Nkoko na moto owa mozwa elele o iza a o Bokonzi pha Nwaphongo!»

¹⁶ Yesu amba mokpela ete yokye: «Moto moko nwa abokya eseleko enene, amba banga na bato baikye.

¹⁷ Waakoka imbele sa iza a, amba ya toma moto we owa etoma ikye imola bato baabangaka yo obokye: “Bée yaka, uqwaqwa eye maphoko masoko makokyi.” ¹⁸ Kasi bée baso, moko nwa na moko nwa atati iyonga bolimbisi. Owa boo amba ya wo na moto owa etoma yokye: “Nauti iyomba inzabi, esengyesi obokye nakye sikyeka. Naeboko ondimbisa.” ¹⁹ Ooyoko yokye: “Nauti iyomba matina ma mangombe matano, nakye mameka naa mali malaa. Naeboko ondimbisa.” ²⁰ Omoyoko yokye: “Nauti ilonga qwaqwaso nde nkoko iye, yango mena sikokyi iya.”»

²¹ «Moto wa etoma amba ya butwa oka mokonzi nwe, amba ya moimola maphoko masoko. Mokonzi amba ya oka yo. Amba ya wo na moto we owa etoma yokye: “Kyende izele o bilele biangane bato na o nsoko ya mokyisi, onzelele na babola, bato baatoko maboko, bato baa phoko miyo, na bato baatoko makolo.”

²² Sakoko, moto owa etoma amba ya wo yokye: “Mokonzi nakyesi boontomakyi we, kasi bilele bisuu bitaba pha.” ²³ Mokonzi amba kula ya wo na moto owa etoma yokye: “Kyende o manzela na o manzabi. Nyasa bato baso bamozwa we na bokusi, pho ingambi sa nga sitonde. ²⁴ Nawo na bée ngakye: Onte ya bato baso baabangakyi nga phanza, moto na moko nwa takokyi izwa elele o eseleko ya nga.”»

Pho ya ibutwa moekosi wa Yesu

²⁵ Moluku nwa bato baikye babaka babengye Yesu. Yesu amba ya ekpana oli be, amba ya wo na bée yokye: ²⁶ «Moto ookozingye iya oka nga asengyesi inzinga koleka ango, nyango, qwaqwaso we, bana be, banaa

† Inzumbu ali nyama ya malondo mabe. Nyama ekyekosa bebi.

nyango, mankanasa me, ebe na bomoko phe, bophe takoyi iba moekosi wa nga. ²⁷ Moto oole inyanya eku-lusu ye pho ya imbenga, takoyi iba moekosi wa nga. ²⁸ Bo motoko na bee kalukye itonga ingambi siinene; amotazala naino pho ieba motuya nwa phalanga baamobungya yo, bowalongoba na baphalanga bali ne pho ya iunva ingambi me. ²⁹ Ka botakyesi baabona, bo awangye ingambi taambi siunva, bato baso baasi-wene, bamobutwa imwekye. ³⁰ Bamoko bekye: "Moto oyo atatakoyi itonga ingambi, tamba siunva." ³¹ Nde bomoko, bo mokonzi motoko kalukye ikye nwana mabi-ta na mokonzi mosuu, amotaa zala phanza pho ya iu-munya, bo amokoka na batuluku nkoto iko baali ne, inwana na nwebi ne ooli na batuluku nkoto mako mabale. ³² Bo etaakoye, amotoma batima oka mokonzi oomoyoko, naino waataba yo itakye, pho babongya. ³³ Eli nde bomoko, onte ya bee, bo motoko na bee taikiyo iso iili ne taakoyi ibaa moekosi wa nga.»

Mokpa moote moli na vale

³⁴ «Mokpa eli ekpele elaa. Kasi bo mumani vale, bamokula mobuya vale ndengye'ye? ³⁵ Te mokuli ba na ntina. Tebakoyi imokyelela naa pho ya ibongya manyete naa pho ya manzambi; bamovakye nde onze. Ooli na matoo ma ioka, aokye!»

Ete ya mpate ebungakyi ezwa

15 Mokoko motoko, baphutise bamputi na bato ba masumu, bamba ya bee baso oli Yesu pho ya imooka. ² Bafalisayi ebe na bateye ba mibeko baumelaka, bamba wo bekye: «Moto me kanyangyele bato ba masumu, kambe zaa na na bee elele yoko!» ³ Yango mena, Yesu amba ya bakpela ete eye: ⁴ «Bo motoko onte ya bee ali na mampate munkama, yoko embi bunga etaa ikye ika mako ibuwa mbuka ibuwa o bokye, pho ya ikye luka yoko eebungyi tee koko wa mo ezwa yo? ⁵ Imbele sa moezwa yo, amoba na nkyisa boikye; amoenyanya o mabekye, ⁶ amobutwa o ingambi se. Sima me, amoangyinya bikamba be, na babuba ne, amba ya wo na bee yokye: "Yaka ya sepele na nga moloko, pho nazwe mpate ya nga eebungakyi!" ⁷ Na wo na bee, eli nde bomoko o ikolo, nkyisa ya moba na boikye, pho ya moto wa masumu motoko oobongosi motema, nkyisa me ya moleka yaaka bato ba bosembo mako ibuwa mbuka ibwa baate basengyesi na ibongoli motema.»

Ete ya mpata ebungakyi ezwa

⁸ «Ka naa bo nwanwanasi motoko ali na baphalanga ba bibende iko, bo mpata yoko ebungyi, etaalosa tala, etaakoko ingambi na ikye miluka na bolaa, tee koko wa mokye ezwa yo? ⁹ Emba imbele siezwe yo, amoangyinya bikamba bee na babuba ne yokye: "Yaka ya sepele na nga moloko, pho nazwe mpata ya nga ebungakyi!" ¹⁰ Nde bomoko, na wo na bee nga kye, nkyisa ili oka banze ba Nwaphongo pho ya moto wa masumu motoko oobongosi motema.»

Ete ya nwana owa bungaka azwa

¹¹ Yesu amba kula ya wo yokye: «Moto motoko abaka na bana ba bampele babale. ¹² Oo mosi amba ya wo na ango wa bee yokye: "Tata, kaba ezwele ya we, ompe iyalo saaka nga." Emba ango wa bee amba ya kaba ezwele ye onte ya bana bee babale. ¹³ Sima ya banaa nkoko, nwana o mosi aesi ya ungya mbolo ye iso, akpe bana baphalanga akye na bee o mokyisi motoko itakye. Omoko, akye boko na maphoko mazanga ntina. ¹⁴ Waunva yo baphalanga, zilo sikusi saamba ya nyoko o mokyisi me; amba tata izanga na ntoma ya izaa. ¹⁵ Amba kye nyoko etoma oka moto motoko wa mokyisi me. Moto me amba motoma o manzabi me akye banza mangulu. ¹⁶ Abaka nana phowa ya itonza ibu se na ntoma yabaka mangulu mazee, kasi na moto motoko taika mophe yango. ¹⁷ Emba amba ya miyoko yokye: "Bato ba etoma ba tata baso, bazee mapa bamaotwe, nde nga wawa na we na nzala! ¹⁸ Na mobutwa oka tata, namba wo ne ngakye: Tata, na kyelesi ikolo bobo, naekyelesi na we bobo. ¹⁹ Sikoyi ikula bangama nwana wa we. Inkyele ndokolo motoko na bato ba we ba etoma."» ²⁰ Amba ya kpa nzela ya ibutwa oka ango.

«Waataba yo nwana itakye na ingambi, ango amba mowene, amba oka ngoko: Amba kyilingana akye moyamba. ²¹ Nwana amba ya wo na ango yokye: "Tata, nakelesi ikolo bobo, naekyelesi na we bobo. Sikoyi ikula bangama nwana wa we..." ²² Kasi ango amba ya wo na baombo bee yokye: "Yaka izele na etobu elekyi bolaa, omolasa ye; omolasa mumpete o munse na bikoto o makolo. ²³ Yaka na nwana wa ngombe owa isa, omobome, tozee, tokyele eseleko. ²⁴ Pho nwana wa nga okowene bee oyo awaka, kasi akuli butwa na bomoko, abungaka kasi akuli zwama."» Emba bamba ya tata eseleko.

²⁵ «Imbele me nwana wa moto me oo bola abaka o inzabi. O ibutwa se, wakoma yo phenephe na ingambi, aesi ya okaa koko ya meembo na mbina. ²⁶ Amba ya banga motoko na baombo ba be, amba motuna, lowo ye loolekane. ²⁷ Moombo me amba moimola yokye: "Eli nwana nyoko aesi, yango mena ngoko abomi nwana wa ngombe owa isaa, pho amoweni aesi yabutwa na nzoto ndaa." ²⁸ Emba nwana oo bola amba oka yo, tamba na benela inyoko o ingambi. Ango amba koko ikye motoko. ²⁹ Kasi nwana amba ya buyisa ango yokye: "Kyeka mambula maikye maaekyelele nga satiyola mibeko ma we; kasi nga naino tombomesi koko nwana wa mbosi pho ya ikyela eseleko na bebi na nga. ³⁰ Kasi oesi nwana wa we oyo, iyo owakoko ezwele ya we eso na babasi, omobomesi nwana wa ngombe owa isaa!" ³¹ Emba ango amba ya wo ne yokye: "Nwana wa nga, iwe oli na nga nkoko iso wawa, mbolo iso iili na nga, ili ya we. ³² Kasi tosengyesi ikyela eseleko, toombe na sepela pho nwana nyoko okowene we oyo awaka kasi ali na motoko, abungaka, azwa!"»

Kapita owa malondo

16 Yesu amba ya wɔ na baekosi bɛɛ yokye: «Moto mɔnɔmɔ wa ezwele abaka na kapita ooko banza mbolo ye; bato basu bamba moimola obokye, kapita wa we, kɔtɔ mbolo ya we. ² Mokolo mbolo amba ya banga kapita amba ya wɔ ne yokye: “Maphɔ iye maaokye nga bawɔ phɔ ya we? Imbuyisa nkanda iso ikyelakye we etoma ya we, phɔ tata lɔl tokokyi ikula baa kapita ya mbolo ya nga.” ³ Emba kapita amba mi-wɔle yo mampenza yokye: “Namokyele bo? Bo mokolo mbolo amanye o etoma? Ibala manzabi, sili na bokusi. Ikyemionga, naokye sɔɔ. ⁴ Naebi yaa mokyela nga phɔ bo bamanye o etoma, bato banzambakye o mangambi ma bɛ.” ⁵ Emba, amba ya banga bato basɔ baabaka na mbɔngɔ na mokonzi nwe mɔnɔmɔ na mɔnɔmɔ. Amba ya tuna moto owa o boo yokye: “Oli na mbɔngɔ ya mokonzi nwa nga ya bo?” ⁶ Moto me amba ya mobuyisa yokye: “Ba tonoo mukama ba mauta.” Kapita amba ya wɔ ne yokye: “Kyeka mokanda nwa mbɔngɔ ya we, zala izele, koma makoo matano.” ⁷ Atuni oomoyɔkɔ yokye: “Iwe oli na mbɔngɔ ya bo?” Amba ya mobuyisa yokye: “Basakyi mukama ba ble.” Kapita amba ya wɔ ne yokye: “Kyeka mokanda nwa mbɔngɔ ya we, koma basakyi mako mwambi.” ⁸ Mokonzi amba kumisa kapi-ta owa bɔle mɔna phɔ ya malondo me. Phɔ bato ba mokyisi mumu bakalangana o maphɔ koleka bebi na bɛɛ baatambule na moo.» ⁹ Yesu ambakula bakya yokye, nga nawɔ na bɛɛ bobo: Luka bikamba na ezwele ya we eya bɔle, phɔ wa mounva ezwele me, baeyambe o mokyisi nwa bobele. ¹⁰ Moto ooli na bosembo o maphɔ maakyiky, amoba na ná bosembo o maphɔ maanene. Kasi moto otoli na bosembo o maphɔ maakyiky, takokyi na iba na bosembo o maphɔ maanene. ¹¹ Bo toika ba na bosembo na baphalanga baakosa bato, owa moephe eyakolo ezwele nza? ¹² Ka bo toika ba na bosembo na mbolo ya bato basuu, owa moephe mbola yaka yawe nza?

¹³ «Moto wa etoma mɔnɔmɔ takokyi ikyelela bankolo babale: Naa amoina mɔnɔmɔ, amba zinga omoyɔkɔ; naa aamiphe mi mɔnɔmɔ, amotiyola omoyɔkɔ. Tokokyi ikyelela mbala kɔnɔ Nwaphongo na baphalanga.»

Mibeko ma Bokonzi pha Nwaphongo

¹⁴ Bafalisayi baokaka maphɔ masɔ mamana, bambaka ekye Yesu phɔ bazingaka baphalanga. ¹⁵ Yesu amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Bɛɛ komiweninya o miyo ma bato obokye oli bato ba bosembo. Kasi Nwaphongo kaebe mandondo ma bɛɛ. Oebe obokye maphɔ masɔ mawene bato manene, Nwaphongo kamawene nde phaa.

¹⁶ Imbele saa mibeko ma Mose na baimosi ba Nwaphongo sasuka na Yoane Mobatise. Kasi tata o imbele saka Yoane Mobatise, Simo Elaa ya Bokonzi pha Nwaphongo eimolami, emba moto munsɔ kakyele bokusi phɔ ya inyɔ. ¹⁷ Ikolo na munse yamolekana

nde na mɔɔ, kasi tebakokyi imanya mɔnɔ nwana lowo mokyiky o mibeko.

¹⁸ Moto munsɔ oole nwasi we, alongyi mosuu kakyele phemba; na olongyi nwanwasu oole bɛɛ na bolonga kakyele phemba.»

Moto wa ezwele na Lazalo

¹⁹ «Yabaka o mokyisi mɔnɔmɔ, moto wa ezwele abaka kalate bitobu bilaa na baamotiya; nkolo iso abaka kaze nde ntoma indaa ndokolo kakyele eseleko. ²⁰ O boo pha ingambi se, mobola mɔnɔmɔ nkombo ye Lazalo, nzoto ye yatondaka na maphika, abaka kamilangya omɔ. ²¹ Abaka na phowa ya iza mɔnɔ mpusu yabaka kyilale na mozwe o se ya mesa. Kasi yabaka nde manva maabaka maya lete maphika me.

²² Mokɔl mɔnɔmɔ mobola amba ya waa. Baanze bamba ya munyanya ooli Abalayama. Moto wa ezwele aesi ya waa me, bamokundi. ²³ O mokysi nwa bawe, abaka kawene bolosi boikye. Waatomba yo miyo o ikolo, aesi ya wene Abalayama na itakye, na Lazalo azasi phenephe ne. ²⁴ Amba ya nwanwa yokye: “Tata Abalayama, inzokye ngɔngɔ, toma Lazalo, anyinya sɔngye ya munse nwe o maa, antangya o lole, phɔ na wene bolosi boikye o itumbu sa nwenya sisi.” ²⁵ Abalayama amba mobuyisa yokye: “Nwana wa nga, umunya obokye wazwaka ezwele waabaka we na bomɔɔ, kasi Lazalo abaka kawene mpasi. Unwanwa eye wawa bamobɔndɔ kasi iwe kowene mpasi. ²⁶ Waambi na baa motepha mozindo onte ya banga na bɛɛ. Phɔ bato bazingye iuta oni, phɔ ya iya oomɔ bɛɛ sakoka, na moto na mɔnɔmɔ takokyi iuta oomɔ ayei oni.” ²⁷ Moto wa ezwele amba ya wɔ yokye: “Tata, bo babona na ebɔndi, toma Lazalo o ingambi sa tata, ²⁸ phɔ nali na banaa mama ba bampele batano. Akye bakye bise phɔ bɛɛ sayaa na bɛɛ o elele eya mpasi eye.” ²⁹ Abalayama amba ya mobuyisa yokye: “Banaa nyɔngɔ bali na Mose na ná baimosi ba Nwaphongo baabakye bise, babaokye!” ³⁰ Moto wa ezwele yokye: “Phe, tata Abalayama. Bo moto mɔnɔmɔ auti onte ya bawee akye ba imola, bamobongola motema.” ³¹ Kasi Abalayama amba ya mobuyisa yokye: “Bo tebakokyi Mose na baimosi ba Nwaphongo, na bo moto mɔnɔmɔ auti onteya bawee, ete baanole.”»

Sa baa ibaku phɔ ya moto

17 Yesu amba ya wɔ na baekosi bɛɛ yokye: «Maphɔ makyele obokye moto akyele masumu temakokyi izanga. Kasi ngɔngɔ eli na moto okotomisa bebi obokye bakyele masumu! ² Elekyi bolaa phɔ ye obokye bamotingya ibanga siinene o nkyingo, bamovakye o ebale, phɔ yo sakula tomisa mɔnɔmɔ na baakyiky ikyela masumu. ³ Nde kokyebi!

Bo nwebi na we akyelesi isumu, omooya; bo aanosi isumu se, omolimbisa. ⁴ Ka bo aekyelesi masumu mbala sambo na mokɔl mɔnɔmɔ, ambi ya mbala kɔnɔ na kɔnɔ iyawɔ yokye: “Indimbisa”, we omolimbisaka.»

Ianola

⁵ Batoma bamba ya wɔ na Nkolo bɛkye: «Kosa ianola sa banga.» ⁶ Nkolo amba ya wɔ yokye: «Bo obakyi nɔɔ na nɔɔ ianola sikyiki booli mumbuma nɔɔ mu-tarde, nde owɔkyi na nɔɔwete mumu obokye: “Phikwa wawa kyende miphika o ebale enene”, nde moetose.»

Maphɔɔ maasengyesi moto wa etoma ikyela

⁷ «Moto nza onte ya bɛɛ bo ali na moombo ooko-mobalele inzabi naa ookomobanzisa manyama, amowɔ nɛ bo auti o manzabi obokye: “Kyende kyézala o mesa izele ozee?” ⁸ Etawɔ nɛ nde obokye: “Ondambele ntoma ya iza, lata etobu elaa ombɔngyisa mesa, na ze na nywe; emba sima na wɛ waamba zaa waamba ná inywa.” ⁹ Nkolo kaphɛ moombo wɛ mɛlesi phɔ akyesi iimotomakyi yo? Phe. ¹⁰ Eli nde bomɔ phɔ ya bɛɛ; bo okyesi maphɔɔ masɔ maa etoma bɛ, wɔ obokye: “Toli nde bato ba etoma pha. Tokyesi nde etoma esengyelakyi banga ikyela.”»

Yesu abikye bato iko baa maba

¹¹ Waaba Yesu kakyende o Yelusaleme, amba lekana onte ya Samaliya na onte ya Galileya. ¹² Waanyɔɔ yo o mokyisi mɔɔmɔ, bato iko baa maba, bamba ya vana nɛ. Bamba tɛmɛ nɔɔwana itakye, ¹³ bamba butwa iaɔwana bɛkye: «Yesu, Moteye, olokye ngɔɔ!» ¹⁴ Waaba wɛnɛ Yesu, amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Kyende kyemiteya oka banganga ba Nwaphongo.» Waba bɛɛ bakyende, babikaka. ¹⁵ Mɔɔmɔ onte ya bɛ, waawɛnɛ yo obokye abikyi, aesi ya butwa oli Yesu, atati ikumbela Nwaphongo na nɔɔwesi ikolo. ¹⁶ Amba kye mivaka boo nɔɔnɔ ose, o makolo ma Yesu, amba mophe mɛlesi. Moto mɛ abaka Mosaliya. ¹⁷ Emba Yesu amba wɔ yokye: «Bɛ basɔ iko tebaikyibika? Ka ibuwa baayɔɔ bali bi? ¹⁸ Onte ya bɛɛ tewazwaa moto oobomesi iya phe Nwaphongo mɛlesi, yesi nde mobutu oyo?» ¹⁹ Yesu amba ya wɔ nɛ yokye: «Inua, kyende, ianola sa wɛ siebikyɛ.»

Ndengye eya moya Bokonzi pha Nwaphongo

²⁰ Mokɔɔ mɔɔmɔ, bafalisayi bamba ya tuna Yesu bɛkye: «Bokonzi pha Nwaphongo pha moya imbele iye?» Amba ya babuyisa yokye: «Bokonzi pha Nwaphongo ete boye ndokolo ekpele ekyewɛnɛ bɛɛ na miyo. ²¹ Ete baawɔ obokye: “Kyeka phango bobo!” naa “phango bona.” Oebe obokye, Bokonzi pha Nwaphongo boli onte ya bɛɛ.»

²² Bobɛɛ, amba ya wɔ na baekosi yokye: «Nkɔɔ yaa moya, wa moba na phowa ya iwɛnɛ Nwana wa moto nɔɔnɔ mokɔɔ mɔɔmɔ, kasi ootomowɛnɛ. ²³ Bamowɔ na bɛɛ obokye: “Kyeka yo ona, yo oyo.”» Bɛɛ sakyende, sakyilingana omɔ. ²⁴ Phɔ mɔɔmɔ nɔɔwaa moya Nwana wa Moto, nɔɔwamoba ndokolo munkankasi mungyengye mbala nɔɔnɔ, mowɛnɛnɛ ikolo na suka na suka. ²⁵ Kasi phanza asengyesi itaa wɛnɛ bolɔsi, bato ba lɔɔlɔlɔ eye baamolɛɛ.

²⁶ «Nde bowakyelamaka wango o nkɔɔnɔ yaaka Nowa, yamokyelama nde bomɔ o nkɔɔnɔ yaaka Nwana wa Moto: ²⁷ Bato bazaaka, banywaka, balongaka, balongyinyaka, tee nɔɔnɔ mokɔɔnɔ nɔɔwaa nɔɔnɔ Nowa o masuwa maatongaka yo; emba maa maamba ya zinza mokyisi, maamba baboma bɛɛ basɔ. ²⁸ Yamoba ndokolo imbele saka Lota, bato babaka bazee, banywe, baombe, baungya, baphikye, batongye mangambi; ²⁹ kasi mokɔɔnɔ nɔɔwaa manaka Lota o Sɔɔmɔ, Nwaphongo anɔɔyaka uta o ikolo mbula ya nɔɔwenya na muuwe ndokolo mobulubutu mookusi ya bomaka bato basɔ. ³⁰ Yamokyelama nde bomɔ, mokɔɔnɔ nɔɔwaaamiwɛnɛnɛ Nwana wa Moto.»

³¹ «Mokɔɔ mɛ, moto owa moba o ibanda, yo sanyɔɔnɔ o inzabi ikye ikpa mbolo ye; nde bomɔ na owa moba o ingabi, yo sabutwa na munsima. ³² Umunya ya lekanaka na nɔɔwasi wa Lota. ³³ Moto okolukye ibikya bomɔnɔ phe, abobungya, ka owaabobungya aabobikya. ³⁴ Nawɔ na bɛɛ ngakye: Muna mokɔɔnɔ mɛ, bato babale bamilangya ntangye nɔɔnɔnɔ: Bamokpa mɔɔmɔ, bamwika oomoyɔɔ. ³⁵ Babasi babale bamoba batwakyɛ o omba nɔɔnɔnɔ: Bamokpa mɔɔmɔ bamwika oomoyɔɔ. [³⁶ Bampele babale bamoba o inzabi: Bamokpa mɔɔmɔ, bamwika oomoyɔɔ.]»

³⁷ Baekosi bamba ya tuna Yesu bɛkye «Nkolo, maphɔɔ mɛ ma molekama bi?» Amba ya babuyisa yokye: «Elele eya moba ebembe, biwawanga bamoan-gana wamɔ.»

Ete ya nɔɔwanɔɔwasi bozengye na zuzi

18 Mokɔɔ mɔɔmɔ, Yesu amba ya pkela baekosi bɛɛ ete, phɔ ya ibateya obokye basengyesi ibɔndeɛ Nwaphongo nkɔɔnɔ isɔ, bɛɛ saphɛmɛ. ² Amba ya wɔ na bɛɛ yokye: «Yabaka o mokyisi mɔɔmɔ zuzi mɔɔmɔ taikaka baa kaile Nwaphongo, taikaka baa kasaka na bato. ³ Nɔɔwanɔɔwasi bozengye mɔɔmɔ abaka o mokyisi mɛ. Abaka kakye nyingonela na zuzi mɛ nkɔɔnɔ isɔ yokye: “Intenele bolombe bolaa na moto owa lowɔ na nga.” ⁴ Mbala nzikye zuzi mɔɔnɔ taikaka ba kabenele imotenela bolombe. Kasi amba miwɛɛ yokye: “Na bo siile Nwaphongo, na bo siitosa bato, ⁵ kasi phɔ bozengye bobo bontungyisa, na amotenela bolombe. Bo phe, nde sizasi bese.”» ⁶ Emba Nkolo amba bakya yokye: «Okyemela na bolaa iiwɔ zuzi ootoli na bosembo oyo. ⁷ Emba Nwaphongo amole salongya bato baaɔɔ yo, bo bamobɔndesi na moo na mokɔɔnɔ? Amowɔ na bɛɛ obokye baataziya? ⁸ Na wɔ na bɛɛ ngakye: Aabatanela bolombe izele. Kasi waa moya Nwana wa Moto, amoyazwa ianola o mokyisi?»

Ete ya mofalisayi na mophutise wa mputi

⁹ Mokɔɔ mɔɔmɔ, Yesu amba ya kpa ete eye phɔ ya bato baa miwɛnɛ bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo, baawɛnɛ bato bayɔɔ pha, yokye: ¹⁰ «Bato babale bakyeke bondɛɛ o Tempelo, mɔɔmɔ abaka mofalisayi, omoyɔɔ mophutise wa mputi. ¹¹ Mofalisayi amba kye tɛmɛ o boo pha bato basɔ, amba bɔndeɛ o

motema yokye: "Oo Nwaphongo, naephe melesi pho sili ya bato baayako, bée bali baibi, bato bate bali na bosembo, bakyesi ba phemba, naa booli mophutise wa mputi mōna. ¹² Na kōkō kōkō na miime ntoma mbala ibale. Onte ya mbolo iso iikyizwe nga, na emanyisa ekpele kōkō onte ya iko." ¹³ Mophutise wa mputi yo atemi nde na itakye, taikaka zinga na itomba miyo o ikolo, kasi abaka kamiwande nde o bontolo, kawo yokye: "Oo Nwaphongo inzokye ngōngō, nga moto wa masumu." ¹⁴ Nawo na bée ngakye: Waabutwa mophutise wa mputi o ingambi se, abaka moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo, kasi mofalisayi phe. Pho moto munsō ookomitombe baamuya. Kasi ookomiuya baamotomba.»

Yesu apambosi bana bakye

¹⁵ Bato bamba yeleda Yesu bana bakye pho abatandele mabōkō. Waawene baekosi babona, batataka ibaoya. ¹⁶ Kasi Yesu amba ya banga bana bakye oli yo, amba ya wō yokye: «Le bana bakyiky baye oka nga! Sabakatela, pho Bokonzi pha Nwaphongo boli pho ya bato bali booli bē. ¹⁷ Nde phele naewōle ngakye: Bo moto tayambi Bokonzi pha Nwaphongo ndokolo ḡwana mokye phe, takokyi inyōkō omō.»

Moto wa ezwele

¹⁸ Mokonzi mōkōmō wa bayuda amba ya tuna Yesu yokye: «Moteye o molaa, nakyele bo pho na zwe bōkō pha bobele na bobele?» ¹⁹ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Pho ya'ye kontangye moto molaa? Moto molaa tali, bo teebe nde Nwaphongo. ²⁰ Koebe mibeko: "Sakyela baphemba, saboma moto, saiba, sateme bonzoka pha bōkō, kumola nyōngō na ŋngō."» ²¹ Moto owa ezwele amba mobuyisa yokye: «Natosā mibeko miso maamina tata bōḡwana pha nga.» ²² Waa oka Yesu babona, amba ya wō ne yokye: «Kyeezangye ekpele yōkō: Kye ungya mbolo ya wē iso, okabele babola bana baphalanga. Wamozwa ezwele o ikolo; emba yaka ya mbengye.» ²³ Waaoka moto wa ezwele me babona, amba butwa na ngōngō, pho abaka na ezwele iikye. ²⁴ Waawene Yesu obokye moto me abuto na ngōngō, amba ya wō yokye: «Wali kamba pho ya bato ba ezwele inyōkō o Bokonzi pha Nwaphongo! ²⁵ Phele wali kamba pho ya Shamo inyōkō o iluu sa sōlu, kasi wambi kula ba nkamba koleka pho ya moto wa ezwele inyōkō o Bokonzi pha Nwaphongo.» ²⁶ Bato baabaka bamokye bamba wō bekye: «Emba owamba bika nza?» ²⁷ Yesu amba buya yokye: «Maphō maate maakokye bato ikyela, Nwaphongo kamakyele.» ²⁸ Petelo amba ya wō na Yesu yokye: «Okyemela, banga toika ika iso yabaka na banga pho ya iebenga.» ²⁹ Yesu amba ya wō na bée yokye: «Nde phele, na wō na bée, bo moto aikyi ika ingambi, ḡwanḡwasi, bana nyanḡo, baboti, bana pho ya Bokonzi pha Nwaphongo, ³⁰ moto me amozwa mbolo nzikye koleka o imbele sisi, emba o nkōlō yaamoyaa amba zwa bōmōkō pha bobele na bobele.»

Yesu akuli imola mbala eya iyato, bo wa mowa yo na bo wa mokundwa yo

³¹ Yesu aesi yakpa baekosi bée iko mbuka babale, amba ya wō na bée yokye: «Okyemela, unḡwanḡwa eye tokyende o Yelusaleme, omō, maphō masō makoma baumosi ba Nwaphongo pho ya Nwana wa Moto mamokokyisama. ³² Pho baamoambya o mabōkō ma bato bamasumu, baamoekye, baamotola, baamotowa matee; ³³ waamounva bée imobinda phimbo, baamoboma, emba sima ya nkōlō iyato amokundwa.» ³⁴ Kasi baekosi tebaikaka sōkō ntina ya maphō me, tebaikaka eba na yaunvaka wō Yesu.

Yesu abikye moto owa phōkō miyo

³⁵ Waakoma Yesu phenephe na Yeliko, moto mōkōmō owa phōkō miyo, azalaka o imbale ya nzela pho ya ionḡa baalekane. ³⁶ Waaoka yo tōkō ya moluku ḡwa bato balekane, amba ya tuna yokye: «Eni ba lowo iye?» ³⁷ Bamba mobuyisa bekye: «Kyelekane Yesu owa Nazele.» ³⁸ Emba amba yaanḡwana yokye: «Yesu, Nwana wa Davidi, inzokye ngōngō!» ³⁹ Bato baabaka batambule o boo, bamba mozibisa pho aikale bose, kasi yo amba kula yaanḡwana nde na bokusi yokye: «Nwana wa Davidi, inzokye ngōngō!» ⁴⁰ Yesu amba ya tēme, amba ya onḡa obokye bamoyelele ne. Waakoma moto owa phōkō miyo phenephe na Yesu amba motuna yokye: ⁴¹ «Kozingye obokye na ekyele iye?» Moto owa phōkō miyo yokye: «Nkolo, kyela obokye nakule wene!» ⁴² Yesu amba ya wō ne yokye: «Kula wene! Ianola sa we siebikye.» ⁴³ Mina wamō, moto me abuto iwene, abuto ibenga Yesu naikyemikumbela Nwaphongo. Waawene bato basō baabona, na bée babutwaka ikyemikumbela Nwaphongo.

Yesu na Zakayo

19 Waanyōkō yo o Yeliko, Yesu amba tamba mokyisi. ² Moto monōkō abaka omōkō nkomo ye Zakayo, aamba ya tōkō; yo abaka mōkōmō na bakonzi wa ba phutise ba mputi, na moto wa ezwele iikye. ³ Alukaka iwene Yesu, kasi bo wabaka yo mokuwe, taikaka koka imowene pho ya moluku ḡwa bato. ⁴ Wawene yo babona, amba kyilingana o boo, akye baa o ikolo sa ḡwete ḡwa sikōmōle, pho waa moyalekana Yesu wamō, amowene na bolaa. ⁵ Waakoma Yesu o elele me, amba tomba miyo o ikolo, amba ya wō ne yokye: «Zakayo, uta mizele: Pho nasengyesi lōlō ikye baa o ingambi sa wē.» ⁶ Zakayo amba ya uta izele, amba moyamba o ingambi se na nkyisa. ⁷ Bato basō baawenekye lowo me, te baikaka sepela na lango, bamba wō bekye: «Akye baa nde oka moto wa masumu!» ⁸ Kasi Zakayo amba ya susana o boo pha Nkolo, amba ya wō ne yokye: «Nkolo, okyemela, nakabe mbolo ya nga na mibale, naphē babola ndambo eyōkō. Bo nakpesi moto baphalanga baikye na malondo mabe, namobuyisele bée mbala ine.» ⁹ Emba Yesu amba wō pho ye yokye: «Lōlō eye, ibikyē sisi o ingambi sisi, pho

na we, oli njwana wa ibota sa Abalayama me. ¹⁰ Pho Nwana wa Moto aesi yaluka na iya bikya bato baabunga.»

Ete ya baphalanga

¹¹ Yesu ambakula ya kpela bato baokaka maphoko mana ete esuu. Pho waaba yo phenephe na Yelusaleme, bato baumunyaka obokye Bokonzi pha Nwaphongo pha mowenene nde mina wam. ¹² Emba Yesu amba ya w yoky: «Moto moko wa ibota sa bokonzi akyekye o mokyisi moko itakye pho bamokyele mokonzi, sima amba kula ya butwa. ¹³ O boo pha ikyende, amba ya banga baombo iko mi baombo be, aesi yabakabela moto na moto ebuni yoko ya wolo ya motiya moikye, amba ya w na be yoky: «Kyela mumbongu na baphalanga baabana, tee noko wa moya nga.» ¹⁴ Kasi bato ba mokyisi nwe bamoinaka, bamotomelaka bato pho ya ikye w ne obokye: «Toloanole obokye abe mokonzi njwa banga.»

¹⁵ Waamokyela be mokonzi, amba ya butwa o mokyisi nwe. Amba ya banga o boo phe bato ba etoma bakabelaka yo baphalanga pho ya iyeba bookose moto moko na moko baphalanga baazwaka yo. ¹⁶ Owa o boo amba ya w yoky: «Nkolo, ebende ya baphalanga yoko eya mpekye we eboti bibende iko ba wolo.» ¹⁷ Nkolo amba ya w yoky: «Bola, moto wa etoma o molaa. Okyesi bolaa o maphoko makyiki, na moebuya mokonzi wa nkyisi iko iinene.» ¹⁸ Owa ibale amba ya w yoky: «Nkolo, ebende ya baphalanga yoko eya mpekye we, eboti bibende bitano ba wolo.» ¹⁹ Nkolo amba ya w ne yoky: «Iwe, na moebuya mokonzi njwa nkyisi itano iinene.» ²⁰ Oomoko amba ya w yoky: «Nkolo, kyeka ebende ya we yoko ya baphalanga yango eye, na ezingaka na itambala, namba ebomba. ²¹ Nabaka na ile, pho oli moto moko wa nkamba, kokpe mbolo yateyaikaka we langya, koko o elele eteyikaka we phika.» ²² Nkolo amba ya mobuyisa yoky: «Oli moto wa etoma mobe, namoesambisa nde na maloba ma we mampenza. Waebaka obokye nga nali moto moko wa nkamba, nakpe mbolo yateyaikaka nga langya, nako o elele eteyikaka nga phika. ²³ Ka pho ya'ye toikaka kye bomba baphalanga banga nabo o bankyi? O iyabutwa sa nga nde naesi ya bazwa na matabisi.» ²⁴ Bobele nkolo amba ya w na bato baabaka wam yoky: «Omoko ebende ya wolo mena, oephe oli na bibende iko.» ²⁵ Bato bamba ya w ne bekye: «Mokonzi, yo nga ali na be ikoo!» ²⁶ Nkolo amba ya babuyisa yoky: «Nawo na be, moto ooli na banaa mbolo, bamokula mobakyisa mbolo nsuu. Ka ooli pha, ba moko na njwana ndambo ooli ne. ²⁷ Pho ya banguna ba nga, bato bate baikaka zinga obokye nga nabe mokonzi njwa be, yaka na be wawa, emba obatene nyesi o miyo ma nga!»

Yesu anyosi o Yelusaleme

²⁸ Waaunva yo iw babona, Yesu aesi ya tambula o boo pho ya ikyende o Yelusaleme. ²⁹ Waakoma yo phenephe na Betefaze na Betani, mbale ya ngomba ya ba olive, amba ya toma baekosi be babale ³⁰ amba ya w na be yoky: «Kyende o mokyisi mokyekane na banga; waamokoma be omoko, wamokyende wene njwana wa mpunda atingyi, naino moto tabaa miyango. Oeyingole, oye na yango wawa. ³¹ Ka bo moto moko aetuni obokye: «Koeyingole pho ya'ye?» Omobuyisa obokye: «Pho Nkolo asengyesi na yango.»

³² Bobele baekosi me babale bamba ya kyende, bakye takana maphoko maso nde bowawoko Yesu na be.

³³ Waaba be baingole njwana wa mpunda, ba kolo mpunda bamba batuna bekye: «Koingole njwana wa mpunda moko pho ya'ye?» ³⁴ Baekosi bamba buya bekye: «Pho Nkolo asengyesi na yango.» ³⁵ Bamba yaky na njwana wa mpunda me ooli Yesu, bamba ya wala bitobu ba be o ikolo sa njwana wa mpunda me, bamba yabayisa Yesu. ³⁶ Waaba yo kotambule, bato babaka bakyemiwala bitobu o nzela. ³⁷ Waakoma yo phenephe na nzela ekyeute o ngomba ya baolive, baekosi baso batondaka na nkyisa, babutwaka ikumbela Nwaphongo na nyesi ikolo pho ya bilekyesako biso biawenekye be. ³⁸ Bawoko bekye:

«Apambolame, mokonzi ookoye na nkombo ya Nkolo!

Bose bobe o ikolo, nkyemo ibe o bilele biilekyi Ikolo!»

³⁹ Bafalisayi baayoko, baabaka onte ya bato, bamba ya w na Yesu bekye: «Moteye, katela baekosi ba we!»

⁴⁰ Yesu amba ya buya yoky: «Na w na be ngakye: Bo be baikasi bobe, mabanga mamoo njwana.»

Yesu alesi pho ya Yelusaleme

⁴¹ Waakoma Yesu phenephe na Yelusaleme, waamowene yo, amba lela pho ya njwango. ⁴² Awoko yoky: «Bo na we waebaka me, o moko njwa kolo, ndengye eekoyi we izwa bobe...! Kasi unwanwa eye, maphoko me mabombami pho ya we, tokoyi imawene!

⁴³ Pho kolo yaamoya, banguna bawe bamoelungya, bamoeteyisa lophango, bamba etokolele moko iso.

⁴⁴ Bamoebola, iwe na bana ba we, etewaikale ibanga koko o ikolo sa siyoko, pho toika eba imbele sayakaka yaebikya Nwaphongo.»

Yesu anyosi o Tempelo

⁴⁵ Bobele Yesu amba ya nyoko o Tempelo abuto iwi-inya baabaka baungya. ⁴⁶ Amba ya w na be yoky: «Wakomama bobo: «Ingambi sa nga samoba ingambi sa losambo». Kasi be osibuye ibombo sa baibi!»

⁴⁷ Nkolo isoko, abaka katya o Tempelo. Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, bateye ba mibeko na ba nku-mu ba mokyisi, balukaka imoboma; ⁴⁸ kasi tebaikaka eba ndengye eekoyi be ikyela, pho bato baso balekyekyekye nde mi imooka.

† Bakyi: Elele ekyebombe be baphalanga.

Owaphe Yesu bokonzi nza?

20 Mokolo maboko, waba Yesu kateya o Tempelo na iimola bato Simo Elaa, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, na bateye ba mibeko na bankumu, bamba ya wali yo. ² Bamba motuna bekye: «Oloimole, kokyele maphoko mamana na bokonzi iye? Owa ephe bokonzi me nza?» ³ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Na nga naetune nde motuna maboko. Onzimole: ⁴ Ibatisi sa Yoane, sautaka o ikolo nde na bato?» ⁵ Bamba wona beke na beke bekye: «Bo tobuye obokye: "Sautaka o ikolo", amow obokye: "Pho ya'ye toikaka moanola?" ⁶ Ka botoni buya obokye: "Sautaka na bato", bato baso baalomaa mabanga, pho baanole obokye Yoane ali moimosi wa Nwaphongo.» ⁷ Emba bamba buya bekye tebaebe biwautaka sango. ⁸ Bobele Yesu amba ya w na beke yokye: «Na nga me esieyimole naa na bokonzi ye nakyele maphoko maamana.»

Ete ya bakolo manzabi ma vinyo baaphute na bobo

⁹ Bobele Yesu amba butwa ikpela bato ete eye: «Moto maboko aphikaka vinyo o inzabi. Aikiyi siika na bato basiphutele, yo akye o imbanga sa ikoko. ¹⁰ Waakoma imbele sa inkoko mbuma, nkolo wa inzabi aesi ya toma moombo we oka bato baaphutele inzabi obokye akye mokpela iyalo se. Kasi baphutesi inzabi, bamokutubi, bamobuye maboko pha. ¹¹ Mokolo nwa inzabi akuli ya toma moombo mosuu. Kasi na maboko, baaphutele inzabi bamokutubi, bamotosi, baambi na mobuya maboko pha. ¹² Mokolo nwa inzabi amba kula toma moombo wa etoma owa iyato, ne maboko, baphutele inzabi bamba mozokya, bamba mowiinya. ¹³ Emba mokolo inzabi amba ya miwale yokye: "Na kyele bo? Na motoma njwana wa nga owa lozingo. Iyo, baamotosa." ¹⁴ Kasi, waamowene baaphutele inzabi, bamba ya wona onte ya beke bekye: "Kyeka ndomi ye owamoikala na sina inzabi, bo ango awe. To mobome pho inzabi me sibutwe sa banga!" ¹⁵ Bamba ya kye movaka o selekye ya inzabi, bamba moboma. Yesu amba ya batuna yokye: "Mokolo inzabi aabakyela bo?" ¹⁶ Amoya boma baaphutele inzabi, amba siphe bato basuu.»

Waaoka bato babona, bamba w bekye: «Phe, ete wakyelame!» ¹⁷ Kasi Yesu amba bakyeka o maboo, amba ya w na beke yokye: «Maphoko makoma beke o buku pha Nwaphongo mama, malukye iw bo?

Ibanga saavakaka batongyi ba mangambi, nde sango sibuto iingo ephisi ingambi siso.

¹⁸ Moto munsu owa mokaa o ikolo sa sina ibanga, amokyemitenya binango, emba owamokalela ibanga me amophitingana.»

Lowo lookyeki mputi ya Kaisala

¹⁹ Bateye ba mibeko na bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, baebaka obokye ete mena, Yesu aekpesi be. Yango mena balukaka malondo ma imwakya nde wam. Kasi bailaka bato. ²⁰ Yango mena bamba tata imokyengye, bamotomelaka banwasanyoko baawenene

ndokolo bato balaa, pho na maloba me mampenza, bamozwe na eleko ya imoambya o maboko na moangyesi. ²¹ Baesi ya motuna motuna mumu: «Mot-eye, toebe obokye iikiyi w na we na iikiyi teya we ili nde ya phele, watene we bolombe tokyekye boo pha moto. Kasi koteya nde o phele nzela ya Nwaphongo. ²² Taa loimola, mibeko miphe nzela obokye tophute mputi ya Kaisala?» ²³ Kasi Yesu aebaka obokye bazite maphoko masuu, amba ya w na beke yokye: ²⁴ «Inteya mpata yonyo ya ebende. Boo na nkombo eya koma beke o ebende eye ya nza?» Bamba ya mobuyisa bekye: «Ya Kaisala.» ²⁵ Emba Yesu amba ya w na beke yokye: «Buyisa Kaisala yaaka Kaisala, emba Nwaphongo yaaka Nwaphongo.» ²⁶ Bobele tebaikaka koka na imoakya pho ya maloba me mampeza, kasi bakamwaka na eyano ye, bamba ikala bose.

Motuna nwa basadukayi pho ya ikundwa sa bawee

²⁷ Basadukayi baayoko bamba ya oli Yesu. Beke basadukayi bawo obokye, bato baawa ete bakundwe. Bamba tuna Yesu motuna mumu: ²⁸ «Moteye, Mose alokomela o buku pha mibeko bobo: "Bo moto maboko ali na mosi, alonga njwanjwasi, yo ambi waa saika bota ne, esengyesi obokye mosi nye azasa bozengye babona pho abotele bola phe owa waa bana." ²⁹ Yabaka babona o mokyisi maboko, bana ba bampele sambo babaka beke baso nyango maboko ango maboko, bola pha beke aesi ya longa njwanjwasi, awe sa bota ne. ³⁰ Owa ibale aesi ya zasa bozengye me, akuli waa, sabota ne. ³¹ Na owa iyato akuli bozasa, ne awe sabota ne, nde bom beke baso sambo, bawe sabota ne. ³² O sima ya beke baso, bozengye me ne amba ya waa. ³³ Ka mokoko nwa mokundwa bawe, onte ya beke baso sambo amoba njwanjwasi wa nza? Pho beke baso bamozasaka.»

³⁴ Yesu amba ya w na beke yokye: «Bato ba mokyisi mumu, babasi na bampele balongane. ³⁵ Kasi baawene Nwaphongo obokye bali bato ba bosembo, na waamokundwa bawe etebalongane. ³⁶ Tebakokyi ikula waa pho babuto ndokolo baanzelu. Bali bana ba Nwaphongo, pho bakundoo. ³⁷ Obokye baawa bamokundwa, Mose yo mampenza alowoko o isolo sa njwete moolole sazika, wa banga yo Nkolo, Nwaphongo wa Abalayama, Nwaphongo wa Izake na Nwaphongo wa Yakobo. ³⁸ Nwaphongo tali Nwaphongo wa bawe kasi wa bato bali na bomoko, pho bato baso bali na bomoko pho ye.» ³⁹ Bateye ba mibeko baayoko, bamba ya w na Yesu bekye: «Moteye, owa na bolaa.» ⁴⁰ Pho tebakulaka meka imotuna motuna mosuu.

Masiya ali njwana na Nkolo ya Davidi

⁴¹ Emba Yesu amba ya w na beke yokye: «Ndengye'ye bakokyi iw obokye, Masiya ali Nwana wa Davidi?

⁴² Pho Davidi yo mampenza kawo o buku pha Meembo yokye: "Nkolo awo na Nkolo wa nga: Zala o boloo pha nga, ⁴³ kono waamouya nga banguna ba we, o se ya

mokolo ma we.”⁴⁴ Kyeka, Davidi kamobangye Nkolo. Emba, ndengye'ye ambi kula ba njwana we?»

Sakyela ya bateye ba mibeko

⁴⁵ Amba wa na baekosi bée o miyo ma bato baso baabaka bamookye yokye: ⁴⁶ «Bée nde kokyebe na bateye ba mibeko. Bée bazingye ikyemitambula na bitobu bianda, bambe nazinga obokye bababeya o bilele biangane bato baikye, baɔɔ biziye ba o boo o mangambi ma losambo na bilele ba o boo o biseleko. ⁴⁷ Baiyele mazengye na mbolo ya be, babɔnde le maɔnde si maanda pho ya iteya obokye bali bato ba bosembo. Yango mene, Nwaphongo aabaphe etumbu yɔɔɔ eya moleka bonene.»

Ikabo sa bozengye

21 Waatomba yo miyo, Yesu aesi ya wene bato ba ezwele bakye ambya makabo o ekokoko o Tempelo. ² Aesi ya wene na bozengye bokoko mobola, aesi ya langya mpata ibale ya bibende. ³ Yesu amba ya wa yokye: «Nde phele na wa na bée ngakye, njwanwasi bozengye mobola oyo, ambye ileka bato baso. ⁴ Pho bée baso babana bambye nde baphalanga batebali na bée na ntina. Kasi yo, na bobola phe ambye nde baphalanga baso baabaka ne pho ya ibika.»

Yesu aimosi obokye bamobukola Tempelo

⁵ Waaba bato baayoko bawo pho ya Tempelo, ndengye eya sitonga bée na mabanga malaa, na ná mbolo ya phekye bée Nwaphongo, Yesu amba ya wa yokye: ⁶ «Isɔ ikyi wene bée iye, nkoko ya moyaa, ete wa ikale ibanga kokoko o ikolo sa siiyoko: Isɔ bamoiyuwola.»

Yaa moya o suka ya mokyisi

⁷ Emba bamba motuna bekye: «Moteye, maphoko me mamokyelama imbele iye? Tomba na eba na elembo obokye maphoko me malukye ikyelama?» ⁸ Yesu amba ya buya yokye: «Nde kokyebe obokye moto saekosa, pho bato baikye bamoya na nkombo ya nga, bamowoko bekye: "Eli nga!" na: "Imbele me sikokyi!" Sababenga. ⁹ Wamooka bée masimo ma mabita, na ma itombele bakonzi, bée sa ilaa. Pho esengyesi obokye maphoko mamana mata kyelama phanza, kasi mena etetaaba suka ya mokyisi.»

¹⁰ Bobele Yesu amba ya wa na bée yokye: «Ekolo yɔɔɔ ya munwana na ekolo eyoko, bokonzi bokoko pha munwana na bokonzi boyoko. ¹¹ O bilele bikye, manyete ma munyingana, bisenzo na zilo sikusi ya moba, maphoko ma inganga mamouta o ikolo na bilembo binene biamowenene.»

Yaamoyelela baekosi

¹² «Kasi o boo pha maphoko maso mamana, bamoeyakya bamba na enyoko; bamoesambisa o mangambi ma makyita, bamoenyosa o bokoko

bamokye na bée o boo pha bakonzi na baangyesi ba mokyisi pho ya nkombo ya nga. ¹³ Yango mena bée wamoba manzoka ma nga. ¹⁴ Oebaka obokye tosenygesi na ibongya bo wamosamba bée. ¹⁵ Pho, nga, na moephe munoko na zebi sa obokye moto okoephunde takokyi ieyikyela ziko. ¹⁶ Ebe baongo na banyongo, banaa nyongo, baa ibota sa we, na bikamba ba bée bamoekaba, bamoingya baikye onte ya bée. ¹⁷ Bato baso bamoeyina pho ya nkombo ya nga; ¹⁸ kasi na munsuwe kokoko njwa moto njwa bée ete moobiya. ¹⁹ Nde na ilendendala sa bée, wamozwa bomoko.»

Isambisama sa Yelusaleme

²⁰ «Emba waamowene bée Yelusaleme alungami na batuluku, oeba obokye imbele sa bokoko phe sikokyi. ²¹ Emba, baamoba o Yuda, bée elotaka o mangomba, bamoba onte ya mokyisi, bée etokoko; bamoba o manzabi, bée saya nyoko o mokyisi! ²² Pho yamoba nkoko ya bolombe, obokye isɔ yakomama o buku pha Nwaphongo ikokysame. ²³ O nkoko me, ngongo na babasi baa ekama ná malekyele, pho mampasi makusi mamobaa o mokyisi na yoko pho ya bato me. ²⁴ Bababoma na mphata; bamokye na bée ntungye o bikolo biso, emba bato baate baaebe Nwaphongo bamoko Yelusaleme tee kokoko waamokoka imbele sa be.»

Iyaa sa Nwana wa Moto

²⁵ «Bilembo bamowenene onte ya moo, onte ya bokombe na ba nyaseesi, o munse, bato baate baebe Nwaphongo bamoba na ngongo, bamotekyenene na bokoko waamowene bée maa ma ebale enene manyingane. ²⁶ Bato bamowaa na bokoko pha ilota bobo phaamokpelemela mokyisi pho bokusi bokoko pha ikolo pha munyingana. ²⁷ Emba, bamowene Nwana wa Moto kaye onte ya mampata, na mwiya mwikye na nkyemo.

²⁸ Waamotata maphoko me maso ikyelama, omielole otombe moto, pho imbele sa iyekandola sikomi phenephe.»

Ete ya njwete njwa fige

²⁹ Yesu amba kula bakpela ete yoko yokye: «Kyeka njwete njwa fige na nzete nsuu: ³⁰ Wa lekokoko yango, koebe bée mampenza nde na iikyeka obokye imbele sa ikyete sikokyi. ³¹ Nde bomoko, na bée, wamowene bée maphoko maso mamana makyelame, eba obokye Bokonzi pha Nwaphongo bokomi phenephe. ³² Nde phele nawo na bée, yoo eye etelekane obokye maphoko mamana sabokyelamakye. ³³ Ikolo na munse yamolekana, kasi maloba ma nga etemalekane.»

Nde kokyengye imbele sisɔ

³⁴ «Nde kobe na bokyengyi, pho ntema ya bée sɔɔɔ na malanga, biseleko na maumunya ma mokyisi, emba kokoko me saebalikyinya, ³⁵ ndokolo bondendi; pho njwa mokpelemela bato baso bali o munse. ³⁶ Kasi salala ebuu, bokodekye imbele sisɔ, pho maphoko maso

mamoya mamana mango saezwa; ombe na teme o boo pha Nwana wa Moto.»

³⁷ Yesu abaka kalekyinya nzanga o Tempelo pho ya iteya emba atokokoko waa nkokoko pho ya ikye lala o ikolo sa ngomba ekyebangye bée ya baolive. ³⁸ Emba bato baso babaka baye oka ye na moyelo o Tempelo pho ya iya mooka.

Bakonzi bawangye iboma Yesu

22 Eseleko ya Ilekana yakomaka phenephe, eli eseleko ya mapa matumbe bée sa muno moulole mapa. ² Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bat-eye ba mibeko balukaka malondo ma imolemoko pho bailaka bato.

Yudasi kalukye iungya Yesu

³ Emba Molemba amba nyolele Yudasi okobangye bée Isikalilyota, owa baka mokocho onte ya iko mbuka babale. ⁴ Yudasi akyekye okana na bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bakonzi ba bakyengyele Tempelo pho ya iluka malondo ma ibaungyisela Yesu. ⁵ Bée babaka na nkyisa emba bamba okana obokye bamophe baphalanga. ⁶ Yudasi amba anola, amba tata iluka imbele silaa pho ya ibaungyisela yo bato saeba.

Yesu na baekosi bée balengyele eseleko ya Ilekana

⁷ Mokoko nwa eseleko ya mapa matumbe bée sa muno, nwa kokaka, mokoko mobome bée bana ba mampate pho ya eseleko ya Ilekana. ⁸ Yesu amba ya toma Petelo na Yoane, amba wo na bée yokye: «Bée kyende lolambela ntoma ya eseleko ya Ilekana, pho toze.» ⁹ Bamba motuna bekye: «Kozingye obokye tokye lamba bi?» ¹⁰ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Wamunyocho bée o mokyisi, wamovana na moto mokocho aphisi mbongo ya maa. Omobengye tee noko o ingambi sa munyokocho yo ¹¹ ombe wo na mokolo ingambi bobo: “Moteye kaetune obokye: Oloteya elele eya mozaa yo ntoma ya eseleko ya Ilekana yo na baekosi be?” ¹² Emba moto me amoeteya elele konyocho eenene eya ikolo onte ya ingambi, baunva ebongya na bolaa. Olambe ntoma ya eseleko omoko.» ¹³ Baekosi baesi ya kyende, bakye takana isoko nde bo wabawolekye yo, emba bamba bongya ntoma ya eseleko ya Ilekana.

Eseleko ya Ilekana eenyakune

¹⁴ Waakoka imbele sa iza, Yesu yo na batoma bée baesi ya zala o mesa. ¹⁵ Amba ya wo na bée yokye: «Nabakyi na phowa ya iza eseleko ya Ilekana eye na bée minyamipha o boo pha nga inyokoko! ¹⁶ Pho, nawo na bée, esikule zaa eseleko me mbala esuu tee noko wamokoka yango o Bokonzi pha Nwaphongo.» ¹⁷ Amba ya kpa kopho ya vinyo, waunva yo iphe Nwaphongo melesi, amba ya wo yokye: «Kpa kopho eye, oenywe bée baso. ¹⁸ Pho nawo na bée: Tata loko esikule nywa maleku ma mbuma ya vinyo tee noko wamoya Bokonzi pha Nwaphongo.»

¹⁹ Bobele aesi ya kpa ipa, waaunva yo iphe Nwaphongo melesi, asikyesi, amba ya baphe sango yokye: «Eye eli nzoto ya nga, iambemi phoya bée. Nde kokyele bomoko pho ya inzumunyaka.» ²⁰ Nde bomoko waaunva bée iza, amba ya kpa kopho yokye: «Kopho ya maleku eye eli ya sangola eenyakune ya malongo manga maamosweye pho ya bée.»

Yesu aimosi obokye baamoungya

²¹ «Kasi kyeka: Moto okonzungya, kaze na nga o mesa wawa! ²² Pho Nwana wa Moto amowa bo owa unva bongya Nwaphongo. Kasi ngongo ya moto owa moungya!» ²³ Emba baekosi bamba tata itunana onte ya be, pho ya iyeba nza okokyi ikyela babona.

Oolekyi na ngambo nza?

²⁴ Baekosi bamba tata iyika ziko pho ya iyeba olekyi na ngambo onte ya be. ²⁵ Yesu amba ya wo na be: «Bakonzi ba nkyisi bakyele na makonzi ma bée yaa bonkolo, na baakonzana nkyisi bazingye obokye ba babangakye “bato baakyele bola”. ²⁶ Pho ya bée, yango saba babona. Kasi oolekyi bola onte ya bée akpe elele ya mosi, emba ookokambe akpe elele ya okoekyelele. ²⁷ Moto ozasi o mesa na okomokyelele, olekyi na ngambo nza? Teli ozasi o mesa? Kasi nga, nali onte ya bée o elele ya okoekyelele. ²⁸ Bée oli bato babaka na nga o minyokocho misokocho wenyekye nga. ²⁹ Emba nga, naephe Bokonzi nde bo wa bompe Tata: ³⁰ Yango mena bée wamozaa, wamunywa o mesa ma nga o Bokonzi pha nga. Wamba na zala o biziye ba bokonzi pho ya itena malombe ma mabota iko mbuka mabale ma Isalayele.»

Yesu aimosi obokye Simo Petelo aamoangana

³¹ Nkolo amba ya wo na Simo Petelo yokye: «Simo, Simo, Molemba aeyongyi pho ya iyenyanga bokonyingye bée mbuma ya ble. ³² Kasi nga, nabondesi pho ya we obokye ianola sa we sango sa unva. Emba iwe, waamo ya mbutolela we, okuya bebi na we.»

³³ Petelo amba ya wo ne yokye: «Nkolo, nga naanosi inyokocho o kokokocho naa iwa na we, elele konyocho.» ³⁴ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Petelo na wo na we ngakye, nde o mokokocho nwa loko, soo sa botokokye, wa munzangana mbala iyato, obokye toonzebe.»

Baphalanga, ikuba na mumphata

³⁵ Bobele Yesu amba ya tuna baekosi bée yokye: «Waaetomaka nga sa baphalanga, sa ikuba, sa mapapa, bée wazangaka ekpele?» Bamba buya bekye: «Phe.» ³⁶ Amba wo na bée yokye: «Kasi, unjanjwa eye, ooli na baphalanga, abaphile; nde bomoko na ooli na ikuba; emba ootoli na mumphata, aungya munkoto nwe pho aombe mumphata. ³⁷ Pho, na wo na bée, esenyegesi obokye maphokocho maakoma bée pho ya nga o buku pha Nwaphongo mama makyelame: “Bamunyocho o molongo nwa babomi.” Nde phele, maphokocho maankyekyi, mamokyelama.» ³⁸ Baekosi bamba ya wo

ne bekwe: «Nkolo, kyeka mphata ibale.» Amba ya babuyisa yokwe: «Wakokyi.»

Yesu kabondela o ngomba ya baolive

³⁹ Yesu atokosi, aesi ya kyende o ngomba ya ba olive, bowamelekye yo. Baekosi bée bamba ya mobenga.

⁴⁰ Waakoma bée o elele me, amba ya w na bée yokwe: «Bondela pho bée sakaa o bimekyi.» ⁴¹ Amba ya mana wali be, amigbosi nwana imbale, akwe kusama, atati ibondela yokwe: ⁴² «Tata, bo ozingyi manya kopho ya bokosi eye oka nga. Kasi sakyela boozingye nga, kyela nde boozingyi we.» ⁴³ Emba anzelu mchom owa ikolo, amba motokolele pho ya imokuya. ⁴⁴ Na ngongoko boikwe, amba kula bondela na bokusi. Ephamisa ye ebuto itanga o se ndokolo matanga ma malongo. ⁴⁵ Waunva yo ibondela, atemi, aesi yakwe oli baekosi be. Akwe batakana balasi ebu na ngongoko. ⁴⁶ Amba ya w na bée yokwe: «Mene ye, kolale! Langwa, bondela pho bée sakaa o bimekyi.»

Baakwe Yesu

⁴⁷ Waataba Yesu kawo, bobele bato baikwe baesi. Yudasasi mchom na baekosi iko mbuka babale, moto owabaka o boo pha be. Amba ya susinya phenephe na Yesu pho ya imoyamba. ⁴⁸ Kasi Yesu amba ya w ne yokwe: «Yudasasi, koyambe Nwana wa moto, pho ya imungya!» ⁴⁹ Waawene baekosi ba Yesu maphoko malukwe ikyelama, bamba motuna bekwe: «Nkolo, tonwane na mphata?» ⁵⁰ Emba mchom na be, aesi ya tena itoo sa boloo sa moombo wa nganga munene wa Nwaphongo. ⁵¹ Kasi Yesu amba ya w yokwe: «Le kyela babona, wakokyi.» Amba phila itoo sa moto me, amba mobikya. ⁵² Emba Yesu amba ya w na baa yakaka ya moakya, bakonzi banganga ba Nwaphongo na bakonzi ba banza Ingambi siinene sa losambo na ba nkumu, yokwe: «Pho ya iya nzakya oesi na mphata naná kpongu o maboko ndokolo nga nali mwibi!» ⁵³ Nkoko iso, nabaka na bée o Ingambi siinene sa makiyita, toikaka nzakya. Kasi imbele sisi sili sa bée, na sa bokonzi phaa enzombi.»

Petelo aanga Yesu

⁵⁴ Baakwe Yesu, baesi yakwe ne bamunyose o ingambi sa nganga munene wa Nwaphongo. Petelo abaka kababengye na itakwe. ⁵⁵ Balosaka nwenya o motema nwa lophango, Petelo akwekye ne zala onte ya bato baabaka bato nwenya.

⁵⁶ Nwanwasi mchom wa etoma, aesi ya mowene azasi phenephe na nwenya, aesi ya molembetela amba ya w yokwe: «Moto oyo ne abaka na Yesu.» ⁵⁷ Kasi Petelo amba angana yokwe: «Nwanwasi oyo, nga si moebe.» ⁵⁸ Nwana bote, moto mosuu waawene yo, amba ya w yokwe: «Na we oli mchom na be.» Kasi Petelo amba ya mobuyisa yokwe: «Lele lolo, nga phe!» ⁵⁹ Sima ya ngonga yochoko, moto mosuu atingami na Petelo, amba ya w ne yokwe: «Nde phele, moto oyo abakyi na Yesu. Pho ne ali moto wa Galileya.» ⁶⁰ Kasi Petelo amba

ya buya yokwe: «Lele lolo, siebe maphoko malukwe we iwoko.» Nde waataba yo iwoko, soo esi ya tongo. ⁶¹ Nkolo aekpa, aesi ya kyeka Petelo. Emba Petelo amba ya umunya maphoko maawoko Nkolo ne obokwe: «Mokoko nwa koko eye, soo sa botongokwe, wa munzangana mbala iyato obokwe toonzebe.» ⁶² Emba Petelo amba ya tokoko, abuto ilela na ngongoko ikwe.

Bato batosi Yesu baambi na mowanda

⁶³ Bato baabaka bakyengele Yesu, bamokwekye, bamba na mowanda. ⁶⁴ Bamozibaka miyo, bambe motuna bekwe: «Teya obokwe oli moimosi! Oewandi nza?» ⁶⁵ Bakulaka motola na boikwe.

Yesu kasambe o ikwita siinene

⁶⁶ Waawe bunya, bankumu ba bayuda, bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba mibeko, baesi yaangana ikwita siinene, bamba bayelela na Yesu. ⁶⁷ Bamba ya motuna bekwe: «Bo oli Masiya? Oloumole.» Yesu amba ya babuyisa yokwe: «Bo naemosi, otoonzanole, ⁶⁸ na bo naetuni motuna, otombuyisa. ⁶⁹ Kasi tata koko, Nwana wa moto amokwe zala o eboko ya boloo ya Nwaphongo, owa mwiya.» ⁷⁰ Emba, bée baso bamba ya motuna bekwe: «Iwe nde Nwana wa Nwaphongo?» Amba ya babuyisa yokwe: «Be mampenza owoko, eli nga.» ⁷¹ Emba bée bamba ya w bekwe: «Tonekula luka manzoka maawe, banga mampenza tookyi munoko nwe!»

Bakwe na Yesu oboo pha Pilata

23 Bato baso baabaka o ikwita baesi ya teme, bamba ya kwe na Yesu oka Pilata. ² Emba bamba butwa imophunda bobo: «Tokwe zwa moto oyo kaambya mobulu o mokyisi nwa banga: Kakatele bato saphuta mputi ya Kaisala, kambe na mibanga Masiya na mokonzi.» ³ Pilata amba motuna yokwe: «Iwe mokonzi nwa bayuda?» Yesu amba mobuyisa yokwe: «Ewo nde we.»

⁴ Pilata amba ya w na bakonzi ba banganga na ná moluku nwa bato yokwe: «Siky zwa ewele ya inyete moto oyo.» ⁵ Kasi bée bamba ititala na iwoko bekwe: «Katomisa bato na mateya me obokwe bakwele mobulu o Yuda mobimba, tata o Galileya tee koko wawa.»

⁶ Waaoka Pilata babona, amba tuna naa moto me ali moto wa Galileya. ⁷ Waeba yo obokwe Yesu ali moto wa mokyisi nwa Elode, amba ya mobuyisa oka Elode owabaka ne mi nkoko me o Yelusalem.

Bakwe na Yesu oboo pha Elode Antipasi

⁸ Wawene Elode Yesu, asepelaka na boikwe, pho tata kala abaka na phowa ya imowene, pho ya maphoko mabaka yo kaokwe pho ye. Ambaka baa kamokwekyele na amokwele elekyesako. ⁹ Emba, amba tuna Yesu mituna miikwe, kasi Yesu taika mobuyisa na lowoko.

¹⁰ Bakonzi ba banganga ba Nwaphongo na bateye ba Mibeko babaka wa moko, bamophundaka na bokusi.

¹¹ Elode na batuluku bée bamba motiyola, bamba

moekye; bamba molasa etobu ነጋክክ elaa, amba mobuya oka Pilata. ¹² Mokጋጋ ሜ, Elode na Pilata babutwaka ekamba, bée baabaka phanza banguna.

Batenesi Yesu bolombe pha iwa

¹³ Emba Pilata amba ya banga bakonzi ba banganga ba Nwaphongo, bakonzi ba mokyisi, ¹⁴ amba wጋ na bée yokye: «Bée onzelesi na moto oyo phጋ kowጋ obokye kakosa bato bamane o nzela elaa; kasi nga, oomotuni nga o miyo ma bée, sikyi mozwa ነጋክክ na ewele eekokyi na imoakya onte ya maphጋጋ masጋ maamophunde na bée: ¹⁵ Elode ne taikiyi mozwa na lowጋ, phጋ akuli lobuyisa yo. Yango mena tewali lowጋ lokoyi na iwa onte ya maphጋጋ makyela yo. ¹⁶ Namophe nde etumbu, bamobinde phimbo emba bamolae kakyende». ¹⁷ [O biyenga bisጋ ba Ilekanaa, Pilate abaka kabatokolele moto ነጋክክ wa ነጋክክ.]

¹⁸ Kasi bée basጋ bamba anwana bekye: «Omobome emba olokandolele Balaba.» ¹⁹ Bakangaka Balaba o ነጋክክ phጋ bato batጋጋጋ o mokyisi, emba abomaka moto.

²⁰ Pilata amba kula ya wጋጋ na bée na ndengye ya iluka ikandola Yesu. ²¹ Kasi bée bamba anwana bekye: «Omobakye o ekulusu, omobakye o ekulusu.»

²² Mbala eya iyato, Pilata amba wጋ na bée yokye: «Bobe iye bokyesi moto oyo? Sizwe bobe bokyesi yo phጋ akokye na iwaa. Namophe etumbu ya phimbo emba namole kakyende.» ²³ Kasi bée baititalaka nde na iaጋwana nzaga, na iyonga obokye abakyeme o ekulusu, emba nzanga ya bée ya baka kyikole nde bokosi. ²⁴ Emba Pilata amba tena lowጋ ሜ ndengye eya ongaka be. ²⁵ Amba kandola moto owa ongaka be, iyo owa kangaka yo o ነጋክክ phጋ ya itጋጋ na iboma moto. Ka phጋ ya Yesu, amba moambya obokye bamokyele boozingyi be.

Babakyi Yesu o ekulusu

²⁶ Waaba batuluku bakyende na Yesu, baesi yakpa moto ነጋክክ wa mokyisi ገwa Sirene nkombo ye Simo kaute o inzabi. Baesi ya mophisa ekulusu phጋ aenyanya o sima ya Yesu.

²⁷ Moluku ገwa bato moikye ገwabaka momobengye, na babasi baba bamiwande mantolo na imiima phጋ ye. ²⁸ Yesu amba miekpinya biili bée amba wጋ na bée yokye: «Bana ba babasi ba Yelusaleme, salela phጋ ya nga kasi lela phጋ ya bée mampenza na phጋ ya bana ba bée. ²⁹ Phጋ kyeka nkጋጋ kyiye yaamowጋጋ bée obokye: “Nkጋጋ na babasi baa komba na baatebaika bota na baatebaika nwyangya.” ³⁰ Emba bamobutwa iwጋጋ na mangomba obokye: “Kaa o ikolo sa banga!” na ná makosi obokye: “Olozibe”. ³¹ Phጋ bobakyesi babona na ገwete mobio, mi ገwaaunga yamba ba bo?»

³² Bayakaka na ná bato babale basuu, bato babe, phጋ bababome na Yesu elele ነጋክክ. ³³ Waakoma bée o elele ekyebangye bée «Engyengyele», wamጋ, bamba mobaka na bato babe babale baabana, ona o boloo, omoyጋጋ o bowee. ³⁴ Emba Yesu amba wጋ yokye: «Tata,

obalimbisa phጋ tebaebe ikyikyele be.» Bamba maa mbese phጋ ya ikaba bitobu be. ³⁵ Bato batemekye wamጋ phጋ ya ikyeka; baakonzi, be, bamoekyeyke, bekye: «Abikyaka bato basuu, amibikya yo mampenza bo ali Masiya owa ነጋጋ Nwaphongo!» ³⁶ Batuluku na bée bamoekyeyke ሜ. Bamba ya susana phጋ ya imophe maleku maa ngaa, bekye: ³⁷ «Bo oli mokonzi ገwa bayuda, omibikya we mampenza!» ³⁸ Yabaka na ikomi ነጋክክ o ikolo se: «Moto oyo ali mokonzi ገwa bayunda.»

³⁹ ነጋክክ na bato babe babakaka bée o ekulusu amotolaka yokye: «Iwe toli Masiya? Omibikya we mampenza, ombe lobikya na banga!» ⁴⁰ Kasi omoyጋጋ amba mooya obokye: «Iwe toolote Nwaphongo? Phጋ nawe ozwe nde etumbu bomጋ ሜ. ⁴¹ Phጋ ya banga, eli bosembo: Tozwe bobe phaakylaka banga; Kasi yo taika kyela bobe ነጋክክ.» ⁴² Emba amba ya wጋ yokye: «Yesu, onzumunyaka waamoya we o bokonzi pha we.» ⁴³ Yesu amba mobuyisa yokye: «Nde phele na wጋ na we: ነጋጋ, wa mobaa na nga o paladiso.» †

Iwa sa Yesu

⁴⁴ Waakoma bunya i moto, moo moesi ya mana. Enzombi yamba ya ziba mokyisi mobimba tee ነጋክክ o ngonga ya iyato eya nkጋጋ. Emba etobu eyanda eyabaka o Tempelo yakakwaka na mibale. ⁴⁶ Yesu amba yaanwana ገwangye mokusi yokye: «Tata, naambye molimo ገwa nga o mabጋጋ ma we.» Waaunva yo iwጋ babona, akati motema. ⁴⁷ Waawene mokonzi ገwa batuluku maphጋጋ masጋ mabakyi malekane, amba kumbela Nwaphongo yokye: «Nde phele, moto oyo abakyi moto wa bosembo.»

⁴⁸ Bato basጋ baayakaka yaangana phጋ ya lowጋ ሜ, wawene bée maphጋጋ malekaa, babutwaka oka bée na ikyemi miwanda mantolo. ⁴⁹ Bikamba ba Yesu bisጋ, ebe na babasi baabaka bamobengye tata ነጋክክ Galileya batemekye itakye phጋ ya ikyeka yaabaka kyilekane.

Ndengye eya kundama Yesu

⁵⁰ Ikyeka bobo, moto ነጋክክ na nkombo Zozefu aesi; abaka ነጋክክ na bato ba ikyita siinene, moto molaa na wa bosembo. ⁵¹ Iyo alekye maumunya na maphጋጋ maabaka baa ikyita sinene bakyele. Iyo moto wa Alimatayi, mokyisi ነጋክክ ገwa bayuda. Abaka kaziya Bokonzi pha Nwaphongo. ⁵² Aesi ya kye onga Pilata ebembe ya Yesu. ⁵³ Bobele, aesi ya eyuya, amba ya mozinga na etobu amba molangya o ilita sa ima bée o motema ገwa mabanga, omጋጋ naino tebakundi moto. ⁵⁴ Yabaka mokጋጋ ገwa ilengyele mokጋጋ ገwa sabata eyalukaka na itata.

⁵⁵ Babasi babengaka Yesu uta o Galileya baesi na Zozefu molጋጋ. Babaka bakyeke o ilita ndengye eyalangyaka bée ebembe ya Yesu. †⁵⁶ Bobele baesi ya

† Paladiso eli elele eya ema bato baanola Nwaphongo bo ba we. Mokyisi ገwa nkyisi. †† Malasi me mautamaka na nkata na ná bibolo ba solo elaa. Lokola nkata ya tii, mundulumba, ngola, yombo.

butwa, bamba bōngya malasi na mauta maa solo elaa pho ya ebembe ya Yesu.

Emba mokolo ņwa sabata baamba emaa bokoongye mibeko.

Yesu akundoo

24 Mokolo ņwa sabata moumbo, na moyelo, babasi baesi ya kyende o ilita baphisi malasi mabōngya-ka be. ¹² Baesi ya kye zwa ibanga simani o munoko ņwa ilita. ³ Waanyoko be, tebaikyi kye zwa nzoto ya Nkolo Yesu. ⁴ Waaba bēe sakula eba maphoko maa iwoko, kyeka bobo bato babale balati bitobu bitane pee baesi yabatokolele. ⁵ Na bona bokoko, bamba nyokye maboo o se waba bato babana bawo na bēe obokye: «Pho ya'ye kolukye moto ooli na bomoko onte ya bawe? ⁶ Tali wawa, kasi akundoo. Umunya ya ewolekye yo waataka ba yo o Galileyā. ⁷ Awoko yokye: “Esengyesi obokye ņwana wa moto aambyame o maboko ma bato ba masumu, bamobakye o ekulusu emba o mokolo ņwa iyato akundwe.”»

⁸ Emba bamba umunya maloba me. ⁹ Waa uta bēe o ilita, bamba ya imola maphoko masoko mamana oka baekosi iko mbuka mokoko na bato basuu basoko. ¹⁰ Babasi me yabaka Maliya ma Magadala na Zaani na Maliya nyango wa Zake. Na babasi basuu baabaka na bēe molongo baimolaka batoma nde bomoko. ¹¹ O miyo ma be, maloba me temaikaka baa na ntina emba tebambaka na anolela babasi me. ¹² Kasi Petelo amba ya kyilingana o ilita; waamina yo ikyeka, aweni nde bitato na bitato. Amba ya butwa oka ye na ikamwa na isoko yaalekanaka.

Yesu atokolesi baekosi babale o nzela ya Emaus

(Malako 16.12-13)

¹³ Kyeka nde muna mokolo me, babale onte ya bēe bakwendekye o mokyisi mokoko nkombo Emaus, itakye na Yelusaleme ngonga ibale ya itambula.

¹⁴ Babaka bawoko onte ya bēe na maphoko masoko maaleka. ¹⁵ Emba, waaba bēe basolole na ika ziko, Yesu yo mampenza aesi phenephe na be, atati itambula na bēe nzela kokoko; ¹⁶ kasi miyo ma bēe mazibamaka, tebakokaka imoeba.

¹⁷ Yesu amba ya batuna yokye: «Maphoko iye maabakyi bēe koikye ziko o nzela?» Emba bamba teme, batondaka na ngoko. ¹⁸ Mokoko na be, nkombo Kleopasi, amba ya motuna yokye: «Onte ya bato basoko baali o Yelusaleme, eli nde we otoebe maphoko mauti ilekana inkoko iye?» ¹⁹ Amba ya batuna yokye: «Maphoko iye?» Bamba mobuyisa bekye: «Maphoko maakyekyi Yesu wa Nazaleti, oobakyi moimosi mokoko wa mwiya ņwa bitoma na ņwa maloba o miyo ma ņwaphongo na o miyo ma bato basoko. ²⁰ Bakonzi ba banganga ba ņwaphongo na bakonzi ba mokyisi bamoambe obokye bamobome emba bamba mobaka o ekulusu. ²¹ Emba banga, tolemelaka obokye abakyi moto oonvakyi manya Isalayele o boombo. Kasi kolo eli mokolo

† Malasi me mautamaka na nkata na nā bibolo ba solo elaa, ndokolo ngola, yombo, na iyoko.

ņwa iyato tata waakyelama maphoko me. ²² Kasi babasi baayoko baabe na banga balokamwisa: 'Bakyeke na moyelo o ilita ²³ emba waaba bēe sakye zwa nzoto ye, baya woko bekye baweni banze bawoko na bēe obokye ali na bomoko. ²⁴ Bēbi na banga baayoko bamba ya kyende o ilita, bēe bamba kye wene nde bo wawoko babasi me; kasi yo, tebaika mowene.»

²⁵ Emba yo amba ya woko na bēe yokye: «Ooo! Bēe bato bazanga mayele, na mandondo makusi o ianola yaa woko baimosi ba ņwaphongo! ²⁶ Tesengyelakyi obokye Klisto aokye bokosi emba ambe nyoko o nkyemo ye?» ²⁷ Emba amba balimbolela isoko yakoma bēe o buku pha ņwaphongo phoko ye tata oka Mose tee kokoko oka baimosi ba ņwaphongo basoko.

²⁸ Bamba ya koma phenephe na mokyisi mokyende be, yo amba kyela ndokolo kalekane. ²⁹ Bamba ya mozimba bekye: «Bunya boleka, lala na banga wawa.» Emba amba ya nyoko o ingambi phoko ya ilala na be. ³⁰ Nzuka wa ba yo na bēe o mesa, amba kpa ipa, aphe ņwaphongo melesi, asikyesi emba amba baphe sango. ³¹ Emba miyo ma bēe mamba ya ingwa bamba moeba, bobele aesi ya lemoko. ³² Emba bamba butwa itunana obokye: «Mandondo ma banga tematondakyi na nkyisa waaba yo kalolimbolele o nzela maphoko maakoma bēe o buku pha ņwaphongo?»

³³ Nde imbele me, baesi ya teme, babuto o Yelusaleme. Bakye takana baekosi iko na mokoko baanga na bebi na be. ³⁴ Bamba baimola obokye: «Eli nde phele! Nkolo akundo. Atokolesi na Simo.»

³⁵ Emba baekosi babale baabana bamba baimola maphoko masoko malekanaka o nzela na ndengye eyamoebaka bēe na ikyese mapa.

Yesu amiweninye na baekosi be

(Matiye 28.16-20; Malako 16.14-18; Yoane 20.19-23; Bitoma 1.6-8)

³⁶ Waaba bēe bawoko baabona, Yesu yo mampenza aesi ya batokolele atemi onte ya be, amba ya woko na bēe yokye: «Bose bo bee na bēe.» ³⁷ Na bokoko, bawenekye inganga, baumunyaka obokye baweni mozisi. ³⁸ Emba amba woko na bēe yokye: «Pho ya'ye mandondo ma bēe mali o ikolo? Pho ya'ye koikye ziko? ³⁹ Kyeka matandala na makaka ma nga: Eli ndenga. Kyeka, inkume, mozisi tali na nsoti na nā mpee bokonvene bēe na yango bobo.»

⁴⁰ Waa woko yo babona, amba ya bateya matandala na makaka me. ⁴¹ Tebakokaka naino anola phoko ya nkyisa, babaka bakamwe nde bokamo. Emba Yesu amba ya batuna yokye: «Oli na ņwana ekpele wa iza wawa?» ⁴² Bamba mophe ete ya swe eya kalanga be. ⁴³ Amba ekpa, aesi ya ezaa o miyo ma be.

⁴⁴ Bobele amba ya woko na bēe yokye: «Kyeka maphoko maewolekye nga wataaka ba nga na be: Esengyesi obokye maphoko masoko maakoma bēe phoko nga o buku pha Mibeko ma Mose, baimosi ba ņwaphongo na o Meembo makokyisame.» ⁴⁵ Emba amba ya ingola mayele ma bēe phoko basoko yaakoma bēe o buku pha ņwaphongo. ⁴⁶ Amba na woko na bēe yokye: «Eli nde bowakoma bēe obokye: Klisto amooka bokosi amba na

kundwa onte ya bawe mokoko nwa iyato. ⁴⁷ Baamba na teya na nkombo ye ibongola mandondo na ilimbisa sa masumu o nkyisi iso, tata na Yelusaleme. ⁴⁸ Eli nde bee mana manzoka. ⁴⁹ Emba nga, namoetomela yaa elakyela Tata. Bee oikalaka nde o mokyisi munene mu-mu noko wamotonda bee na mwiya nwa mouta o ikolo.»

Yesu abaa o Ikolo

⁵⁰ Bobele amba ya kyende na bee tee mbale ya Betani, amba ya tomba maboko, amba bapambola. ⁵¹ Waaba yo kabapambole, amba ya kabana na bee noko waa baa yo o ikolo. ⁵² Waaunva bee imokusamela, bamba ya butwa o Yelusaleme, batondi na nkyisa. ⁵³ Noko iso babaka o Ingambi siinene sa Nwaphongo pho ya imokumbela.

Yoane

Maphok ma etatele

O nte ya Masimo maso Maalaa mane, eyaka Yoane yakyesene na boikye na eyaka Matie, Malako na Luka. Yakokana na maaka bée nde na simo ya minyoko ma Yesu (Yoane 18-19), na ná ndambo ya maphoko maayoko.

Mokanda nwa Yoane moli na bitee binene bibale:

Yoane 1-12: Imbele sa Yesu sabokokakye (kyeka o 2.4)

- Yoane 1.1-18: Maloba ma etatele. Yesu ali Iloba sa Nwaphongo saabutwa moto; yo ayelela bato moo na bombo

- Yoane 1.19-51: Yesu atati imomola na bato be, Yoane Mobatise, Andele, Petelo, Filipe, na Natanaele

- Yoane 2.1-12.36: Etoma ya Yesu. Yesu avani na bato ndengye na ndengye, emba akyela na bilekyesako sambo: Bolonga pha Kana; mwana wa mokonzi, etuku; Yesu azeye bato nkoto itano; atambusi o ikolo sa maa; abikye moto owa phoko miyo, akundosi Lazalo

- Yoane 12.37-50: Yesu aweni obokye bato bale imoanola

Yoane 13-21: Waakoka «Imbele sa Yesu»

Yoane 13-16: Mateya ma Yesu ma suka

Yoane 17: Ibondesi sa Yesu siinene

Yoane 18-21: Minyoko na ikundwa sa Yesu. Yesu amiweninnye oka baekosi sambo

Yoane akomaka Simo Elaa «phoko bée oanole obokye Yesu ali Masiya Nwana wa Nwaphongo. Bo bée oanosi bomoko, yo amokyela obokye ozwe bomoko phaa bobele» (20.30-31).

Etatele

1 O etatele Iloba abaka,
Iloba abaka oka Nwaphongo, Iloba abaka
Nwaphongo.

² O etatele abaka oka Nwaphongo.

³ Mbolo isoko yakyelama nde ne,
bo see phe ekpele konye nde teyakyelama.

⁴ Isoko yaakyelama ne ili na bomoko, emba bomoko phabaka moo nwa bato.

⁵ Moo muungyengye onte ya enzombi,
emba enzombi teikiyiki koka imozimya.

⁶ Yabaka moto moko, owatomaka Nwaphongo:
Nkombo ye yabaka Yoane.

⁷ Iyo aesi iya ba nzoka, phoko awole moo, phoko ya obokye
bato basoko baanole phoko ye.

⁸ Iyo mampenza taikaka ba moo, kasi ayakaka ya woko
nde phoko ya moo.

⁹ Iloba abaka nde nwaakolo munyela nwaya o mokyisi,
nwaangyengyele moto munyoko.

¹⁰ Abaka o mokyisi,
mokyisi nwakyelama nde ne,
kasi mokyisi tenwaika moeba.

¹¹ Aesi o mokyisi nwe mampenza,
kasi bato bée tebaikiyiki moyamba.

¹² Kasi oka baamoyambi, baanosi na nkombo ye,
abaphe bokonzi pha ibutwa bana ba Nwaphongo.

¹³ Bée tebaika botama na malongo, na ná phowa ya
nzoto, na ná phowa ya moto, kasi na Nwaphongo.

¹⁴ Iloba amibuye moto
ambi ya zala onte ya banga
emba toweni nkyemko ye.

Nkyemko me eli obokye, Nwana nde moko, owatomanda
na ngolu na ná phele yauta na Tata.

¹⁵ Yoane aanwanaka, amba imola phoko ye yokye: «Kye-
ka owa koko nga obokye: O sima ya nga, kyeye moto
moko ookondekye, phoko abaka o boo pha nga.»

¹⁶ Phoko nde ne owa isoko, banga basoko tozwa ngolu o ikolo
sa ngolu.

¹⁷ Bo Mobeko nwambyamaka o maboko ma Mose,
ngolu na phele yaya na Yesu Klisto.

¹⁸ Moto moko taikawene Nwaphongo; kasi Nwana
nde yo moko ooli Nwaphongo, yo ooli onte ya Tata,
aloteya yo.

Yoane aimosi phoko ya Yesu

¹⁹ Kyeka munyoko nwa Yoane imbele saba yo o
Yelusaleme, waatomomela Bayuda banganga ba
Nwaphongo na balewi phoko ya imotuna motuna
obokye: «We oli nza?» ²⁰ Taika zita, amba woko yokye:
«Nga sili Klisto.» ²¹ Emba bamba motuna bekye: «We

oli nza? Oli Eliya?» Amba buya yokye: «Nga sili Eliya». «Oli Moimosi?» Amba buya yokye: «Phe». ²² Emba bamba wɔ ne bekye: «We ombi ba nza? Phɔ tokye imola balotomakyi! Kowɔ bo phɔ ya we mampenza?» ²³ Amba ya wɔ yokye: «Nali njwesi njwa moto okoanjwane o obokye obokye: “Bɔngya nzela ya Nkolo!”» Bo wawɔ moimosi Izaya. ²⁴ Nzuka bato batomaka bée babaka Bafalisayi. ²⁵ Bamba kula nde motuna bekye: «Bo tobee Klisto, naa Eliya, naa Moimosi, phɔ ya'ye kobatisa?» ²⁶ Yoane amba babuyisa yokye: «Nga, nabatisa na maa. Onte ya bée, moto mɔnɔmɔ ali, bée toomoebe. ²⁷ Kaye o sima ya nga, sikokyi na iyingola simbi ya bikoto be.» ²⁸ Maphɔɔ masɔ mamana malekanaka o Betani o mokukulu moyɔkɔ njwa Yaladene, waabaka Yoane kabatisa.

Yesu, Nwana wa mpate wa Nwaphongo

²⁹ Bo yana, aesi ya wene Yesu kaye bili yo, amba wɔ yokye: «Kyeka Nwana wa mpate wa Nwaphongo okomanya masumu ma bato. ³⁰ Eli nde phɔ ye nawɔkɔ obokye: “O sima ya nga moto ookoye kandekye, phɔ abaka o boo pha nga.” ³¹ Nga mampenza, simoebe, kasi nde phɔ ya imiweninya see oka Isalayele, yango mena naesi iyabatisa na maa.» ³² Yoane amba wɔ yokye: «Nawenekye Bolɔbɔ boute o ikolo ndokolo inkotonwenya, boesi yakye teme o ikolo see. ³³ Emba nga si ikaka nweba, kasi owantoma ibatisa na maa, eli yo o wa wɔ na nga obokye: “Owa mowene we Bolɔbɔ boute bokye teme o ikolo se, eli yo o wa mobatisa na Bolɔbɔ Bosantu.” ³⁴ Emba nga, nambo wene, na wɔ ngakye, iyo ali Nwana wa Nwaphongo.»

Baekosi ba Yesu baa boo

³⁵ Bo yana, Yoane akulaka ba o elele me, yo na baekosi bée babale. ³⁶ Waawene yo Yesu katambule, amba wɔ yokye: «Kyeka Nwana wa mpate wa Nwaphongo!» ³⁷ Wamooka baekosi babale kawɔ babona, bamba benga Yesu. ³⁸ Yesu amba ya miekpinya, waawene yo obokye bamobengye, amba wɔ na bée yokye: «Bée kolukye'ye?» Bamba buya bekye: «Labi — kyelukye iwɔ bokye Moteye —, kobe bi?» ³⁹ Amba wɔ na bée yokye: «Yaka wamowene.» Emba bamba ya kyende, bamba ya kye wene elele ekye be yo, emba bamba ya zala ne mokɔlɔ me. Yabaka phenephe ngonga ya iko.

⁴⁰ Andele, njwana nyango na Simo Petelo, abaka mɔnɔmɔ na babale baokaka Yoane na babengaka Yesu. ⁴¹ O boo pha bato basɔ, amba kye zwa njwana nyango Simo, amba wɔ ne yokye: «Toweni Masiya.» — Kyelukye iwɔ bokye Klisto. ⁴² Amba yakye ne oka Yesu. Wamolembetela yo, Yesu yokye: «Oli Simo, njwana wa Yoane, bamoebanga Sefasi.» — Kyelukye iwɔ bokye «Petelo».

⁴³ Bo yana, Yesu aesi kyende o Galileya. Amba yakye zwa Filipe amba wɔ ne yokye: «Imbengye!» ⁴⁴ Filipe abaka moto wa Betesaida, mokyisi njwa Andele na Petelo. ⁴⁵ Filipe amba yakye vana na Natanayele, amba wɔ

ne yokye: «Toweni owakoma bée maphɔɔ me o buku pha mibeko ma Mose na baimosi: Eli Yesu, njwana wa Zozefu owa Nazaletε». ⁴⁶ Natanayele amba wɔ yokye: «O Nazaletε wakokyi itɔkɔlɔ lowɔ lolaa?» Filipe amba wɔ yokye: «Yaka ya kyekye.» ⁴⁷ Yesu amba ya kyeka Natanayele okoye bili yo, amba wɔ na bato baabaka ne phɔ ye yokye: «Kyeka owakolo moto wa Isalayele ootoli na bɔle». ⁴⁸ Natanayele amba motuna yokye: «Konzebe bi?» Emba Yesu amba mobuyisa yokye: «Waaba Filipe saboebangakye, waaba we o se ya njwete njwa fige, naewenekye.» ⁴⁹ Natanayele amba buya yokye: «Labi, oli Nwana wa Nwaphongo, oli mokonzi njwa Isalayele.» ⁵⁰ Yesu amba mobuyisa yokye: «Oanosɔ nde phɔ nawɔ na we obokye naewenekye o se ya njwete njwa fige. Wamowene maphɔɔ maikye malekɔ bonene ileka loloo.» ⁵¹ Emba amba kula wɔ yokye: «Phele phele nawɔ na bée, wamowene ikolo siingo, emba banze ba Nwaphongo babaa baute o ikolo sa Nwana wa Moto.»

Eseleko ya bolonga o Kana

2 Mokɔlɔ njwa iyato, eseleko ya bolonga yabaka o Kana o manyete ma Galileya, emba nyango wa Yesu abaka omɔ. ² Yesu na baekosi bée bababangaka na bée o eseleko me. ³ Waunva maleku, nyango wa Yesu amba wɔ ne yokye: «Tebakuli ba na maleku.» ⁴ Kasi Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Mama, nga na we lowɔ iye? Imbele sa nga naino tesikokyi.» ⁵ Nyango amba ya wɔ na bato baetoma yokye: «Kyela iso yaamoewɔle yo.»

⁶ Mambongo motoba, maakyela bée na mabanga, maabaka Bayuda bakyelele phɔ ya imikunyola boo okowɔ mibeko ma be, mabaka wamɔ. Mbongo yɔnɔyɔnɔ kyenyɔlɔ balitele njwambi naa iko. ⁷ Yesu amba ya wɔ na bato baetoma yokye: «Tonza mambongo mamana na maa.» Emba bamba matonza nɔnɔ o munɔkɔ. ⁸ Yesu amba ya wɔ na bée yokye: «Ujwanjwa eye, toka ndambo ya maa me, okye maphe mokolo wa eseleko.» Bamba yakye mophe mango. ⁹ Emba waamameka yo, maa mabutoo maleku. Taikaka eba biute mango, yaebaka nde batokaka mana maa. Bobele mokolo eseleko amba wɔ na molongyi ¹⁰ yokye: «Moto munso kataakaba maleku swaswa phanza, bo bato babangyi bée balangyi, baambe ya ambya maleku ma mpiko. Kasi we, obombi maleku ma swaswa tee nɔnɔ ujwanjwa eye!»

¹¹ Mena eli etatele sa bilekyesako ba Yesu o Kana o manyete ma Galileya. Ateyaka nkyemɔ ye, emba baekosi bée bamba moanolela. ¹² Sima ya yango, amba ya kyende o Kapalanauma, yo na nyango, na banaa nyango nana baekosi be. Kasi bakelaka omɔ nde banaa nkɔlɔ.

Yesu o Tempelo

¹³ Eyenga ya Ilekana ya Bayuda yakomaka phenephe emba Yesu amba yakyende o Yelusaleme. ¹⁴ Amba yakye zwa o Tempelo baungye ba mangɔmbe, ba

† *Litele: Ekyelele ya damuzani (ndangyi ya ba litele ikoo).*

mampate na mankoto nwinya na baendinye ba baphalanga bazasi om̄. ¹⁵ Ndokolo, kambe ya kyela phimbo ya simbi, amba bauwinya bée bas̄ o Tempelo, ebe mampate na mangombē. Amba nyangola baphalanga ba baendinye, amba bungutinya bamesa ba bē. ¹⁶ Amba ya w̄ na baungye ba mankoto ηwenya yokye: «Manya is̄ miina wawa emba sabuya ingambi sa Tata ingambi sa mumbongu.» ¹⁷ Baekosi bée bamba umunya obokye bakoma obokye: «Phowa ya ingambi sa w̄ yamumboma.» ¹⁸ Kasi Bayuda bamba ya w̄ nē bek̄ye: «Iyaa ye saaloteya w̄, bokokyele w̄ babona?» ¹⁹ Yesu amba babuyisa yokye: «Uwola Tempelo eye emba nga namoetonga na nk̄l̄ iyato.» ²⁰ Emba Bayuda bamba w̄ nē bek̄ye: «Tempelo eye ekyesi mambula mako mane mbuka motoba ma ietonga. Emba iw̄, wamokoka ikula etonga na nk̄l̄ iyato?»

²¹ Kasi yo aw̄k̄ nde na nzoto yē ili Tempelo. ²² Yango mena, waakundwa Yesu onte ya bawe, baekosi bamba ya umunya obokye aw̄k̄ babona, emba bamba anolela buku pha Nwaphongo na maph̄k̄ maaw̄k̄ yo.

Ianola site sikokyi

²³ Waataa baa Yesu o Yelusalem̄, imbele sa eseleko ya Ilekana, bato baikye baanola nkombo yē wa wene bée bilekyesako ba ba yo kakyele. ²⁴ Kasi Yesu, yo, taikaka baanolela ph̄ abaebaka bée bas̄, ²⁵ emba taikaka sengyela obokye bamoimole maph̄k̄ maakyekyi moto, ph̄ yo mampenza aebaka iili o ndondo ya moto.

Isolo sa Yesu na Nikodem̄

3 Yabaka onte ya Bafalisayi moto m̄k̄ na nkombo Nikodem̄, m̄k̄ na bankumu ba Bayuda. ² Waa mok̄l̄, amba ya kyende oka Yesu, amba w̄ nē yokye: «Labi, banga toebe obokye oli moteye owatoma Nwaphongo. Ph̄ na moto takokyi ikyela bilekyesako bikyele w̄ bo Nwaphongo tali nē.» ³ Yesu amba mobuyisa yokye: «Naew̄le nde phele phele ngakye: Bo moto takuli botama mbala eya ibale, takokyi iwene Bokonzi pha Nwaphongo.» ⁴ Nikodem̄ amba w̄ nē yokye: «Bo moto aunva koma phomba, amokula botama ndengye'ye? Akokyi ikula nȳl̄ o ibu sa nyango emba ambe botama?» ⁵ Yesu amba mobuyisa yokye: «Naw̄ na w̄ nde phele phele ngakye: Bo moto tabotami na maa na ná Bol̄b̄, takokyi inȳl̄ o Bokonzi pha Nwaphongo. ⁶ Oo botami na bomoto, ali moto, oo botami na Bol̄b̄ ali bol̄b̄. ⁷ Sakamwa bo naw̄k̄yi na w̄ obokye: "Osengyesi ibotama o ikolo." ⁸ Ew̄ele kyekyende mbale ezingyi yango, emba koeyokye, kasi toebe biute yango na bikye yango. Eli nde bom̄ ph̄ ya moto oo botami na Bol̄b̄.» ⁹ Bobele Nikodem̄ amba ya w̄ nē yokye: «Low̄ mē laamba kyelama ndengye'ye?» ¹⁰ Yesu amba mobuyisa yokye: «Iw̄ oli moteye o Isalayele, emba toombe efa maph̄k̄ mama? ¹¹ Naew̄le nde phele phele: Tow̄ maph̄k̄ maebe banga, toimole maph̄k̄ maawene banga, emba

bēe toanole ikyimole banga. ¹² Bo toanole wa ew̄le nga maph̄k̄ ma mokyisi, wamba anola ndengye'ye bo naew̄s̄i maph̄k̄ ma ikolo? ¹³ Ph̄ moto m̄k̄ taika baa o ikolo bo teebe nde Nwana wa Moto owauta o ikolo. ¹⁴ Nde bo watombaka Mose nz̄k̄ o bokye, esengyesi obokye Nwana wa Moto atombame ¹⁵ ph̄ moto muns̄ okoanole, azwe na nzela yē bom̄k̄ pha bobele.

¹⁶ Ph̄ Nwaphongo azinga mokyisi na boikye, yango mena ambya Nwana w̄, nde yo m̄k̄, ph̄ ya obokye moto muns̄ okoanole Nwana mē, yo sa waa, kasi azwe bom̄k̄ pha bobele. ¹⁷ Ph̄ Nwaphongo taika toma Nwana w̄ o mokyisi ph̄ ya iya sambisa mokyisi, kasi ph̄ ya obokye mokyisi mobikye ph̄ yē. ¹⁸ Moto okomobanole, taiki sambisama. Moto otoanole, ambosambisama, ph̄ takyi anola nkombo ya Nwana nde m̄k̄ wa Nwaphongo. ¹⁹ Emba isambisa mē sango sisi: Moo moesi o mokyisi, kasi bato bazingyi enz̄mbi o elele ya moo ph̄ bitoma ba bēe babaka bibe. ²⁰ Ph̄ moto muns̄ okokyele maph̄k̄ maabe kaine moo, emba tat̄k̄l̄ o moo, ph̄ bitoma bēe sawenene. ²¹ Moto ookokyele maph̄k̄ malaa kat̄k̄l̄ o moo ph̄ bitoma bēe biwenene, bitoma mē bakyelama onte ya Nwaphongo.»

Yoane na Yesu

²² Sima mē, Yesu na baekosi bēe baesi ya kyende o Yuda. Akyelaka na bēe om̄ banaa nk̄l̄, abaka kabatisa. ²³ Yoane nē, abaka kabatisa o Ainona, phenephe na Salima ooli maa maikye. Bato babaka bayabatisama. ²⁴ Ph̄ Yoane naino tebataaka munȳs̄e o k̄k̄l̄.

²⁵ Baekosi ba Yoane bamba ya ika ziko bēe na Moyuda m̄k̄ ph̄ ya low̄ la imikunyola bow̄ mibeko ma bē. ²⁶ Bamba ya kyende oka Yoane, bamba ya kye w̄ nē bek̄ye: «Labi, moto owabaka na w̄ o mokukulu moȳk̄ ηwa Yaladene, owa w̄k̄ w̄ ph̄ yē, kyeka nē abuto ibatisa emba bato bas̄ babuto bakyende nde oka yē!» ²⁷ Yoane amba babuyisa yokye: «Moto takokyi imiphe ekpele koleka eya mophe bēe o ikolo. ²⁸ Bēe mampenza oli manzoka ma nga obokye naw̄k̄ ngakye: "Nga sili Masiya, kasi nali moto owa toma bēe o boo phe." ²⁹ Moto oli na ηwan̄wasi ali moloo. Kasi ekamba ya moloo, ootemi wam̄, kamokye emba ηwesi ηwa moloo momophe nkyisa. Nde boli nkyisa ya nga nzikye. ³⁰ Esengyesi obokye ngambo yē ebaa, emba eyaaka nga eute.»

Okoute o ikolo

³¹ «Okoute o ikolo ali o ikolo sa is̄. Oouti o mokyisi ali wa mokyisi emba kaw̄ ya mokyisi. Okoute o ikolo ³² kaimole yaa wene yo na yaa oka yo, emba na moto taanole ikyimole yo. ³³ Moto okoanole ikyimole yo, kaanole obokye Nwaphongo ali phele. ³⁴ Ph̄ owatoma Nwaphongo kaw̄ maloba ma Nwaphongo, ooko mophe Bol̄b̄ bote boli na ndelo. ³⁵ Tata kazingye Nwana emba is̄ aiyambya o mab̄k̄ mē. ³⁶ Moto okoanole Nwana ali na bom̄k̄ pha bobele; moto

otokumole Nwana etawene bomoko, kasi yoko ya Nwaphongo eli mi yo.»

Yesu na nwanwasi mosamaliya

4 Waeba Yesu obokye Bafalisayi baoka obokye yo kazwe baekosi baikye kambe na batisa bato baikye koleka Yoane, ² — o bosembo, Yesu yo mampenza taikaka baa kabatisa, kasi ya batisaka nde baekosi bée — ³ amba ya mana o Yuda aesi ya butwa o Galileya. ⁴ Phoko ya ibutwa omoko, asengyelaka ikatisa Samaliya.

⁵ Amba ya koma o mokyisi mokoko nwa Samaliya moobangye bée Sukala, phenephe na manyete maphokye Yakobo nwana we Zozefu, ⁶ elele me eyabaka iziba sa Yakobo. Na bophembekye pha itambula, Yesu aesi ya kye zala imbale ya mungombe nwa iziba. Yabaka phenephe na bunya i moto.

⁷ Ikyeka bobo, nwanwasi mokoko wa Samaliya aesi ya toka maa. Yesu amba ya woko ne yokye: «Impe maa ma inywa.» ⁸ Baekosi bée bakyeke o omokyisi munene phoko ya ikye omba ntoma ya iza. ⁹ Kasi nwanwasi me, Mosamaliya mokoko, amba ya woko na Yesu yokye: «Lotati bo? Iwe, Moyuda, konzongye nga nwanwasi mosamaliya maa ma inywa!» Phoko Bayuda tebaa benele iyangana ekpele kokoko na Basamaliya. ¹⁰ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Bo oebakyi ikabo sa Nwaphongo na okoewole obokye: Impe maa ma inywa, ebakyi nde we moto wa imoonga, emba yo nde aephekyi maa ma bomoko.» ¹¹ Nwanwasi amba woko ne yokye: «Nkolo, toli nana tubu, na iziba sili sizindo, mana maa ma bomoko me wamazwa bi?» ¹² Iwe olekyi ango wa banga Yakobo owa loikyela iziba sisi, saa ikaka nywa yo maa, ebe na bana bée, ebe na manyama me?»

Maa ma bomoko

¹³ Yesu amba mobuyisa yokye: «Moto munso okonywe maa mama, amokula oka phowa ya maa. ¹⁴ Kasi moto owa munywa maa maamophe nga, etakule oka phowa ya maa. Phoko maa maamophe nga ma mobutwa ndokolo elele ekye kokoko maa onte ye kokoko o bomoko pha bobele.» ¹⁵ Nwanwasi amba ya woko ne yokye: «Nkolo, impe maa me phoko nga sakula oka phowa ya maa ma inywa, nga sambaka kula naya wawa phoko ya iyatoka maa.»

¹⁶ Yesu amba ya woko ne yokye: «Kye banga moloo nya we emba bée basoko oye wawa.» ¹⁷ Nwanwasi amba mobuyisa yokye: «Nga sili na moloo.» ¹⁸ Yesu amba woko ne yokye: «Kowoko na bolaa obokye: Sili na moloo, waunva zala na balo batano, emba lele oli na we unwanwa eye tali molo wa we. Na bomoko, owoko phele.» ¹⁹ Emba nwanwasi amba woko ne yokye: «Nkolo, nawene obokye oli moimosi. ²⁰ Baango ba banga basambelaka Nwaphongo o ngomba eye. Emba bée kowoko obokye elele ya isambela Nwaphongo eli nde o Yelusaleme.» ²¹ Yesu amba woko ne yokye: «Mama, inzanole, imbele samoya, etebakule sambela Tata na o ngomba eye, na o Yelusaleme. ²² Kosambele itiyebe bée, kasi banga

tosambele ikyebe banga phoko lobiko loute na Bayuda. ²³ Kasi imbele saamoya, sango sisi, saamosambela baakolo basambesi ba Tata, na molimo na ná phele. Phoko mena eli basambesi baalukye Tata. ²⁴ Nwaphongo ali molimo. Yango mena bato baamosambe, basengyesi imosambela na molimo na ná phele.»

²⁵ Nwanwasi amba ya woko ne yokye: «Naebe obokye Masiya kokoko asengyesi iya, okobangye bée Klisto. Waamoya yo, aloimola maphoko masoko.» ²⁶ Yesu amba woko ne yokye: «Masiya me, eli nga okoewole oyo.»

²⁷ Imbele me baekosi baesi ya koma. Bakamwaka na iwene obokye Yesu kasolole na nwanwasi. Kasi na moto taika motuna obokye: «Kolukye'ye?» Na obokye: «Phoko ya'ye kosolole ne?» ²⁸ Bobele, nwanwasi mokoko aikyi ika uuku ye, aesi ya kye imola bato o lombo obokye: ²⁹ «Yaka yakye kyeka moto kokoko onvosi maphoko masoko maakyela nga. Etebe nde yo Klisto?» ³⁰ Bato baesi ya kokoko o mokyisi, bamba yakye ooli yo.

Ntina ya etoma ya Yesu

³¹ Imbele me, baekosi babaka bamokandindisa bekye: «Labi, taa za.» ³² Kasi yo amba ya woko na bée yokye: «Nali na ntoma ya iza ite iebe bée.» ³³ Baekosi bamba butwa iwoko onte ya bée bekye: «Bobo moto kokoko animophe ntoma ya iza nde iye?» ³⁴ Yesu amba ya woko na bée yokye: «Ntoma ya nga, eli ikyela bookozingye owantoma na ikokya etoma ye. ³⁵ Bée mampenza towoko obokye: «Iikasi makombe mane emba imbele sa kokoko mbuma sikokye.» Kasi nga nawoko na bée ngakye: Tomba miyo okyekye, mbuma ili o manzabi iosi ikokyi phoko ya kokoko! ³⁶ Munokyi ambo zwa iphuti se, kambe na kokoko mbuma phoko ya bomoko pha bobele. Na bomoko, moto okophikye na okokoko bakumbe elele kokoko. ³⁷ Phoko i lowoko lolo ete eye eli nde phele: «Mokoko kaphikye, omokoko kanoko.» ³⁸ Naetomaka ikye kokoko yaate yaikaka kumela bée. Baayoko bakuma, emba bée oesi ya zwa bolaa mi yaakumelaka bebi na boikye.»

³⁹ Basamaliya baikye ba mokyisi munene baanolaka Yesu phoko maloba ma nwanwasi mawoko yo obokye: «Anvosi maphoko masoko maakyela nga.» ⁴⁰ Na wakoma bée phenephe ne, Basamaliya baongaka ne obokye ata baa na be. Emba amba kyela na bée kokoko ibale. ⁴¹ Bato basuu baikye bakulaka anola Yesu phoko ya maphoko maawoko yo. ⁴² Emba bamba ya woko na nwanwasi mokoko, bekye: «Teli obokye tomoanosini nde phoko ya maphoko maloimolakyi we, kasi na banga mampenza tomookyi, emba toebi obokye ali phele Mobikye wa mokyisi.»

Yesu abikye nwana wa mokonzi kokoko wa baloo

⁴³ Sima ya kokoko ibale, Yesu amba ya mana o bilele me, amba ya butwa o Galileya. ⁴⁴ Phoko yo mampenza aanolaka obokye moimosi tazwe ngambo o mokyisi mwé mampenza. ⁴⁵ Kasi wakoma yo o Galileya, bato ba Galileya bamoyambaka na bolaa. Bakyendekye o Yelusaleme phoko ya esekeko, na bée me, bawenekye isoko yakyelaka Yesu.

⁴⁶ Yesu amba ya butwa o Kana, o manyete ma Galileya, owa bongolaka yo maa maleku. Mokonzi mōmōmō wa baloo abaka na njwana wa lele na bolōsi o Kapalanauma. ⁴⁷ Waaoka yo obokye Yesu auti o Yuda, akomi o Galileya, amba yakyende zwana ne, amba ya onga ne obokye bakyende pho akye bikya njwana we wa lele oli nde mowe. ⁴⁸ Yesu amba wo ne yokye: «Bo bēe toweni mayaa na bilekyesako bēe otoanole!» ⁴⁹ Mokonzi wa baloo amba wo ne yokye: «Nkolo, yake naino njwana wa nga sabowakye!» ⁵⁰ Yesu amba wo ne yokye: «Kyende, njwana wa we ali na bomō.» Moto mōna amba ya anola maloba maa mowōsi Yesu, mōmō wa butwa yo. ⁵¹ Waba yo kabutwe, bato bēe baetoma bamba ya mobenga, bamba ya wo bekye: «Nwana wa we wa lele ali na bomō!» ⁵² Amba ya batuna imbele ye sicutwaki njwana na bolaa emba bamba mobuyisa bekye: «Yabaka yana, o ngonga ya sambo wa mana mowewe o nzoto ye.» ⁵³ Ango wa njwana awenekye obokye yabaka nde o sina imbele saawōkō Yesu ne obokye: «Nwana wa we wa lele ali na bomō.» Mina wa mō, yo na bonkpe phe bosō baesi ya anola. ⁵⁴ Mena yabaka elekyesako eya ibale eyakyelaka Yesu o Galileya, wauta yo o Yuda.

Yesu abikye moto owanyiba makolo o Yelusaleme

5 Sima ya maphōmō mamana, waa imbele sa eseleko ya Bayuda, Yesu amba ya kyende o Yelusaleme. ² Nzuka o Yelusaleme, phenephe na mozibo mootangye njwa bampate, wali mbondo yōyō ekyebangye bēe na munōkō njwa ba Ebele Betezata. Mokanda mōmōmō njwa milaku mitano njwabaka wamō, ³ o milaku me, bato ba malōsi baikye babaka bamilangye omō, bato baaphōkō miyo, baakpekusa, baanyiba binango. [Babaka baziya obokye maa maphukubane, ⁴ pho anzelu wa Nkolo abaka kaute o mbondo imbele siyōkō pho ya iphukubinya maa. Moto wa bolōsi owa kyekye mikumbya o maa me phanza waaphukubane mango, abikaka na bolōsi phe, nabo bolōsi me phabaka ndengye'ye.] ⁵ Moto mōmōmō owanyiba enango mambula mako maato mbuka njwambi abaka omō. ⁶ Waamowene Yesu alangyi, na waeba yo obokye akōkyi na eleme mena, amba wo ne yokye: «Oli na phowa ya ibika?» ⁷ Mookaa amba mobuyisa yokye: «Nkolo, sili na moto wa inkumbya o mbondo imbele siphukubane maa. Imbele siikusubane nga obokye nakye mikumbya o maa, moto mosuu kaingyele angwa o boo pha nga.» ⁸ Yesu amba ya wo ne yokye: «Langwa, kpa itōkō sa we, tambula.» ⁹ Mina wamō, moto me abikyi. Aesi yakpa itōkō se, abuto itambula. ¹⁰ Nzuka mokōkō me yabaka mokōkō njwa sabata. ¹¹ Phō ya bomō, Bayuda bamba ya wo na moto obikyi bekye: «Eli mokōkō njwa sabata, tosenyesi iphila itōkō sa we.» ¹² Kasi amba babuyisa yokye: «Moto oombikye, eli nde yo moto owō na nga obokye: “Kpa itōkō sa we otambule.”» ¹³ Bamba motuna bekye: «Moto me nza owō na we obokye: “Kpa itōkō sa we otambule?”» ¹³ Kasi moto

owabikyaka bēe taikaka eba nza oomobikye, pho Yesu amanaka waali moluku njwa bato baabaka wamō.

¹⁴ Sima, Yesu amba kula kye mozwa o Tempelo, amba wo ne yokye: «We mōna obikyi, sakula kyela masumu pho lowō losuu lolōbi bobē saeyelela» ¹⁵ Bobēle, moto me amba kyende imola Bayuda obokye ebakyi Yesu moto oomobikye. ¹⁶ Tata wamō, Bayuda bamba ya okyela Yesu yōkō, pho akyelaka babona mokōkō njwa sabata. ¹⁷ Kasi Yesu amba ya babuyisa yokye: «Tata, mōmō uñwanjwa eye ali o ikyela etoma; na nga nde bomō nali o ikyela etoma.»

¹⁸ Tata wamō, Bayuda bakulaka luka na boikye manzela ma imoboma, teli nde pho taikaka kumola mokōkō njwa sabata, kasi na pho abaka kabangye Njwaphongo obokye ali Ango, kambe na kula mimekyinya na Njwaphongo.

Bokonzi pha Nwana wa Njwaphongo

¹⁹ Yesu amba kula ya kpa maloba amba bawōle yokye: «Nawō na bēe nde phele phele, Nwana takokyi ikyela lowō na ndengye'ye yo mampenza, kasi nde ikyi wene yo Ango kakele: Pho iiki kyele Tata, Nwana kaikyele nde bomō. ²⁰ Eli obokye Tata kazingye Nwana emba kamoteya isō iiki kyele yo. Amoteya bitoma bikuli leka bonene, na obokye bēe obe kokamwe nde bokamo. ²¹ Phō booko akole Tata bawe kakule babuya na bomō, Nwana ne kabikya nzaa oozingyi yo. ²² Tata taasambisa moto, ambya isambisa sisō oka Nwana, ²³ obokye bato basō bakumole Nwana bo okokumole bēe Tata. Moto ootokumole Nwana, taakumole na Ango owa motoma.

²⁴ Nawō na bēe nde phele phele, moto okookye maloba ma nga, kambe na anolela owantoma, ali na bomō pha bobēle. Yo etasambe, kasi yo amokundwa onte ya bawe, amozwa bomō. ²⁵ Nawō na bēe phele phele, imbele siye — emba uñwanjwa eye imbele me sili wawa — bawe bamooka njwesi njwa Nwana wa Njwaphongo emba bato bamooka njwesi me, bamoba na bomō. ²⁶ Phō, booli Tata na bomō yo mampenza, nde bomō apha Nwana obokye abe na bomō me yo mampenza. ²⁷ Amophe bokonzi pha isambisa pho ali Nwana wa Moto. ²⁸ Maphōmō masō mama mango saekamwisa! Imbele siye, basō baakyimele o malita bamooka njwesi nwe, ²⁹ emba basō baakyelaka bolaa bamokundwa pho ya izwa bomō. Baakyelaka bobē, bamokundwa pho ya isambisama.»

Maphōmō maweninya bokonzi pha Yesu

³⁰ Nga, sikokyi ikyela lowō na ndengye ya nga mampenza: Natene bolombe nde na nōkō yookyi nga, emba bolombe pha nga boli pha bosembo pho siilukye ikyela boozingyi nga, kasi boozingyi owantoma.

³¹ «Bo namiwōle pho ya nga mampenza, bowōkye pha nga nde tebobe phaa phele. ³² Eli nde mosuu okwo pho ya nga, emba naebe oboye iwō siyōkō yo pho ya nga sili sa phele. ³³ Bēe, watomaka bato oka Yoane Moba-tise. Aewōle maphōmō ma phele. ³⁴ Ka nga, sisengyesi na

moto obokye awo pho ya nga. Nawo babona pho ya beε, obokye obikye. ³⁵ Yoane abaka tala ekyelosa bεε emba kyelole: Kasi bεε wazingaka ikumba nde pho ya njwana imbele na saa ya tala me.

³⁶ Kasi nga, nali na mapho ma iewole maalekyi maa-ka Yoane na bonene: Eli bitoma biantoma Tata obokye nabikyele. Nabikyele, emba eli bεε biwo pho ya nga obokye Tata antoma. ³⁷ Tata owantoma awo na yo mampenza pho ya nga. Kasi toika oka njwesi nwe na mbala, naa iwene boo phe. ³⁸ Emba iloba se tesili onte ya bεε, pho bεε toanolele owatoma yo.

³⁹ Bεε koekole Buku pha Nwaphongo pho koumunya obokye wamozwa omw bomw pha bobele. Kasi eli nde phango boow pho ya nga. ⁴⁰ Emba toozingye iya oka nga pho ya iya zwa bomw pha bobele.

⁴¹ Nkyemo, siika izwa na bato. ⁴² Kasi naeyebe, bεε toli na lozingo la Nwaphongo onte ya bεε. ⁴³ Inga, naesi o nkomo ya Tata, emba bεε toikiyi benela inzamba. Ka bo moto mosuu aesi na nkomo ye mampenza, yo mwona bεε wamoyamba! ⁴⁴ Bεε nde ombi anola ndengye'ye, bεε bazwe nkyemo ya bεε onte ya bεε na bεε. Bεε bate balukye nkyemo ikiyute na Nwaphongo yo mampenza?

⁴⁵ Saumunya obokye yamoba nga owamokye es-ongyela oka Tata. Mosongyesi wa bεε, eli Mose okolemele bεε. ⁴⁶ Pho bokolemele Mose, nde onzanolelaki me, pho akomaka nde pho ya nga. ⁴⁷ Bo toanole yaakoma yo, wamba anola iikiyi wo nga ndengye'ye?»

Yesu azeye bampela nkoto itano

6 Sima me, Yesu amba yakatisa o mokukulu mooyoko nwa ebale eenene ya Galileya, ekyebangye na bεε Tiberias. ² Moluku nwa bato njwabaka momobengye pho bato bawenekye bilekyesako biabaka yo kakyele oka bato baa malosi. ³ Yango mena Yesu amba ya baa o ikolo sa ngomba akye zala omw yo na baekosi bεε. ⁴ Yabaka njwana o boo pha es-εleko ya Bayuda eya Ilekana. ⁵ Nzuka watomba Yesu miyo o ikolo bobo, amba ya wene moluku nwa bato moye oli yo. Amba ya wo na Filipe yokye: «Tomoomba mapa pho ya obokye bato baba baze bi?» ⁶ Wa wo ya babona, amumekaka. Pho ya aebaka lowo laamokyela yo. ⁷ Filipe amba ya mobuyisa yokye: «Na bo toombi mapa ma baphalanga baakoyi na iphuti sa nkolo mikama mibale, etemaakoye obokye moto na moto azwe noko njwana etee.» ⁸ Moko na baekosi be, okobangye bεε Andele, njwana nyango na Simo Petelo, amba ya wo ne yokye: ⁹ «Munzenga mwoko wawa, ali na mapa matano na swe ibale. Kasi ina yango miina yamokyela ekpele'ye pho ya boikye pha bato bobo?» ¹⁰ Yesu yokye: «Obazasa o se.» Elele me yabaka na nka-ta nzikye. Bobele, bamba ya zala. Babaka phenephe bampela nkoto itano. ¹¹ Emba Yesu amba ya kpa mapa, apha Nwaphongo melesi emba amba ya makabela bato baso baabaka wamo. Amba kula kyela nde bomw na swe. Abaphēkye nde na phowa ya moto na moto. ¹² Waaoka bεε ntoma, Yesu amba ya wo na baekosi bεε

yokye: «Angyinya bitee biso biikasi, pho ekpele yoko sabunga.» ¹³ Bamba ya bianginya, bamba tonza banyanzima iko mbuka babale na bitee ba mapa maazaka be. ¹⁴ Waawene bato elekyesako eyauta yo ikyela, bekye: «Oyo ali owaakolo moimosi, oosengyesi iya o mokyisi.» ¹⁵ Kasi Yesu waebaka yo obokye bakoyi iya mokpa na bokusi pho ya imobuya mokonzi, amba kula mana wamo, yo mampenza amba baa o ngomba.

Yesu atambusi o ikolo sa maa

¹⁶ Wakoma nkoko, baekosi bεε bamba yauta noko o ebale enene. ¹⁷ Bamba ya baa o vato bokoko baamba ya kye o Kapalanauma, o mokukulu moyoko. Mena bunya bombo inda, emba Yesu naino sataa babenga. ¹⁸ Ewεε enene yeesi ya kyela, ebale ebuto iphukubana. ¹⁹ Balukaka phenephe na bakylometele batano naa motoba, waa wene bεε Yesu katambule o ikolo sa maa, kambe koma phenephe na vato. Emba bεε bailaka, ²⁰ kasi Yesu amba wo na bεε yokye: «Bεε saila, eli nde nga!» ²¹ Bazingaka imokpesa o vato, kasi sa koko, vato bokye seme o elele eyakyekye be.

Yesu ali mapa ma bomw

²² Bo yana, moluku nwa bato nwa ikalaka o mokukulu moyoko, njwamba yaeba obokye yabaka wamo nde vato bokoko, na obokye Yesu taikaka kye na baekosi bεε elele yoko, bεε bakyeke bεε mampeza. ²³ Kasi mato maayoko maautaka o Tiberias makomaka phenephe na elele eya zaka bεε mapa sima ya Nkolo iphe melesi. ²⁴ Waaeba moluku nwa bato obokye ebe Yesu, ebe baekosi bεε tebakuli baa wamo, bato bamba ya kpela o mato emba bamba yakyende o Kapalanauma, ikye miluka Yesu. ²⁵ Emba wamozwa bεε o mopha moyoko nwa ebale enene, bamba wo ne bekye: «Labi, okomi wawa imbele iye?» ²⁶ Yesu amba babuyisa yokye: «Naewole nde phele phele ngakye: Toondukye pho ya obokye wawene bilekyesako, kasi pho wazaka mapa wambaka na maoka. ²⁷ Osengyesi imiambya o etoma pho ya izwa ntoma ite iunve, yamoephe Nwana wa Moto, kasi pho ya ntoma ikiyoko phe. Pho eli Tata, yo ooli Nwaphongo, owa mophe bokonzi.» ²⁸ Bobele bamba ya wo ne bekye: «Tosengyesi ikyela boo pho ya ikyela bitoma biizingye Nwaphongo obokye to-bikyele?» ²⁹ Yesu amba babuyisa yokye: «Etoma ya Nwaphongo eli nde ianolela owatoma yo.» ³⁰ Bamba ya mobuyisa bekye: «Kasi we, elekyesako iye eyamokyela we pho toewene emba tombe eanolela? Etoma ya we iye? ³¹ O obokye, baango ba banga bazaka mana, nde bo wakoma bεε obokye: "Abaphēkye ya iza, mapa maute o ikolo."» ³² Kasi Yesu amba wo na bεε yokye: «Naewole nde phele phele, teli Mose owaephekye mapa ma ikolo, kasi eli nde Tata okoephe maakolo mapa ma ikolo. ³³ Pho mapa ma Nwaphongo, eli nde yo okoute o ikolo na okoambya bomw o mokyisi.»

³⁴ Emba bamba ya wɔ nɛ bɛkye: «Nkolo, olophɛkye nkɔlɔ isɔ mapa mɛ.» ³⁵ Yesu amba ya wɔ na bɛɛ yokyɛ: «Eli nde nga oli ipa sa bomɔɔ, moto okoye oka nga etakule oka nzala. Moto okonzanole etaokye phowa ya maa. ³⁶ Kasi naambo wɔ ngakye: 'Bɛɛ oweni emba toanole. ³⁷ Bato basɔ baampe Tata, bamoya oka nga, emba okoye oka nga, esi movakye, ³⁸ phɔ nauta o ikolo phɔ ya iyakyele bokozingye owantoma, kasi bokozingye nga phe. ³⁹ Nzuka, phowa ya owantoma eli obokye nga sabungya nɔɔɔ moto mɔɔɔ mi baampe yo, kasi obokye nabakundole o mokɔlɔ nɔɔɔ suka. ⁴⁰ Phowa ya Tata yango eye: Moto munsɔ oweni Nwana ambi na moanola, azwe bomɔɔ pha bobɛɛ. Emba nga, naamokundola o mokɔlɔ nɔɔɔ suka.»

⁴¹ Tata wamɔ, 'Bayuda babuto ingungubana nɛ phɔ awɔkɔ obokye: «Nali ipa siute o ikolo.» ⁴² Emba bamba kula wɔ bɛkye: «Teli yo Yesu, nɔɔɔ wa Zozefu? Teloeba nyango na ango? Ndengye'ye akokyi iwɔ uɔɔɔɔɔ eye obokye: "Nauta o ikolo?"» ⁴³ Yesu amba kula ya babuyisa yokyɛ: «Lɛ ingungubana onte ya bɛɛ! ⁴⁴ Moto takokyi iya oka nga bo Tata owantoma tamokambi, emba nga naamokundola o mokɔlɔ nɔɔɔ suka.» ⁴⁵ 'Baimosi bakoma bɛkye: 'Bato basɔ bamoteyama na Nwaphongo. Moto munsɔ owa oka yauta na Tata ambi na anola mateya mɛ, kaye oka nga. ⁴⁶ Eli obokye na moto taika wɛnɛ Tata, bo teebe nde owauta na Nwaphongo. Iyo, awɛnɛ Tata. ⁴⁷ Naewɔɔ nde phele phele, moto okoanole ali na bomɔɔ pha bobɛɛ. ⁴⁸ Nali ipa sa bomɔɔ. ⁴⁹ O bokye, baango ba bɛɛ bazaka mana, emba bawa. ⁵⁰ Mapa maute o ikolo mali obokye moto owaamazaa, etaawe.

⁵¹ «Nali ipa sa bomɔɔ siuti o ikolo. Moto owamoza ipa mɛ amoba na bomɔɔ phɔ ya bobɛɛ. Emba ipa samoambya nga, eli nzoto ya nga, yambyami phɔ ya obokye mokyisi mozwe bomɔɔ.» ⁵² Yango mɛna, 'Bayuda bamba butwa iika ziiko na bokusi onte ya bɛ, bɛkye: «Ndengye'ye moto mɔɔɔ akokyi ilophe nzoto ye obokye toize?» ⁵³ Yesu amba ya wɔ na bɛɛ yokyɛ: «Naewɔɔ nde phele phele, bo toze nzoto ya Nwana wa Moto, bo tombi na nywa malongo mɛ, otooze bomɔɔ. ⁵⁴ Moto okoze nzoto ya nga, na okonywe malongo ma nga, ali na bomɔɔ pha bobɛɛ. Emba nga, naamokundola o mokɔlɔ nɔɔɔ suka. ⁵⁵ Phɔ nzoto ya nga ili yaakolo ntoma, na malongo ma nga mali maakolo maleku. ⁵⁶ Moto okoze nzoto ya nga, na okonywe malongo ma nga, ali onte ya nga, na nga nali onte ye. ⁵⁷ Emba bo wantoma Tata ooli na bomɔɔ na obokye nali na bomɔɔ phɔ ye, yango mɛna moto owamoza nzoto ya nga, amoba na bomɔɔ phɔ ya nga. ⁵⁸ Ipa sauta o ikolo sili bobo: Sikyɛsɛ na saazaka baango ba bɛɛ. Bɛɛ bawa, kasi moto owamoza ipa siwɛnɛ bɛɛ sisi, amobaa na bomɔɔ phɔ ya bobɛɛ.»

⁵⁹ Mɛna yabaka mateya ma Yesu o mangambi ma makyita ma 'Bayuda o Kapalanauma.

Maphɔɔ maamba bomɔɔ pha bobɛɛ

⁶⁰ Sima ya imooka, baekosi bɛɛ baikye bamba butwa iwɔ bɛkye: «Iloba sisi sili sikusi! Okokyi imooka nza?»

⁶¹ Kasi waeba yo mampenza obokye baekosi bɛɛ ba-gungubane phɔ ya iloba mɛ, Yesu amba wɔ na bɛɛ yokyɛ: «Iloba mɛ siephe yɔ? ⁶² Emba bombi wɛnɛ Nwana wa Moto kabaa o elele eyabaka yo phanza?... ⁶³ Eli nde Bolɔɔɔ okambya bomɔɔ, nzoto tikyele ekpele. Maphɔɔ maewɔsi nga, mali Molimo na bomɔɔ. ⁶⁴ Kasi wali baayɔɔ onte ya bɛɛ, bate baanole.» Phɔ Yesu aebaka tata o etatele baabaka bawa bate baikaka anola na nza owamuungya. ⁶⁵ Amba kula wɔ yokyɛ: «Yango mɛna, nawɔkyi na bɛɛ bokye: "Moto takokyi iya oka nga bo Tata tamoanolesi."»

⁶⁶ Tata mokɔlɔ mamuna, baekosi bɛɛ baikye bamana-ka emba tebakulaka mobenga. ⁶⁷ Emba Yesu amba ya wɔɔ na Iko mbuka babale bokye: «Na bɛɛ, tozingye na bɛɛ ikyendɛ?» ⁶⁸ Simo Petelo amba ya mobuyisa yokyɛ: «Nkolo, tomokula kyendɛ oka nza? Iwɛ oli na maphɔɔ ma bomɔɔ pha bobɛɛ. ⁶⁹ Na banga, toanosi emba toebi obokye oli Mosantu wa Nwaphongo.» ⁷⁰ Yesu amba babuyisa yokyɛ: «Teli nga moto owa ewɔɔ, bɛɛ Iko mbuka babale? Emba mɔɔɔ na bɛɛ ali zabalulu!» ⁷¹ Awɔɔɔ babona na Yudasi, nɔɔɔ wa Simo Mosikalijota. Phɔ yabaka yo owamuungya, iyo, mɔɔɔ na Iko mbuka babale.

Bana nyango na Yesu tebamoanole

7 Sima mɛ, Yesu aba nde ikyemikyendɛ o manyetɛ ma Galileya. Taikaka benela ikyemikyendɛ o manyetɛ ma Yuda waabaka 'Bayuda balukye imoboma. ² Nzuka eseleɔ ya 'Bayuda eya ndalaku ya butwaka phɛnɛphɛ. ³ Bobɛɛ, bana nyango bamba ya wɔ nɛ bɛkye: «Mana wawa okyendɛ o Yuda phɔ baekosi ba wɛ, na bɛɛ mɛ, bawɛnɛ bitoma bikyele wɛ. ⁴ Moto okozingye obokye bato bamoebe, takyele maphɔɔ mɛ mi ibombo. Phɔ kokyele bitoma ndengye eye, omi-wɛninya o mokyisi!» ⁵ Phɔ, banaa nyango mampenza tebaikaka moanola. ⁶ Emba Yesu amba wɔ na bɛɛ yokyɛ: «Imbɛɛ sa nga naino tesikokyi. Imbɛɛ saaka bɛɛ sakoka. ⁷ Mokyisi temokokyi iyeina. Kasi nga, mokyisi munzine phɔ nawɔ ngakye bitoma ba bɛɛ bili bibɛ. ⁸ Kyendɛ o eseleɔ mɛna. Phɔ ya nga, esikyɛ omɔ, phɔ imbɛɛ sa nga naino tesikokyi.» ⁹ Sima ya iwɔ babona, amba ikala o Galileya. ¹⁰ Kasi waakye banaa nyango o eseleɔ, nɛ amba yakye omɔ, samiwɛninya, akyekye nde mi ibombo.

Mateya o eseleɔ ya ndalaku

¹¹ Onte ya eseleɔ, 'Bayuda bamolukaka emba bamba wɔ bɛkye: «Ani baa bi?» ¹² Onte ya moluku nɔɔɔ bato, baikaka ziko phɔ ye. Bana bawɔɔ bɛkye: «Ali moto wa maphɔɔ malaa», bayɔɔ bɛkye: «Phe, kakosa bato.» ¹³ Na bo babona, moto na mɔɔɔɔɔ tamekaka iwɔ polele phɔ ye, phɔ ya ila 'Bayuda.

¹⁴ Waakoma bɛɛ onte ya nkɔlɔ ya eseleɔ, Yesu amba ya kye o Tempelo emba abuto iteya. ¹⁵ 'Bayuda bakamwaka na mateya mɛ emba bamba wɔ bɛkye: «Ndengye'ye iyo taika ekola kambe eba maphɔɔ mako-ma bɛ?» ¹⁶ Yesu amba babuyisa yokyɛ: «Mateya ma

nga temaute na nga, kasi na owantoma. ¹⁷ Bo moto kazingye ikyela phowa ya Nwaphongo, amoeba bo mateya mama maute na Nwaphongo naa bo namiwale nga mampenza. ¹⁸ Moto ookow pho ye, kalukye nkyem ye mampenza. Kasi ookolukye nkyem ya owamotoma, ali na mapho maa phele. Emba bole teboli onte ye. ¹⁹ Teli Mose owaephe Mibeko? Kasi noko moto motokoma onte ya bee takyele bokow Mibeko: Phoyaye kolukye imboma?» ²⁰ Moluku nwa bato bambamobuyisa bekye: «Oli na molemba o nzoto ya we! Okolukye ieboma nza?» ²¹ Yesu amba kula yakpa maloba amba wo na bee yokye: «Nakyesi nde etoma yoko, bee baso okamo! ²² Mose awoko na bee obokye obefekye bana ba bampele — lauta na bankoko kasi na Mose phe — emba bee kolokyele na mokoko nwa Sabata. ²³ Ka bo bee kobelele moto mokoko nwa Sabata sa nka eya obokye Mobeko nwa Mose motoko, ka phoyaye kontambele pho nabikye moto mokoko nwa sabata? ²⁴ Sakyeka maboo ma bato bo kotene bolombe, kasi tena bolombe na bosembo.»

Yesu eli yo Klisto?

²⁵ Bato ba Yelusaleme bawoko bekye: «Mena teli ookolukye bee obokye bamobome? ²⁶ Kyeka kawo mi pha emba tebamowale na lowoko! Bakonzi ba banga baebaka phele obokye eli nde yo Klisto? ²⁷ Kasi moto oyo, banga toebe biute yo, nzuka imbele samoya Klis-to, na moto etaebe biuti yo.» ²⁸ Bolele Yesu owateyaka o Tempelo, aimolaka yokye: «Konzebe! Koebe biuti nga? Kasi sikyi ya na ndengye ya nga mampenza. Owantoma kawo phele, yo otoebe bee. ²⁹ Nga, namoebe pho naute oka ye, eli yo owantoma.» ³⁰ Emba bambaka luka nde imoakya. Kasi na moto taika na moakya pho ngonga ye teyataaka koka. ³¹ Onte ya moluku nwa bato, baikye bamoanolaka, bambaka wo bekye: «Waamoya Klisto, amokyela bilekyesako biikye koleka bikyele moto oyo?»

Batomi bato ikye akya Yesu

³² Yaabaka bee bakye mikoko onte ya moluku nwa bato pho ye, yakomaka o mato ma Bafalisayi. Emba banganga banene na Bafasayi bamba ya toma babulusi pho ya imoakya. ³³ Yesu amba wo yokye: «Nata kuta kula ba na bee nwana imbele, emba namokyende oka owantoma. ³⁴ Bee wamunduka kasi ontonzwe. Phoelele eyamoba nga, bee otokome omoko.» ³⁵ Tata wamo, Bayuda babutwaka iwoko onte ya bee bekye: «Amunakye mi elele iye eyamobaa banga sakye mozwa? Amokye benga bakyminyangwa onte ya Baela? Amokye teya Baela? ³⁶ Mapho maawo yo mamana maluke iwo bo: Bee wamunduka kasi ontonzwe, na obokye: Elele eyamoba nga, bee otokome omoko?»

Pho ya maa ma bomoko

³⁷ Mokoko nwa suka ya eseleko, muna moolekye nkoko iso, Yesu aesi ya teme, abuto iimola yokye: «Bo moto ali na phowa ya maa, aye oka nga, ambe ya nywa.

³⁸ Moto ookonzanole; bo wawo buku pha Nwaphongo: «Uta o ndondo ye, bibale ba maa ma bomoko biamolukwa.» ³⁹ Awoko babona na Boloko pha sengyelaka izwa bato baamoanolela. Na bosembo Boloko tephataka ba pho Yesu tataka zwa naino nkyem.

Bato bakabwa pho ya Yesu

⁴⁰ Onte ya moluku, bato baokaka mapho me, bakyi bekye: «Nde phele, kyeka Moimosi!» ⁴¹ Bana bekye: «Klisto, eli nde yo.» Kasi bayoko bakulaka wo bekye: «Klisto akokyi itoko o Galileya? ⁴² Buku pha Nwaphongo tebowo obokye amoba wa bosoo Davidi, emba amouta o Beteloyeme, mokyisi mokyiki nwaauta Davidi?» ⁴³ Yango mena bato baamba kabwana pho ye. ⁴⁴ Bato bayoko onte ya be, balukaka imoakya, kasi na moto motokoma taika mokuma.

Bakonzi ba Bayuda tebaanole Yesu

⁴⁵ Bolele babulusi bamba ya butwa ooli banganga banene na Bafalisayi. Bamba ya wo na babulusi obokye: «Pho ya'ye bee toiki ya ne?» ⁴⁶ Babulusi bambayabuya bekye: «Moto taawo bokow moto motona!» ⁴⁷ Bafalisayi bamba wo na bee bekye: «Olukakyi na bee imoanolela me? ⁴⁸ Onte ya bankumu naa onte ya Bafalisayi, wali motokoma omoanolesi? ⁴⁹ Eli nde moluku nwa bato batebaebe Mobeko, bato baaza be!» ⁵⁰ Kasi motokoma onte ya Bafalisayi, Nikodeme owa kyekye oka Yesu phanza, yokye: ⁵¹ «Mobeko nwa banga munyete moto bo naino tomookyi naa ieba mapho makyele yo?» ⁵² Bamba mobuyisa bekye: «Na we toli moto wa Galileya? Luka na bolaa emba wamowene obokye o Galileya, tewakokyi itoko moimosi.»

Nwanwasi wa baphemba

⁵³ Bamba ya butwa moto na moto o ingambi se.

8 Emba Yesu amba ya kyende o ngomba ya ba Olive. ² Waakoma waa mumbengu, amba kula ya o Tempelo. Emba bo wabaka bato baso baye oka ye, amba ya zala abuto ibateya. ³ Bolele, bateye ba mibeko na Bafalisayi bamba moyelela na nwanwasi motokoma owazwaka bee na lele mosuu, emba bamba ya moteya onte ya bee baso. ⁴ Bamba ya wo ne bekye: «Moteye, nwanwasi oyo, tomozwe na lele mosuu. ⁵ O buku pha Mobeko, Mose awo na banga obokye tobome babasi ba ndengye mena na mabanga. Emba we, kowoko bo?» ⁶ Bawoko babona na maumunya ma imobekyisa izengye, pho bazwe eleko ya imophunda. Kasi Yesu, amba ya miinya, abuto iwala nzenze na munse o manyete. ⁷ Waaba bee balendendale nde na imotuna mituna, Yesu amba ya miinola, amba ya wo na bee yokye: «Onte ya bee, otowaikakyele isumu, abe moto owa o boo wa imuma ibanga.» ⁸ Emba kula yo miinya, akuli butwa iwala nzenze o manyete. ⁹ Waoka bee mapho mamana, motokoma na motokoma atati imigoko, tata na baphomba. Emba Yesu amba ya ikala yo mampenza na ona nwanwasi owa temekye onte ya iboko. ¹⁰ Yesu amba ya miinola, amba ya wo ne yokye:

«Njwanjwasi, bée bawa? Na moto mṁṁṁṁ taikiyema ibanga?»¹¹ Amba ya buya yokye: «Nkolo, moto phe.» Emba Yesu amba ya wṁ ne yokye: «Na nga me, siema ibanga. Kyende, kasi tata ɓɓ sakula kyela isumu.»

Yesu ali moo ḡwa mokyisi

¹² Yesu akulaka wṁ na bée yokye: «Nali moo ḡwa mokyisi. Moto okombengye, etaatambule o enzombi, amozwa moo mokambe o bomṁṁ.»¹³ Emba Bafalisayi bamba ya wṁ ne bekyye: «Komiwṁṁṁ we mampenza! Munṁṁṁ ḡwa we tolokoyi imoanola»¹⁴ Yesu amba babuyisa yokye: «Eli phele obokye namiwṁṁṁ nga mampenza, kasi munṁṁṁ ḡwa nga moli ḡwa ianola, phṁ naebe mbale euti nga na mbale ekyekye nga; kasi bée, toebe biuti nga na bi kye nga.»¹⁵ Bée kosambisa na ndengye ya bomoto. Inga sii sambisa moto.¹⁶ Emba bo eniba obokye na sambisa, isambisa sa nga sili nde phele phṁ sili nga mampenza, eli na owantoma.¹⁷ O Mobeko ḡwa bée mampenza nga bakoma obokye bo nṁṁṁṁ ya bato babale ikokaa bakoyi iianola.¹⁸ Namiwṁṁṁ nga mampenza, emba Tata owantoma kawṁ phṁ nga me.»¹⁹ Emba bamba wṁ ne bekyye: «Ḡḡḡḡ ali bi?» Yesu amba buya yokye: «Toonzebe, tooebe na Tata. Bowanzebaka, okokoyi ieba na Tata.»²⁰ Awṁṁṁṁ maphṁṁṁ mamana o elele ekye ambya bée makabo, waba yo kateya o Tempelo. Moto na mṁṁṁṁ taika moakya, phṁ ngonga ye teyaikaka koka.

Ikyende sa Yesu

²¹ Yesu amba kula wṁ na bée yokye: «Nakyende, wa munduka, kasi wamowa na masumu ma be. Elele ekyekye nga, tokoyi ikyende omṁṁ.»²² Emba Bayuda bamba wṁ bekyye: «Ali na maumunya ma imiboma phṁ kawṁ yokye: “Elele eya mokyende nga, tokoyi ikyende omṁṁ?”»²³ Yesu amba babuyisa yokye: «Bée oli bato ba o se, nga nauti o ikolo. Bée oli bato bamokyisi mumu, nga sili wa mokyisi mumu.»²⁴ Yango mena, nawṁṁṁṁ na bée obokye wa mowa na masumu ma bée. Phṁ na bo toanosi obokye Nali, wamowa na masumu ma bée.»²⁵ Emba bamba ya wṁ bekyye: «Iwe oli nza?» Yesu amba babuyisa yokye: «Ikyiiewṁṁṁ nga uta o etatele.»²⁶ Phṁ ya bée, nali na maphṁṁṁ maikye ma iwṁ na ma isambisa, kasi owantoma kawṁ phele. Na yaoka nga ne, ili yango ikyi wṁ nga o mokyisi.»²⁷ Tebaikaka sṁṁṁṁ obokye abawṁṁṁṁṁ phṁ ya Ango.²⁸ Bobele, Yesu amba ya bawṁṁṁṁ yokye: «Waamotomba bée Nwana Moto, wamoeba obokye Nali, simbe nakyela maphṁṁṁ na ndengye ya nga mampenza: Nawṁṁṁṁ nde maphṁṁṁ maanteya Tata.»²⁹ Owantoma ali na nga, taika nde nga mampenza, phṁ nakyele nkṁṁṁṁ isṁṁṁṁ maphṁṁṁṁ maamosepelisa.»³⁰ Waaba yo kawṁ babona, bato baikye bamoanolaka.

Baakolo bana ba Abalayama

³¹ Bobele, Yesu amba ya wṁ na Bayuda baamoanolaka yokye: «Bo oikasi ibanza maphṁṁṁṁ ma nga, oli phele baekosi banga,³² wamoeba maphṁṁṁṁ ma phele emba

maphṁṁṁṁ me mamoeiyikola.»³³ Bamba mobuyisa bekyye: «Banga toli bana ba Abalayama, tololi baombo ba moto: Phṁ ya'ye kawṁ obokye tomoikolama?»³⁴ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Nawṁṁṁṁ na bée nde phele phele, ngakye, moto okokyele masumu ali moombo ḡwa masumu.»³⁵ Moombo taaikale nkṁṁṁṁ isṁṁṁṁ o ingambi, kasi ḡwana, yo kaikale o ingambi phṁ ya bobele.»³⁶ Bo Nwana aeyikosi, wamoba baakolo bato baaikola be.³⁷ Naebe obokye bée oli bana ba Abalayama, kasi phṁ maphṁṁṁṁ ma nga te manyṁṁṁṁ onte ya bée, kolukye imboma.³⁸ Nga, nawṁṁṁṁ maphṁṁṁṁ maawene nga oka Tata, kasi bée, kokyele maphṁṁṁṁ maoka bée oka angṁṁṁṁ wa bée!»³⁹ Bamba mobuyisa bekyye: «Angṁṁṁṁ wa banga, eli Abalayama.» Yesu amba ya wṁ na bée yokye: «Bo oli bana ba Abalayama, kyela bitoma ba Abalayama.»⁴⁰ Kasi ṁḡwanjwa eye, bée kolukye imboma, nga, oewṁṁṁṁ maphṁṁṁṁ ma phele maoka nga oka Nwaphongo. Abalayama taika kyela babona.⁴¹ Kasi bée, kokyele bitoma ba angṁṁṁṁ wa bée.» Bamba mobuyisa bekyye: «Banga tololi bana baabota bée mi ebembi! Toli nde angṁṁṁṁṁṁ, Nwaphongo!»

Bana ba Molemba

⁴² Yesu amba ya wṁ na bée yokye: «Bo Nwaphongo abakoyi ḡḡḡḡ wa bée, nde wanzingaka, phṁ natṁṁṁṁṁṁ oka Nwaphongo namba kula uta nde oka ye. Siika ya na ndengye ya nga mampenza, eli Yo owantoma.»⁴³ Phṁ ya'ye bée toosṁṁṁṁṁṁ ewṁṁṁṁṁṁ ya nga? Phṁ tookokye iyoka maphṁṁṁṁ ma nga.⁴⁴ Angṁṁṁṁ wa bée eli Zabulu, emba oli na phowa ya ikokya maphowa ma angṁṁṁṁ wa bée. Uta o etatele abaka nde mobomi wa bato, taika miambya i maphṁṁṁṁ ma phele phṁ maphṁṁṁṁ ma phele temali onte ye. Waakate yo bṁṁṁṁṁṁ, loute o ndondo ye, phṁ ali moto wa bṁṁṁṁṁṁ na angṁṁṁṁ wa bṁṁṁṁṁṁṁ.⁴⁵ Ka phṁ ya Nga, phṁ na wṁ maphṁṁṁṁ ma phele yango mena tonzanole.»⁴⁶ Moto nza, o nte ya bée owa munteya isumu sakyela nga? Bo na wṁ maphṁṁṁṁ ma phele, phṁ ya'ye bée tonzanolele?»⁴⁷ Moto wa Nwaphongo, kaokye maphṁṁṁṁ ma Nwaphongo. Ka ootoli bée bato ba Nwaphongo, yango mena, bée toonzokye.»

Yesu na Abalayama

⁴⁸ Bayuda bamba mobuyisa bekyye: «Toloiakaka longa waawṁṁṁṁṁṁ banga obokye oli Mosamaliya na ná bolṁṁṁṁṁṁ bobee?»⁴⁹ Yesu amba babuyisa yokye: «Phe, sili na bolṁṁṁṁṁṁ bobee, kasi na kumbele Tata, kasi bée, toonkumbele!»⁵⁰ Siika na luka nkyemṁṁṁṁ nga mampenza, moto mosuu ali okoiyambya na ookosambisa.⁵¹ Naewṁṁṁṁṁṁ nde phele phele, bo moto abanze maphṁṁṁṁ ma nga, etawe.»⁵² Emba Bayuda bamba ya wṁ ne bekyye: «Ḡḡwanjwa eye tombi ya eba obokye oli na bolṁṁṁṁṁṁ bobee! Abalayama awa, na baimosi me, kasi we koya wṁ wekye: “Bo moto kabanza maphṁṁṁṁ ma nga, etaa we.”»⁵³ Iwe olekyi angṁṁṁṁ wa banga Abalayama owa wa? Na baimosi baawa me! Iwe kombe mipka nza?»⁵⁴ Yesu amba babuyisa yokye: «Bo namitakyi nga mampenza, nkyemṁṁṁṁ ya nga nde teife na ntina. Eli nde Tata oko

ntate, iyo okoanole bée obokye ali Nwaphongo wa bée. ⁵⁵ Bée toika moeba, kasi nga namoebe. Bo nawoko ngakye simoebe, nde na ba nde ya bée: Moto wa boko. Kasi na moebe emba na banza maphoko me. ⁵⁶ Ango wa bée Abalayama, abaka na nkyisa ya iumunya obokye amowene mokoko njwa nga. Awene mokoko me, emba atondaka na nkyisa.» ⁵⁷ Waaawo yo babona, Bayuda bamba wo ne bekye: «Naino tokokye na mambula mako matano, emba wamba wene Abalayama!» ⁵⁸ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Naewole nde phele phele, naino Abalayama sata botama, Nga Nali.» ⁵⁹ Bobele, bamba ya ngoko mabanga pho ya imumaa, kasi Yesu amba mibomba, noko watooko yo o Tempe-
lo.

Yesu abikye moto owa phoko miyo

9 Waaba Yesu kalekane, amba ya wene moto moko moko owa botama na miyo maphoko. ² Baekosi bée bamba ya motuna motuna mumu: «Labi, moto oyo aphoko miyo pho ya masumu me ndee pho ya masumu ma baboti bée?» ³ Yesu amba buya yokye: «Teli yo naa baboti bée. Kasi eli nde pho ya obokye bitoma ba Nwaphongo biwene onte ye! ⁴ Waata baa moo, tosenyisi ikyela bitoma ba owantoma. Waskome mokoko, moto takokyi ikula kyela etoma. ⁵ Naino ootaba nga o mokyisi, nali moo njwa mokyisi.» ⁶ Waawo yo babona, Yesu amba ya towa matee o manyete, aesi ya maphuta na manyete amba ya mainga moto owa phoko miyo me o miyo. ⁷ Amba ya wo ne yokye: «Kye mikunyola o mbondo ya Silowe». Kyelukye iwo obokye: Toma. Moto owa phoko miyo amba ya kyende, akye mikunyola, waaya butwa yo, abuto iwene. ⁸ Babubaa ne na babaka bamowene soosoo — pho abaka moongyi — bawoko bekye: «Teli yo owa baka azasi kaongye?» ⁹ Bana bekye: «Eli nde yo!» Bayoko bekye: «Iyo phe, eli nde moula ne.» Kasi moto owa phoko miyo amba anola yokye: «Eli nde nga.» ¹⁰ Emba bamba wo ne bekye: «Ka miyo ma we mambi zibwa ndengye'ye?» ¹¹ Amba buya yokye: «Moto okobangye bée Yesu, aphuti manyete, amanzingyi o miyo, amba wo na nga yokye: "Kye mikunyola o Silowe." Bobele nga, namba ya kyende, namba mikunyola emba namba ya butwa iwene.» ¹² Bamba ya wo ne bekye: «Moto me, ali bi?» Amba buya yokye: «Nga siebe.»

Bafalisayi batune moto owa phoko miyo obikyi

¹³ Bobele, baesi ya kye na moto owaphoko miyo oka Bafalisayi. ¹⁴ Nzuka mokoko njwaa phutaka Yesu manyete na njwaa mozibolaka yo miyo, yabaka mokoko njwa Sabata. ¹⁵ Bafalisayi bamba motuna na bée ndengye'ye eya butwa yo iwene. Amba babuyisa yokye: «Anzinga mungyinda o miyo, na mikunyosi, nabuto iwene.» ¹⁶ Onte ya Bafalisayi bana bawoko bekye: «Moto oyo taakumole Sabata, tali moto wa Nwaphongo.» Kasi bayoko bawoko bekye: «Moto wa masumu akokyi izwa bokonzi pha ikyela bilekyesako bibi ndengye'ye?» Emba bokabanakye bonyosi onte ya

bé. ¹⁷ Bobele bamba kula tuna moto owa phoko miyo bekye: «Ka we, kowo bo pho ya oezibosi miyo?» Amba buya yokye: «Ali moimosi.»

¹⁸ Kasi waaba bée naino sata banga baboti bé, Bayuda tebaikaka eba obokye aphoko miyo amba butwa iwene. ¹⁹ Bamba ya tuna baboti ba njwana me motuna mumu: «Moto oyo ali phele njwana wa bée ookowo bée obokye abotama na miyo ma phoko? Emba unwanweye kawene ndengye'ye?» ²⁰ Baboti bamba babuyisa bekye: «Toebe obokye eli nde phele njwana wa banga, abotama na miyo ma phoko. ²¹ Kasi bo buto yo iwene unwanjwa eye, banga toloebe. Oomozibosi miyo nza? Tolomoebe. Omotune, ali phomba, aimole yo mampenza!» ²² Baboti bée bawoko babona pho bailaka Bayuda. Bée baokanaka itoko moto munsoko okowo obokye Yesu ali Klisto o ingambi sa makyita. ²³ Yango mena, baboti bawoko bekye: «Yo nga ali phomba, omotune yo mampenza.»

²⁴ Mbala eya ibale. Bafalisayi bamba kula banga moto owa phoko miyo, bamba wo ne bekye: «Phe Nwaphongo ngambo! Banga toebe obokye moto oyo ali moto wa masumu.» ²⁵ Amba babuyisa yokye: «Nga siebe naa ali moto wa masumu. Naebe nde ekpele yoko obokye: Naphoko miyo emba unwanjwa eye nabuto iwene.» ²⁶ Bamba wo ne bekye: «Aekyesi ye? Aezibosi miyo ndengye'ye?» ²⁷ Amba babuyisa yokye: «Nambo eyimola, kasi bée tookye! Pho ya'ye kozingye obokye nakule eyimola mbala esuu? Emba na bée toli nde na phowa ya ibutwa baekosi bée?» ²⁸ Bobele, Bafalisayi babuto imotola, bamba wo bekye: «Moekosi nwe eli nde we! Banga toli baekosi ba Mose. ²⁹ Banga toebe obokye Nwaphongo awoko na Mose, kasi moto moko, toloebe mbale euti yo!» ³⁰ Moto me amba babuyisa: «Eye eli lowo la ikamwa, obokye bée toebe mbale euti moto oyo, kasi yo anzibosi miyo!» ³¹ Banga toebe obokye Nwaphongo taaokye bato ba masumu. Kasi bo moto ali mosambesi njwa phele, kambe kyela na phowa ya Nwaphongo, Nwaphongo kamookye. ³² Naino tolookyi bawoko obokye moto azibosi miyo ma moto owa botama na miyo maphoko. ³³ Bo moto me tabakyi moto wa Nwaphongo, takokakyi ikyela na ekpele.» ³⁴ Bamba ya buya bekye: «Iwe wabotama onte ya masumu, emba kombe ya loteya?» Bamba movaka o nze.

Baphoko miyo ma molimo

³⁵ Yesu aesi ya oka obokye bamowiinye. Amba yakye vana ne, amba ya wo ne yokye: «Iwe, koanole Nwana wa Moto?» ³⁶ Amba ya buya yokye: «Yo nza, Nkolo, obokye namoanole?» ³⁷ Yesu amba wo ne yokye: «Ombo mowene. Eli moto okowoko na we.» ³⁸ Moto me yokye: «Naanosi, Nkolo» Emba amba kusama o boo phe.

³⁹ Emba Yesu amba wo ne yokye: «Naya o mokyisi pho ya iya sambisa, pho ya obokye baate baikaka wene bawene, emba baabaka bawene bée sakula wene.» ⁴⁰ Bafalisayi baabaka ne baokaka maphoko me, bamba wo ne bekye: «Bobo na banga tophoko miyo me?»

⁴¹ Yesu amba babuyisa yokye: «Bo wabaka bato baaphokl miyo, nde tobakyi na masumu. Kasi ungharwa eye kowk obokye: "Towene", oli nde bato ba masumu bobele.»

Ete ya mawansi wa mampate

10 «Naewole nde phele phele obokye, moto owa moba sanyokl yaa mozibo o lophango la mampate, kasi kabaa mopha mosuu, yo muna ali mwibi na mobomi. ² Kasi okonyokl yaa mozibo, ali mawansi nwa mampate. ³ Sinzili amozibolela mozibo, na mampate maokye ntwesi nwe. Mampate me, kamabange, yonyo na yonyo na nkombo ya yango, emba kamatokl o nze. ⁴ Waamatokl yo maso, katambule o boo pha mango, emba mamobengye pho maebe ntwesi nwe. ⁵ Ete maabengye mobutu, kasi mamolota pho temaebe ntwesi nwa babutu.»

⁶ Yesu amba bakpela ete mena, kasi tebaika sawsokl ntina ya maphokl maawokl yo.

Yesu, Mobanze molaa wa mampate

⁷ Yesu amba kula w yokye: «Naewole nde phele phele ngakye, nali mozibo nwa mampate. ⁸ Baso baaya o boo pha nga bali baibi na babomi, kasi mampate temaika baoka. ⁹ Inga, nali mozibo. Bo moto anyosi o nzela ya nga, amobika. Amokyende, amoya amba zwa na ya iza. ¹⁰ Moibi yo kaye nde pho ya iiba, pho ya iboma na pho ya ikok. Nga, naya pho ya obokye bato bazwe bomokl, bambe bozwa na boikye. ¹¹ Nga, nali mawansi molaa wa mampate: Mawansi molaa kambya bomokl phe pho ya mampate me. ¹² Ka moto okokyele etoma nde pho ya iphuti, tali owakolo mawansi wa mampate, tali na mokolo nwa mampate. Waawene yo ngokl kyeye, kaikye ika mampate emba yo kalote. Emba ngokl kaya mabuta kambe na manyangola.

¹³ Pho ali moto okokyele etoma nde pho ya iphuti emba mampate temali na ntina pho ye. ¹⁴ Nga, nali mawansi molaa wa mampate, naebe mampate ma nga na mampate ma nga manzebe. ¹⁵ Boo konzebe Tata, na nga naebe Tata. Emba nambya bomokl pha nga pho ya mampate. ¹⁶ Nali na mampate masuu maate mali ma lophango lolo. Emba na mango mamana, nasengyesi imakamba. Ma mooka ntwesi nwa nga emba ya moba nde bokanda bokokl na mawansi mawansi. ¹⁷ Tata kanzingye pho naambya bomokl pha nga pho ya ikula bozwa sima. ¹⁸ Moto taika bokl bokl bomokl pha nga, kasi naboambya nga mampenza. Nali na bokonzi pha iboambya na na bokonzi pha ikula bokpa: Mena eli mobeko nwa zwa nga na Tata.»

¹⁹ Maphokl me mamba kula ambya nde ikabana onte ya Bayuda. ²⁰ Baikye onte ya be bamba w bekye: «Ali na bokl bobel! Ayeyee! Pho ya'ye be komookye?»

²¹ Kasi baayokl bawokl bekye: «Mena teli maphokl ma moto oli na bokl bobel, bokl bobel akokyi izibola miyo ma moto owa phokl miyo?»

Bayuda bale Yesu

²² Yabaka imbele sa sekye. Bakyelaka eseleko ya iumunya mokl nwa ingolaka be Tempelo o Yelusaleme. ²³ O Tempelo, Yesu abaka kakye kaye o mozibo nwa Salomo. ²⁴ Bayuda baesi ya molungya, bamba w ne bekye: «Waa lolle ntema o ikolo nokl mokl ye? Bo oli Klisto, oloimole polele!» ²⁵ Yesu amba ya babuyisa yokye: «Nambo eyimola kasi be toanole. Bitoma biikyele nga na nkombo ya Tata biwo pho ya nga, ²⁶ kasi be tonzanole pho toli mampate ma nga. ²⁷ Mampate ma nga maokye ntwesi nwa nga, emba nga namaebe, mambe na mbenga. ²⁸ Emba nga, namaphe bomokl pha bobele. Ete mawe na mbala, na moto takokyi imabokl o mabokl ma nga. ²⁹ Tata owa mampae alekyi na mwiya, emba na moto tali na makokyi ma bokl ekpele o mabokl ma Tata. ³⁰ Nga na Tata toli moto mawansi.»

³¹ Bobele, Bayuda bamba kula ya ngokl mabanga pho ya imumaa. ³² Kasi Yesu amba ya babuyisa yokye: «Naeteye bitoma biikye bilaa bauta oka Tata. Pho ya etoma iye ekyembe be maa mabanga?» ³³ Bayuda bamba mobuyisa bekye: «Banga telolukye imaa mabanga pho ya etoma elaa ekyesi we, kasi pho kotole Nwaphongo, na pho iwe oli nde moto, komibuya we mampenza Nwaphongo.» ³⁴ Yesu amba ya babuyisa yokye: «O buku pha Mobeko nwa be, tebaika koma obokye: "Nga naw ngakye: Be oli ba Nwaphongo?"

³⁵ Mobeko nwabangaka ba Nwaphongo bato baawokye Nwaphongo. Nzuka maphokl maakomama o buku pha Nwaphongo temakokyi imana. ³⁶ Ka owa kaba na owa toma Nwaphongo o mokyisi, be kow obokye: «Kotole Nwaphongo», pho naw ngakye nali Nwana wa Nwaphongo. ³⁷ Bo sikyele bitoma ba Tata, be sa nzanola! ³⁸ Kasi bo nabikyele, na bo tonzanole, anola nokl bitoma, pho oebe, ombe na eba na bolaa obokye Tata ali onte ya nga nde booli nga onte ya Tata.» ³⁹ Emba, bamba kula luka mbala esuu ya imoakya, kasi amba ya bembetene o mabokl ma be.

⁴⁰ Yesu amba kula ya butwa o mopha moyokl nwa Yaladene, o elele eyabaka Yoane kabatisa phanza, emba amba ikala omk. ⁴¹ Bato baikye bamba ya ooli yo, bamba w bekye: «Phele, Yoane taika kyela na elekyesako konyo, kasi isok ya w yo pho ya moto oyo ili phele.» ⁴² Emba omk, bato baikye bamba moanola.

Iwa sa Lazalo

11 Yabaka moto mawansi na nkombo Lazalo, abaka na bolosi o Betani, mokyisi nwa Maliya na nwanu nyango Malata. ² Eli nde ona Maliya owa bokl Nkolo malasi na owa mokunyelaka makolo na suwe ye. Yabaka nwanu nyango Lazalo owabaka na bolosi. ³ Mankanasa ma Lazalo maamba lonyokl Yesu obokye: «Nkolo, kyeka ookozingye we ali na bolosi.» ⁴ Waaoka Yesu babona, amba w yokye: «Bolosi babona teboli pha iwaa, kasi boli pho ya iweninya nkyemo ya

Nwaphongo. Nde na phango, bamokumola Nwana wa Nwaphongo.»

⁵ Yesu azingaka Malata na njwana nyango na Lazalo. ⁶ Kasi waoka yo simo obokye Lazalo ali na bolosi, nde phele, akulaka kyela nkolo ibale o elele eyabaka yo. ⁷ Bobele, sima me, amba ya w na baekosi yokye: «Tokule butwa o Yuda.» ⁸ Baekosi bamba ya w na bekye: «Labi, nde uqwanjwa eye Bayuda balukakyi iema mabanga, emba kokule butwa om?» ⁹ Yesu amba buyaa yokye: «Tewali mangonga iko mbuka mabale ma moo? Bo moto katambule wa moo, taabakatane pho kawene moo njwa mokyisi. ¹⁰ Kasi bo moto katambule waa mokolo, amobakatana pho moo temoli onte ye.»

¹¹ Waaunva yo iw babona, amba ya wo na bee yokye: «Nwebi na banga Lazalo alasi, kasi na kye moumola.» ¹² Baekosi bee bamba ya w na bekye: «Nkolo, bo alasi, amobika.» ¹³ Yesu awoko babona pho ya iwa sa Lazalo, kasi bee baumunyaka nde obokye kawo pho ya eyakolo ebu. ¹⁴ Yesu amba ya bawole polele yokye: «Lazalo awe, ¹⁵ emba nali na nkyisa pho sikyi ba om, pho bee oanole. Kasi tokyende oka ye.» ¹⁶ Emba Toma, okobangye bee Ipasa, amba ya w na baekosi bayoko yokye: «Na banga tokyende me, emba towe ne molongo.»

Yesu mokundosi njwa bawee na okophe bomo

¹⁷ Wakoma yo om, Yesu akye zwa obokye Lazalo ambo kyela nkolo ine o ilita. ¹⁸ Yelusaleme na Betani bali na itakye sa bakilometele phenephe na baato. ¹⁹ Baikye onte ya Bayuda bayakaka oka Malata na Maliya pho ya iya zala na bee pho ya njwana nyango na bee owawaka.

²⁰ Waaoka Malata obokye Yesu kaye, amba ya kye mobenga o nzela, mene Maliya aikasi azasi o ingambi. ²¹ Emba Malata amba ya w na Yesu yokye: «Nkolo, bo wabaka wawa, njwana mama nde tawa. ²² Kasi na iqwanjwa eye me, naebe obokye iso ya moonga we oka Nwaphongo, Nwaphongo amoephe yango.» ²³ Yesu amba w na yokye: «Nwana nyongo amokundwa.» ²⁴ Malata amba ya mobuyisa yokye: «Naebe obokye amokundwa imbele saa mokundwa bawe o mokolo njwa suka.» ²⁵ Yesu amba ya w na yokye: «Nga nali moto okokundole bawee, na okophe bomo, moto okonzanole, na bo awe amoba nde na bomo. ²⁶ Emba moto muso oli na bomo kambe na nzanola etawe. Koanole bomo?» ²⁷ Amba mobuyisa yokye: «Ee Nkolo, nga naanosi obokye oli Klisto, Nwana wa Nwaphongo, ookoye o mokyisi.»

Yesu alesi

²⁸ Waaunva yo iw babona, amba ya kye banga njwana nyango Maliya, amba kolo ne yokye: «Moteye aesi, kaebangye.» ²⁹ Waaoka Maliya babona, aesi ya iqwa izele, aesi kyende oli yo. ³⁰ Yesu tataaka nyoko o mokyisi, kasi ataka ba nde oelele eya vanaka Malata ne. ³¹ Bayuda babaka na Maliya o ingambi pho ya izala ne, waamowene bee aino izele, atokosi, bamba ya

mobenga, baumunyaka obokye kake o ilita pho ya ikye lela om. ³² Waakoma Maliya o elele eya baka Yesu, wamowene yo amba ka o makolo me, amba w na yokye: «Nkolo, bo wabaka wawa, njwana mama nde tawa.» ³³ Waba wene yo banyingonele, Maliya na Bayuda babaka ne, Yesu aokaka ngongo boikye na bolosi o ndondo ye. ³⁴ Emba amba ya batuna yokye: «Bee wamokunda wa?» Bamba mobuyisa bekye: «Nkolo, yaka ya kyekye.» ³⁵ Yesu amba ya lela. ³⁶ Emba Bayuda beyke: «Kyeka bo wamozingaka yo.» ³⁷ Bakyi onte ya bee bekye: «Moto owa zibolaka miyo ma moto owa phoko miyo, taikyi koka ikatela Lazalo iwa.»

Yesu akundosi Lazalo

³⁸ Bobele Yesu amba kula ya oka ngongo o motema amba ya kyende o ilita. Yabaka mobongo onte ya mabanga emba ibanga sazibaka muna mobongo. ³⁹ Emba Yesu amba ya w yokye: «Manya ibanga sisi.» Malata, nkanasa ya mowe, amba w na yokye: «Nkolo, kaye solo, pho ambo kyela nkolo ine.» ⁴⁰ Kasi Yesu amba mobuyisa yokye: «Siika w na we ngakye, bo oanosi, wamowene nkyemo ya Nwaphongo?» ⁴¹ Bobele, bamba ya manya ibanga. Yesu amba ya tomba miyo o ikolo, amba w yokye: «Tata, naephe melesi pho onzokyi. ⁴² Phele, naebe obokye konzokye nkolo iso, kasi nawo babona pho ya moluku moondungye, pho baanole obokye iwe wantoma.» ⁴³ Waawo yo babona, amba ya anwana na bokusi yokye: «Lazalo, tokolo!» ⁴⁴ Emba mowee aesi ya tokolo, makolo na maboko makangyemi na bitato, na boo phe bozingami na etobu. Yesu amba ya w na bee yokye: «Omoingole emba omole kakyende!»

Bawangyele Yesu

⁴⁵ Bayuda baikye onte ya baayakaka yakyeka Maliya, na bawenekye yaakylaka Yesu, bamba moanolela. ⁴⁶ Kasi bayoko onte ya be, bamba ya kye imola Bafal-isayi iso yakyelaka Yesu. ⁴⁷ Banganga banene na Bafal-isayi bamba ya angyinya ikyita bamba w bekye: «Tokyele bo? Moto oyo kakyele bilekyesako biikye. ⁴⁸ Bo tomokyekyi bokyekyi babona, bato baso bamoanolela. Baloma bamoya to elele esantu ya banga na mokyisi njwa banga.»

⁴⁹ Kaifa, moko na be, owa baka nganga o munene o mbula me, amba w na bee yokye: «Bee toosoko ⁵⁰ toombe na eba obokye eli bolaa pho ya bee obokye moto moko awe pho ya bato, naa obokye mokyisi mobimba mowe.» ⁵¹ Taika w babona na ndengye ye, kasi wabaka yo nganga o munene, o mbula me, amba ka imola obokye ya sengyelaka obokye Yesu awe pho ya mokyisi. ⁵² Teli nde pho ya mokyisi bobele, kasi pho ya iyangyinya elele yonyo bana ba Nwaphongo baanyangwa. ⁵³ Emba nde mokolo me, bamba wanga imoboma. ⁵⁴ Yango mena, Yesu takulaka tambula mi pha onte ya Bayuda. Amba ya kyende o manyete mali phenephe na obokye, o mokyisi mobangye bee Efalayime, azalaka om na baekosi be.

⁵⁵ Eyenga ya Ilekana ya Bayuda yakomaka phenephe. Oboo pha eyenga ya Ilekana, bato baikye bautaka o mangonda bakyekye o Yelusaleme pho ya imipetola. ⁵⁶ Balukaka Yesu, emba onte ya Tempelo waabaka be, bawokokwe bekye: «Bée kounyuna bo? O eseleko etaye?» ⁵⁷ Banganga banene na Bafalisayi bambyaka mitindo obokye: Moto munsoko wamoeba elele eli yo, asengyesi eyimola pho bamoakya.

Maliya aobisi Yesu malasi o makolo

12 Nkoko motoba o boo pha eyenga ya Ilekana, Yesu aesi ya koma o Betani, waabaka Lazalo owa kundolaka yo onte ya bawe. ² Omoko, bamba ya za ne. Malata abaka kakabe ntoma kasi Lazalo abaka moko na babaka ne o mesa. ³ Bobele, Maliya amba yakpa molangyi nwa malasi nwyakwela bee na nale nwa motiya moikye. Aesi ya maloko o makolo ma Yesu, amba makunyola na suwe ye, emba ingambi satondaka na solo ya mana malasi. ⁴ Bobele, Yudas Mokyeliyota, moko na baekosi bee, eli nde ona yo owamuungya, yokye: ⁵ «Pho ya'ye tebaungye malasi mamana na nkama iyato ya ba denale, pho ya ibaphe babola?» ⁶ Awoko babona, pho teli obokye ali na ngoko ya babola, kasi pho abaka moibi na obokye, yo mobombi nwa baphalanga, abaka kaibe baphalanga babaka bee bamophisa. ⁷ Emba Yesu amba woko yokye: «Omole! Abanza lowoko lokyesi yo pho ya moko nwa munkunda be. ⁸ Babola, oli na bee nkoko isoko, kasi nga, ootoobe na nga pho ya bobele.»

Bawangyele Lazalo

⁹ Emba moluku moikye nwa Bayuda baokaka obokye Yesu abaka omoko, kasi tebaikaka ya nde pho ya Yesu yo mampenza, kasi nde pho ya ikyeka Lazalo owa kundolaka yo onte ya bawee. ¹⁰ Tata wamoko, Banganga banene bamba wangya obokye babome na Lazalo me, ¹¹ pho yabaka nde pho ye, Bayuda baikye babalotaka babutwaka ianola Yesu.

Yesu anyosi o Yelusaleme

¹² Bo yana, moluku nwa bato nwakaka o eseleko, nwanba oka obokye Yesu amoya o Yelusaleme. ¹³ Bamba kpa kanga ya mabila bamba tokoko ikye vana ne. Babaka baanwane bekye: «Ozana! Nkoko apambole okoye na nkombo ye, mokonzi nwa Isalayele.» ¹⁴ Waazwa Yesu nwana wa mpunda, amba zala o ikolo sa yango bo wakomama wango obokye: ¹⁵ Saila nwana nwaswa wa Siyona: Kyeka mokonzi kaye, abaa ikolo sa nwana mpunda. ¹⁶ O ebandle baekosi bee tebaikaka sokoko maphoko maaye, kasi imbele sazwa Yesu ngambo, bamba umunya obokye maphoko me makomamaka pho ye, na obokye eli nde mango makyela bee pho ye. ¹⁷ Moluku nwa bato nwaabaka ne imbele sabangaka yo Lazalo tokoko onte ya ilita na wa mokundola yo onte ya bawee, baimolaka maphoko mawenekye be. ¹⁸ Yango mena moluku nwa bato bayakaka ya vana ne pho baokaka elekyesako eya kyelaka yo. ¹⁹ Emba Bafalisayi

bamba woko onte ya bee bekye: «Ka kowene, otokule kyela na ekpele, kyeka bato basoko babuto imobenga!»

Nkyemo na ekululu

²⁰ Bato bayoko baatebali Bayuda bakyekye o eseleko pho ya ikumbela. ²¹ Bamba ya woko na Filipe owabaka wa Betesayida ya Galileya emba bamba onga ne bekye: «Nkoko, toli na phowa ya iwene Yesu.» ²² Filipe amba yakye lowoko Andele, emba bee basoko bamba yakye lowoko Yesu. ²³ Yesu amba babuyisa bobo: «Imbele sisengyesi Nwana wa moto izwa ngambo sikokyi. ²⁴ Naewoko nde phele phele, bo mumbuma nwa ble moko o manyete te mowee, moikale nwanango mampenza. Kasi bo mowee, mobote mbuma nzikye. ²⁵ Moto okozingye bomoko phe, aabobungya; kasi moto owamoina bomoko phe onte ya mokyisi mumu, aabobanza noko o bomoko pha bobele. ²⁶ Bo moto kazingye inkyelela, ambengye, emba elele eli nga, na moto wa nga wa etoma amoba omoko. Bo moto kankyelele, Tata amokumola.»

Yesu aimosi bo wamowa yo

²⁷ «Unwanwa eye, ndondo ya nga teli bose. Emba namba woko bo? Tata, ombikya o imbele sisi? Kasi naya nde pho ya sina imbele sisi. ²⁸ Tata, phe nkombo yawe ngambo.» Emba nwaswa moko mouti o ikolo moko obokye: «Naeephe ngambo, emba namokula eephe ngambo.» ²⁹ Moluku nwa bato nwaabaka wamoko na baokaka bekye eli engyinsi, baayoko bawoko bekye eli anzelo moto omowosi. ³⁰ Yesu amba ya buya yokye: «Nwaswa mamuna temoiki okana pho ya nga, kasi nde pho ya bee. ³¹ Unwanwa eye eli isambisa sa mokyisi mumu, unwanwa eye bamovaka mokonzi nwa mokyisi o ibanda. ³² Pho ya nga, imbele sa mobaa nga o ikolo, namobenda bato basoko oka nga.» ³³ Na maloba mamana, aimolaka ndengye eya mowa yo. ³⁴ Moluku nwa bato nwanba mobuyisa obokye: «Banga Mobeko nwaloimola obokye Klisto amobaa bobele. Ndengye'ye we okokyi iwoko obokye Nwana wa moto amobaa o ikolo? Yo nza, ona Nwana wa moto?» ³⁵ Emba Yesu amba woko na bee yokye: «Moo motaa baa onte ya bee pho ya nwana imbele. Tambula imbele sili bee na moo, pho ya obokye enzambi yango saeziba. Pho ookotambule o enzambi, taebe mbale ekyekye yo. ³⁶ Wata ba bee na moo, omoanole pho ya ibutwa bana ba moo.»

Bayuda tebaanole Yesu

Waaunva yo ibawoko babona, Yesu amba ya mana wali bee, akye mibomba. ³⁷ Nabo wakyela yo bilekye-sako biikye o miyo ma be, tebaika moanola. ³⁸ Pho maphoko mawoko moimosi Isaya obokye: Nkoko, owanoswa yaoka banga nza? Na eboko ya Nkoko yamiteya oka nza? Makokyisame. ³⁹ Nde ona Isaya akula imola ntina ye ete yakokaka bee anola: ⁴⁰ Aphoko miyo ma be, ambi nabuya ntema ya bee nkusi, pho bee sawene na miyo ma be, obokye ntema ya bee sa sokoko, obokye bee sabongola ntema, emba nde na babikye! ⁴¹ Isaya kawoko babona pho awene nkyemo ye na obokye

awo pho ye. ⁴² Nabo babona, baikye onte ya bakambi, bamoanolaka. Kasi pho ya Bafalisayi tebamekaka na iwo, pho ya iila obokye nde babatokosi o ingambi sa makyita: ⁴³ Pho bazingaka nkyemo ekiyute na bato o elele ya nkyemo ikiyute na Nwaphongo.

Pho ya mateya ma Yesu

⁴⁴ Yesu amba ya anwana yokye: «Okonzanole, taanole nga, kasi kaanole Owantoma, ⁴⁵ ebe moto ookonvene, kawene na Owantoma me. ⁴⁶ Inga, moo, naesi o mokyisi pho moto munsoko konzanole abe saba o enzombi. ⁴⁷ Bo moto aokyi maphoko ma nga, tambe mabanza, teli nga okomosambisa: Pho sikyi ya sambisa mokyisi, kasi naesi nde iya bikya mokyisi. ⁴⁸ Moto okonde na otoanole maloba ma nga ali na mosambise: Iloba siiwo nga, samosambisa o mokoko nwa suka. ⁴⁹ Sikyi wo pho ya nga mampenza, kasi Tata owantoma anteya isengyesi nga iwo na iimola. ⁵⁰ Emba naebe obokye motindo nwe eli bomoko pha bobele: Ikyi wo nga, naiwo nde bowanole Tata.»

Yesu akunyosi makolo ma baekosi be

13 O boo pha eyenga ya Ilekana, Yesu aebaka obokye imbele se saimana o mokyisi mumu oikyende oka Ango sikokyi, yo owazingaka bato bee bali o mokyisi, abazingaka tee koko o suka. ² Emba waaba bee baze, Zabulu amba nyasa maumunya mabe o ndondo ya Yudasi Mokyeliyota, obokye amungya, ³ Yesu aebaka obokye Ango aphe mbolo iso o maboko me, pho auta na Nwaphongo emba amobutwa oka Nwaphongo, ⁴ Aesi ya mana o mesa, amanye bitobu, akpe etato yoko, amba mikanga o mobimbi. ⁵ Bobele, amba yaangola maa o beseni, atati ikunyola makolo ma baekosi, kambe manya maa na etato eyamikanga yo o mobimbi.

⁶ Wakoma yo oka Simo Petelo, Petelo amba wo ne yokye: «Nkolo, iwe konkunyole makolo?» ⁷ Yesu amba mobuyisa yokye: «Ikyikyele nga, tokokyi ieba unwanwa eye, kasi wamoisoko sima.» ⁸ Petelo amba wo ne yokye: «Inkunyola makolo! Tewakokyi ikyelama!» Yesu amba mobuyisa yokye: «Bo siekunyosi, tokokyi iba na nga elele yoko.» ⁹ Emba Simo Petelo amba ya wo ne yokye: «Nkolo, sankunyola nde makolo na makolo, kasi na maboko na moto!» ¹⁰ Yesu amba ya wo ne yokye: «Moto oumbo oko, ali munsoko petoko, tasengyesi ikula mikunyola, bote ebee nde malolo phe. Ka bee, bee oli petoko, kasi bee baso phe.» ¹¹ Pho aebaka moto owamungya, yango mena amba wo yokye: «Bee baso toli petoko.»

¹² Waaunva yo ibakunyola makolo, aesi ya kpa bitobu be, akuli ya nkye zala o mesa amba ya wo na bee yokye: «Bee osoko lowoko lookyesi nga pho ya bee? ¹³ Bee kombangye “Moteye na Nkolo”, kowo phele, pho nali bomoko. ¹⁴ Emba bo nga, Nkolo na Moteye, naekunyosi makolo, na bee osengyesi ikunyolana makolo. ¹⁵ Pho naephe ndakisa obokye, ikyesi nga na bee, na bee oikyele me. ¹⁶ Naewole nde phele phele obokye, moom-

bo taalekye nkolo we, na toma talekye moto oo moto-mi. ¹⁷ Bo koebe maphoko mamana, wamoba na nkyisa bo waamakelele. ¹⁸ Siwo pho ya bee baso, naebe baoko nga. Kasi pho ba wo buku pha Nwaphongo obokye: Okoze na nga ipa moloko, abuto mbomi ya nga. ¹⁹ Naewole unwanwa eye, o boo pha lowo me iya. Pho, waamoya lango, oanole oboke “nga nali booli nga”. ²⁰ Naewole nde phele phele obokye: Owamoyamba moto otomi nga, kayambe nga mampenza, ka okonzambe kayambe na moto owantoma.»

Yudasi aungye Yesu

²¹ Waaunva yo iwo babona, Yesu amba oka ngoko o motema, amba wo yokye: «Naewole nde phele phele, moko onte ya bee amunzungya.» ²² Baekosi bamba kyekana, bamba mituna bekye, kanewo na nza? ²³ Moko na baekosi be, owabaka Yesu kaloko zinga, azalaka phenephe na Yesu. ²⁴ Simo Petelo amba munyatela miyo yokye: «Omotune, kaanewo na nza.» ²⁵ Moekosi amba ya mibanza o ntolo ya Yesu, amba motuna yokye: «Nkolo, eni ba nza?» ²⁶ Yesu amba mobuyisa yokye: «Eli owamophe nga ete ya ipa eya munyinya nga o subu.» Waaunva yo iwo babona, Yesu amba yakpa ete ya ipa eya nyinyaka yo o subu, amba ya ephe Yudasi Mokyeliyota, nwana wa Simo. ²⁷ Emba nde o sina imbele saamophe yo ena ete ya ipa, Molemba aesi ya nyolele Yudasi. Bobele Yesu amba wo ne yokye: «Loozingye we ikyela, olokyele izele.» ²⁸ Na moko na bee baso babaka o mesa taikaka koko pho ya'ye awoko babona. ²⁹ Bo wabaka Yudasi mobombi nwa baphalanga, baayoko baumunyaka obokye Yesu awoko ne pho ya iyomba ya sengyelaka pho ya eseleko, naa pho ya iphe babola nwana ekpele. ³⁰ Ka Yudasi, wakpa yo ete ya ipa, amba ya koko. Yabaka enzombi.

Mobeko nwa sika

³¹ Waatoko Yudasi, Yesu amba wo yokye: «Unwanwa eye, Nwana wa moto ambo zwa ngambo, na Nwaphongo azwe ngambo pho ye. ³² [Bo Nwaphongo azwe ngambo pho ye], Nwaphongo amophe ne ngambo bo eeli ne. Emba sakoko amophe ngambo. ³³ Bana ba nga, sikuli ba na bee elinga. Wamunduka, emba nde bo wawo nga na Bayuda obokye: “Bi kye nga, bee otokome omoko”, naewole na bee unwanwa eye.

³⁴ Naephe mobeko nwa sika: Zingana bee na bee. Bo wazinga nga, na bee ozingane bee na bee. ³⁵ Boozinga bee na bee, na bomoko, bato baso bamoeba obokye bee oli baekosi ba nga.»

Yesu aimosi obokye Petelo aamoangana

³⁶ Simo Petelo amba ya wo ne yokye: «Nkolo, kokye bi?» Yesu amba mobuyisa yokye: «Bi kye nga, tokokyi imbenga unwanwa eye, kasi wamumbenga sima.»

³⁷ Petelo amba wo ne yokye: «Nkolo, pho ya'ye sikokyi iyebenga unwanwa eye? Namoambya bomoko pha nga pho ya we!» ³⁸ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Wamoambya bomoko pha we pho ya nga? Naewole nde

phelé phelé ngakye: Wamunzangana mbala iyato soo sabotangokye.»

Yesu ali nzela ekyekambe oka Tata

14 «Mandondo ma b̄e satungyisama, anola Nwaphongo, onzanole na nga. ² O ingambi sa Tata, bilele ba ibaa bili biikye, bo teebakyi bomɔ, nde naewɔlɛkyi obokye nakyendɛ ebɔngyisela elele eya moba b̄e? ³ Emba wamokyendɛ ebɔngyisela nga elele, na mokula yaekpa, phɔ elele eli nga na b̄e obe omɔ mɛ. ⁴ Na bi kye nga, b̄e koebe nzela.» ⁵ Toma amba ya wɔ nɛ yokye: «Nkolo, toloebe bi kye wɛ, tombaeba ena nzela ndengye eye?» ⁶ Yesu amba ya wɔ nɛ yokye: «Nga nali nzela, na phelé, na bomɔɔ. Moto takokyi ikyendɛ oka Tata, bo taleka oka nga. ⁷ Bo onzebakyi, na Tata nde omoebakyi. Tata uɗwanɗwa eye omoebi, emba omoweni.» ⁸ Filipe amba ya wɔ nɛ yokye: «Nkolo, oloteya Tata, mena oka banga wakokyi.» ⁹ Yesu amba ya wɔ nɛ yokye: «Nali na b̄e wawa elinga, emba wɛ Filipe toonzebe! Moto oo nveni aweni Tata. Phɔ ya'ye kowɔ wɛkye: "Oloteya Tata?" ¹⁰ Toanole obokye nga nali onte ya Tata, emba Tata ali onte ya nga? Maphɔɔ maewɔle nga, si mawɔ na ndengye ya nga mampenza! Kasi eli nde Tata ooli onte ya nga, okokyele bitoma b̄e. ¹¹ Onzanole, nga nali onte ya Tata, emba Tata ali onte ya nga. Bo toone anola maphɔɔ ma nga, anola nɔnɔ phɔ ya bitoma bibi. ¹² Naewɔle nde phelé phelé, moto okonzanole amokyela nɛ bitoma bikyele nga, amokyela na bitoma bilekyi bonɛnɛ, phɔ nga nakyendɛ oka Tata. ¹³ Isɔ yamoonga b̄e na nkombo ya nga, namoikyela, phɔ obokye Tata azwe ngambo onte ya Nwana. ¹⁴ Boonzongyi ekpele na nkombo ya nga, namoekyela.»

Mbunu ya itoma Bolɔbɔ

¹⁵ «Bo konzinye, wamokumola mibeko ma nga. ¹⁶ Nga namoonga na Tata, amoetomela Moambelesi mosuu owa moba na b̄e phɔ ya bobɛle. ¹⁷ Eli yo Bolɔbɔ owa phelé, iyo ootokokyi mokyisi iwɛnɛ na ieba. B̄e, b̄e komoebe, phɔ ali phɛnɛphɛ na b̄e na onte ya b̄e. ¹⁸ Esieyikye biika, namokula ebutolela. ¹⁹ Eikasi nde ɗwana bokyi bobo, mokyisi ete mokule nvenɛ. Kasi b̄e, konvenɛ phɔ nali na bomɔɔ emba b̄e wamoba na bomɔɔ. ²⁰ Mokɔlɔ mɛ, wamoeba obokye nga nali onte ya Tata, b̄e onte ya nga na nga onte ya b̄e. ²¹ Moto oli na mibeko ma nga emba kamikumole, yo mɔna kanzingye. Kasi ookonzinye, Tata amozinga, na nga naamozinga namba na miweninya nɛ.» ²² Yudasi, kasi Yudasi Mokyeliyota phe, amba wɔ nɛ yokye: «Nkolo, ndengye'ye waamiweninya na banga, kasi na mokyisi phe?» ²³ Yesu amba mobuyisa yokye: «Bo moto kanzingye, amokumola maphɔɔ ma nga, emba Tata aamozinga. Tomokye, tomobuya elele ya banga ya iza-la oka ye. ²⁴ Moto ootonzinye, taakumole maphɔɔ ma nga, nzuka maphɔɔ maokye b̄e, temali ma nga kasi ma Tata owantomaka. ²⁵ Naewɔlɛkye maphɔɔ mamana wataaka ba nga na b̄e. ²⁶ Moambelesi, Bolɔbɔ pha

moetomela Tata na nkombo ya nga, amoteya maphɔɔ masɔ, amoekundolela isɔ yaa ewɔlɛkye nga.

²⁷ Naeyikyele bose, naephɛ bose pha nga. Siephɛ phango bokoephɛ bato ba mokyisi. Mandondo ma b̄e mabee satungisama naa ibaa na boilakye. ²⁸ Waoka obokye nawɔkɔ na b̄e ngakye: "Nakyendɛ, namokula ebutolela." Bokonzinye, wamosepela na obokye nakye oka Tata, phɔ Tata andekyi. ²⁹ Emba uɗwanɗwa eye, nawɔ na b̄e oboo pha maphɔɔ mamana ikyelama phɔ wamokyelama mango, b̄e oanole. ³⁰ Tata uɗwanɗwa eye, esikule wɔnɔ na b̄e, phɔ mokonzi ɗwa mokyisi mumu kaye. Nde phelé tali na bokonzi o ikolo sa nga. ³¹ Kasi phɔ ya obokye mokyisi moebe obokye nazingye Tata na obokye nakyele isɔ boko zingye yo. Temɛ, tomane wawa!»

Yesu ali ɗwete ɗwa vinyɔ ɗwa phelé phelé

15 «Nga nali ɗwete ɗwa vinyɔ ɗwa phelé phelé emba Tata ali nkolo ya inzabi. ² Bitakyi bisɔ bili onte yanga, bite bibote mbuma, aabimanya, emba bitakye bisɔ bibote mbuma, aabibɔngya, phɔ obokye bikule bota mbuma nzikye. ³ B̄e waunva bɔngɔ phɔ ya iloba saewɔle nga. ⁴ Ba na nga booli nga na b̄e! Nde bomɔ booli etakyi, teekokyi ibota mbuma yango mampenzaa boteebe wɔnɔ onte ya ɗwete. Nde bomɔ na b̄e tokokyi ibota mbuma, botobee na nga elele wɔnɔɔ.

⁵ Nga, nali ɗwete ɗwa vinyɔ, b̄e oli bitakyi: Moto okobe na nga na owa oli nga onte ye, yo mona amobota mbuma nzikye, phɔ tokokyi ikyela ekpele bo nga sibe na b̄e. ⁶ Bo moto tabe na nga elele wɔnɔɔ, bamovaka o nze ya etakyi, amuunga, emba babibɔngɔ, babivaka o ɗwenya emba biamolola. ⁷ Bo obe na nga, na maloba ma nga bo mali na b̄e, wamoonga izingyi b̄e, wamoizwa. ⁸ Lowɔ lophe Tata ngambo, eli obokye b̄e obote mbuma nzikye na obokye obutwe baekosi ba nga. ⁹ Bo wanzinga Tata, na nga naezingye mɛ, ikala na lozingo na nga. ¹⁰ Bo kokumole mibeko ma nga, oli na lozingo na nga, ya bookokumole nga mibeko ma Tata, naikale o lozingo le.

¹¹ Naewɔsi babona phɔ nkyisa ya nga ibe na b̄e na obokye nkyisa ya b̄e iibe nzikye. ¹² Eye eli mobeko ɗwa nga: Zingana b̄e na b̄e bo wa ezinga nga. ¹³ Tewali moto na lozingo loikye ya moto okoambya bomɔɔ phe phɔ ya bebi nɛ. ¹⁴ Bo kokyete ikyietome nga, b̄e oli bebi na nga. ¹⁵ Esikule ebanga baombo, phɔ moombo taebe ikyikyele nkolo wɛ. Kasi b̄e, naebangye bebi, phɔ isɔ yaaoka nga oka Tata, naeyimola yango. ¹⁶ Teli b̄e bato baanzɔlɔ, eli nde nga moto owa ewɔ na owa ephɛ etoma phɔ okyendɛ, obokye obote mbuma na obokye mbuma mɛ ikɔkɔ. Phɔ ya obokye ya moonga b̄e oka Tata na nkombo ya nga, amoephɛ yango. ¹⁷ Lowɔ loeyongye nga, eli obokye ozingane b̄e na b̄e.»

Loino la mokyisi

¹⁸ «Bo mokyisi moeyini, eba obokye nga ɗwanzina phanza. ¹⁹ Bo obakyi ba mokyisi, mokyisi nde moez-

ingyi. Kasi b  e toli ba mokyisi: Kasi eli nga oemanye o mokyisi yango mena mokyisi moeyine. ²⁰ Umunya maph  o maw  o nga na b  e obokye: "Moombo talekye nkolo we", bo wany  o b  e, bamoeny  o na b  e m  . Bo bakumola maph  o ma nga, maph  o ma b  e ba-makumola m  . ²¹ Kasi bamoekyela iso miina pho ya nkombo ya nga, pho tebaebe owantoma. ²² Bo sikaka ya, na bo sikaka baw  e, nde tebabe na isumu, kasi uqwanjwa eye, tebakokyi angana isumu sa b  e. ²³ Moto ookonzine, kaine na Tata m  . ²⁴ Bo sikelaka bilekye-sako bate baika kyela na moto mosuu onte ya b  e, nde tebabe na isumu. Kasi uqwanjwa eye oobiweni b  e bali nde iloina, ebe nga ebe Tata. ²⁵ Kasi eli pho ya obokye ekokiyisame maph  o maakomama o Mobeko njwa b  e obokye: "Banzina sa eleko."

²⁶ Waamoya Moambelesi owamoetomela nga uta oka Tata, Bolob  o pha phele bouta na Tata, yo mampenza amoya wo pho ya nga. ²⁷ Na b  e, oli manzoka ma nga, pho tata o etatele oli na nga.»

16 «Naewosi maph  o maso mamana pho ya obokye obe sakaa o bimekyi. ² Bamoe wiinya o mangambi ma makyita ma Bayuda. Nzuka imbele siye, moto owa moeboma, amoumunya obokye kambya ikabo oka Nwaphongo. ³ Bamokyela babona pho tebaika eba ebee Tata, ebee nga. ⁴ Kasi naewole babona pho ya obokye, wamokoka imbele sa b  e, b  e oebe obokye naewolekye lango.»

Etoma ya Bolob  o

«Sika ewole lango uta oetatele pho nabaka na b  e. ⁵ Kasi uqwanjwa eye nakyende oka owantoma, emba na m  o onte ya b  e santuna obokye: "Kokye bi?" ⁶ Kasi pho naewosi lango, mandondo ma b  e mabuto na ngongo. ⁷ Nzuka, naewosi nde phele obokye: Eli bolaa obokye nga nakyende, pho, bo nga sikye, moto ookokyi iya eyambelela etaye. Kasi bo na kye, namoetomela yo. ⁸ Emba waamoya yo, amoya phele bato ba mokyisi so pho ya maph  o maakyekyi masumu, bosembo, na isambisa sa Nwaphongo. ⁹ Pho ya masumu, tebaanzanole. ¹⁰ Pho ya bosembo, nakyende oka Tata, otokule nvene. ¹¹ Pho ya isambisa, mokonzi wa mokyisi mumu bamosambisaka. ¹² Nakuli ba na maph  o maikye ma iewole, kasi bo naewosi mango uqwanjwa eye, mamoeleka na bokusi. ¹³ Waamoya Bolob  o bowo maph  o ma phele, amoeteya maph  o maso ma phele. Etawo maph  o maaute ne mampenza. Amawo maph  o maokye yo, amo eimolaka na maph  o mamoya. ¹⁴ Amoweninya nkyemo ya nga oka bato pho amokpaka maph  o maaute na nga, emba amoemolaka mango. ¹⁵ Maph  o maso mali na Tata, mali na nga. Yango mena, nawo ngakye: Bolob  o amokpaka maph  o maaute na nga, emba amoemolaka mango.»

Ngongo ya mobutwa nkyisa

¹⁶ Nwana bokyi bobo, b  e otokule nvene, emba nde njwana bokyi bobo wamokula nvene. ¹⁷ Bobele, baekosi

b  e baayoko bamitunaka, bekye: «Maph  o mama malukye iwo bo? Nwana bokyi bobo, b  e otokule nvene, emba nde njwana bokyi bobo wamokula nvene. Ebe na obokye: "Nakyende oka Tata?"» ¹⁸ Maph  o mawo yo, yokye: Nwana bokyi bobo, malukye iwo bo? Banga tolomaebe. ¹⁹ Yesu aebaka obokye balukye imotuna, amba ya batuna, yokye: «B  e komitune pho ya maph  o maewosi nga obokye: Nwana bokyi bobo, b  e otokule nvene, emba nde njwana bokyi bobo wamokula nvene? ²⁰ Naewole nde phele: B  e wamolela, wamba na miima, kasi bato ba mokyisi bamoba na nkyisa. Wamoba na ngongo, ngongo me yamobutwa nkyisa. ²¹ Yamoba ndokolo njwanjwasi kalukye ibota. Waasweya yo, kabe na ngongo pho kaebe obokye akomi imbele sa bolosi. Kasi bo aboti, taakule eba bolosi bosso baabona pho abuto na nkyisa obokye atokosi moto o mokyisi. ²² Nde bomo, uqwanjwa eye na b  e, obuto na ngongo. Kasi namokula ya wene na b  e, emba mandondo ma b  e mamobutwa na nkyisa. Moto m  o m  o etakokye imanya nkyisa ya b  e. ²³ Muna mokolo me, otokule ntu na na maph  o. Naewole nde phele: Tata, amoephe iso yamoonga b  e na nkombo ya nga. ²⁴ N  o uqwanjwa eye, naino toongyi ekpele yoko na nkombo ya nga. Oonga, wamozwa, emba nkyisa ya b  e yaamba loko.»

Yesu ali kamba owanyete bobo pha mokyisi

²⁵ Naewosi maph  o mamana na bite. Imbele siiye, esikule ewole na bite, kasi namoewole saasa maph  o makyekyi Tata. ²⁶ Muna mokolo me, wamoonga Tata maph  o masengyesi na b  e na nkombo ya nga, teli obokye namonga ne pho ya b  e. Wamoonga ne b  e mampenza na noko ya b  e, ²⁷ pho Tata, yo mampenza kaezingye. Kaezingye pho b  e konzingye, koanole na obokye nauta na Nwaphongo. ²⁸ Nauta na Tata, naya o mokyisi. Uqwanjwa eye, naikye mokyisi, nabutwe oka Tata. ²⁹ Baekosi be, bekye: «Oweni, uqwanjwa eye kowo saasa, tokuli wo na bite. ³⁰ Nde uqwanjwa eye, banga toebe obokye koebe maph  o maso. Tosengyesi obokye bato bakule etuna mituna. Yango mena, toanole obokye wauta na Nwaphongo.» ³¹ Yesu amba babuyisa yokye: «Uqwanjwa eye, b  e kombe yaanola? ³² Kyeka, imbele me siye, simbo koka, b  e baso wamunyangwa, moto na moto amobutwa oka ye, wamoika nzika nga mampenza. Kasi sili nga mampenza pho Tata ali na nga elele yoko. ³³ Naewosi maph  o mamana pho b  e bali na nga elele yoko obe na motema mpiyo. Wamunyoko o mokyisi. Kasi oitalaka, pho inga natokolo kamba owanyete bobo pha mokyisi!»

Yesu kabondele pho ya baeksi be

17 Bobele, waawoko yo babona, Yesu atombaka miyo o ikolo, yokye: «Tata, imbele me simbi ya koka. Weninya obokye nga, Nwana wa we, nali na nkyemo pho ya obokye na nga naweninya nkyemo ya we. ² Na pho ya obokye, na bokonzi phaamophe we o ikolo sa bato baso, ambya bomoko pha bobele oka bato baso baamophe we. ³ Nzuka bomoko pha bobele boli

obokye baeyebe, nde we mampenza owaakolo Nwaphongo, na Yesu Klisto owa toma we. ⁴ Naweninye nkyemɔ ya we o munse mumu. Naumboo etoma eyampɛkye we obokye naekyele. ⁵ Emba ũwanjwa eye, Tata, ompɛ nkyemɔ phenephe na we, nkyemɔ yaabaka na nga waabaka nga phenephe na we o boo pha obokye mokyisi mokyelame.»

⁶ «Naweninye nkombo ya we oka bato baamanya we o mokyisi phɔ ya iba mpɛ. Babaka ba we, wabampe emba bambi kumola iloba sawe. ⁷ ũwanjwa eye baebe obokye isɔ yaampe we kyiute na we. ⁸ Obokye maloba maabawɔle nga eli nde maloba maanvɔle we. Ba-maanola, baeba nde phele obokye naute na we, emba bamba anola obokye we wantoma.»

⁹ «Naongye na Nwaphongo phɔ ya be, sionga na Nwaphongo phɔ ya mokyisi, kasi phɔ ya bawa bampe we, phɔ bali ba we. ¹⁰ Emba isɔ ili ya nga ili ya we, nde boli isɔ yaka ya we, ili ya nga, emba nazwe nkyemɔ ya nga phɔ ya be. ¹¹ Tata lɔlɔ, sikuli ba wa mokyisi mumu, bée baikale o mokyisi, kasi nga nakye oka ya we. Tata mosantu, obabanza na nkombo ya we eyampe we, phɔ babe moto mɔmɔmɔ boli nga na we moto mɔmɔmɔ. ¹² Waabaka nga na bée elele elele, nababanzaka na nkombo ya we eyampe we. Nababanza emba na mɔmɔmɔ onte ya bée taikiyika bunga, botebe nde njwana owabaka obokye amobunga, phɔ ya obokye makomi makokyisame. ¹³ ũwanjwa eye, naye oka ya we emba nawɔ maphɔɔ mama o mokyisi phɔ ya obokye bazwe na mango nkyisa nzikye. ¹⁴ Nabaphe iloba sa we, emba mokyisi mobaini, phɔ tebali ba mokyisi nde bootoli nga wa mokyisi. ¹⁵ Siongye na we obokye obamanya o mokyisi, kasi obokye obabanza bée sa kaa o mabɔkɔ ma Molemba. ¹⁶ Bée tebali ba mokyisi nde botoli nga wa mokyisi. ¹⁷ Kyela obokye bamiambya muwosi oka ya we na nzela ya maphɔɔ ma phele, iloba sa we sili nde phele. ¹⁸ Bo wantoma we o mokyisi, na nga naban-tome o mokyisi. ¹⁹ Phɔ ya be, namiambya nga mamp-enza, phɔ ya obokye na bée bamiambya na nzela ya maphɔɔ ma phele.»

²⁰ «Siongye na Nwaphongo nde phɔ ya bée na be, nabondele na phɔ ya baawa, phɔ ya iloba sa be, bamunzanola: ²¹ Obokye basɔ babe moto mɔmɔmɔ ndengye eli we Tata, oli onte ya nga emba nga onte ya we. Babe na bée onte ya banga me phɔ ya obokye mokyisi moanole obokye we wantoma. ²² Emba nga nabaphe nkyemɔ eyampe we, phɔ babe moto mɔmɔmɔ boli banga moto mɔmɔmɔ, ²³ inga onte ya bée booli we onte ya nga, phɔ ya obokye bakome o sakolo isanga, na babona mokyisi njwamoeba obokye eli we owantoma na obokye wabazinga bo wazinga we.»

²⁴ «Tata, nazingye obokye elele eli nga, basɔ baampe we babe na bée wamɔ me. Emba na bée bawene nkyemɔ yaampe we, phɔ wazinga o boo pha ikyelama sa mokyisi. ²⁵ Tata owa bosembo, mena mokyisi temoeyebe, nga naeyebe, emba bato baba baebi obokye we wantoma. ²⁶ Nabaimola nkombo ya we, namba kula na baimola yango, phɔ ya obokye lozingo laanzinga na we lobe na mi be, emba nga onte ya be.»

Iyakyema sa Yesu

18 Waawɔ Yesu babona, amba yakyende yo na baekosi bée o mokukulu moyɔkɔ njwa moluka njwa Sedro. Aesi ya nyɔlɔ na bée o ibala sɔmɔmɔ sa ndemo. ² Yudasɔ, owaamungya, aebaka ne elele me, phɔ Yesu na baekosi babaka baya angana wamɔ. ³ Yudasɔ aesi ya kpa batuluku ba Baloma na bakyengyesi ba Tempelo, baatomaka bakambi ba banganga na Bafal-isayi. Akye na bée o elele me. Baphilaka mphata, na bayanzi, na bakɔlukɔlu. ⁴ Ka Yesu aebaka isɔ yaamoyelela. Aesi ya susinya oli be, abatuni, yokye: «Bee kolukye nza?» ⁵ Bekye: «Banga, tolukye Yesu, moto wa Nazaletɛ». Yesu, yokye: «Nga oyo». Yudasɔ owa-mungya atemekye na bée wamɔ. ⁶ Waawɔ Yesu na be, yokye: «Nga oyo», babuto na munsima, bakaa o se. ⁷ Yesu akuli batuna, yokye: «Bee kolukye nza?» Bekye: «Tolukye Yesu, moto wa Nazaletɛ». ⁸ Yesu, yokye: «Nambo ewɔle obokye Nga oyo. Ka, bo eli nga okolukye bée, ole bato bayɔkɔ baba, bakyende bose.» ⁹ Yesu awɔ babona phɔ lowɔ, loowɔkyi yo na Ango lolo lokokye: «Sibungye mɔmɔmɔ moto mɔmɔmɔ mi baampe we.» ¹⁰ Simo Petelo abaka na mumphata. Aesi ya mokaa, aengyi moombo wa nganga o munene itoo saa boloo. Nkombo ya moombo me, Markus. ¹¹ Kasi Yesu amba wɔ na Petelo, yokye: «Buya muphata njwa we o kokolo. Iwe, kobuya obokye esiwene bolɔsi boompɛ Tata bobo?»

Bakye na Yesu oka Ana

¹² Bobele, batuluku na mokonzi njwa be, na bakyengyesi ba Bayuda baesi yaakya Yesu, bamobakyi maphanga. ¹³ Bakye ne phanza oka Ana. Ana alongyaka njwana we wa njwanjwasi na Kayafa. Kayafa abaka nganga munene mi mbula me mena. ¹⁴ Nzuka eli Kayafa owawɔkɔ na Bayuda lowɔ lolo: «Eli bolaa obokye moto mɔmɔmɔ awe phɔ ya banga bato.»

Petelo aanga Yesu

¹⁵ Simo Petelo na moekosi mosuu bakyekye mibenga Yesu. Moekosi omosuu mɔna, aebanaka na nganga munene. Yango mena, amba ya nyɔlɔ molɔngɔ mɔmɔmɔ na baanyɔkɔ na Yesu, o ibala oka nganga munene. ¹⁶ Petelo aikalaka o ibanda, phenephe na mozibo. Moekosi owaebanaka na nganga munene, aesi ya tɔkɔkɔ, awɔ na njwanjwasi owabaka kakyengyele mozibo. Bobele, moekosi me aesi ya nyɔsa Petelo. ¹⁷ Njwanjwasi me amba ya wɔ na Petelo, yokye: «Na we, toli moekosi wa moto mɔna?» Petelo, yokye: «Phe, sili moekosi nwe». ¹⁸ Baombo na bakyengyesi bakyelaka njwenya obokye baktɔ phɔ mpiyɔ yakyelaka. Petelo ne ayakaka ya teme na be, kaktɔ njwenya.

Yesu o boo pha nganga munene

¹⁹ Bobele, nganga munene aesi ya tuna Yesu phɔ ya baekosi bée na phɔ ya mateya maateyaka yo. ²⁰ Yesu, yokye: «Nawɔkɔ o pha, phɔ ya moto munsɔ. Nateyaka

o mangambi ma makyita, na o Tempelo, elele ekyeangane Bayuda baso. Sikaka wo mi ibombo. ²¹ Pho ya'ye kontune? Tuna baanzokaka, baeimole maphoko maabawolekye nga. Baebe yaawoko nga na bolaa.» ²² Wabuya Yesu babona, mokocho na bakyengyesi, owabaka phenephe ne, aesi ya mowanda engyete, yokye: «Mena bo kobuyisa we nganga o munene?» ²³ Yesu, yokye: «Bo nawo na bobo, onzimole, ka bo na wo na bola, iwe konvande pho ya'ye?» ²⁴ Bobele, Ana amba ya motoma, nde na mana maphanga oka Kayafa, nganga munene.

Petelo akuli angana Yesu

²⁵ Simo Petelo ataka ba atemi, kachoko nwenya. Baesi ya motuna, bekye: «Na we, toli moekosi wa moto me?» Petelo aanga, yokye: «Phe, sili moekosi we?» ²⁶ Mokocho na baombo ba nganga o munene, owabaka nwanonyango na moto owaengyeyekye Petelo itoo, amba wo ne, yokye: «Siikaka ewene na we na nee o ibala?» ²⁷ Petelo akuli angana. Sa koko, soo yamba ya tongo.

Yesu o boo pha Moangyesi Pilata

²⁸ Na munkukutu, baesi ya mana na Yesu oka Kayafa. Bakye ne oka Pilata. Kasi bakambi ba Bayuda tebaikaka nyoko o ingambi se, obokye be se sacho ekyila ya be pho baze eyenga ya Ilekana. ²⁹ Yango mena, Pilata akyekye batuna o ibanda, yokye: «Lowo iye loosongyele be moto oyo?» ³⁰ Bekye: «Bo tabakyi moto mobe, nde toloyakayi ya eyikyela yo.» ³¹ Pilata, yokye: «Kasi be omokpe, omotenele bolombe, bookoko mobeko nwa be.» Bayuda bamba ya mobuyisa bekye: «Banga mampenza tolakoyi iphe moto etumbu ya iwa.» ³² Lowo lolo lokokye ewole ya Yesu, eyawoko yo pho ya iteya ndengye ya iwa sa mowa yo.

³³ Bobele, Pilata amba ya nyoko o ingambi. Abangyi Yesu, amba wo ne yokye: «Iwe, oli mokonzi nwa Bayuda?» ³⁴ Yesu amba ya mobuyisa yokye: «Koko babona pho umunye we mampenza, ndee basuu baeimosi pho ya nga?» ³⁵ Pilata, yokye: «Ombuye Moyuda ndee bo? Bato ba mokyisi nwa we mampenza, banganga banene baeyambye oka nga! Okyesi lowo iye?» ³⁶ Yesu amba buya yokye: «Bokonzi pha nga teboli pha mokyisi mumu. Bo bokonzi pha nga bobobakyi pha mokyisi mumu, baaka nga nde banwanesi ebasi pho nga sa kaa o mokocho ma Bayuda. Kasi bokonzi pha nga, unwanwa eye, teboli pha wawa.» ³⁷ Pilata amba wo ne yokye: «Oli nde mokonzi?» Yesu amba mobuyisa yokye: «Ewo nde we obokye nali mokonzi. Nabotama emba naya o mokyisi pho ya iya imola maphoko maa phele. Moto munso oli na maphoko maa phele kaokye nwanonyango nwa nga.» ³⁸ Pilata amba ya wo ne yokye: «Maphoko maa phele eli iye?»

Pilata ambye Yesu obokye bamobome

Waatuna Pilata babona, amba kula kyende benga Bayuda o nze, amba wo na be yokye: «Pho ya nga,

sikiy mozwa na na lowo kochoko loobe. ³⁹ Kasi bo wamele be obokye mbula na mbula naekandolele moto wa kokoko kokoko pho abutwe oka ye, imbele size be eyenga ya Ilekana, kotingye obokye naekandolele mokonzi nwa Bayuda?» ⁴⁰ Bamba ya butwa iyanwana bekye: «Mokocho phe, nde Balaba!» Nzuka Balaba me abaka moboni na moibi.

19 Bobele, Pilata amba ya na Yesu obokye bamobinde phimbo. ² Batuluku, bamba ya tonga eboko, ekyelate bakonzi, na milo. Bamba na molasa yango o moto. Bamba kula na molasa munkoto nwa mangola ³ Bamba ya susinya phenephe ne bamba wo bekye: «We mokocho, mokonzi nwa Bayuda!» Bamba butwa na imowanda bingyete. ⁴ Pilata amba kula kokoko o ibanda, amba ya wo na Bayuda yokye: «Kyeka, naetokolele yo o ibanda, ombe eba obokye sikiy zwa kokoko lowo kokoko loobe oka ye.» ⁵ Yesu amba ya kokoko o ibanda, alati eboko ekyelate bakonzi etongyi be na milo na munkoto nwa mangola. Pilata amba ya wo na be yokye: «Kyeka moto me!» ⁶ Kasi waamowene banganga banene na bato ba be bamba butwa iyanwana bekye: «Omobakye o ekulusu! Omobakye o ekulusu!» Pilata amba wo na be yoye: «Omokpe, omobakye o ekulusu be mampenza, pho ya nga, sikiy mozwa kokoko na lowo loobe.»

⁷ Bayuda bamba mobuyisa bekye: «Toli na mobeko kokokocho, emba pho ya mobeko me, asengyesi iwa pho amibuye Nwana wa Nwaphongo!» ⁸ Waoka Pilata babona, akulaka ila na boikye. ⁹ Amba kula nyoko o ingambi, amba ya tuna Yesu, yokye: «Iwe, oli wa bi?» Kasi Yesu taika mobuyisa kokoko eyano. ¹⁰ Bobele, Pilata amba ya wo ne yokye: «Kole iwole nga! Toebe obokye nali na bokonzi na pha iekandola na pha iebaka oekulusu?» ¹¹ Kasi Yesu amba mobuyisa yokye: «Tokokakyi iba na bokonzi mi nga bo tephautaka o ikolo, emba yango mena oonzambye oka ya we, ali na isumu sinene.»

¹² Waoka Pilata babona, alukaka malondo ma ibikya Yesu. Bayuda baesi ya anwana, bekye: «Bo obikye moto mona, toli nwebi na Moangyesi munene, Kaisala.» Moto okomibuya mokonzi na ndengye ye mampenza, mena owa ilanga na Kaisala. ¹³ Bobele, Pilata aesi ya kokoko Yesu o ibanda. Yo akye zala o elele ekyebangye be Mokpengba nwa Mabanga pho ya itena bolombe. O munkoko nwa Bayuda, elele me, baebangye Gabata. ¹⁴ Yabaka kokokocho obo pha eyenga ya ilekana, imbele sikome bunya i moto. Pilata aesi ya wo na Bayuda, yokye: «Kyeka, mokonzi nwa be!» ¹⁵ Baesi ya anwana, bekye: «Awe! Awe! Omoingya o ekulusu!» Pilata, yokye: «Naingya mokonzi nwa be o ekulusu?» Bakambi ba banganga, bekye: «Banga, tololi na mokonzi mosuu, toebe nde Kaisala, suka.» ¹⁶ Bobele, Pilata amba ya ambya Yesu obokye bamoingya o ekulusu.

Baingye Yesu o ekulusu

Unwanwa eye, bakuli yaakya Yesu. ¹⁷ Yesu aesi ya nyanya ekulusu yo mampenza, aikiy mokyisi mamuna,

o kōkō o elele ekye bangye bē: «Engyengyele ya moto», o mun̄kōkō ŋwa Bayuda, bēkye: «Gologota.»¹⁸ Wam̄, baesi ya ingyā Yesu o ekulusu. Baingye na bato basuu babale o bikulusu, ona bi boloo, ona bi bowēē, Yesu waa nte.

¹⁹ Pilata aesi ya w̄ obokye bakome mokanda, bamobakye o ikolo sa ekulusu ya Yesu. Mokanda me mow̄ bobo: «Yesu, moto wa Nazaletē, mokonzi ŋwa Bayuda.»²⁰ Bayuda baikye batangaka mokanda me, ph̄ elele eya ingyaka bēē Yesu o ekulusu, yabaka phenephe na mokyisi. Bakomaka mokanda me na n̄kō iyato iye: Mun̄kōkō ŋwa Babelē, ŋwa Baloma, ŋwa Baela.²¹ Bobelē, bakambi ba banganga bakye w̄ na Pilata, bēkye: «Manya bookomi wē wēkye: “Mokonzi ŋwa Bayuda”, kasi buya obokye: “Moto me aw̄kō yokye: Nali mokonzi ŋwa Bayuda.”»²² Pilata, yokye: «Boumbo nga koma, waikale nde bookomi nga.»

²³ Waingya batuluku Yesu o ekulusu, batuluku me baesi ya kpa bitobu bē, babikabi na maalo mane, tuluku na tuluku na se iyalo. Bakpe na munkoto nwe, ŋwaabaka sa bobambele, bamotonga botongyi tata o ikolo kōkō o se.²⁴ Bēkye: «Banga sa mokakola. Toma zekye, moto owamoza, kamokpe.» Eli nde bom̄ ph̄ low̄, laakoma bēē o buku pha ŋwaphongo lolo, lokokye:

«Bakabi bitobu banga onte ya bē, bamaalesi munkoto ŋwa nga zekye.»

Batuluku me bakyelaka nde bom̄.²⁵ Maliya, nyango wa Yesu, yo na ŋwana nyango wa ŋwanwasi, na Maliya ŋwanwasi wa Keleopasi, na Maliya owa Magadala, batemekye bēē bas̄ phenephe na ekulusu eyaka Yesu.

²⁶ Waawene Yesu nyango, na moekosi owal̄kōkō yo zinga, atemi phenephe na nyango, aesi ya w̄ na nyango, yokye: «Mama, mena eli ŋwana wa wē.»²⁷ Aw̄ na moekosi me, yokye: «Mena eli nyōkō. Nde sina imbele me, moekosi me aesi ya kpa nyango o ingambi se.»

Iwa sa Yesu

²⁸ Sima ya maph̄kō mamana, bo waebaka Yesu obokye etoma ye yuumbo, aesi ya wa, ph̄ ya ikokya maph̄kō maakoma bēē o buku, yokye: «Naokyi phowa ya maa.»²⁹ Kpala nyōkō yabaka wam̄, yatondaka na maleku ma ngaa. Baesi ya kpa inyuka, basinyinye o maleku me, basiphakye i ŋwana ŋwete, basiongyise Yesu o mun̄kōkō.³⁰ Waanyunya yo maleku me, yokye: «Etoma ya nga yumbo.»

Amba ya nyōkya moto, asenḡkō.

Bamaa Yesu ikōnḡo o mobanzi

³¹ Yabaka nk̄l̄k̄ ya mosala itano, bakambi ba Bayuda tebaikaka zinga obokye bato baikale o ekulusu kōkō mok̄l̄k̄ moeme bē. Mok̄l̄k̄ me ŋwabaka na ntina enene ph̄ ŋwalongobanaka na eyenga ya Ilekana. Bobelē, baesi yaakyē wē na Pilata obokye batene bato me mpee ya makolo, bambe bamanya.³² Pilata aesi ya toma batuluku, bakye tena mpee ya makolo ma bato babale, baaingyaka bēē na Yesu molōnḡo o bikulusu.

³³ Wakoma bēē oka Yesu, bawenēkye obokye ambo wa. Yango mena, tebaikā motena mpee yaa makolo.

³⁴ Mōkōkō na batuluku aesi ya mumaa ikōnḡo o mobanzi. Bobelē, na malongo na maa maesi ya kōkō.

³⁵ Moto okoeimole maph̄kō mamana, amawenēkye, maph̄kō me mali phele. Amaimolaka obokye na bē, oanole me. Kaebe obokye kaw̄ phele.³⁶ Low̄ lalona lalekanaka ph̄ low̄kō laakoma bēē o Buku pha ŋwaphongo lolo, lokokye: «Ete baamotene kōkō mumpēe mōkōkō.»³⁷ Low̄ loyōkō laakoma bēē lokule w̄ obokye: «Bamokyeka yo uumbo bēē maa.»

Bakundi Yesu

³⁸ Ūŋwan̄wa eye, moto mōkōkō na nkombo Zozefu, aesi ya onga Pilata, obokye akpe ndemba ya Yesu. Zezefu, mokyisi nwe Alimataya, abaka moekosi wa Yesu. Taikaka miebinya ph̄ abaka kaile Bayuda. Pilata aesi ya anola. Bobelē, Zozefu aesi ya kye kpa ndemba ya Yesu.³⁹ Nikodemē, owakyekye phanza oka Yesu waamok̄l̄k̄ mamuna, abaka nē, yo na Zozefu. Bobelē, aesi na nē yaakyela bēē na phoo na makyikyī ma ŋwete. Yabaka na bozito pha bakilo mako maato.⁴⁰ Baesi ya kpa ndemba ya Yesu, bēē bas̄ babale. Baezinyi na bitato, bakyesi na mēē me o motema. Mena eli bo wamelekye Bayuda ikunda bato.⁴¹ O elele eyaingyaka bēē Yesu, ibala kōkōkō sa ndemo sabaka wam̄. O motema ŋwa ibala me, kōkōkōkōkō monyakune ŋwabaka om̄, naino tebamokundi moto.⁴² Yabaka mok̄l̄k̄kōkō obo pha mok̄l̄k̄ moeme Bayuda. Yango mena, bamba ya kunda Yesu, ph̄ ilita me sabaka phenephe.

Mōkōkō moikasi pha

20 Mok̄l̄k̄ ŋwa eyenga, waa moyel̄, Maliya Magadala aesi ya kye o kōkō. Waakoma yo om̄, aweni bamanye ibanga saazibaka bēē o mun̄kōkō ŋwa kōkō.² Bobelē, aesi ya kyilingana, akye zwa Simo Petelo na moekosi oyōkō, owabaka Yesu kazingye. Aesi ya w̄ na bē, yokye: «Bakyēē manya Nkolo o kōkō, toloe-bi mbale ekye bēē molangya.»³ Petelo na moekosi me mōkō, baesi ya mana, bakye o kōkō.⁴ Baesi ya kyilingana, bēē bas̄ babale. Ka moekosi me mōkō alekyi Petelo na mbango, akye koma o kōkō, moto owa obo.⁵ Aesi ya kōngyemele, aweni bitato ba malekani bilangyi o se, nzuka yo taikaka nyōkō om̄.⁶ Emba Simo Petelo owamobengaka o sima, nē aesi ya koma. Aesi ya nyōkō o kōkō aweni nē bitato ba malekani bilangyi o se,⁷ Na malekani maamozingaka bēē o moto. Malekani me mazingami, malangyi mbale, bitato na bango mbale.⁸ Bobelē, moekosi me owakomaka o kōkō moto owa obo, nē aesi ya nyōkō om̄. Aweni nde bom̄, amba yaanola obokye Yesu akundoo.⁹ Nabō babona, baekosi tebataa kaebe makomi maawo obokye Yesu amokula kundwa onte ya bawe.¹⁰ Emba baekosi me babale baabana bamba ya butwa oka bē.

Yesu atokolesi Maliya Magadala

¹¹ Imbele me, Maliya atemekye i mbale ya mawo, kalele. Wabaka yo kalele, aesi ya nongyemele o mawo. ¹² Aweni baanze babale, balati bitobu ba mpembe, bazasi waalanyaka bee ndemba ya Yesu, ona bi moto, ona bi makolo. ¹³ Baanze me baesi ya motuna, bekye: «Mama, kolele iye?» Yokye: «Nalele pho bamanye Nkolo ya nga o mawo. Siebi na mbale ewaa ekye bee molangya.» ¹⁴ Waabaka yo kawo babona, bobuyakye miyo o sima, aweni Yesu, atemi. Ka yo taikaka eba obokye mena Yesu. ¹⁵ Yesu aesi ya motuna, yokye: «Mama, kolele iye? Kolukye nza?» Maliya abuyaka obokye kyewo ne nde moto okokyele etoma o ibala me saabaka mawo. Maliya, yokye: «Tata, bo we moto oomumanye, ontaya mbale ekye we molangya, Nakye mokpa.» ¹⁶ Yesu, yokye: «Maliya!» Maliya aesi ya buya miyo mbale eli Yesu. Aesi ya wo ne na munawo njwa Baebele, yo kye: Raboni! Kyewo obokye «Moteye». ¹⁷ Yesu aesi ya wo ne, yokye: «Sa mpila pho nali sataa kyende oka Tata. Kasi, okye imola bebi na nga obokye nga Yesu, nabutwe oka Tata Nwaphongo, ne ooli Ango wa be, na Nwaphongo wa be.» ¹⁸ Bobele, Maliya Magadala, aesi ya kye, akye imola baekosi yokye: «Naweni Nkolo!» Amba na baimola na maphawo mawo Yesu ne.

Yesu atokolesi baekosi

¹⁹ Mokolo me njwa eyenga, wa nkankoko, baekosi baanganaka o ingambi soko bazibi bizibele, pho bailaka Bayuda. Yesu aesi ya phunzwa, atemi onte ya be, yokye: «Bose bobee na bee!» ²⁰ Waunva yo iwawo babona, aesi ya teya baekosi matandala me na mobanzi nwe. Wawenekye bee Yesu, babutwaka isamba. ²¹ Yesu amba kula ya bawole, yokye: «Bose bobee na bee! Na nga naetome o mokyisi, bo wantoma Tata.» ²² Sima, amba ya baulela muwe, yokye: «Naephe Boloko Bosantu!» ²³ Bo olimbise moto na bobo bookyesi yo, Nwaphongo ne aamolimbisa. Bo tolimbise moto na bobo bookyesi yo, Nwaphongo ne etamolimbisa.»

Toma aanosi obokye Yesu ali Nwaphongo

²⁴ Nzuka, wabatokolekye Yesu, mawo na baekosi, na nkombo Toma okobangye bee Nwana owa Zaa tabaka na bee wawo. ²⁵ Bobele, bebi ne, baekosi, baesi ya wo ne, bekye: «Tweni Nkolo». Kasi yo, yokye: «Bo siweni biusa bia basete o matandala me, sibilitase na nwe, na bo sitase uusa eya mobanzi nwe na itandala sa nga, esianole.» ²⁶ Sima ya kawo kye, baekosi bakulaka angana o ingambi, Toma ne abaka na bee wawo. Bazibi bizibele, kasi Yesu akuli kye batokolele. Atesi onte ya be. Yokye: «Bose bobee na bee!» ²⁷ Yesu amba ya wo na Toma, yokye: «Elola nwe njwa we oni, okyeye matandala ma nga, osusinya na itandala sa we, otasa mobanzi njwa nga. La kula ika ziiko, anola nde to!» ²⁸ Toma, yokye: «Nkolo ya nga na Nwaphongo wa nga!» ²⁹ Yesu, yokye: «Oanosi pho oonveni we? Bato

baanzanole, mena sataa nvene, bee bali bato ba nkyisa!»

Pho ya'ye bakoma buku bobo

³⁰ Yesu akulaka kyela bilekyesako bisuu biikye o miyo ma baekosi be, biitebaika koma bee o Buku bobo. ³¹ Kasi maphawo maakoma be, bamakoma pho bee oanole obokye Yesu ali Masiya, Nwana wa Nwaphongo, na obokye, okomoanole, azwe bomawo.

Yesu atokolesi baekosi o Galileya

21 Sima ya nkoko, Yesu akulaka kye tokolele baekosi bee o mokukulu njwa maa ma Tiberiade. Yabaka bobo: ² Simo Petelo, na Toma okobangye be, Nwana awa Zaa, na Natanaele moto wa mokyisi njwa Kana o Galileya, na bana ba bampele ba Zebede, na baekosi baayoko babale ba Yesu, babaka na be. ³ Simo Petelo aesi ya wo na bebi ne, yokye: «Nakye koko.» Be, bekye: «Na banga, tokye na we.» Bobele, baesi ya kye, bakye kpela o vato, babuto ikye mioko. Bansi mokoko mokoko, sa zwa ekpele. ⁴ Waa limbi limbi, Yesu aesi ya teme o mokukulu njwa maa. Mena baekosi sa eba obokye eli yo. ⁵ Yesu aesi ya wo na be, yokye: «Banzenga, ozwe njwana ekpele?» Be, bekye: «Phe» ⁶ Iyo, yokye: «Vaka bondendi mbale ya vato eya boloo, wamozwa.» Bobele, baesi ya bovaka mbale me. Tebakulaka koka ibenda bondendi pho phatondaka na swe bobo koko owo. ⁷ Moekosi owabaka Yesu kazingye, aesi ya wo na Petelo, yokye: «Mena, eli Nkolo», Petelo amanyaka etobu pho ya ivaka bondendi. Waoka yo obokye mena eli Nkolo, aesi ya lata etobu me. Amba ya mivaka o maa. ⁸ Bebi ne baesi ya kye na bona vato. Babuto kongo bondendi me, botondi na swe. Baikalaka na mokukulu phenephe matambe munkama. ⁹ Waabwa bee o mokukulu, baesi ya wene njwenya wawo, batumbi swe i njwango, na mapa malangyi. ¹⁰ Yesu aesi ya wo na be, yokye: «Yaka na swe mii zwa be.» ¹¹ Simo Petelo aesi ya kye kpela o vato. Aesi ya abola bondendi, botondi na swe inene na iinene, munkama mawo mbuka makoo matano na iyato. Na bo watondaka bondendi me na swe nzikye babona, tephakaka kakwa. ¹² Yesu, yokye: «Be, yaka, ya ze.» Moekosi koko koko taikaka meka imotuna obokye: «Iwe oli nza?» Pho baebaka obokye eli yo Nkolo! ¹³ Bobele, Yesu aesi ya susinya waali be. Abuto ibakabela mapa me mamana na swe me mena. ¹⁴ Eye, eli mbala eya iyato ayakulaka Yesu tokolele baekosi be, wakundwa yo.

Yesu atuni Petelo mbala iyato

¹⁵ Waumva bee iza, Yesu amba ya tuna Simo Petelo, yokye: «Simo, njwana wa Yoane, oli nwebi na nga ileka bebi baba?» Iyo, yokye: «Nkolo, koebe obokye nali ekamba ya we.» Yesu, yokye: «Obanzakye bana ba mampate ma nga.» ¹⁶ Akuli motuna mbala eya ibale, yokye: «Simo, njwana wa Yoane, oli nwebi na nga?» Iyo, yokye: «Iyo, Nkolo, koebe obokye nali ekamba ya we.» Yesu, yokye: «Obanzakye mampate ma nga.» ¹⁷ Akuli

ya motuna mbala eya iyato, yokye: «Simo, njwana wa Yoane, oli ekamba ya nga?» Waamotuna Yesu mbala eya iyato, obokye oli ekamba ya nga, Petelo amiokaka ngongō. Amba ya mobuyisa, yokye: «Nkolo, koebe pho iso, koebe obokye nali ekamba ya we!» Yesu, yokye: «Obanzakye mampate ma nga. ¹⁸ Naewole nde phele: Wabaka we nwengye, we mampenza wabaka komilasa mokaba, wakyekye mbale esō ezingyi we. Kasi wamobutwa we munanga, wamotandola maboko ma we, emba moto mosuu amoelasa mokaba. Emba amokye na we mbale ewaa, eteyiki we zinga.» ¹⁹ Awoko maphoko mamana obokye aimole bo wamowa Petelo, na bo wamoweninya yo nkyemo ya Nwaphongo. Bobele, Yesu, yokye: «Imbengye!»

Yesu awoko pho ya moekosi owabaka yo kazingye

²⁰ Petelo aesi ya buya miyo o sima, aweni moekosi, owabaka Yesu kazingye, kaya babenga. Eli yo moekosi owakoboko na Yesu mi itoo, wazaka be, yokye: «Nkolo,

moto me, owamoeyungya, nza?» ²¹ Bobele, Petelo waamowene yo, aesi ya tuna Yesu, yokye: «Ka yo, Nkolo, lowoko iye laamokomela?» ²² Yesu, yokye: «Bo nazingyi obokye ataa ba o mokyisi koko kokoko mowaa, njwamoya nga, lowoko me lokyekyi we? Kasi we, imbengye!» ²³ Bobele, Simo yeesi ya nyangwa onte ya bebi obokye moekosi me koma, etawe. Nzuka Yesu taikaka woko na Petelo bomoko babona. Awoko nde ne, yokye: «Bo nazingyi obokye abe o mokyisi koko kokoko mowaa njwamoya nga, lowoko me lokyekyi we?»

²⁴ Eli moekosi me koma, oolimosi maphoko me mamana. Amakoma o Buku bobo. Toebe na obokye maphoko, maaloimosi yo mali phele.

Lowoko la mbomela

²⁵ Yesu akulaka kyela maphoko masuu maikye. Boba-makomaka lowoko kokoko na kokoko o Buku, naumunya obokye mokyisi mobimba nde te kokokaki pho ya ibomba babuku baunvaka bee koma.

Bitoma

Maphok ma etatele

Mokomi njwa mokanda mumu eli Luka. Eli nde na yo mokomi njwa Simo Elaa eya iyato.

Tata mokokw njwaa baa Yesu o ikolo, baekosi tebakulaka mowene. Kasi yo abaka nde onte ya bée pho Bolobbo phabaka bobasungye: Ebe batoma (Petelo, Yoane...) na basungyi ba bée sambo (Etieni, Filipe...) na ebe Polo.

Maloba ma Yesu (1.8) mateya ndemgye ekyebengame maphok:

- Bitoma 1.1-26: Yesu aphe batoma mitindo, ambi na bateya Bolobbo Bosantu. Basasi mokokw wa Yudasi
- Bitoma 2.1-8.3: Baekosi banyangosi Simo Elaa o Yelusaleme
- Bitoma 8.4-12.25: Baekosi banyangosi Simo Elaa o mokyisi mobimba njwa Bayuda na o Samaliya
- Etee 13.1-28.31: Etoma ya Polo o nkyisi ili o mokukulu njwa maa manene ma Meditelane kokw o Loma
- Bitoma 13.1-14.28: Imbanga sa ntubo sa toma Polo
- Bitoma 15.1-35: Bakonzi ba Ingomba baanga o Yelusaleme

Yesu aikyesi batoma mbunu ya Bolobbo Bosantu

1 Nwebi na nga, Teofili, o buku pha nga pha ntubo, naeyimolaka maphok maso makyelaka Yesu na maateyaka yo, ² kokw mokokw mowa njwa phe yo batoma baokokw yo mibeko na nzela ya Bolobbo Bosantu, kokw wabaa yo o ikolo. ³ Sima ya iwa se, onte ya nkokw mako mane, amiweninyaka na bée pho ya ibateya obokye ali na bomokw. Akulaka bakyelela bilekyesako biikye, abaimolaka na maphok ma bokonzi pha Nwaphongo.

⁴ Mokokw kokw babaka baze yo na be, amba ya kokw na bée yokye: «Bee sa mana o Yelusaleme, oziyaka mbunu eya eyikyelaka Tata. Mbunu me, eya eimolaka nga. ⁵ Yoane abatisaka bato na maa, kasi bée, sima ya bana nkokw, wamobatisama na Bolobbo.»

Yesu abaa o ikolo

⁶ Bobele, waba bée baanga, batoma baesi ya motuna bekye: «Nkolo, imbele me sango sisi, sasmobuyisa we Isalayele bokonzi phe?» ⁷ Yesu amba kokw na bée yokye: «Tosengyesi iyeba bileko na imbele sa bokngya Tata na bokonzi phe mampenza. ⁸ Kasi bée, wamozwa mwiya njwaka Bolobbo njwa moeutela, emba wamoba manzoka ma nga o Yelusaleme, o Yuda mobimba na Samaliya, tee kokw o mbomela ya mokyisi.» ⁹ Sima ya bowokye babona, Yesu aesi ya baa o ikolo o miyo ma be. Bobele, ipata kokw siesi ya moziba, bée sa kula mowene.

¹⁰ Waba bée baikasi ilamamala bakyekye bo okokye yo, ikyeka bobo, bampele babale balati bitobu bitane baesi ya batokolele. ¹¹ Baesi ya kokw na be, bekye: «Bato ba Galileya, bée oikasi otemi wawana kokyekye o ikolo pho ya'ye? Yesu me, obaa o ikolo o miyo ma bée,

amokula ya nde bomokw bo omowenekyi bée ibaa o ikolo.»

Mokokw wa Yudasi

¹² Bobele, batoma baesi ya mana o ngomba ya nzete ya Olive, babuto o Yelusaleme. Itakye sa ngomba me na Yelusaleme sabaka kilometele kokw. ¹³ Waakoma bée o Yelusaleme, bakyekye baa o etee ya ingambi eya ikolo, eyamelekye bée izala. Yabaka Petelo, Yoane, Zake, Andele, Filipe, Toma, Batelemi, Matiye, Zake njwana wa Alafa, Simo moambelesi wa mokyisi nwe na Yuda njwana wa Zake. ¹⁴ Bée baso, ndondo kokw, bami-ambyaka o ibokndele nkokw iso, na ndambo ya babasi: Maliya, nyango wa Yesu, na basii ba Yesu.

¹⁵ Mi nkokw me, baekosi baanganaka elele kokw na bato phenephe munkama mbuka mako mabale. Petelo aesi yakye teme onte ya be, amba kokw yokye: ¹⁶ «Bebi, elaa obokye maphok maimolaka Bolobbo o makomi makokyisame. Aimolaka maphok me na munokw njwa Davidi pho ya Yudasi owa butwaka ikamba bato bakyekye akya Yesu. ¹⁷ Pho abaka kokw na banga, azwaka se iyalo sa etoma na banga. ¹⁸ Moto me aombaka mokondo na baphalanga baamuumaka na bée pho ya bobo phakyelaka yo. Atokw na moto, ibu se si-waye, nkundu ye iso inyango. ¹⁹ Bato baso ba Yelusaleme baokaka simo me, baphekye mokondo me nkombo na munokw njwa bée obokye: «Akeledama.» Kyelukye iwok obokye: «Mokondo njwa malongo.» ²⁰ Na o buku pha Meembo bakoma obokye:

«Ingambi se sialangane,
na moto kokw sa sizala.»
Bakula na koma obokye:
«Moto mosuu akpe etoma ye.»

²¹ Yango mena onte ya bampele baso baanganaka na banga imbelele sisō sabaka Nkolo Yesu kanyoko katoko na banga, ²² tata na batisimo ya Yoane noko o mokoko nwaamumanya bēe onte ya banga: Esengyesi obokye moko onte ya bēe abutwe ne nzoka ya ikundwa se elele yoko na banga.»

²³ Bobele, baesi ya toko bampele babale: Zozefu okobangye Balasaba, bamobokyaka nkombo esuu ya Yusutu, na Matiasi. ²⁴ Emba bamba ya bōnde bobo: «Iwe, Nkolo, okoebe mandondo ma bato baso, oloteya moto ocoi we onte ya bato babale baba, ²⁵ pho aokoko o etoma, o elele ya botoma ele Yudasi pho ya ikye o elele ye mampenza.» ²⁶ Bobele, bamba ya maa mbese, mbese ya mba longya Matiasi, emba baamba mobakya o motango nwa batoma iko mbuka moko.

Iya sa Boloko

2 Wakoma noko mako matano, baekosi baangana-ka baso elele yoko. ² Mbala yoko, toko yoko euti o ikolo ndokolo lokyito la ewele ekusi elambisinye ingambi sisō saazalaka be, ³ bobele, baesi ya wene ndee ya nwinya ikabaa, itemi o ikolo sa moko na moko na be. ⁴ Emba bēe baso batondaka na Boloko. Emba bamba butwa iwo na noko suu bo waba phoke Boloko maloba ma iwo.

⁵ Bayuda babaka o Yelusaleme, bampele baatosa Nwaphongo, na mabota maso maali o mokyisi. ⁶ Waokana toko mena, bato baikye baesi ya kye angana wamo. Bakamwaka na baikye pho baba babaokye moto na moto na moko nwe nwa lombo. ⁷ Bawenkye inganga, bakamwaka, bamba wo bekye: «Taakyeka, yango bato baso bawo baba teli bato ba Galileya?» ⁸ Ka ndengye'ye moko na moko onte ya banga kabaokye na moko nwe nwa lombo? ⁹ Onte ya banga, bana bauta o nkyisi ya Parte, Medes na Elamite, bato ba Mezopotami, ba Yuda na ba Kapadose, ba Pontis na ba nkyisi ya Azi, ¹⁰ bato ba Friji na ba Pamfili, ba Ezipito na ba mokyisi nwa Libi phenephe na sirene na bato bauta o Loma, ¹¹ baso, ebe Bayuda na bato ba Loma bamibuya Bayuda, bato ba Kelete na ba Arabi, tobaokye banga baso, baimole bitoma binene ba Nwaphongo na noko ya banga ya lombo!» ¹² Bēe baso bawenkye inganga bibi bamakamakye bambe noko bekye: «Eye kyelukye iwo bo?» ¹³ Kasi baayoko babaekyeye bekye: «Balangyi maleku!»

Iteya sa Petelo

¹⁴ Bobele, Petelo aesi ya teme yo na bebi ne batoma iko mbuka moko, amba ya tomba nyesi, amba ya wo na bēe yokye: «Bēe bato ba Yuda na bēe bato baso baazale o Yelusaleme, soko na bolaa lowo loolekane emba ola itoo ookye maloba ma nga. ¹⁵ Bato baba tebaikiyi langa maleku bookoumunya be, pho totaa ba naino nde o ngonga eya iyato eya moo; ¹⁶ kasi eye kyekokysame yaawoko moimosi Yowe: ¹⁷ «Nwaphon-

kyeka maphoko maamoya o noko ya suka: Namunyangolela bato baso Boloko pha nga, bana ba bēe ba bampele na ba babasi bamoba baimosi,

banzenga ba bēe bamowene na ndoko, bananga ba bēe bamoloko mandoko;

¹⁸ ee, mi bato ba nga ba etoma,

na ba bampele na babasi,

mi noko me,

namunyangola Boloko pha nga,

emba bamoba baimosi.

¹⁹ Namokyela bilekyesako o ikolo na o se;

na malongo, na nwenya na ipata saa zunguu.

²⁰ Moo nwaamobutwa enzombi;

bokombe phamobutwa malongo.

O boo pha obokye moko nwa Nkolo moyee, moko munene na nwa nkyemo.

²¹ Emba moto moko owamobanga nkombo ya Nkolo, amobika.»

²² «Bato ba Isalaye, okyemela maphoko mama: Yesu, moto wa Nazarete, moto owa eweninyaka Nwaphongo bokonzi phe na bilekyesako ndengye na ndengye onte ya bēe, bo koloebe bēe mampenza. ²³ Moto me, bo wameka Nwaphongo o nwangano nwe na boebakye phe, bēe wamoambya o moko ma bato babe obokye bamobakye o ekulusu. ²⁴ Kasi Nwaphongo amokundola, amumanya o boloko pha iwa, pho iwaa tesabaka na mwiya nwa imoakya bobele. ²⁵ Na Davidi awoko pho ye, yokye:

«Imbelele sisō nawenkye Nkolo atemi o boo pha nga, pho ali o bolo pha nga pho nga sanyingana.

²⁶ Yango mena, ndondo ya nga eli na nkyisa,

na lolee la nga lokumbe na nkyisa baikye;

na nzoto ya nga ili na molemo,

²⁷ pho otokye molimo nwa nga o mokyisi nwa bawe, otolo na nga moto wa we, obokye nzoto ya nga

iphoko moko.

²⁸ Onteye manzela ma bomoko,

iba sa we na nga elele yoko simpe nkyisa.»

²⁹ «Bebi na nga, naewole saasa pho ya noko Davidi obokye awa, bamokunda. Na moko nwe moli noko loko onte ya banga. ³⁰ Kasi yo, abaka moimosi, aebaka na

obokye Nwaphongo amolakyelaka obokye amozasa moko na bankoko bauta o ibu se o eziye ya bokonzi;

³¹ awenkye phanza ikundwa sa Klisto, emba pho ye

awoko yokye: Tebaikaka mole o mokyisi nwa bawe na

nzoto ye teyaikaka phoko moko. ³² Yesu me,

Nwaphongo amokundola, banga baso toli manzoka.

³³ Waabaa yo o eoko ya boloo ya Nwaphongo, amba

zwa na Ango Boloko pha molakyelaka yo; emba yo amba bonyangola, boko wene bēe na bokokye bēe bobo.

³⁴ Davidi, otowaika baa o ikolo, ana wo yokye:

«Nkolo Nwaphongo awo na Nkolo ya nga yokye:

Yaka ya zale o boloo pha nga,

³⁵ tee noko wamobuya nga banguna ba we ekytele ya

makolo ma we.»

³⁶ Bato baso ba Isalayele baebe na bolaa obokye: Nwaphongo amokyela Nkolo ná Klisto, nde ona Yesu owabakaka bée oekulusu!»

Baanosi ba ebandele

³⁷ Waaoka bée maphoko mamana, mandondo ma bée temabaka bose. Baesi ya wo na Petelo na batoma bayoko bekye: «Bebi na banga, tokyele bo?» ³⁸ Petelo amba babuyisa yokye: «Bongola ntema ya bée: Moko na moko na bée abatisame na nkombo ya Yesu Klis-to pho alimbisame na masumu me, emba wamozwa ikabo sa Boloko pha Nwaphongo. ³⁹ Pho mbunu me eli pho ya bée, na bana ba bée na ná bato baali itakye, baso baamobanga Nkolo wa banga Nwaphongo.» ⁴⁰ Na maloba masuu, Petelo abaimolaka na maphoko masuu na ibalenza yokye: «Omibikya, onte ya yoo eyakoko eye!» ⁴¹ Bato baanolaka iloba se bazwaka batisimo. Mokolo me, bato baabakysisamaka o motango nwa baanosi, bakomaka phenephe na nkoto iyato.

Ingomba sa ebandele

⁴² Bée baso balendelaka ibenga mateya ma batoma na iba elele yoko ndokolo bato ba ibota, na itenana ipa na ná mabodesi. ⁴³ Bée baso bawenekye koko pho batoma bakyelaka bilekyesako ndengye na ndengye. ⁴⁴ Bato baso baabutwaka baanosi babutwaka moto moko emba baangiyaka mbolo ya bée iso elele yoko. ⁴⁵ Baungyaka manzabi ma bée na mbolo ya be, pho ya ikaba bana baphalanga onte ya bée baso, kokokana na bosenga pha moto na moto. ⁴⁶ Mokolo na mokolo, balendentalaka ikye o Ingambi siinene sa losambo, bakyesekye mapa o mangambi ma be, bakabaka ntoma na nkyisa na ná ndondo yoko. ⁴⁷ Bakumbelaka Nwaphongo emba bato baso babaka babayambe na bolaa. Emba Nkolo akyizaka mokolo na mokolo o ingomba bato baabikaka o ingomba.

Etuku yoko ebikyi

3 Petelo na Yoane bakyekye ikye bendele o Ingambi siinene sa losambo, yabaka wa ngonga eya iyato eya nkoko. ² Bamba yaa na lele moko owa baka etuku tata ibotama se. Nkoko iso babaka bamozasa o moko nwa Inganbi siinene sa losambo sibangye bée Mozibo Molaa pho aongakye baphalanga oka bato baso baayanyoko. ³ Lele me, wawene yo Petelo na Yoane balukye inyoko o Ingambi sinene sa losambo, aesi ya baonga baphalanga. ⁴ Emba Petelo na Yoane bamba molembetela, Petelo amba ya wo ne yokye: «Olokyekye» ⁵ Lele me amba bakyeka, pho aumunyaka izwa na bée nwana ekpele. ⁶ Bobele Petelo aesi ya wo ne yokye: «Wolo ná baphalanga, sili na yango; kasi eli na nga, naephe yango: Na nkombo ya Yesu Klisto moto wa Nazalet, tambula!» ⁷ Emba amba ya mophila mi eboko eya boloo, amoinosi. Mina wamo, makolo na makyee matuto. ⁸ Moto me aesi ya ngbika, atemi, abuto itambula. Amba ya nyoko na bée o Ingambi siinene sa losambo, abuto ikyemitambula, kakyemingbika bibi

kakumbele Nwaphongo. ⁹ Bato baso baamba mowene katambule kakyemikumbela Nwaphongo. ¹⁰ Bamoeba-ka obokye eli yo moto owabaka kazale pho ya iongaka o Mozibo Molaa nwa Ingambi siinene sa losambo. Emba bato bailaka, bakamwaka na lowo lamoyelelaka.

Petelo kateya o Ingambi siinene sa losambo

¹¹ Waaba moto me saika Petelo na Yoane itakye, bato baso bayakaka angana wali bée na ikamwa o mokpengba nwa Salomo. ¹² Waawene Petelo babona, aesi ya wo na bato me, yokye: «Bampele ba Isalayele, pho ya'ye kokamwe na lowo lolo? Pho ya'ye kololembetele, ndokolo naa banga totambuse moto oyo na mwiya banga naa na ngoko ya banga?» ¹³ Nwaphongo wa Abalayama, wa Izaka na Yakobo, Nwaphongo wa baango ba banga, aphe mosali nwe Yesu ngambo, yo owa ungyaka bée na owa lekye bée o boo pha Pilata owa kpaka meko obokye kamokandole. ¹⁴ Kasi bée walekye moto o mosantu na owa bosembo, wamba onga obokye baekandolele mobomi nwa bato. ¹⁵ Mokonzi nwa bomoko owa boma bée. Nwaphongo amokundola o bawe, banga toli manzoka ma lowo me. ¹⁶ Pho ya ianola nkombo ya Yesu, nkombo me esi ya kuya moto okowene bée na okoebe bée oyo; emba ianola siute na Yesu simophe nzoto bokusi o miyo ma bée baso.»

¹⁷ «Yango mena, bebi, naebe obokye wakyelaka babona pho ya boebakye phe, nde ya bakonzi ba bée. ¹⁸ Nwaphongo akokye nde bomoko maphoko mawoko yo phanza na nzela ya baimosi baso obokye Klisto amunyoko. ¹⁹ Bongola motema ombe butwela Nwaphongo, pho masumu ma bée ma malimbisame: ²⁰ Emba imbele sa iema saamoephene Nkolo samoya, waamotoma yo Klisto owa emekyela yo, yo Yesu. ²¹ Iyo asengyesi ikala o ikolo koko imbele sa mokokyisama maphoko maso maawoko Nwaphongo namunoko nwa baimosi basantu bakalakala. ²² Mose phanza awoko yokye:

“Nkolo Nwaphongo wa bée, amoetomela moimosi moko onte ya bée boli nga; waamooka o maphoko maso ma moewole yo. ²³ Emba moto munsoko owamoba saoka moimosi moko, etakule ba onte ya bato, baamoboma.” ²⁴ Emba baimosi baso tata na Samwele na baso baya o sima ye, moko na moko awoko pho ya iimola nkoko me ili banga iye. ²⁵ Eli bée bana ba baimosi na baa sangola eya kyelaka Nwaphongo na baango ba bée, waawoko yo na Abalayama obokye: “Pho ya bankoko ba we, mabota maso ma mokyisi mamopambolama.” ²⁶ Eli phanza pho ya bée, Nwaphongo atakoko Mosali nwe, amba motoma iepambola pho ya iemanya moto na moto o maphoko me maabe.»

Petelo na Yoane bakye amba o ikyita sinene

4 Waaba Petelo na Yoane bata ba iwoko na bato, banganga ba Nwaphongo na mokonzi nwa babanze ba Ingambi siinene sa losambo na ba-

Sadukayi baesi wali be. ² Babaka na yo iikye ya ibawene bateya na iimola ikundwa sa bawe bo wakundwa Yesu. ³ Baesi ya baakya, bakye banyasa o kolo kolo yana pho ya butwaka kolo. ⁴ Bato baikye baokaka Iloba, baanolaka motango nwa bee nwa komaka phenephe na koto itano.

⁵ Waakoma yana, bakonzi, bankumu na bateye ba Mibeko baanganaka oli bee o Yelusaleme. ⁶ Yabaka Ana, nganga ya Nwaphongo o munene, Kaifa, Yoane, Alegizandele na bato baso baa ibota sa nganga o munene. ⁷ Baesi ya teye Petelo na Yoane onte ya be, babuto ibatuna bekye: «Na mwiya iye na na nkombo iye, bee wakyela lowo lalona?» ⁸ Emba Petelo atondi na Bolobo pha Nwaphongo, amba wo na bee yokye: «Bakonzi ba bato na bankumu, ⁹ bo banga kolo balosambisa pho tokyesi moto wa bolosi lowo lolaa, obokye toimole na ndengye moto mwa azwe bolaa, ¹⁰ oebe na bolaa bee baso na bato ba Isalayele obokye, eli na nkombo ya Yesu Klisto, moto wa Nazaleta, owa bakaka bee o ekulusu, Nwaphongo amokundola onte ya bawe, emba eli nde o nzela ye, moto ootemi o boo pha bee oyo abikyi. ¹¹ Yo ali

“ibanga sa tiyolaka bee batongyi ba mangambi, siibuto ibanga siiphisi ingambi sisu.”

¹² Lobiko loli nde na nzela ye, kasi na mosuu phe, pho nkombo esu teeli o munse mumu eya phe bee bato eekokyi ilophe lobiko.»

¹³ Waaba bee bawene ianola sa Petelo na Yoane, na waebaka bee obokye bali bato bate baika ekola na bato pha, bakamwaka, emba bamba eba obokye bato me babaka elele yoko na Yesu. ¹⁴ Kasi waaba bee bawene moto obikyi, atemi phenephe na be, tebakulaka zwa na lowo la ibuya. ¹⁵ Bobele, baesi ya ambya mobeko nwa ibatobole o elele ekyeangane bee iw mapho, bamba butwa iwoko onte ya be, ¹⁶ bekye: «Tomokyela bo na bato baba? Pho waeba saa na bato baso baazasi o Yelusaleme obokye nde eyakolo elekye-sako ekyelami na maboko ma be. Tolokokyi ieyangana. ¹⁷ Kasi pho ya obokye simo me sanyangwa oka bato baso, tobakatele, bee sakula wo na nkombo me ebe naa na moto nza.»

¹⁸ Bobele, baesi ya babanga, babakatesi na bokusi obokye bee sakula wo ebe iteya na nkombo ya Yesu.

¹⁹ Kasi Petelo na Yoane baesi ya babuyisa bekye: «Bee mampenza otene bolombe bo eli phele obokye: Banga toeyokye ndee tookye nde Nwaphongo. ²⁰ Pho ya banga tolokokyi ile iteya mapho maawenekye banga na miyo ma banga na maaokaka banga na matoo ma banga.» ²¹ Bamba kula bakatela, emba bamba bale pho tebaikaka zwa malondo ma ibakanga. Pho bato baso bakumbelaka Nwaphongo pho ya lowo lalekana. ²² Moto owa bikaka na mwiya nwa Nwaphongo abaka na mambula koleka mako mane.

Baanosi babondele

²³ Wabakandola be, Petelo na Yoane bamba yakye oka bebi na bee bamba baumola mapho maso mawoko banganga banene ba Nwaphongo na banku-

mu. ²⁴ Waoka bee mapho mamana, baanosi bamba yaangana bee baso ndondo yoko, babondele Nwaphongo, bekye: «Nkolo, iwe moto owakyla ikolo, munse, maa na iso ili omu. ²⁵ Na mwiya nwa Bolobo, wawoko na nzela ya noko wa banga Dawidi, moto wa we okokeyelele bobo:

“Pho ya'ye nkyisi iso itombi na bato baawangye makolo ma pha?

²⁶ Bakonzi ba munse munsu batombi, inwana ebasi.

Na baangyesi baanga obokye baangyenele Nwaphongo na Masiya we.”

²⁷ Eli nde phele obokye Elode na Panti Pilata baanga o mokyisi mumu na bato baatebali Bayuda na bosoo Yisalaale, baangyenele okokeyelele, yo Yesu Mosantu, owale we iba Masiya. ²⁸ Na bomu, bakokyee mapho maso, maakanaka we phanza na bokusi pha we na na maumunya ma we. ²⁹ Unwanwa eye, Nkolo, okyeye bookokane be. Ophe bato ba we baekyelele nguya obokye bamilenza phele iimola mapho ma we. ³⁰ Elola eboko ya we obokye bato baamalosi babikye, bilekye-sako na bilembetele bikyelame na nkombo ya Mosantu wa we, okokeyelele, yo Yesu.»

³¹ Waunva ibondele, elele eyaanganaka bee yabutwaka inyingana. Emba baso batondaka na Bolobo Bosantu, babuto imilenza ikye miimola mapho ma Nwaphongo.

Baanosi bakabenele mbolo

³² Baanosi baso babaka na ndondo yoko na na mokali moko. Moko na bee tawoko obokye mbolo ye ili ye ya mpenza. Kasi mbolo iso onte ya bee yabaka ya bee baso. ³³ Batoma baimolaka na nguya boikye obokye Nkolo Yesu akundwa ya phelephela. Nwaphongo abapambolaka na boikye. ³⁴ Onte ya baso molaa tabaka. Yango mena, bato baso baabaka na manzabi, ebe mangambi, baiyungyaka. Bakpe baphalanga baazwaka be, ³⁵ bakye baphe batoma. Emba bakabaka onte ya bee kokokana na bosenga pha moto na moto.

³⁶ Moto moko, na nkombo Zezefu, wa ibota sa Lewi, amobotaka o esanga ya Shipre, batoma bamobokyaka nkombo ya Balaba kyeyimole obokye «moto ookolenza bebi». ³⁷ Aungyaka inzabi se, akpee baphalanga baazwaka yo, akye baphe batoma.

Ananiya na Safila bakose Bolobo Bosantu

5 Kasi lele moko na nkombo Ananiya, na nwanwasi we na nkombo Safila, bamba ya ungya inzabi sa be. ² Ananiya abombaka baphalanga baayoko mi baphalanga baazwaka yo, baikalaka, aesi ya kye baphe batoma. Nwanwasi we aebaka lowo me. ³ Bobele, Petelo aesi ya wo ne, yokye: «Ananiya, pho ya'ye Molemba aangangasi o ndondo ya we obokye okosa Bolobo Bosantu? Obombi baphalanga bayoko mi baazwaki we, waungye we inzabi. ⁴ Obaki we sataa ungya inzabi me, sango sibaki sa we. Emba sima osiungye we, baphalanga baaki ba we, teli bomu? Ndengye'ye okani o ndondo ya we obokye okyele

babona? Iwe tokatesi bato kasi okatesi Nwaphongo.»

⁵ Waoka Ananiya maphoko mamana, akaa o se, awe. Emba bato baso baokaka simo me, bailaka na boikye.

⁶ Banzenga baesi ya kye zinga ndemba ye na bitobu, baenyanye, bakye ekunda.

⁷ Yalekanaka phenephe ngonga iyato, nwanwasi ne, aesi ya nyoko, sa eba lowo lotokokoyi. ⁸ Petelo aesi ya motuna, yokye: «Inzimole, baphalanga baaungye na bee inzabi, bee baso babana?» Nwanwasi, yokye: «Be baso babana.» ⁹ Bobele, Petelo aesi ya woko ne, yokye: «Yabo'ye, we na molo nya we okosi obokye omekye Boloko pha Nkolo? Kyeka, bato baauti ikye kunda molo nya we, batokosi o mungo nwa ingambi. Na we, bamoya ekpa nde bomoko.» ¹⁰ Mina wamoko, nwanwasi me akaa o makolo ma toma Petelo, awee. Banzenga me waanyoko be, bakye mozwa, ambo wa. Bamba ya mokpa, bakye mokunda phenephe na molo nye. ¹¹ Bato baso ba Ingomba na bato baso baaokaka lowo me, bamba ya ila na boikye.

Batoma bakyele bilekyesako biikye

¹² Batoma bakyelaka bilekyesako na bilembetele biikye onte ya bato. Baanosu baanganaka baso elele yoko o mokpengba nwa Salomo o Tempelo. ¹³ Moto mosuu kokoko taikaka meka ikye angana na be, kasi bato babaka babamengyele na boikye. ¹⁴ Bampele na babasi baikye baanolaka Nkolo, bamikiyinzaka o eboko ya baanosu. ¹⁵ Bato babutwaka ikye nyanya baokaa, bakye baika o nzela, babalangye mi ndengba na mi matoko obokye imbele samolekana Petelo, elalaa ye ekaalele kokoko baokaa bayoko. ¹⁶ Eboko ya bato bautaka o nkyisi yaa phanephe na Yelusaleme, bakyeke na baoka na na bato banyokoko na maloko mabe. Emba bato baso babikaka.

Banyoko batoma

¹⁷ Nkolo wa Banganga na bato baso baaka ne, bato ba ingomba sa Basadukai baokyelaka batoma zuwa siikye. ¹⁸ Baesi ya kye akya batoma, bakye banyoko o kokoko. ¹⁹ Kasi imbela sa mokoko, nwanze nwa Nkolo akye zibola bikomba ba kokoko atokosi batoma, yokye: ²⁰ «Kyende okye nyoko o Tempelo, oimole bato maphoko maso maa bomoko bonyakune.» ²¹ Waoka bee baabona, wa mumbengu bakye nyoko o Tempelo, babuto iteya.

Nkolo wa Banganga, na bato baabaka ne, baesi ya koma. Babangyi bakumu baso ba Yisalaye, baso baesi ya angana. Baesi ya toma bato ikye kpa batoma o kokoko. ²² Waakoma bakyengyesi o kokoko, ikye azwa omoko phe. Baesi ya butwa ikye imola bato baabatoma. ²³ Bekye: «Tokye zwa kokoko baezibi nde na bolaa, na bakyengyesi batemi obo pha mozibo nwa kokoko. Kasi wazibosi banga, toloikiy zwoko moto kokoko motema.» ²⁴ Waoka Nkolo wa bakyengyesi ba Tempelo na bakolo ba Banganga maphoko mamana, bakamwaka na ndengye eyalekoko batoma, bamitunaka bo wamoba lowoko me.

²⁵ Moto kokoko aesi ya kye baimola, yokye: «Kyeka bampele banyokoyi bee o kokoko, bali o Tempelo, bateya bato.» ²⁶ Bobele, Nkolo wa bakyengyesi aesi ya kye na bato be, bakye kpa batoma. Kasi bakyeke na kokoko na kokoko, phoko bailaka obokye bato sa bamaa mabanga. ²⁷ Baesi ya kye na be, bakye bateye obo pha bato baanganaka. Nkolo ya Banganga abuto ibatuna, ²⁸ yokye: «Toekatelaka na bokosi obokye sa kula teya na nkombo ya moto kokoko. Kyeka onyangosi maphoko maateya bee o mokyisi mungo nwa Yelusaleme. Kolukye na ibuya obokye banga bato baamoboma.»

²⁹ Petelo, na bebi ne batoma, baesi ya babuyisa yokye: «Ioka Nwaphongo, na ioka bato, banga tookye konza Nwaphongo. ³⁰ Nwaphongo wa bankoko ba banga owakundola Yesu owabomaka bee o ekulusu.

³¹ Amobaya o mopho nwe nwa boloo, amobuya Nkolo na Mobikye phoko ya bato ba Yisalaye baingole mandondo ma be, na obokye babalimbisa na bobo pha be. ³² Banga, na Boloko Bosantu pha Nwaphongo boophe yo bato bawaa baamookye, toli manzoka ma maphoko maso mamana.»

³³ Waaoka bee maphoko mamana, baokaka yoko, baluka obokye babome batoma. ³⁴ Kasi Mofalisayi kokoko abaka onte ya be, na nkombo Gamaliele, moteye nwa mibeko. Bato baso bamokumolaka, amba ya teme onte ya baso baanganaka, abaongyi obokye bataa kuta tokoko batoma onze. ³⁵ Bobele, aesi ya woko na be, yokye: «Bato ba Yisalaye, okyebaka na lowoko laamokyela bee na bato baabana. ³⁶ Phoko tewakyesi kokoko nzikye, Teudas atokoko, yokye: Konza nde yo. Bato phenephe minkama mine babutwa isanga ne. Kasi yo, bamobomaka, emba bato baso baamobengaka, bamba ya nyangwa, tewakulaka wene ne kokoko moto kokoko. ³⁷ Sima ye, imbele saakyelamaka etango, yakulaka kokoko moto kokoko wa Galileya na nkombo Yudasi, azwaka bato baikye baamobengaka. Kasi ne, bamobomaka. Emba bato baso bamobengaka, bamba ya nyangwa. ³⁸ Unwanwa eye, naambe ya ewoko, ngakye: Bee sakula kyelela bato baabana etungu, o bale, bakyende. Bo ebe obokye maumunya ma bee na etoma ekyekele be iuti na bato, yamunyangwa. ³⁹ Kasi bo kyeute na Nwaphongo, tokoyi ieko. Okyebe obokye bee sa nwanwa na Nwaphongo.» Bato baso baanganaka baesi ya anola maumunya ma Gamalile. ⁴⁰ Bamba ya banga batoma, babawandi phimbo, bakuli bakatela obokye bee sa kula teya na nkombo ya Yesu. Emba bamba ya bakandola. ⁴¹ Batoma baesi ya mana o elele eyaanganaka bee na nkyisa isoko, phoko Nwaphongo abaphe kaa mi minyoko miizwe bee phoko ya nkombo ya Yesu. ⁴² Emba kokoko isoko tebaikaka le iteya na iimola Simo Elaa ya Yesu Masiya onte ya Tempelo, ebe na o mangambi ma bato.

Basi baingosi sambo

6 Mi kokoko me mina, baekosi balokoko boikye, Bayuda ba munoko nwa Baela bawolekye Bayuda ba muna mokyisi, obokye: Nkoko isoko, waakabe bee ntoma, mazengye ma banga maimale. ² Bobele, batoma iko

mbuka babale me baesi ya anginya baekosi baso, bawo na be, bekye: «Teli bolaa obokye banga tolekye imola Simo ya Nwaphongo pho ya ikabaka yaa iza. ³ Yango mena lo onte ya be, bampele sambo baali na mobesi molaa, baatonda na Bolobo Bosantu na na boomakye. Emba tombe baphe etoma me mena. ⁴ Banga tomiamba nde ibondelake na iimolaka Simo ya Nwaphongo.»

⁵ Bée baso baanolaka maphoko mamana. Baesi ya lo bato baba: Setefano, moanosi nwa phele owa tonda na Bolobo Bosantu, Filipe, Poloko, Nikanola, Timona, Palamena na Nikola, moto wa Antioshe owamibuyaka Moyuda. ⁶ Baesi ya kye bateya batoma, babondesi na be, babatandesi maboko. ⁷ Simo ya Nwaphongo yanyangwaka mboka eso. Mokyisi nwa Yelusaleme njwabutwaka na baekosi baikye, na banganga baikye ba Nwaphongo baanolaka.

Baakye Setefano

⁸ Nwaphongo atonzaka Setefano na ngolu na na bokusi phe. Setefano me akyelaka bilembetele na bilekyesako binene onte ya bato. ⁹ Kasi, bato baayoko baikaka ziiko na Setefano: Yabaka bato baabondede o ingambi siinene sa losambo la Bayuda siifangye be: Baombo baikwa: Bayuda ba Sirene, ba Alegizandri, ba Silisi, na ba Azi. ¹⁰ Tebaikaka koka imunyete pho abaka kawo na bomakye phaamophekye Bolobo Bosantu. ¹¹ Bobele, bamba ya phe bato bayoko baphalanga obokye baimole, obokye: «Tomookyi, katole Mose, ebe na Nwaphongo!» ¹² Nde babona bamba ya losa bato na bankumu na bateye ba mibeko. Emba abesi ya moakya, bakye moika obo pha bato baanganaka. ¹³ Baesi ya kye na na bato baamokatele maphoko, obokye: Moto oyo tale itola Tempelo ya banga na mobeko nwa Mose. ¹⁴ Tomookyi kawo, yokye: Yesu wa Nazalet amoko Tempelo, bamobuya na bonkoko phaloikyelaka Mose ndengye esuu.

¹⁵ Bato baso baanganaka, babuto ilembetela Setefano. Baweni boo phe bobuto ndokolo boo pha anzelu.

Etieni o boo pha Bayuda

7 Nganga omunene amba ya motuna yokye: «Maphoko mamana mali phele?» ² Etieni amba ya mobuyisa yokye: «Ba tata na bebi na nga, okyemela. Nwaphongo owa nkyemo atokolelekye ango wa banga Abalayama waabaka yo o Mezopotami, sa bokyekye zala o Halana, ³ amba ya wo ne yokye: «Mana o mokyisi nwa we, we na bonkpe pha we, okyende o mokyisi njwamoeteya nga.» ⁴ Bobele, Abalayama amba ya mana o mokyisi nwa Bakaladi pho ya ikye zala o Halana. Omo, sima ya iwa sa ango, Nwaphongo aesi ya manya o mokyisi nwa Halana. Amunyose o mokyisi moozasi bee lo eye. ⁵ Nwaphongo taika mophe noko ekpele o mokyisi me, noko njwana elele wa iteya makolo. Kasi amolakyelaka obokye aamophe mokyisi me, na bo Abalayama tataaka ba na njwana. ⁶ Emba Nwaphongo amba wo bobo: «Bankoko bee bamozala o mokyisi mosuu, baababuya baombo, emba baabanyokoko mbu-

la mikama mine. ⁷ Kasi mokyisi me njwaababuyaka baombo, naamosambisa, inga, kyewo Nwaphongo. Emba sima me, bamotokoko, emba bamunkeyelela o elele me.» ⁸ Amba ya kyela na bee sangola ya ibele. Yango mena waabota yo Izake, Abalayama amba ya mbele waakokya yo noko njwambi. Izake amba kyela nde bomo na Yakobo, emba Yakobo amba kyela nde bomo me na bana bee iko mbuka babale baabuwaka bankoko iko mbuka babale ba Isalayele.»

⁹ «Bankoko me baokyelaka Zozefu zuwa, bamba muungya pho bakye ne o Ezipito. Kasi Nwaphongo abaka ne, ¹⁰ Amba motokoko onte ya minyoko miso mamina, amba na mophe bolaa na zebi o boo pha Fallo, mokonzi nwa Ezipito, owa mobuyaka moangyesi nwa Ezipito na ingambi se sisu. ¹¹ Nzuka zilo siesi yakyinda Ezipito mobimba na Kanana. Minyoko mabaka miike, emba baango ba banga tebakulaka baa na ntoma ya iza. ¹² Waaoka bee obokye ntoma yabaka o Ezipito, Yakobo amba ya toma baango ba banga mbala eya ntubo omo. ¹³ Mbala eya ibale, Zozefu aesi ya eba banaa nyango, emba Fallo amba ya eba mbale eyauta yo. ¹⁴ Bobele, Zozefu amba ya toma obokye bakye kpa ango Yakobo na banaa nyango, bee baso babaka bato mako sambo na batano. ¹⁵ Bobele Yakobo amba yakye o Ezipito, amba waa omo yo na baango ba banga. ¹⁶ Bakyekye na bibembe ba bee o Sikeme, baamba kye bakunda omo, o elele eli noko nwa ombaka Abalayama na baphalanga oka bana ba Hamar, ango wa Sikeme.»

¹⁷ «Waaoba obokye mbunu eyaikyelaka Nwaphongo Abalayama, ebutoo phenephe na ikokyisama, bankoko ba banga baamba botama, butwaka baikye o Ezipito. ¹⁸ Noko waakpa moto mosuu bokonzi o Ezipito, otoikaka eba Zozefu. ¹⁹ Na malondo, mokonzi me anyolelekye bonkpe pha banga: Phowa ya inyokoko baango ba banga yakyekye tee noko o ibatoma na bokusi obokye bavakye bana baabote bee baa sika pho bawe. ²⁰ Imbele me sabotamaka Mose. Abaka molaa o miyo ma Nwaphongo. Makombe maato, babaka bamokoko o ingambi sa ango ²¹ emba, wakye movaka be, njwana wa Fallo wa njwanwasi amba noko, amba motokoko ndokolo njwana we solongo. ²² Mose aekolaka zebi sisu sa bato ba Ezipito, emba abaka na mwiya o maphoko ma wo yo na o bitoma be. ²³ Waakokya yo mbula mako mane, maumunya maamba moyelela obokye akyende oka banaa nyango, bana ba Isalayele. ²⁴ Waakye wene yo noko na bee bamunyokoko, amba moambelela, emba pho ya ibuya bo nyokoko bee nwebi noko, amba boma moto owa Ezipito. ²⁵ Abaka kaumunya obokye banaa nyango bamosokoko obokye Nwaphongo aababikya na nzela ye Mose, kasi bee tebaikaka sokoko bomo. ²⁶ Bo yana, bamoweni kakande bato babale banwane ebasi ekusi, pho ya imeka ibabongya, amba wo na bee yokye: «Bebi, bee oli inyango, pho ya'ye konwane?» ²⁷ Kasi owabaka kawande nwebi amba uka Mose, amba wo ne yokye: «Oekyesi mokonzi na nunanga nwa banga nza? ²⁸ Kolukye imboma bo wabomaka we moto wa Ezipito yana?» ²⁹ Waoka Mose

maphɔɔ mamana, amba ya lota, amba kye mibomba o mokyisi ɲwa Madiani. Amba kye bota omɔ bana ba bampele babale.»

³⁰ «Sima ya mbula mako mane, anzelu amba motɔkɔlele o bokye pha ngomba ya Sinayi, onte ya ingyengu sa ɲwenya. ³¹ Mose akamwaka na lowɔɔ lawenekye yo. Waluka yo isusana phɔ ya ikyeka, ɲwesi ɲwa Nkolo ɲwamba okana: ³² “Nali ɲwaphongo wa baɔngɔ, ɲwaphongo wa Abalayama, wa Izake na wa Yakobo”. Na itekyeneye, Mose takulaka nyanga na ikyeka. ³³ Bobele, Nkolo amba wa ne yokye: “Manya basapato ba we o makolo, phɔ elele etemi we eli manyete masantu. ³⁴ Phɛle, naweni pasi ya bato ba nga o Ezipito, naokyi na nkyime ya be. Nauti o se phɔ ya ibaikola. Emba uɲwanɲwa eye, kyende, nazingye ietoma o Ezipito.”»

³⁵ «Nde ona yo Mose, owa lekye be, obokye: “Oekyesi mokonzi na munanga nza?” Eli nde yo owatomaka ɲwaphongo ndokolo mokonzi na mokandosi, na nzela ya anzelu owa motɔkɔlelekye o ingyengu sa nweya silole. ³⁶ Eli yo owabatɔkɔkɔ o Ezipito na ikyela maphɔɔ ma ikamwa na mayaa o mokyisi ɲwa Ezipito, o ebale enene eya mangola na o bokye tee mambula mako mane. ³⁷ Ekuli ba nde yo Mose, owawɔkɔ na Baisalayele obokye: “ɲwaphongo amotɔkɔkɔ onte ya banaa nyango na be moimosi mɔɔmɔɔ booli nga.” ³⁸ Eli yo moto owaa owatemekye onte ya baango ba banga na anzelu owawɔkɔ ne o bokye, o ikolo sa ngomba ya Sinai. Eli yo moto owazwaka maloba ma bomɔɔ phɔ ya ilophe mango. ³⁹ Kasi baango ba banga tebaikaka zinga obokye bamookye. Bamotekye, na maumunya, bakulaka butwa o Ezipito. ⁴⁰ Bamba wa na ná Alona bekye: “Olokyelele banɲwaphongo baamobaka matambule oboo pha anga. Phɔ ona Mose owalotɔkɔkɔ o mokyisi ɲwa Ezipito, tolobe maphɔɔ maamoyesi.” ⁴¹ Mi nkɔlɔ me, bamba ya ema ekyeko ya ɲwana wa ngɔmbe, bamba ya ebonzela bilambo, bamba yaanela na nkyisa ekpele eyakyelele be na mabɔkɔ ma be. ⁴² Phɔ ya bomɔ, ɲwaphongo amba bambya o mabɔkɔ ma batuluku ba ikolo, nde bo wakomama wango o buku pha baimosi obokye:

“Bato ba Isalayele, mbula mako mane, o bokye, wambomela manyama, wambonzela mambeka?

⁴³ Wanyanya molaku ɲwa ɲwaphongo Moloki na nyaseesi wa ɲwaphongo wa be Lefana, bikyeko babina wabikyela phɔ ya ibikumola. Yango mena namokye evaka itakye koleka Babilone.”»

⁴⁴ «O bokye, baango ba banga babaka na molaku ɲwaabaka na mobeta ɲwa sangola: Mose amokyelaka nde bo waawɔkɔ ɲwaphongo ne. Amokyelaka kokokana na ndengye eya mowenekye yo. ⁴⁵ Waazwa baango ba banga molaku me, bamba munyɔsa bo wabakambaka Yosua o mokyisi ɲwaabolɔkɔkɔ be mi nkyisi yawiinyaka ɲwaphongo bato o boo pha be. Molaku ɲwa mobeta ɲwa sangola me ɲwabaka omɔ nɔɔ o imbele saaka Davidi. ⁴⁶ Davidi azwaka ngɔlu o miyo ma ɲwaphongo, amba na onga ne obokye atongele ɲwaphongo wa Yakobo na ingambi sa izala. ⁴⁷ Kasi

yabaka nde Salomo owamotongyelaka ingambi. ⁴⁸ Kasi Owa ikolo taazale o mangambi maatongama na mabɔkɔ ma bato. Nde bo wawɔ moimosi obokye:

⁴⁹ “Ikolo sili eziye ya nga ya bokonzi emba manyete mali ekyitele ya nga ya makolo. Ingambi ye saamuntongyela be, kyewo Nkolo, na elele ya nga ya iema yamoba ewa?

⁵⁰ Teli mabɔkɔ ma nga makyela bikpele bisɔ babina?”»

⁵¹ «Bato ba nzoto nkusi, bate baika be bele o ndondo na o matoo, nkɔlɔ isɔ kosemole Bolɔɔ Bosantu; oli nde ya baango ba be! ⁵² Moimosi nza ooto wanyɔkɔkɔ baango ba be? Baboma na baimolaka phanza iya sa Moto owa bosembo, nde yo ooungye be na oobomi be uɲwanɲwa eye. ⁵³ Be wazwaka mobeko ɲwaeyimolaka baanzelu, emba toika mokyelela!»

Iwa sa Etieni

⁵⁴ Maphɔɔ me mabaphɛkye kabu emba bamba butwa izaa mino na yɔ phɔ ya Etieni. ⁵⁵ Kasi yo, atondaka na Bolɔɔ, kakyekye nde ikolo. Amba wene nkyemɔ ya ɲwaphongo na Yesu atemi o boloo pha ɲwaphongo.

⁵⁶ Yokye: «Kyeka, nawene ikolo siingo na ɲwana wa moto atemi o boloo pha ɲwaphongo.» ⁵⁷ Bamba ya lika nyangye na bokusi, baundi matoo. Bobele, be basɔ, bamba ya mivaka mi yo, ⁵⁸ baesi ya kye ne i mbale ya mokyisi, babuto imumaa mabanga obokye awe. Manzoka baikaka bitobu ba be oka ma munzenge mɔɔmɔ nkombo ye Saolo. ⁵⁹ Nzuka waaba be bamuma mabanga phɔ ya imoboma, Etieni amba ya bɔnde bobo: «Nkolo Yesu, yamba molimo ɲwa nga!» ⁶⁰ Bobele, amba ya kusama na mabongɔ, amba lika ɲwangye na bokusi yokye: «Nkolo, sakyeka isumu sa be sisi.» Emba na maloba mamana, nɔɔ waasengo yo.

8 Saolo abaka mi baanolaka obokye babome Etieni.

Saolo kanyɔkɔkɔ ingomba

O mokɔlo me, minyɔkɔ mikusi miayeelaka bato ba ingomba sa Yelusaleme. Manya batoma, bato basɔ banyangwaka o nkyisi ya Yuda na Samaliya. ² Bato ba mandondo malaa bamba kunda Etieni, bamba na mokyelele ayakolo ngɔnde. ³ Kasi phɔ ya Saolo, iyo anyangolaka ingomba, anyɔkɔkɔ o mangambi ikye miakya babasi na bampele, kabavakye o bɔkɔkɔ. ⁴ Bato basɔ banyangwaka, bakyekye miimola Simo Elaa o bilele bisɔ.

Simo Elaa ya ɲwaphongo ekomi o Samaliya

⁵ Yango mena Filipe, owakyekye o mokyisi munene ɲwa Samaliya, abuto iimola simo ya Klisto omɔ. ⁶ Bato basɔ na munɔkɔ mɔmɔ bamiambiyaka o maphɔɔ ma Filipi, phɔ baokaka sango ya bilekyesako babaka yo kakyele emba babiwenekye. ⁷ Phɔ malɔɔ mabe maikye mabaka matɔkɔkɔ onte ya bato banyɔlelekye mango, malikye nyangye na bokusi, emba bituku biikye na bato ba bileme babikaka. ⁸ Nkyisa nzikye yabaka o mokyisi me.

⁹ Nzuka moto mōmō abaka omō phanza na nkombō ya Simo owabaka kakyēle manganga, abaka kakanywaisa bato ba Samaliya. Amikpaka moto mōmō oolekyi na ná ngambo, ¹⁰ emba bato basō bamiambya mi yo, ebe ngyēngyē nōmō o baphombā. Babaka bawō bēkye: «Moto oyo, ali Mwiya ŋwa Ŋwaphongo, mobangye bēē “Mwiya ŋwa sikyisa.”» ¹¹ Bo bamiambya mi yo babona, eli phō wakōkō elinga bōwabaka mbalo ye kyibakamwisa. ¹² Kasi waanolela bēē Filipe owabaka kabaimole Simo Elaa ya Bokonzi pha Ŋwaphongo na nkombō ya Yesu Klisto, bazwaka batisimo na babasi na bampele. ¹³ Simo yo mampenza abutwaka nē moanosi, amba ya zwa batisimo, bobele abutwaka na Filipe nde elele yōmō. Simo akamwaka na boikye oikyeka mayaa maanene na bilekyesako biabaka bikyelame.

¹⁴ Waaoka batoma baabaka o Yelusaleme obokye bato ba Samaliya baanosi maphō ma Ŋwaphongo, bambā ya toma Petelo na Yoane omō. ¹⁵ Waakoma bēē omō, Petelo na Yoane bamba bōndele phō ya bato ba Samaliya obokye bazwe Bolōbō Bosantu. ¹⁶ Phō Bolōbō Bosantu tephataaka utela nōmō na bē, bataaka zwa naino nde batisimo na nkombō ya Nkolo Yesu. ¹⁷ Bobele, Petelo na Yoane bamba ya butwa ibatandela mabōkō, emba bato ba Samaliya bazwaka Bolōbō Bosantu.

¹⁸ Kasi Simo, waawene yo obokye batoma baambya Bolōbō Bosantu nde na itanda mabōkō, amba ya wō yokye kabaphe baphalanga. ¹⁹ Amba wō na bēē yokye: «Onzakya na nga mwiya mamuna, phō ya obokye bato baamotandela nga mabōkō bazwe Bolōbō Bosantu.»

²⁰ Kasi Petelo amba ya mobuyisa yokye: «Owee wē na baphalanga ba wē, phō koumunya obokye okokyi iomba na baphalanga, ikabo siambya Ŋwaphongo pha!

²¹ Otooze nōmō ekpele, ebe iyalo naa ilaka mi lowo lolekane wawa, phō ndondo ya wē teli elaa o boō pha Ŋwaphongo. ²² Bongola motema ŋwa wē olē maumunya ma wē maabe, obōndele Nkolo, naa akokyi ielimbisa na mango. ²³ Phō nawene obokye oli na zuwa, oombi na ba moombo ŋwa masumu.» ²⁴ Emba Simo amba buya yokye: «Bōndele Nkolo phō ya nga bēē mampenza, phō ya obokye iiwō bēē yango sanzelela.»

²⁵ Bobele, waaunva Petelo na Yoane iimola na iwō maphō ma Nkolo, bamba ya butwa o Yelusaleme. Baimolaka Simo Elaa o nkyisi nzikye yaa Samaliya.

Filipe na moto mōmō wa Etiopi

²⁶ Mwanze wa Nkolo amba ya wō na Filipe yokye: «Teme, okyende o mbale eya ngyele o nzela ekyeute o Yelusaleme kyekyende o Gaza. Nzela mē ealangaa.»

²⁷ Emba sakōkō, Filipe amba yakye omō. Nzuka moto mōmō wa Etiopi owamanya bēē bompele, mokonzi munene na mokambi wa ezwele esō ya Kandase, mokonzi owa ŋwanwasi wa Etiopi, akyekye o Yelusaleme phō ya isambela. ²⁸ Ayakaka ya butwa oka ye, azasi o ikalo se, katangye buku pha moimosi Isaya. ²⁹ Bolōbō amba wō na Filipe yokye: «Susinya okye bengā ikalo saasina.» ³⁰ Filipe amba ya kyilingana omō, ae-

si ya oka moto owamanya bēē bompele mōna katangye buku pha moimosi Isaya, amba wō nē yokye: «Koebe ntina ya maphō matangye wē maamana?»

³¹ Amba mobuyisa yokye: «Namba eba ndengye'ye, bo sibe na moteye?» Emba amba banga Filipe obokye abaa, azale phenephe nē. ³² Kyeka maphō ma buku mabaka yo katangye:

Ndokolo mpate ekyekye na bēē phō ya ikye etena nkyingo,

ndokolo ŋwana wa mpate akangyi munōkō o boō pha okoekate nkungye,
nde bomō taingole munōkō.

³³ Na imiuya se, tebaikaka motenela phakolo bolombe.

Owamoimola manōkō mē nza?

Phō bamanye bomō pha o mokyisi.

³⁴ Moto owamanya bēē bompele, amba wō na Filipe yokye: «Naebōndi, onzimole, moimosi kawō babona phō ya nza? Phō ye mampenza ndee phō ya mto mosuu?» ³⁵ Bobele, Filipe amba ya ingola munōkō,

utama na yaakoma bē, amba moimola Simo Elaa ya Yesu. ³⁶ Waaba bēē bakye. Bamba kye koma o elele yōmō ya maa, emba moto owamanya bēē bompele yokye: «Kyeka maa, kyekatele iye obokye nazwe batisimo?» [³⁷ Filipe amba ya wō nē yo kye: «Bo koanole na ndondo ya wē esō, okokyi ibatisama.» Amba ya buya yo kye: «Naanole obokye Yesu Klisto ali Ŋwana wa Ŋwaphongo.»]

³⁸ Amba ya wō nē obokye ateya ikalo se, Filipe na moto owa manya bēē bompele baamba ya uta o maa, emba Filipe amba ya mobatasa. ³⁹ Waabwa bēē o maa, Bolōbō pha Nkolo phaamba ya manya Filipe, emba moto owa manya bēē bompele takulaka mowene, kasi amba kye nde nzela ye na nkyisa. ⁴⁰ Kasi phō ya Filipe, amba kye wene o Azote, aimolaka Simo Elaa o nkyisi isō yaalekanaka yo nōmō wakoma yo o Sezare.

Mbela ya Saolo

⁹ Saolo abaka na maumunya nde ma ikanela na iboma baekosi ba Nkolo, amba kyende ² tuna nganga o munene nkanda phō ya mangambi ma makyita ma Damaseke. Bo akye zwa omō bato baabengye nzela mē, ebe babasi ebe bampele abakangye maphanga, aye na bēē o Yelusaleme.

³ Waaba yo kakyē nzela ye, wakoma yo phenephe na Damaseke, mbala yōmō, mwenya mouti o ikolo, moesi ya mozinga na sina ilola. ⁴ Aesi ya kaa o se, amba ya oka ŋwesi mōmō mowō nē obokye: «Saolo, Saolo, phō ya'ye konyōkō?» ⁵ Amba ya tuna yokye: «Iwē nza, Nkolo? Nali Yesu, eli nga okonyōkō wē. ⁶ Kasi teme, nyōkō o mokyisi muunene, emba bamoewōle losengyesi wē ikyela.»

⁷ Bēbi nē ba imbanga, batemēkye, sawō na bōkō: Baokaka ŋwesi, kasi tebaiaka wene moto. ⁸ Saolo amba ya teme, kasi na bo waba yo na miyo makyekye, takulaka wene na ekpele, bēbi nē bamba mophlila mi ebōkō phō ya imonyōsa o Damaseke. ⁹ Akyekyela omō nkōkō iyaato sawene, saza na ekpele na sanywa.

¹⁰ Moekosi mōmōmō na nkombo ya Ananiya abaka o Damaseke. Nkolo amba mobanga o ndōtō yokye: «Ananiya!» Ananiya amba mobuyisa yokye: «Nga oyo, Nkolo!» ¹¹ Nkolo amba kula wō yokye: «Wamokyendē o ngo ekyebangye bēē ngo eya Tēmē kō, otune o ingambi sa Yuda, moto okobangye bēē Saolo wa Talase, ali o mō kabōndelē. ¹² Auti iwene moto mōmōmō na kombo ya Ananiya anyōsi, amotandesi mabokō phō ya obokye abutwe ikula wene.» ¹³ Ananiya amba buya yokye: «Nkolo, naokye bato baikye bawō phō ya moto mōna na phō ya bobē bolukye yo ikyela baanosi o Yelusaleme. ¹⁴ Emba wawa ali na bokonzi bosō boomophe banganga banene phō ya ikanga maphanga bato basō batangye nkombo ya wē.» ¹⁵ Kasi Nkolo amba wō nē yokye: «Kyendē, phō moto mē ali ekyelele ya etoma eōsi nga phō ya iteya na nkombo ya nga o nkyisi ya bato bate baebe Nwaphongo, oka bakonzi na bato ba Isalayelē. ¹⁶ Phō naamoteya nga mampenza bolōsi bosō phaamooka yo phō ya nkombo ya nga.»

¹⁷ Bobelē, Ananiya amba ya kyendē, aesi yakye nyōkō o ingambi mē, amotandesi mabōkō yokye: «Saolo, nwebi na nga, eli Nkolo ookontome — Yesu mē owaetōkōlekye o nzela eya baka wē koye — phō ya obokye okule butwa iwene na obokye otonde na Bolōkō Bosantu.» ¹⁸ Mina wamō, bikō ndokolo bikyete bimōkōkōsi o miyo. Bobelē, abuto iwene nōkō waazwa yo batisimo. ¹⁹ Bobelē waza yo, amba kula ya zwa bokusi.

Saolo kateya o Damaseke

Amba ya kyela banaa nkōkō na baekosi babaka o Damaseke. ²⁰ Sa kōkō, abuto ikyemimola o mangambi ma makyita obokye Yesu ali Nwana wa Nwaphongo. ²¹ Bato basō baabaka bamookye bakamwaka, bekye: «Eye teli yo owabaka kanyōkōkō bato babaka batangye nkombo ya Yesu o Yelusaleme? Emba tayakaka wawa na nkoo phō ya iya baakya maphanga phō akye na bēē oka banganga banene?» ²² Kasi Saolo anolaka na bokusi nkōkō isō obokye Yesu ali nde owaakolo Masiya. Na waba yo kateya babona, Bayuda babaka o Damaseke tebakulaka zwaka na lowō la imobuyisa. ²³ Sima ya nkōkō, Bayuda bamba ya okana obokye bamobome. ²⁴ Saolo amba ya eba ηwango ηwa bē. Na moo na mokōkō, babaka bakyengyele bibonga ba mokyisi ηwa bēē phō ya imoboma. ²⁵ Kasi mokōkō mōmōmō, baekosi bēē bamba moloya, bamokyese mieluba, bamba mouya o mbale eyōkō ya ekuka eya zinga mokyisi.

Saolo akomi o Yelusaleme

²⁶ Waakoma yo o Yelusaleme, Saolo alukaka obokye aangane na baekosi baayōkō, kasi basō babaka na bōkō nē, tebaikaka anola obokye abutoo moekosi wa Yesu phele. ²⁷ Emba Barnabas amba mokpa, amba ya munyōsa oka batoma, amba na baimola ndengye eya wenekye yo Nkolo owa mowōlekye o nzela, na ndengye

eyateyaka yo Simo Elaa na nkombo ya Yesu o Damaseke. ²⁸ Tata wamō, Saolo abutwaka na batoma elele yōkōyō o Yelusaleme, kaimole Simo Elaa na nkombo ya Nkolo na ianola sisō. ²⁹ Aba kawōkō na Bayuda baamunōkō ηwa baela, kaikye miko na bē. Kasi bēē balukaka nde imoboma. ³⁰ Walooka bebi, bamba kyendē nē o Sezare. Emba omō, bamba molekyinya o Tarse.

³¹ Emba ingomba saabaka o mokyisi ηwa Yuda munō, ηwa Galileya na ηwa Samaliya babaka bose. Bamilenzaka, batambulaka na boilakye Nkolo, na nzela ya Bolōkō Bosantu, babutwaka baikye.

Petelo abikye Ene wa Lide

³² Petelo abaka kakyemikye mi ina nkyisi bobelē bobelē. Mokōkō mōmōmō amba ya kyendē oka baanosi babaka o mokyisi na nkombo ya Lide. ³³ Amba ya kye zwa omō moto mōmōmō na nkombo ya Ene, alangyi mi ntangye mbula ηwambi, phō abaka etuku. ³⁴ Petelo amba ya wo nē yokye: «Ene, Yesu Klisto aebikye. Langwa, obōngya ntangye ya wē, wē mampenza!» Sa kōkō, aesi ya langwa. ³⁵ Waamowene bato, bato basō ba Lide na ba mambale ma Salona baanolaka Nkolo.

Iakwa sa Tabita

³⁶ Nwanjwasi mōmōmō abaka o Yafo, abaka moekosi. Nkombo ye yabaka Tabita, na munōkō ηwa baela «Doloka», kyelimbole obokye Munkyete. Abaka na bitoma bilaa biikye na mosungyi wa bato baakaya. ³⁷ Nzuka mi nkōkō mē, aesi ya zwa bolōsi, aesi ya waa. Wa unva bēē imokunyola, baesi yakye molangya o etee ya ingambi eya ikolo. ³⁸ Oli Lide phenephe na Yafo, baekosi baokaka obokye Petelo abaka omō. Emba bamba motomela bato babale phō ya ikye mobanga obokye: «Yalobengye mizele.» ³⁹ Petelo amba yakye na bēē mizele. Waakoma yo, baesi ya mobaya o etee ya ingambi eya ikolo, emba mazengye masō mabaka matemi o boo phe malele, mamoteya nkoto na bitobu babaka Doloka kakyete wataaka baa yo na bē. ⁴⁰ Petelo amba ya tōkōkō bato basō, amba ya kusama na mabōngō, amba bōndelē. Bobelē amba ya miekola bili ndemba, amba wō yokye: «Tabita, langwa!» Amba ya zibola miyo, wa wene yo Petelo, amba ya mielola, amba ya zala. ⁴¹ Petelo amba ya mophe ebōkō, amoteyē, amba kula ya banga baanosi na mazengye, aesi ya bateya yo mumō. ⁴² Mokyisi ηwa Yafo mobimba ηwa okaka lowō mē, emba bato baikye bamba anola Nkolo. ⁴³ Petelo amba kōkō na ηwana boikye o Yafo, oka moto mōmōmō na nkombo ya Simo owa baka mokyese ηwa etoma na mangobo ma manyama.

Ndōtō ya Kōkōnēle o Sezare

10 O mokyisi ηwa Sezare, moto mōmōmō abaka omō nkombo ye Kōkōnēle, abaka mokonzi ηwa batayō ya batuluku ba Loma, ekyebangye bē: «Batayō ya Itali». ² Moto mē abaka moto molaa. Yo na ibota se sisō babaka bakumole Nwaphongo. Abaka kalōkō sun-

ga Bayuda baakaya, na ibɔndele Nwaphongo ntango iso. ³ Mokɔkɔ mɔkɔmɔ, imbele sa nkɔkɔ, aesi ya wene, nde ya nzanga, o ndɔtɔ, mwanze mɔkɔmɔ wa Nwaphongo kanyɔkɔ oka ye kamobangye yokye: «Kɔkɔnele!» ⁴ Kɔkɔnele aesi ya molembetela, na bɔkɔ, aesi yaanola yokye: «Nkolo, lowɔ iye? Nwaphongo asepesi na mabɔndesi ma we na bolaa bookyele we oka babola, emba taambi ebunga. ⁵ Emba uɗwanɗwa eye, toma bato o Yafo phɔ baye na moto mɔkɔmɔ na nkombo Simo, owa kula bɛe phe nkombo ya Petelo. ⁶ Ali mobutu wa Simo mosuu, okokyele etoma ya mangobo ma manyama, okozale o ingambi sili o mokukulu nɗwa ebale eenene.»

⁷ Waalemɔ anzelu owautaka imowɔle, Kɔkɔnele amba ya banga bato babale ba ingambi se na tuluku mɔkɔmɔ okobɔndele na okokumole Nwaphongo, uta kalakala o se ya mibeko me. ⁸ Amba ya baimola iso ya moimolaka be, amba ya batoma o Yafo.

Ndɔtɔ ya Petelo o Yafo

⁹ Bo yana, mena bato me batakaba o nzela, baesi ya koma phenephe na mokyisi, Petelo aesi ya baa o motɔndɔ nɗwa ingambi nɗwaalanyema phɔ ya ibɔndele. Yabaka phenephe na bunya i moto. ¹⁰ Kasi aesi ya oka nzala, emba alukaka iza. Waba bɛe bamolambele ya iza. Aesi ya ɔkɔ ndɔtɔ. ¹¹ Aweni ikolo sizibo, ekɔ yɔkɔ ndokolo imputa sinene, basiphisi o matuu masɔ mane, siute o se. ¹² Emba onte ya sango, yabaka manyama masɔ ma makolo mane na malande na ibu, na manyɔsi ndengye na ndengye. ¹³ Nwesi mɔkɔmɔ moesi ya mowɔle obokye: «Teme, Petelo! Boma ozee.» ¹⁴ Petelo amba ya buya yokye: «Phe, Nkolo! Phɔ o bomɔkɔ pha nga, naino size ntoma ya ekyila na ya sɔkɔ.»

¹⁵ Amba kula oka nɗwesi mɔkɔmɔ mowɔ ne, phɔ ya mbala eya ibale obokye: «Ekpele ebuye Nwaphongo elaa, iwe tokokyi iwɔ obokye eli sɔkɔ!» ¹⁶ Lowɔ me lakyelama mbala iyato, emba ekɔ me nɔkɔ waabutwa yango o ikolo.

¹⁷ Petelo ameka imilimbolela yo mampenza ntina ya ndɔtɔ euti yo ilɔtɔ, sakoka, nde imbele me, batima ba Kɔkɔnele babaka bakyemituna mboka esɔ wali ingambi sa Simo, baesi ya koma o munɔkɔ nɗwa lopango.

¹⁸ Bamba butwa babangye na bambe na tuna bekye: «Simo Petelo kazale wawa?» ¹⁹ Petelo abaka kataumunya nde ndɔtɔ ye, kasi Bolɔkɔ amba wɔ ne yokye: «Kyeka, bato babale baelukye. ²⁰ Uta uwanɗwa eye, kyende na bɛe molɔngɔ, samakamaka, phɔ eli nga moto obatomi.» ²¹ Bobele, Petelo amba ya uta ikyebenga bato me. Amba ya wɔ na bɛe yokye: «Nga oyo. Eli nga moto okolukye bɛe. Oesi ya nkyeka phɔ ya'ye?» ²² Bamba mobuyisa bekye: «Eli mokonzi nɗwa batuluku, Kɔkɔnele, moto mɔkɔmɔ wa bosembo, okoile Nwaphongo, oli na nɔ mobesi molaa onte ya Bayuda basɔ. Mwanze wa Nwaphongo amoweninya obokye asengyesi ikyela obokye okyende o ingambi se phɔ aokye maphɔkɔ ma we.» ²³ Petelo amba ya banyɔsa, amba ya bayamba.

Bo yana, amba ya kye na bɛe molɔngɔ na bebi baayɔkɔ ba Yafo. ²⁴ Bunya pha sima, amba ya koma o Sezare. Kɔkɔnele, o mbale ye, waba yo kabaziya, aban-gaka banaa nyango, na bebi ne balɔkɔ zingana na ne. ²⁵ Imbele saa koma Petelo, Kɔkɔnele amba kye vana ne, emba amba mivaka o makolo me phɔ ya imokumbela. ²⁶ Petelo amba ya wɔ ne yokye: «Inɗwa, phɔ na nga nali nde moto boli we». Bobele amba ya mophila phɔ ya imunola.

²⁷ Emba, bibi kawɔkɔ ne, amba nyɔkɔ. Wakye wene yo moluku nɗwa bato, ²⁸ amba ya wɔ yokye: «Bo koebe bɛe, eli ekyila phɔ ya Moyuda angana elele yɔkɔ naa ikumana na mobutu. Kasi oka nga, Nwaphongo kaute insɔɔlisa obokye tewasengyesi iwɔ obokye moto oyɔkɔ ali na sɔkɔ naa tali wa iba ne elele yonɔkɔ. ²⁹ Yango mena naesi saika ziko wambangyi we. Kasi uɗwanɗwa eye, nazingyi iyeba ntina embangyi na we.» ³⁰ Kɔkɔnele amba ya buya yokye: «Lɔkɔ wakokyi nkɔkɔ iyato, o ngonga eya iyato eya nkɔkɔ, nabaka nabɔndele o ingambi sa nga. Mbala yɔkɔ, moto mɔkɔmɔ alati bitobu bilaa aesi ya teme o boo pha nga ³¹ kawɔ na nga yokye: «Kɔkɔnele, ibɔndesi sa we basianos, na bolaa bokyele we bato, Nwaphongo kaboumunya. ³² Emba toma moto mɔkɔmɔ o Yafo phɔ ya ikye banga Simo, owaphɛ bɛe nkombo ya Petelo, aye wawa. Ali mobutu o ingambi sa Simo okokyele etoma ya mangobo ma manyama, ingambi se sili o mokukulu nɗwa ebale eenene.» ³³ Nde o sina imbele, naesi ya toma bakye eluka. Emba obee na banga na lozingo phɔ ya iyalo-benga. Uɗwanɗwa eye, kyeka banga basɔ o boo pha we phɔ ya iyoka iso ietomi na Nkolo iya loimola.»

Petelo kawɔ maphɔkɔ oka Kɔkɔnele

³⁴ Bobele, Petelo amba ya ingola munɔkɔ yokye: «Nde phele, naweni obokye Nwaphongo tali mbale nde na moto monɔkɔ. ³⁵ Emba na o mabota masɔ, moto munsɔ okomwile na okokyele bosembo, Nwaphongo kamoanole. ³⁶ Simo ye, aetomela bato ba Isalayele: Simo Elaa na bose, na nzela ya Yesu Klisto, iyo oli Nkolo ya bato basɔ. ³⁷ Bɛe koloebe. Lowɔ laokana o Yuda mobimba, lauta o Galileya, sima ya batisimo eyateyaka Yoane. ³⁸ Yesu me owa botama o Nazalete, bɛe koebe ndengye eya mophe Nwaphongo Bolɔkɔ na mwiya. Atambulaka mboka esɔ ikyemikyela bolaa, kakyemibikya bato basɔ babutwaka baombo ba Zabulu, phɔ Nwaphongo abaka ne. ³⁹ Emba banga toli manzoka ma etoma ye esɔ o mokyisi nɗwa Bayuda na o Yelusaleme. Yo owa boma bɛe na imobaka o ekulusu, ⁴⁰ Nwaphongo amoakola mokɔkɔ nɗwa iyato, emba amophe obokye amiweninya, ⁴¹ na bato basɔ phe, kasi na manzoka matanga Nwaphongo phanza, na banga bazaka na banywaka ne sima ya ikundwa se onte ya bawe. ⁴² O suka, amba lotoma ikyemiimola bato na ibayeleda simo obokye: Eli yo owa ɔkɔ Nwaphongo ndokolo munanga nɗwa bato bali na bomɔkɔ na baawa. ⁴³ Nde phɔ ye, baimosi basɔ bawɔ bobo: Ilimbisa sa masumu sapheme na nzela ya Nkombo ye oka moto musɔ okomoanole.»

Iya sa 'Bolsboka oka bato bate bali 'Bayuda

⁴⁴ Petelo ataka ba naino kaimole maphoko, 'Bolsboka Bosantu boesi yauta mi bato baso babaka baokye Iloba. ⁴⁵ Yabaka bolsboka onte ya baanosi babele, bakyekye na Petelo. Yango mena, unwanwa eye, noko o mabota ma bato bate bali 'Bayuda, ikabo sa 'Bolsboka Bosantu sa nyangwaka! ⁴⁶ Pho baokaka bato me bawo na noko ya be, bakumbele bonene pha Nwaphongo. Petelo amba kula ya wo yokye: ⁴⁷ «Moto akoyi ikatela ibatisa bato baba na maa, pho na bee bazwe 'Bolsboka Bosantu ndokolo banga?» ⁴⁸ Amba ya ambya mobeko nwa ibabatisa na nkombo ya Yesu Klisto. Bobele, bamba ya moonga obokye akule ba na bee banaa nkoko.

Simo ya Petelo o Yelusaleme

11 Batoma na bebi baabaka o Yuda baokaka bawo obokye nkyisi ya bato bate bali 'Bayuda, baanosi iloba sa Nwaphongo. ² Waya butwa Petelo o Yelusaleme, baabele bee bamba ya ika ziko ne. ³ Bekye: «Okye nyoko o ingambi sa bato bate baika bele be, ozee na bee elele nyoko!» ⁴ Bobele, Petelo amba kula ya tata simo me tata o etatele, amba ya bawole lowo loko na loko, yokye: ⁵ «Nabaka o mokyisi nwa Yafu nabondele. Naesi ya wene o ndoko ekpele nyoko ndokolo imputa sinene, basiphisi o matuu mane, siute o ikolo noko waya sango wali nga. ⁶ Walembetela nga o imputa me, naeai yawene manyama ma makolo mane ma mokyisi, manyama ma mangonda, maalande na ibu na manyosi ma ikolo. ⁷ Naesi ya oka na nyesi moko mow na nga obokye: "Petelo, nwa, boma ozee!" ⁸ Naesi ya wo ngakye: "Phe, Nkolo! Pho bikpele bia ekyila na bia soko naino tebinyosi o moko nwa nga." ⁹ Mbala eya ibale, nyesi nwanba kula uta o ikolo nwanba buya obokye: "Ibonye Nwaphongo, we tokoyi ikpa ndokolo ili ya soko." ¹⁰ Lowo me lalekanaka mbala iyato, emba iso yamba kula butwa o ikolo. ¹¹ Emba soko, iwenekye bampele baato bantomelaka be, bautaka Sezare, baesi ya koma o ingambi saabaka banga. ¹² 'Bolsboka Bosantu aesi ya wo na nga obokye nga sa makamaka, nake na bee moloko. Nake na na bebi motoba bakyekye nzika. Banga baso tomba ya kye nyoko o ingambi sa moto me. ¹³ Moto me amba ya loimola bo wawenekye yo anzelu o ingambi se atemi kawo ne obokye: "Toma bato o Yafu, bakyekye banga Simo, owa kula bee phe nkombo ya Petelo, ¹⁴ owa moewole maphoko mamobikya iwe na ingambi sa we sis." ¹⁵ Watata nga iwo, 'Bolsboka Bosantu boesi ya bautela nde bo waloutelaka phango o etatele. ¹⁶ Namba ya umunya maphoko ma Nkolo wawoko yo obokye: "Yoane abatisaka na maa, kasi bee wamobatisama na 'Bolsboka Bosantu." ¹⁷ Bo ikabo me siphemi oka be, Nwaphongo asiphe na banga pho toanola Yesu Klisto. Emba nga nali nza pho ya ikatela Nwaphongo ikyela.»

¹⁸ Waoka bee maphoko mamana, bamba ya ikala bose, babuto ikumbela Nwaphongo, bekye: «Kyeke obokye

Nwaphongo apha na nkyisi iteili ya 'Bayuda obokye ibongole mandondo pho ya izwa bomoko.»

Etatele ya ingomba sa Antioshe

¹⁹ Bato banyangwaka pho ngoko eyautaka pho Etiyeni, bakyekye noko o Fenisi na o Shipre na o Antioshe. Kasi tebaikaka teya noko moto moko iloba bo teyabaka nde 'Bayuda. ²⁰ Nzuka bana onte ya bee babaka bato ba Shipre, na ba Sirene, bautaka o Antioshe, babaka bateya na bee oka Baela, baimole Simo Elaa ya Nkolo Yesu. ²¹ Eboke ya Nkolo ya baka na be, emba motiya nwa bato baanolaka Nkolo nwa butwaka moikye.

²² Simo ya lowo me yamba koma o matoo ma baanosi ba ingomba sabaka o Yelusaleme, emba bamba ya toma Balaba o Antioshe. ²³ Wake wene yo omoko ngoko ya Nwaphongo kyekyele etoma, abaka na nkyisi, emba amba balenza bee baso pho baikale ikyela Nkolo na ndondo nyoko. ²⁴ Pho yo abaka moto molaa na owa tonda na 'Bolsboka Bosantu na na ianola. Emba moluku nwa bato mwikye nwanba ya miambya oka Nkolo. ²⁵ Bobele, amba yakyende o Tarsis pho ya ikye luka Saolo. ²⁶ Wake yo mozwa, amba yake ne o Antioshe. Bamba kyela omoko mbula mobimba ikyela etoma elele nyoko na bato ba ingomba. Bateyaka bato baikye moko. Emba yabaka o Antioshe, waatataka bee ibanga baekosi na nkomo ya baklisto pho ya mbala eya yambo.

²⁷ Mi noko me, baimosi bamba ya uta o Yelusaleme, bakyekye o Antioshe. ²⁸ Moko na be, na nkombo ya Agabusu, amba ya teme, amba ya imola na mwiya nwa 'Bolsboka Bosantu obokye zilo sikusi samokyinda mokyisi mobimba. Yakyelamaka imbele saabaka Kolode mokonzi. ²⁹ Bobele baekosi bamba yakpa meko obokye bamotaa moko na moko kokokana na bozwakye phe, batome pho ya isunga bebi bazale o Yuda. ³⁰ Bamba kyela nde bomoko. Bamba tomela bankumu nsindo yazwaka bee na Balaba na Saolo.

'Babomi Zake, baakye Petelo

12 Imbele me sasina, mokonzi Elode abutwaka inyoko bato bayoko ba ingomba. ² Amba ya boma Zake, nwan nyango na Yoane na mumphata. ³ Wawene yo obokye 'Bayuda bakumbe na yakyelaka yo, amba kula akya Petelo. (Yabaka i noko ya eseleko ya mapa matumbe bee sa moko moulole mapa.) ⁴ Wamobanga be, amba munyasa o noko, amombye o maboko ma biboko bine ba batuluku, eboko ya bane bane pho ya imokyengyele. Bazingaka ikye moambinya o boo pha bato o sima ya eseleko ya Ilekana. ⁵ Yo Petelo moko, abaka o noko, kasi ibondele sikusi sa ingomba sabaka oka Nwaphongo imbele sisoko pho ye.

'Bakandosi Petelo

⁶ Waaluka Elode iyambinya Petelo, na moko me, Petelo alalaka onte ya batuluku babale, bamokangyi na nyoko ibale, na bakyengyesi babaka batemi o mozibo.

⁷ Emba kyeka anzelu wa Nkolo aesi ya tɔkɔlɔ na mwenya mobuto ingyenyɛ wamɔ. Aesi ya wanda mobanzi n̄wa Petelo, aesi ya moumola yokye: «Langwa izele!» Bobele, nyɔkɔlɔ yeesi ya mana o mabɔkɔ mɛ.

⁸ Mwanze amba ya wɔ nɛ yokye: «Kanga kamba ya wɛ, lata bikoto ba wɛ.» Amba kyela bomɔ. Amba kula wɔ nɛ yokye: «Lata munkoto n̄wa wɛ, ombengye.» ⁹ Petelo aesi ya tɔkɔlɔ, abuto imobenga, saeba obokye ikyilekane nɛ na anzelu ili ya phele: Awenɛkyɛ ndokolo kalɔtɔ nde ndɔtɔ. ¹⁰ Walekana yo ibala sa etatele na sa ibale, bamba ya koma o mozibo n̄wa ebuni munyɔkɔlɔ na bɛɛ o mokyisi munɛnɛ. Ekomba ya mozibo mɛ yaingwaka nde yango mampenza. Bɛɛ bamba ya tɔkɔlɔ nɔkɔ wabenga bɛɛ ngɔɔ yɔkɔyɔ, bobele mina wamɔ, anzelu aesi ya moika.

¹¹ Emba Petelo amba ya mieba, amba wɔ yokye: «Unan̄wa eye, naebi phele obokye Nkolo atomi anzelu wɛ phɔ ya iyamanya o mabɔkɔ ma Elode na bobɛ bosɔ bonzimelakyi Bayuda.» ¹² Waeba yo elele ekomi yo, amba yakye o ingambi sa Maliya, nyango wa Yoane, owaphɛkyɛ bɛɛ na nkombo ya Malako. Omɔ bato baikye baanganaka, babɔndɛle. ¹³ Wakomola yo ekomba enɛnɛ eya lopango, n̄wan̄wasi mɔkɔkɔ wa etoma amba susinya phɔ ya iyokyemela, nkombo ye Loda. ¹⁴ Amba ya eba n̄wesi n̄wa Petelo. Na nkyisa, taikaka zibola ekomba. Amba butwa na mbangu o motema, amba kye imola obokye Petelo atɛmi o boo pha mozibo munɛnɛ. ¹⁵ Bamba ya wɔ nɛ bɛkye: «Oyeye!» Kasi yo kaanole nde obokye eli phele. Bamba ya bɛkye: «Wanaka eli anzelu wɛ.» ¹⁶ Mena Petelo kakomole nde bokomosi. Wamba ya zibola bɛɛ ekomba, bamoweni, babuto ikamwa. ¹⁷ Amba ya bazibisa na ebɔkɔ obokye baikale bɛɛ. Amba ya baimola ndengye emotɔkɔsi Nkolo o bɔkɔlɔ, yokye: «Oimola Zake na bebi lowɔ mɛ.» Emba amba ya tɔkɔlɔ, aesi yakye o elele esuu.

¹⁸ Waaye bunya, tɔkɔ ekusi yeesi ya tɔkɔlɔ onte ya batuluku. Bamitunaka bɛkye: «Petelo akyesi bo?»

¹⁹ Elode amba toma bato bakyemimoluka, imozwa phe. Amba ya tuna bakyengyesi, amba ya wɔ obokye bababome. Amba ya mana o Yuda akyɛ o Sezare, amba ikala omɔ.

Iwa sa Elode

²⁰ Elode abaka na yɔ na bato ba Tula na Sidona. Bato babana baesi ya kɔlɔ, bakye oka ye. Babɔngye na Balasitusu, moto wa etoma wa etee ya ingambi eya ilala ya mokonzi, obokye bakule butwa na booka, phɔ nkyisi ya bɛɛ izwakye ntoma ya iza ikyeute o mokyisi n̄wa mokonzi. ²¹ Wakoma mokɔlɔ n̄wa okanaka bɛ, Elode amba ya lata etobu ya bokonzi, aesi ya zala o eziye ye ya bokonzi kabawɔle maphɔ. ²² Bato baesi ya an̄wana, bɛkye: «Eye nde n̄wesi n̄wa N̄waphongo, teli n̄wa moto!» ²³ Nde o sina imbele, anzelu wa Nkolo ase ya mowanda phɔ taphe waphongo nkyemɔ. Bobele banyanzumbele bamba ya mozaa, nɔkɔ waa wa yo.

²⁴ Maphɔ ma N̄waphongo manyangwaka mboka esɔ, na baanosi babutwaka baikye. ²⁵ Waunva Balaba na Saolo etoma ya bɛ, bamba ya butwa o Yelusaleme.

Bakyekye na Yoane, owaphɛkyɛ bɛɛ nkombo ya Malako.

Batomi Balaba na Saolo ikye imola Simo Elaa

13 O ingomba sa Antioshe, baimosi na bateye babaka omɔ. Balaba, Simeyo okobangye bɛɛ Mwindo, Lukusu wa Sirene, Manaene owakolaka elele yɔkɔyɔ na n̄wangyesi Elode, na Saolo. ² Mokɔlɔ mɔkɔkɔ n̄wa baka bɛɛ babɔndɛle Nkolo na imiima ntoma, Bolɔbɔ Bosantu amba ya wɔ yokye: «Omanyisa Balaba na Saolo phɔ ya etoma eebabangyi na nga.» ³ Bobele, wa miima bɛɛ ntoma na wa bɔndɛle bɛ, bamba ya batandela mabɔkɔ, nɔkɔ wa bale bɛɛ bakye.

Balaba na Saolo o esanga ya Shipre

⁴ Wa ba bɛɛ o etoma eya baphe Bolɔbɔ Bosantu ya ikyenimola Simo Elaa, Balaba na Saolo bamba ya uta o ibongu sa Silisi. Omɔ, bamba ya kpela o masuwa phɔ ya ikyende o Shipre. ⁵ Wakoma bɛɛ o Salamini, bamba ya imola iloba sa N̄waphongo o mangambi ma makyita ma Bayuda. Babaka na ná Yoane phɔ ya ibasunga.

⁶ Wa katisa bɛɛ esanga esɔ nɔkɔ o Pafos, bamba kye zwa moto mɔkɔkɔ, nkombo ye Balayesu, yo moyuda, mokyisi n̄wa manganga, abaka kamikpe obokye ali moimosi. ⁷ Abaka yo na mwangyesi wa esanga. Nkombo ya mwangyesi mɛ, Selegusu Polo, moto wa malondo. Iyo amba ya toma obokye bamobangyele Balaba na Saolo, phɔ alukaka na bokusi obokye aokye iloba sa N̄waphongo. ⁸ Kasi nganga Elima (phɔ nkombo ye kye-limbole babona), taikaka anola yaabaka bɛɛ bawɔ, emba alukaka na obokye n̄wangyesi yo sa anola. ⁹ Bobele, Saolo, okobangye bɛɛ Polo, atondaka na Bolɔbɔ Bosantu, amba ya molembetela. ¹⁰ Amba wɔ nɛ yokye: «Owatonda na malondo mabe na ná bɔkɔle, n̄wana wa Molemba, n̄wakolo munguna n̄wa bosembo! Otoeme ikyemistingyinya manzela ma Nkolo mateme yɔkɔ?»

¹¹ Emba kyeka n̄wan̄wa eye, ebɔkɔ ya Nkolo ya mowanda: Wamophɔlɔ miyo, nɔkɔ itekye, otokule wene moo.» Mina wamɔ, lonzumbe na enzɔmbi eesi ya moziba, abuto tibatiba phɔ ya iluka bato ba imokpa mi ebɔkɔ. ¹² Bobele wawene mwangyesi lowɔ loleka, amba butwa ianola, phɔ mateya ma Nkolo maamokamwisaka na boikye.

O Antioshe ya Pisidi, Polo awɔ

¹³ Polo na bebi nɛ bamba ya kpela o masuwa o Pafos, bamba ya koma o Peleze o Pamfiliya. Emba Yoane amba kabana na bɛ, yo ibutwa o Yelusaleme ¹⁴ Bɛ, bamba ya mana o Peleze, bamba ya koma o Antioshe o pisidi. Mokɔlɔ n̄wa sabata, bamba ya kye nyɔkɔ o ingambi sa makyita, bakye zala. ¹⁵ Waunva bɛɛ itanga buku pha Mibeko na pha Baimosi, Bakonzi ba ingambi sa makyita bamba ya toma bato ikye wɔ na bɛɛ bɛkye: «Bebi ba bampele, na oli na lowɔ la ibɔkɔndɔ bato, owɔ.» ¹⁶ Polo amba ya tɛmɛ, amba ya bazibisa na ebɔkɔ, yokye: «Bato ba Isalayele na ba lote N̄waphongo, okyemela! ¹⁷ N̄waphongo owa bato ba Isalayele owa kɔ ba ango

ba banga, na bato ba tomba yo imbele sa baka bee o mokyisi nwa Ezipito wa taktak yo na ebak ye ekusi onte ya be. ¹⁸ Phenephe mbula mako mane, akuyaka na mobesi nwa bee o bokye. ¹⁹ Emba wact yo mabota sambo o mokyisi nwa Kanana, amba kaba mokyisi nwa bee ilaka ²⁰ phenephe na mbula mikama mine mbuka mako matano. Emba sima me, amba ya ambya bananga nact o imbele saka moimosi Samwele. ²¹ Emba tata wact, bamba ya onga mokonzi mact. Nwaphongo amba ya baphe Saolo nwana wa Kyisi, moto wa ibota sa Benzame, pho ya mbula mako mane. ²² Wamole be, amba ya baphe Davidi obokye abe mokonzi nwa be. Pho ye amba na wact yokye: "Nazwe Davidi, nwana wa Yese, moto olongoba o ndondo ya nga, owa mokyela maphact maso boozingye nga." ²³ O ibota se, Nwaphongo, bo waikaka yo mbunu, atactelekye Isalayele Mobikye Yesu. ²⁴ O boo pha iya se, Yoane ateyaka phanza bato baso ba Isalayele batismo ya ibongola motema. ²⁵ Wakoma Yoane iyunva etoma ye, awact yokye: "Bee koununya obokye nga nali nza? Sili yo! Kasi kyeka obokye okoye o sima ya nga, sikoyi na iyingola simbi ya bikoto be."»

²⁶ «Bebibana ba ibota sa Abalayama na baalote Nwaphongo, maphact ma ibika mama, bamatoma pho ya banga. ²⁷ Pho bato ba Yelusaleme na bakonzi ba be, tebaiky moeba, na wamoyingya be, bakokyisa maphact mawact baimosi, matangye bee nact ya sabata iso. ²⁸ Na wabaka bee sazwa ewele ya imoyingya, bamba onga oka Pilata obokye amobome. ²⁹ Waunva bee ikokya maphact maso maakoma bee pho ye, bamba ya manya o ekulusu, baesi ya mokunda. ³⁰ Kasi Nwaphongo amba ya mokundola onte ya bawe. ³¹ Iyo owatactelekye nact nzikye bato bautaka ne Galileya pho ya ikyende o Yelusaleme. Unwanwa eye, bee bali manzoka me oka bato. ³² Na banga, toeyimole Simo Elaa eye: Mbunu eyaikyelaka bee baango ba banga, ³³ Nwaphongo aekokye esact pho ya banga, bana ba be, wakundola yo Yesu, bo wakoma bee o zembo sa ibale obokye:

Oli nwana wa nga,
inga, lact, naeboti.

³⁴ Omokundosi Nwaphongo onte ya bawe, etakule phact,

eli nde bo wawact yo, obokye:

"Namoepe mbolo isantu ya Davidi,
maphact ma phele."

³⁵ Yango mena, kakule wact o elele eyact yokye:

"Otole moto mosantu wa we obokye aphact o ilita."

³⁶ Pho Davidi, wakyelela yo ibota se o imbele se, na nwango nwa Nwaphongo, amba wa. Bamba ya mokunda phenephe na baango, ne aphact. ³⁷ Kasi yo owakundola Nwaphongo onte ya bawe, taika phact.

³⁸ Bande, oebe obokye eli pho ye simo ya ilimbisa masumu yeesi, na ibutwa bato ba bosembo phate pha ikaka zwa bee na Mobeko nwa Mose, ³⁹ na nzela ye, moanosi muso abuto moto wa bosembo. ⁴⁰ Omibanza, obokye maphact mawact baimosi mango sa eyelela:

⁴¹ "Kyeka, bee basemosi,

okamwe, olemo!

Pho, bo tabaa bee na bomact, namokyela etoma
yact,

obokye bo baeyimosi yango
otoeyanole!"»

⁴² Wa itact, bamba ya bacte Polo na Balaba na boikye obokye bakule ya baawact pho ya lowact me mact nwa sabata nwa sima. ⁴³ Wanyangwa bato baso baanganaka, Bayuda baikye na bato basuu baakumole Nwaphongo, bamba ya benga Polo na Balaba. Babalenzaka obokye baphile bophelelu ngolu ya Nwaphongo.

Polo na Balaba bakye oka bato bate bali Bayuda

⁴⁴ Wakoma sabata, phenephe mokyisi mobimba nwamba yaangana pho ya iyoka maphact ma Nkolo. ⁴⁵ Wa wene Bayuda moluku nwa bato, baesi ya tnda na zuwa, abuto iikyela maphact ma Polo ziko, bamotole.

⁴⁶ Polo na Balaba, na mwiya, bamba babuyisela bekye: «Ebakyi obokye maphact ma Nwaphongo bata mateya bee phanza. Kasi pho bee omale, tokoyi na bomact pha bobele. Yango mena tokye oka bato bate bali Bayuda.

⁴⁷ Pho Nkolo awact na banga babona:

"Naekyesi ndokolo tala ya
na mabota pho ya ikye na
Simo yanga nact
o mbomela ya mokyisi!"»

⁴⁸ Waoka baate bali Bayuda baabona, na nkyisa, babuto ikumbela maphact ma Nkolo, emba baso baact mact pho ya bomact pha bobele bamba butwa baanosi.

⁴⁹ Maphact ma Nkolo mamba ya nyangwa o mokyisi munsact. ⁵⁰ Kasi Bayuda bamba ya losa babasi ba kaa bakumole Nwaphongo na onte ya bankumu ba mokyisi, balukaka inyact Polo na Balaba, emba bamba ya bawiinya o manyete ma be. ⁵¹ Kasi be, bamba ya lasa mobulubutu nwa makolo ma be, bamba yakye o Ikoniumu. ⁵² Kasi baekosi batondaka na nkyisa na na Bolact Bosantu.

Polo na Balaba o Ikoniumu

14 O Ikoniumu, wakula lekana nde bomact. Polo na Balaba bamba ya kye nyact o ingambi sa Bayuda sa makyita. Bamba ya wact na ndengye yact obokye Bayuda na Baela baikye babutwaka baanosi. ² Kasi Bayuda bayact bate baikaka anola, bamba losa bapakanano obokye babe na maumunya mabe pho ya bebi.

³ Na bo bomact, bakyelaka nact nzikye o Ikoniumu. Babaka bawact nde pwapwa pho ya Nkolo na pho ya maphact ma ngolu ye. Abaphekye mwiya nwa ikyela na mabokact ma bee bilembetele na bilekyesako. ⁴ Moluku nwa bato ba mokyisi nwamba kabana. Bana babaka mbale na Bayuda, bayact mbale na batoma.

⁵ Bapakanano na Bayuda na bakonzi ba bee bamba kana inyact na iboma batoma na mabanga.

⁶ Waawene bee babona, bamba ya lota mbale ya nkyisi ya Likaoni, Listre na Derbe, na o nkyisi ili phenephe na yango. ⁷ Omact, babuto nde iimola Simo Elaa.

Polo na 'Balaba o Listre

⁸ O Listre, moto mɔɔmɔ munene abaka omɔ, taikaka ba kateme. Makolo me manyiba uta o ibu sa nyango, taikaka na ba katambule. ⁹ Amba oka Polo kawɔ. Polo amba ya molembetela, aesi ya wene obokye ali na ianola phɔ ya ibika, ¹⁰ Amba ya wɔ na bokusi yokye: «Teme na makolo ma we!» Emba amba ya ngbengɔ, abuto itambula.

¹¹ Waayawene moluku nwa bato lowɔ lokyesi Polo, bamba ya anwana na munɔkɔ nwa be, bekye: «Ba Nwaphongo bamibuye bato, bauti o ikolo, baesi oka banga!» ¹² Babangaka Balaba «Zeyusu», emba Polo «Ermesi», phɔ ya baka yo owa kpaka maloba. ¹³ Nganga wa Nwaphongo Zeyusu o nze ya ibala, amba yaa na balo ba mangombe na biboko ba bokonzi o nzibo ya inyɔɔ o mokyisi. Yo na moluku nwa bato bamba okana obokye babakabele ikabo.

¹⁴ Waaoka batoma Balaba na Polo lowɔ me, bamba kakola bitobu ba be, bamba ya ngbengɔ bili moluku nwa bato na iyanwana ¹⁵ bekye: «Bato, phɔ ya'ye kokyele maphɔɔ mamana? Na banga toli nde bato boli be! Simo Elaa ekyeyimole banga, eli nde obokye ole maphɔɔ maabe obutwele Nwaphongo oli na bomɔɔ, owakyela ikolo na munse, ebale eenene na isɔ ili omɔ. ¹⁶ Wa phanza, alekye mabota masɔ mabengye manzela ma be mampenza. ¹⁷ Nzuka amiweninyaka na maphɔɔ malaa maakyele yo mama. Kasi taika le ibaweninya maphɔɔ malaa, phɔ kabatomele uta o ikolo mambula na bipha bilaa, kabatonza na ntoma katonza na mandondo ma be na nkyisa.» ¹⁸ Maphɔɔ me temakokaka izibisa moluku nwa bato izele, phɔ ya obokye be sabaambisa mambeka.

¹⁹ Bobele, o Antioshe na o Ikoniumu, wamba ya tɔkɔ Bayuda baya losa moluku na bato. Baesi ya ma Polo mabanga, bamba ya tɔkɔ ne o imbale ya mokyisi, baumunyaka obokye awe. ²⁰ Kasi, wangana baekosi wali yo, amba ya nwa bobele amba ya nyɔɔ o mokyisi. Bo yana, yo na Balaba bamba ya kye o Derbe.

Polo na Balaba babuto o Antioshe ya Siri

²¹ Sima ya iyimola Simo Elaa o mokyisi me na izwa baekosi baikye omɔ, bamba kula ya kyende o Listre, o Ikoniumu na o Antioshe. ²² Bakyekye kuya mandondo ma baekosi na ibalenza obokye balendendale o ianola, bekye: «Tosengyesi ilekana na minyɔkɔ miikye, phɔ ya inyɔɔ o Bokonzi pha Nwaphongo.» ²³ O ingomba sɔɔɔ na sɔɔɔ, babaalekye bankumu, bamba bɔnde, bamba na miima ntoma phɔ ya ibaambya oka Nkolo owa anola be.

²⁴ Emba wakatisa be Pisidi, bamba ya kye o Pamfili. ²⁵ Wateya be maphɔɔ ma Nwaphongo o Perge, emba bamba ya kyende o Atali. ²⁶ Omɔ, bamba ya kpela o masuwa, babuto o Antioshe, wautaka be, elele eya bambyaka be o ngɔɔ ya Nwaphongo phɔ ya etoma ekyeute be ikyela.

²⁷ Wakoma be, baesi ya angyinya Ingomba, bamba baimola masɔ makyela Nwaphongo na be, na ndengye eyaingolaka yo mozibo nwa ianola phɔ ya bapakano. ²⁸ Emba, bamba ya kɔkɔ omɔ be na baekosi.

Tɔkɔ o Antioshe phɔ ya lowɔ la ibele

15 Bobele, bato bayɔkɔ bamba uta o Yuda, be balukaka iteya be bi bobo: «Be boto mibesi bokowɔ mobeko nwa Mose, be tokokyi ibika.» ² Tɔkɔ yamba tɔkɔ, emba miko makusi mamba ba onte ya Polo na Balaba na bato me. Bamba ya sukya obokye Polo, Balaba na bato basu bakye o Yelusaleme, bakye zwana na batoma na bakumu phɔ ya tɔkɔ me. Tebaika banolela, baesi ya phalatana na na bokusi phɔ ya lowɔ me. Na bomɔ, baesi ya toma Polo, Balaba na bato bayɔkɔ ba Antioshe obokye bakyende o Yelusaleme oka batoma na bankumu, bawɔ lowɔ me.

³ Ingomba basungaka phɔ ya imbanga me. Bobele, baesi ya katisa Fenikisi na Samaliya, bakye mimola o waanola bato baatebali Bayuda Yesu. Simo me ya phekye nde be basɔ nkyisa na boikye. ⁴ Wakoma be o Yelusaleme, ingomba baakumbelaka, ebe na batoma na bakumu, baaimolaka isɔ yaakyelaka Nwaphongo na nzela ya be. ⁵ Baanosi baayɔkɔ ba mbale ya Bafalisayi, baesi ya teme, bekye: «Esengyesi obokye bobele baanosi baatebali Bayuda, babatome na bokusi ikokya mobeko nwa Mose.» ⁶ Batoma na bakumu baesi ya angana phɔ ya ekola lowɔ me. ⁷ Baphalatanaka na boikye. Sima, Petelo aesi ya teme, yokye: «Bande, koebe obokye Nwaphongo anzɔɔ onte ya be obokye naimole Simo Elaa oka bato baatebali Bayuda, phɔ ba okye, baanole. ⁸ Nwaphongo, okoebe mandondo ma bato, abaphe Bolɔɔ Bosantu bo nwaalophe yo, phɔ ya iteya obokye baanosi. ⁹ Taika lokyesinya na nwana bokyi bobo na be, Nwaphongo akunyola mandondo ma be phɔ bamoanola. ¹⁰ Kasi kolukye itoma baanosi inyanya ephesi ewaa, na bankɔkɔ ba banga, na banga toloiki koka ienyanya. Komekye Nwaphongo babona phɔ ya'ye? ¹¹ Kasi na ngɔɔ ya Nkolo Yesu, banga toanole obokye tobiki ndengye kɔkɔ na be.»

¹² Bato basɔ baesi ya ikala bose, baokyemele Balaba na Polo babaimole bilekyesako na bilembetele bisɔ bi-akyelaka Nwaphongo na nzela ye o nte ya bato baatebali Bayuda. ¹³ Waunva iwɔ, Zake ne aesi ya wɔ, yokye: «Bande, inzokyemele! ¹⁴ Simo aimosi bo watataka Nwaphongo ikana obokye onte ya bato baatebali Bayuda aɔkɔ ibota sɔɔɔ siili se. ¹⁵ Maphɔɔ maawɔ baimosi makoka na lowɔ me, phɔ totangye o buku pha Nwaphongo bobo:

¹⁶ Nkolo kawɔ bobo:

“Sima ya maphɔɔ mamana namokula ya, Namotonga na ingambi sa Davidi saabukwaka, nasi- inola, naasiteye,

¹⁷ Emba bato bayɔkɔ basɔ bamoluka Nkolo, ebe na mabota masɔ mabanga nga obokye mabe ma nga. Eye booko wɔ Nkolo.

¹⁸ Aebinyaka maphɔɔ me mamana uta kalakala.”

¹⁹ Zake akuli Ƶ, yokye: Yango mena, nawene obokye tolokoki ibaphe motema bolosi oka baatebali Bayuda, baanole Nwaphongo. ²⁰ Kasi tobakomele mokanda obokye toongye na be, sa zaa nsoti ikiyamba bée oka manzambe ma bikyeko, sa kyela bondumba, sa zaa manyama maawe na malongo o motema, sa zaa na malongo. ²¹ Pho ƵƵƵƵ wa kalakala, bato bateya mobeko nwa Mose o mokyisi ƵƵƵƵ na ƵƵƵƵ, bamotangye na o mangambi ma makyita ma Bayuda nkolo iso ya Sabata.»

Mokanda mootomi bée oka baanosi baatebali Bayuda

²² Bobele, batoma, bakumu, na ingomba sisu baesi ya kana obokye baso bato onte ya be, babatome o Antioshe bée na Polo na Balaba. Baesi ya ƵƵ Yuda okobangye bée Balasabas, na Silasi, baso babale babaka bato ba kaa onte ya bande na be. ²³ Baphisaka mokanda moow bobo: «Bande na bée, batoma na bankumu, babeya bande na be, baatebali Bayuda, baazale o nkyisi iye: Antioshe, Siri na Silisi. ²⁴ Tooka obokye bana bato, bawaa baatebaika banga phe nzela, bauta oni, baya bi omoo, baebunzinya na maphoo maaw be, bakyetitisa mandondo ma bée. ²⁵ Yango mena, tokani banga baso obokye toso bato emba toetomele be. Bamoyaa molongo na bebi na banga, Balaba na Polo. ²⁶ Baambya bomoo pha bée pho ya etoma ya Nkolo wa banga Yesu Klisto. ²⁷ Toetomesi Yuda na Silasi baamoeyimola, bée mampenza, maphoo maakomi banga mamana. ²⁸ Pho, na banga na Bolobo Bosantu, tokani obokye tolokoki iephisaphesi esuu, kasi maphoo masengyesi bée ikiyila mango mama: ²⁹ Sa zaa nsoti ikiyamba bée oka manzambe ma bikyeko, sa zaa malongo, sa zaa manyama maawe na malongo o motema, sa kyela bondumba. Bo omimanye mi maphoo maso mamana, kokyele bolaa. Oikalaka na bolaa.»

³⁰ Emba bato me baatomaka be, bamba ya kyende, baky koma o Antioshe. Baesi ya angyinya baanosi baso, babaphe mokanda me. ³¹ Baesi ya tanga mokanda me, bato baso batondaka na nkyisa pho ya maphoo maabalanzaka na bée o mokanda me. ³² Yuda na Silasi, bée mampenza babaka baimosi, balenzaka bebi, babakuyaka na maphoo maikye maawoko be. ³³ Bakutaka koo na be. Waakoma bée wa ibutwa, bebi baesi ya kye baika, bée o kyekye na bolaa. Bamba ya butwa oka baabatomaka. [³⁴ Kasi Silasi akanaka obokye kaikale omoo.]

³⁵ Bobele Polo na Balaba bamba ya ikala o Antioshe. Na bato bayoko baikye, bée baso babaka bateya, baimole Simo Elaa ya Nkolo.

Polo na Balaba bakabwa

³⁶ Sima ya bana nkolo, Polo aesi ya ƵƵ na Balaba, yokye: «Tobutwe, tokye kyeka bande na banga o nkyisi iso yaimolaka banga Simo ya Nkolo, tokyekye ndengye eli be.» ³⁷ Balaba abaka na phowa ikiyende na Yoane, ookobangye bée Malako. ³⁸ Kasi Polo taikaka zinga

obokye akyende be, pho abaikaka o mokyisi na nkombo Pamfili, takulaka bakamba o etoma ya be. ³⁹ Baokaka na bokusi onte ya be, bamba ya kabana. Balaba akpe Malako, abaa o masuwa, akye o Shipre. ⁴⁰ Polo aesi Silasi, waunva baanosi ibaamba o maboko ma Nwaphongo obokye ababanza na ngolu ye, bamba ya kyende. ⁴¹ Bamba ya katisa Siri na Silisi, balenzaka mangomba obokye baikale na ianola.

Timote atambusi na Polo na Silasi nzela yoo

16 Polo aesi ya koma o Derbe, na o Listre. Moanosi ƵƵƵƵ abaka omoo, nkombo ye Timote, nyango Moyuda, owabutwa Moklisto, kasi ango Moela. ² Bande babaka bazale o Listre na o Ikoniumu, babaka bawo obokye ali moto molaa. ³ Polo abaka na phowa obokye Timote atambulakye ne molongo. Aesi ya mokpa, bamobesi pho Bayuda, baabaka o nkyisi me, bée baso baebaka obokye ango ali Moela. ⁴ O nkyisi iso, yaabaka yo kalekane, baimolaka baanosi mibeko miakpa batoma na bakumu ba Yelusaleme. Baongaka na obokye bakokya mibeko me. ⁵ Mangomba mabutwaka na ianola sikusi, motiya nwa bato nwabaka mobakisame nkolo iso.

Polo aliti ndoto o mokyisi na nkombo Troas

⁶ Bolobo Bosantu abakatelaka obokye sa imola Simo ya Nwaphongo o nkyisi ya Azi. Yango mena aesi ya katisa o nkyisi iye: Friji na Galati. ⁷ Wakomaka phenephe na Misi, alukaka ikiyende o Bitini. Kasi Bolobo pha Yesu tephawaikaka babenisa ikiyende omoo. ⁸ Bobele, aesi ya katisa Misi, akye o ibongu siibangye bée Troas. ⁹ Wa mokolo, Polo aesi ya loto ndoto aweni moto ƵƵƵƵ wa Makedoniya atemi, kamobondole, yokye: «Lekana o Makedoniya, oya losunga!» ¹⁰ Sima ya ndoto me ya Polo, sa koo, banga toesi ya luka nzela ya ikiyende o Makedoniya, pho toebaka obokye Nwaphongo kalobangye ikye imola Simo Elaa oka bato ba mokyisi me.

O mokyisi na nkombo Filipi

¹¹ Tokpe masuwa o Troas, tokye o esanga na nkombo Samotras, bo yana toleka o Neapolis. ¹² Toesi ya mana omoo, tokye o Filipi, mokyisi munene nwa Makedoniya, nzwalaka Baloma. Tokyelaka nkolo nzikye o mokyisi me. ¹³ Mokolo nwa Sabata, toesi ya tokolo, toikiy mokyisi, tokye o mokukulu nwa ebale, toumunyaka obokye tomozwa elele ekyesambele Bayuda omoo. Toesi ya zala, toweni na babasi baanganaka wamoo. ¹⁴ ƵƵƵƵ na babasi me, nkombo ye Lidi, mokyisi nwe Tiyatire, abaka moungye wa bitobu bilaa ba mangola, abaka nwanwasi okosambele Nwaphongo. Waba banga towoo, abaka kalookye. Nkolo aesi ya ingola ndondo ye obokye aanole maphoo maawoko Polo. ¹⁵ Baesi ya mobatisa, ebe na ibota se. Bobele, alobangyi oka ye, yokye: «Bo koanole phele obokye nali moanosi wa Nkolo, yaka ya kye ba o ingambi sa nga. Alokandindisaka obokye toanole.»

O motema n̄wa ɓɓɓɓ o Filipi

¹⁶ Mokɓɓ mɓɓɓ waba banga tokyende o elele ya ibɓɓɓɓ, moombo mɓɓɓ n̄wa n̄wan̄wasi aesi ya vana na banga: Abaka na bolɓɓɓ bobɓɓ onte yɛ, phaba-ka bomotome imola maphɓɓ maamoya. Azwelaka bakolo bɛɛ baphalanga baikye mi etoma mɛ. ¹⁷ Aesi ya butwa ilobenga, banga na Polo. Abaka kan̄wane yokye: «Bato baba bali bato ba Nwaphongo owa ikolo, baeteya nzela eya ibika.» ¹⁸ Akyelaka babona nkɓɓɓ nzikye. Polo aesi ya wɛnɛ eempi, amba ya miekpinya, awɓ na bolɓɓɓ mɛ, yokye: «Na nkombo ya Yesu Klisto, nawɓ na wɛ obokye otɓɓɓ onte ye!» Mina wamɓ, bolɓɓɓ mɛ botɓɓɓ onte ya moombo mɛ. ¹⁹ Waawɛnɛ bakolo ba moombo mɛ obokye tebakoyi ikula zwa baphalanga na nzela yɛ, baesi ya akya Polo na Silasi, bakye na bɛɛ o elele eya zando oboo pha bakonzi. ²⁰ Wakoma bɛɛ oboo pha bananga mɛ, bekye: «Bato baba bali Bayuda. Baambya mobulu o mokyisi n̄wa banga. ²¹ Bateya bonkɓɓ bolokatele mobeko n̄wa banga obokye banga Baloma, tolokoyi iboanola na ibokyelela.» ²² Eboko ya bato mɛ baesi ya basonga n̄kɓɓ. Bananga ba Baloma baesi ya batomisa obokye bamanya Polo na Silasi bitobu, babawande phimbo. ²³ Waunva bɛɛ ibawanda phimbo na boikye, abavakyi o ɓɓɓɓ, bawɓ na moto ookokyengele obokye abakyengyele na bolaa. ²⁴ Mokyengyesi mɛ, waoka yo babona, aesi ya banyɓsa o etee ya ɓɓɓɓ eya motema, babanyɓɓekye makolo o motema n̄wa mabaya manɛnɛ. ²⁵ Wa molengyela, Polo na Silasi babaka babɓɓɓɓɓɓ, batube phɓ ya ikumbela Nwaphongo, bato baayɓɓɓ ba ɓɓɓɓɓ babaka babaokye. ²⁶ Ibalakana bobo, manyete mabuto inyingana na bokusi, manyingyinye na ɓɓɓɓɓ, bikomba bisɓɓ bizibɓ, nyɓɓɓɓ ya bato basɓɓ ba ɓɓɓɓɓ yilingo. ²⁷ Mokyengyesi aesi ya umwa, wawɛnɛ yo obokye bikoma ba ɓɓɓɓɓ biikasi pha, aesi ya pka mumphata nwe obokye kamibome, phɓ abuyaka obokye bato ba ɓɓɓɓɓ basɓɓ baloti. ²⁸ Kasi Polo aesi ya an̄wana na bokusi, yokye: «Sa mikyela low! Banga basɓɓ toli wawa!» ²⁹ Bobele, mokyengyesi aesi ya onga tala, anyɓsi izele o motema, katekyenɛɛ na sina inganga, aesi ya mivaka o makolo ma Polo na Silasi. ³⁰ Aesi ya batɓɓɓɓ o nze, yokye: «Batata, nakyele bo obokye nabikye?» ³¹ Bekye: «Anola Nkolo Yesu, wamobika, na wɛ, na ibota sa wɛ.» ³² Baesi ya moimola Simo ya Nkolo, yo na bato basɓɓ baabaka o ingambi sɛ. ³³ Na sina imbele mɛ sa mokɓɓ, mokyengyesi aesi ya bakpa oka yɛ, abakunyosi maphota ma bɛ. Bobele, baesi ya mobatisa yo na ibota sɛ sisɓ. ³⁴ Amba ya nyɓsa Polo na Silasi o ingambi sɛ, abaphe ntoma ya iza. Moto mɛ na ibota sɛ sisɓ batondaka na nkyisa phɓ baanolaka Nwaphongo. ³⁵ Wayɛ bunya, bananga ba Baloma baesi ya toma bato obokye bakye wɓ na mokyengyesi, batɓɓɓɓ bato babana. ³⁶ Mokyengyesi aesi ya imola Polo, yokye: «Bananga batomi bato iya imola obokye baetɓɓɓɓ. Uɓwan̄wa ye, emba tɓɓɓɓ, okyende na bolaa.» ³⁷ Kasi Polo aesi ya wɓ

na bato mɛ, yokye: «Balowanda phimbo o miyo ma bato basɓɓ, mɛna sa taa lotenela bolombe, banga toli bato ba Loma! Balovakyi o ɓɓɓɓɓ. Uɓwan̄wa ye, bakule luka ilotɓɓɓɓ mi ibombo? Pha! Baya lotɓɓɓɓ bɛɛ mampenza!»

³⁸ Bato baatomaka bɛɛ baesi ya kye imola maphɓɓ mɛ oka bananga ba Baloma. Bananga mɛ bailaka, waoka bɛɛ obokye Polo na Sila bali bato ba Loma. ³⁹ Emba bamba ya kye baonga bolimbisi, babatɓɓɓɓ o ɓɓɓɓɓ, bamba ya onga na bɛɛ obokye bamane o mokyisi mɛ. ⁴⁰ Watɓɓɓɓ Polo na Silasi o bolɓɓɓ, aesi ya kyende oka Lidi. Waunva bɛɛ ikyeka bande na bɛ, na ibalenza, bamba ya kyende.

Polo na Silasi o Tesaloniki

17 Baesi ya lekana o Afipolis na Apoloni, bakye koma o Tesaloniki waabaka ingambi sa makyita sa Bayuda. ² Polo, bo wamele yo, amba ya nyɓɓɓ o ingambi sa makyita sa Bayuda, awɓɓɓɓ na bɛɛ ba Sabata baato mi makomi ma Nwaphongo. ³ Abalimbolelaka makomi mɛ, abateyaka, yokye: «Esengyesi obokye Masiya awɛnɛ bolɓsi, awe, akundwe onte ya bawe.» Abawɓɓekye, yokye: «Yesu okoeyimole nga, eli yo Masiya.» ⁴ Bana onte ya bɛ, baesi ya anola babengyi na Polo na Silasi. Na moluku n̄wa Baela baabaka basambele Nwaphongo, na babasi baikye ba kaa. ⁵ Kasi Bayuda batondaka na zuwa. Baesi ya kpa bana nzobo baazwaka bɛɛ o nzela, bakye angyinya eboko ya bato. Bamba yaambya mobulu onte ya mokyisi. Baesi ya kyende o ingambi sa Yasona, ikye luka Polo na Silasi obokye bakye na bɛɛ o boo pha bato basɓɓ ba Tesaloniki. ⁶ Waba bɛɛ sa bazwa, baesi yaakya Yasona na bebi bayɓɓɓ, bakye na bɛɛ o boo pha bananga ba mokyisi, baanwanaka, bekye: «Bato baba babunzinye maumunya ma munse munsɓ, uɓwan̄wa ye baesi ya koma wawa! ⁷ Yasona ababuye oka ye! Bato mɛ basɓɓ batɓɓ mibeko ma Moangyesi Kaisala, awɓ obokye mokonzi mosuu ali, nkomo ye Yesu.» ⁸ Maphɓɓ mamana maesi ya phe bato basɓɓ na bananga ba mokyisi kɓɓ. ⁹ Yasona na bebi mɛ bayɓɓɓ baesi ya tukya baphalanga oka bananga ba mokyisi, bamba ya bale, bakye.

Polo na Silasi o Bere

¹⁰ Waamokɓɓɓɓ bande baesi ya toma Polo na Silasi o Bere. Waakoma bɛɛ omɓ, baesi ya kye nyɓɓɓ o ingambi sa makyita sa Bayuda. ¹¹ Bayuda mɛ babaka bato balaa ileka baa Tesaloniki. Baesi ya anola Simo ya Nwaphongo na motema molaa. Babaka baekole makomi nkɓɓɓ isɓ, obokye baebe maphɓɓ maabaka Polo kawɓ mali phele. ¹² Bato baikye onte ya bɛɛ bamba ya anola, onte ya Baela, bato baikye ba kaa, babasi na bampele, bamba ya anola mɛ. ¹³ Kasi waoka Bayuda ba Tesaloniki obokye Polo akye imola Simo ya Nwaphongo o Bere, bamba ya kyende omɓ, bakye losa moluku n̄wa bato na ibabunzinye maumunya. ¹⁴ Sakɓɓɓ, bande baesi ya loya Polo mopha n̄wa maa manɛnɛ, Silasi na Timote baikalaka o Bere.

¹⁵ Baakyekye na Polo, bamba kye moika נִכְחָה o Atene. Emba waya butwa בָּעֵ o Bere, Polo amba ya לִנְגָלְפוּ Silasi na Timote obokye bamobengye izele.

Polo o Atene

¹⁶ Waaba Polo kaziya Silasi na Timote o Atene, aokaka bolosi o ndondo ye na boikye iwene ndengye eyatonda mokyisi me na manzambe ma bikyeko. ¹⁷ Ateyaka o Ingambi sa makyita, yo na Bayuda, na ná bato baatebali Bayuda, baasamble Nwaphongo. Na o zando, ateyaka nkolo iso bato baavanaka ne wam. ¹⁸ Bateye ba Epikirie na ba Stoisie bawakakwe ne. Bana bekwe: «Nyaewo oyo kalukye waw bo?» Bayaka, waoka bée Polo kaimole Simo ya Yesu, na maphak ma ikundwa sa bawe, bekwe: «Kolo kaloimole manzambe masuu.» ¹⁹ Baesi ya mokpa, bakwe ne o bo pha bananga baangane o ngomba ya Aaropaje, bawo ne, bekwe: «Mateya me manyakune mateya we mali iye? Banga tozingye imaeba, ²⁰ pho matoo ma banga maokyi maphak ma inganga, tolukye eeba maphak me malukye iwaw bo.» ²¹ Na bom bato baso ba Atene, na babutu baya onte ya be, etoma ya bée yabutowa nde iwaw na iokaka maphak manyakune.

²² Polo aesi ya teme o ntante ya bananga, yokwe: «Be bato ba Atene, nawo na bée obokwe oli phele baakolo basambesi. ²³ Pho, wabe nga nalekane o mokyisi nwa be, naweni bikyeko biisamble be, naweni na mesa elele yowoye ekyeambya bée mandaa, bakoma o ikolo bobo: “Oka nzambe otoebane.” Iyo okosamble bée sa moeba, eli yo okoeyimole nga. ²⁴ Nwaphongo owakwe mokyisi na iso ili om, ali Nkolo ya ikolo na ya munse, taazale o batempelo, baatonga bato. ²⁵ Tasengyesi na obokwe bato bamophe ebe na ekpele iye, pho eli yo okophe bato baso bomw na mpema ná mbolo iso. ²⁶ Uta na moto mawakakwe, akwela mabota maso, obokwe bazale o munse muns. Abamekwela imbele sa elanga na sa mampela, na mandelo ma makyito maasengyesi bée izala. ²⁷ Akwela babona pho bato bamolukwe, na bo bazwe kamba pho ya imoluka, naa bakokyi imozwa. O solongo, Nwaphongo tali itakwe na banga baso.

²⁸ Pho “eli yo moto okolophe bomw, na bokusi pha ikwe mitambula. Toli o munse mumu nde pho ye.” Na bakombi ba bée baayakakwe, bekwe:

“Na banga, toli bana bée me.”

²⁹ Bo oli banga bana be, tolokoki umunya obokwe Nwaphongo akokaa na bikyeko ba itela, ebe ba ebuni ya motiya, ebe ba ibanga, mbolo yaakyelama na maunya ma moto. ³⁰ Nwaphongo taakule banga imbele saatesaikaka moeba bato. Kasi nwanwa eye kaimole bato baso, o bilele biso, obokwe babongole ntema ya be. ³¹ Pho ameka mokwakakakwe nwanwamotenela yo munse muns phakolo bolombe, na nzela ya moto owa somya yo. Ateya bato baso, bo wakundola yo moto me onte ya bawe obokwe eli phele.»

³² Waoka bée Polo kawo na ikundwa sa bawe, bana bamokwekyekwe, bayakakwe bekwe: «Tomokula eyoka kowow lowo lalona mokwakakwe mosuu.» ³³ Bobele, Polo aesi ya

mana onte ya be, akwe. ³⁴ Bana bamobengaka, bamba ya anola, onte ya be, yabaka Denisi, mawakakakwe na bananga baangane o ngomba ya Aeropaje, na nwanwasi mawakakakwe na nkombo Damaris, na bato basuu me.

Polo na Silasi o Koliti

18 Sima ya maphak mamana, Polo aesi ya mana o Atene, akwe o Koliti. ² Om, akwe vana na Moyuda mawakakakwe, nkombo ye Akilas, mokyisi nwe Pantis. Iyo na nwanwasi we, Prisi, auta o Itali, pho moangyesi Klode atomaka obokwe Bayuda baso bamane o Loma. Polo aesi ya kwe mibanza na be. ³ Bowabaka yo kakwele etoma ndengye yowoye na be, amba ya kwe zala oka, babuto ikwela etoma elele yowoye. Etoma ya bée yabaka ya ikwela ndalaku. ⁴ Nkolo iso ya Sabata, Polo abaka kateya Bayuda na Baela o ingambi sa makyita. Aluka obokwe baso baanole. ⁵ Wauta Silasi na Timote o Makedoniya, baesi, Polo amiambyaka imbele siso iimolaka Simo ya Nwaphongo. Ateyaka Bayuda obokwe Yesu ali Masiya. ⁶ Kasi Bayuda, tebaikaka moanola, bamotolaka. Bobele, aesi ya balasisa mobulubutu nwa bitobu be, yokwe: «Bo bée obungyi, tekuli ba lowo la nga, malongo ma bée mali o moto nwa be! Nwanwa ye, namokwendoka bato baatebali Bayuda.» ⁷ Aesi ya mana wamo, akwe oka moto mawakakakwe owabaka kasamble Nwaphongo, nkombo ye Tito Yusutu. Ingambi sa moto me sabaka phenephe na ingambi sa makyita. ⁸ Krispus, mokonzi nwa ingambi sa makyita, aesi ya anola Nkolo, yo na ibota se siso. Bakoliti baikwe baokaka Polo, baesi ya anola me, ababatise.

⁹ Waa mokwakakwe, Nkolo aesi ya wo na Polo o ndakakwe, yokwe: «Sa ila, saikala bose, wawo nde bowo, ¹⁰ pho, inga, nali na we elele yowoye. Moto etaeyakya obokwe aekwele bobele, pho bato baikwe o mokyisi mumu bali ba nga.» ¹¹ Polo akwelaka o Koliti mbula yowoye na makombe motoba iimola bato maloba ma Nwaphongo.

¹² Wa imbele sabaka Galion moangyesi wa nkyisi ya Akaye, Bayuda baesi ya wangwela Polo na bobele. Bakwe ne o boo pha bato baasambisa maphak. ¹³ Bekwe: «Moto oyo katomisa bato obokwe basamble Nwaphongo na ndengye etebenele mobeko.»

¹⁴ Waluka Polo obokwe kawo, Galion aesi ya wo na Bayuda, yokwe: «Bo ebakwi obokwe abomi moto, naa akyesi lowo wakakakwe loolekwi bobele, nde naanolakwi iphunda sa bée, oo Bayuda, ndeobakwi na elongyi. ¹⁵ Kasi wakakakwe ya bée oli yango nde pho ya ianola, pho ya ma nkombo na mibeko ma bée mampenza, mena ekyekwi bée! Nga sikokwi iba munanga i maphak ma ndengye mena!» ¹⁶ Amba ya bawinya o elele ekyeambe bée maphak. ¹⁷ Bobele, baso baesi ya akya Sositene, mokonzi nwa ingami sa makyita sa Bayuda, babuto imowanda o boo pha elele ekyeambe maphak. Kasi Galion akwekaka nde babona.

Polo abuto o Antioshe

¹⁸ Polo akulaka kɔkɔ o Koliti na boikye. Bobele, aikyi ika bebi, abaa o masuwa, akye o Siri, yo na Prisile na Akilas. Oboo pha iba o masuwa, amikololaka moto o Sasele, phɔ aunvaka nkɔɔ yaalakyelaka yo Nwaphongo. ¹⁹ Baesi ya koma o Efese, Polo aikaka Prisile na Akilas omɔ. Aesi ya kye nyɔɔ o ingambi sa makyita sa Bayuda, kaikye ziiko omɔ na Bayuda. ²⁰ Baongaka ne obokye akɔkɔ omɔ, kasi yo taikaka anola. ²¹ Aikyi baika, yokye: «Bo Nwaphongo azingyi, namokula ya oka be.» Aesi ya ba o masuwa o Efese, akye.

²² Wakoma yo o Sezare, aesi ya uta, akye o Yelusaleme phɔ ya ibeya bebi ba ingomba. Bobele, amba ya kyende o Antioshe. ²³ Akyelaka banaa nkɔɔ omɔ. Amba kula ya kyende, aakasi Galati na Friji, alenze ianola sa baekosi basɔ.

Apolo akye o Efese na o Koliti

²⁴ Moyuda mɔmɔmɔ, nkombo ye Apolo, mokyisi nwe Alegizandri, akomaka o Efese. Abaka moto mɔmɔmɔ wa yelaa ya iwɔɔ, aebaka makomi ma Nwaphongo na bolaa. ²⁵ Aunva ekola phanza maphɔɔ ma nzela ya Nwaphongo, abaka na phowa ekusi, aimolaka, ateyaka nde maphɔɔ ma Yesu. Kasi yo, aebaka nde ibatisa saka Yoane. ²⁶ Aesi ya tata iwɔ pwapwa o ingambi sa makyita. Prisile na Akilas, wamooka be, baesi ya mokpa, bakye molimbolela nde maphɔɔ ma nzela ya Nwaphongo. ²⁷ Kasi waba Apolo na phowa ya ikyende o Akaye, bebi baesi ya molenza mi lowɔɔ me. Bakomi mokanda, bamotomesi baanosu ba mokyisi me obokye bamokumbele na bolaa. Waakoma yo omɔ, asungaka bato baanolaka na ngɔɔ ya Nwaphongo, ²⁸ phɔ, anyetekye phele Bayuda, o miyo ma bato basɔ, na maphɔɔ maabawɔlekye yo. Abateyaka o makomi ma Nwaphongo obokye Yesu ali Masiya.

Polo o Efese

19 Wataaka ba Apolo o Koliti, Polo amba ya lekana o nkyisi ya mambale, akye koma o Efese. Azwe baekosi baayɔkɔ omɔ. ² Aesi ya batuna, yokye: «Waanola Nwaphongo, wazwa Bolɔɔɔ Bosantu?» Bekye: «Banga toloika na oka bawɔ obokye Bolɔɔɔ Bosantu ali.» ³ Polo, yokye: «Emba wazwa ibatise si-waa?» Bekye: «Ibatise saaka Yoane.» ⁴ Polo, yokye: «Yoane abaka kabatise baanolaka ibongola mandondo ma be, ambaka wɔ na Bayuda, yokye: Baanole owamoya o sima ye, kyelukye iwɔ obokye Yesu.»

⁵ Waoka be be babona, baesi ya batisama na nkombo ya Nkolo Yesu. ⁶ Polo amba ya batandela mabɔkɔ, baesi ya zwa Bolɔɔɔ Bosantu, babuto iwɔ kɔkɔ nsuu, na imola Simo ya Nwaphongo. ⁷ Bato me babaka basɔ phenephe iko mbuka ibale.

⁸ Bobele, Polo amba ya kyende o ingambi sa makyita sa Bayuda, abaimolaka pwapwa Simo ya Nwaphongo. Balukaka obokye bato baamookye baanole maphɔɔ ma bokonzi pha Nwaphongo. Akyelaka bomɔ

makombe maato. ⁹ Kasi bayɔkɔ bakyelaka moto bokusi, tebaikaka baanola, batiyolaka nzela ya Nwaphongo oboo pha bato basɔ. Bobele, Polo aesi ya baika, akpe baekosi, akye na be, abateyaka nkɔɔ isɔ o Ingambi sa kalasi ya Tiranus. ¹⁰ Akɔkɔ omɔ mambula mabale, emba na bomɔ, bato basɔ baazalaka o Azi, Bayuda, na baatebali Bayuda, bamba ya oka Simo ya Nwaphongo.

Bana ba Sekewa

¹¹ Nwaphongo akyelaka bilekyesako ba ikamwa na nzela ya Polo. ¹² Yango mena, bato baayɔkɔ baphilelaka bato ba malɔsi, bitobu, na bitato baakumaka nzoto ya Polo. Malɔsi ma bato me mamananaka, na malɔɔ mabe matɔkɔkɔ o nte ya be. ¹³ Bana Bayuda baabaka bakye mitambula phɔ ya iwinya malɔɔ mabe onte ya bato ba malɔsi, babaka batangye na nkomo ya Nkolo Yesu phɔ ya itɔkɔ malɔɔ me. Babaka bawɔ, bekye:

«Na nkombo ya Yesu, okoteya Polo, nawɔ na be, malɔɔ mabe, obokye otɔkɔ!» ¹⁴ Bato baabaka bakyele babona, yabaka bana ba bampele sambo ba nganga munene, Moyuda, nkombo ye Sekewa.

¹⁵ Bolɔɔ bobe bobabuyise obokye: «Nga naebe Yesu, naebe na Polo, kasi be, oli banza?» ¹⁶ Bobele, moto owabaka na bolɔɔ bobe aesi ya mivaka mibe. Anwani na be, abalekaka na mwiya, baesi ya tɔkɔ o ibanda, baloti be basɔ malumbu, bazokyi na maphota. ¹⁷ Bato basɔ ba Efese, Bayuda na baatebali Bayuda, waoka lowɔ me bailaka, babutwaka ikpa nkombo ya Nkolo Yesu na kaa ikye. ¹⁸ Bato baikye babutwaka baanosu, bayakaka ya yaimola maphɔɔ maakyelaka be, ba-maimolaka o boo pha bato basɔ. ¹⁹ Onte ya bato baabaka na meete, baikye bayakaka na nkanda ya meete, baitumbaka o miyo ma bato basɔ. Watanga be nkanda me, motiya nwa ye njwakokanaka na baphalanga ba bibende nkoto mako matano (50.000). ²⁰ Na bomɔ, na mwiya nwa Nkolo, Simo Elaa yanyangwaka na boikye.

Tɔkɔ o Efese

²¹ Sima ya maphɔɔ mamana, Polo aesi ya kana ikatise Makedoniya na Akaye obokye akyende o Yelusaleme. Yokye: «Bo nakomi omɔ, esengyesi obokye nakome na o Loma.» ²² Atomaka bebi ne babale baamosungye o etoma, Timote na Eraste o Makedoniya, kasi yo akulaka kuta kɔkɔ o nkyisi ya Azi.

²³ Imbele me, tɔkɔ iikye yatɔkɔkɔ phɔ ya maphɔɔ ma nzela ya Nkolo. ²⁴ Motusi mɔmɔmɔ, nkombo ye Demetelius, abaka katule batempelo ba nzambe Artemis na ebende ya motiya. Azwaka baphalanga o etoma me, aphutaka na bolaa baakyele ne. ²⁵ Aesi ya aangana na ná bato basuu baakyele etoma bo ekyekyele yo. Yokye: «Bande, koebe obokye banga tobikye nde na etoma ekyekyele banga eye. ²⁶ Bo kowene, kombe na kula oka maphɔɔ maakyelaka Polo, yokye: Manzambe maakyelama na nse ya bato temali manzambe. Abongosi mau-munya ma bato baikye. Teli nde wawa na wawa o

Efese, kasi phenephe nde o nkyisi ya Azi iso. ²⁷ Lowo me nde locti etoma ya banga, nde lombi na kula buya tempelo ya nzambe munene owa nwanwasi, Artemis, ekpele pha, nzambe me okosambele bato ba Azi, na bato ba mokyisi munsu, nde takuli ba na kaa!» ²⁸ Waoka bato mapho mamana, batondaka na yu, baanwanaka bekye: «Ali nzambe munene, Artemis wa Baefese!»

²⁹ Mokyisi munsu moesi ya tonda na tuku, bato basu bawelane ikyende o elele ya maano. Baakyaka na bato ba Makedoniya babale baabaka batambule na Polo elele yonkyo o imbanga se, Gayusu na Aristarke. ³⁰ Polo aunvaka mituku o bo pha eboko ya bato, kasi baekosi bamokatelaka. ³¹ Bankumu baayaku ba nkyisi ya Azi, baali bikamba ba Polo, bamolunguku pho ya imobondobokye yo sa kyende o elele ya maano. ³² O elele eyaanganaka bato, tuku yaluku. Baná baanwane lowo lolo, baayaku baanwane na lowo losuu, baikye onte ya be tebaikaka eba na ntina eyaanganaka be. ³³ Bayuda Bamba ya lekyinya moto monku o bo pha eboko me na nkombo Alegizandre. Bato baayaku baabaka wamu bamoimolaka mapho maalekanaka. Bobele, Alegzandre aesi ya tomba eboko o ikolo, alukaka iyambelela Bayuda. ³⁴ Waeba be nde obokye ali Moyuda, baesi ya anwana, be basu mbala yonkyo, bekye: «Artemis wa Bafese! Ali nzambe munene!» Baanwanaka babona phenephe mangonga mafale.

³⁵ Emba nkumu monku wa mokyisi me, amba ya zibisa eboko ya bato, yokye: «Be Baefese, bato basu baebe obokye mokyisi nwa Baefese babanza tempelo ya omunene, Artemis, na ekyeko ye eyauta o ikolo ya kaa o se. ³⁶ Moto takoyi ika ziiko na lowo me. Na bomu, uya mu, oumunya o bo pha ikyela lowo. ³⁷ Oesi na bato baba wawa, kasi tebaikyitu tempelo ya banga, tebaikyitu tola na nzambe ya banga. ³⁸ Bo Demetelius na bato bali na lowo na moto monku, elele ekyeambe nwanambo eli, na bananga bali, bakye songyela! ³⁹ Boli na lowo losuu la ituna, toolobongya waangane bato basu bo kowu mobeko. ⁴⁰ Mi mapho maleka lu, iikasi nwanambo bokyibobo, balosongyele obokye totombi. Na bomu, otolobe na ná elongyi yonkyo ya imola bato ntina ya angana sisi.» ⁴¹ Waunva yo iwo babona, aesi ya buya bato, bakye mibutwa oka be.

Polo o Makedoniya na o Gresu.

20 Waunva tuku, Polo amba yaangyinya baanosi, abalenze, sima aesi ya baika, akye o Makedoniya. ² Alekanaka o nkyisi me, kakye milenza baanosi na mateya maiky. Bobele, aesi ya kyende o Gresu. ³ Akyelaka omu makombe maato. Aunvaka baa o masuwa pho akyende o Siri. Waoka yo obokye omu Bayuda bamowangyele, bobele, aesi ya kana ibutwa o nzela ya Makedoniya. ⁴ Bato bakye moika baba: Sopatele, nwanwa wa Pirus, mokyisi nwe Bere, Aristarke na Sekundus, bato ba Tesaloniki, Galion moto wa Derbe, Timote, Tishike na Trofime, bato ba Azi. ⁵ Moluku me

bakye o bo, bakye loziya o Troas. ⁶ Banga, sima ya eyenga ya umunya ituku sa Bayisalaete o Ezipito, toesi ya baa o masuwa o Filipi. Sima ya nku itano, tokye bazwa o Troas, tokyelaka omu nku sambo.

Polo akuli kye o Troas

⁷ Moku nwanambo, wa nku, toanganaka pho ya izaa, Polo awonku na baekosi. Waaba obokye bamokyende boyana, aesi ya teya nku waa molengyela. ⁸ Batala babaka baikye o ingambi saanganaka banga o ikolo. ⁹ Munzenga monku, nkombonye Etikos, azalaka o fenetele. Imbele saabaka Polo kateya nde boteye, yo azwaka ebuu na bokusi, mi ena ebu, aesi ya uta o etaze eya iyato, akaa nku o se. Bamba ya motomba, awelaki. ¹⁰ Kasi Polo aesi ya uta, amiinye ooli munzenga me, amokpe o maku me, yokye: «Be sa lota, taiky wa. Ali mumu!» ¹¹ Bobele, akuli baa, ateni mapa, azee. Akulaka teya bobele nku wa mumengu. Waunva yo, amba ya kyende. ¹² Babutwaka na munzenga me, abiky na ná nzoto nkusi, bo waaka yo. Lowo me labuyaka bato basu na nkyisa boiky.

Polo akye o Milete

¹³ Banga tokye o bo obokye tobaa o masuwa maakye na banga o Asos, mokyisi nwanambo Polo obokye tomokpesa o masuwa, pho yo mampenza azingaka itambula nzela me na makolo. ¹⁴ Wakye lozwa yo o Asos, tomokpese o masuwa, tokye banga basu o Mitilene. ¹⁵ Toesi ya mana wamu, boyana tokye seme, tokyekane na esanga ya Kio. Moku nwanambo, toesi ya katisa o esanga ya Samos, sima ya muku mamuna, tomba ya kye sema o Milete. ¹⁶ Polo taikaka zinga iseme o Efese, pho ya obokye yo sa ngombonyo nkyisi ya Azi. Abaka kawelane obokye, bo walongoba, bakome o Yelusaleme o eyenga ya Pantekote.

Polo awu na bankumu ba Efese

¹⁷ Waseme masuwa o Milete, Polo aesi ya luku bakumu ba Efese obokye baya vana ne omu. ¹⁸ Waya koma be waali yo, yokye: «Be koebe mobesi nwanambo, nku iso yaabaka nga na wawa tata nku muku nwanambo bakomaka nga o Azi. ¹⁹ Nakyelaki Nkolo na imiuya sisi, na mbembe o matama nawenkye na mpasi pho ya mapho maabaka Bayuda banvangele. ²⁰ Bo, koebe obokye siky eziela mapho maakoyi iesunga, naeyimosi masu, naeteye ebe o bo pha bato basu, ebe o mangambi ma be. ²¹ Naimosi Bayuda na baatebali Bayuda obokye babongole mandondo ma be, babutwe bato ba Nwanwango, baanole Nkolo wa banga, Yesu. ²² Kyeka, nwanwango eye, nkyende o Yelusaleme, o kontome Bolu Bosantu, siebe mapho mamunzelela omu. ²³ Naebe nde obokye o mokyisi na mokyisi mooky nga, Bolu Bosantu kanzimole nde phanza obokye nku na minyuku kyinziya. ²⁴ Kasi pho ya nga, nawene obokye bomu pha nga teboli na ntina, phowa ya nga eli obokye nakomya imbanga sa nga o

suka, naunve etoma empe Nkolo Yesu, Imola Simo Elaa eya ngolu ya Nwaphongo.»

²⁵ «Nalekanaka onte ya baso ikye mimola bokonzi pha Nwaphongo. Kasi unwanwa ye, naebe obokye nchona na bée etaakule nvene. ²⁶ Yango mena, naewale lala obokye: 'Bo mchona na bée abungyi nzela ya Nwaphongo, tekuli ba lowa la nga, ²⁷ pho sikyi ezita, naeyimosi maphoko maso maabongya Nwaphongo. ²⁸ Nde komibanza bée mampenza, nde kobanza na baanosu baso. 'Bosantu aekyesi ndokolo bakosi ba mampate. Okambakye ingomba sa Nwaphongo saaikola yo na malongo ma Somi ye mampenza. ²⁹ Naebe, ngakye: O sima ya nga, bo nakye, bato baali ndokolo mangoko maa vale, bamoya onte ya bée, bamunyangola mampate. ³⁰ Ebe na onte ya bée, bato bayoko bamobutwa iwo maphoko maa bole, obokye baanosu babangye. ³¹ Yango mena nde komibanza, umunyaka obokye mambula maato, na moo na moko, na ná mbembe o matama, sikakye le iyolela mchona na mchona na bée.»

³² «Unwanwa eye, naeyikye o maboko ma Nwaphongo. Simo ye ya ngolu yamoebanza. Eli na ikokyi sa iyelena, na sa iephe ilaka saabomba yo pho ya bato baso. ³³ Sikyi mengyela, ebe baphalanga, ebe itela, ebe bitobu ba moto. ³⁴ Koebe bée mampenza obokye nakyelaki etoma na maboko ma nga mpenza, pho ya izwa isengyesi na nga na yaka bebi na nga. ³⁵ O maphoko maso mamana, mena naete ye obokye osengyesi ikyela etoma, pho osungakye bato baakaya. Toumunya maphoko maawoko Nkolo Yesu yo mpenza, obokye: "Nkyisa ya iphe, ilekyi nkyisa ya izwa!"»

³⁶ Waunva Polo iwo babona, amba ya kusama na mabongko, yo na be, babondesi. ³⁷ Bée baso babutwaka ilela, baakyinyaka na Polo pho ya imophe mboko eya suka. ³⁸ Babaka na ngongko boikye, pho Polo awoko na be, yokye: Etebakule mowene. 'Bobele, bamba ya kye moika nchona o masuwa.

Ikyende sa Polo o Yelusaleme

21 Waamana banga oka be, tokuli ya kpela o masuwa. Toesi ya kyende bobele nchona o Kos. 'Bo yana, toesi ya kye koma o esanga ya Rode, tomani omoko, tokye o Patara. ² Tozwaka omoko masuwa maakyende o Fenisi. Toesi ya baa o masuwa me, tokye. ³ Toesi ya koma phenephe na esanga ya Shipre, toesi ya mana o esanga pho ya ikyende mopho nwa Siri emba tomba kye abwa o Tir, pho masuwa mabaka na mbolo ya iyabola omoko. ⁴ Toesi ya kyela omoko nkoko samboko pho tozwaka baanosu, na nwiya nwa 'Bosantu, bamba ya woko na Polo obokye yo sakyende o Yelusaleme. ⁵ Wakokya banga nkoko ya iba na be, tomba kula ya banga imbanga sa banga. Waba banga to-tambule, bato baso bamba ya kye loika o ebonga, na babasi na bana. O ebonga, tomba ya kusama na mabongko o mokululu nwa maa maanene, tomba ya bondele. ⁶ Bobele, tomba ya kabwana. 'Banga tomba ya baa o masuwa, emba bée bamba ya butwa oka be. ⁷ Kasi pho ya banga, wa uta banga o Tir, wakatisa ban-

ga, tomba ya koma o Ptolemais, emba waaunva banga ibeya bebi, tomba ya kyela na bée moko mchona mchona.

⁸ 'Bo yana, toesi ya lekana, tokye koma o Sezare. Omoko, tokye uta o ingambi sa moteye wa Simo Elaa, nkomboko ye Filipe, mchona na bateye, emba tomba zala oka ye. ⁹ Abaka na bana ba babasi bane, bali sa taa eba bampele, babaka baimole maphoko maute oka Nwaphongo. ¹⁰ Wakyela banga nkoko nzikye omoko, yamba ya moimosi mchona wa Yuda na nkomboko Agabusu. ¹¹ Waya lokyeka yo, amba ya kpa nkamba ya Polo, amba ya mikanga na yango na maboko na makolo yokye: «Kyeka bokoko 'Bosantu. Mokolo nwa mokaba mumu, kyeka bo waamokanga bakonzi ba 'Bayuda o Yelusaleme na mokaba o maboko na o makolo, emba bamba moambya oka baate bali 'Bayuda.» ¹² Waoka banga babona, banga na bebi ba mokyisi, tomba ya mchoko Polo obokye yo sakula kyende o Yelusaleme. ¹³ 'Bobele yo, amba lobuyisa yokye: «Bée kolele pho ya intena mabale pho ya'ye? Nga nali phenephe, teli de pho ya inkanga kasi na pho ya iwa o Yelusaleme pho ya nkomboko ya Nkolo Yesu.» ¹⁴ Waba yo saanola, toloomba kula mokandindisa. Tomba woko nde obokye: «Mokano nwa Nkolo mokyelame!»

¹⁵ O sima ya nkoko me, waunva banga imibongya, tomba yakyende o Yelusaleme. ¹⁶ 'Baekosi baayoko ba Sezare bakye loika, bamba kye lolasa o ingambi sa Manasoko moto wa Shipre, moekosi wa kalakala.

Polo na Zake bazwa o Yelusaleme

¹⁷ Waakoma banga o Yelusaleme, bebi bamba ya lokumbela na nkyisa. ¹⁸ 'Bo yana, Polo aesi ya kye na banga oka Zake. 'Bankumu ba ingomba baso baanganaka omoko. ¹⁹ Polo aesi ya babeya, abaimosi lowo nkoko na nkoko o maphoko maso mabakyelelaka Nwaphongo o etoma ye onte ya bato batebali 'Bayuda. ²⁰ Waoka bankumu maphoko me, bamba kumola Nwaphongo. Emba bamba ya woko na Polo, bekye: «Nwebi, oweni 'Bayuda nkoto na nkoto, babuto baanosu, baso babangye mibeko na bolaa. ²¹ 'Babaimolaka obokye iwe koteya 'Bayuda baso baali onte ya mabota mayoko obokye bale mibeko nwa Mose, kowo na obokye bée sabele bana ba be, bée sabenga mibeko. ²² Tokyele bo? Tewali ziko, bato bamooka obokye okomi wawa. ²³ Na bomoko, kyela bo wamoewale banga. Toli wawa na bampele bane baakata seleka. ²⁴ Obakpe, omikunyole na bée elele yoko, ombe baphutela maphoko maso. 'Bakokyi imikolola moto, emba bato baso bamoeba obokye maphoko maokaka bée pho ya we, mali mabole, kasi obokye we kobangye na we bo okoongye Mibeko. ²⁵ Phoko ya bapakano babutwa baanosu, tobakomela mokanda phoko ya ibaimola bo wakana banga. Tokana obokye: 'Bée sa zaa manyama mabomesi bée bikyeko, bée sa zaa malongo, bée sa zaa manyama mawe na malongo o motema, bée sakyela bondumba.» ²⁶ Bobele, moko nwa sima, Polo amba yakpa bato me, aesi ya tata imikunyola yo na bée molongko, amba ya kyende o Tempelo phoko ya iumola

mokwaa bo imikunyola siumbo, amoya ambya ikabo pho ya mawana na mawana na be.

Baakye Polo o Tempelo

²⁷ Nkoko sambo ya imikunyola ya lukaka unva, waamowene Bayuda baautaka o Azi o Tempelo. Bamba ya losa moluku mosoko wa moakya be.

²⁸ Baanwanaka bekye: «Bato ba Isalayele, yaka ya lophe maboko! Omokyekye, moto okonwane na bato ba banga, na Mobeko na na elele eye na mateya makye yo miteya mboka esoko na oka bato basoko!» ²⁹ Pho bamowenekye phanza na Tolofime, moto wa Efeze, onte ya mokyisi, emba baumunyaka obokye Polo amunyaka onte ya Tempelo. ³⁰ Mokyisi mobimba gwamba ya tomboko, emba bato bamba yaa baikye. Bamba ba akya Polo, emba bamba motomboko o Tempelo, kokwa wakanga bee bikomba ba Tempelo izele.

³¹ Waba bee balukye imoboma, simo me esiyakoma oka mokonzi gwa batuluku nkoto ba Baloma obokye: Yelusaleme mobimba ali na mobulu. ³² Sakoko, baesi ya angiyinya batuluku na bakambi ba be, baesi ya tomisa moluku gwa bato obokye wamowene bee mokambi gwa batuluku na batuluku, bee ele iwanda Polo.

³³ Bobele, nkolo ya batuluku amba ya susana phenephe na Polo, amba ya tomisa obokye bamokangye na nyakoko ibale. Emba alukaka iyeba obokye ali nza na obokye akyesi ye. ³⁴ Kasi onte ya eboko me ya bato, baanwanaka moto na moto aba na ewole ye. Mokonzi gwa batuluku taikaka oka ekpele pho ya toko. Aesi ya ba toma obokye bakye na Polo o ingambi sa batuluku.

³⁵ Wakoma bee na Polo phenephe na ebaalele ya ingambi me, batuluku bamunyanyaka pho eboko ya bato batondaka na koko. ³⁶ Na bomoko, bato basoko bamobengaka, babaka baanwane, bekye: «Bamobome!»

Polo kaambe

³⁷ Imbele salukaka bee inyaka Polo o ingambi sa batuluku, aesi ya koka na mokonzi gwa batuluku, yokye: «Impe nzela, naewole kokwa lowoko?» Mokonzi gwa batuluku yokye: «Koebe iwoko munoko gwa Baela?» ³⁸ Emba iwe toli Moezipito owakyelaka toko mi nkoko iye wawa, emba amba loya babomi ba bato nkoto ine o bokye?» ³⁹ Polo, yokye: «Inga nali, Moyuda, mokyisi gwa nga Tarsis o Silisi, nakuli ba na gwana kokwa wa mokyisi gwa kaa. Naebondi, impe nzela, nawole bato.»

⁴⁰ Mokonzi gwa batuluku amba ya mophe nzela. Bobele, Polo aesi ya teme o ikolo sa ebalele ya ingambi me, azibise bato na eboko. Waikala bee bose, Polo amba ya koka na na munoko gwa Bayuda:

22 Bande na nga, na batata, okyemela iili na nga obokye naewole unwanwa eye. ² Waoka bee Polo kabawole na munoko gwa lombo bamba kula ikala phio. Polo yokye: ³ «Inga nali Moyuda, mokyisi gwa nga Tarsis o Silisi, kasi banzoko wawa o Yelusaleme, naekola maphoko masoko ma mibeko ma bankoko oka Gamaliele. Nabaka na nga moto wa phowa o maphoko

ma Nwaphongo, bo oli koka eye. ⁴ Nanyakoko bato baabaka babengye nzela ya Nkolo, baayoko bawaka. Naakyaka bampele na babasi, nabanyaka o kokwa. ⁵ Nkolo ya banganga na bakumu bakokyi eimola bo nawo koke. Bantomaka na nkanda pho ya bebi Bayuda ba Damaseke. Nakyekye akya baanosu baabaka omoko obokye nakye na bee o Yelusaleme, babaphe etumbu.»

Polo kaimole bo wamobanga Nwaphongo

⁶ «Nabaka natambule o nzela, waakoma nga phenephe na Damaseke, ibalakana bobo, phenephe na imbele sa bunya i moto, bongyengyekye bouti o ikolo, boesi ya nzinga. ⁷ Naesi ya kaa o se, namba ya oka gwesi kokwa mowoko na nga, obokye: «Saolo, Saolo, konyakoko pho ya'ye?» ⁸ Namba ya tuna ngakye: «Iwe nza, Nkolo?» Gwesi moesi ya buya obokye: «Inga Yesu moto wa Nazalet, okonyakoko we.» ⁹ Baabaka na nga elele kokwa, bawenekye bongyengyekye me, kasi tebaikaka oka gwesi gwa nyakoke. ¹⁰ Bobele, namba ya tuna ngakye: «Nkolo, nakyele bo?» Emba Nkolo amba ya mbuyisa yokye: «Inua, kyende o Damaseke, emba omoko, bamoeyimola na bolaa etoma eephe be.» ¹¹ Kasi pho bongyengyekye me pha ndandindisaka miyo, sakula wene, nde kokwa na babaka na nga ambampila mi eboko obokye nakome o Damaseke.»

¹² «Moto kokwa abaka omoko, nkombo ye Ananiya. Abaka moto kokwa mokumosi gwa mibeko ma banga. Bayuda basoko babaka omoko, babaka batate bomoto bolaa phe. ¹³ Bobele, amba yaa oli nga, amba ya koka na nga yokye: «Saolo, nwebi na nga, kula butwa iwene!» Emba nde mina wamoko, miyo ma nga mazibo, nakuli butwa iwene. ¹⁴ Amba koka na nga yokye: «Nwaphongo wa baango ba banga abangye obokye oebe phowa ye, owene Bosembo phe na iyoka gwesi nwe mampenza. ¹⁵ Pho osengyesi iba nzoka ye, o booko pha bato basoko. Wamoimola na masoko maweni na maokyi we. ¹⁶ Kombe kula makamaka pho ya'ye? Tokyende! Obatisame, emba obokye na nkombo ya Nkolo pho masumu ma we malibisame.»

¹⁷ «Waya butwa nga o Yelusaleme, kokwa kokwa nabaka o Tempelo, nabokye, namba ya koka kokwa. ¹⁸ Naesi ya wene Nkolo kawoko na nga yokye: «Izele, mana o Yelusaleme, sangokwa, pho etebaanole simo eyamobaimola we.» ¹⁹ Namba ya buya ngakye: «Nkolo, kasi bee nga baebe na bolaa obokye eli nga owabaka kakye o Mangambi ma makyita pho ya ivaka o kokwa na ibinda na phimbo bato baeyanole. ²⁰ Na wabomaka bee Etiyeni, nzoka ya we, na nga nabaka omoko, naanolelaka babomi me emba nabaphilelaka bitobu ba be.» ²¹ Kasi amba koka na nga yokye: «Kyende, amoetoma itakye ombale ya nkyisi ya bapakano!»

Polo na mokonzi gwa batuluku ba Loma

²² Bayuda baokaka Polo kawoko kokwa o maphoko ndengye mena, bamba ya lika nyangye bekye: «Bamanya moto ndengye eye o mokyisi! Takokyi iba na bomoko!» ²³ Baanwanaka, bamba manya minkoto ma

be, bavakye mobulubutu o ikolo. ²⁴ Mokonzi nwa batuluku aesi ya toma obokye banyɔsa Polo o ingambi sa batuluku, bamowande phimbo, bamobalimisa obokye awɔ bo kaebe ntina ekymooanwenele be. ²⁵ Kasi wamokanga bée na mokɔɔɔ obokye bamowande phimbo, Polo awɔ na mokambi wa batuluku owabaka wamɔ, yokye: «Moloma otoikiyi na bée sambisa, oli na makoyi ma imowanda phimbo?» ²⁶ Waoka mokambi babona, akye imola mokonzi nwa batuluku, yokye: «Wamokyela bo?» Moto me ali Moloma! ²⁷ Mokonzi nwa ba tuluku aesi ya kyende phenephe na Polo, bamotuni, yokye: «Inzimole, oli Moloma?» Polo aesi ya anola, yokye: «Eli bomɔ.» ²⁸ Mokonzi nwa batuluku yokye: «Inga naphuta baphalanga baikye obokye nabutwe Moloma.» Polo, yokye: «Kasi nga bambota Moloma.» ²⁹ Sa kɔkɔ, baalukaka imowanda phimbo obokye awɔ, aesi ya mana phenephe ne, mokonzi nwa batuluku, waeba yo obokye Polo ali Moloma, ailaka, phɔ amokangaka na minyɔɔɔ.

Polo obo pha ikyita sinene

³⁰ Mokonzi nwa batuluku alukaka obokye aebe solongo, lowɔ ye losongyele Bayuda Polo. Yango mena, boyana, bamba ya moingola nyɔɔɔ yaamokangaka na be, aesi ya toma bakolo ba banganga na bato ba ikyita sinene obokye baangane. Bobele, bamba ya kpa Polo, bamotyɛ obo pha be.

23 Polo aesi ya kyeka bato ba ikyita sinene, yokye: «Bande, nɔɔɔɔ eye, naikasi ikyelela Nwaphongo na ndondo yɔɔɔ.» ² Nkolo ya banganga, Ananiya, aesi ya tomisa bato baabaka phenephe na Polo obokye bamowande o munɔɔ. ³ Bobele, Polo aesi ya wɔ ne, yokye: «Yamoewanda nde Nwaphongo, ekuka eyainga bée mokobo nwa mpembe! Ozasi wawana obokye ontenele bolombe, bo kowɔ mobeko. Emba kokule ɔɔ mobeko, kotomisa bato obokye banvande.» ⁴ Baabaka phenephe na Polo, baesi ya wɔ ne, yokye: «Kotole nkolo ya banganga ba Nwaphongo!» ⁵ Polo, yokye: «Bande, sikakyi eba obokye ali nkolo ya banganga, phɔ naebe na bolaa obokye bakoma o buku pha Nwaphongo, “sa wɔle nkolo ya ibota sa we maphɔ maabel!”» ⁶ Polo aebaka obokye bato ba ikyita sinene babaka bana Basadukai, bayɔɔɔ Bafalisayi. Yango mena, anwanaka oboo pha bée, yokye: «Bande, nga nali Mofalisayi, nwanwa wa Bafalisayi. Okoanole nga obokye bawee bamokundwa, yango mena nasambe.» ⁷ Wawɔ yo babona, Bafalisayi na Basadukai baphalatanaka, bato baanganaka baesi ya mikabinya na biboko bibale. ⁸ Phɔ Basadukai bawɔ obokye bawee etebakule kundwa, nwanze tali, bolɔɔ tali, kasi Baphalisayi baanole obokye isɔ mina ili. ⁹ Bakulaka anwanwa na bokusi, bateye ba mibeko bayɔɔɔ bali na Bafalisayi, baesi ya temɛ, baphalatanaka na bokusi, bekye: «Banga toloikiyi mozwa na lowɔ lobe. Yamoba bolɔɔ, na nwanze awɔ ne!» ¹⁰ Bakuli phalatana na bokusi, mokonzi nwa batuluku ailaka obokye bamotena Polo bitee bitee. Yango mena, batomaka batuluku obokye baute o elele eyanga bato, bamanya Polo onte

ya bée na bokusi, bakye ne o ingambi sa btuluku. ¹¹ Wa mokɔɔ nwa sima, Nkolo amba ya miweninya na Polo, awɔ ne, yokye: «Oititala nde babona! Bo uti we iimola Simo ya nga wawa o Yelusaleme, esengyesi obokye okye na imola o Loma.»

Bawangye iboma Polo

¹² Boyana wa mumbengu, Bayuda bamba ya wanga, bakati seleka obokye bamokula zaa, bamokula nywa, elaa phanza babomi Polo. ¹³ Bayuda me baawangaka babaka bato leka mako mane. ¹⁴ Baesi ya kyende oka bakolo ba banganga na oka bankumu, bawɔ na be, bekye: «Banga tokati seleka obokye tomokula zaa elaa phanza tobomi Polo. ¹⁵ Emba unwanwa eye, bée okana na bato ba ikyita sinene, ongye na mokonzi nwa batuluku, obokye baye na Polo obo pha bée, ebe ndokolo oli na phowa ya ikula ɔlinya lowɔ le na bolaa. Banga mampenza, tumbo miwangya obokye tomobome mena yo sa taakoma wawa.» ¹⁶ Nwana wa lele wa nwanwa nyango na Polo owa nwanwasi, waoka yo ikɔɔ me, aesi ya kyende o ingambi sa batuluku, akye imola Polo maphɔ me. ¹⁷ Bobele, Polo aesi ya banga mɔɔɔ na bakambi ba batuluku, awɔ ne, yokye: «Kyende na munzenga oyo oka mokonzi nwa batuluku, ali na lowɔ la imoimola.» ¹⁸ Mokambi wa batuluku aesi ya mokpa, akye ne oka mokonzi nwa batuluku, yokye: «Polo, ambangyi, ambɔndi obokye naeyelele na munzenga oyo, ali na lowɔ la ewɔle.» ¹⁹ Mokonzi nwa batukuluu aesi ya kpa munzenga me meebɔɔ, akye ne bi mbale, yokye: «Lowɔ ye loolukye we inzimola?» ²⁰ Yokye: «Bayuda baoka obokye baongye na we okyende na Polo yana obo pha ikyita sinene, ebe ndokolo bali na phowa ya ikula ɔlinya lowɔ le na bolaa. ²¹ Kasi iwe, sa anola yaamowɔ be! Phɔ bato leka mako mane onte ya bée baamibomba obokye bamoakya. Bakata seleka obokye bamokula zaa, bamokula nywa elaa phanza bamobomi. Unwanwa ye bambo miwangya, baziya nde bowababuyisa we.» ²² Mokonzi me aesi ya wɔ na munzenga me obokye: We sa kye imola nɔɔɔ moto mɔɔɔ maphɔ maanzimosi we. Emba amba ya mobuya.

Batomi Polo oka Moangyesi Feliks

²³ Bobele, mokonzi nwa batuluku amba ya banga bakambi babale onte ya bakambi, yokye: «Angyinya batuluku mikama mibale, bato mako sambo baatambule na mampunda, na bato mikama mibale baaphile makongɔ, omibongya phɔ ya ikyende o Sezare wa ngonga ya ibuwa eya nkɔɔɔ. ²⁴ Bɔngya na mampunda ma inyanya Polo obokye omokomya na nzoto ndaa oka Moangyesi Feliks.» ²⁵ Akomaka mokanda yokye: ²⁶ «Inga Klode Lusias, nabeya, Moangyesi Feliks, moto wa kaa. ²⁷ Bayuda baakyaka moto oyo, balukaka imoboma, waoka nga obokye ali Moloma, naesi ya kye na batuluku ba nga, nakye mokandola. ²⁸ Nalukaka eeba na Bayuda bamosongyele na lowɔ ye, naesi ya kyende ne obo pha ikyita sinene. ²⁹ Nawenekye obokye

bamosongyele pho ya maphoko ma mobeko nwa bée mampenza, kasi taika kyela lowo koto lobe la obokye awe, naa bamunyasa o koto. ³⁰ Waoka nga obokye Bayuda bamowangyele na bobo, yango mena nae-tomesi yo izele, nawo na bato baamosongyele obokye baya mosongyele obo pha we.» ³¹ Batuluku baesi ya kyela bo waatomaka be, bakpe Polo, bakye ne mokoto me mamuna koto o Antipatris. ³² Boyana, batuluku, baakyekye na makolo, baesi ya butwa o ingambi sa be, baikiyi baabaka na mampunda, bakye na Polo. ³³ Wako-ma bée o Sezare, baakyekye na mampunda baesi ya phe Moangyesi mokanda, baikiyi Polo o se ye. ³⁴ Moangyesi amba ya tanga mokanda, atuni Polo naa kaute o mokyisi ye. Waebaka yo obokye kaute o Silisi, ³⁵ awo ne, yokye: «Nameotuna mituna bo bato baesongyele baesi». Amba ya toma bato obokye babanza Polo o ingambi sa Elode.

Basongyesi Polo oka Moangyesi

24 Sima ya nkoto itano, Nganga munene, Ananiya, amba ya kyende o Sezare yo na ndambo ya bankumu, na na moto moko wa yela ya iwo, nkombo ye Tertulus. Baesi ya kye obo pha Moangyesi Feliks obokye basongyele Polo. ² Bamba ya banga Polo. Tertulus atati imosongyela, yokye: «Iwe Moangyesi wa kaa, Feliks, eli pho ya we, banga koto toli na nkyisa ya iba bese. Bakyele bitoma bilaa o ibota sa Bayuda sisi pho ya boebakye pha we pha maphoko. ³ Toebe na bolaa bo kyele we, pho ya iso ikyizwe banga mala na mala bilele biso. ⁴ Kasi sikokyi iwo waikye, yango mena, naongye nde obokye, na ngoko ya we, okute looka nwanabokyi bobo. ⁵ Toweni obokye moto oyo ali phele moto mobe, kaambya koto oka Bayuda baso ba mokyisi munsu. Ali mokambi nwa ingomba sa bato ba Nanasalete. ⁶ Alukaka na koto Tempelo, emba tomba moakya. Tolukaka imosambisa bo kowo mobeko nwa banga. ⁷ Kasi mokonzi nwa batuluku, Lusias, wa ya yo, aesi ya mokoto na bokusi o se ya banga. ⁸ Lusias amba ya wo na bato baamosongyele obokye baye obo pha we. Bo otuni moto me we mampenza, wamowene obokye maphoko maso maamosongyele na banga mali phele.» ⁹ Bayuda bamba ya anola, bekye: Eli nde bomo.

Polo kaambe

¹⁰ Bobele, Moangyesi Feliks amba ya kyelela Polo eboko obokye awo. Polo, yokye: «Naebe obokye mambula maikye oli moteni wa bolombe wa ibota sisi, nali na nkyisa ya aamba obo pha we. ¹¹ Na we mampenza, okokyi eeba phele obokye, o wamoka nga o Yelusaleme pho ya ibondele Nwaphongo, nakyela nde nkoto iko mbuka bibale bobele. ¹² Tebaika nzwa, ebe o Tempelo, ebe o mangambi ma makyita ma Bayuda, ebe o lombu, obokye naphalatane na moto moko, naa nalosa eboko ya bato. ¹³ Bato baba tebali na ekpele ekyeteya obokye maphoko maansongyele na bée koto mali phele. ¹⁴ Naanole obo pha we obokye nakyelele Nwaphongo owakyelelaka bankoto ba ban-

ga, namokyelele na Nzela ya Yesu enyakune ekyewo bée obokye telongoba. Nakule anola maphoko maso maali o buku pha mibeko na o buku pha baimosi. ¹⁵ Nalemele oka Nwaphongo, na baansongyele balemele bomo me, obokye bato, na balaa na baabe baso bamokundwa. ¹⁶ Yango mena, nakyele bokusi obokye nabee imbele sisu na maumunya maalongoba obo pha Nwaphongo, na o boo pha bato.»

¹⁷ «Sima ya mambula maikye sa kula koma o Yelusaleme, nakuli yaa obokye nasungye ibota sa banga Bayuda na baphalanga na obokye naamba ndaa oka Nwaphongo. ¹⁸ Mena maphoko manzwaka na bée nakyele o Tempelo, naumvaka imikunyola, bo kowo mobeko. Bato tebaikaka ba baikiye, na koto teyaikaka ba. ¹⁹ Kasi Bayuda bayoko ba Azi babaka wamo, eli bée bakokanyi iyansongyela obo pha we, bo babakyi na nga na lowo. ²⁰ Bo tebe bomo, le obokye bato baba bawo, bo banzwa na lowo ye loobe, wabaka nga obo pha ikyita sinene. ²¹ Nawoko na na bokusi, ngakye: «Naambe koto ye obo pha we nde pho naanole obokye bawee amokundwa. Siebe lowo losuu loonsongyele na be!»

²² Feliks, o waebaka yo maphoko ma nzela ya Kolo na bolaa, aesi ya babuyisa, yokye: «Nameotena bolombe pha lowo la be, wamoya mokonzi nwa batuluku, Lusias.» ²³ Amba ya wo na mokambi wa batuluku obokye abuya Polo o koto, amophisa, bo bebi ne baaya mosunga, yo sa bakatela.

Polo obo pha Feliks na Dulusila

²⁴ Sima ya bana nkoto, Feliks amba ya na nwanwasi we Dulusila, ali Moyuda. Aesi ya toma bato obokye baye na Polo, aokye maphoko maawo yo pho ya aanola Yesu Klisto. ²⁵ Feliks, waoka yo Polo kateya bokokyi moto ikumola Nwaphongo na mobesi nwe, bokokyi moto imizila, bo wamotena Nwaphongo bolombe pha mokyisi mumu, awoko ne kye. Yokye: «Ungwana ye, taa kyende, bo nazwe ngonga, namokula ebanga.» ²⁶ Alemelaka na obokye Polo aamophe baphalanga, yango mena babaka kamobangye obokye bavane.

²⁷ Mambula mabale malekana nde babona, sima Pursuis Festus amba ya butwa moangyesi o elele ya Feliks. Feliks aikaka Polo o koto, pho ya ilekyikya Bayuda.

Polo akomye lowo le oka Kaisala, Moangyesi munene wa Loma

25 Sima ya nkoto iyato, wakpa Festus bokonzi, aesi ya uta o Sezare, akye o Yelusaleme. ² Omo, bakolo ba banganga na bankumu ba Bayuda baesi ya songyela Polo oka ye. ³ Baongaka ne obokye batome bato bakye banga Polo, baye ne o Yelusaleme, bawangyaka obokye amobome o nzela. ⁴ Festus aesi ya babuyisa, yokye: Polo abaka o koto o Sezare, na nga mampenza nalukye ikula kyende omo unwanwa ye. ⁵ Le obokye: «Bakonzi ba bée bakye nzika o Sezare, bambe songyela moto me, bo akyela bobo.»

⁶ Festus akyelaka omwā nde nkāw wambe naa iko, amba ya butwa o Sezare. Boyana, aesi ya kye zala o elele ekyembe bēe maphwā, amba ya toma bato, yokye: 'Baye na Polo. ⁷ Waya bēe nē, Bayuda baa utaka o Yelusaleme, baesi ya molungya, bamosongyele na maphwā maikye maikye manene, mawaa bēe mampenza tebaikaka koka iteya obokye mali phele. ⁸ Polo aesi ya babuyisa, yokye: «Ebe phwā ya mibeko ma Bayuda, ebe phwā ya Tempelo, ebe phwā ya Kaisala, sikyi kyela lowā kwākwā lobe.» ⁹ Festus alukaka obokye Bayuda bamosambe, aesi ya tuna Polo, yokye: «Wamozinga ikyende o Yelusaleme obokye osambe lowā lolo omwā o boo pha nga?» ¹⁰ Kasi Polo amba ya buya yokye: «Nali o tilibinale ya Mokonzi, nasengyesi isamba nde omwā. Sikyi kyela Bayuda na lowā kwākwā loobe, nde bokowene wē mampenza babona. ¹¹ 'Bo nakyesi bobē phele, na bo naani kyela lowā lobe lokokyi obokye nawe, sikokyi ilota iwa. Kasi bo maphwā mansongyesi na bēe mali ma bōle, moto takokyi inzambya o mabōkwā ma bē. Nazingyi iamba o boo pha mokonzi.» ¹² Bobele, Festus amba ya anola maumunya mē, emba amba mobuyisa yokye: «Ozingyi iamba nde oka mokonzi, wamokye o boo pha mokonzi.»

Polo o boo pha Agripa na Belenise

¹³ Bana nkāw balekanaka, mokonzi Agripa na Belenise bamba yaa o Sezare, emba; bamba kye kyeka Festus. ¹⁴ Emba bo waba bēe balekyinya njwana imbēle, Festus amba ya imola mokonzi lowā la Polo, yokye: «Moto mwākwā ali wawa, Feliks amoika o bōkwā. ¹⁵ Waba nga o Yelusaleme, banganga banene na bankumu ba Bayuda bamba ya mosongyela, baongye obokye bamunyetē. ¹⁶ Namba babuyisa obokye o mibeko ma Baloma, tebakokyi ambya moto bo naino tebamokyi yo na bato bamosongyesi, na ibuya i maphwā maswā mamosongyesi na bē. ¹⁷ Yango mena baya wawa nde ena yana, sakuta na nzephisa. Namba ya zala o tilibinale, emba na mba batoma obokye baye na moto mē. ¹⁸ Wa yaangana basongyesi bēe wali yo, tebaka zwa na lowā kwākwā lokusi bowa umunyaka nga. ¹⁹ Babaka nē nde na kwākwā ekyekyi maphwā ma losambo la bēe mampenza, na phwā ya moto mwākwā na nkombo ya Yesu owawa, kasi Polo kawwā obokye ooli nde na bomwā. ²⁰ Waba nga sazwa ndengye ya itena bolombe mi lowā ndengye mena, namba ya onga nē obokye akyende o Yelusaleme phwā ya obokye lowā le lokye kwākwā omwā. ²¹ Kasi Polo azingyi nde ikye aamba o boo pha mokonzi omunene, emba namba ya toma obokye batamovaka o kwākwā kwākwā mokwā njwaamolekyinya banga o boo pha mokonzi.» ²² Bobele Agripa amba ya wā na Festus: «Nazingyi ooka na nga moto mē.» Amba mobuyisa yokye: «Yana, wamooka.»

²³ 'Bo yana, Agripa na Belenise bamba yakye nykwā na kaa eswā o ingambi siambinya bēe maphwā, bēe na bakonzi banene ba batuluku na bankumu ba mokyisi. Festus amba ya toma bato obokye baye na Polo. ²⁴ Emba Festus amba ya tata iwā, yokye: «Mokonzi Agripa na bēe baswā bali na banga, kowene moto oyo. Bayuda

baswā baesi oka nga phwā yē, o Yelusaleme kwākwā wawa, bakyemianjwana bēkye takokyi ikula ba na bomwā. ²⁵ Phwā ya nga, sikyi zwa o maphwā mē lokokyi nē iwa. Kasi phwā yo mampenza azingyi ikye amba oka mokonzi omunene, naanosi imotoma oka yē. ²⁶ Otoli nga na ná lakolo lowā la ikomela mokonzi phwā yē, namoambinya o boo pha bēe, konza o boo pha wē mokonzi Agripa, phwā okokye imokomela sima ya iyoka munwākwā nwe. ²⁷ Phwā yamoba bobē, phwā ya nga, itoma moto wa kwākwā, sankā ya iyebinya biwele bimoakye na bē.»

Polo kaambe o boo pha Agripa

26 Agripa amba ya wā na Polo, yokye: «Toephe nzela obokye oambe.» Polo amba ya elola ebōkwā, amba ya amba yokye: ² «Mokonzi Agripa, i maphwā maswā mansongyesi na Bayuda, namiwene nde na nkāwzwa ya iyamba kwākwā o boo pha wē, ³ phwā iwē koebe na bolaa bonkwākwā boswā pha Bayuda na maphwā ma phango. Naongye na wē obokye onzokye na bolaa.»

⁴ «Bayuda baswā banzebe na bolaa, uta bolengye pha nga, baebe bo wabaka nga phanza onte ya ibota sa banga Bayuda, na o Yelusaleme. ⁵ Banzebe kalakala, bakokyi na iwā bo bazingyi, obokye nali moto okokumole na bokusi mibeko ma ingomba sa banga Bafal-isayi. ⁶ Emba kwākwā eye, bo naesi yaamba, eli nde phwā ya molemo njwa mbunu eya ikyela Njwaphongo baango ba banga. ⁷ Na obokye mabota ma banga iko mbuka mabale, wa mōkwāndele bēe Njwaphongo na moo na mokwākwā, saema, balemele iwene mbunu mē ekokyesame. Eli nde phwā ya molemo mamuna, so mokonzi, bonsongyesi Bayuda bobo. ⁸ Phwā ya'ye onte ya bēe toanole obokye Njwaphongo kakundole bawe? ⁹ Phwā ya nga, naanolaka bato saanola nkombo ya Yesu, moto wa Nazaletē. ¹⁰ Emba nde bomwā bo wakyela nga o Yelusaleme. Nga mampenza naakyaka baanosi baikye na bokonzi pha mpēkye banganga banene emba na nga naanolaka waba bēe bababome. ¹¹ Nanykwākwā o mangambi ma makyita maswā, nakyelaka bitoma biikye phwā ya bē, phwā ya ibatomisa na bokusi obokye batole Yesu, emba na kabu ya nga ekusi, nababengaka kwākwā o nkyisi nsuu inene.»

¹² «Yango mena, mokwākwā kwākwā, nabaka na kyende o Damaseke na bokonzi boswā na etoma ya banganga banene. ¹³ Nabaka o nzela, so mokonzi, imbēle sa bunya o moto, naesi ya wene bongyengyēkye bouti o ikolo, bolole koleka moo, bongyengyēkye mē boesi ya nzinga ebe na bebi batambulaka na nga nzela. ¹⁴ Tomba ya ka banga baswā o se, emba namba ya oka njwesi kwākwākwā mowā na nga na munwākwā njwa ba Ebele obokye: "Saolo, Saolo, phwā ya ye konykwākwā? 'Bo olē mbela ya nga, mena komizokya nde wē mampenza." ¹⁵ Namba ya buya ngakye: "Iwē nza, Nkolo?" Nkolo amba kula yawwā yokye: "Nali Yesu, eli nga moto okonykwākwā wē. ¹⁶ Kasi injwa, temē! Kyeka phwā ya'ye naetkwākwālesī: Naeyōsi phwā obe moto wa etoma na nzoka ya iwene siuti wē inene, na yaamowenēkye sima, na yaamobaka nga naeteya. ¹⁷ Namba ebikya o mabōkwākwā ma Bayuda, na ma mabota

ma bapakanano wamoetoma nga ¹⁸ pho ya ikye baingola miyo, ibamanya o enzombi pho ya ibabuya o moo, ibamanya o bokonzi pha Molemba pho ya ibabuya oka Nwaphongo. Pho ya obokye bazwe bolimbisi pha masumu na iyalo sa ilaka elele yonkoye na baanosi, na nzela ya inzanola.”»

Polo kaimole bokokyele yo etoma ye

¹⁹ «Tata wam, mokonzi Agripa, sika koka ile ndoto ya ikolo eya wenekye nga. ²⁰ Kasi naimola bato ba Damaseke phanza, emba ba Yelusaleme, o nkyisi iso ya Yuda, sima o mabota ma bapakanano obokye basengyesi bongola mandondo pho ya ekpana bika Nwaphongo, bobikakye booteya obokye babongosi mandondo ma be. ²¹ Eli pho ya bom Bayuda banzakyakyi o Tempelo, balukakyi imboma. ²² Nwaphongo ambanze noko loko eye, nataba ba bom obokye naimole simo ya nga oka bato baso baakyikyi na baanene. Naanole nde maphoko maawo Mose na mawo bikondo obokye mamoya: ²³ Masiya amowene bolosi, amoba moto owa boo, owamokundwa onte ya bawee. Amoimola o ibota sa banga na bato baatebali Bayuda obokye moo moesi, enzombi emani.»

Polo kalukye obokye Agripa aanole Yesu

²⁴ Waba Polo katondoko babona, Festus amba ya anwana ne, yokye: «Polo, oli na njwaa! Iekola saakola we na boikye siephe njwaa!» ²⁵ Polo, yokye: «Festus moto wa kaa, nga sili na njwaa, nawo maakolo maphoko maali phele. ²⁶ Mokonzi Agripa kaebe maphoko mamana na bolaa. Nakoyi imowole mango pwapwa. Naanole obokye tabungye noko lowo kokoko i maphoko mamana, pho malekanaka o miyo ma bato. ²⁷ Mokonzi Agripa, koanole maphoko maawo baimosi? Naebe obokye komaanole!» ²⁸ Agripa aesi ya wo na Polo, yokye: «Kolukye imbuya nde unwanwa eye Moklisto?» ²⁹ Kasi Polo, yokye: «Ebe unwanwa eye, ebe wakoko, nabondele Nwaphongo obokye na we, na baso baanzokye loko ye, bee obutwe booli nga, manya nde nyokoko iye!»

³⁰ Mokonzi, na moangyesi, na Belenise, na baso baazalaka na bee bamba ya teme. ³¹ Wamana bee wam, baweneke, bekye: «Moto oyo taikyi kyela lowo kokoko la iwaa naa laa imunyosa o kokoko.» ³² Agripa amba wo na Festus, yokye: «Moto oyo, bo tawokyi obokye azingyi ikye amba oka Kaisala phe, nde bamokandolakyi.»

Batomi Polo o Loma

27 Wakpama meko obokye toba o masuwa pho ya ikyende o Itali, aesi ya kpa Polo na bato ba kokoko bayoko bakye baphisa Yuli, oli kokoko na bakambi ba moluku njwa batuluku ba moangyesi wa Loma. ² Bobele tomba ya baa o masuwa mautaka o Adramite, makyende mopha njwa mabongu ma Azi. Moto kokoko wa Makedoniya, mokyisi nwe Tesaloniki,

abaka na banga elele yonkoye. Nkombo ye Aristarke. Tomba ya kyende.

³ Boyana, toesi ya koma o Sidona. Yuli abaka na Polo na bolaa, aesi ya mophe nzela ya ikye kyeka bande ne, obokye azwe ya sengyelaka ne. ⁴ Wamana banga wawana, toesi ya banda mopha njwa esanga ya Shipre, pho phephekye yabaka kyekule lobuya na munsima. ⁵ Toesi ya katisa maa manene maali phenephe na Silisi na Pamfili, tokye koma o Mira, mokyisi kokoko o Lisi. ⁶ Omo, mokambi wa batuluku azwe masuwa mautaka o Alegizandri, makye o Itali, aesi ya lokpesa omo. ⁷ Tokyelaka kokoko nzikye o nzela, masuwa makyekye nde na kokoko na kokoko. Tolukaka obokye tokome o Kinidi. Toesi ya lekana o Salmone obokye toekpane o mopha moyoko njwa esanga ya Kelete, pho phephekye teyaika-ka lophe nzela ya ilekana mopha njwabaka banga. ⁸ Totambulaka na nkaka obokye tolekane o mokukulu me, tokye koma o elele yonkoye, baebangye Mabongu Maalaa phenephe na mokyisi na nkombo Lase.

⁹ Tokoko na boikye o nzela. Nkoko ikyikyile bee izaa yaunva lekana. Na bom tokomaka imbele siikyele phephekye na bokusi. Yabutwaka nkamba obokye masuwa makule tambula. ¹⁰ Bebi, nawene obokye imbanga sisi samoba na nkamba, masuwa na mbolo iili omo yamokoko na bobo, kasi na banga mampenza botewalongoba phe, tomowaa. ¹¹ Kasi mokambi wa batuluku taikaka anola kokoko njwa Polo, anolaka nde kokoko njwa mopuse wa masuwa na mokolo wa masuwa. ¹² Ibongu me tesaikaka ba elele elaa obokye masuwa maseme imbele sabaka phephekye kyekyele na bokusi. Yango mena, bato bayoko baikye ba masuwa, bakana-ka obokye tomane wam, bo tomokoka, tokome o Feniks, ibongu sa Kelete sikyekye mbale eya ngyele, na mbale eya ikolo, obokye imbele sa sekye suunve wam.

Ewele o maa manene

¹³ Nwana phephekye ekeute mopha njwa ngyele, ebuto ikyela. Bato ba masuwa babuyaka obokye bamokokya yaakanaka be. Baesi ya manya longo, babuto itambula, babande phenephe na mokukulu njwa esanga ya Kelete. ¹⁴ Sa kokoko, ewele yonkoye yautaka o mangomba manene ma esanga. O kokoko njwa Baela babangye ewele me Yulakulu. ¹⁵ Yeese ya lodikyinya, tewakulaka koka ibekola masuwa mopha mooye ewele. Bobele, ewele ebuto ikye milouka nde babona. ¹⁶ Toesi ya banda phenephe na esanga yonkoye ekyikyiyi, nkombo na yango Koda, yakutaka loziba pho ya ewele. Tonyokoko iphila njwana ebe omokyikyiyi okobe o sima ya masuwa ¹⁷ Obokye bato ba masuwa baebaya omo. Bobele, baesi ya kpa nsimbi inene, baizingyi o masuwa, bamakangyi obokye me sa kokoko. Waba bee baile ikye baa mi bokye pha mokukulu njwa Libi, baesi ya vaka ibaya kokoko sinene obokye sizimbe masuwa, mabutwe ikye na kokoko na kokoko, ewele yeese ya butwa ikye mi louka nde babona. ¹⁸ Ewele yabaka kyelodikyinya nde na bokusi, boyana baesi ya butwa ivaka biphesi banyanyaka banga o maa. ¹⁹ Mokoko njwa sima, baesi ya vaka bee mampenza bakapoo baa ma-

suwa solongo o maa. ²⁰ Nkɔɔlɔ nzikye tolokolaka wene, ebe moo, ebe banyasesi, eweele yataaka ba nde ekusi. Tolokolaka lemela obokye tomobika.

²¹ Baabaka o masuwa bakɔɔkɔ sa zaa. Bobele, Polo aesi ya teme onte ya be, yokye: «Bebi, bo wanzokaka obokye banga sa mana o Kεεε, nde tolonyɔmɔkiy bobo, nde tolobungye na mbolo bobo. ²² Kasi uɔɔɔɔɔ eye, naongye na bεε obokye oititale, phɔ nɔɔɔɔɔ moto mɔmɔɔ etaawe, ekpele yɔɔɔɔɔ eya mɔmɔɔ nde masuwa. ²³ Nwaphongo, ooli Mobikye wa nga, owaa okokyelele nga, antomelakyei njwanze we na mokɔɔ, ²⁴ awɔ na nga, yokye: "Polo, iwe sa ila! Esengyesi obokye okome obo pha Moangyesi Kaisala, phɔ ya we, Nwaphongo na ngɔɔ ye amobikya na basɔ baatambule na we o masuwa". ²⁵ Yango mena, bebi, oititala phɔ nakyele ndondo ya nga oka Nwaphongo obokye maphɔɔ mamama mamoba nde bo nzimolakyei njwanze. ²⁶ Kasi esengyesi obokye masuwa makye lova-ka o mokukulu njwa esanga yɔɔɔɔɔ babona.»

²⁷ Tokyela nkɔɔ iko mbuka ine, eweele yabaka kyekye na banga nde bokye o maa manene ma Meditelane. Wa molengyela, bato baakyele o masuwa bawenekye obokye tokomi phenephe na manyete.

²⁸ Baesi ya meka bozindo pha maa, baweni obokye boli pha bametele mako mane. Basusa na njwana boo, bakuli meka, bazwe bozindo pha bametele mako maato. ²⁹ Bailaka obokye masuwa sa zuma o mabanga. Yango mena, bamba ya vaka balongo bane o sima ya masuwa, baimaka obokye bunya boyee izele. ³⁰ Bato baakyele o masuwa balukaka ilota, baesi ya uya ebεε ya masuwa o maa, bakye vaka balongo o boo pha masuwa. ³¹ Kasi Polo aesi ya wɔɔ na batuluku na mokambi wa be, yokye: «Bo bato baba tebaikasi o masuwa, tolokokyi ibika.» ³² Bobele, batuluku baesi ya tena nsimbi yaaphilaka ebεε, baele, ekye.

³³ Phenephe na walukye iye bunya, Polo aesi ya banga bato basɔ obokye baze, yokye: «Lɔɔ eye tokokye nkɔɔ iko mbuka ine, koziya nde obokye eweele yunve, oli nde babona sa zaa ekpele. ³⁴ Kasi naongye na bεε obokye oze, phɔ osengyesi na ntoma obokye obikye. Moto mɔmɔɔ onte ya bεε etaabungya nɔɔ munsuwe mɔmɔɔ o moto nwe.» ³⁵ Waunva Polo iwɔ babona, amba ya kpa mapa, abɔndesi Nwaphongo obo pha basɔ, aesi ya makaba, babuto iza. ³⁶ Bobele, basɔ babutwaka na nkyisa, baesi ya zaa. ³⁷ Banga basɔ o masuwa, tobaka bato nkama ibale na mako sambo mbuka motoba. ³⁸ Waawene bεε obokye baokyi ntoma, bamba ya vaka ba ble o maa obokye masuwa malawe.

³⁹ Waye bunya, bato baakyele o masuwa tebaikaka eba obokye bakomi phenephe na manyete. Kasi bamba ya wene ibongu sɔɔɔ o iwee sa maa, baesi ya kana, bekye, bo baakokyi, bakye seminya masuwa omɔ.

⁴⁰ Bamba ya tena nsimbi ya balongo basɔ, babaikyi o maa, bamba ya ingola na nsimbi ya yenda ya masuwa. Bobele, baesi ya kyela etobu yɔɔɔ enene o masuwa mopha njwa oboo, obokye eweele eukye masuwa mopha njwa ibongu me. ⁴¹ Masuwa maesi ya kye sele na bokusi o bokye me phaabaka o ntante ya maa,

mopha njwa obo munyɔsi o bokye, temokuli nyingana, emba kanda yamba tena mopha njwa sima. ⁴² Batuluku balukaka iboma bato babɔɔ phɔ nɔɔ mɔmɔɔ na bεε sa nyongyela obokye alote. ⁴³ Kasi mokambi wa batuluku alukaka ibikya Polo, amba ya bakatela obokye bale. Aesi ya tomisa baaebaka inyongyela, yokye, amikumbya o maa phanza, akye abwa o ikolo. ⁴⁴ Bayɔɔ baphile o mabaya, na o bite ba masuwa, babengye bebi. Na bomɔ babona, banga basɔ toabwaka o ikolo, tobikaka.

Polo o esanga ya Malte

28 Wamana banga o mbale eya makama, tomba ya oka obokye esanga me baebangye na nkombo ya Malte. ² Bato ba esanga me, balookyelaka ngɔngɔ. Waba mbula kyeno, mpiyɔ yabaka, baesi ya lokyelela njwenya muikye, balobangyi banga basɔ obokye tokye nɔɔ. ³ Polo aɔngɔ ebolo ya nkoo obokye aevakye o njwenya, na ina mbambisa nɔɔ yeesi ya tɔɔ omɔ, ekatemi o ebɔɔ ye. ⁴ Wawene bato ba esanga obokye nɔɔ ekatemi o ebɔɔ ya Polo, bawɔɔ, bekye: «Nde phele moto oyo ali molemɔsi wa bato. Na bo babikakyi o maa, Nwaphongo na bolombe phe, taikyi zinga obokye abe na bomɔ.» ⁵ Kasi Polo, nde phele, aesi ya nyaka nɔɔ o njwenya, saoka na njwana bolɔsi. ⁶ Bato baziyaka nde obokye bamowene aulo, na aka awe. Kasi, waziya bεε tee, baesii ya wene nde obokye tewamoyelele na lowɔ nɔɔ loobe. Bamba ya bongola maumunya ma be, bamba butwa iwɔ mbala nzikye bekye: Ali nde nzambe.

⁷ Manyete ma mokonzi njwa esanga me mabaka phenephe na elele me, nkombo ye Pubilusu. Amba loy-amba na bolaa, amba lolasa nkɔɔ iyato. ⁸ Ango abaka alangyi o ntangye, mowewe njwabaka momunyɔɔ na iphanza malongo. Polo amba yakyende o moto njwa ntangye ye, na ibɔndele, amba motandela mabɔɔ, amba mobikya. ⁹ Sima ya lowɔ lalona, bato baayɔɔ ba esanga baabaka na malɔsi, bayakaka na bεε oka Polo, na bεε babikaka me. ¹⁰ Bamba lokumola na ndengye isɔ, emba wakula banga benga imbanga sa banga o nzela ya ebale, balokokiyiselaka mbolo isɔ iwaa yasen-gyelaka na banga.

Imbanga o nzela ya uta o Malte nɔɔ o Loma

¹¹ Sima ya makombe maato, tomba ya baa o masuwa masengyelaka wamɔ imbele sisɔ sa sekye. Masuwa me mautaka o Alegizandri, nkombo ya mango Manzambe ma zaa. ¹² Toesi ya kye seme o Sirakize, tokyelaka omɔ nkɔɔ iyato. ¹³ Wamana banga wawana, toesi nde yabanda mokukulu, tokye koma o Regiyumu. Bo yana, phephokye ekyeute o ngyele, yeesi ya kyela, emba tomba ya koma o Puzɔle sima ya nkɔɔ ibale. ¹⁴ Omɔ, tokyezwa bebi baongaka na banga obokye tokyele pɔɔ yɔɔɔ oka be. Kyeka bo wakye banga o Loma. ¹⁵ Wataba banga o mokyisi mamuna, bebi baokaka iya sa banga, bamba ya lobenga nɔɔ o Zando sa Apiyusu na o elele ekyebangye bεε Mangambi Maato.

Wabawene yo, Polo amba phe Nwaphongo melesi, akuli zwa nkyisa.

Polo akomi o Loma

¹⁶ Wakoma banga o Loma, baanolaka obokye Polo akye zala o elele ye mampenza, na tuluku mchamcho pho ya imobanza. ¹⁷ Sima ya nkoko iyato, Polo amba ya banga bankumu obokye baangane. Wa angana be, amba wo na bee yokye: «Bebi, nga otowaika kyela lowo na bato ba banga naa na mibeko ma loikyela baango ba banga, bakambi ba Bayuda banzakyaka o Yelusaleme, banzambe o moko ma Baloma. ¹⁸ Waunva intuna mituna, balukaka inkandola pho tebaikaka nzwa na na lowo loobe obokye bambome. ¹⁹ Kasi Bayuda tebaikaka banola, nambaka baonga nde obokye nakyende oka Moangyesi Kaisala, siikaka baa na na lowo la isongyela ibota sa nga. ²⁰ Yango mena, naebangaki obokye naewene, towene, bankangaka munyoko mumu nde pho ya moto okokyelele banga bato ba Yisalaele molika.»

²¹ Baesi ya mobuyisa, bekye: «Toloika zwa nkoko mokanda mchamcho muute o Yuda pho ya we, onte ya bebi baesi wawa, nkoko mchamcho taiki loimola lowo la we, naa awo lowo lobe pho ya we. ²² Kasi banga toli na phowa obokye oloimole bo kounyanya we, pho toebe obokye bilele biso baikiye ziiko na ingomba sa Baklito.»

²³ Bee baso na Polo, balongyibinyaka moko gwamovana be. Wakoka moko me, bato baikiye bayakaka ya banga Polo o ingambi siizale yo. Polo

abateyaka tata na mumbengu nkoko wa nkoko. Abaimolaka bo oli bokonzi pha Nwaphongo: Abatangyelaka nkanda ya mibeko ma Mose na nkanda yaakomaka bamoisi, akyelaka bokusi obokye baanole Yesu. ²⁴ Bana baanolaka maphoko maawoko yo, kasi bayoko tebaikaka anola. ²⁵ Waijwa bee obokye babutwe, babaka na ziiko onte ya be. Polo aesi ya wo na bee nde obokye: «Boko Bosantu alongaka, waawoko yo na bankoko ba na nzela ya moimosi Yisaya, yokye!

²⁶ Kye wo na ibota sa Bayuda sasina bobo: «Wamooka na bolaa, kasi otoebe ntina ya maphoko me,

Wamokyeka na bolaa, kasi otoowene ekpele. ²⁷ Pho ntema ya bato baba ibuto nkusi,

Pho ibota me, baundi matoo ma be, sa oka, Bazibi miyo ma be, obokye bee sa wene, Mandondo ma bee mabuto makusi obokye Bee sa eba ekpele pho baye oka nga, nababikya. Eye kyewo nga Nwaphongo.»

²⁸ Emba Polo amba ya sukya yokye: Oeba obokye Nwaphongo atomelaka bato baatebali Bayuda Simo ye obokye babikye, emba bee baamooka!» ²⁹ Wawo Polo babona, Bayuda babutwaka, baphalatanaka na bokusi onte yabe. ³⁰ Polo aphutelaka ingambi nkoko o Loma. Akyelaka mambula mabale omoko. Ayambaka bato baso baabaka baya mokyeka. ³¹ Aimolaka bo li bokonzi pha Nwaphongo, ateyaka maphoko ma Nkolo Yesu Klisto pwapwa. Moto nkoko mchamcho taikaka mokatela.

Baloma

Maphok ma etatele

Waaba Polo kakomele baanosi ba Loma, mena abaka o suka ya imbanga se saa iyato. Abaka na phowa ya ikyende noko o Loma, pho naino tataka koma omko, emba ambe kula kyende ikye imola Simo Elaa o Esipanye (15.22-24). Ntina ya mokanda nwe yabaka pho ya ibongya iyaa se, na pho ya iteya mateya me oka baanosi ba Loma.

Mokanda mumu moli na maphok mama:

- Baloma 1.1-17: Mokomi nwa mokanda mumu na ntina ya etoma ye ya botoma
- Baloma 1.18-3.20: Bato babungyi nzela emba basengyesi na ibika
- Baloma 3.21-4.25: Bookobikya Nwaphongo bato
- Baloma 5.1-8.39: Bomoko bponyakune o nte ya Klisto
- Baloma 9.1-11.36: Maumunya ma Nwaphongo pho ya Isalayele
- Baloma 12.1-15.13: Mobesi nwa baanosi
- Baloma 15.14-16.27: Maloba ma isokya na ndongoko

Ibeya

1 Mokanda mumu moute na nga Polo, moto wa etoma wa Yesu Klisto. Nwaphongo ambanga pho ya ibaa toma ye, anzoko pho nakyende imola Simo Elaa ye oka bato, ² Simo Elaa me, Nwaphongo alolakyelaka yango o buku phe na mungoko nwa baimosi bee baaphanza. ³ Simo Elaa me kye wo pho ya Nwana we Yesu Klisto Nkolo wa banga. Na bomoto abotama o ibota sa mokonzi Davidi. ⁴ Wa kundwa yo, Boloko amoweninyaka Nwana wa Nwaphongo owa mwiya. ⁵ Na nzela ya Yesu, Nwaphongo na ngoko ye amba ya ntoma pho ya ngambo ya Yesu, pho na kye miimola bato ba nkyisi iso iloba se pho ba moanole bambe na motosa. ⁶ Bee bato ba Loma oli na bee nde bo bato me, bee bato baabanga Nwaphongo pho o be bato ba Yesu Klisto. ⁷ Emba naekomele bee baso, Nwaphongo kazingye bee bali pho ye. Nwaphongo Ango wa banga na Yesu Klisto Nkolo wa banga aephe ngoko na bese.

Polo kazingye ikyeyeka baklisto ba Loma

⁸ O ebandle, na nzela ya Yesu Klisto, na phe Nwaphongo wa nga meseli pho ya bee baso, pho o munse mungo, bato bawoko pho ya ianola sa be.

⁹ Nwaphongo kaebe obokye iikiyo wo nga ili phele, iyo okokyelele nga etoma na ndondo yoko yo na iimola Simo Elaa ekyeki Nwana we. Kaebe obokye nkoko iso wa bondele nga na bondele pho ya be. ¹⁰ Mbala iso o mabondele ma nga na ongye na Nwaphongo obokye boebe mokano nwe, aingole nzela obokye nata na yaa ekyeka. ¹¹ Pho nasepele na boikye iyaa ephe ikabo siuti

na Boloko Bosantu pho ya iyaekuya. ¹² Nazingye obokye banga baso tokuyinyakye onte ya ianola sa banga oka Klisto. ¹³ Baande, eba obokye mbala nzikye naumunya iya ekyeka, kasi tewa longobane. Pho phowa ya nga eli obokye etoma ya nga ebote mbuma oka bee bo wa bota yango o nkyisi iyoko, ¹⁴ Nwaphongo ampe etoma me. Yango mena nasengyesi iimola Simo Elaa oka bato baso, ebe bato bali o nkyisi inene, ebe bato bali o nkyisi ya mongonda. Na moeyimola oka bato baekola na oka bato bate baika ekola. ¹⁵ Yango mena nali na phowa ya iyaa eimola Simo Elaa na bee bato bali o Loma me.

Simo Elaa eli na mwiya

¹⁶ Sili na soko ya iimola Simo Elaa. Yango Eli mwiya nwa Nwaphongo moobikya bato baso baanola Yesu Klisto: Bayuda phanza, emba baate bali Bayuda sima. ¹⁷ Simo Elaa me kyeweninya ndengye ekye buya Nwaphongo bato, bato ba bosembo o miyo me. Esengyesi nde obokye bato baanole nde Yesu Klisto, nzela esuu teeli. Nde bo wakomama we o buku pha Nwaphongo obokye: «Moto wa bosembo, amobika na ianola se.»

Moto kakele masumu

¹⁸ Uta o ikolo, Nwaphongo kaweninya yoko yee pho ya masumu maso, na bobo baso bokyele bato, maphoko mabe makyele bee makatele bato saeba nzela ya bosembo. ¹⁹ Nwaphongo aabaphe etumbu pho nzela ekokakya na bee imoeba eli polele, Nwaphongo yo mampenza abateya yango kasi bee te baikiyo ebanga.

²⁰ Uta waakyela Nwaphongo mokyisi, bikpele biakyela yo biweninya bato polele booli yo, nabo tebiwenene na miyo. Emba te bakokyi iwɔ obokye teli bobē pha bēē bo tebaamotosa. ²¹ Nabo okoebe bēē obokye Nwaphongo alii, tebaamokumole, tebamophe na melesi bo sengyesi bēē ikyelela Nwaphongo. Maumunya ma bēē mali nde o maphɔɔ mpamba, bataaba o enzombi, te baebe na lowɔ loolaa. ²² Bamitate obokye bali bato ba malondo, nzuka bali nde bato ba nyaa. ²³ Obokye bakumbele Nwaphongo owa nkyemɔ, otoowe, bakumbele nde bikyeko baulana na moto ookowe, bikyeko biyɔɔ bauluna na manyɔsi, biyɔɔ na manyama, bina bikuli ba ndokolo manyama maalande na ibuu. ²⁴ Yango mena Nwaphongo amba bale phɔ bakyele maphɔɔ maabe bozingye bēē ikyela, emba bambe kyela maphɔɔ ma sɔɔ onte ya bē. ²⁵ Bale bosembo pha Nwaphongo, babengyi nde bɔɔɔ. Bakumbele bikpele bakyela Nwaphongo, babikyelele, kasi ona Nwaphongo owa bikyela teboamokumole, osengyesi bēē ikumbela nkɔɔ isɔ. Amē. ²⁶ Yango mena Nwaphongo abale phɔ bakyele maphɔɔ masɔ maakane bēē ikyela. Babasi bale bampele babuto ikyela maphɔɔ ma sɔɔ bēē na bē. ²⁷ Bampele nde bomɔ mē, bale babasi, bali na phowa ekusi ya ikpa bampele basu ndokolo babasi. Bampele na bampele bakyele maphɔɔ ma sɔɔ. Bamibangyesi etumbu ekokyi phɔ ya masumu makyele bē. ²⁸ Phɔ bato bale ieba Nwaphongo, Nwaphongo abale na maumunya ma bēē mabe phɔ bakyele maphɔɔ mabe matematokyi bēē ikyela. ²⁹ Mandondo ma bēē matonda na maphɔɔ maabe, bamengyele mbolo ya bato, bakyelane bobē, baokylenele zuwa, babome bato, baokye maoka, bakatele bato, baine bato, bayɔɔ bato. ³⁰ Bakyemiwɔɔ bēbi na bēē na bobē, bali banguna ba Nwaphongo batole bēbi, bali bato ba lolendɔ, bamitate. Baumunya nkɔɔ isɔ nde ikulaka kyela masumu, tebatosa baboti babē. ³¹ Tebakule eba lowɔ lolaa, tebakokya mambunu ma bē, tebaebe izinga bato, tebali na ngɔngɔ na moto. ³² Baebe na bolaa obokye mobeko nwa Nwaphongo mowɔ obokye: Bato bakyele maphɔɔ mabe ndengye mena, bakokyi na iwaa. Na bokoebe bēē babona, bakule kyela nde maphɔɔ maabe. Te eni ba nde yango miina, basambe wa wene bēē bēbi na bēē bakyele maphɔɔ mabe.

Ndengye eya mosambisa Nwaphongo bato

2 Iwē, obe na nzaa, okosambisa bēbi, etebaelimbisa. Phɔ waasambisa wē moto, kominyete wē mampenza, phɔ na wē kokyele bomɔ mē, iwē okosambisa bēbi. ² Nzuka banga toebe obokye isambisa sa Nwaphongo sikyelame na bosembo phɔ ya bato bakyele maphɔɔ mabe. ³ Koumunya obokye iwē ookosambisa bato bakyele bobē na bakyele ya bē, wamolota isambisa saka Nwaphongo? ⁴ Naa iwē kotiyole bolaa pha Nwaphongo, na iyɔsa sē, na ndondo elaa yē, saeba obokye bolaa phe boetomisa obokye obongole motema? ⁵ Na moto bokusi nwa wē, na ndondo ya wē ete okye na wē ngɔngɔ, komibangyele

kabu o mokɔɔ nwa kabu wamokyelama sakolo isambisa sa Nwaphongo. ⁶ Amophe moto na moto ibonza kokokana na bitoma bē: ⁷ Bomɔɔ pha bobēle phɔ ya bato bawaa, na ilendendala sa bēē sa ikyela bolaa, baluye nkyemɔ, ngambo na bosembo, ⁸ kasi yɔɔ na kabu yamoba phɔ ya bato baatɔmbɔ, baatemēle bosembo bambe na miambya o maphɔɔ matemali na bosembo. ⁹ Ngɔngɔ na minyɔɔ yamoba phɔ ya moto okokyele bobē, phɔ ya Moyuda phanza na phɔ ya moto otoli moyuda. ¹⁰ Nkyemɔ, ngambo na bose oka moto munsɔ okokyele bola, oka Moyuda phanza, sima oka moto ootoli moyuda ¹¹ Phɔ oka Nwaphongo, bato basɔ bali nde ndengye yɔɔ yɔɔ. ¹² Bato basɔ baakyela masumu saeba mobeko bamowa samibeko mē. Bato basɔ baakyela masumu na boebakye mobeko, bamosambisa na mobeko. ¹³ Phɔ teli bato baokye mobeko baali bato ba bosembo o boo pha Nwaphongo, bato ba bosembo eli nde baakyelele mobeko mē. ¹⁴ Waabe bapakano saeba mobeko, bakyele ikyitomisa mobeko, bamibuya mobeko bēē mampenza, bēē baate bali na mobeko. ¹⁵ Bateya obokye bitoma bizingye mobeko biakamama o mandondo ma bē. Mandondo ma bēē mawɔ mē na maumunya ma bē, bina ma baphunde bina ma baambelele. ¹⁶ Maphɔɔ mē mamotɔɔɔ mokɔɔ nwa mosambisa Nwaphongo na nzela ya Yesu Klisto, mobesi munsɔ nwa bato nwa bombama, bowawɔ Simo Elaa ekyeimole nga.

Bayuda na mibeko ma Mose

¹⁷ Kasi bo wē ookobangye bēē Moyuda, ootēmi nde o mobeko na ookyesi lolendɔ lē oka Nwaphongo wē, ¹⁸ koebe maphɔɔ mazingye yo, na mobeko nwa eteya iyɔɔ maphɔɔ maala. ¹⁹ Koumunya iba moteye nwa bato baaphɔɔ miyo nzela, tala phɔ ya bato baali o enzombi, ²⁰ moteye nwa bato bate baebe ekpele na moteye nwa bato baate bali na ngambo, phɔ koanole obokye nanzela ya mobeko, oli na phaakolo boebakye na ná maphɔɔ ma phele. ²¹ Ee bolaa! Iwē okoteya nwebi, tomiteya wē mampenza! Koteya obokye bato saiba, emba iwē koibe! ²² Kokatele bato ikyela baphemba, emba iwē kokyele baphemba! Toozingye bikyeko, kasi koibe mbolo ili o makɔɔ ma bē! ²³ Kokyele lolendɔ la wē o mibeko, kasi tookumole Nwaphongo waate waakumole wē mina mibeko! ²⁴ Phɔ, nde bo wakoma bēē obokye: «Nkombo ya Nwaphongo etolami phɔ ya bēē onte ya bapakano.»

²⁵ Tewali ziko, ibēle sili na ntina bo kokyelele mibeko, kasi bo tokumole mibeko, na ibēle sa wē, oli nde moto oli mungbɔtu. ²⁶ Kasi bo moto oli mungbɔtu kakumole ikyiwi mibeko, bomungbɔtu phe ete babokye ndokolo ibēle? ²⁷ Emba yo otoika bēle o nzoto, bo kakokya mibeko, amoesambisa; iwē ooli na buku pha mibeko na owa bēle bē, kasi tookumole mina mibeko. ²⁸ Phɔ teli maphɔɔ mawenene maakyele obokye moto ali Moyuda, na mbasi ikyiwenene o nzoto ikyikeyele ibēle, ²⁹ kasi eli nde maphɔɔ mabombama maakyele obokye moto ali Moyuda, emba ibēle eli nde sa motema, siute na Bolɔɔ, kasi sa buku phe. Owaakolo Moyuda mɔna

kazwe ngambo ye oka Nwaphongo, kasi oka bato phe.

3 Ntina ya iba Moyuda eli iye? Ntina ya ibele eli iye? ² Ntina eli enene pho ya bato baso! Emba phanza oka bato baaphakeye Nwaphongo mambunu me. ³ Kasi tomowo bo? Bo bakyi babaka sakokya yasengyelaka bee ikyela, bobe pha bee phamokya obokye Nwaphongo sakula kokya yaa lakaka yo? ⁴ Phee! Nwaphongo asengyesi iebana obokye ali moto wa maphoko maa phele; nabo moto munsoko ali moto wa bokole, bowakomama we obokye: «Esengyesi obokye oebane moto wa bosembo onte ya maloba ma we, emba olongye imbele saamosambisa be.» ⁵ Kasi bo izanga bosembo sa banga siweninya bosembo pha Nwaphongo, tomowo bo? Nwaphongo kazangye bosembo waalowane yo na kabu ye? Nawo ndengye ekyemunya bato. ⁶ Phee! Pho boeli bomoko, Nwaphongo amosambisa mokyisi ndengye'ye?

⁷ Kasi bo bokole pha banga boweninya bosembo pha Nwaphongo, na pho ya nkyemoko ye, pho ya'ye nga, nakule kangyema ndokolo moto wa masumu? ⁸ Emba, pho ya'ye tolokyela bobe pho bolaa boyee, bokokyeminvoko bato ba bokole baayoko? Bato me bakokyi na etumbu!

Moto molaa o boo pha Nwaphongo tali

⁹ Ka bo? Tokuli ba, banga Bayuda na bokonzi mi bebi? Na njwana bokyiki phe! Pho toumbo loteya obokye: Banga baso, Bayuda na baate bali Bayuda, toli banga baso o se ya bokonzi pha masumu. ¹⁰ Eli nde bo wakoma bee o buku pha Nwaphongo obokye:

«Moto molaa tali, na bokoko phe,
¹¹ moto okosoko tali, na bokoko taalukye Nwaphongo.

¹² Bato baso tebakuli benga nzela elaa, bee baso babunza,

na bokoko taakyele bolaa, na bokoko phe.

¹³ Bokoko ya bee ili ndokolo ilita siili munoko pha, na lolee la be, bakate bokole, ngyengyi ya nzoko eli o bibaa ba be.

¹⁴ Bokoko ya bee yatonda na bitoo na na maloba maa bololo.

¹⁵ Makolo ma bee maky mizele o ikye boma moto.

¹⁶ Bokoko na ngoko ili o manzela maatambule be,

¹⁷ emba nzela ya bose, bee tebaeyebe.

¹⁸ Tebali na boilakye pha Nwaphongo o miyo ma be.»

¹⁹ Kasi toebe obokye isoko ikyiwoko mobeko, kaiwoko na bato baso baali o se ya mobeko, pho moto satakola munoko pho ya isamba, emba munse munsoko moebane mobe o miyo ma Nwaphongo. ²⁰ Kyeka pho ya'ye moto na bokoko eta be mola o boo phe pho ya bitoma ba mobeko, pho mobeko kateya bato nde obokye bakyesi masumu.

Bosembo bozwame na nzela ya ianola

²¹ Kasi, unwanwa eye, na nzela ya mobeko phe, bosembo pha Nwaphongo phaa miteya, mobeko na baimosi bawoko pho ye. ²² Nwaphongo kabuya bato, bato

ba bosembo o miyo me na nzela ya ianola sa bee oka Yesu Klisto. Kakyela babona pho ya bato baso baanole, pho tewali bokyese. ²³ Pho bato baso bakyesi masumu, emba baimasi nkyemoko ya Nwaphongo. ²⁴ Kasi Nwaphongo na ngoko ye, ababuya bato ba bosembo o miyo me nde pha, kakyela babona na nzela ya Yesu Klisto oko baikole o masumu. ²⁵ Nwaphongo amoambya mbeka, pho obokye awe pho ya banga, pho malongo me mamanya masumu ma banga, nzela me Nwaphongo aeyingola pho ya bato baanole Yesu Klisto. Kakyela babona pho ya iweninya obokye ali na bosembo. Masumu maakyeleka bato phanza, Nwaphongo akyelaka ndokolo taikaka mawene, ²⁶ imbele saabaka yo na motema moanda. Kateya bosembo phe imbele sa bokole, pho abe na bosembo, ambe na ibuya bato baanole Yesu bato ba bosembo. ²⁷ Oli wango babona, ekpele yoko eekokyi na banga imitata eli? Phee, teli. O nkomboko ya'ye? Ya bitoma? Phe, kasi o nkomboko ya ianola. ²⁸ Pho toebe obokye bato babutwe bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo nde na ianola; kasi pho ya bitoma ba bee bo konye mobeko phe. ²⁹ Naa obokye, Nwaphongo akokyi ibaa nde Nwaphongo wa Bayuda? Tali na Nwaphongo wa bapakanoko, ³⁰ Pho Nwaphongo ali nde yo bokoko owa mobuya bato ba bosembo bato baabele bee na baate baika bee bele pho ya ianola. ³¹ Kyelukye iwoko obokye na ianola mena tomany ngambo eli na mobeko? Phe, mena tokule nde phe mobeko eyakoko ngambo ya njwango.

Ndakyisa ya Abalayama

4 Emba tomowo bo pho ya Abalayama bokoko wa banga? Lokola moto, azwaka iye? ² Bo Abalayama abutwaka moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo pho ya bitoma be, akokyi imitata. Kasi oboo pha Nwaphongo phe! ³ Pho buku bowoko bo? Abalayama abaka na ianola oka njwa Nwaphongo, emba bamotanga moto wa bosembo. ⁴ Nzuka pho ya moto okokyele bitoma, iphuti se tesitangyeme ndokolo ngoko, kasi ndokolo mbano. ⁵ Kasi pho ya moto otokyele bitoma kasi kaanole moto okobuya moto mobe moto wa bosembo, Nwaphongo kakyela ianola se, kaambe mobuya moto wa bosembo. ⁶ Yango mena Davidi kakumisa boola pha moto okobuya Nwaphongo moto wa bosembo sakyeka bitoma be.

⁷ Nkoko eli na bato balimbise bee bobe pha bee na masumu ma be. ⁸ Nkoko eli na moto owa Nwaphongo taakyele isumu se. ⁹ Bola booko bee babona boli nde pho ya baabele na baabele, ndee na pho ya bate baika bee bele me? Pho towoko obokye ianola sa Abalayama samobuya moto wa bosembo. ¹⁰ Wango wakyelama imbele iye? O boo nde o sima ya ibele se? Teli sima, kasi phanza! ¹¹ Emba ibele simophe elembo ya bosembo pha zwa yo na nzela ya iamola, wataaka ba yo sa bobelekye. Yango mena abutwaka na ango wa bato baso batebaika bele bee baanola, pho ya obokye na bee babutwe bato ba bosembo. ¹² Ali na ango wa baabele be, na baso bali o ingomba sa bato baabele nde bobesi

phe, kasi na baatambule o matambe ma ianola sa ango wa banga Abalayama, oboo pha obokye bamobele.

Mbunu ya Nwaphongo eya zwa banga na nzela ya ianola

¹³ Phɔ, teeli phɔ ya mobeko, kasi phɔ ya bosembo pha ianola, mbunu eya izwa mokyisi ndokolo ilaka sikabi be, ya lakyelamaka na Abalayama na ná bana be. ¹⁴ Bo baakumole mobeko babe mandomi, ianola nde tesikuli ba na ntina na mbunu ya Nwaphongo nde teekuli baa na elele. ¹⁵ Phɔ mobeko kabote kɔ. Elele eteli na mobeko, tewali omɔ na lowɔ la itiyola mobeko. ¹⁶ Na ianola tobutwe mandomi, phɔ yango ebe obokye na ngɔlu na obokye mbunu eikale na ntina phɔ ya bankɔkɔ ba Abalayama, yango saba nde phɔ ya bée bamitangye baa mobeko, kasi na phɔ ya bami-tangye ba ianola sa Abalayama, ango wa banga basɔ. ¹⁷ Phɔ wakomama obokye: «Naebuyee ango wa bato baikye.» Ali ango wa banga o boo pha owa anola yo, Nwaphongo ookoakole bawe na ookotɔkɔkɔ o mokyisi iteili. ¹⁸ Na ilemela sa saphembe, «aanola emba amba butwa ango wa bato baikye», bo wa wɔ Nwaphongo obokye: «Bankɔkɔ ba we bamoba bobo.» ¹⁹ Na bokyekakye nzoto ye, abaka phenephe na mambula munkama kasi taika phembe o ianola - Nabo awenekye obokye yo na njawasi we Sala bakotoo babutoo phene phe na iwaa. ²⁰ O boo pha mbunu ya Nwaphongo, taika ika ziko, kasi azwaka bokusi na ianola emba amba phe Nwaphongo nkyemɔ. ²¹ Abaka na ianola obokye Nwaphongo ali na mwiya nwa ikokya yaalakyela yo. ²² Yango mena Nwaphongo atanga Abalayama o molɔngɔ nwa bato ba bosembo, phɔ ya ianola se. ²³ Nzuka tewaikaka komama babona phɔ ye mampenza obokye: «Yango mena bamotanga o molɔngɔ nwa bato ba bosembo.» ²⁴ Kasi na phɔ ya banga me baanola, phɔ toanole oka moto owa kundwa onte ya bawe, Nkolo Yesu. ²⁵ Bamokaba o iwa phɔ ya bobo pha banga, amba kundwa phɔ ya ilobuya na banga bato ba bosembo.

Bose boli onte ya banga na Nwaphongo

5 Yango mena, toli bato ba bosembo phɔ ya ianola sa banga, toli bose na Nwaphongo phɔ ya Nkolo wa banga Yesu Klisto. ² Na nzela ye, na ianola, baloanosi izwa ngɔlu ya Nwaphongo ekyekele obokye tomitate na molemo nwa nkyemɔ ya Nwaphongo. ³ Na koleka, tomitate na o mampasi, phɔ toebe obokye mpasi kabote ilendendala, ⁴ ilendendala kabote iititala simekyi be, iititala simekyi bée sibote molemo. ⁵ Emba molemo taakate, phɔ Bolɔkɔ Bosantu phaalophekye be, anyangola lozingo la Nwaphongo o mandondo ma banga. ⁶ Phele, wataka ba banga naino sa bokusi, Klisto, o imbele sameka be, awa phɔ ya bato babe. ⁷ Eli nkamba obokye baanole iwa phɔ ya moto molaa. Moto akoyi ikoka izwa bokusi pha iwa phɔ ya moto molaa. ⁸ Kasi Nwaphongo kateya lozingo le oka banga na bobo: Klisto awa phɔ ya banga, mena totaba naino ba-

to ba masumu. ⁹ Emba oobuto banga unwanwa eye bato ba bosembo phɔ ya malongo me, tomobika ne o kabu ya Nwaphongo. ¹⁰ Phɔ bo ebe obokye wataka ba banga banguna ba Nwaphongo, tobongyeyeye ne na iwa sa Nwana we, ka ombi bɔngya banga, tomobika na bomɔkɔ phe. ¹¹ Teli nde babona, waakule mitata banga oka Nwaphongo na nzela ya Nkolo wa banga Yesu Klisto, na nzela ya ye, unwanwa eye, tozwe mabongye.

Adama na Klisto

¹² Isumu sanyɔkɔ o mokyisi na nzela ya moto mɔmɔkɔ, Adama, emba iwa na nzela ya isumu. Nde bomɔkɔ iwa siesi phɔ ya bato basɔ, phɔ bato basɔ bakyela isumu. ¹³ Phɔ, mɔkɔ o mobeko, isumu sabaka o mokyisi emba na bo isumu tesaikaka zwa etumbu wa tewabaka mobeko. ¹⁴ Kasi uta oka Adama mɔkɔ oka Mose iwa sabaka, na oka batebaikaka kyela isumu na itiyola mobeko ndengye yɔkɔkɔ na Adama owa ulana na owa moya.

¹⁵ Kasi tewali bomɔkɔ phɔ ya ikabo sa ngɔlu phɔ ya bobo. Phɔ, bo phɔ ya bobo pha moto mɔmɔkɔ bato baikye bawe, ka phɔ ya ngɔlu ya Nwaphongo, ngɔlu eelokyelesi yo na moto mɔmɔkɔ, Yesu klisto, enyango na boikye mi bato boikye. ¹⁶ Emba teli bomɔkɔ me phɔ ya ikabo bo phɔ isumu sa moto mɔmɔkɔ. Phɔ, phɔ ya isumu sa moto mɔmɔkɔ isamba sikambe o etumbu, kasi bobo boikye, ikabo sa ngɔlu sikambe o bosembo. ¹⁷ Phɔ bo phɔ ya moto mɔmɔkɔ, na nzela ya bobo pha moto mɔmɔkɔ iwa siesi, ka phɔ ya moto mɔmɔkɔ Yesu Klisto, bato baikye baamoba na bomɔkɔ bamozwa ngɔlu na boikye na ikabo sa bosembo. ¹⁸ Yango mena, ooli phɔ ya bobo pha moto mɔmɔkɔ bato basɔ bazwe etumbu, nde bomɔkɔ me phɔ ya etoma ya bosembo ya moto mɔmɔkɔ, eli phɔ ya bato basɔ bosembo boo ambya bomɔkɔ. ¹⁹ Nde phɔ ya obokye na izanga botosi pha moto mɔmɔkɔ, bato baikye babutwakyi bato bamasumu, nde bomɔkɔ me na itosa sa moto mɔmɔkɔ bato babuto bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo. ²⁰ Mobeko moesi phɔ ya obokye bobo botonde. Elele eli masumu maikye, ngɔlu na yango etondi wamɔ. ²¹ Phɔ ya obokye bo oesi isumu phɔ ya iwa, nde bomɔkɔ phɔ ya bosembo, ngɔlu eesi phɔ ya bomɔkɔ pha bobele na nzela Yesu Klisto, Nkolo wa banga.

Iwa na bomɔkɔ oka Yesu Klisto

6 Tomba wɔ bo? Toikale nde oikyela maasumu, phɔ ngɔlu ya Nwaphongo etonde? ² Tekokyi iba bomɔkɔ. Na isumu toli bawe, tomba kula bika na isumu ndengye'ye? ³ Na bée kobungye obokye banga basɔ baabatisama na nkombo ya Yesu, tobatisama na iwa se? ⁴ Na batisimo, na iwa se, tokundamaka ne, phɔ ya obokye bo wakundwa Klisto onte ya bawe na nkyemɔ ya Tata, na banga me nde bomɔkɔ tobikye na bomɔkɔ pha sika. ⁵ Phɔ bo tobuto ne moto mɔmɔkɔ, toulaa ne o iwa se, tomba kula ulana ne me o ikundwa se. ⁶ Toebe na bolaa: Mobesi nwa banga mookasi nwa bakama ne o ekulusu phɔ ya obokye nzoto ya masumu imane phɔ

bangana sakula ba baombo ba masumu. ⁷Pho moto oowe aikolami na masumu. ⁸Bo towe molongwa na Klis-to, toli na ianola obokye tomobika ne. ⁹Pho toebe obokye: Waakundwa yo onte ya bawe, Klisto etakule waa. Iwaa tesikuli ba na bokonzi o ikolo se. ¹⁰Pho na iwaa, awe pho ya isumu mbala yonkwa pho ya bobele. Kasi na bomwa, ali na bomwa pho ya Nwaphongo. ¹¹Yango mena na bēe, omikpe obokye na isumu, oli bawee emba na Yesu Klisto, oli na bomwa pho ya Nwaphongo.

¹²Eli obokye isumu tesikuli ba na bokonzi mi nzoto ya bēe ikyi we pho ya ietomisa ianola maphowa mabe me. ¹³Sakyelela binango ba nzoto ya bēe pho ya masumu ndokolo binwanele ba maphwa mate mali na bosembo, kasi ndokolo bato baakundwa onte ya bawe, na binango ba nzoto ya bēe, ndokolo binwanele ba bosembo, omiambya o etoma ya Nwaphongo. ¹⁴Pho isumu etesikule ba na bokonzi o ikolo sa bēe, pho bēe tokuli ba o se ya mibeko, kasi o se ya ngulu.

Tokyelele bosembo

¹⁵Emba kyelukye iwō bo? Tomokyela masumu pho tolokuli ba o se ya mibeko, kasi o se ya ngulu? Teli bomwa! ¹⁶Toebe obokye wamiambya bēe oka moto ndokolo moombo pho ya imokumola, oli baombo ba ookokumle bēe, naa ba isumu sikambe o iwa, naa ba itosa sikambe o bosembo. ¹⁷Kasi Nwaphongo akumisame obokye, na bo phanza bēe wabaka baombo ba masumu, kasi unwanwa eye obuto itosa na motema mōmōmō lolengye la mateya mazwaka bēe. ¹⁸Tokuli ba baombo ba masumu, obuto baombo ba bosembo. ¹⁹Nakpe mowasi nwa bomoto phwa ya ewale pho ya bokwa pha nzoto. Phanza, wabaka ndokolo baombo ba maphwa mabe maatome itombela Nwaphongo. Nde bomwa unwanwa eye, omiambya mowosi ndokolo baombo ba maphwa maalaa pho ya bomwa bosantu. ²⁰Pho, waabaka bēe baombo ba masumu, maphwa ma bosembo temaikaka ekyeka. ²¹Wamba zwa omwa iye? Unwanwa eye, maphwa makyelaka bēe obuto komaokyela kwa, pho suka ya me eli iwa. ²²Kasi unwanwa eye, tokuli ba baombo ba masumu, obuto baombo ba Nwaphongo, wamokyela maphwa ma bosantu. Suka ya me eli bomwa pha bobele. ²³Pho iphuti sa isumu eli iwa. Kasi ikabo si ambya Nwaphongo pha, eli bomwa pha bobele onte ya Yesu Klisto Nkolo wa banga.

Imana o boombo nwa mibeko

7 Baande, bēe kobungye obokye nawwa pho ya bato baebe mibeko obokye, mibeko mili na bokonzi o ikolo sa moto nde imbele sitaa yo ba na bomwa? ²Yango mena, nwanwasi wa bolonga ali o se ya mibeko ma lele we bo naino lele me ali na bomwa. Kasi bo lele awe, nwanwasi takuli ba o se ya mibeko ma lele me. ³Emba bo moloo we ata ba na bomwa, bo akye ba na lele mosuu, mena akyesi phemba. Kasi bo lele awe, takuli ba o se ya mibeko. Emba bo akye ba na lele mosuu, mena taiky kyela phemba. ⁴Baande na nga, pho ya bēe eli

nde bomwa me, wawaka pho ya mibeko, elele yonkwa na Klisto, pho ya ibutwa bato ba mosuu, owa kundwa onte ya bawee, pho ya obokye tobotele Nwaphongo mbuma. ⁵Pho waataka ba banga tobengye bitoma ba bomoto, maphowa mabe maatomisa mibeko makyelaka onte ya banga emba malotomaka o iwa. ⁶Kasi unwanwa eye, tolokuli ba baombo ba mibeko, obakyi banga bawe ndokolo baloakya o bolakwa. Tokokyi ikyelele Nwaphongo na ndengye enyakune o se ya bokonzi pha Bolakwa, kasi na ndengye ekasi phe, o se ya bokonzi pha mibeko miakoma be.

Mibeko na masumu

⁷Tomowale bo? Mibeko mili masumu? Phe! Kasi naebi masumu nde pho ya mibeko. Yango mena sikokyi ieba imengyela bo mibeko temiwakwa obokye: «We samengyela». ⁸Kasi waateyaka mibeko obokye: Kyeka masumu, masumu mazwa nzela oka nga, mamba ntoma imengyela mbolo ndengye na ndengye. Bo mibeko temili, masumu temali na bokusi. ⁹Kalakala wataka ba nga saeba mibeko, nabaka na bomwa. Kasi wa sawakwa nga mibeko, masumu mabandi ibutwa na bokusi, ¹⁰emba nga nali mowe. Nwaphongo ambya mibeko pho obokye miphe bato bomwa. Kasi nga mibeko mimbomi. ¹¹Waoka nga mibeko, masumu mazwe nzela oka nga, ndondo ya nga enkose pho nakele masumu, yango mena masumu mambomi. ¹²Yango mena, mibeko ma Mose mauta na Nwaphongo, mitindo ma mango mili misantu, mibeko me mili ma bosembo na maiilaa. ¹³Emba yango kyelukye iwō obokye ekpele me elaa ya mboma? Phe, teli bomwa. Kasi eli nde masumu maamboma. Masumu me makpa ekpele elaa, maamba mboma na yango. Eli pho baebe obokye masumu mali phele masumu. Emba pho ya mibeko, masumu mawene na bobele koleka.

Moto ali moombo wa masumu

¹⁴Toebe obokye mibeko miute na Nwaphongo, kasi inga nali nde moto. Nabuto moombo nwa masumu. ¹⁵Ikyikyele nga, siisakwa. Pho sikyele ikyi zingye nga ikyela, kasi nakele nde iteizingye nga. ¹⁶Bo siizingye ikyikyele nga, mena naanole obokye mibeko mili milaa. ¹⁷Yango mena, bobele bokyele nga, teli nga ookobokyele, kasi eli nde masumu maali onte ya nga maabokyele. ¹⁸Pho na ebe obokye ekpele elaa teli onte ya nga, nawwa onte ya nga lokola moto. Nazingye ikyela bolaa kasi siikokye ibokyele. ¹⁹Yango mena, sikyele lowa lolaa lozingye nga ikyela. Kasi nakele nde lowa lobe loote loozingye nga ikyela. ²⁰Bo nakele lootelozingye nga ikyela, mena kyelukye iwō obokye teli nga moto ookokyele bomwa, kasi eli nde masumu maali onte ya nga. ²¹Emba nga nawene bobo: Bo nazingye ikyela bolaa, nawene obokye nakule kyele nde bobele. ²²Kyelukye iwō obokye o ndondo ya nga nasepele na mibeko ma Nwaphongo. ²³Kasi nawene obokye o ndondo ya nga, wali mibeko mosuu mwanwa na mibeko ma Nwaphongo. Mibeko me onte ya nga

mumbuya moombo nwa masumu. ²⁴ Moto wa ngongo boli nga! Owa mumanya o boombo pha nzoto ikyitome o iwaa iye nza? ²⁵ Nwaphongo akumisame na nzela ya Yesu Klisto Nkolo wa banga! Emba inga mampenza na maumanya ma nga natosa mibeko ma Nwaphongo. Kasi nzoto ya nga ya bomoto kyizingye obokye nabengye masumu.

Bomɔɔ boute na Bolɔɔɔ pha Nwaphongo

8 Emba inwanwa eye, Nwaphongo etaingya bato baangana na Yesu Klisto. ² Phɔ mobeko nwa Bolɔɔɔ moolophe bɔmɔɔ pha phele na nzela ya Yesu Klisto moli mibanga, tolokuli ba baombo ba mobeko nwa masumu na nwa iwaa. ³ Mibeko na Mose temaika koka ilophe bomɔɔ phɔ banga bato toli na bokɔ. Toloikaka koka itosa mibeko kasi lootelaikaka koka mibeko ikyela, Nwaphongo alokyela. Phɔ ya ilokyela, atoma Nwana we o mokyisi, abuto moto, aulanaka na banga bato ba masumu phɔ ya imanya masumu ma banga. Yango mena, Nwaphongo amba ingya Nwana we o elele ya banga phɔ taazingye masumu. ⁴ Nwaphongo akyela babona phɔ tozwe nzela ya ikyelela mibeko me, banga baatambule o nzela ya Bolɔɔɔ kasi bate batambule o nzela ya nzoto. ⁵ Bato baabikye o nzela ya bomoto, baumunya nkɔɔ isɔ nde maphɔɔ masepelisa nzoto. Kasi bato baabikye o nzela ya Bolɔɔɔ, bɛɛ baumunya nkɔɔ isɔ nde ikyela maphɔɔ maasepelisa Bolɔɔɔ. ⁶ Bo toumunya nkɔɔ isɔ nde maphɔɔ maasepelisa nzoto, mena eli nzela ya iwaa. Kasi botoumunya nkɔɔ isɔ nde maphɔɔ maasepelisa Bolɔɔɔ, tomozwa bomɔɔ pha phele na bose. ⁷ Bato baaumunya nkɔɔ isɔ nde maphɔɔ maasepelisa nzoto ya bɛ, bali banguna ba Nwaphongo. Tebaabengye na mibeko ma Nwaphongo, tewali nzela obokye baamotosa. ⁸ Bato babikye o nzela ekyesepelisa nzoto, te bakokyi isepelisa Nwaphongo. ⁹ Kasi bɛ, toobikye o nzela ya maphɔɔ maasepelisa nzoto. Kasi bɛɛ kobikye o nzela eyaka Bolɔɔɔ pha Nwaphongo phɔ Bolɔɔɔ me boli onte ya bɛ. Bo moto tali na Bolɔɔɔ pha Yesu Klisto onte ye, tali moto wa Yesu Klisto. ¹⁰ Bo Klisto ali onte ya bɛ, na bo nzoto ya bɛɛ isengyesi iwa phɔ wakyela masumu, kasi Bolɔɔɔ phe boephe bomɔɔ, phɔ Nwaphongo aebuya bato ba bosembo o miyo me. ¹¹ Kasi bo Bolɔɔɔ pha Nwaphongo owaakola Yesu Klisto o iwa ali phele o nte ya bɛɛ, emba nde ona Nwaphongo me amoakola nzoto ya bɛɛ o iwaa me na nzela ya mwiya nwa Bolɔɔɔ phe boli onte ya bɛ. ¹² Phɔ oli wango babona bande na nga, esengyesi obokye tobikye bokozingye Bolɔɔɔ kasi bokozingye nzoto ya banga phe. ¹³ Bo obengyi nzela ya maphɔɔ maasepelisa nzoto ya bɛɛ wa mowaa. Kasi boephe Bolɔɔɔ nzela na mwiya nwe, wamolɛ bobelɛ maphɔɔ mabe makelele bɛ, emba wamoba na bomɔɔ. ¹⁴ Bato basɔ baakambame na Bolɔɔɔ pha Nwaphongo bali bana ba Nwaphongo. ¹⁵ Phɔ Bolɔɔɔ phaephe Nwaphongo teboebuya baombo, naa bokule ephe ibale. Kasi eli nde Bolɔɔɔ Bosantu boebuya bana ba Nwaphongo, boolotome ibanga Nwaphongo obokye «Aba, Tata!»

¹⁶ Bolɔɔɔ me boloteya o mandondo ma banga obokye toli bana ba Nwaphongo. ¹⁷ Phɔ toli bana bɛ, emba tomozwa mbolo isɔ indaa ikyi bombe yo phɔ ya banga. Tomoizwa molongɔ na Yesu Klisto phɔ banga ne tonyɔkɔmɔ elele yɔnɔnɔ. Emba na banga me tomozwa nkyemɔ elele yɔnɔnɔ nɛ.

Nkyemɔ ikyliziya

¹⁸ Naebe obokye minyɔkɔ miiwene banga lɔɔ eye mili ndokolo nwana ekpele mokyiki wa phaa. Temiikiyi bubanaa na nwana bokyi bobo na nkyemɔ ya loteya Nwaphongo. ¹⁹ Bikpele bisɔ biakyela Nwaphongo biziya na phowa. Bizingye na boikye iwene mokɔɔ nwa moweninya Nwaphongo bana bɛɛ nkyemɔ ya bɛ. ²⁰ Phɔ bikpele bisɔ biakyela yo Nwaphongo te bikuli baa na ntina. Bikpele bye mampenza, te biikaka zinga bomɔɔ. Eli nde Nwaphongo owazinga bomɔɔ. Kasi nkɔɔ isɔ kalemele, ²¹ phɔ mokɔɔ mɔnɔmɔ aamokandola na bikpele bisɔ biakyela yo. Bikpele me etebikule baa ndokolo baombo, etebikule phɔɔ, biamozwa nkyemɔ ndokolo bana ba Nwaphongo, biamozwa bosɔmi. ²² Toebe obokye nɔnɔ lɔɔ bikpele bisɔ biakyela Nwaphongo bikiyimele. Bili na bolɔsi ndokolo nwanwasi okosweya. ²³ Bolɔsi me tebookye nde bikpele na bikpele. Na banga bawaa baphe Nwaphongo Bolɔɔɔ phanza na baamokula phe yo nkyemɔ, na banga tokyimele o mandondo ma banga me. Toziya na phowa iikye obokye Nwaphongo alobuya bana bɛ, kyelukye iwɔ obokye amanya nzoto ya banga o malɔsi. ²⁴ Nwaphongo alobikya kasi naino toloweni maphɔɔ masɔ, tolemele nkɔɔ isɔ obokye toomawe nɛ. Waamowene banga na miyo maphɔɔ malemelakyi banga, etelookule malemela phɔ mabuto ma banga. Moto ookolemele ekpele ekye wene yo nza? ²⁵ Kasi phɔ naino toloweni ekpele ekyelemele banga, emba tokangye motema, toziya na phowa iikye. ²⁶ Nde bomɔɔ, Bolɔɔɔ ne kaya losunga, banga bate bali na mwiya o nzela ya Nwaphongo. Phɔ toloebe ibɔndeɛ na bolaa. Kasi Bolɔɔɔ yo mampenza ka bɔndeɛ Nwaphongo o elele ya banga, kanyingonele, koleka ndengye ekokyi iwɔ bato. ²⁷ Nwaphongo kaebe ili o mandondo ma bato. Emba kaebe na ikyiumunya Bolɔɔɔ me, phɔ Bolɔɔɔ kabɔndeɛ o elele ya bato, kamobɔndeɛ na ndengye ekyezingye yo. ²⁸ Toebe obokye o maphɔɔ masɔ, Nwaphongo kakyele phɔ ya bolaa pha bato baamozingye, bato bawaa baabanga yo kokokana na nwanwo nwe. ²⁹ Phɔ bato baunva lɔɔ yo, aunva kana ibabuya ndokolo Nwana we, obokye Nwana we abe bola onte ya bana baikye. ³⁰ Baaɔɔ unva lɔɔ Nwaphongo phanza, amba na babanga. Baabanga yo, ababuya na bato ba bosembo, emba baabuya yo bato ba bosembo, abaphe na nkyemɔ ye.

Lozingo lonene la Nwaphongo

³¹ Emba toombe kula wɔɔ bo? Bo Nwaphongo ali mbale na banga, owaalotemele nza? ³² Emba Nwaphongo, yo otoika ima Nwana we, amoambya

obokye aya waa pho ya banga baso, emba takokyi ilophe na banga me iso molongo Nwana we? ³³ Owa mophunda bato ba lo Nwaphongo nza? Moto phe. Pho eli Nwaphongo owa babuya bato ba bosembo. ³⁴ Okokyi ibaingya nza? Moto phe. Pho Yesu Klisto ali moto owa waa, aambakula naakundwa, ali o boloo pha Nwaphongo, kambe na bondele pho ya banga. ³⁵ Owaalokabola na lozingo la Yesu Klisto nza? Mampasi, minyoko, bato baalonyoko, manzala, bobola, ikama, iwaa? ³⁶ Bowakoma be e o buku pha Nwaphongo obokye: «Pho ya we Nwaphongo, imbelele siso toli o ikama sa iwaa. O miyo ma bato tobuto ndokolo mampate makye be e boma.» ³⁷ Kasi tolongye minyoko miso mamina na mwiya nwa okolozingye. ³⁸ Pho nali na ianola obokye tewali ekpele eyaa lokabola na lozingo la Yesu Klisto: Ebe iwaa, ebe bomoko, ebe banze, ebe maloko, ebe maphoko maa lo eye, ebe maphoko maamoyaa, ebe iso iili na mwiya, ³⁹ ebe phembo yaa ikolo, ebe na phembo yaa o se, ebe iso yaakyelama, ekpele noko yoko teekokyi ilokabola na lozingo la Nwaphongo laaweninya yo onte ya Yesu Klisto Nkolo wa banga.

Nwaphongo na bato ba Izalayele baako yo

9 Maphoko mamoko nga mali maa phele, pho nali moto wa Klisto, sikosa. Boloko kanteya obokye maphoko maawo nga mali mapele, na ndondo ya nga kyeanole oko me. ² Nali na ngoko boikye, imbelele siso nali na boloko o motema, ³ pho ya Bayuda bato ba ibota sa nga. Bebi na nga ba ibota soko. Bo nzela ebakyi, nazingye obokye Nwaphongo anvambe, ambe nakabola na Yesu Klisto pho yabola pha bebi na nga ba ibota sa nga. ⁴ Baali bana ba Isalayele, Nwaphongo abako pho babe bana be, abateya nkyemo ye, akyela na be basangola, abaphe mibeko, abateya nzela ya imobondele, abaikyela mambunu. ⁵ Baali bankoko ba Abalayama. Yesu Klisto ne wa butwa yo moto, ali wa ibota sa be. Kasi tebaika moanola. Yo, Klisto ne ali Nwaphongo, ali o ikolo sa maphoko maso. Tomokumbele pho ya bobele. Ame. ⁶ Teli obokye Nwaphongo taika kyela yaalakaka yo. Alokya na baakolo bana ba Isalayele. Na wo bo? Na wo ngakye bana bayoko tebali baakolo bana ba Nwaphongo. ⁷ Abalayama abaka na bana baikye, kasi be baso tebali baakolo bana be bo wa wo Nwaphongo. Kalakala Nwaphongo amba wo na Abalayama yokye: «Baakolo bana ba we bamotoko oka bana ba Izake.» ⁸ Kyekukye iwo obokye: Onte ya bana baso ba Abalayama, be baso tebali bana ba Nwaphongo. Nwaphongo kawo yokye baakolo bana be eli nde babota yo kokokana na mbunu eya ikyela-ka yo Abalayama. ⁹ Mbunu eya moikyelaka Nwaphongo eli obokye: Waamokoka imbelele simekyi nga, namokula yaa, Sala amobota nwana wa lele. ¹⁰ Teyaikaka ba nde Sala yo mampenza. Lebeka abaka nwanwasi wa noko wa banga Izaka. Aekamaka zaa. ¹¹ Nwaphongo awoko ne yokye: «Mosi amoleka bola.» Wa wo Nwaphongo babona tebaikaka kyela naa maphoko maala naa maphoko maabe, tebatoka na bota-

ma. Nwaphongo akyela babona pho ya iteya obokye kakele nde bozingye yo. Ka lo moto we onte ya bato, tamo lo pho ya maphoko maala makyele yo. ¹³ Nde bowakoma be e o buku pha Nwaphongo obokye: «Nwaphongo awo yokye nazinga Yakobo, naina Esau.» ¹⁴ Emba tomba wo bo? Tomoko obokye Nwaphongo taakele maphoko na bosembo? Phe, teeli babona! ¹⁵ Amba wo na Mose yokye: «Bo nazingyi ikyela moto bolaa, na bokyela. Na bo nazingyi ooka moto ngoko, naamooka ngoko.» ¹⁶ Emba wa lo Nwaphongo moto, kamo lo nde pho azingyi imokyela bolaa, teeli pho moto azingyi, naa pho ya etoma ye. ¹⁷ Wakomama o buku pha Nwaphongo obokye Nwaphongo awoko pho ya Fallo yokye: «Naete mokonzi pho naweninya oka bato baso bokusi pha nga miwe na pho nkombo ya nga eokane o mokyisi mobimba.» ¹⁸ Yango mena, towene obokye Nwaphongo kakele bolaa na moto oozingyi yo. Moto oozingyi Nwaphongo obokye abe sa motosa, Nwaphongo kakele nde obokye abe samotosa bomoko.

Yoko na ngoko ya Nwaphongo

¹⁹ Naa moto moko amoko na nga obokye: «Bo ebe babona, pho ya ye Nwaphongo kaoya bato? Bato bakele ka nde ya baatoma yo mampenza?» ²⁰ Nwebi na nga, iwe moto okoko babona, oli nza obokye oikyele Nwaphongo ziko? Mbongo ekokyi iwo na owa ekyelele obokye: «Pho ya ye onkyesi ndengye eye?» ²¹ Mokyisi nwa mambongo ali na bokonzi pha ikyela ekpele ezingyi yo na manyete; nde na manyete me akokyi ikyela mbongo eya motuya na mbongo eteli na motuya. ²² Emba bo Nwaphongo azingakyi iba ya mokyisi nwa mambongo, eli lowo la we? Azingaka obokye bato baebe obokye ali na wo, ali nana mwiya. Emba kakangye motema pho ya bato baokyele yo wo na baakokyi yo iboma. ²³ Kasi Nwaphongo azingaka obokye bato baebe obokye ali na nkyemo nzikye, kambe na kabala bato bazingye yo ikyela bolaa nkyemo me. Alobongya phanza obokye tozwe nkyemo me. ²⁴ Toli banga baso bato baabanga Nwaphongo pho ya iba bato be. Taika lo nde oka Bayuda na Bayuda, abanga na bato basuu me. ²⁵ Nde bo wawo yo obuku pha Oze yokye: «Bato batebaikaka baa phanza bato banga, nababanga bato banga, na ibota satesaikaka nga zinga, nasibanga ibota saaloko nga zinga. ²⁶ O elele eya woko nga na be obokye: «Toli bato banga», nde oena elele me, nga Nwaphongo ooli na bomoko, nababanga bana banga.» ²⁷ Ka pho ya bato ba Isalayele, moimosi Isaya awo pho ya be, aimola yokye: «Nabo bato ba Isalayele babaka baikye ndokolo musengye o mokukulu nwa ebale, eba obokye baambikya Nwaphongo tebali baikye. ²⁸ Nkolo Nwaphongo etaa woko, amoyakya maphoko maso maawo yo o mokyisi.» ²⁹ Nde bowawoko ona Isaya phanza yokye: «Bo Nkolo Nwaphongo okokambe maphoko maso taika-ka manya ndambo ya bana babanga, nde towene ndokolo bato ba Sodoko na Gomola.»

Yesu ali ndokolo ibanga siibakyitinya bato

³⁰ Emba tomowa bo? Towwa obokye bato bate bali Bayuda bée tebaikaka luka nzela ya ibutwa bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo. Kasi inwanwa eye babuto bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo pho bamoanosi. ³¹ Bayuda bée balukaka mibeko pho bamibongya obokye babe bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo, yango mena bakaa o nzela. ³² Bakaa pho ya'ye? Pho baumunyaka obokye bamoba bato bosembo na misala miabaka bée bakyele, kasi te baikaka onola Nwaphongo. Emba bamba zuma o ibanga. ³³ Ibanga me eli Yesu Klisto, siiwawa o buku pha Nwaphongo. O buku, Nwaphongo awa yokye: «Okyemela nakyesi ibanga wawa o mokyisi nwa Siyona, bato bamobakatana misango. Bato bamokaa pho ya ibanga me. Kasi pho ya moto owa moanola ibanga me etesimophe wawa.»

10 Bande na nga, nazingye na boikye obokye bato banga Bayuda bayee pho Nwaphongo ababikya. Nabondele Nwaphongo na boikye pho ya lowa me. ² Naebe obokye bazingye ibenga Nwaphongo phele, kasi tebaebe eya kolo nzela. ³ Pho tebaika wawa nzela ekyebuya Nwaphongo na yango bato, bato ba bosembo o miyo me. Bazingaka ibenga nde nzela ya bée mampenza. Yango mena bale nzela ekyebuya Nwaphongo na yango bato, bato ba bosembo o miyo me. ⁴ Nawo babona pho waaya Yesu Klisto, ayaa unva bokusi pha mibeko ma Mose, akyela babona pho bato baso ba moanole babutwe bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo.

Moto munsu okoanole Yesu Klisto amobika

⁵ Mose akoma pho ya nzela ya ibutwa moto wa bosembo na mibeko, akoma yokye: «Moto ookotosa mibeko misu amozwa bomwa pha phele pho ya mibeko.» ⁶ Kasi nzela ekyebuya bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo pho bamoanole, nzela me ekyese. O buku pha Nwaphongo bawo pho ya nzela me obokye: «Samiwale obokye: Owa mobaa oikolo nza?» (Kyelukye iwawo obokye owa mokyeba banga Klisto aute nza). ⁷ Samiwale na obokye: «Owa munywale ose ya manyete onte ya bawe nza?» (Kyelukye iwawo obokye owamokye banga Klisto obokye atawale nza). ⁸ Buku pha Nwaphongo bowo nde obokye: «Iloba sa Nwaphongo sili phenephe na we, tesili itakye na we, iloba me sili o munsu nwa we, sili na o ndondo ya we.» Iloba me eli nde sango siteya banga bato obokye basengyesi ianola Nwaphongo. ⁹ Bo kowa na munsu nwa wawe obokye Yesu ali Nkolo, na bo koanole o ndondo ya we obokye Nwaphongo amoakola o bawe, Nwaphongo amoebikya. ¹⁰ Bo toanosi Yesu phele tobutwe bato ba bosembo o miyo me. Bo towo na munsu obokye Yesu ali Nkolo, Nwaphongo aalobikya. ¹¹ Nde bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Bato baso baamoanole eta baphe wawa.» ¹² Yango mena ebe moyuda, ebe baate bali Bayuda,

bokye teboli, Nkolo nde yo wawa ali Nkolo wa bato baso, kakyele bolaa oka bato baso baamobondele. ¹³ Eli bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Bato baso baamobondele Nkolo bamobika.» ¹⁴ Kasi baamobondele ndengye'ye bo naino tebamoanosi? Baamoanola ndengye'ye bo naino tebaokyi Simo ye? Bamooka simo ye ndengye'ye bo bato baibaimola yango te bali? ¹⁵ Emba baabaimola ndengye'ye bote babatomi? Eli nde bowakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Eye bolaa, na matambe ma bato baaya imola Simo Elaa!» ¹⁶ Kasi bato baso tebaika anola Simo Elaa me. Moimosi Isaya yo mampenza awa yokye: «Nkolo, owaanola Simo eyaimolaka banga nza?» ¹⁷ Yango mena, ianola siute na ioka Simo, Simo me eli maloba ma Klisto. ¹⁸ Pho oli yango babona, natune motuna monwa, na wo ngakye: Bato ba Isalayele tebaika aoka Simo Elaa phele? Phe, baeyoka. Nde bo wakoma bée obuku pha Nwaphongo obokye: Bato bakymiwo Iloba sa Nwaphongo o mokyisi mobimba. «Nyese ya bée yooka mboka esa ebe na o bilele bia itakye.» ¹⁹ Emba natune motuna mosuu ngakye: Bato ba Isalayele te baika wawa na bolaa? Mose awa phanza yokye: Nwaphongo yokye: «Namokyela obokye wamokyela ekolo eteli na ngambo zuwa. Na mokyela obokye obe na wawa na ekolo ya bato baatebali na malondo.» ²⁰ Sima me moimosi Isaya awa na iwawo yokye: Nwaphongo kawo yokye: «Bato batebaikaka baa bandukye, banzwee. Namiweninye na bato batebaikaka baa banzongye ekpele.» ²¹ Kasi pho ya bato ba Isalayele, Nwaphongo kawo na munsu nwa yokye: «Naelolesi bato banga munsu nwa mobimba obokye baye, kasi bali na nzoto nkusi, tebaikyi anola ikyi wo nga.»

Nwaphongo taikyile bato ba Isalayele

11 Emba nakule tuna motuna mosuu: Boli wango baabona, kyelukye iwawo obokye Nwaphongo ale bato bée Isalayele? Phe, na mbala! Pho nga mampenza nali moto wa Isalayele. Nauta o ibota sa Benzame, ne abaka njwana wa Abalayama. ² Nwaphongo taika le bato bée bawo yo uta wakyela yo mokyisi pho babe bato be. Koebe yaakoma bée o buku pha Nwaphongo pho ya Eliya. Eliya amilelaka na Isalayele o boo pha Nwaphongo. Awawo yokye: ³ «Nkolo, bato baba baboma baimosi ba we, banyangola bilele bietumbele bée mambeka. Naikasi nde nga mampenza okoebengye, balukye imboma me.» ⁴ Kasi Nwaphongo amobuyisa bo? Awawo ne yokye: «Phe, toli we mampenza. Na bomba pho ya nga bato nkoto sambo bambangye nkawo isa. Bo tebaikyi sambela ekyeko ya Baala.» ⁵ Pho ya banga wawo eli nde bomwa, wali nde ndambo ya bato bawo Nwaphongo pho ye na ngawo ye onte ya bato ba Isalayele. ⁶ Pho Nwaphongo abawo na ngawo ye emba kyelukye iwawo obokye taika bawo pho ya bitoma biikyele be. Bo babona phe, emba ngawo ye nde tekuli ba eyaakolo ngawo. ⁷ Kyelukye iwawo bo? Kyelukye iwawo obokye bato ba Isalayele tebaika zwa ekyelukye be, ndambo ya bato bawo Nwaphongo onte ya be, bée

baezwa. Kasi pho ya baayoko, babutwaka na nzoto nkusi. ⁸ Eli nde bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Nwaphongo ababuye bibubusi, azibi miyo ma be, aundi na matoo ma be, ncha ncha bali nde babona.» ⁹ Na Davidi awo bobo: «Biseleko ba bée biebisanda ndokolo izengye siibise nyama. Baaka, Nwaphongo abaphe etumbu ekoyi na be. ¹⁰ Miyo ma bée maphoko pho bée sakula wene, bazwakye nkoko iso nde maphoko pho banyibe.» ¹¹ Emba nakule tuna motu-na mosuu ngakye: Waazuma Bayuda ibaku, bakaa bobele? Phe, na mbala! Kasi eli nde pho ya obokye bakyela masumu, Nwaphongo abikye bato basuu. Nwaphongo akyela baabona pho Bayuda baokyele bato baayoko zuwa. ¹² Waakyele bato ba Isalayele masumu, Nwaphongo akyela bolaa na bato baso ba mokyisi. Pho ya ikaa sa bayuda o boo pha Nwaphongo, bato basuu bazwe bolaa o maboko ma Nwaphongo. Bo Nwaphongo kakelele bato basuu bolaa imbele sites-imotosa Bayuda, bolaa phamba bakyela yo pha moba ndengye'ye waamba mobutwela Bayuda baso?

Bato baate bali Bayuda bamobika

¹³ Inwanwa eye na wo na bée bato bali Bayuda. Nali toma wa Nwaphongo owa etomela yo bée bato bate bali Bayuda. Yango mena, nasepele na etoma eyampe yo. ¹⁴ Nazingye obokye bato banga Bayuda bawene babona pho bayoko baokye zuwa, bayee pho Nwaphongo ababikya o nzela ya etoma ya nga. ¹⁵ Pho, waale Nwaphongo Bayuda, akyela mabongye na bato basuu ba mokyisi. Wamoba boo bo akuli baanola? Ya moba ndokolo bawe bakundo. ¹⁶ Bo moto aphe Nwaphongo mbuma ya ebandele ya inzabi se kyelukye iwoko obokye mbuma isoko ya inzabi ili ye me. Bo moto amophe munkanga nwa njwete, emba na bitakyi bili nde bée me. ¹⁷ Isalayele eli ndokolo njwete nwa olive nwa tena Nwaphongo ndambo ya bitakyi, o elele ya bitakyi me, aesi ya ebanza, iwe otoli moyuda, ndokolo etakyi ya njwete nwa olive eya ngonda. Maphoko maala maabaka Bayuda bazwe, unwanwa eye bée komazwe me, ndokolo bitakyi biizwe bokusi uta na njwete. ¹⁸ Yango mena satiyola bali ndokolo bitakyi batenya. Komitate pho ya'ye? Oli nde bitakyi phaa, bokusi pha bitakyi bote nde na nkanga, bokusi pha nkanga teboute na bitakyi. ¹⁹ Naa moncha onte ya bée amowoko yokye: «Nwaphongo amanya bitakyi biyoko pho ambanza o elele me.» ²⁰ Eli phele, Nwaphongo abimanya pho tebaika moanola. Ka pho ya we, aephe elele pho komoanole. Sa baa na lolendo, kasi baa nde na ilota Nwaphongo. ²¹ Pho, bo Nwaphongo ale Bayuda baabaka ndokolo bitakyi bia phele, kumunya obokye etaewiinya me bo tomoasi, iwe o wa banza yo bobanze wawana. ²² Okyemela boli Nwaphongo molaa naa okophe yo bitumbu me. Kaphe etumbu bato baaka inzela ye, kasi oka ya we ali molaa bo oli oikyela maphoko mamosepelisa. Bo phe amoemanya me. ²³ Bayuda babana, bote baikasi o iba saanola sa be, Nwaphongo ababuya o bilele ba be, pho ali na bokonzi pha ibabuya. ²⁴ Bo toli Bayuda, oli ndokolo bitakyi ba

njwete nwa ngonda biteni be, bakye bibanza o njwete moli o ingambi. Bo Nwaphongo akoyi ikyela lowo lokusi babona, embi ba iye obokye abuya Bayuda o elele eya bamanyaka yo, bée baali ndokolo bakolo bitakyi.

Bayuda bamobongola mandondo

²⁵ Bēbi na nga, nazingye obokye bēe o soko sekyele eye, pho bēe sabaa na lolendo. Eli obokye ndambo ya bato ba Isalayele tebazinze ianola Nwaphongo, yango mena, kasi bamo bongwana. Esengyesi obokye bato baso bate bali Bayuda bako Nwaphongo baanole, emba bato ba Isalayele bamba bongwana. ²⁶ Emba Nwaphongo amobikya bato baso ba Isalayele bo wa koma bēe o buku pha Nwaphongo obokye: «Moto owa moya kandola bato amouta o Siyona. Amumanya masumu ma bato baso baali bana ba Yakobo. ²⁷ Nwaphongo kawoko yokye: Eye eli sangola eya mokyela nga na be, wa mumanya nga masumu ma be.» ²⁸ Bayuda bale Simo Elaa, emba babuto banguna ba Nwaphongo. Eli babona pho bēe bate bali Bayuda onyoko omoko. Kasi mbala eyoko Nwaphongo abako pho babe bato be, kambe na bazinga pho alakyelaka bankoko ba bēe babona. ²⁹ Bo Nwaphongo abangyi moto ambi na mophe mbolo, wa ikale nde babona, pho Nwaphongo taabongole maumunya me. ³⁰ Bēe baate bali Bayuda, kalakala toika tosa Nwaphongo. Kasi unwanwa eye Nwaphongo aeyokyesi ngoko pho Bayuda tebaiki motosa. ³¹ Pho ya bēe, ya mobaa nde bomoko me. Unwanwa eye tebamotosa emba Nwaphongo kakelele nde bolaa oka be. Kasi eli babona pho ya obokye na bēe me babongole ntema na obokye Nwaphongo abaokyele ngoko. ³² Emba Nwaphongo ale bato baso obokye bale imotosa. Akyela babona pho aokyele bato baso ngoko.

Ngambo ya Nwaphongo elekyi bonene

³³ Phele ndondo elaa ya Nwaphongo elekyi! Ali na zebi, kaebe maphoko masoko! Ikiyumunya yo o ndondo ye moto takoyi iilimbola! Moto takoyi isoko nzela ye! ³⁴ Nde bo wakoma bēe o buku pha Nwaphongo obokye: «Okoebe maumunya ma Nkolo Nwaphongo nza? Ookoyi imophe toli nza? ³⁵ Wali moto owa mokabela ekpele pho ya obokye Nwaphongo ali na mbongoko ye?» ³⁶ Eli phele, tewali moto, pho eli nde yo moto owa kyela bikpele bisoko, yo moto okobianza, mbolo isoko ili omoko pho ye. Ebongyi tomokumole nkoko isoko. Ame!

Mobesi nwa moto wa etoma wa Nwaphongo

12 Pho eli babona bande na nga, na ebondi, pho Nwaphongo alokyesi ngoko iikyē. Ambya nzo-to ya bēe isoko oka ye, pho obe na bomoko, omambya ndokolo nyama eya boma bēe pho ya ikabela Nwaphongo. Ba mouwosi pho ye, pho ya imosepelisa. Mena eli laakolo losambo lookoyi bēe imosembela. ² Sa benga mobesi nwa bato ba mokyisi. Le obokye

Nwaphongo abongole mandondo ma b̄ēe, ph̄o obutwe bato ba mobesi moonyakune. Emba wamoeba maph̄o mazingye Nwaphongo. Kyelukye iw̄o obokye: Maph̄o maala, maph̄o mamosepelisa, na maph̄o malongobana. ³ Ph̄o ya ikabo saph̄e Nwaphongo na nḡolu ȳe, naw̄o na m̄ōm̄ō na m̄ōm̄ō onte ya b̄ēe ngakye: Sa mitata, kasi omiebe nde na bolaa ndengye eli b̄ēe ph̄ēle, kyeka ndengye ya ianola sa w̄e bo owaeph̄e Nwaphongo. ⁴ Nzoto ya moto ili ȳōȳō kasi ili na binango biikye. Enango ȳōȳō na ȳōȳō eli na etoma eekȳēē. ⁵ Na ph̄o ya banga wali nde bom̄o m̄e. Toli baikye kasi toli nde m̄ōm̄ō onte ya Yesu Klisto. Totongana na moto m̄ōm̄ō nde bo watongana binango ba nzoto o nzoto ya moto. ⁶ Nwaphongo alophe makabo ma Bol̄ob̄o makȳēē, nde bo wazinga yo ilophe mango. Emba, m̄ōm̄ō na m̄ōm̄ō akyelele makabo m̄e. Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa iimolaka maph̄o m̄e, imola bo koebe w̄e obokye Nwaphongo aeph̄e ikabo. ⁷ Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa ikyelela bato, obakyelele bookokyi. Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa iteya bato, obateya nde bom̄o. ⁸ Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa ilenzaka bato, obalenzakye nde bom̄o. Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa ikabela babola, obakabele nde bom̄o na ndondo ȳōȳō. Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa ikamba b̄ebi, kyela etoma m̄e na bolaa. Bo Nwaphongo aeph̄e ikabo sa ikyelaka b̄ebi bolaa, obakyelele na nkyisa. ⁹ Zinga b̄ebi na ndondo ȳōȳō, sa bazinga nde na mun̄ō. Iina maph̄o maabe. Zinga maph̄o maala. ¹⁰ Zinga b̄ebi na b̄ēe baklisto, eba obokye b̄ēe bas̄o oli bana ba nyango m̄ōm̄ō. Tosanaka b̄ēe na b̄ēe. ¹¹ Omiambia o etoma, sa ba bato ba bok̄ō. Omiambia mouwosi o etoma ya Nkolo. ¹² Kolemele yalakyela Nwaphongo. Emba baa na nkyisa. Ititala o minȳō, b̄ōnd̄ēle Nwaphongo imbēle sis̄o. ¹³ Kaba mbolo ya b̄ēe oka baanosi ba Nwaphongo baakyelesi. Yamba na bolaa bato baaye oka b̄ēe. ¹⁴ Onga Nwaphongo apambole bato baenȳōȳō, sa moonga obokye abakyele bob̄e. ¹⁵ Sepela na baasepele, lela na baalele. ¹⁶ Ba na booka w̄e na b̄ebi na w̄e. Sa baa na lol̄ēn̄ō, kyela etoma es̄o na bo ebe na ngambo ekyikȳi. Saumunya obokye oli bato baa zebi. ¹⁷ Bo moto m̄ōm̄ō aekyesi bob̄e, sa mobuyisa bob̄e, kasi w̄e luka nde nzela ya ikyela maph̄o maakokyi obokye bato bas̄o baanole obokye iw̄e kokyele bolaa. ¹⁸ Bo wakokyi, emba bo eeli nde ph̄o ya w̄e, luka obokye obee na bose na bato bas̄o. ¹⁹ B̄ēe bato bazingye nga, sabuyisa bato bob̄e, kasi l̄e obokye ȳōȳō ya Nwaphongo ekyele etoma ya yango, ph̄o bakoma o buku pha Nwaphongo obokye: «Nkolo Nwaphongo yokye: Moambelesi eli nde nga! Low̄o lobe loekyesi nwebi, nde nga moto owaamobuyisa bob̄e.» ²⁰ Kasi iloba sa Nwaphongo siw̄o na obokye: «Bo monguna n̄wa w̄e ali na nzala, omophe n̄wana ekpele wa iza. Bo ali na phowa ya maa, omophe maa mainywa. Bo okyesi babona s̄ō ya moakya amba na b̄ongye mobesi n̄w̄e.» ²¹ Samil̄ē obokye bob̄e boelekye, kasi leka bob̄e na ikyela bolaa.

Itosa bakonzi ba baloo

13 Moto mun̄ō atosa bakonzi ba baloo ph̄o bokonzi bos̄o bote na Nwaphongo; Emba makonzi maalii, eli Nwaphongo moto owamateȳe. ² Emba moto ookotemele bakonzi, katemele maph̄o molonḡo n̄waabongya Nwaphongo. Bato bakyele babona bamibangyele etumbu. ³ Bato bakyele bolaa tebali na inganga sa bakonzi, kasi nde bato bakyele bob̄e bamoba na inganga. Bo tozingye ibaa na inganga sa bakonzi, kyela bolaa ph̄o baekumisa. ⁴ Eli babona ph̄o bali bato ba etoma ya Nwaphongo, bazingye iesunga o ikyela bolaa. Bo okyesi bob̄e, ba na inganga na b̄ēe ph̄o bokusi phaabaphe Nwaphongo taaboambya boambisa. Bali bato ba etoma ya Nwaphongo ph̄o ya iteya yaaka Nwaphongo na iphe bato bakyele bob̄e etumbu. ⁵ Ph̄o eli babona, osengyesi itosa bakonzi. Teli nde ph̄o bamoeph̄e etumbu bo tobatose. Obatosa nde ph̄o koebe o mandondo ma b̄ēe obokye eli nzela elaa. ⁶ Ph̄o ya ntina m̄e, yango m̄ena, kophute mputi, ph̄o Nwaphongo ateȳe bato baephutisa obokye etoma m̄e ebe na bolaa. ⁷ Phuta oka moto na moto isengyesi w̄e iphuta oka ȳe. Phuta mputi oka baephutisa, phutela mbolo ya w̄e oka bato baiphutisa. Tosa na bolaa bato basengyesi w̄e itosa.

Tozinganakye

⁸ Sa baa na mbonḡo na moto, boteebe nde mbonḡo ya izingana onte ya b̄ēe. Moto okozingye b̄ebi atose mibeko ma Nwaphongo mis̄o. ⁹ Nwaphongo aw̄o na banga yokye: W̄e sakyela baphemba, w̄e saboma bato, w̄e saiba, w̄e samengyela mbolo ya bato. Mibeko mimi na miiȳō mili mis̄o onte ya mobeko m̄ōm̄ō moow̄o obokye: Zinga b̄ebi na w̄e bookomizingye w̄e mampenza. ¹⁰ Moto ookozingye nwebi n̄e etaamokyele bob̄e. Emba bokozingye b̄ebi na w̄e m̄ena otose mibeko mis̄o.

Imbele sa iumwa sikokyi

¹¹ Kyela bokusi ph̄o oebe imbele sili banga. Un̄wan̄wa eye eli imbele siisengyesi b̄ēe iumwa. Imbele sa Nwaphongo sa iya lobikya sikomi phenephe. Takuli baa itakye ndokolo o imbele sa tataka banga ianola Yesu Klisto. ¹² Enz̄ombi kyelukye naiunva, bunya bobengye na iȳe. To l̄e misala ma enz̄ombi. Tokpe birwanele bi-amokyelela banga waamoo. ¹³ To be na mobesi molaa ndokolo bato batambule na moo. Banga salanga maleku, banga sakyela bondumba, banga sakyela maph̄o maa s̄ō ndengye na ndengye, banga saoka maoka na saokyele b̄ebi zuwa. ¹⁴ Omilasa na is̄o ikyilophe Nkolo Yesu Klisto. Sakula mil̄ē o maumunya maabe ph̄o ya isepelisa phowa ya nzoto ya b̄ēe.

Sa sambisa nwebi

14 Yamba na bolaa bato bate bali naino na bokusi o nzela ya ianola Nwaphongo. Kasi saika na b̄ēe miko o maph̄o ma umunya b̄ēe o mandondo ma b̄e.

² Nakpe ete pho ya ntoma ya iza. Bana tebaumunya obokye ntoma iyakwa baikatela, bée baze nde iso. Kasi bato bate bali na bokusi o nzela ya ianola Nwaphongo baze nde ndunda. ³ Ookoze ntoma iso, yo satiyola nwebi ootoze ntoma iyakwa. Ebe ootoze ntoma iso, yo sawole ookoze ntoma iso na bobo pho Nwaphongo, yo amoyamba. ⁴ Iwe oli nza okowole na bobo moto wa etoma wa moto? Bo akyesi bobo naa bo akyesi bolaa, ekyekyi nde mokonzi nwe. Amokyela bolaa pho Nkolo akokyi imobanza pho yo sakaa. ⁵ Bato bakyi baumunya obokye mokwa muna molekye nkwa iyakwa o miyo ma Nwaphongo, kasi bato baayakwa bane umunya nde obokye nkwa iso ili nde ndengye yonkyo. Moto na moto ambe nde eba na bolaa ikiyumunya yo o ndondo ye. ⁶ Moto okoumunya obokye mokwa muna molekye nkwa iyakwa, kaumunya babona pho akumisa Nkolo Yesu. Moto okoze ntoma iso kazingye ne ikumisa Nkolo pho kaphe Nwaphongo melesi pho ya ntoma ikyi ze yo. Moto okole iza ntoma iyakwa, kakeye babona pho ya ikumisa Nkolo me, kaphe Nwaphongo melesi me pho ya ikyi ze yo. ⁷ Moto na muna onte ya banga, tali mokonzi nwa nzoto ye o mokyisi, na moto na muna eta we boozingyi yo. ⁸ Waatabaa banga na bomwa, toli na phango pho ya ikyela etoma ya Nkolo. Waawe banga, towe pho ya ikyela etoma me. Emba bo tobee naa na bomwa, naa bo towe, banga baswa toli nde bato ba Nkolo Yesu Klisto, ⁹ pho Yesu Klisto awaa amba na kundwa o bawe pho abe Nkolo wa bato, baali na bomwa na wa bato baawa me. ¹⁰ Ka we, pho ya'ye kosambisa nwebi na we? Ka we, pho ya'ye kotiyole nwebi na we? Banga baswa tomokyende o boo pha Nwaphongo pho alosambisa. ¹¹ Nde bowakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Inga, Nkolo ooli na bomwa, nawo phele ngakye: Mabwa maswa mamunkusalela, kwa iso yamokumola nkyemo ya Nwaphongo.» ¹² Emba mena kyelukye iwobokye muna na muna amoiwola yakyela yo. Amoloimola o boo pha Nwaphongo na muna nwe mampenza.

Sa baa ibaku pho ya nwebi

¹³ Emba to le isambisa bebi. Kpa nde mokano obokye otobe ibaku pho ya nwebi pho akyele isumu. ¹⁴ Pho naangana na Nkolo Yesu, naebe na bolaa obokye tewali ntoma ili na ekyila, kasi bo moto aumunye obokye ntoma iyakwa ili na ekyila ya sa iza, pho ye ntoma me ili nde na ekyila phele. ¹⁵ Emba bo we koize, wamoweninya nwebi ndondo bolwa, mena totambule ne na lozingo. Yesu Klisto awaa pho ye. Saanola obokye ntoma ikyize we imwa. ¹⁶ Bo koumunya obokye lowo loli lolaa, kasi bo koebe obokye bato bamowole na bobo, sakula lokyela pho bée salowole na bobo. ¹⁷ Pho bokonzi pha Nwaphongo teli lowo la iza naa la inywa. Kasi eli nde bosembo, bose na nkyisa ikyi ambya Bolwa. ¹⁸ Moto okokyele etoma ya Yesu Klisto babona, amosepelisa Nwaphongo, na bato bamotosa me. ¹⁹ Pho ooli wango babona, tokyele bokusi pha ikyela maphwa maambya bose onte ya banga, na maphwa mamosungwa bebi o ikola o nzela ya ianola Nwaphon-

go. ²⁰ Sawo etoma ya Nwaphongo pho ya lowo la iza. Bo eli phele obokye tewali ntoma ya ekyila, kasi bo bebi na we bamokaa pho ya yango, teli bolaa obokye we o izee. ²¹ Lowo lolaa eli nde sakyela lowo lokokyi itoma bebi ikyela bobo, ebe iza nyama, ebe inywa, na ebe ekpele'ye. ²² Loebe we pho ya maphwa mamana, olobombe o ndondo ya we, loebe nde we na Nwaphongo. Nkyisa eli na moto otoli na ziko na lowo lokyele yo boko loebe yo. ²³ Kasi moto ooli na ziko mi ntoma, bo aize, akyesi bobo pho takyele ikyiute o ndondo ye. Pho lowo loswa loteloebe moto na bolaa, bo ali na ziko milango, bo alokyesi, mena akyesi isumu.

Kyela bolaa

15 Banga bali bakusi o nzela ya Nwaphongo, esengyesi obokye tosongye bali na bokwa. Banga sakyelaka nde maphwa maazingye banga. ² Kasi le obokye muna na muna na banga akyele bokusi pha isungwa bebi baayakwa, pho na bée babutwe bakusi o nzela ya Nwaphongo, obokye ianola sa bée sikole. ³ Klisto taika yakyela nde maphwa mazingaka yo mampenza. Kasi eli nde bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo bobo: «Bitoo biswa biaewambaka bée bia ya kaa nde mi nga.» ⁴ Maphwa maswa maakoma bée o buku pha Nwaphongo, bamakoma obokye maloteya, pho toebakye ikanga ntema, tombakye baa na na etungu. Na bomwa tomoba na molemo oka Nwaphongo. ⁵ Le obokye Nwaphongo okoloteya bookokyi banga ikanga ntema, na okokyele obokye tobe na etungu, akyele obokye bée obe na booka onte ya bée, bokozingye Yesu Klisto. ⁶ Obokye bée baswa okumole Nwaphongo, Ango wa Nkolo ya banga Yesu Klisto, na ndondo yonkyo na na munwa muna.

Kumbelana onte ya bée

⁷ Yango mena, okumbelenakye onte ya bée, bo wa ekumbela Yesu Klisto. Kyelaka bomwa pho bato bakumole Nwaphongo. ⁸ Naeyimole phele obokye Klisto abutwaka mosali nwa Bayuda pho abateya obokye Nwaphongo taakate kwale. Ayakaka pho ya iya kokya mbunu eya ikyelaka Nwaphongo bankwa ba be. ⁹ Ayakaka na obokye bato bate bali Bayuda bakumole Nwaphongo pho ya bolaa bo bakyelele yo. Eli bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo obokye: «Yango mena namoekumola oka bato baate bali Bayuda, namba na etubela meembo.» ¹⁰ Buku pha Nwaphongo bokule kwa obokye: «Bee bato bate bali Bayuda, sepela elele yonkyo na bato bakwa Nwaphongo!» ¹¹ O elele eyakwa bakula koma obokye: «Bee baswa bate bali Bayuda, kumola Nkolo, le obokye bato baswa bakumole Nwaphongo!» ¹² Moimosi Isaya ne awakwa yokye: «Moto muna o ibota sa Davidi amoyaa, amoya angyela bato baate bali Bayuda. Bato me bamba kyela molemo nwa bée oka ye.» ¹³ Le obokye Nwaphongo okophe bato molemo akyele obokye bée obe na nkyisa nzikyela, ombe baa na

ná bōse o mandondo ma bēe na mwiya ŋwa ʼBōlōbō pha Nwaphongo.

Polo kawo na etoma ye

¹⁴ Bānde na nga, inga naebe obokye bēe oli bato balaa, kombe na eba maphoḥ maso maaloteya Nwaphongo. Na bomḥ, oteyanakye onte ya bēe. ¹⁵ Na bo babona, o munkanda mumu naekomesi maphoḥ maayoḥo maunva eba bēe, pho bēe samabunga. Naekomesi me na bolaa na bolaa, pho Nwaphongo na ngōngō ye, ¹⁶ ambuya moto wa etoma wa Yesu Klisto oka bato baate bali ʼBayuda. Namiambya mouwosi oka Nwaphongo ndokolo nganga we, pho ya iyimola Simo Elaa ekyeute oka ye Nwaphongo. Naimole Simo me oka bato bate bali ʼBayuda obokye baanole Nwaphongo, bāmbē baa ndokolo ikabo silaa siiphe Nwaphongo nkyisa. Ikabo me, ʼBōlōbō pha Nwaphongo aunva sibōngya pho ye. ¹⁷ Yango mena, bo waangana nga na Yesu Klisto, namitate na etoma ya Nwaphongo ekyekele nga. ¹⁸ Namowole nde maphoḥ makyela Klisto na nzela ya nga obokye nakambe bato bate bali ʼBayuda babutwe itosa Nwaphongo. Akyela bomḥ na nzela ya maphoḥ mawo nga na makyela nga. ¹⁹ Akyela na bilekyesako ndengye na ndengye na nzela ya nga, iso mina yakyelama na mwiya ŋwa ʼBōlōbō pha Nwaphongo. Nde na mwiya ŋwa ʼBōlōbō pha Nwaphongo, naimola Simo Elaa ya Yesu Klisto o nkyisi iso, tata o Yelusaleme tee nōḥo o nkyisi ya Iliri. ²⁰ Nābe na phowa ya ikyemimola Simo Elaa o bilele bili naino bato saeba Yesu Klisto. Sika zinga iimola Simo me o elele eyaunva bato ieyoka, pho ye saba ndokolo naesi ya tonga ingambi o elele eyaunva wangya moto mosuu. ²¹ Nazingaka obokye ebe bo wakoma bēe o buku pha Nwaphongo obokye:

«Bali sataa zwa Simo ye bamowene.
Bali sataa oka Simo ye, bamoeyeba.»

Polo kalukye na ikyende o Loma

²² Yango mena, mbala na mbala waba nga nalukye obokye naye oka bēe, sika kokyisama pho bēe waunva oka nkombo ya Klisto. ²³ Mambula maikye nde naunva yaekyeka, kasi etoma ya nga yakyela obokye nga saya. Kasi unḥwa eye, naumbo etoma ya nga o nkyisi iye. ²⁴ Uḥwanḥwa eye nalukye na ikyende o mokyisi ŋwa Espanye. Na bomḥ, na moya ekyeka wa moyalekana nga omḥ. Naumunya obokye bo naesi tomokuta zala na bēe bana nkōḥ, sima bēe wamba nsunga pho ya imbanga sikyende nga. ²⁵ Ka ḥwanḥwa eye natakyende o Yelusaleme pho ya isunga bato ba Nwaphongo bali omḥ. ²⁶ Pho baanosi ba Masedwane na ba Akaye bakanaka itaa baphalanga pho ya isunga bato ba Nwaphongo baakyelele bali o Yelusaleme. ²⁷ Bēe mampenza bawenekye obokye basengyesi ikyela bomḥ. ʼBayuda basunga bato bate bali ʼBayuda obokye bazwe bolaa pha Nwaphongo. Na bomḥ, eli bola obokye bato bate bali ʼBayuda na bēe basungye ʼBayuda na mbolo ya mokyisi iili na be. ²⁸ Bo naumbo ibaikyela baphalan-

ga baataa bebi, namoyalekana oka bēe pho ya ikyende o Espanye. ²⁹ Nambe naeba obokye wa moya nga oka bēe, Klisto amoepambola na boikye pho ya iya sa nga.

³⁰ Kasi bande na nga, naongye na bēe na nkombo ya Nkolo ya banga Yesu Klisto, na pho na lozingo loophe ʼBōlōbō pha Nwaphongo: ʼBēe angana na nga, obōndeḥ Nwaphongo na bophelelu pho ya nga. ³¹ Bōndeḥ na obokye bato ba Yuda bate baanole Klisto bēe sankyela bobē, na obokye bato ba Nwaphongo bali o Yelusaleme basepele na etoma ekye bakyelele nga. ³² Na bomḥ, bo Nwaphongo azingi, namoya oka bēe na nkyisa iso, obokye nakute yaema onte ya bēe. ³³ Le obokye Nwaphongo yo okophe bōse, abe na bēe baso! Ame.

Polo kalongolo

16 Naongye na bēe pho ya ḥwana nyango na banga wa ḥwanḥwasi Foebe, okokyele o ingomba sa Sankeleya. ² Waamoya yo oka bēe, omokumbele na bolaa na nkombo ya Nkolo Yesu, omokumbele bookokumbelakye baaka Nwaphongo. Omosungye na isungyi sisō saamoonga yo oka bēe. Pho ne asunga bato baikye, ebe na nga mampenza.

³ Ondōngolele Prisile na molo nye Akilasi baakyelele Yesu Klisto ndokolo nga. ⁴ Balukaka na iya waa pho ya iya mbikya. Nabaphe melesi na boikye, kasi teli nde nga mampenza, na baanosi baso ba mangomba ma bato baate bali ʼBayuda babaphe melesi. ⁵ Olōngolo na baanosi baangane o ingambi sa bēe pho ya ibōndeḥ Nwaphongo.

Olōngolo na nwebi na nga Epainete. Abaka moto owa o boo owanola Klisto o nkyisi ya Azi. ⁶ Olōngolo na Maliya owa kyela etoma iikye pho ya bēe. ⁷ Olōngolo na Andolonikusu na Zuniasi, bali banaa mama ʼBayuda. Bēe babaka na nga elele ŋōḥo o kōḥo; bali batoma baalebana na boikye. Bēe baanolaka Yesu Klisto o boo pha nga.

⁸ Olōngolo nwebi na nga Ampiliyatusu, oli na nga elele ŋōḥo o isanga sa Nkolo Yesu. ⁹ Olōngolo Ulibanusu, ne kakelele Klisto ndokolo banga. Olōngolo na nwebi na nga owa zinga nga Sitakasi.

¹⁰ Olōngolo Apelesi, anyōḥo pho ya Yesu Klisto kasi taika moangana. Olōngolo na bato bazale oka Alisitobule. ¹¹ Olōngolo na ḥwana mama owa moyuda Elodioni, na baanosi baazale oka Narsise. ¹² Olōngolo na bana nyango na banga baa babasi Tilifene, Tilifose, na Pelesisi; bēe baso bakyelele etoma na boikye pho ya Nkolo ya banga. ¹³ Olōngolo Lufusu, moto wa Nwaphongo mpenza molaa. Olōngolo na nyango oli pho ya nga ndokolo mama owa mbota. ¹⁴ Olōngolo na Asenkilite, Felegona, Elemesi, Patolobasi, Elemasi, na bebi baanosi bayōḥo baso bali oka be. ¹⁵ Olōngolo na Filologe, Zuli, Nele na ḥwana nyango owa ḥwanḥwasi, na Olimpasi na bato baso ba Nwaphongo bali oka be.

¹⁶ Olōngolele bēe baso, oyambane bokokyelakye bato ba Nwaphongo. Mangomba maso ma Klisto maelōngosi.

Toli eya suka

¹⁷ Bande na nga, naongye na b̄e obokye: Okyebe na baamotemele maphɔɔ maekosi b̄e. B̄e bakyele obokye bato bakabane, bambe naɔɔ ianola sa b̄e. B̄e saba na b̄e elele ɔɔɔɔ. ¹⁸ Bato baa ndengye mena tebakyele etoma ya Nkolo ya banga Yesu Klisto, bakyelele nde mabuu ma b̄e. Na yela ya b̄e ya iwɔɔ, bakyelelele bato bate baebe ekpele. ¹⁹ Kasi phɔ ya b̄e, baanosɔ basɔ baebe bokotosa b̄e Nwaphongo, eli nde phele, nali na nkyisa nzikye phɔ ya b̄e. Kasi nazingye obokye b̄e obe na malondo maikye maikyela maphɔɔ maalaa, olɔ maphɔɔ maabe. ²⁰ Iikasi ɔwana bokyi bobo, Nwaphongo okophe b̄e amoɔɔ mwiya ɔwa Molemba, aamokyela o se ya makolo ma b̄e.

Le obokye Nkolo ya banga Yesu aepambole!

²¹ Timote okokyele na nga etoma elele ɔɔɔɔ aelɔngɔsi. B̄ebi na nga Bayuda, Lusiusu, Zazona, na Sozipatele baelɔngɔsi na b̄e.

²² Eli nga Teletiusi moto okoekomele maphɔɔ mawɔ Polo o mokanda mumu. Naelɔngɔsi na nga na nkombo ya Nkolo.

²³ Gayusi ne aelɔngɔsi, nazale o ingambi se. Bato ba Nwaphongo basɔ baa yasambela oka ye na b̄e baelɔngɔsi. Elasiite okobombe baphalanga ba mokyisi, na nwebi na banga Kwalatusu baelɔngɔsi.

[²⁴ Le obokye Nkolo ya banga Yesu Klisto aepambole! Ame.]

Polo kakumole Nwaphongo

²⁵ Tokumole Nwaphongo! Yo ali na makoyi ma iephe bokusi na nzela ye. Eli nde bo kowɔ nga soo soo waimole nga bato Simo Ela ya Yesu Klisto eya bombaka Nwaphongo o bileko balekana. ²⁶ Uɔwarɔwa eye Nwaphongo ateye Simo me eya bombaka yo o phaa. Na bo wakomaka baimosi phɔ ya Klisto. Yango mena, bato basɔ baate bali Bayuda baaka Simo me, bo wa wakɔ Nwaphongo yokye azingaka obokye mabota masɔ maokye Simo me phɔ bato bamoanole, bambe na motosa.

²⁷ Eli nde Nwaphongo, yo mampenza ooli na zebi, azwe nkyemɔ, na nzela ya Yesu Klisto, phɔ ya bobele na bobele! Ame!

1 Bakoliti

Maphok ma etatele

Polo aingolaka ingomba sa Koliti o imbanga sɛɛ saa ibale. Akyelaka omok makombe ikoo na njwambe (18); (Bitoma 18.1-18). Koliti yabaka mɔmɔk na nkyisi ya ngambo o Gelesi pho bamotonga onte ya bibale bibale bili na mabongu na mophaa na mophaa. Maphok maabe maikye mabaka malekane omok. Bato ba Koliti babaka babengye maumunya ndengye na ndengye na masambo ndengye na ndengye. Emba ingomba siinyakune sa baanosii saa ingolaka Polo omok sabaka simekame na maphok maikye, emba maphok me mabaka matungyisa toma Polo na bokusi.

Waamana Polo o Koliti, abaka kazwe masimo maikye maabe pho ya baanosii ba Koliti. Emba Polo amba ya bakomela mokanda nwe njwa ntubo mumu o Efese (Bitoma 19).

Mokanda mumu moli na maphok mama:

- 1 Bakoliti 1.1-9: Ibeya na iphe melesi
- 1 Bakoliti 1.10-4.21: Mateya maakyekyi ikabwana
- 1 Bakoliti 5-7: Mateya maakyekyi:

1. Maphok maa sok onte ya ingomba (5.1-13)

2. Booka (6.1-11)

3. Ikyelela nzoto pho ya Nkolo (6.12-20)

4. Maphok maakyekyi bolonga (7.1-40).

- 1 Bakoliti 8.1-11.1: Biyano pho ya maphok makyekyi izaa manyama maambya bɛɛ mambeka oka manzambe maa bikyeko, na mobesi onte ya bato bate baebe Nwaphongo

- 1 Bakoliti 11.2-15.58: Biyano o maphok maakyekyi:

1. Masanga ma baanosii na elambo ya Nkolo (11.2-34),

2. Makabo ma Bolob Bosantu (12-14), Iakwa sa bawee (15)

- 1 Bakoliti 16.1-4: Mabonza pho ya bato ba Nwaphongo baa Yelusaleme

- 1 Bakoliti 16.5-24: Maloba ma isokya

O maphok masok mama toma Polo kateya ndengye'ye iba onte ya Klisto sikokyi iunva maphok masok maamana. Lowok loolekyi masok eli laakolo lozingo.

Ibeya

1 Inga Polo, owa bangama ibaa toma wa Yesu Klisto na phowa ya Nwaphongo, na nwebi Sositene, ² oka bɛɛ ingomba sa Nwaphongo siili o Koliti, na baanola Nwaphongo na nzela ya Yesu Klisto, na bɛɛ baabangama ibaa basantu, na basok baabangye o bilele bisok nkombo ya Nkolo Yesu Klisto, ooli Nkolo ya bɛɛ na ya banga, toekomesi mokanda mumu. ³ Le obokye Ango wa banga, na Nkolo Yesu Klisto baephe ngolu na bese.

Nwaphongo kalophe bolaa na nzela ya Yesu Klisto

⁴ Naphe Nwaphongo melesi imbele sisok pho ya bɛɛ, pho ya ngolu ya Nwaphongo eya ephekye yo na nzela ya Yesu Klisto. ⁵ Onte ya Klisto, Nwaphongo aetonza na makabo masok: Makabo masok maa iwok na maa boebi. ⁶ Eli obokye Simo ya Klisto eya eyaimolaka ban-

ga, ya phikama onte ya bɛɛ, ⁷ na ndengye ya obokye bɛɛ sazanga nokh ikabo sokhokh sa Nwaphongo, bɛɛ baaziya imbele saamiweninya Nkolo ya banga Yesu Klisto. ⁸ Eli nde yo owamoelenza nokh o suka, pho bɛɛ sa baa nokh na lowok nokh loobe mokhokh njwamoyaa Nkolo Yesu Klisto. ⁹ Yo taalekyinya mambunu me, Nwaphongo owaebanga iyaangana na Nwana we Yesu Klisto, Nkolo ya banga.

Ikabana onte ya Ingomba

¹⁰ Bande, na nkombo ya Nkolo ya banga Yesu Klisto, naelenza obokye obe na booka, ikabana sango sabaa onte ya bɛɛ, baa moto mɔmɔk onte ya molimo mɔmɔk na maumunya mɔmɔk. ¹¹ Pho, bande na nga, bato ba Kolowe banzimola obokye tokh eli onte ya bɛɛ. ¹² Nalukye iwok bobo: Mɔmɔk na mɔmɔk na bɛɛ kawok bobo: «Nga nali moto wa Polo», oyokh yokye: «Nga moto wa Apolo», ona mosu yokye: «Nga moto wa Pe-

telo», ona mosu me yokye: «Nga moto wa Klisto.»
¹³ Klisto amiwata na maalo? Eli Polo owa bakaka bée o ekulusu pho ya bée? Bée wa batisamaka na nkombo ya Polo? ¹⁴ Naphé Nwaphongo melesi, pho inga siika batisa noko moto moko onte ya bée, manya nde Klisi-pusu na Gayo. ¹⁵ Pho moto sa wo obokye abatisamaka na nkombo ya nga. ¹⁶ Aa! Nakulaka batisa na ibota sa Setefane. Bo sibungyi phe, siebe obokye nakulaka batisa na moto mosuu. ¹⁷ Pho Klisto taika ntoma obokye naya batisa bato, kasi antoma nde obokye naya imola Simo Elaa, nga sa eimola na mayele ma bomoto, pho iwaa se o ekulusu sango sabaa sa pha.

Mwiya nwa ekulusu

¹⁸ Pho simo ya ekulusu, eli lowo la bobubusi oka bato baabunga, kasi pho ya banga baali o nzela ya ibikyi, simo me eli mwiya nwa Nwaphongo. ¹⁹ Pho wakomama bobo: «Namoko zebi sa bato baazebi, namobuya pha malondo ma bato ba malondo.» ²⁰ Emba bato baa zebi bamowo bo? Naa bato baekola? Naa bawo ba phoko ba imbele sisi? Nwaphongo aweninya obokye zebi sa mokyisi mumu sili nwa! ²¹ Pho, mokyisi na nzela ya zebi, terwaikaeba Nwaphongo na zebi se. Eli nde na nzela nwa nwa mateya, Nwaphongo aweni bolaa obokye abikya baanole. ²² Bayuda baongye bilekysako, emba Baela balukye zebi. ²³ Kasi banga toimole Simo ya Yesu Klisto owa bakyaka bée o ekulusu. Pho ya Bayuda bawene obokye mena Simo ya soko. Nzuka pho ya bato bate bali Bayuda, béeke: Mena Simo ya nwa. ²⁴ Kasi pho ya bato baabanga Nwaphongo, ebe Bayuda, ebe bate bali Bayuda, bawene obokye Yesu Klisto ali mwiya na boebakye pha Nwaphongo. ²⁵ Pho nwa nwa Nwaphongo moli zebi koleka zebi sa bato. Emba bokoko pha Nwaphongo boli bokusi koleka bokusi pha bato. ²⁶ Bande, taakyeka naino bée bato baabanga Nwaphongo, bée oli ba nza? Onte ya bée, bato baa zebi tebali baikye, bato ba mwiya tebali baikye, bato ba ngambo tebali baikye. ²⁷ Kasi Nwaphongo akoko bawenene bato ba nyaa o miyo ma bato, obokye aphe baali na zebi soko. Akoko baali na bokoko o miyo ma bato, obokye aphe baali na bokusi soko. ²⁸ Akoko bawene bée pha, batiola bée na batebali na ntina o miyo ma bato pho ya iphe bato baangambo soko. ²⁹ Yango mena, moto na moko takokyi imitata o boo pha Nwaphongo. ³⁰ Nwaphongo aebuya bée na Yesu Klisto moto moko. Klisto ali pho ya banga zebi siute oka Nwaphongo: Na nzela ye, tobuto bato ba bosembo na bosantu o boo pha Nwaphongo, oolokunyosi bobo bosoko ambi na lomanya o boombo. ³¹ Yango mena buku pha Nwaphongo bowo bobo: «Bo moto kazingye imitata, amitate nde na maphoko maakyela Nkolo.»

Polo aimosi Simo ya Yesu owa bakyaka bée o ekulusu

2 Bande, waayakaka nga oka bée, obokye naya eimola maphoko ma phele ma Nwaphongo maa bombama, sika eimola mango na yela ya nga ya iwaa, naa na boebakye pha bomoto. ² Pho nakanaka obokye

nga sa eimola lowo losuu, naeimola nde Simo ya Yesu Klisto; Yesu Klisto owa bakyaka bée o ekulusu. ³ Yango mena, imbele saakoma nga oka bée, sikaka ba na bokusi; nabaka naile, nabaka natekyenele. ⁴ Mateya ma nga, na maphoko maa baka nga naeyimole, siikaka ba na mawo na boebakye pha bomoto. Eli nde Boloko owa baka kateya mwiya nwe o maphoko ma baka nga na wo. ⁵ Yango mena, ianola sa bée ete siute na zebi sa bomoto, kasi nde na mwiya nwa Nwaphongo.

Zebi sa Nwaphongo

⁶ Banga toimole zebi oka baanosi baalongoba o miyo ma Nwaphongo. Kasi teli zebi sa mokyisi mumu, naa pha bakonzi ba mokyisi mumu; pho be, bakomi o suka. ⁷ Banga toimole zebi sa Nwaphongo saa bombama; asibomba na bato ba mokyisi. Nwaphongo, mena yo sa taakyela mokyisi, akanaka, yokye, aloteya sango obokye banga tozwe ngambo. ⁸ Namoko na bakonzi ba mokyisi mumu, taika eba zebi sa Nwaphongo; bo basiebaka, nde tebabakyaka Nkolo owa nkyemo o ekulusu. ⁹ Kasi eli nde bo wakoma bée o buku obokye: «Maphoko mali naino moto sawene na saoka, na mali moto moko sa umunya, Nwaphongo aunva ma kongya pho ya bato bamozingye.»

¹⁰ Nwaphongo aimola sekyele ye nde banga; eli Boloko phe moto owaloimola yango. Iyo, Boloko kaebe maphoko masoko, ebe na maumunya ma Nwaphongo maa bombama. ¹¹ Oka moto, nde Boloko booli onte ye, boebe maphoko masoko maali o ndondo ye. Kasi moto mosuu taamaebe. Nde bomoko me, maumunya ma Nwaphongo, kyamaebe nde Boloko. ¹² Banga, toloika zwa Boloko bote o mokyisi mumu, kasi tozwa nde Boloko bote na Nwaphongo, obokye toebe maphoko malaa malokyele yo. ¹³ Emba tolooko maphoko me na zebi siuteya bato, kasi towoko maphoko me na maloba maaloteya Boloko pha Nwaphongo. Na bomoko tolimbole maphoko ma Boloko pha Nwaphongo nde oka bato bali na Boloko me. ¹⁴ Moto otooli na Boloko pha Nwaphongo, takokyi eba maphoko ma phele maute na Boloko me. Oka ye, maphoko me mali ndokolo nwa; takokyi imaeba, pho bamaebe nde booli na Boloko me. ¹⁵ Yango mena, moto oli na Boloko pha Nwaphongo, akokyi eba maphoko masoko, na maabe na malaa; kasi maakyele yo moto takokyi wo obokye mali mabe.

¹⁶ Pho o buku pha Nwaphongo bakoma obokye:

«Okoebe maumunya ma Nkolo nza?»

Okokyi imoteya nza?»

Kasi banga, toli na maumunya ma Klisto.

Bato baetoma ba Nwaphongo

3 Bande, sikokakyi iyewole ndokolo bato baali na Boloko pha Nwaphongo, kasi naewosi ndokolo bato ba mokyisi mumu, pho bée otaa baa bana bakye o ianola Klisto. ² Naephokye nde mako, kasi ntoma inkusi phe, pho ntoma inkusi tiiki koka na bée. Ebe na unwarwa eye, tokokyi nana yango. ³ Pho bée otaa baa naino ibika ndokolo bato ba mokyisi mumu. Oli na

zuwa na ná iwelana onte ya b̄ë. Mena toteya obokye oli naino nde bato ba mokyisi mumu, na obokye kombe mitambwisa na bomoto? ⁴ Waawo 𐌸𐌹𐌸𐌹𐌸𐌹 na b̄ë obokye: «Inga moto wa Polo», omoyoko yokye: «Inga moto wa Apolo», mena tokyele nde bookokyele bato ba mokyisi? ⁵ Apolo ali nza? Na nga Polo nali nza? Banga baso toli nde bato baetoma ya Nwaphongo. Na nzela ya banga, b̄ë obuto baanosi. Banga baso babale, moto na moto kakokya etoma eya mophe Nwaphongo obokye aekyele: ⁶ Toli ndokolo babasi ba manzabi. Inga naphikiyiki mumboto, Apolo amosweye maa. Kasi okomokosa, eli nde Nwaphongo. ⁷ Yango mena, na moto ophikakiyi, na osweyakiyi maa, b̄ë baso babale bali nde phaa. Kasi eli nde Nwaphongo okyesi etoma eso, pho yo moto ookose mumboto mamuna. ⁸ Moto ophikakiyi, na moto osweyakiyi maa, bakokaa. Nwaphongo amophe moto na moto mbano ekokaa na etoma ekyesi yo. ⁹ Pho banga na Apolo toli bato ba etoma ba Nwaphongo, emba b̄ë, oli inzabi na ingambi sa Nwaphongo.

¹⁰ Nakyelele na bolaa makabo mampe Nwaphongo, ndokolo moto okoebe itonga ingambi. Nasiwangya na bolaa. Kasi o sima moto mosuu aesi ya sitomga. Kasi moto na moto akyebe na motongyesi nwe. ¹¹ Ingambi saunva wangyema, iwangya me eli nde Yesu Klisto. Moto mosuu takokiyi ikula wangya mowangyesi mosuu, nde njwango mamuna. ¹² O elele eewangye b̄ë ingambi me, bana bamotonga na itela, baayoko na bibuni ba motiya, bayoko na mabanga ma motiya. Bayoko bamotonga na makonzi, na maakyi, na ná ndele. ¹³ Mokolo njwamotena Nwaphongo bolombe, etoma ya moto na moto yamowenene, pho mokolo me bitoma me biamowenene onte ya njwenya. Njwenya me njwa moteya bowakyelaka moto na moto etoma ye. ¹⁴ Bo ingambi sa moto tesizikiyiki na njwenya, njwanaka etoma ye eli elaa, yo amozwa mbando ye. ¹⁵ Nzuka bo ingambi sa moto sizikiyiki, amozanga mbano, kasi yo mampenza amobika. Yamoba ndokolo moto abikiyiki o iwaa sa njwenya. ¹⁶ B̄ë koebe na bolaa obokye oli Tempelo ya Nwaphongo, na Boloko pha Nwaphongo bozale onte ya b̄ë. ¹⁷ Bo moto acti Tempelo ya Nwaphongo, Nwaphongo ne aamoko. Pho Tempelo ya Nwaphongo eli esantu. Na b̄ë oli ndokolo Tempelo ye. ¹⁸ Moto sa mikosa. Bo moto 𐌸𐌹𐌸𐌹𐌸𐌹 onte ya b̄ë kaurunya obokye ali na zebi o miyo ma bato ba mokyisi mumu, abutwe ndokolo moto wa njwaa obokye ambe zwa saakolo zebi. ¹⁹ Pho zebi sa bato ba mokyisi mumu, sili njwaa o miyo ma Nwaphongo. O buku pha Nwaphongo wakomama bobo: «Zebi sa bato ba mokyisi mumu, sibutwe izengye si babisa na Nwaphongo.» ²⁰ Bakula na koma bobo: «Nkolo kaebe maumunya ma bato baali na zebi. Kaebe obokye maumunya me mali nde pha.» ²¹ Yango mena, moto sa mitata pho ya nwebi ne moto, maphoko maso mali ma b̄ë. ²² Ebe Polo, ebe Apolo, ebe Petelo, ebe mokyisi, ebe bomoko, ebe iwaa, ebe maphoko ma loko eye, ebe maphoko maamoya, iso ili ya b̄ë. ²³ Kasi b̄ë, oli bato ba Klisto, Klisto ali moto wa Nwaphongo.

Batoma ba Klisto

⁴ Esengyesi obokye olokpe ndokolo bato baetoma ba Klisto. Maphoko ma phele maa bomba Nwaphongo, mali onte ya banga. ² Ekpele ekyeongye b̄ë oka moto oophe b̄ë etoma, eli nde obokye akyele etoma me na bosembo. ³ Ebe b̄ë, ebe bato basuu, okokiyi invole obokye nakyele maphoko mabe naa malaa. Oka nga tewakyele ekpele. Na nga mampenza, sikokiyi imitenela bolombe. ⁴ O bosembo, simiwene obokye nakyele maphoko mabe, kasi mena telukye iwobokye nakyele nde maphoko malaa na malaa. Eli nde Nkolo moto owamuntenela bolombe. ⁵ Yango mena, bo imbele saa meka Nkolo naino tesikokiyi, b̄ë satatenela moto bolombe. Taaziya Nkolo ayee: Nde yo moto owamoya weninya maphoko maso maabombama na maumunya maali o mandondo ma bato. Emba moto na moto amozwa ngambo ekokiyi ne oka Nwaphongo. ⁶ Bande, naekpesi ete ya nga mampenza, na ya Apolo pho ya ieteya. Nazingyi obokye na nzela ya banga, ombe na eba ntina ya ete ekyewo bobo: «Suka nde o Mibeko, saakala». Emba b̄ë saba na lolendo la iba mbale na moto 𐌸𐌹𐌸𐌹𐌸𐌹 ombe iina omoyoko onte ya b̄ë. ⁷ Kolekye bebi baayoko na ekpele'ye? Iso ili na we, Nwaphongo aephe yango nde boephe. Ka emba bo aephe yango nde boephe, pho ya'ye kombe mitata na yango ndokolo wa izwa nde na bokusi pha we mampenza? ⁸ Bokoumunya obokye ombo zwa iso isengyesi na b̄ë, ombo zwa na bizwele biikye! Koumunya na obokye b̄ë obuto bakonzi, kasi banga phe! Nazingye obee baakolo bakonzi, pho na banga tobe bakonzi boli b̄ë. ⁹ Nga naebe obokye banga batoma, Nwaphongo alokyela o molongo njwa suka: Toli ndokolo bato bazwe etumbu ya iwaa, pho ya obokye balobome o miyo ma bato ba mokyisi mobimba na ma baanzelu. ¹⁰ Banga toyeeya pho ya Klisto, kasi b̄ë koumunya obokye oli bato ba zebi. Banga toli bakoko, kasi b̄ë koumunya obokye oli na bokusi. Banga toli bato pha, kasi b̄ë koumunya obokye oli bato banene. ¹¹ Koko njwanjwa eye, banga towe na manzala na ná phowa ya maa, tololi na bitobu. Balowande, tozangye ingambi, tokyemiengyebana mboka eso, ¹² towene mpasi na iluka na maboko ma banga mampenza. Walotole be, banga tobapambole, walonyoko b̄ë banga toititale, ¹³ walosongyele b̄ë na maphoko mabole, banga tobabuyisa maphoko malaa. Koko njwanjwa eye balowene ndokolo soko ya mokyisi, ndokolo vala. ¹⁴ Sikiyi ekomela maphoko mamana pho ya obokye naephe soko, kasi pho ya obokye naeteya ndokolo bana ba nga baalozingo. ¹⁵ Na bo ozwe bateye nkoto iko baeteya na nkombo ya Klisto, oli nde na Ango 𐌸𐌹𐌸𐌹𐌸𐌹, pho eli nde nga moto owa ebota onte ya Yesu Klisto, imbele sa eyelela nga na Simo Elaa. ¹⁶ Emba naongye na b̄ë obengye matambe ma nga. ¹⁷ Yango mena, naetomesi Timote. Ooli njwana wa nga wa lozingo, na owa anola Nkolo na ndondo yoko. Iyo amoekundolela maphoko matambule na nga bomoko pha nga onte ya Yesu Klisto, na bookoteya nga mateya

ma nga mboka esɔ o mangomba masɔ. ¹⁸ Bato baayɔkɔ onte ya bɛɛ batondi na lolendɔ, phɔ baumunya obokye esiya ekyeka. ¹⁹ Kasi bo Nwaphongo anosi, namoya oka bɛɛ nde minkɔɔl iye. Emba esi bengye maloba ma bato balolendɔ babana, kasi namokyeka mwiya nwa bɛ. ²⁰ Phɔ bokonzi pha Nwaphongo teli lowɔ la maloba, kasi nde la mwiya. ²¹ Bɛɛ kozingye'ye? Naeyelele na phimbo ndee naeyelele na lozingo losɔ nana bose?

Lowɔ loobe onte ya ingomba

5 Inga naokye bakye miwɔɔ mboka esɔ obokye lowɔ lowɔ la lowɔ loli onte ya bɛɛ, eli lowɔ lowɔ loobe la obokye na bato baatebaebe Nwaphongo te bakokyi ilokyele. Naokyi obokye moanosi mɔɔɔ onte ya bɛɛ kalale na nwaswa wa ango. ² Bɛɛ unwarwa eye otaa ba na lolendɔ! Ekokakyi obokye bɛɛ obe na ngɔngɔ, na moto owakyele lowɔ la lowɔ lalona, yabaka obokye bɛɛ omowiinya onte ya bɛɛ. ³ Phɔ ya nga, na bo nali itakye na bɛɛ na nzoto, kasi o molimo nali na bɛɛ elele yɔɔɔ. Na nkombo ya Nkolo ya banga Yesu, nambo nyete moto okyesi lowɔ loobe lalona, ndokolo nabaka na bɛɛ elele yɔɔɔ. Wamoangana bɛɛ, namoba na bɛɛ elele yɔɔɔ o molimo, mwiya nwa Nkolo ya banga Yesu nwa mowenene. ⁵ Emba yengye-lakye obokye bɛɛ oambya moto mɔna oka Molemba phɔ nzoto ya masumu iwee, kasi abikye o molimo mokɔɔ nwa moya Nkolo. ⁶ Tololi na lowɔ la imitata wawana, bɛɛ koebe na bolaa obokye: «Nwana ndambo wa munc mokyele na bɛɛ mapa moulole beseni mombimba ya faline.» ⁷ Bɛɛ koebe obokye Bayuda oeseleko ya bɛɛ ekyeumunya bɛɛ itɔɔ sa bɛɛ o Zipito, bavakye nɔɔ isɔ ya kalakala, bambe zaa mapa ma sika matemaika kyela bɛɛ na munc. Na bɛɛ kyelaka nde bomɔ, phɔ obutwe mapa maa sika maazangi munc. Phɔ banga toli na eseleko ekyeumunya bɛɛ itɔɔ sa bɛɛ o Zipito eya sika. ⁸ Tokyele eseleko ya banga, tolouze na mapa makyele bɛɛ na munc nwa kalakala nwa masumu na maphɔɔ maabe, kasi na mapa mate mali na munc, yango eli maphɔɔ ma bosembo na maa phele. ⁹ O mokanda nwaekomelaka nga phanza, nawɔɔ na bɛɛ ngakye, bɛɛ saangana na bato baakyele mobulu nwa babasi na bampele. ¹⁰ Bo nawɔɔ babona, teli obokye bɛɛ olote bato basɔ baatebaebe Nwaphongo. Bo yabaka obokye olote bato basɔ baakyele mobulu nwa babasi na bampele, baamengyele mbolo ya bebi, bali baibi, baasambele bikyeko, bɛɛ nde omanakyi o mokyisi mumu. ¹¹ Kasi naekomelaka babona obokye bɛɛ saangana na bato bawɔ obokye bali baanosi, nzuka bakyele maphɔɔ maa nɔɔ, bali na looto, basambele ma nzambe ma bikyeko, batole bato, bakule mengyela mbolo ya bebi, balangye maleku naa baibi. Esengyesi obokye bɛɛ sazaana na bato ba ndengye mena elele yɔɔɔ. ¹² Yango mena, teli lowɔ la nga obokye natene bolombe pha bato baatebali baklisto. Eli nde Nwaphongo owaa batenela bolombe. Kasi bɛɛ, esengyesi obokye okyeye maphɔɔ ma bebi na

bɛɛ. Wakomama bobo: «Wiinya bato baabe onte ya bɛɛ.»

Isongyelana onte ya baklisto

6 Bo mɔɔɔ na bɛɛ azwe lowɔ na nwebi ne moanosi, phɔ ya'ye kakye aamba na nwebi ne moanosi o boo pha bananga batebaebe Nwaphongo? Phɔ ya'ye taiki kyende oka bato ba Nwaphongo? ² Bɛɛ toebe obokye bato ba Nwaphongo bamotena bolombe pha munse musɔ? Ka bo bɛɛ wa motena bolombe pha munse musɔ, tombi koka itena bolombe o maphɔɔ makyi makyi? ³ Bɛɛ toebe obokye banga bato bamotena bolombe pha baanzelu? Emba tomba otwa itena bolombe pha maphɔɔ ma bomɔɔ pha banga o mokyisi mumu? ⁴ Wazwe bɛɛ tɔɔ ndengye mena, bɛɛ kokye kpa bananga bato bate bali o ingomba. ⁵ Nawɔ babona phɔ naephɛ nɔɔ! Eli phele obokye onte ya bɛɛ tombi baa nana moto mɔɔɔ wa zebi okokyi ibongya maphɔɔ bo bebi bazwe tɔɔ? ⁶ Kasi ndengye'ye moanosi mɔɔɔ bo ali na nwaambo na nwebi ne, baambe kye saamba o boo pha bananga baatebali baanosi? ⁷ Nde phele, lowɔ la nsambo onte ya bɛɛ, loteya obokye bɛɛ obungyi. Bo moto kaekyele maphɔɔ maabe, phɔ ya'ye bɛɛ tokuya? Bo moto kaekɔɔ ekpele, phɔ ya'ye tomolele yango? ⁸ Kasi eli nde bɛɛ mampenza baakyele maphɔɔ maabe na babɔɔ bato mbolo! Kokyele na babona na bebi na bɛɛ baanosi! ⁹ Bande, koebe obokye bato baakyele maphɔɔ mabe ete banyɔɔ o bokonzi pha Nwaphongo. Bɛɛ samikosa! Eli bato baakyele maphɔɔ ma nɔɔ, basambele bikyeko, bato bakyele baphemba, bampele balale na bebi na bɛɛ bampele, ¹⁰ ebe baibi, ebe baamengyele mbolo ya bebi, ebe balangyi ba maleku, ebe bato baatole bebi na be, ebe bato baabɔɔ mbolo ya bebi na be, bɛɛ basɔ ete banyɔɔ o bokonzi pha Nwaphongo. ¹¹ Onte ya bɛɛ baayɔkɔ babaka ndengye mena. Kasi Nwaphongo akunyola bobo pha bɛɛ, aeyɔɔ obokye obe bato be, aebuya bato ba bosembo o boo phe phɔ koanole Nkolo Yesu Klisto, na nzela ya Bolɔɔ pha Nwaphongo booli onte ya banga.

Nzoto ya we oikyelele na Nwaphongo

¹² Bana onte ya bɛɛ bawɔ bekye: «Nakokyi ikyela maphɔɔ masɔ maazingyi nga.» Eli bomɔ. Kasi maphɔɔ masɔ temali malaa phɔ ya bɛɛ. Nakokyi iwɔ ngakye: «Nakokyi ikyela maphɔɔ masɔ maazingyi nga.» Kasi esiimile ibutwa moombo nwa maphɔɔ mamana. ¹³ Kokule nawɔ phɔ ya ntoma ya iza obokye: «Ntoma ili phɔ ya ibuu, ibuu sili phɔ ya ntoma.» Eli bomɔ, kasi Nwaphongo amoboma isɔ ibale. Kasi phɔ ya maphɔɔ makyeki bondumba, nzoto ya moto teyaika kyelama phɔ ya bondumba, kasi phɔ ya Nkolo. Eli nde Nkolo oli mokonzi nwa nzoto. ¹⁴ Phɔ ndengye eya kundola Nwaphongo Nkolo Yesu onte ya bawee, alokundola na banga nde bomɔ na mwiya nwe. ¹⁵ Bɛɛ toebe? Nzoto ya bɛɛ ili binango ba nzoto ya Klisto. Emba, nakokyi ikpa enango ya nzoto ya Klisto naebuya enango ya nzo-

to ya ḡwanḡwasi wa ndumba? Tewakokyi ikyelama na mbala! ¹⁶Pho moto okoangane na ḡwanḡwasi wa ndumba, abuto nee moto mḡmḡmḡ. O buku pha ḡwaphongo bakoma bobo: «Be babale bamobutwa moto mḡmḡmḡ.» ¹⁷Kasi moto okoangane na Nkolo, kabutwe nee moto mḡmḡmḡ o nzela ya 'Bolḡḡ. ¹⁸Bēe lota bondumba. Masumu maso maasu makokyi ikyela moto, temḡḡḡ nzoto ye, kasi moto omiambye na bondumba, kaḡḡḡ nzoto ye mampenza. ¹⁹Bēe toebe obokye nzoto ya bēe ili Tempelo ya 'Bolḡḡ 'Bosantu? Pho ḡwaphongo aephe 'Bolḡḡ 'Bosantu boozale o nzoto ya bēe. Emba toli bakolo ba nzoto ya bēe. ²⁰Bēe, ḡwaphongo aeyomba boombi na motiya moikye, yango mena osengyesi ikyelele nzoto ya bēe pho ya iphe ḡwaphongo nkyemḡ.

Maphḡḡ maakyekyi bolonga

7 Pho ya maphḡḡ mankomelaka bēe o mokanda, na wo bobo: Eli bolaa obokye lele yo salonga. ²Kasi ombi ba maphḡḡ ma sḡḡ maikye onte ya bēe, esengyesi obokye lele munsḡ abee na ḡwanḡwasi we, na ḡwanḡwasi musḡ abee na lele we. ³Lele asengyesi ikokya phowa ya ḡwanḡwasi we, na ḡwanḡwasi aengyesi ikokya phowa ya lele we. ⁴ḡwanḡwasi tali na bokonzi mi nzoto ye, kasi nde lele we. Nde bomḡ pho ya lele, lele tali na bokonzi mi nzoto ye, kasi nde ḡwasi we. ⁵Bēe sakabana matangye, boteebe obokye ooka ikabana matangye ḡwana imbele pho ya ibḡndele. Emba sima ombe ya butwa bo wamele bēe, boteebe bomḡ, otoebe imibatela, Molemba amoluka malondo obokye bēe okaa. ⁶Maphḡḡ maaewḡle nga mama, teli obokye nae-tomisa ikyela bomḡ, kasi mena naephe nde nzela obokye, bo bēe ozingyi ilinga, teli bobo. ⁷Eli phele, nazingye obokye moto munsḡ abe ndenga boli nga, kasi ḡwaphongo kaphē moto na moto ikabo sikokyi ne. ⁸Pho ya mandenga na mazengye, na wo na bēe ngakye eli bola obokye obe booli nga. ⁹Kasi bo bēe otokokye ikuya, eli bolaa obokye olongye na obokye owee na phowa. ¹⁰Oka bēe baunva longa, naephe motindo moote muute na nga, kasi moute na Nkolo: ḡwanḡwasi wa bolonga takokyi ikabana na lele we. ¹¹Kasi bo ḡwanḡwasi ale lele we, yo sakula zala bolonga bosuu, naa akule bḡngya yo na lele we. Na lele ne, takokyi ile ḡwanḡwasi we. ¹²Oka bato bayḡḡ, nawḡ bobo (eye kyewḡ nga mampenza, teewḡ Nkolo): 'Bo lele, ooli moklisto, ali na ḡwanḡwasi otoebe ḡwaphongo, bo ḡwanḡwasi me ali na phowa ya iikala izala ne, lele mḡna takokyi imole. ¹³Nde bomḡ me, bo ḡwanḡwasi ooli moklisto ali na lele otoebe ḡwaphongo, bo lele me ali na phowa ya iikala izala ne, ḡwanḡwasi mḡna takokyi imole. ¹⁴Pho lele otoanole Klisto, ḡwaphongo aunva ḡwanola pho aangana na ḡwanḡwasi oli manosi. Nde bomḡ na ḡwanḡwasi otoanole Klisto, ḡwaphongo aunva ḡwanola pho aangana na lele oli manosi. 'Bo tebe babona, bana ba bēe bamoba sḡḡḡ, nzuka ḡwaphongo aunva baanola. ¹⁵Kasi bo moto otoli moanosi azingyi imana o bolonga, amane ndeto. O maphḡḡ mandengye mena, moanosi owa lele na owa ḡwanḡwasi tali

moombo ḡwa bolonga, ḡwaphongo aebangaka pho bēe ozale na bōse. ¹⁶Pho iwe ḡwanḡwasi ooli moklisto, wamoeba ndengye'ye obokye wamobikya lele wa we? Na we lele ooli moklisto, wamoeba ndengye'ye obokye wamobikya ḡwanḡwasi wa we?

Moto na moto aikale ndengye eya mobangaka ḡwaphongo

¹⁷Manya nde lowḡ lalona, pho ya maphḡḡ maayḡḡ maso, moto na moto aikale ibika nde na iyalo se saamophe Nkolo, na bo wabaka yo phanza imbele saamobangaka ḡwaphongo. Mena eli motindo moophe nga o mangomba maso. ¹⁸'Bo moto bamobelekye o boo pha izwa yo mbela ya ḡwaphongo, aikale nde bomḡ, bo moto abaka mungbḡtu wazwa yo mbela ya ḡwaphongo, yo sa mibele. ¹⁹Baebele, babe saebele: Tewali na ntina. Lowḡ la ntina eli nde ikokya maphḡḡ maatome ḡwaphongo. ²⁰Esengyesi obokye moto na moto aikale bo wabaka yo imbele saazwa yo mbela ya ḡwaphongo. ²¹Wabaka moombo imbele saebanga ḡwaphongo, sa mitungyisa na lowḡ me. Ka bo ozwe nkḡnzḡ ya ibutwa sḡmi, omibuya sḡmi bobele. ²²Moombo, owabanga Nkolo, ali moto oomani o boombo, abuto moto wa Nkolo. Nde bomḡ me, sḡmi owabanga Klisto, ali moombo nwe. ²³ḡwaphongo aeyomba na motiya moikye, bēe sabutwa baombo ba bato. ²⁴Bande, moto na moto aikale o boo pha ḡwaphongo nde bo wabaka yo phanza, waamozwa mbela ya ḡwaphongo.

Maphḡḡ maakyekyi mandenga na mazengye

²⁵Oka bato baali mandenga, sikyi zwa maphḡḡ uta oka Nkolo, obokye naewḡle, ka naewḡle maumunya ma nga, moto wa ḡwaphongo na ngḡḡ ye. Okyele mandondo ma bēe imēe, o maanole. ²⁶Naumunya obokye pho ya mpasi eli lḡḡ eye o mokyisi, eli bolaa pho ya moto obokye aikale nde boli iyo. ²⁷Ooli na ḡwanḡwasi, sa luka imole, ooli ndenga, yo sa longa ḡwanḡwasi. ²⁸Ka bo olongyi, toikyi kyela bobo, na bo ngḡndḡ azasi bolonga, taikyi kyela bobo. Kasi baalongyi babana: Bamoba na minyḡḡ o malonga ma bēe mokḡḡ na mokḡḡ, yango mena, nazingyi obokye naebikya iminyḡḡ mamina. ²⁹Bande, nalukye ewḡle bobo: Tewakuli ikala itakye, tata uḡwanḡwa eye esengyesi obokye bampele baalonga babe ndokolo tebaika long. ³⁰Baalele, babe ndokolo tebaalele. Baali na nkyisa, babe ndokolo tebali na nkyisa. Baombe mbolo, babe ndokolo tebali na mbolo. ³¹Baakyelele mbolo ya mokyisi mumu, babe ndokolo tebaikyelele, pho maphḡḡ ma mokyisi mumu mamolekana. ³²Nazingyi obokye bēe saba na nkaa. Moto ooli salonga, amiphēkye o maphḡḡ ma Nkolo, akyelakye obokye asepelisa Nkolo. ³³Ka moto owalonga, kamiphe o maphḡḡ ma mokyisi mumu, kakyele obokye asepelisa ḡwanḡwasi we. ³⁴Kaumunya maphḡḡ mabale. Nde bomḡ me, ḡwanḡwasi ooli sazala bolonga, naa ngḡndḡ, kamiphe o maphḡḡ ma Nkolo, pho ali na phowa ya

imiphē oka Nkolo, o maphō maakeyele yo na o maphō maumunya yo. Kasi ḡwanwasi owa zala bolonga, kamiphē o maphō ma mokyisi mumu, kakeyele obokye asepelisa lele wē. ³⁵ Nawō babona phō ya bolaa pha bēē, teli phō ya iyebekyisa izengye, nazingyi obokye bēē obe ndengye ekoyi, omiphē muuwosi o etoma ya Nkolo. ³⁶ Bo munzenga azimgyi ngōndō mōmōmō obokye kamolongye, sima baoka, bēēkye: Tebakule longana, bo phowa ya ilonga eyelesi munzenga mōna, aweni obokye bo alē ngōndō mē, etewabōngō, akoyi imolonga bozingyi yo, mēna takyele isumu. ³⁷ Ka bo munzenga mōna akani phēle o ndondo yē obokye yo salonga, bo akoyi ititala obokye ebe nde bomō bokani yo, akyesi bolaa obokye yo salonga ngōndō mōna. ³⁸ Na bomō, bo munzenga azingyi ilonga ngōndō ozingyi yo, akyesi bolaa. Ka yo okole ilonga akuli kyela bolaa bolekyi. ³⁹ Nwanwasi ozasi bolonga abe nde na lele wē imbēle sisō sili bēē na bomō, ka bo lele wē awee, akoyi izala bolonga na lele ozingyi yo, elaa abe moklisto. ⁴⁰ Nzuka inga naumunya bobo: Nwanwasi amoba na nkyisa koleka, bo tazasi bolonga. Naanole obokye, na nga, nali na Bolōbō pha Nwaphongo.

Nsoti ya manyama ikyambya bēē manzambe ma bikyeko

8 O maphō maakekyi nsoti ikyambya bēē oka manzambe ma bikyeko, toebe obokye banga basō toli na boebakye pha maphō. Boebakye mē bophe moto mawala. Kasi lozingo, lolenza aanola sa banga. ² Bo moto kaumunya obokye kaebe lowō, naino taebi bo sengyelakyi yo iyeba. ³ Ka bo moto kazingye Nwaphongo, iyo mōna Nwaphongo kamoēbe. ⁴ Motuna ḡwango mumu: Banga tokoyi izaa nsoti ya manyama ikiyute o mambeka maambya bēē oka manzambe ma bikyeko? Toebe na bolaa obokye nzambe ya ekyeko tali o mokyisi mumu, toebe na obokye Nwaphongo ali nde yo mōmōmō. ⁵ Na bo mbolo ikiyibangye bēē manzambe bo ili, ebe o ikolo, ebe o se, na bomō, manzambe maikye mali, na bankolo baikye bali. ⁶ Ka phō ya banga, toebe obokye Nwaphongo ali nde yo mōmōmō, ali Ango wa banga, iyo owakyele mbolo isō, na banga tobikye phō yē. Na Nkolo ali nde yo mōmōmō, Yesu Klisto, owakyelaka mbolo isō na mwiya ḡwa Nwaphongo, amba na lobikya.

⁷ Ka bato basō tebaēbe lowō la phēle lalona. Baayōkō balōbōkō mēēle na manzambe ma bikyeko, na ḡwanwasi eye, baze nsoti ikyambya bēē oka manzambe ma bikyeko. Maumunya ma bēē mali makō. Bamiweninya obokye babuto na sōkō phō baze nsoti mē mina. ⁸ Ntoma eteilokomya phenephē na Nwaphongo, bo toloize otolokyele ekpele, na bo toize, otolozwe na ekpele.

⁹ Boumbo bēē mana o boombo pha manzambe ma bikyeko, oebaka obokye maphō makyele bēē mē sa nyōsa bali na aanola sikuwe o maphō mabe. ¹⁰ Na bomō, bo moto ooli na aanola sikuwe, aeweni wē moto oli na boebakye pha maphō, ozasi koze o tempelo ya nzambe ya ekyeko, etabe nē na maumunya ya wē

obokye azakye nē nsoti ikyambya bēē oka manzambe ma bikyeko? ¹¹ Emba phō ya boebakye pha wē, wamovaka nwebi oli na ianola sikuwe mōna o maphō mabe, nzuka Klisto awa phō yē. ¹² Boebe obokye kokyeelele bēbi baali na ianola sikuwe bobē, mēna bobē mē kobokyelele nde Klisto yo mampenza. ¹³ Yango mēna, bo ntoma ikyize nga ili ibaku phō ya nwebi na nga, esikule zaa nsoti mē phō nga sakyela obokye nwebi akaa phō ya nga.

Toma ali na bosōmi

9 Inga sili sōmi? Nga sili toma? Nga sika wēnē Yesu, Nkolo wa banga? Bēē toli mbuma ya etoma eya kyelele nga Nkolo? ² Na bo bato baayōkō tebaanole obokye nali toma, bēē koebe na bola obokye nali toma. Na bomō, bo obuto bēē bato ba Nkolo phēle, oli bēē mampenza elembetele ekyeteya obokye nali toma. ³ Oka bato batebaanole obokye nali toma, nababuyisa bobo: ⁴ Banga tolōkokakyi izaa na inywaa phō ya etoma ekyekelele banga eye? ⁵ Banga tolōkokakyi ikpa ngōndō mōmōmō ooli moanosi obokye abe ḡwasi wa banga bo okokyele batoma bayōkō, na bana nyango na Nkolo, na Petelo? ⁶ Na inga na Balanaba, tolōkokakyi ile ikyela etoma? ⁷ Tuluku nza okokyele etoma kambe miphuta yo mampenza? Moto nza owaunva phika mumboto, nokyi abe sa zaa ina mbuma wakute yango? Moto nza owaunva kōkō manyama, nokyi abe sa nywaa maaku ma manyama mamana? ⁸ Bēē sabuya obokye nawō babona phō eli maphō maakeyele banga bato. Na mōbēko ḡwa Mose mokule wō nde bomō mē. ⁹ Na bomō, bakoma o mōbēko mē bobo: «Sa kanga munōkō ḡwa ngōmbē bo kyeekyelele etoma ya itōkō ble». Bēē koumunya obokye Nwaphongo awōkō babona nde phō ya mangōmbē? ¹⁰ Nwaphongo awōkō babona nde phō ya banga obokye aloteya bobo: Baakeyele etoma ya Nkolo basengyesi izwa iphuti oka bato baakeyelele bē. Moto okobale inzabi, na moto okonōkō maanza, bakeyele etoma na maumunya obokye moto na moto amozwa mbano ya etoma yē. ¹¹ Banga tophika mumboto ḡwa Bolōbō onte ya bēē, bo kophikye bēē manza. Teli bobē obokye toongye, ebe ntoma, ebe bitobu oka bēē. ¹² Bo baayōkō bazwe mbolo oka bēē, ekoyi obokye banga toizwe ileka bēē babana. Ka banga toloikaka zinga ikyela maphō mamana. Toititala obokye nōkō lowō kōkō lango sōkō Simo Elaa ya Klisto. ¹³ Bo koebe na bolaa obokye baakeyele etoma o Tempelo bazwe ntoma ya bēē nde wamō wawana. Na baamba mambeka oka Nwaphongo, bazwe na bēē ntoma nde o mambeka maamba bēē mamana. ¹⁴ Nde bomō mē, Nkolo aambya ndingyisa obokye bato baanole Simo Elaa, basungye na bēē bato baaimole Simo mē. ¹⁵ Ka siika eonga nōkō ekpele; bo nakomi maphō mamana, teli obokye ḡwanwasi eye namotata onga. Na bomō, namozinga obokye nawe na nzala, na obokye bamōkō lowō la kaa looli na nga lolo. ¹⁶ Sili na lowō la imikumisa obokye naimole Simo Elaa; eli etoma eya mpe Nkolo obokye naekyele. Bo siimosi Simo Elaa, eli

ngongu ya nga! ¹⁷ Bo ebakyi obokye naɔɔɔ etoma eye nga mampenza, nde naziyakyi obokye nazwe iphuti. Ka oli yango nde etoma eya mpe Nkolo obokye naekyele; yango mena namiphe obokye etoma me eunve na bolaa. ¹⁸ Ka iphuti sa nga embi ba iye? Ebakyi obokye nazwe baphalanga pho nali moimosi wa Simo Elaa. Sikyi kyela bom; iphuti sa nga, eli nkyisa, iili na nga, pho ya imola Simo Elaa pha, sa zwa nɔɔ ekpele oka moto. ¹⁹ Nali sɔmi; sili moombo nwa moto. Kasi namiphe ndokolo moombo nwa bato baso, obokye nazwe bato baikye pho ya Klisto. ²⁰ Bo nali onte ya Bayuda, naamibuya ndokolo Moyuda obokye nabazwe pho ya Klisto. Na bo nga mampenza sikumole mibeko ma Mose, bo nali onte ya baamikumole, naamibuya ndokolo be, obokye nabazwe pho ya Klisto. ²¹ Nde bom me, bo nali onte ya bato baatebaebe mibeko ma Mose, naamibuya ndokolo be, obokye nabazwe pho ya Klisto. Mena telukye iw obokye sikumole mibeko ma Nwaphongo; pho inga nali o se ya mibeko ma Klisto. ²² Bo nali onte ya baali na ianola sikuwe, naamibuya na nga ndokolo moto wa ianola sikuwe obokye nabazwe pho ya Klisto. Nakyele babona oka bato baso obokye na manzela maso, nabikya nɔɔ bayɔɔ. ²³ Nakyele mapho maso maamana pho ya Simo Elaa obokye nazwe iyalo silaa oka Nwaphongo. ²⁴ Bɛe koebe na bolaa obokye bo bato bamekane ikyilingana, bakyilingane bɛe baso, ka kyezwe mbano nde moto mɔmɔ. Na bom, bɛe, kyilingana na bolaa obokye ozwe mbano. ²⁵ Bato baso baamiphe o iyekola ikyilingana, bamikyisa na mapho maikye. Bakyele babona obokye bazwe ekpele eyamoba sa kɔkɔ; ka banga tokyele babona obokye tozwe ekpele eyamokɔ bobele. ²⁶ Yango mena, bo nakyilingane, miyo ma nga maso mabe nde o ekpele ekyebengye nga; nali ndokolo moto okonwane ebasi, inkutu sa nga tesikoyi ikaa i mbale. ²⁷ Naweninyaa nzoto ya nga mpasi, naifanza na bolaa obokye Nwaphongo yo sa nde; ona nga okokye miteya baayɔɔ.

Sakumola manzambe ma bikyeko

10 Bande, nazingyi obokye bɛe o umunya lowo laakyelamaka oka bankɔkɔ ba banga wabaka bɛe batambule na Mose elele yɔɔ. Nwaphongo atomaka ipata sɔɔ obokye sibabanza, bɛe baso. Ababanzaka na wakatisaka bɛe maa manene ma mangola. ² Wabaka bɛe onte ya ipata, na wakatisaka bɛe maa manene ma mangola; yabaka ndokolo bɛe baso babatisami onte ya Mose. ³ Bɛe baso bazaka ntoma elele yɔɔ, eli ntoma yautaka o ikolo. ⁴ Bɛe baso banywaka maa ma Bolɔɔ elele yɔɔ; banywaka maa ma ibanga sa Bolɔɔ saabaka sibabengye. Ibanga me yabaka Klisto. ⁵ Ka mapho maabaka baikye bakyele onte ya bɛe temabaka mapho mape Nwaphongo nkyisa. Yango mena bawa o bokye. ⁶ Mapho mamana mali ndakyisa pho ya banga, obokye banga saba na maumunya mabe, bo maabaka na be. ⁷ Bɛe sa nyanga na obokye omiphe o ikumola manzambe ma bikyeko, bo wakyelaka bayɔɔ onte ya bɛe. Eli bo wakoma bɛe o

buku pha Nwaphongo bobo: «Bato bazasi obokye baze, banywe; sima batemi, babine obokye bakumole manzambe ma bikyeko». ⁸ Banga sa miphekye o mobulu nwa babasi na bampele bo wakyelaka baayɔɔ onte ya bɛe. Pho ya lowo me lalona, Nwaphongo abomaka bato nkoto mako mabale mbuka iyato na mokɔmɔ. ⁹ Tolokoyi imeka ndondo ya Nkolo, bo wakyelaka baayɔɔ onte ya bɛe. Manzɔ mabatwaka, mababomaka. ¹⁰ Bɛe samiimaka bo wakyelaka baayɔɔ onte ya bɛe, anzelu owa iwaa ababomaka. ¹¹ Mapho mamana mabayelelaka pho ya iphe ndakyisa oka baayɔɔ. Bamakoma obokye balokyebisa pho imbele sili banga sisi, suka ya mokyisi ebuto phenephe. ¹² Na bom, moto okoumunya obokye atemi na bolaa, nde kakebe obokye yo saka. ¹³ Bimekyi biso biazwaka bɛe eli nde bimekyi biizwe bato baso. Nwaphongo ookokoya yaalaka yo, etaale obokye omekame koleka bokusi pha be. Imbele saamoya bimekyi, Nwaphongo amoephe malondo ma iitala mi bɛe, na nzela ya itɔkɔ o bimekyi me. ¹⁴ Bande na nga, yango mena lota manzambe ma bikyeko. ¹⁵ Naewole ndokolo bato bali na malondo. Bɛe mampenza oumunya mapho mawo nga mamana. ¹⁶ Tophe Nwaphongo melesi pho ya kɔpho ya mapambosi. Waenywe banga, mena teeli obokye toangane na malongo ma Klisto? Nde bom, waaze banga ipa siitenane banga, mena teeli obokye toangane na nzoto ya Klisto? ¹⁷ Ipa sili nde sɔɔ. Na bo toli bato baikye, tobuto nde nzoto yɔɔ, pho toanga baso obokye toze ipa sɔɔ sasina. ¹⁸ Kyeka bana ba Isalayele. Baaze manyama mambeka bɛe o etumbele, baangane na Nwaphongo ookobonzele be. ¹⁹ Mena naewole obokye manyama, maambya bɛe mambeka oka manzambe ma bikyeko, temali nana kaa yɔɔ. Ebe manzambe me ma bikyeko temali na na kaa yɔɔ. ²⁰ Mambeka maambya bato baatebaebe Nwaphongo, bamaambya oka bikyeko; tebamaambya oka Nwaphongo. Na be, bazwe mapho maso maabalakyelaka bikyeko. Ka nga sikyi zinga obokye bɛe okyele bom. ²¹ Bɛe, tokoyi inywa mbala yɔɔ o kɔpho ya Nkolo, na o kɔpho ya bibekye; tokoyi izaa mbala yɔɔ o mesa ma Nkolo na o mesa ma bibekye. ²² Banga sa luka obokye tobangye yɔɔ ya Nwaphongo. Bɛe saumunya obokye tomolekye na bokusi.

Tokyelake mapho maso pho ya ikumola Nwaphongo

²³ Baayɔɔ bawo, bɛekye: Tokoyi ikyela mapho maso maazingyi banga. Eli bom phele. Kasi mapho maso temali malaa pho ya banga. Tosengyesi ikyela mapho maso maazingyi banga, kasi mapho maso temaakosa ianola sa bato. ²⁴ Moto na moto yo sa luka bolaa phe mampenza, alukye bolaa pha bebi. ²⁵ Bɛe okoyi izaa manyama maso maungya b o zando; bɛe sa mituna obokye oebe ntina ya mango, ²⁶ pho bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: Mokyisi na iso iili omɔ, ili ya Nkolo. ²⁷ Bo moto otoebe Nwaphongo aebangyi obokye okye zaa oka ye, bo oanosi ikyende, okoyi izaa ntoma iso yamoephe be; sa mituna obokye oebe ntina ya ntoma me. ²⁸ Ka bo moto awo na ba obokye: Nya-

ma mena euti o mambeka maambya bée oka man-zambe ma bikyeko, bée sa ezaa, pho moto me aeye-buse, oebi ntina me. ²⁹ Nawo bobo pho ya maumunya ma bayoko; siwo pho ya maumunya ma bée. Moto mosuu akokyi ituna, yokye: Pho ya'ye maumunya ma nwebi makokyi inkatela obokye nga sa kyela maphoko maazingyi nga? ³⁰ Bo napho Nwaphongo melesi pho ya ntoma iizingyi nga iza, pho ya'ye bantole na yango, pho na nga phe Nwaphongo melesi? ³¹ Na bomoko, na bo koze, na bo konywe, na bo kokyele ebe na lowo iye, kyela maphoko maso pho ya ikumola Nwaphongo. ³² Bée kyela obokye mobesi nwa bée nwangano sa ba ibaku, ebe pho ya Bayuda, ebe pho ya bato baatebali Bayuda, ebe pho ya ingomba sa Nwaphongo. ³³ Bée kyela ndokolo nga; nakele bokusi obokye nasepelisa bato baso o maphoko maso; siilukye bolaa pha nga mpenza. Kasi nalukye bolaa pha bato baso obokye babikye.

11 Bée benga ndakyisa ya nga, bo kobengye nga ndakyisa ya Klisto.

Mobesi nwa nwanwasi imbele sibondele yo

² Naekumole pho bée konzumunya o maphoko maso na pho otaa ba ibanza mateya maephokye nga. ³ Emba nazingye obokye bée oebe bobo: Klisto ali mokonzi nwa lele munsoko; lele ali mokonzi nwa nwanwasi we. Nwaphongo ali mokonzi nwa Klisto. ⁴ Waangane bée o losambo, bo lele kabondele, naa kaimole maphoko maauti na Nwaphongo, bo azibi moto nwe na etobu, mena kapho Mokonzi nwe soko. ⁵ Ka bo nwanwasi kabondele, naa kaimole maphoko maauti na Nwaphongo, waangane bée o losambo, bo tazibi moto nwe na etobu, mena kapho lele we soko; ali ndokolo nwanwasi oangyi bée suwe. ⁶ Bo nwanwasi tazibi moto nwe na etobu, akokyi na imianga suwe me. Nzuka ooli yango soko pho ya nwanwasi obokye angye suwe naa aikolole, asengyesi imiziba etobu o moto. ⁷ Lele tasengyesi na imiziba moto, pho Nwaphongo amokyele bo oli yo Nwaphongo. Kateya na nkyemo ya Nwaphongo. Ka nwanwasi, kateya nkyemo ya lele. ⁸ Na bomoko, Nwaphongo taika kpa ekpele o nzoto ya nwanwasi obokye aekyele na lele; kasi akpa nde ekpele o nzoto ya lele, aekyela na nwanwasi. ⁹ Nwaphongo taika kyela lele pho ya nwanwasi, kasi akyele nde nwanwasi pho ya lele. ¹⁰ Yango mena, nwanwasi asengyesi iziba moto nwe na etobu pho ya iteya o miyo ma bato na o miyo ma baanze obokye ali o se ya bokonzi pha lele we. ¹¹ Emba o bomoko pha banga o nte ya Nkolo, nwanwasi kazwe bokusi nde na lele we; lele kazwe bokusi nde na nwanwasi we. ¹² Pho nde bo owakyela Nwaphongo nwanwasi utama na lele, nde bomoko me nwanwasi kabote lele, emba bée baso baute na Nwaphongo. ¹³ Bée mampenza, tena bolombe pha lowoko lolo. Eli bolaa obokye nwanwasi abondele Nwaphongo sa miziba etobu o moto? ¹⁴ Ndengye eyalokyele Nwaphongo, mobesi nwa banga bato moloteya obokye bo lele ali na suwe nsanda eli soko pho ye. ¹⁵ Ka eli ngambo pho ya nwanwasi, bo abe na suwe nsanda. Na bomoko, Nwaphongo amophe suwe nsanda obokye izibe moto

nwe. ¹⁶ Bo moto ali na phowa ya ikula wo lowo lolo, aebe na bokuwe bobo: Ebe mangomba ma Nwaphongo, ebe banga mampenza, tololi na mobeko mosuu o elele ya lowo lalona.

Elambo ya Nkolo

¹⁷ Naeyimole phanza bobo: Lowo la bée lootelozingye nga lango lolo: Waangane bée elele yokocho, aangana sa bée tesili obokye siebongya, ka sietoko bati. ¹⁸ Phanza banzimosi obokye waangaane bée, bato na bato babe na ya bée ewoko; nambe kuta naanola obokye eli phele. ¹⁹ Esengyesi obokye ikabana sibe o nte ya bée, pho toebe o nte ya bée baali phele. ²⁰ Waangane bée elele yokocho pho ya iza, teli obokye bée koze elambo ya Nkolo. ²¹ Na bomoko, wazale bée o mesa pho ya iza, moto na moto kawelane iza ntoma ye mampenza na ndengye yokocho obokye bana bali na nzala, bibi bayoko balangyi. ²² Mangambi ma bée temali obokye okye zaa naa okye nywa omoko? Ka naa kolukye obokye otiyole ingomba sa Nwaphongo na obokye opho baatebali na ntoma soko? Bée kozingye obokye naewoko bo? Obokye naesambe? Pha! Nga sikokyi esamba pho ya maphoko mamana.

²³ Kyeka, maphoko maazwa nga oka Nkolo, maeimola nga, mango mama: Nkolo Yesu, na muna mokoko me nwa moambyaka Yuda, aesi ya kpa ipa, ²⁴ waumva yo iphe Nwaphongo melesi pho ya sango aesi ya sikyese, apha baekosi be, yokye: Bée kpa, oze, eye eli nzoto ya nga. Naikabi pho ya bée. Okyelakye babona pho ya inzumunyaka. ²⁵ Nde bomoko, o sima ya iza, akuli ya kpa kopho, yokye: Kopho eye eli sangola enyakune, ekyesi bée na Nwaphongo o nte ya malongo ma nga. Imbele sisoko saamobaka bée koenywe, okyelakye babona pho ya inzumunyaka. ²⁶ Na bomoko, imbele sisoko saamobaka bée koze ipa saasina, kombe na konywa kopho mena, mena koimole simo ya iwaa sa Nkolo kokoko waamoya yo. ²⁷ Yango mena, moto okooze ipa sa Nkolo, naa ookonywe kopho ye na ndengye etelongoba, moto kokoko na kamikyete, pho aweni nzoto ya Nkolo na malongo me nde pha. ²⁸ Esengyesi obokye moto na moto amikyekye o ndondo ye, o boo pha iza ipa saasina, na inywaa kopho mena. ²⁹ Bo moto kaze ipa saasina, naa konywe kopho mena, bo tasoko obokye eli nzoto ya Nkolo, mena kamibangyele bobo o nzoto ye mampenza. ³⁰ Yango mena, kowene bato baikye o nte ya bée, bana bali na maloko na bileme, bayoko baikye bawa. ³¹ Bo totate imikyeka banga mampenza phanza o mandondo ma banga o boo pha iza elambo ya Nkolo, etelomilukyele lowo o boo pha Nwaphongo. ³² Nkolo kalosambisa, kalophe bitumbu unwanwasi eye pho ya obokye yo sa lonyetee elele yokocho na bato ba mokyisi. ³³ Bande, waangane bée pho ya iza elambo ya Nkolo, oziyanakye o nte ya bée. ³⁴ Bo moto ali na nzala, aikye zaa o ingambi se, obokye iangana sa bée sango sa ba pho ya imilukyele lowo o boo pha Nwaphongo. Maphoko mayoko maikasi, naamabongya wamoya nga oka bée.

Makabo maambya Bolob

12 Bande, pho ya maphoko maakyekyi makabo maambya Bolob, nazingyi obokye bēe omaebe na bolaa. ² Bēe koebe obokye watakaba bēe bapakanano, wabaka kokye mibenga manzambe ma bikyeko mali mambubu. ³ Yango mena, nawo na bēe bobo: Moto okowo maphoko na nzela ya Bolob pha Nwaphongo, etatole Yesu. Moto takokyi iwo obokye Yesu ali Nkolo bo Bolob tamokambi. ⁴ Makabo maambya Bolob mali ndengye na ndengye. Ka Bolob ali nde yo moko. ⁵ Maalo maalophe Nwaphongo pho ya imokyelela mali ndengye na ndengye. Kasi tokyelele nde Nkolo moko. ⁶ Bitoma bili ndengye na ndengye. Kasi Nwaphongo nde yo moko okobikyele biso oka bato baso. ⁷ Bolob kawenene oka moto na moto na ikabo koko pho ya bolaa pha bato baso. ⁸ Na bom, Bolob yo moko kapho ona moto boebakye pha iwo maphoko; kapho oyoko zebi sa iwo maphoko. ⁹ Bolob me nde yo moko kapho ona moto ianola, kapho oyoko mwiya nwa ibikya bato ba malosi. ¹⁰ Bolob kapho ona mwiya nwa ikyela bilekyesako, oka oomuyoko ikabo sa imola maphoko maute na Nwaphongo, oka oomosuu ikabo sa ikyesinya bolob bobo na nwa phele. Oka ona ikabo sa iwo koko insuu, oka oyoko ikabo sa ilimbola koko me mina. ¹¹ Eli Bolob nde yo moko okokyele maphoko maso mamana. Kapho moto na moto ikabo bo zingyi yo.

Nzoto kokye ili na binango biikye

¹² Na bom, Klisto ali ndokolo nzoto kokye, ili na binango biikye. Na bo binango bili biikye, bili nde nzoto kokye. ¹³ Emba banga baso, Bayuda na baate bali Bayuda, baombo na masomi, Nwaphongo alobatisa na Bolob moko. Tobuto nzoto kokye, Nwaphongo alotonza na Bolob moko. ¹⁴ Nzoto tili na enango kokye, kasi na binango biikye. ¹⁵ Bo ekolo ewo obokye: «Nga sili ebako, na bom sili enango ya nzoto», etemane enango ya nzoto pho ewo babona. ¹⁶ Bo itoo siwo obokye: «Nga sili ziyo; na bom, sili enango ya nzoto», etesiimane enango ya nzoto pho siwo babona. ¹⁷ Bo nzoto isoko yabaka nde ziyo, nde kyioke ndengye'ye? Bo yabaka nde itoo, nde kyioke solo ndengye'ye? ¹⁸ O phele Nwaphongo akyela enango na enango o nzoto bo wazinga yo. ¹⁹ Bo baso babaka nde enango kokye, nzoto nde teili. ²⁰ Na bom, binango bili biikye, nzoto ili nde kokye. ²¹ Ziyo tesikokyi iwo na ebako obokye: «Nga sisengyesi na we! Na moto temokokyi iwo na makolo obokye nga sisengyesi na bēe!» ²² Binango biso bili o nzoto ya moto; enango na enango eli na ntina ya yango. ²³ Binango biikyiki biiwene banga obokye tebili na ntina, eli be biikyele banga inzenga koleka biikye; na biyoko biiwene banga obokye bili binango ba soko, tobiphe kaa koleka biyoko. ²⁴ Kasi binango biwene banga obokye bili bilaa o nzoto, toloomiphe ibibongya. Nwaphongo akyela nzoto babona obokye tophe kaa o binango biitebili na kaa. ²⁵ Yango mena, binango ba

nzoto bango sa kabana, bēe biso bisunganakye. ²⁶ Bo enango kokye ya nzoto eli na bolosi, binango biyoko biso biwene bolosi elele kokye na enango me. Mena, bo enango kokye ezwe kaa, binango biyoko biso bikumbe na nkyisa elele kokye na enango me mena. ²⁷ Bēe baso oli nzoto ya Klisto, moko na moko na bēe ali enango ya nzoto me. ²⁸ O ingomba, Nwaphongo akyela batoma oetemi eya o boo, baimosi o etemi eya ibale, bateye o etemi eya iyato; sima baali na ikabo sa ikyela bilekyesako, baali na ikabo sa ibikya bato ba malosi, baasungye bato, bayoko baangyele bebi, bayoko baali na ikabo sa iwo koko insuu. ²⁹ Baso tebali batoma naa baimosi, naa bateye. Baso tebali na ikabo sa ikyela bilekyesako; ³⁰ naa sa ibikya bato ba malosi naa iwo koko insuu, naa sa ilimbola koko me mina. ³¹ Baka na phowa ya makabo maa ntina. Kasi unwanwa eye namoeteya nzela eelekyi manzela maso na bolaa.

Lozingo

13 Na bo naebi iwo koko ya bato basuu na yaaka baanzelu, kasi bo zizingyi bebi, nali nde ebende ekyelele ngbe ngbe, na mbonda ekyekyele koko. ² Na bo nazwe ikabo saiimola Simo ya Nwaphongo, ebe na boebakye bosoko, naa iyeba maphoko maso mali miibombo, na bo nali na ianole siikye, nabuto imanya mangomba o elele ebakyi mango, ka bo zizingye bebi, nali nde moto pha. ³ Na bo nakabesi babola mbolo ya nga isoko, ebe naa naambye nzoto ya nga obokye izikye, ka bo zizingye bebi, esizwe imoko ekpele. ⁴ Lozingo ali na motema moanda, lozingo kakele bolaa, taamengyele, taamitate, taamiulole na mawala; ⁵ taakele maphoko ma soko, taalukye nde bolaa phe mampanza, taaokye koko, taakele malanga; ⁶ taasepele na mbelekye, kasi kasepele na maphoko maa phele. ⁷ Kalimbisa maphoko maso, kaanole maphoko maso, kalemele mi maphoko maso, kakuya maphoko maso. ⁸ Lozingo taawe. Moko moko maphoko maimole Bolob mamounva, na ikabo sa iwo koko insuu sa mounva, na boebakye phamounva. ⁹ Pho, boebakye pha banga boli bokyiki, maphoko maimole banga na nkombo ya Nwaphongo mali nde bitee. ¹⁰ Kasi wamoya maphoko maabongko, maphoko maa bitee bitee mamounva. ¹¹ Wabaka nga nweengye, nawoko ndokolo nweengye, naumunyaka ndokolo nweengye, namitunaka i maphoko ndokolo nweengye. Kasi oobuto nga phomba, nali maphoko ma bonwengye. ¹² Loko eye, ikyi wene banga ili ndokolo elalaa ekye wene o talatala; kasi moko moko moli, tomoiwene isoko na miyo. Loko eye naebe nde njwana eko; kasi moko moko namoeba Nwaphongo bokonzebe yo.

¹³ Emba unwanwa eye, maphoko maato mama maikasi: Ianola, molemo na lozingo; kasi lowoko loolekyi maso onte me maato, eli lozingo.

Mateya masuu pho ya makabo ma Bolobob

14 Bêe luka obokye ozingakye bêbi na bêe. Baka na ná phowa ya makabo ma Bolobob, na koleka makabo ma imola maphoko maate na Nwaphongo. ² Moto ookowoko nako insuu, tawo na bato; mena kawole Nwaphongo, pho moto motoko taebe maphoko maawo yo. Kawo maphoko maabomba Nwaphongo na mwiya hwa Bolobob. ³ Ka moto okoimole maphoko maate na Nwaphongo, mena kawole bato obokye abakuya o ianola, abalenza, amanya ngongo eeli na be. ⁴ Moto okowoko nako isuu, mena kakuya aanola se mampenza, kasi yo okoimole maphoko maate na Nwaphongo, mena kakuya aanola sa ingomba sisu. ⁵ Phowa ya nga eli obokye bêe basu owoko nako insuu; nambi kula ba na phowa koleka obokye bêe oimole maphoko maate na Nwaphongo. Moto okoimole maphoko maate na Nwaphongo ali na ntina koleka ookowoko nako insuu; elaa nde bo okowoko nako insuu mota, azwe moto wa ilimbola maphoko maawo yo mamana pho ya ikuya ingomba sisu o aanola. ⁶ Bande, wamoya nga oka bêe, bo nakye naewole na nako insuu, maphoko me mamosunga ndengye'ye? Ekokyi obokye naeimole maphoko maante ya Nwaphongo, naa maphoko ma boebakye, naa maphoko maate na Nwaphongo. ⁷ Tokpe ndakuya ya mbolo ikyitube na be, boli iphen-go, naa gidale bo nyesi ya yango tekyese phe, tomoeba na ye obokye eye bawande iphen-go naa gidale? ⁸ Bo mowandi wa kyeloko taewandi na bolaa, tuluku aamibongya pho ya ebasi ndengye'ye? ⁹ Nde bomoko pho ya bêe; bo maphoko maawo bêe na nako insuu temaoka na bolaa, bato bamaeba ndengye'ye? Mena bêe kowoko nde ya ewele. ¹⁰ Nako ili o mokyisi nzikye, kasi munoko na munoko moli na ntina ya hwango. ¹¹ Bo nga siebi munoko munoko be, yo okowoko munoko mamuna amoba ndokolo mobutu pho ya nga, na nga namoba ndokolo mobutu pho ye. ¹² Nde bomoko, boli bêe na phowa ya makabo ma Bolobob, le obokye olukye na boikye makabo maakosa aanola sa ingomba. ¹³ Yango mena, yo okowoko nako insuu, esengyesi obokye aongye na Nwaphongo, amophe ikabo sa ilimbola nako me oka bato. ¹⁴ Bo nabondele na nako insuu, molimo hwa nga mobondele, kasi maumunya ma nga temakyele na ekpele. ¹⁵ Nakyele bo? Namobondele o molimo hwa nga na o maumunya me; namotuba o molimo hwa nga na o maumunya me. ¹⁶ Na bomoko, bo kophe Nwaphongo mesesi nde o molimo; moto mosuu oozasi o iangana bozasi, amooka ndengye ye obokye aanole Ame o ibondesi sa we, bo taebe naa kowoko maphoko iye? ¹⁷ Na bo obondesi Nwaphongo na bolaa, ibondesi sa we etesikuya mosuu o aanola se. ¹⁸ Naphe Nwaphongo mesesi pho naelekye bêe basu na iwo nako insuu. ¹⁹ Kasi waangane bato ba ingomba, nazingye obokye nawo maphoko matano obokye nateya bato na obokye nawo maphoko nkoto na nkoto na nako insuu iteyokye bato.

²⁰ Bande, bêe sa ba na maumunya ndokolo bana bakye; ba bana bakye o maphoko mabe, pho hwana taebe obokye maphoko maakyele yo mali mabe; kasi bêe ba baphomba o maumunya ma bêe. ²¹ Bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: «Nkolo yokye: Namotoma babutu pho ya iwoko ibota sa nga na nako ya bêe babutu. Na bo babona etebabenele inzoka.»

²² Na bomoko, ikabo sa iwo nako insuu eli elembetele pho ya baatebali baanos. Kasi pho ya baanos phe. Emba ikabo sa imola maphoko maate na Nwaphongo eli elembetele pho ya baanos. Kasi pho ya baatebali baanos phe.

²³ Bo bato baatebali baanos naa bato basuu baesi ya ezwa bêe basu oanga o losambo kowoko nako insuu, bamobuya nde phele obokye bêe oli bayeyee. ²⁴ Kasi bo bêe basu koimole maphoko maate na Nwaphongo, moto otoebe Nwaphongo naa moto mosuu, bo anyosi o aangana sa bêe, amooka maphoko maateya bêe, amoeba obokye ali moto okokyele maphoko mabe. Nwaphongo amotenela bolome na maphoko masu maaokye yo. ²⁵ Maumunya maabombama o ndondo ye mamowenene o pha. Emba amiinya bo o se, amokumola Nwaphongo; amowoko yokye: «Nwaphongo ali phele o nte ya bêe!»

Mobongo o ingambi sa Nwaphongo

²⁶ Bande, nawo na bêe bobo: Waangane bêe pho ya ibondele Nwaphongo, moto na moto abe na etoma ye; motubi abe, moteye abe, moto okoimole maphoko maateya Nwaphongo abe, okoimole maphoko na nako insuu abe, okolimbole maphoko me abe; maphoko masu mamana masengyesi obokye makuya bato ba ingomba o ianola sa be. ²⁷ Bo bato bawoko nako insuu, ewoko nde bato babale naa baato bobele; bawoko motoko na motoko, emba moto motoko alimbole maphoko maawo be. ²⁸ Bo moto wailimbola maphoko mamana tabe, esengyesi obokye motoko na motoko na bêe, ale iwo na bokusi o nte ya bato baanga: Awoko nde yo mpenza na ná Nwaphongo. ²⁹ Oka bato baaimole maphoko maate na Nwaphongo, ewoko bato babale naa baato; bayoko baokye naa maphoko me maate na Nwaphongo phele. ³⁰ Ka bo Nwaphongo ateye moto motoko o nte ya ingomba maphoko ma sekyele, esengyesi obokye obakyi kawo phanza mota aikale bose. ³¹ Bêe basu motoko na motoko, okokyi imola maphoko maate na Nwaphongo, obokye bato basu bazwe boebakye, bamilenza. ³² Baimole maphoko me mamana, esengyesi obokye baikale iba na bokonzi o ikolo sa ikabo saazwa be; ³³ pho Nwaphongo tali Nwaphongo wa mobulu; ali Nwaphongo okozingye bose.

Ndokolo o mangomba masu ma Nwaphongo. ³⁴ Esengyesi obokye babasi, bêe sa kyela nako, waangane bato ba ingomba pho ya ibondele Nwaphongo. Tebaika baphe nzela obokye bawoko. Esengyesi obokye bamiuyakye bokowoko mobeko hwa Nwaphongo. ³⁵ Bo bali na phowa ya ituna maphoko batune bampele ba bêe o mangambi. Teli bolaa obokye hwanhwasu awoko, waangane bato ba ingomba pho ya ibondele Nwaphongo.

³⁶ Bêe koumunya obokye maloba ma Nwaphongo mauta oka bêe? Naa koumunya obokye makoma suka nde oka bêe?

³⁷ Bo moto kaumunya obokye ali moto okoimole mapho maute na Nwaphongo, naa kaumunya obokye azwe ikabo sa Bolob, asengyesi eba obokye mapho maakome nga mama eli mapho maantome Nkolo.

³⁸ Kasi bo taebe babona, bêe saanola mapho maawo yo.

³⁹ Bande, na bom, phowa ya bêe ebe ya iimola mapho maute na Nwaphongo. Sa katela baali na ikabo sa iwobob insuu. ⁴⁰ Le obokye mapho mamana maso makyelame na bolaa na ná molong.

Ikundwa sa Klisto

15 Bande, uŋwarwa eye nali na phowa ya eimola Simo Elaa eya eimolaka nga, eya anolaka bêe, eta ba na bêe ianola bobob eye. ² Bo bikyi bêe pho ya yango, bo banze mapho me, bo waeyimolaka nga; bo tebe bom phe, aanola sa bêe sili nde pha. ³ Naeyimole simo eyazwaka nga, ekyelekye mapho maso obokye Klisto awa pho ya bobo pha banga, bo koimole buku pha Nwaphongo. ⁴ Bamokundaka, akundwa mokob ŋwa iyato, bo koimole buku pha Nwaphongo. ⁵ Atokolele Petelo; sima awenene na batoma iko mbuka babale. ⁶ Bobele, aesi ya kye wenene na baekosi bêe koleka mikama mitano na mbala bobob. Baikye na bêe bataa ba na bomob, kasi bayob bawo. ⁷ Sima akye wenene na Zake, na ná batoma baso.

⁸ O sima ya bêe baso, aesi ya wenene na nga. Bibi nga nali ndokolo ŋwana owa ukwa bouko. ⁹ Inga nali o suka ya batoma baso. O solongo, inga tebakokyi imbanga toma, pho nga moto owa nyobobob ingomba sa Nwaphongo. ¹⁰ Na ngolu ya Nwaphongo nali boli nga bobob eye; ngolu me taikaka empe pha, nakyelaka etoma koleka bêe baso; na bo teyabaka nga mampenza, kasi ngolu ya Nwaphongo yabaka na nga elele bobob. ¹¹ Na bomob, ebe nga, ebe bêe, banga baso toteya Simo Elaa ya Yesu Klisto eyaanola bêe.

Ikundwa sa banga

¹² Banga bototeya obokye Klisto akundwa o nte ya bawe, ndengye'ye bana o nte ya bêe bawo obokye bawe etebakundwe? ¹³ Bo bawe etebakundwe, kyelukye iwobob obokye Klisto taika kundwa. ¹⁴ Ka bo Klisto taika kundwa o nte ya bawe, iteya sa banga sili nde pha, na aanola sa bêe sili nde pha me. ¹⁵ Yamoba obokye, naa banga, towob mapho ma bobob pho ya Nwaphongo, obokye akundola Klisto o nte ya bawe. Nzuka taika kyela bomob, bo eli phele obokye bawe etebakundwe. ¹⁶ Bo bawe etebakundwe Klisto ne taika kundwa o nte ya bawe ¹⁷ Emba bo Klisto taika kundwa o nte ya bawe, aanola sa bêe sili nde pha; otaa ba nde o mapho ma bêe mabe. ¹⁸ Kyelukye iwobob obokye na baanosi baso baawa bakye nde babona. ¹⁹ Bo tolemele oka Klisto nde pho ya bomob booli na banga bobo, toli bato ba ngobob koleka bato baso.

²⁰ Kasi eli phele, Klisto akundwa o nte ya bawe; ali moto owa o boo otati ikundwa o nte ya bawe. Wateya obokye baawa, na be, bamokundwa me. ²¹ Nde bomob, bo wauta iwa na moto bobob, nde bomob me ikundwa sa bawe siesi na moto bobob me. ²² Bookowe bato baso na nzela ya Adama, nde bomob me na nzela ya Klisto, bato baso baanole bamokundwa. ²³ Ka moto na moto amokundwa na imbele se; Klisto ali moto owa o boo owakundwa o nte ya bawe. O sima ye yamoba baanosi bêe; imbele sa moya yo. ²⁴ O sima ya mapho maso, tomba ya koma o suka ya mokyisi. Klisto amobob kaa ya bokonzi pha bokonzi baso, na mwiya ŋwa malobob maso, emba amba buya bokonzi bosob oka ango Nwaphongo. ²⁵ Esengyesi obokye Klisto abe mokonzi bobob wamunyele Nwaphongo bailanga ne baso, na wabakyela yo o se ya makolo me. ²⁶ Munguna ŋwa suka ŋwaa moboma Nwaphongo, eli iwa. ²⁷ Na bomob, bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: Nwaphongo akyela mapho maso o se ya makolo ma Klisto. Kasi o iloba sisi mapho maso, ma wenene na bolaa obokye eli Nwaphongo owakyela mapho maso o se ya makolo ma Klisto, manya nde yo. ²⁸ Wamunva Nwaphongo ikyela mapho maso o se ya makolo ma Klisto, emba yo mampenza Klisto amuiya o se ya Nwaphongo owa mophe bokonzi pha mapho maso obokye Nwaphongo abe mokonzi o ikolo sa mapho maso na bolaa.

²⁹ Bêe kula umunya lowo la bato babatisame o elele ya bawe; baumunya obokye bamozwa iye? Bo eli phele obokye bawe etebakundwe, pho ya'ye babatisame o elele ya be? ³⁰ Na Banga, pho ya'ye tomiphe imbele sisobob obokye towe? ³¹ Bande, bobob isobob nalembob nde na iwa. Naeyimosi lowo me obokye namikumole pho ya bêe bali elele bobob na Yesu Klisto, Nkolo wa banga. ³² Bo yabaka na ndengye ya bomoto obokye nanwanaka na manyama ma ngonda wawa o Efese, nazwe iye? Bo bawe tebakundo, toze, tonywe, pho yana tomowa! ³³ Bêe sa mikosa na mapho mamana: Itambula na bebi babe bobob mapho malaa maali o nte ya nwebi na be. ³⁴ Bêe ba na maumunya maalongoba; bêe sa kulaka kyela bobo, pho bana o nte ya bêe tebaebe Nwaphongo. Nawob babona pho naephob bêe sobob.

Nzoto ya bato baakundo

³⁵ Ka moto bobob amotuna, yokye: Bawe bakundwe ndengye'ye? Bamokundwa na nzoto ya ndengye'ye? ³⁶ Ebubusi! Waphikye we mumboto o manyete, mumboto mamuna temokokyi bobob, bo temowe. ³⁷ Ekye phikye we o manyete eli nde mumboto pha. Imbele sisuu mumboto ŋwa blé naa mumboto mosuu; teli ŋwete ŋwa mumboto ŋwamobobob. ³⁸ Nwaphongo kakosa mumboto mamuna, bo zingyi yo. Kakosa mumboto na mumboto bo wamokyela yo. ³⁹ Nzoto ya mbolo isobob tili ndengye bobob; nzoto ya bato ili na yango ndengye, ya manyama ndengye, ya manyosi ndengye, ya swe ndengye.

⁴⁰ Na nzoto ya mbolo ya ikolo ili, na nzoto ya mbolo ya mokyisi ili. Bolaa pha mbolo ya ikolo bokyese na bo-

laa pha mbolo ya mokyisi. ⁴¹ Moo mungyengye na ndengye ya njwango, na bokombe bongyengye na ndengye ya phango, na banyasesi bangyengye na ndengye ya be; na o nte ya banyasesi, nyasesi na nyasesi kangyengye na ndengye ye.

⁴² Yamoba babona imbele sa mokundwa bawe. Bamokunda nzoto ikyi pho, yamokundwa nzoto iteiphoh. ⁴³ Wakunde be nzoto me o manyete, teibe ndaa. Teibe na na bokusi. Wamokundwa yango, yamoba nzoto ndaa, ili na bokusi. ⁴⁴ Wakunde be nzoto me o manyete, kyebe nzoto ili na banga iye. Wamokundwa nzoto me, yamoba nzoto ya molimo. Bo nzoto ili na banga iye ili, na nzoto ya molimo ili me. ⁴⁵ Na bom, bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: Nwaphongo akyelaka moto owa o boo, eli Adama; amophekye bom. Ka Adama owa sima ali molimo okoamba bom. ⁴⁶ Nzoto ya molimo teiye o boo, kasi kyebe o boo nzoto ili na banga iye; ya molimo kyiye o sima. ⁴⁷ Adama owa o boo, Nwaphongo amokyelaka na mobulubutu nwa manyete mama. Adama owa ibale auta oka Nwaphongo o ikolo. ⁴⁸ Bato bas baali o manyete baulana na Adama owakyela be na mobulubutu nwa manyete. Baali o ikolo baulana na Klisto moto owa uta o ikolo. ⁴⁹ Bo waulana banga na moto owakyela be na manyete, nde bom me tomoulana na moto owa uta o ikolo.

⁵⁰ Bande, nalukye iw na be bobo: Nzoto yakyela be na munsoti na na malongo teikokyi izwa bokonzi pha Nwaphongo, na nzoto ikyiwe teikokyi iba na bom pha bobele.

⁵¹ Kyeka, naeimole low la laamibomba: Banga bas etoloowe; kasi tomobutwa banga bas ndengye esuu. ⁵² Nwana imbele mokyiky, nde na lokpatibinya la miyo la, imbele sa moula be kyelel eya suka, pho imbele sa moula be kyelel me, bawe bamokundwa obokye bazwe nzoto iteiphoh, emba nzoto ya banga bas yamobutwa ndengye esuu. ⁵³ Na bom, nzoto ikyiphoh, yamozwa nzoto nsuu iteiphoh; nzoto ikyiwe yamozwa nzoto iteiwe. ⁵⁴ Bo mapho mamana makye-lame, waumbo, wamozwa nzoto ikyiphoh nzoto iteiphoh, na wamozwa nzoto ikyiwe nzoto iteiwe, emba low laakoma be o buku pha Nwaphongo lolo lamokokyisama: Iwa tesikuli ba, Nwaphongo anyeti iwa.

⁵⁵ Iwa, elonga ya we yango ewa? Iwa etengu ya we yango ewa? ⁵⁶ Etengu ya iwa, eli isumu, emba bokusi pha isumu eli mobeko. ⁵⁷ Kasi tokumole Nwaphongo owa alophe elonga na nzela ya Nkolo wa banga Yesu Klisto. ⁵⁸ Emba bande na nga baa lozingo, be otemekye na bokusi ombe na phikama nde phele phele. Omiphekye nde imbele sis o bitoma ba Nkolo, na boebakye obokye ikuma sa be pho ya etoma ya Nkolo, etesiiky pha.

Taaka ya isunga bebi

16 Pho ya mapho maakyekyi taaka ya isungyi sa baanosi ba Yelusaleme, na be okyele bo

wateyaka nga mangomba ma Galati. ² Eyenga yonkyo na yonkyo, na na na na be, pho ya iambaka bilambo, amanyakye mi mbolo ye bokozwe yo kalangya imbale obokye obakye sa ziya ikoma sa nga. ³ Waamokoma nga, namotoma bato na nkanda obokye bakye ika bilambo ba be o Yelusaleme bo waba na be. ⁴ Bo wasengyesi obokye na nga nakye om, tomokye imbanga me molong.

Maumunya ma Polo

⁵ Sima namoya oka be ya nzela eya Makedoniya, pho namoakala o nkyisi me. ⁶ Namoba na be banaa nk; wayo namunva imbele sis sa sekye obokye be, okye nzika mbale eya moky nga. ⁷ Pho mbala eye sikiy zinga obokye naya kaa oka be nde bokaa, nalekane. Nali na phowa ya iba na be banaa nk, bo Nwaphongo aanosi low me. ⁸ Nzuka nakane ikala wawa o Efese noko mok mok moumunya be eyenga ya Pantekote. ⁹ Pho nambo zwa nzela bobele, nabe om obokye nakokya etoma eenene, na baailanga na nga bali baikye om. ¹⁰ Bo Timote akomi om, kyela na bolaa, amiwene obokye be omunyangyesi o nte ya be. Pho kakele bokokele nga etoma ya Nkolo. ¹¹ Emba moto sa motiyola, okye moika o imbanga se bese obokye akule mbutolela, pho nga na bebi tomoziya. ¹² Pho ya nwebi na banga Apolo, namolenza soosoo obokye ayakakye oka be na bebi bayo. Kasi tali phele na phowa ya iya unwanwa eye. Nzuka amoya, mok mok njwamozwa yo nzela.

Mapho maa suka

¹³ Omibanzakye, oikale ianola na bokusi, omilenzaka, obe na bokusi. ¹⁴ Ozingane mi mapho maso maakele be. ¹⁵ Koebe Setefano na boonkpe phe; bali bato ba o boo baabongola mandondo ma be oka Nwaphongo o mokyisi nwa Akaye. Bamibuya bato ba etoma ya Nwaphongo. Bande, naongye na be ¹⁶ obokye na be okumole bato babana na bato bas baakele etoma. ¹⁷ Nali na nkyisa na iya sa Setefano, Phohotuna, Akaika, pho baampe ikyi imale nga o sima ya be. ¹⁸ Balenza molimo nwa nga bo kolenza be milimo maka be. Emba, oebe ikumola bato me babana. ¹⁹ Mangomba ma nkyisi ya Azi maelongosi. Akilas na Prisile na Ingomba siangane oka be, baelongosi na iko na iko o nte ya Nkolo ya banga. ²⁰ Bebi bas baali wawa baelongosi. Longonele o nte ya be na inyangana na ndondo yonkyo. ²¹ Mapho mama, nga moto omakomi: Ndongosi ya Polo! ²² Bo moto tazingye Nkolo, azwe bobo! Maranatha! (Kyeimole obokye Nkolo ya banga, yaka!) ²³ Le obokye ngolu ya Nkolo ya banga ebe na be. ²⁴ Naezingye be bas o nte ya Yesu Klisto.

2 Bakoliti

Maphoꝓ ma etatele

Tata waakomaka Polo mokanda nwe nwa ntubo, masimo mabaka maute o Koliti, na nkanda yabaka kyisekane onte ya Polo na ingomba sa Koliti. Tebakulaka baa malaa, bato baayoko babaka batole Polo, na iika ziko na ndengye eya butwa yo toma. Polo atembekye na maphoꝓ me. Yango mena obo pha obokye akule kyende o Koliti, Polo akomaka mokanda mumu nwa ibale pho ya ibuya bookaa onte ye na be.

Mokanda mumu moli na maphoꝓ mama:

2 Bakoliti 1.1-11: Maphoꝓ ma etatele

2 Bakoliti 1.12-7.16: Maphoꝓ ma Polo na Ingomba sa Koliti

2 Bakoliti 8.1-9.15: Mabonza pho na bato ba. Nwaphongo baa Yelusaleme

2 Bakoliti 10.1-13.10: Polo kawo pho ya botoma phe

2 Bakoliti 13.11-13: Maloba ma Polo pho ya isokye mokanda nwe

Ibeya

1 Eli nga Polo owa ko Nwaphongo pho ya iba toma ya Yesu Klisto na Timote nwebi na banga, toekomele mokanda mumu be bato ba ingomba sa Koliti na baanosi baso baasu bali o nkyisi ya Akaye.

² Nwaphongo ango wa banga na Nkolo wa banga Yesu Klisto baekyele bolaa, baephe na bose.

Nwaphongo kakuya banyoko

³ Tokumbele Nwaphongo ango wa Nkolo wa banga Yesu Klisto. Nkoko isoko kaokyele bato ngoko, kabakuya.

⁴ Mbala isoko ikyinyoko banga, kalokuya pho ya obokye na banga tokyende kuya nde bom me bato banyoko. ⁵ Nde bom pho minyoko ma Klisto miili miikye mi banga, nde bom Nwaphongo kalokuya na boikye pho banga toangana na Klisto. ⁶ Bo toli o nkaka eli pho ya obokye be okuyame ozwe ibikiyi; botokuyane, eli pho ya obokye be okuyame na ikanga motema o minyoko bo mizwe banga. ⁷ Toli na ianola obokye Nwaphongo kaenza bokololenza yo, pho be kookye mpasi nde bookookye banga me. ⁸ Bebi na banga, tozingye obokye oebe bowaoka banga mpasi o manyete ma Azi. Tooka mpasi na boikye walekaka na bokusi pha banga. Toloikaka umunya na obokye tombika. ⁹ Phele, toumunyaka o mandondo ma banga obokye tomowa. Nzuka Nwaphongo akyela babona pho banga salemela bokusi pha banga mampenza, kasi pho tolemele nde yo. Eli yo okoakole bato o iwa.

¹⁰ Eli yo owa lobikya o iwa me saa boko si unvakiy waa banga, amba na lobikya na o mampasi masuu me; molemo nwa banga moli nde oka ye pho amokula lobikya na o mampasi masuu nde me. ¹¹ Na be, wa lo-

sunga na mabondeli. Pho bo bato baikye babondele Nwaphongo pho ya banga, bato baikye baamophe melesi me pho ya bolaa pha lokyela yo.

Polo takuli kyende imbanga sa Koliti

¹² Kyeka lowo lokyele mawala ma banga lango lolo; o mandondo ma banga toebe obokye mobesi nwa banga o mokyisi moli molaa konza oka be, tobe na be na imiuya na na bosomebo bonte na Nwaphongo. To loika kambema na zebi sa bato kasi na ngolu ya Nwaphongo. ¹³ Pho o nkanda ya banga, toloo ekomele maphoꝓ masuu, nde matangye be na ma soko be. Na anole obokye wa losoko na bolaa, ¹⁴ pho olosoko bonte uwarwa eye, moko nwa moya Yesu Nkolo wa banga, wa mozwa ngambo, pho ya banga na banga tomozwa ngambo pho ya be. ¹⁵ Nabaka na ianola bom yango mena nazingaka naino iya oka be pho nae-sungye mbala eya ibale, ¹⁶ emba bonauti oka be na mokyende o Makedoniya, bonamani o Makedoniya nambe kula ya butwa oka be, pho okyende nzika o Yuda. ¹⁷ Waakana nga obokye na mokyela babona, nakana bokanela? Na nyango ya nga ili nde nyango ya bomoto pho na wo «εε» na «phe» mi lowo koko? ¹⁸ O boo pha Nwaphongo oli na bosomebo na wo na be ngakye, ya wo nga na be teyaikaka ba «εε» na «phe» mi lowo koko. ¹⁹ Pho Yesu Klisto, Nwana wa Nwaphongo, yo mampenza owaeteya banga, inga na Sila na Timote, yo taika wo «εε» na «phe». Mi lowo lango koko, aba kawo nde «εε». ²⁰ Pho eli «εε» yo okolophe ianola obokye maphoꝓ maso malolakyela Nwaphongo mali ma phele. Emba o nzela ye towo obokye: «Amε» pho ya ikumbela Nwaphongo ²¹ Eli yo Nwaphongo yo mampenza okolokuya na banga na be o nzela ya Yesu

Klisto. Eli nde yo owa loḵḵ. ²² Alokyela elembetele ekyeteya obokye toli bato be, amba na tonza mandondo ma banga na Bolḵḵ, okoteya obokye alophe mbo lo nsuu yaawḵḵ yo. ²³ O boo pha Nwaphongo nakati seleka na bomḵḵ pha nga, bo nakate na wee; yabaka pho nga saaya iyaekyela bobbe, yango mena siika yaa o Koliti. ²⁴ Teli obokye toyaetomisa isengyesi bēe ianola, pho wa unva anola Yesu Klisto na bokusi. Kasi tozingye ikyela etoma elele yḵḵḵ na bēe pho obe na nkyisa.

² Yango mena nakani obokye esikule yaa oka bēe pho nde nakuli ebuya bato ba ngḵḵ. ² Bo nae-buye bato bangḵḵ, ete wazwane moto owa moephe nkyisa pho bēe basḵ wamoba na ngḵḵ. ³ Yango mena naekomesi mokanda bo waekomelaka nga o elele ya obokye na ya ekyeka, sizingaka obokye bonaesi oka bēe nayaezwa na ngḵḵ ebe na bato bawa bakokakyi impē nkyisa. Nali na ianola obokye bo na be na nkyisa na bēe basḵ oli bato ba nkyisa. ⁴ Waa ekomela nga mokanda mamuna, na mokoma na ndondo bolḵḵ nana mbembe o miyo. Sizingaka iyeyokya ngḵḵ, kasi naekomela pho oebe ndengye ekyeezingye nga.

Polo alimbise moto omokyesi bobbe

⁵ Bo moto mḵḵḵ ampe mpasi o motema, taikiy ephē nde nga na nga, akuti ephē na bēe basḵ mē, kasi banga samba loḵḵ lolekyinya lowḵ mē. ⁶ Pho ya moto wa ndengye mena, bato baikye bakokyi imooya, yango mena, ⁷ iqwanjwa eye oengyesi imolimbisa na imokuya, bo phe ngḵḵ yaa mophila na boikye. ⁸ Emba naebḵḵ-di, omoteya polele obokye oli nde imozinga. ⁹ Ntina eya ekomelaka nga ya baka pho ya iemeka na ikyeka bokotosa phele. ¹⁰ Bo olimbise moto, nga naamolimbisa mē. Bo nga nalimbise moto mi lowḵ lookokyi nga imolimbisa, eli pho ya bēe, o miyo ma klisto. ¹¹ Pho banga sakosama na Molemba. Pho toloobungye maumun-ya mē.

Polo kawḵ na imbele sa lekinya yo o Troas

¹² Wakoma nga o Troas pho ya ikye teya Simo Elaa ya Yesu Klisto, omḵ naesi ya wene obokye Nkolo Yesu ambḵngyiselaka nzela pho ya iteya. ¹³ Kasi nabaka na boilakye pho sikaka zwa nwebi na banga Tito. Emba namba ya ika bato ba Troas, namba ya kyende o Make-doniya.

Tozwe elonga nde na Yesu Klisto

¹⁴ Tokumbele Nwaphongo okolokambe nkḵḵ isḵ o elonga o nzela ya Yesu Klisto. Na nzela ya banga kaebinya Yesu Klisto mboka esḵ ndokolo solo ya malasi ekye nyangwe mboka esḵ. ¹⁵ Na bomḵ toli ndokolo malasi ma solo elaa mabonzele Klisto Nwaphongo, toli malasi mē pho ya bato baali o nzela ya lobiko na baamibungye itakye na Nwaphongo. ¹⁶ Pho ya bato bali o ibunga, solo mē eli ebe, kye bakambe o iwaa. Pho ya bato baabikya Nwaphongo, solo mē eli elaa, kye bakambe o bomḵ pha bobele na bobele. Emba okokyi ikyela etoma mē nza? ¹⁷ Tololi

ndokolo bato bayḵḵ baungya Iloba sa Nwaphongo, kasi pho eli Nwaphongo owa lotoma, towḵ nde na bosembo o boo phe pho toangana na Yesu Klisto.

Bato ba etoma ya sangola eenyakune

³ Wa mowḵ obokye banga tokuli tata imitata? Na toonisingyela ya bato baayḵḵ ieteya nkanda na ieyonga yango pho ya iweningya obokye toli bakolo batoma. ² Mokanda ḵwa banga eli nde be, ḵwaakoma Klisto o mandondo ma banga, moebane moombe na tangama na bato basḵ. ³ Eli phele obokye bēe oli mokanda ḵwaakoma Klisto o nzela ya banga. Taika mokoma na maa ma mokanda, amokoma na Bolḵḵ pha Nwaphongo oli na bomḵḵ. Taika mokoma o ikolo sa mabanga, amokoma o mandondo ma bato. ⁴ Towḵ babona pho Yesu Klisto aloteya obokye eli Nwaphongo owa lotoma. ⁵ Tolokokyi imitata obokye bokusi bokyele na banga etoma mē boute na banga mampenza, bokusi mē boute nde na Nwaphongo. ⁶ Eli yo moto okolophe makokyi ma iba bato ba etoma ya sangola eenyakune, teli na mobeko ḵwakoma be, kasi na Bolḵḵ; pho mobeko ḵwa koma bēe mobome kasi Bolḵḵ kaphē bomḵḵ pha bobele na bobele. ⁷ Mobeko ḵwa komamaka o ikolo sa mabanga emba nkyemḵ ya Nwaphongo ya wenenekye imbele mē. Boo pha Mose pha ngyengyekye na bokusi, ba Isalayele tebaikaka koka na ibokyeke, kasi ingyengye mē tesaikaka na kḵḵ. Bo mobeko mokambe bato o iwaa ḵwa tḵḵḵ na nkyemḵ. ⁸ Ka wa mokyela Bolḵḵ etoma, ngyemḵ ya Nwaphongo yamba ba bo? ⁹ Bo mobeko mophe bato etumbu moli na nkyemḵ, ka nkyemḵ ya sangola eenyakune ekyebuya bato, bato ba bosembo o miyo ma Nwaphongo yamoba ndengye'ye! ¹⁰ Tokokyi na iwḵ obokye nkyemḵ yaangyengyekye kalakala tiikokane na ya loḵ eye, ikyilekye ya kalakala. ¹¹ Pho bo sangola eekasi ya imbele sikuwe yabaka na nkyemḵ, nkyemḵ yaamba ba bo pho ya sangola eenyakune eyamoikala bobele. ¹² Toli na ianola pho molemo ḵwa banga moli imapho mamana. ¹³ Banga tolokyele ya Mose owazibaka boo phe na etobu pho bato ba Isalayele, bēe sawene obokye ingyengye mē silēmḵ. ¹⁴ Kasi bato ba Isalayele tebakuli ba na mayele; kḵḵ loḵ eye, watangye bēe babuku ba sangola eya kalakala, etobu eyaziba bēe o boo etaaba nde omḵ. Naino tebaemanye, pho kye-manē nde o nzela ya Klisto. ¹⁵ Na loḵ eye, watangye bēe babuku ma Mose, etobu yḵḵḵ kyezibe mayele ma be. ¹⁶ Eli nde na ibongola ndondo oka Nkolo, etobu mē kyeembe mana. ¹⁷ Pho Nkolo ali Bolḵḵ, emba elele eli Bolḵḵ pha Nkolo, wamḵ wali bosḵmi. ¹⁸ Emba banga basḵ batebaakule ziba maboo, toweningya nkyemḵ ya Nkolo; yango mena tobongwa pho ya iulana na Nkolo tombe na mana o nkyemḵ inkyinkyi, tobutwe o nkyemḵ inene na nzela ya Nkolo oli, Bolḵḵ.

Ekpele ya motuya o motema njwa mambongo makyela bée na yɔndɔ

4 Nwaphongo na ngɔngɔ ye, alophe etoma eye, yango mena toloophembɛ. ² Tole maphɔɔ masɔ makyele bée miibombo. Tolookatelele bato, toloobongole maphɔɔ ma Nwaphongo. Kasi towɔ bosembo o boo pha Nwaphongo. Tozingye babona phɔ bato basɔ baebe obokye toli bato bawɔ phe. ³ Bo Simo Elaa ekyeteya banga, bato bayɔɔ tebaesɔɔɔ, eli nde bato ba bungye. ⁴ Phɔ ya bée bato babungye, Molemba okokonza munse mumu kabunzinya malondo ma bée phɔ bée sa anola Simo Elaa. Tozingye bée bawene njwenya molole o ikolo sa bée. Njwenya mɛ moolole moute na Simo Elaa ya nkyemɔ ya Yesu Klisto oli elala ya Nwaphongo. ⁵ Wa imole banga Simo Elaa, tolowɔ phɔ ya banga manpenza, towɔ phɔ ya Yesu Klisto obokye eli yo Nkolo wa bato basɔ. Ka phɔ ya banga, toli bato bée ba etoma phɔ ya Yesu. ⁶ Phɔ Nwaphongo wakyela yo mokyisi awɔ yokye; «njwenya molole onte ya enzɔmbi!» Eli nde ona yo Nwaphongo owa lola o mandondo ma banga phɔ ya ilophe malondo mateya bato nkyemɔ ya Nwaphongo ikyiwenene o boo pha Klisto. ⁷ Toli bakɔɔ ndokolo mambongo maakyela bée na yɔndɔ, kasi toli na ekpele yɔɔɔ eya motuya onte ya banga. Kyeteya obokye njwenya munene phɔ ya ikyela etoma ya Nwaphongo moute nɛ kasi na banga phe. ⁸ Bato baloyelele na bibasi mboka esɔ, kasi tebalobome. Balulukye na maphɔɔ kasi toititale. ⁹ Ba lowiinya kasi te balozwe. Balounza kasi te balobome. ¹⁰ Mbala na mbala tonyanya iwa sa Yesu o nzoto ya banga phɔ bɔmɔɔ phe bo wenene na o nzoto ya banga. ¹¹ Na boli banga na bomɔɔ, toli mbala na mbala o ikama sa iwa phɔ ya Yesu, phɔ bomɔɔ phe bowenene na o nzoto ya banga ikyi we. ¹² Yango mena iwa sili mi banga nkɔɔ isɔ. Phɔ ya obokye bomɔɔ bobɛ na bée. ¹³ Bakoma o buku pha Nwaphongo obokye, «Naanola Nwaphongo yango mena nawɔ.» Na banga toanole Nwaphongo mɛ, yango mena towɔ. ¹⁴ Phɔ toebe obokye owaakola Nkolo Yesu, aaloakola na banga mɛ molɔngɔ na Yesu, emba amokye na banga na bée o boo phe. ¹⁵ Toititale o maphɔɔ masɔ phɔ ya bée, na bomɔɔ ngɔɔ ya Nwaphongo ekomele bato na boikye. Yango mena bato bamoba baikye phɔ ya imophe mɛlesi na phɔ ya imokumbela.

Ianola si ambya bomɔɔ

¹⁶ Yango mena toloophembɛ. Na bo nzoto ya banga kyiphembɛ na mɔ na mɔ, kasi o mandondo ma banga, Nwaphongo kalophe bokusi mokɔɔ na mokɔɔ. ¹⁷ Mampasi maokye banga injwanjwa eye mali makyiky imamekyinya na nkyemɔ iinzikye, na ya bobele na bobele ikyi lobɔngyisa yo. ¹⁸ Phɔ maumunya ma banga te mali mi maphɔɔ mawene bɛ, kasi mali mi maphɔɔ maate maawene bɛ; phɔ maphɔɔ maawene bée temaakɔɔ kasi maatemawene bée mali phɔ ya bobole na bobele.

⁵ Toebe obokye bo ingambi sa banga sa o se wawa sili nde molaku, — kyelukye iwɔ obokye nzoto ya banga — toli na ingambi sinene sakyelama na Nwaphongo, ingambi sa bobele o ikolo sitesaika tongama na bato. ² Emba injwanjwa eye tokyimele phɔ phowa ya banga eli ikye obokye to kye nyɔɔ o ingambi sa ikolo; ³ Phɔ ya obokye tobe na bitobu o nzoto kasi bolumbu phe. ⁴ Phɔ naino otaaba banga nkɔɔ isɔ o molaku mumu, tookye mpasi, tokyimele. Teli obokye tozingye imana o nzoto iye, kasi tozingye obokye tolate nzoto ya ikolo phɔ bomɔɔ bomine nzoto ikyi we. ⁵ Eli Nwaphongo yo mampenza owa lobɔngya phɔ ya yango, amba lophe na Bolɔɔ phe ndokolo ndanga ya mbolo yaalobɔngyisa yo. ⁶ Yango mena toli nde na ianola obokye na botaba banga o nzoto iye, toli o nze ya ingambi sa banga, itakye na ingambi sa Nkolo. ⁷ Phɔ totambule na ianola kasi na iwene na miyo phe. ⁸ Eli bomɔɔ, totondi na ianola emba tombe nde zinga imana o nzoto iye phɔ ya ikye zala phenephe na Nkolo. ⁹ Na bo totaba o nzoto iye, na bo tomani mi yango, phowa ya banga eli nde ya ikyela maphɔɔ maamosepelisa. ¹⁰ Phɔ banga basɔ toengyesi ikye samba o boo pha Yesu Klisto phɔ moto na moto azwe iphuti mi isɔ ya kyela yo o bomɔɔ phe, naa na bolaa naa na bobɛ.

Klisto aya lobɔngye na Nwaphongo

¹¹ Boebi banga itosa Nkolo, tolukye isɔɔɔlisa bato obokye maphɔɔ ma banga mali ma phe. Nwaphongo kaloebe na bolaa nambe naanola obokye o mandondo ma bée konzebe mɛ. ¹² Tolookule zinga imitata banga mampenza oka bée, kasi tozingye iyephe nzela ya iba na mawala phɔ ya banga, phɔ oebe ibuyisela bato bawa bamitate nde na maphɔɔ ma ibanda kasi na maali o ndondo phe. ¹³ Bo eli phele obokye banga toyeya, eli phɔ ya Nwaphongo, kasi bo tobee na mayele malaa, eli phɔ ya bée. ¹⁴ Phɔ lozingo la Klisto lololekye, banga baanole obokye moto mɔmɔmɔ awa phɔ ya bato basɔ, emba eli obokye bato basɔ bawa nɛ o miyo ma Nwaphongo. ¹⁵ Awa phɔ ya bato basɔ obokye bato basɔ bali na bomɔɔ bée sakula bika phɔ ya bée mampenza, kasi phɔ ya owaawa, owaakwa phɔ ya bɛ. ¹⁶ Yango mena tolookule kyeka moto na motindo njwa bomoto. Na bo phanza tokyekaka Klisto na motindo njwa bomoto, injwanjwa eye tolookule mokyeka bomɔɔ. ¹⁷ Bo moto aanga na Klisto abuto moto oomunyakune. Mobesi mookasi molemɔ, mobesi moonyakune motɔkɔsi. ¹⁸ Maphɔɔ masɔ mamana maute na Nwaphongo, owabɔngya na banga o nzela ya Klisto na owa lophe etoma ya ibuya bato bayɔɔ o mabɔngye nɛ. ¹⁹ Phɔ o nzela ya Klisto, Nwaphongo abɔngyaka na bato basɔ sakyeka masumu ma bɛ. Amba lophe etoma ya ikye imola mabɔngye mɛ. ²⁰ Toli batoma ba Klisto, eli ndokolo nde Nwaphongo yo mampenza kaebangye o nzela ya banga; toebɔndi, na nkombo ya Klisto obokye, anola obokye obɔngye na Nwaphongo. ²¹ Yesu Klisto taika kyela isumu, kasi Nwaphongo amunyɔsa o isumu sa banga, phɔ ya

obokye, o nzela ye tobutwe bato ba bosembo o miyo me.

6 Pho tokyele etoma elele yonkya na Nwaphongo, to ebondela: 'Bee sacta ngolu eya zwa bee oka ye. ² Nwaphongo awa yokye: «Imbele sa wenenekye ngolu ya nga naeyokaka, mokola nwa lobiko na ya esunga». Kyeka inwanwa eye imbele sa ianola ngolu ya Nwaphongo, kyeka mokola nwa lobiko. ³ Toloozingye ikyela lowa lokokyi ikatela bato o nzela ya Nwaphongo pho toloozingye obokye bato bawole etoma ya banga na bobo. ⁴ Kasi mi mapho maso makyele banga, toteya obokye toli bato ba etoma ba Nwaphongo. Na bo towene mampasi ndengye na ndengye, na bo balonyakola, toititale nde babona. ⁵ Balokutuba, balonyasa o bolak, batomisa bato obokye balokyele mobulu; tokyele etoma na bokusi, mbala eyaka toloikaka zwaka malondo ma ilala na ma izaa. ⁶ To miweninya bato ba etoma ba Nwaphongo na imikamba sa banga silaa, na boebakye pha banga, na ikanga mandondo, na ikyela bolaa, na nzela ya Bolak, na izinga bato na ndondo yonkya, ⁷ na iteya sa banga sa bosembo, na pho ya ngolu ya mwiya nwa Nwaphongo. Mobesi molaa nwa banga moli ndokolo binwanele ba banga pho ya ikyinda banguna na pho ya imibatela me. ⁸ Bato bana balokumole, baayaka balosemole, bana balokumisa, bayaka balotole, balowene ndokolo bato ba bole nzuka towa phele, ⁹ Balokyekye ndokolo moto taaloebe, kasi bato baso baloebe. Baloumunya nkola iso obokye tomowaa, kasi balowene obokye toli nde na bomak. Balophe mampasi, toloowe. ¹⁰ Baloweninya ngong kasi toli nkola iso nde na nkyisa, toli babola kasi tobuya bato baikye bato ba ezwele o nzela ya Nwaphongo, towenene ndokolo tololi na ekpele nzuka o bona bosembo toli na mbolo iso. ¹¹ Bee bato ba Koluti, toewole polele, toewole ili o mandondo ma banga. ¹² Banga toloika le iyezinga, eli nde bee bate balozingye. ¹³ Naewole ndokolo oli bana banga, nawo na bee ngakye; Olowole ili o mandondo ma bee, olozingye bokoezingye banga!

Saangana na bato bate baanole Yesu Klisto

¹⁴ Bee saangana na bato bate baanole Yesu Klisto pho ya ikyela na bee etoma elele yonkya. Ndengye'ye moto molaa na moto mobe bakokyi ikyela etoma elele yonkya? Nwenya na enzambi bakokyi iangana? ¹⁵ Klisto na Zabulu bakokyi iyokana? Moto oko anole Klisto na otomoanole, bakokyi iba na maumunya ndengye yonkya? ¹⁶ Bikyeko tebili na elele o tempelo ya Nwaphongo. Pho banga toli tempelo ya Nwaphongo oli na bomak. Eli nde bo wawo yo Nwaphongo obokye: «Namoba onte ya be, na motambula na be, namoba Nwaphongo wa be, emba bee bamoba bato banga». ¹⁷ Yango mena Nkolo Nwaphongo kawo na bato bee yokye: «Mana onte ya bato baabe, saba elele yonkya na be, sakuma mbolo ya sakak, emba nga na moeyamba. ¹⁸ Namoba anga wa bee, emba bee wa moba bana banga, ebe bampele ebe ba babasi. Kyewo Nkolo Ekambambasi.»

7 Pho Nwaphongo alolakyela babona, bande na nga ba lozingo, tomikunyole na bobo bosso pha nzoto na pha molimo, tomilenza o ibutwa baakolo bato ba bosantu na boilakye Nwaphongo.

Nkyisa ya Polo

² Oloyambe o mandondo ma bee, toloika kyela moto bobo, toloika bungya moto matak, toloika kosa moto. ³ Saumunya obokye nawo babona pho ya iyewole na bobo. Eli nde bowa ewole nga obokye toezingye na boikye na bo o iwa na bo na bomak. ⁴ Sili na ziko mi bee, nali na lolendo pho ya bee. Onte ya mampasi ma banga maso, si phembe, natonde na nkyisa. ⁵ Pho na wakoma banga o Makedoniya, toloikazwa na nwanwa imbele wa iyema, nde minyaka na minyaka, toloika baa bose na bato, na boilakye o mandondo. ⁶ Kasi Nwaphongo okokuya bato baaphembi, alokuye na iko ma sa Tito. ⁷ Teli nde pho ya bokomakye phe, kasi na pho aloimola ndengye eya mokuya bee. Aloimola na phowa ya bee ya ikula nvene, na ngong ya bee pho ya mapho maabe malekana, na phowa ya bee ya inzambelela. Yango mena nkyisa ya nga ilekyi bonene. ⁸ Naebe obokye mokanda nwa ekemelaka nga nwa ephe ngong, sikuli baa na ngong pho ya lowo me. Naokyi ngong wa wene nga obokye mokanda me nwa ephokye ngong nde pho ya nwanwa imbele mokuwe. ⁹ Kasi inwanwa eye na sepele pho nakoma mokanda mamuna. Si sepele pho ya obokye naephe ngong. Nasepele pho ya obokye wabaka na ngong pho ya lowo loobe lakyela bee, emba yango mena wamba bongye mandondo. Ngong ya bee yabaka nde bowazingaka Nwaphongo pho obongye mandondo. Yango mena toloika ekyela bobo na mokanda me. ¹⁰ Pho ngong ekyeute na nwanwa nwa Nwaphongo, kyetome moto ibongya mobesi momokambe o lobiko; ngong ndengye mena toloime na yango. Kasi ngong ekyeute na maumunya ma mokyisi mumu, kyetome o iwaa. ¹¹ Kyeka inwanwa eye mbano ya ngong ya bee bowazinga Nwaphongo, Kyeka ndengye emambye bee, kyeka bokomiwele bee obokye tokyele masumu, kyeka boomengyi bee na mapho malekana, kyeka boile bee, kyeka phowa ya bee ya ikula nvene, kyeka boozingye bee ikyela ikyizingye Nwaphongo, kyeka bozingye bee iphe okyesi bobo etumbu. Oteye na ndengye iso obokye toika ba na lowo i lowo lalona. ¹² Bo na ekemelaka mokanda mamuna, teyabaka mapho ma moto owa kyela bobo, naa pho ya moto owa kyela bee bobo. Kasi yabaka nde pho ya obokye oebe na bolaa o boo pha Nwaphongo imiambya sa bee pho ya banga. ¹³ Yango mena mobuyise nwa bee molokuyee. Teebe nde ikuya na ikuya, tokulizwa nkyisa ilekyi boikye na iwene Tito na nkyisa pho ya ndengye eyabaka bee ne na bolaa. ¹⁴ Wa motoma nga oka bee naekumisa o boo phe. Inwanwa eye toikyi mpe so. Mapho maso mawo banga na bee, mali phele. Iku-misa saaekumisa banga o boo pha Tito sili sa phele me, wakyelama nde bomak. ¹⁵ Yango mena phowa ye pho ya bee ekuli leka boikye wa umunya yo ndengye

eya motosa b  e baso na ndengye eyamoyamba b  e na bolaa, na botosi bosu. ¹⁶ Nasepele pho nakokyi iyelemela i maphoko masu.

Baphalanga baambya b  e pho ya ba anosi ba Yelusaleme

8 Bande na nga, tozingye obokye oebe bolaa pha kyela Nwaphongo pho ya baanosi ba Makedoniya. ² Onte ya mampasi maikye mazwaka b  e na bolaa pha b  e, kasi babaka na nkyisa nzikye, yango mena bambyaka baphalanga baikye pho ya etoma ya Nwaphongo. ³ Nawene na miyo, bambya na makokyi ma b  e na ileka, makokyi ma b  e nde na phowa ya b  e mampenza, ⁴ Balobondelekye, bamba wo na banga bekye tobaphe nzela ya iangana na banga mi lowo me, pho na b  e basungye bato ba Nwaphongo bali o Yuda. ⁵ Yakyela be, yaleka ya umunyaka banga pho ya be. Bataka maambya phanza na Nkolo Yesu. Emba bamba ya mambya na banga me bo wazingaka Nwaphongo. ⁶ Yango mena, toongyi na Tito o bokye, aya unva etoma elaa eya tataka yo oka b  e. ⁷ Pho oli na maphoko masu: Ianola, yela ya iwoko, boebi, imambya na lozingo bo waeteya banga, baa nana ngolu ikye mi lowo lolo. ⁸ Siephe mitindo; kasi bo na wo na b  e, na imiambya sa bebi, na ephe nzela ya iteya laakolo lozingo na bebi. ⁹ Pho koebe bolaa pha lokyela Nkolo wa banga Yesu Klisto; iyo owabaka moto wa ezwele, amibuya mobola pho ya b  e, pho na bobola phe, b  e obutwe bato ba ezwele. ¹⁰ Yango mena na ephe maumunya ma nga mi lowo me, ebongyi na b  e ilendendala, b  e babaka bato ba oboo ba izwa maumunya maamana mbula eelekaa, na ikana imakyelela. ¹¹ Kasi unwanwa eye, unva ikyela etoma me. Oeyunve iyekyela na ndondo yokocho bo waekanaka b  e, na makokyi mali na b  e. ¹² Pho bokoambya na ndondo yokocho, Nwaphongo kaanole ikabo siiambya we kokokana na ili na we, kasi na iteili na we phe. ¹³ Teli obokye nakpe mampasi ma bato bayoko nambe ephisa mango, pho b  e babe na bolaa, b  e owene mpasi, kasi eli nde obokye b  e basu obe nde ndengye yokocho. ¹⁴ Unwanwa eye, oli na mbolo nzikye emba okokyi isunga bebi baakambi. Pho mokolo nwa mokamba b  e, bo b  e babe na mbolo nzikye, na b  e bamosunga me. Na ndengye mena wamokokana. ¹⁵ Nde bowakoma b  e o buku pha Nwaphongo obokye: «Owa yokocho mbolo nzikye, wa za b  e tebaika ikala na epkele. Baoyokocho mbolo ndambo, bazee nana boikye me.»

Tito na bebi ne

¹⁶ Nwaphongo akumame pho akyesi obokye Tito amiambya mi b  e bokomiambya banga. ¹⁷ Tito aanosi yaa moongaka banga, ambakula miambya nde na phowa ye mampenza na iyaa oka b  e pho ya iya esunga. ¹⁸ Tomotome na nwebi mosuu, moto me, mangomba masu ma baanosi basepele ne, pho katya Simo Elaa na bolaa. ¹⁹ Na pho, mangomba masu ma baanosi bamokokocho pho akye na banga o imbanga sa etoma eya

ngolu eya lophe Nwaphongo pho ya nkyemo ye na pho ya iweninya ndondo elaa ya banga. ²⁰ Tokyele na ndengye isu obokye bato sa lowole na bobo na ndengye ekyekyelele banga baphalanga baikye ndengye eye. ²¹ Tolukye ikyela bolaa, teli nde o miyo ma Nkolo kasi na o miyo ma bato. ²² Tobatomi na nwebi na banga mosuu, mbala nzikye mi maphoko maamumekye na banga, towene obokye kamiambya. Inwanwa eye kakule miambya na koleka pho b  e komikambe na bolaa. ²³ Pho ya Tito, iyo ali nwebi na nga owa lozingo na owa etoma onte ya b  e; kasi pho ya bato babale bayoko baye ne, bali batoma ba mangomba ma baanosi, bambe nakyela pho ya nkyemo ya Yesu klisto. ²⁴ Weninya obokye kobazingye phele. Pho mangomba maababatomu, bawene obokye toesambe na phele.

Isungyi pho ya bebi

9 Tewali ntina pho ya obokye nakule ekomela pho ya lowo lokyeki isungyi sa baanosi ba Nwaphongo bali o Yelusaleme. ² Pho naebe obokye, b  e oli na phowa ya ibasunga, namba na ekumisa o miyo ma bato ba Makedoniya, ngakye: «Bebi ba Akaye baunva mibongya iambya banda mbula elekaa». Yango mena bato baikye ba Makedoniya babuto imiambya pho ya ndakisa ya b  e. ³ Inwanwa eye na etomele Tito na bebi ne pho itata saa etata banga mi lowo me, sango saba saa phaa; na zingye obokye o mibongya bowawoko nga. ⁴ Bo phe, bo nga na bato ba Makedoniya toesi omu, toloombi ya ezwa o mibongye, tomobaa na soko, pho toetataka obokye b  e waunva mibongya, kasi soko eyaka b  e ya moleka. ⁵ Yango mena, nawene obokye esengyesi obokye nawo na bebi babana bayee phanza pho ya ilengyele makabo ma b  e bo wakanaka b  e. Emba bo umbo imilengyele, yamoweninya obokye b  e koambya na ndondo yokocho kasi na mandondo mabale phe.

⁶ Imunya naino, obokye moto okophikye na bokyiki, kanko na bokyiki. Okophikye na boikye kanko na boikye. ⁷ Ebongyi obokye moto na moto akabe bokani yo. Yango saba na imiima, na na ietomisa na bokusi. Pho Nwaphongo kazingye moto okokabe na nkyisa. ⁸ Nwaphongo ali na makokyi ma iephe mbolo ndengye na ndengye pho obakye nkoko isu na mbolo isengyesi na we pho ya isunga bitoma bisu bilaa. ⁹ Eli bo wakoma b  e o buku pha Nwaphongo obokye: «Moto omolaa kakabele babola na boikye, bolaa phe pha mokokocho pho ya bobele na bobele.» ¹⁰ Eli Nwaphongo okophe bato mumboto nwa iphika na ntoma ya izaa. Amoephe na b  e mumboto, aamobuya wikye pho ophokye bato baayoko me. ¹¹ Amoebuya bato ba ezwele, pho obakye imbele soko kokabele bato; yango mena bato baikye bamophe Nwaphongo melesi pho ya makabo maabaphe banga na nkombo ya be. ¹² Pho etoma eya ikabela bato baakaya, teli nde pho ya isunga baanosi ba Nwaphongo kasi kyesepelisa na Nwaphongo pho bato baikye bamophe melesi. ¹³ Waamokamwa b  e na ngambo ya etoma ya b  e, bato baikye bamokumisa

Nwaphongo pho ya botosi boweninya bosembo pha b̄ēe o Simo Elaa ya Klisto, baamokumisa me pho ya ngolu ekyebakabele b̄ēe, na bato basuu mbolo ya b̄ēe. ¹⁴Wamowene b̄ēe ngolu eyaephe Nwaphongo, bamobondele pho ya b̄ēe na lozingo loso. ¹⁵Tophe Nwaphongo melesi pho ya ikabo sa lophe yo, silekyi makabo maso.

Polo kalimbole etoma ye ya botoma

10 Inga Polo, nga mampenza naongye na b̄ēe na ndondo elaa nana boboto pha Klisto, kanga okowo b̄ēe bekye: Nabe moto wa bose wabe nga na b̄ēe elele yochyo, kasi moto wa nkamba wabe nga itakye na b̄ēe; ²Naebondi; santoma obokye nateya nkamba ya nga waamoya nga oka b̄ēe, pho nakane iteya nkamba me na bokusi bosoko oka bato baumunya obokye inga na bengye nde maphoko ma bomoto. ³Phelē, toli bato, kasi tolonwane na ndengye ya bomoto. ⁴Birwanele birwanele na banga tebaika uta na bato, kasi eli birwanele bikusi ba Nwaphongo, pho ya inyangole bilele biso biimibombe banguna. Tonyangole maumunya maabe, ⁵na lolendo loso lokatele bato ieba nzela ya Nwaphongo. To kangye maumunya maso pho ya obokye matosa Klisto. ⁶Waaloweninya b̄ēe obokye kolotosa, toli phenephe iphe bato batebalotosa etumbu. ⁷Kokyekye nde maphoko mawenene o ibanda; bo moto moko kawo obokye ali moto wa Klisto, aebe obokye na nga nali moto wa Klisto me. ⁸Pho sikoyi ioka so nabo namitati, na bokonzi pha lophe Nkolo, bokonzi boli na ntina ya iekuya kasi ienyangola phe. ⁹Sizingye obokye na eiyisa na nkanda ya nga. ¹⁰Pho kyeka bokowo b̄ēe: «Nkanda ya Polo kyilozokya o mandondo; kasi wabe yo na banga elele yochyo tabe na bokusi, na maphoko me mali nde phaa.» ¹¹Kasi moto okowo babona aebe na bolaa obokye ndengye eekyekemele nga nkanda na itakye, namokyela nde bomoko wa moba nga na b̄ēe elele yochyo. ¹²Pho banga etelomimekye na bato baayoko, baamiwene obokye b̄ēe bakoka. Bali bibubusi, mobesi njwa b̄ēe bamokpe ndokolo mumekyele, bambe mimeka na njwango. ¹³Pho ya banga, tomitate nde na etoma eya lophe Nwaphongo. Etelomitate na lowoko losuu. Etoma eya lophe Nwaphongo eli ya iyaa na oka b̄ēe me. ¹⁴To loikyileka mandelo nde bo ebakye obokye toloikyile yaa oka b̄ēe, toekomesi nde phele bato ba o boo oka b̄ēe na Simo Elaa ya Yesu Klisto. ¹⁵Yango mena, tolomitate na bitoma bakyela bato basuu. Kasi tozingye nde obokye ianola sa b̄ēe sikole, pho etoma ya banga onte ya b̄ēe ekole me, kasi nde o mandelo maalomekyela Nwaphongo. ¹⁶Sima, tokoyi ikyenimola Simo Elaa o nkyisi ili itakye na b̄ēe, ili naino saeyoka. Emba etolomitate na etoma eya kyela bato basuu. ¹⁷Kasi bakoma o buku pha Nwaphongo obokye: «Moto okozingye imitata, amitate nde na maphoko makyela Nkolo.» ¹⁸Pho Nwaphongo taanole moto okomitate yo mampenza, kasi nde yo oko sambe Nkolo.

Polo na batoma babole

11 Naongye na b̄ēe okangakye mandondo, onde nawo ndokolo moyeye (moto wa njwaa). Nde phele otaa kanga mandondo. ²Nali na zuwa pho ya b̄ēe, nde booli zuwa sa Nwaphongo, nakane iyelongya na molo moko, molo me eli Klisto. Na zingye iyeteya o boo phe ndokolo ngondo oli naino sa ebaa nzoto ya lele. ³Kasi koebe ndengye eya kosaka nzoko Ewa na malondo me mabe. Na ile, imbele sisuu Molemba akoyi iya bunzinya maumunya ma b̄ēe maalaa pho b̄ēe sakula zinga Klisto na ndondo yochyo. ⁴Pho bo naweni obokye moto mosuu aesi ya eteya Yesu mosuu okyese na owa eteyaka banga, b̄ēe wa moanola. Koanole Boloko bokyese na Boloko pha zwaka b̄ēe na Simo Elaa ekyese na eya eteyaka banga. ⁵Naumunya obokye bato babangye b̄ēe obokye batoma banene, tebandekye na na ekpele yochyo. ⁶Na bosili na yela ya iwo, kasi nali na boebi. Mbala nzikye naba naeweninya phango na maphoko ndengye na ndengye. ⁷Waeyimolaka nga Simo Elaa ya Nwaphongo, sikaka eonga ekpele. Namiuyaka o boo pha b̄ēe pho b̄ēe obutwe bato banene. Babona nakyelaka bobo? ⁸Naanolaka iphutama na mangomba ma baanosii ba Nwaphongo masuu, nabaka nabikyende na b̄ēe pho ya iesunga. ⁹Imbele saabaka nga oka b̄ēe, sikaka baa ephesi ya moto wabaka nga na masengyesi, pho bebi bautaka o Makedoniya banzelelaka na mbolo isoko ya sengyelaka na nga. Sikaka zinga ibaa ephesi ya b̄ēe, na milowo ye. Na moikala ibaa nde bomoko. ¹⁰Nawo na bosembo pha Klisto boli onte ya nga ngakye: O nkyisi ya Akaye isoko, moto na moko etaandomya. ¹¹Na wo babona pho ya'ye? Pho obokye siezingye? Nwaphongo kaebe obokye na ezingye. ¹²Ikyikyele nga na moikala ikyela nde bomoko, pho obokye batoma ba bole babana b̄ēe sazwa nzela ya imitata obokye bakyele etoma nde bokyele banga. ¹³Bato me babana bali batoma ba bole, baibi, bakatele bato obokye bali batoma ba Klisto. ¹⁴Kasi teli lowo la ikamwa, pho Molemba yo mampenza kakate obokye ali anzelu owa moo. ¹⁵Tekuli ba na lowo laikamwa bo bato baetoma; b̄ēe bakate obokye bali bato ba etoma ba Nwaphongo owa bosembo, o mokoko njwa suka, bamozwa etumbu ekoyi na bitoma ba be.

Mampasi ma Polo o etoma ya botoma

¹⁶Nakule wo ngakye: Moto moko saumunya obokye nga na yeya (nga nali na njwaa), kasi bokoumunya bomoko, anola obokye na yeya pho nakute mitata njwana bokyile me. ¹⁷Bo na mitate, siwo bozingye Nwaphongo, kasi ndokolo na yeya. ¹⁸Bokomitate bato bayoko mi maphoko ma mokyisi, na nga namitata nde bomoko. ¹⁹B̄ēe bato ba baakolo malondo, komengyele ianolela bato ba yeya! ²⁰Koanole obokye b̄ēe baebuya baombo ba be, ba eboko mbolo na malondo, ba etiyole, baewande o maboo. ²¹Naokye so ya ilowo, toloikaka leka bokoko pho ya ikyela ndengye mena! Kasi

wa mekye bebi imitata nawo ndokolo na yeya, nakokyi imitata na nga me. ²² Bée bali Ba-Ebele? Na nga me! Bée bali bato ba Iisalaye? Na nga me! Bali bana ba Abalayama? Na nga me! ²³ Bali bato ba etoma ya Klis-to? — Namowo ndokolo moto owa yeya — Na balekye, nawene mpasi o etoma ileka be. Nanyokoko mbala nzikye o bokoko ileka be. Bato banvandaka na boikye ileka be, nabaka mi makama ma iwaa mbala nzikye ileka be. ²⁴ Bayuda ba nvandaka phimbo mako maato na ibuwu mbala itano, ²⁵ bakonzi ba Baloma bambinda phimbo mbala iyato, bamaa mabanga mbala yoko, nazinda na masuwa mbala iyato, nakyela mokoko mobimba o maa, na moo na mokoko. ²⁶ O mabanga ma nga nazwaka makama ndengye na ndengye; makama maa vato na maa masuwa, makama oka baibi, makama oka bebi na nga Bayuda, oka bato batebali Bayuda, na oka bebi na banga ba bole; makama onte ya nkyisi inene na o mabokye. ²⁷ Na wenekye mpasi na bitoma biikusi. Mbala nzikye sikaka lala ebuu. Na waka na nzala nana phowa ya maa, imbele siyoko sibaka koko na ekpele ya iza. Nazangaka na etobu, na nyokoko na ná mpiyo. ²⁸ Mampasi masuu malii kasi sii matangye. Maumunya ma nga ma mokoko na mokoko mali pho ya baanosi ba mangomba maso. ²⁹ Moto moko bo aphembi o nzela ya Nwaphongo, na nga na phembe me. Bo moto moko akaa o isumu, wankye mpasi ikye o ndondo. ³⁰ Bo ebe obokye na mitate, na mitata na bokoko pha nga. ³¹ Nwaphongo, ango wa Nkolo wa banga Yesu, ookokumbele bato nkoko iso, kaebe obokye siikate. ³² Wa baka nga o Damaseke, mokonzi o munene wa mokyisi me yabaka Aletasi, mokonzi moko abaka o se ye. Mokonzi me, akyekye mkyela batuluku o bibonga biso ba mokyisi pho ba nzakya. Mokyisi me njwalungamaka na ekuka. ³³ Kasi baanosi ba Nwaphongo bamba nyosa mieluba enene, bamba ya ntoko o fenetele eyabaka o ekuka, koko wa nzuya be o nze. Noko waalota nga.

Polo kamitate na mandoko me

12 Esengyesi obokye na mitate, na botebe bolaa, kasi nalukye iwo njwanjwa pho ya mandoko na maphoko maanveninyaka Nkolo. ² Naebe moklisito moko, owa baaka o ikolo, elekaa kolo mambula iko mbuka manee, (siebe naa abaaka o ikolo phele naa yabaka ndoko, Nwaphongo yo mampenza kaebe). ³ Phele, naebe obokye Nwaphongo akyende na moto me o Paladiso. (Nakule wo ngakye, siebe naa abaaka o ikolo phele naa yabaka ndoko, Nwaphongo yo mampenza kaebe). ⁴ Omo aokaka maphoko matematokyi moto iwo naa imekola. ⁵ Pho ya moto me namitata, kasi pho ya nga, namokyela mawala ma nga nde o bokoko pha nga. ⁶ Bo nazingakyi imiotata nde sikyesi ndokolo moto wa njwaa, pho nde nawo maphoko; maa phele. Kasi nale imitata pho siibenele obokye bato babee na maumunya manene mi nga koleka maphoko mawene be na maokye be pho ya nga. ⁷ Yango mena, pho nga satonda na mawala mimapho ma nveninyaka Nwaphongo,

Nwaphongo ampe bolosi bokusi ndokolo toma ya Molemba pho ya invanda na inkatela pho nga satonda na mawala. ⁸ Nabondelekye Nkolo mbala iyato pho ya obokye ambikya na bolosi me. ⁹ Kasi yo amba ya ambuyisa yokye: «Ngolu ya nga ekokyi na we. Pho mwiya njwa nga momiweninya oka moto ootoli na bokusi». Yango mena nasepele nde imitata na bokoko pha nga, pho mwiya njwa Klisto mobee mi nga. ¹⁰ Yango mena nasepele bokoko pha nga, bo bantosi, bo na kambu, bo banyokosi na bo banveninye mpasi pho ya Klisto. Pho imbele sili nga na bokoko, eli nde sango sili nga na bokusi.

Iila sa Polo pho ya ingomba sa Bakoliti

¹¹ Nawo ndokolo na yeya, kasi eli be bato bazingye bomoko. Pho esengyelakyi obokye be onzambebele. Pho na bo sili na ntina, bato babangye be batoma banene tebaandekye. ¹² Bilembo biweninya obokye nali owakolo toma bakyelamaka onte ya be, be koebe bowabaka nga nakangye motema mi maphoko maso, koebe na bilekyesako ndengye na ndengye ba weninyaka mwiya njwa Nwaphongo. ¹³ Ekpele'ye eyakela nga o mangomba masuu eteyaika nga kyela oka be? Naebe nde lowo lonoko, obokye sika anola obokye onzeyo. Indimbisa na bobo pha ekyela nga. ¹⁴ Eye ya moba mbala ya nga eya iyato iyaa oka be, na mbala me esi anole obokye na zee ntoma ya be, nalukye nde be kasi ntoma ya be phe. Eli nde boli bana na baboti ba be. Teli bana baazeya baboti kasi eli nde baboti baazeya bana. ¹⁵ Pho ya nga, namoba na nkyisa ya ibungya iso ili na nga, na imibungya nga mampenza pho ya be. Bo nga na ezingye na boikye babona, be wa munzinga bontee? ¹⁶ Wa moanola obokye sikaka baa ephesi pho ya be. Kasi bato bamowo obokye, nga Polo moto mobe, na yaekpela baphalanga na bokoko. ¹⁷ Onte ya bato batomaka nga oka be, moto nza owa toma nga obokye ayaekosa pho ankpele baphalanga? ¹⁸ Natomaka Tito na nwebi moko okoebe be obokye bayee oka be. Emba Tito aya ekosa pho aekpele baphalanga? Banga ne toloika baa na maumunya ndengye yoko? ¹⁹ Tee koko njwanjwa eye, be koomunya obokye nalukye nzela ya imilongya o boo pha be? Teli bomoko! Towo nde o boo pha Nwaphongo bozingye Klisto. Bande na nga, nambe wo na be maphoko maso mamana, pho tozingye iyesunga pho obokye okole o nzela ya Nwaphongo. ²⁰ Naile obokye imbele sa moko ma nga oka be, naya ezwa na mozalesi njwa moba sa nsunga naa njwaka nga sa esunga me. Naile obokye koko na zuwa, koko na iwelana, itolana, iyoko, mawala na ikyemikyela mobulu ibe onte ya be. ²¹ Naile obokye imbele samokula nga yaa oka be, Nwaphongo wa nga sa mpe koko o boo pha be, emba na motonda na ngoko pho ya bato bakyeleka masumu kalakala, tebambe nale ikyela maphoko maa koko, bondumba na maphoko mabe ndengye na ndengye makyelaka be.

Lowɔɔ laa suka

13 Eye ya moba mbala ya nga eya iyato ya iyaa oka b̄ɛɛ. ʼBo wakoma b̄ɛɛ o buku pha Mibeko obokye: «Batene bolombe bookyi manzoka mabale naa maato makyɛɛ munɔɔɔ m̄ɔɔɔ.» ² Nali na lowɔɔ lɔɔɔ la iwɔɔɔ bato bakyeleka masumu na b̄ɛɛ basɔ mɛ. Naunva ewɔɔɔ lowɔɔ mɛ imbɛɛ sabaka nga oka b̄ɛɛ mbala eya ibale, na uɔɔɔɔɔ eye boli nga itakye, nakule butolela lowɔɔ mɛ ngakye: Mbala eya sima wamoya nga oka b̄ɛɛ, esiokye na moto m̄ɔɔɔɔ ngɔɔɔɔ. ³ Phɔ kozingye naeteya obokye Klisto kawɔ o munɔɔɔ ɔɔɔ nga, walowɛnɛ. Iyo tali na bokɔɔ oka b̄ɛɛ, kasi kateya bokusi phɛ onte ya b̄ɛɛ. ⁴ Nde pheɛ, azangaka bokusi imbɛɛ sa mobakaka b̄ɛɛ o ikolo sa eku-lusu, kasi uɔɔɔɔɔ eye ali na bomɔɔ phɔ ya nwiya ɔɔɔ Nwaphongo. Na banga tozangyi bokusi ndengye eyazangaka Klisto, kasi wamowɛnɛ obokye toli na bomɔɔ boli nɛ, phɔ mwiya ɔɔɔ Nwaphongo ɔɔɔ ban-da ikyela na banga onte ya b̄ɛɛ. ⁵ Omimekye b̄ɛɛ mampenza booli onte ya ianola. Omimekye! Tooobe obokye Yesu Klisto ali onte ya b̄ɛɛ? Wanaka imimeka mɛ

siloekpenele. ⁶ Kasi naumunya obokye wa moeba obokye imimeka mɛ tɛsiikyɔ loekpenela. ⁷ To b̄ɔndɛɛ Nwaphongo obokye b̄ɛɛ sakyela nɔɔɔ bobe b̄ɔɔɔɔ, tololi na phowa ya imilongya, kasi tozingye obokye b̄ɛɛ okyela bolaa, na bo banga toloikyɔ longa. ⁸ Phɔ tolokokyɔ itɛmɛɛ bosomebo pha Nwaphongo, kasi tosengyesi nde ikyela ili pheɛ. ⁹ Tokumbe imbɛɛ sili banga na bokɔɔ emba b̄ɛɛ na bokusi o nzela ya Nwaphongo. Lowɔɔ loob̄ɔndɛɛ banga Nwaphongo loli obokye b̄ɛɛ obe bato balaa mpenza. ¹⁰ Yango mena, naekomesi babona o boo pha nga iyaa oka b̄ɛɛ, phɔ waamoya nga oka b̄ɛɛ, nga saya ephɛ etumbu na bokonzi pha mpe Nkolo, bokonzi mɛ boli na ntina ya it-omba ingomba sa b̄ɛɛ, kasi phɔ ya isiɔɔ phe. ¹¹ Kasi uɔɔɔɔɔ eye bande na nga, oikala na bolaa. Luka ikyela bolaa, kuyinyaka b̄ɛɛ na b̄ɛɛ, ookanaka onte ya b̄ɛɛ, baa na ná b̄ɔse. Emba Nwaphongo owa lozingo na owa b̄ɔse amoba na b̄ɛɛ. ¹² Obeyinya, ombe na yambana. Baanosɔ ba Nwaphongo bali wawa baelɔngɔsi. ¹³ Lɛ obokye ngɔɔɔ ya Nkolo Yesu Klisto, lozingo la Nwaphongo, na isungyi sa ʼBɔɔɔɔ ʼBosantu ibee na b̄ɛɛ basɔ.

Bagalatia

Maphok ma etatele

Polo atomelaka Bagalatia mokanda nwa ngwngw mumu imbela saakyeke ye o imbanga see sa iyato. Pho waakoma yo o Efeze (Bitoma 19.1), aokaka obokye Bagalatia baanole mateya ma bato basuu baayakaka oka bée emba bawok bée kye: Esengyesi obokye baanosi ba nkyisi iinsuu batosa na bée mibeko ma Bayuda ma im-ibele. Pho ya itutola baande ne o nzela ya Simo Elaa, Polo amba ya pheε maumunya me na bitee biato.

Bitee me bili bobo:

- Bagalatia 1-2: Polo aimosi bato ba Galatia maphok mawenekye yo mampenza. Kamiphambe na etoma ye ya botoma, kateya obokye eli Nkolo moto owamophekye ephesi mena
- Bagalatia 3-4: Polo akyekyi maphok maakomama o buku pha Nwaphongo wa Sangola eekasi, yo kye Mibeko ma Bayuda temaika bikya bato. Moto akokyi ibika nde bo aanosi Yesu Klisto
- Bagalatia 5-6: O mbomela, Polo kaongye na Bagalatia obokye ba lee Bolob pha Nwaphongo botambwisa bomok pha be, pho Bolob kaphε moto maumunya maanyakune, na koleka maumunya ma lozingo Mokonda mumu moongye na baanosi baso obokye baokye maloba mama emba bamaanole, obokye bamane o boombo pha ndengye esw.

Ibeya

1 Nga Polo, owabutwa toma. Teyaika bombuya bato, naa sika bobutwa na moto. Kasi na bobutwa nde na Yesu Klisto na Tata Nwaphongo owa mokundola onte ya bawe. ² Inga na bebi baali na nga wawa, toekomele bée mangomba mali o Galati. ³ Ngolu na bose pha Ango wa banga Nwaphongo na Nkolo Yesu Klisto ibee na bée. ⁴ Iyo owamiambya pho ya masumu ma banga, pho ya obokye alomanya o mokyisi mumu moobe, bo waazingaka Nwaphongo, oli Ango wa banga. ⁵ Nkyemε ibe ne pho ya bobele na bobele. Ame.

Simo Elaa eli nde yokoy

⁶ Nwaphongo aebanga pho ya Klisto; nambe taakamwa na bonzanga bomokubolesi na bée lokukyi, pho ya ikyε benga Simo Elaa esuu. ⁷ Teli na pho ya obokye Simo esuu eli, kasi wali nde bato baambya mobulu onte ya bée, bambe na zinga ikw Simo Elaa ya Klisto. ⁸ Kasi bo moto mowokw, ebe banga naa anzelu mowokw owa ikolo, aeyimosi Simo Elaa eekyεε na eya eyimola banga, alakame na bobele! ⁹ Tounva lowa na bée, emba nakule ewole lango uqwanwa eye, ngakye: 'Bo moto aeyimosi Simo Elaa eekyεε na eyaanola bée, alakame na bobele! ¹⁰ Uqwanwa eye, kyelukye iwo obokye nalukye bolaa oka bato ndee oka Nwaphongo? Nalukye nde obokye bato bansambe? Bo nataakyi ba nde obokye bato bansambe, nde sikuli ba moto wa etoma wa Klisto.

Ndengye eyabutwa Polo toma

¹¹ Bande, pho nawo na bée ngakye: Simo Elaa eya eyaaimola nga, teli ya bato. ¹² Pho simba na ezwa na moto, sika naeyekola na moto. Kasi yanveninya nde Yesu Klisto.

¹³ Pho waoka bawo na mobesi nwa nga nwa phanza onte ya mibeko ma Bayuda: Na kabu eya baka na nga nanyokw ingomba sa Nwaphongo na wabaka nga nalukye isokw. ¹⁴ Nabaka nakole o mibeko ma Bayuda, nalekaka bebi baikye ba yoo na nga na ba bosoo pha nga, pho nazingaka na boikye bonokw pha batata.

¹⁵ Kasi, Nwaphongo owanzokw tata ibu sa mama, ambanga na ngolu ye. ¹⁶ Anveninya Nwana we pho ya obokye nakyemimola Simo ye onte ya bapakano. Mina wamw, sikula luka izwa mateya ma bato, ¹⁷ naa ikyende o Yelusaleme oka babaka batoma o boo pha nga.

Nakyeke o Arabi, sima namba ya butwa o Damaseke.

¹⁸ Emba, sima ya mbula iyato, namba yakye o Yelusaleme pho ya iebana na Petelo, namba kyela ne nkokw iko mbuka itano. ¹⁹ Sika wene na toma mosuu, kasi nde Zake, nwana nyango na Nkolo.

²⁰ Maphok maekomele nga mama, namawo o boo pha Nwaphongo, teli bokw.

²¹ Sima, namba ya kyende o manyete ma Siri na Silisi.

²² Kasi tebaikaka nzeba o Mangomba ma Klisto mali o manyete ma Yuda. ²³ Kasi baokaka bawo obokye: «Moto owabaka kalonyokw phanza, abuto kaimole maphok ma ianola Klisto mabaka yo kawk phanza.»

²⁴ Emba Mangomba me makumolaka Nwaphongo pho ya nga.

Iokana sa batoma o Yelusaleme

2 Bobele, o sima ya mbula iko mbuka ine, namba kula yakyende o Yelusaleme, nga na Balanabasi. Nakyendekye na ná Tito. ² Nakyendekye pho Nwaphongo anveninyaka obokye nakyende om. Emba namba baimola Simo Elaa eya imiolaka nga onte ya bapakano. Naeyimolaka na bato balob bée kumola, obokye etoma eso ekyekyele nga yango sakyende pha. ³ Kasi nwebi na nga Tito, na bo ali Moela, tebaika motomisa obokye amibele. ⁴ Nde ya baka nde pho ya bebi babole, baminyasaka na malondo obokye baya nong bookokyelele banga bosomi pha banga, boute na Yesu Klisto, pho bakule lobuya o boombo. ⁵ Oka bato baabana, toloika miuya, nong pho ya nwana imbele, pho ya obokye phele ya Simo Elaa ebe nde yango pho ya be. ⁶ Kasi pho lokyeki bato banene — bo wabaka be, te wali na tina: Nwaphongo takyekye maboo ma bato — bato me tebaika na ntomisa ekpele esuu. ⁷ Kasi bawenekye nde obokye iimola Simo Elaa oka bato bali sa mibele, yabaka etoma eya mpe be, booli eyaka Petelo oka bato bamibele. ⁸ Pho moto owakyelaka onte ya Petelo pho ya ikye teya oka bato baamibele, akylela ne onte ya nga pho ya bato baatebaika mibele (pakano). ⁹ Emba, Zake, Petelo na Yoane bawene ndokolo ntong o ingomba, okoebe bee ngulu eyampe Nwaphongo, balophekye maboko, na nga na Balanabasi, pho ya iweninya obokye toli elele yonyo. Tookanaka obokye banga tokyende mbale eli bato bate baika mibele, bee mbale eli bato baamibele. ¹⁰ Baongaka na banga nde obokye toumunyake babola, lowo laakylela nga na bolaa.

Polo kaoya Petelo o Antioshe

¹¹ Kasi wakyende Petelo o Antioshe, namba ya mooya o miyo ma bato, pho aminyasaka o lowo lobe. ¹² Mena bato batomaka Zake saboyakakye, abaka kaze yo na bapakano. Kasi, sima ya iya sa be, abuto ilota na ikyemiba imambale, pho ya ilota bato baamibele. ¹³ Emba Bayuda baayoko butwaka ikylela bokokyele yo, ebe na Balanabasi yo mampenza abutwaka ne ikylela bom me. ¹⁴ Kasi waawene nga obokye tebaatambule o molong bokow phele ya Simo Elaa, namba wo na Petelo o boo pha bato baso, ngakye: «Bo we oli Moyuda, kobikye ya mobesi nwa bapakano, kasi nwa Bayuda phe, wamba tomisa bapakano ibaa ya Bayuda ndengye'ye?»

Bayuda na bate bali Bayuda babiki pho ya ianola Klis-to

¹⁵ Banga, tobotama Bayuda, toli bato ba masumu ndokolo bapakano baba. ¹⁶ Kasi toebe na bolaa obokye moto tabutwe moto wa bosembo pho ya bitoma ba mibeko, kasi nde pho ya ianola se oka Yesu Klis-to. Toanola na banga Yesu Klisto me, pho ya obokye

tobe bato ba bosembo na ianola Klisto emba pho ya bitoma ba mibeko phe. Pho na bitoma ba mibeko, moto etabutwe moto wa bosembo. ¹⁷ Kasi bo na bolukakye ibutwa bato ba bosembo onte ya Klisto, balozwaka bato ba masumu na banga me, kyelukye iw obokye Klisto ali moto wa etoma wa isumu? Teli bom! ¹⁸ Bo nakuli bongya maphoko ma mibeko maboko nga, mena nga mampenza nakule mibuya mosemosi wa mibeko. ¹⁹ Pho nga, nawa nde na mobeko pho ya obokye nabe na bomoko pho ya Nwaphongo. Na Klisto, nali moto obakye bee o ekululu. ²⁰ Nali na bomoko, kasi tekuli ba nga, eli Klisto oli na bomoko onte ya nga. Pho bomoko booli na nga unwanwa eye, nali na phango pho ya ianola Nwana wa Nwaphongo, yo owa nzinga na owa miambya pho ya nga. ²¹ Siibuya ngulu ya Nwaphongo sa ntina, pho bo na mobeko tozwe bosembo, ka mena Klisto amba waa nde bowela.

Moto kabikye na mobeko ndee na ianola

3 Oo bato ba Galati bibubusi! Oelkyi nza? O miyo ma bee, baeteyaka Yesu Klisto owabakaka bee o ekululu. ² Onzimole mi lowoko lolo: Eli pho ya ikylela mibeko wamba zwa Bolob, ndee pho waoka Simo Elaa? ³ Bee oli bibubusi mi lowoko lolo? Bee baatatakyi phanza na Bolob, unwanwa eye, eli na nzoto kombe luka ibomela? ⁴ Okyesi maphoko manene maikye nde bokyelele? Emba bo embi kula ba nde bokyelele! ⁵ Moto owaephe Bolob, na owakylela bilekyesako onte ya bee, kaikylele nde pho kokumole mibeko ndee pho waoka Simo Elaa?

⁶ Pho Abalayama abaka na ianola oka Nwaphongo, emba yango mena yakylela obokye bamotangye ndokolo moto wa bosembo. ⁷ Yango mena, oloebe obokye: Eli baanosali bali bana ba Abalayama. ⁸ Na o Buku, Nwaphongo awo obokye amobuya bapakano bato ba bosembo na ianola, amba na imola Abalayama phanza Simo me Elaa eye: «Mabota maso mamozwa bolaa pho ya we.» ⁹ Yango mena, bato bali baanosali bazwe bolaa bee na moanosali Abalayama. ¹⁰ Pho bakyleli ba mibeko, bali bee baso o se ya ilakye-ma. Pho wakomama obokye: «Moto munsoko owamoba sakumola mibeko miso miakomama o buku pha Mibeko, alakylame na bobe.» ¹¹ Pho eli nde phele obokye na mibeko, moto etabutwe moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo. Pho moto ooli na bosembo pho ya ianola, amobika. ¹² Mibeko na Ianola tebatambule ndengye yonyo. Pho ya bomoko, moto owamokokya ikyiongye mobeko me, amobika pho ya nwanjo. ¹³ Klisto aphuta pho ya ilomanya o bilakye ba mobeko, wabutwa yo mampenza ilakye pho ya banga. Pho wakomama bobo: «Moto munsoko oingye bee o mwete, alakylame na bobe.» ¹⁴ Wakylama babona pho bolaa pha Abalayama bokomele na bapakano na nzela ya Yesu Klisto. Emba na bomoko, tozwe, na ianola, Bolob, ekpele eya lolakylela be.

Klisto, ηwakolo mumboto ηwa Abalayama

¹⁵ Bēbi, tokyekye bokokyele bato ba mokyisi. Bo nkyisi ibale ikyesi sangola, moto na mṁṁṁ takokyi ieyṁṁ na iebuya ndengye esuu. ¹⁶ Eli nde bomṁ, mambunu Nwaphongo amaikyelaka Abalayama mumboto nwe. Taika wṁ obokye: «Na mboto ye», ndokolo kawṁ na bato baikye. Kasi «na muboto ηwa we», eli nde phṁ ya moto monṁṁ: Emba moto me eli Klisto. ¹⁷ Emba kye-ka maumunya ma nga: Sangola eyaika kyela bēe na bolaa phanza, yakyelama na Nwaphongo. Mobeko, ηwango ηwaya bipha mikama mine mbuka maato o sima, temokokyi iṁṁ ilaka me phṁ mena nde wabuye mbunu ya Nwaphongo nde pha. ¹⁸ Phṁ nde bo na mobeko bambe zwa ilaka, mena tekuli ba na mbunu. Nzuka, eli nde na nzela ya mbunu, Abalayama azwa ngṁlu ya Nwaphongo. ¹⁹ Emba, mobeko moya kyela ye? Moyamibakya phṁ ya iweninya itiyō sa mibeko, wamotaba bēe baziya iya sa mumboto ηwaiykela bēe mbunu. Nwaphongo aphēkye Mobeko nwe na nzela ya banze oka Mose, owa baka tima onte ye na bato. ²⁰ Nzuka tima me tali moto wa moto mṁṁṁ. Emba Nwaphongo ali nde yo mṁṁṁ.

Ntina ya mobeko

²¹ Kyelukye iwṁ obokye mobeko mokyese na mam-bunu ma Nwaphongo? Teli bomṁ. Phṁ bo mobeko ηwaphemēkye, bo ηwabaka na mwiya ηwa iphe bomṁ, emba ibutwa moto wa bosembo nde wautakyi nde phele na mobeko. ²² Kasi buku pha Nwaphongo boloteya obokye masumu maakya bato basṁ, phṁ ya obokye na nzela ya ianola Yusu Klisto, mbunu ekokyi-same phṁ ya baanosi.

²³ O boo pha iya sa ianola, tobaka o bṁṁṁ ya mobeko, naboziyakye obokye ianola simiweninya. ²⁴ Yango mena, mobeko ηwabaka mṁṁṁ wa banga, wataba banga toziya Klisto, phṁ ya obokye tobutwe bato ba bosembo na ianola. ²⁵ Kasi sima ya iya sa ianola, tolokuli ba o se ya mṁṁṁ mṁṁ. ²⁶ Phṁ na nzela ya ianola Yesu Klisto, bēe basṁ oli bana ba Nwaphongo. ²⁷ Ee, bēe basṁ bazwaka batisimo onte ya Klisto, olati Klisto. ²⁸ Tewakuli ba naa Moyuda, naa Moela. Tewakuli ba naa moombo, naa sṁmi. Tewakuli ba lele na ηwanṁwasi. Phṁ bēe basṁ, oli nde moto mṁṁṁ onte ya Yesu Klisto. ²⁹ Emba boli bato ba Klisto, mena eli nde obokye oli mboto ya Abalayama, oli mandomi me bo waimokyela Nwaphongo mbunu.

Baklisto tebakuli ba baombo ba mobeko

4 Eye eli maumunya ma nga: Oli wango obokye ηwana owa sṁmi ali ηwana, takyese na moombo na ηwana ndambo, iyo ali kolo ya maphṁṁ masṁ. ² Kasi ali o se ya bato baamobanza na okokambe maphṁṁ me nṁṁ mokṁṁ ηwa meka ango. ³ Na banga, nde bomṁ, wataka ba banga bana, tobaka baombo ose ya phem-bṁ ya mokyisi. ⁴ Kasi, wakoka sina imbele, Nwaphongo amba ya toma ηwana we, abotama na ηwanṁwasi, am-

bi ba na o se ya mibeko. ⁵ Nwaphongo amotomaka phṁ ya iyikola babaka o se ya mibeko, phṁ ya obokye tobutwe bana be.

⁶ Nde phele, oli bana be: Nwaphongo atoma Bolṁṁ pha ηwana we o mandondo ma banga, Bolṁṁ me boanṁwane obokye: «Aba, Tata!» ⁷ Tokuli ba moombo, kasi ηwana. Emba oli we ηwana, okuli ba na sṁmi onte ya Nwaphongo.

Polo amiokyi ngṁṁ phṁ ya bato ba Galati

⁸ Phanza, wabaka bēe saeba Nwaphongo, wabaka baombo ba manzambe, batebali maakolo manzambe. ⁹ Kasi unṁwanṁwa eye boebi bēe Nwaphongo, na boeyebi Nwaphongo, ndengye kombe kula zinga ikye butwa baombo ba phemṁṁ ya phaa ite ili ntina ya mokyisi mumu? ¹⁰ Bēe kokumole nkṁṁ, makombe, mambēle na mambula! ¹¹ Ompe bṁṁṁ phṁ etoma eyakyela nga onte ya be, nakuma nde bokumela!

¹² Bande, na ebṁṁdi, kyela bokokyele nga, phṁ na nga nabutwa ndokolo bēe. Toika nkyela na lowṁṁṁ loobe. ¹³ Koebe na bolaa, yaba waabaka nga na bolṁsi, phṁ ya mbala eya etatele, naeteyaka Simo Elaa. ¹⁴ Emba, na bo phṁ ya bolṁsi pha nzoto ya nga, toika nvene pha naa toika nzoka empi. Kasi wanzambanganda ndokolo anzelu wa Nwaphongo, ndokolo Klisto Yesu. ¹⁵ Nkyisa yabaka na bēe ili bi? Nga ka nali nzoka ya be: Bo wakokaka, nde wa miphengṁṁṁ miyo ma bēe phṁ ya imampe. ¹⁶ Emba unṁwanṁwa eye, nabuto mbomi ya bēe phṁ naewṁle bosembo?

¹⁷ Imibanza simibanza na bēe bēe sasina, teli saakolo imibanza. Bazingye nde obokye baebalola na nga phṁ omibanza na be. ¹⁸ Ekpele elekysi bolaa, eli imiwene obokye bamibanza na bēe sakolo imibanza imbele sisṁ, emba yango saba nde wabe nga onte ya bēe. ¹⁹ Bana banga, onte ya minyṁṁ, nakule eebota, nṁṁ wamokuta Klisto onte ya bēe. ²⁰ O! Nazingaka ibaa phenephe na bēe imbele sisi phṁ ya izwa mowṁsi molongoba, phṁ siebe ndengye ekokyi nga ikyela phṁ ya bēe.

Nwana wa Sala na ηwana wa Agala

²¹ Inzimole, bēe bazingye ibaa o se ya mibeko, bēe tookye ikyiwṁ mina mibeko? ²² Wakomama bobo, phṁ obokye Abalayama abotaka bana babale: Mṁṁṁ na ηwasi moombo, omoyṁṁ na ηwasi owa sṁmi. ²³ Kasi ηwana owaka ηwasi moombo, abotamaka bokobotame ηwana munsṁ, emba ηwana wa ηwasi owa sṁmi, abotamaka phṁ ya ikokya mbunu ya Nwaphongo. ²⁴ Maphṁṁ mamana mali mabombami mazindo: Basi babana bali, sangola ibale. Mṁṁṁ, okoye o ngomba ya Sinayi, kabote phṁ ya boombo: Eli Agala. ²⁵ Phṁ ngomba ya Sinayi eli o Arabi. Emba Agala akokaa na Yelusaleme eya lṁṁ phṁ ali moombo yo na bana be. ²⁶ Kasi Yelusaleme eya ikolo eli sṁmi, emba yango eli nyango wa banga. ²⁷ Phṁ wakomama bobo:

«Iwe komba, otowabotaka, kumba!
Iwe otowaika eba bolṁsi pha ibota, lika nyangye ya nkyisa,

pho hwasi owa engyibinya bée ali na bana baikye koleka hwasi oli na moloo.»

²⁸ Emba bée, bebi, nde boli Izake, oli bana baabotama o mbunu ya Nwaphongo. ²⁹ Kasi, nde bo wanyokokoko hwana owa botamaka bokobotame hwana munsoko owa botamaka na Boloko pha Nwaphongo, wakuli ba nde bomoko uhwawha eye. ³⁰ Emba buku pha Nwaphongo bowo bo? Winya hwasi owa moombo na hwana we, pho tewakokyi obokye hwana wa hwasi moombo akabe ilaka yo na hwana wa hwasi owa somi. ³¹ Yango mena, bebi, teloli bana ba hwasi owa moombo, kasi bana ba hwasi owa somi.

Klisto kalophe bosomi

5 Klisto alokandola nde pho tozwe phakolo bosomi. Ophila na bolaa, bée samile ikula butwela boombo. ² Kyeka, nga Polo, naewole ngakye: 'Bo bée omibesi, yaakyela Klisto pho ya bée eteikule ba na ntina.

³ Nambe nakula wo na bée mbala yokocho obokye moto munsoko okomibele, asengyesi na ikyelela mobeko bo kowoko hwango. ⁴ Bo kokyele bosembo pho ya mibeko, okabwa na Klisto, ozangyi ngolu. ⁵ Bo na banga, tolemele obokye Nwaphongo alobuya bato ba bosembo pho toanola. Eli mbunu ekyeziya banga na mwiya hwa Boloko. ⁶ Pho, pho ya moto oli onte ya Yesu Klisto, ebe imibele, ebe iba samibele, teili na ntina. Kasi eli na ntina, eli nde ianola simiweninya na lozingo.

⁷ Wakyilinganaka na bolaa. Moto oezibesi nzela na oekatesi ianola maphoko mabosembo nza? ⁸ Ikatela sisi tesikyi uta na okoebangye. ⁹ Nwana munsoko hwa mapa mokyikyi onte ya falini, moulole falini esoko! ¹⁰ Pho ya nga, nali na ianola oka bée onte ya Nkolo obokye otobengye nzela esuu. Kasi moto okoamba mobulu onte ya bée, na bo abe nza, Nwaphongo amophe etumbu. ¹¹ Bande, bo na nga, bo nakule teya imibele, pho ya'ye nanyokoko? Na bomoko, ekulusu ya klisto tekuli ba ibaku! ¹² Bato banyosa mobulu onte ya bée, bambe nde kye mitena bompele pha be.

Bitoma ba Nzoto na mbuma ya Boloko

¹³ Bebi, bée wabangamaka obokye ozwe bosomi. Kasi bosomi me phango saephe nzela ya ibenga phowa ya nzoto! Kasi na lozingo omiambya, o sungane onte ya bée. ¹⁴ Pho mibeko misoko mikokyisame nde onte ya iloba sokoko sisi: «Wamozinga mobuba na we bokomizingye wa mampenza». ¹⁵ Kasi, bo bée kotwane ya manyama, kombe na zaana bée na bée, kyeba: Wamoko bée na bée. ¹⁶ Inzokye: Tambula na Boloko emba otokyele maphoko maetomisa phowa ya nzoto. ¹⁷ Pho nzoto na ma phowa me, matemele Boloko, emba Boloko katemele nee nzoto. Onte ya bée, wali ebasi, yango mena sakyela bo kozingye bée. ¹⁸ Kasi bo okambemi na Boloko, bée tokuli ba o se ya mibeko.

¹⁹ Bitoma bia nzoto uhwawha eye biwene na bolaa: Ekobo, maphoko ma sokoko, bondumba, ²⁰ isambela bikyeko, bonganga, iyinana, iba saokana, zuwa, itombo, iwelana, ika miko, ikabwana, ²¹ imengyela, ilanga

maleku, nganga ya iza na maphoko ndengye na ndengye maula na mango. Bakyesi ba maphoko me, naekyebisa bo waunva eekyebisa phanza nga, etebakome o Bokonzi pha Nwaphongo.

²² Kasi kyeka mbuma ya Boloko: Lozingo, nkyisa, bose, iuya moko, motema bolaa, izinga bato, ianola, ²³ iba na boboto, imizila. Maphoko masoko mama, mobeko tamakatele. ²⁴ Bato basoko baka Klisto, babakya nzoto na maphowa ma yango maabe masoko o ekulusu. ²⁵ Bo tobikyela na Boloko, tolee Boloko me alokambe.

Mobeko hwa Klisto

²⁶ Banga saba bato ba mawala: Banga satumonela onte ya banga, banga samengyelana onte ya banga.

Nyanyinyana biphesi ba bée

6 Bande, bo mokocho na bée akyesi bobo, eli nde bée, bali na Boloko, bakokyi imoteya na moko. Nde kokyebe na we: Na we tokokyi imekama me?

² Nyanyinyana biphesi onte ya bée. Na bomoko, kokokya mobeko hwa Klisto. ³ Pho, bo moto kamikpe na kaa, nzuka ali nde pha, yo mampenza kamikosa. ⁴ Kasi moto na moto akyekye etoma ye. Emba, bo aweni obokye etoma me eli ya kaa, yamoba nde pho ye, kasi teli pho ya baayoko. ⁵ Pho moto na moto amophila ephesi ye mampenza.

⁶ Moto okoteya bée Iloba sa Nwaphongo, akabe na moto okomoteya mbolo ye isoko iinda. ⁷ Bée samengye: Tebaalangye mi Nwaphongo. Pho iphikyi moto, amoinoko. ⁸ Moto okophikye pho ya nzoto ye mampenza, amunoko ikyi bote nzoto: Iwaa. Kasi moto okophike pho ya Boloko amunoko ikyi bote Boloko: Bomoko pha bobele. ⁹ Banga saphembe na ikyela bolaa. Pho, o imbele me, bo tolole phe, tomunoko mbuma ya balaa.

¹⁰ Yango mena, imbele botaabaa sango, tokyele bolaa na bato basoko, konza na bebi na banga onte ya ianola.

Maphoko maa isokya

¹¹ Kyeka nkoma inene iye: Naekomele yango na maboko ma nga mampenza! ¹² Bato baazinga imiebinye bokolo moto na maphoko ma nzoto, kyeka bée babana bato baetomisa imibele. Phowa ya bée yokocho eli nde ya iba sanyokoko pho ya ekulusu ya Klisto. ¹³ Pho, bée bamibele, tebakumole mobeko. Kasi bazingye nde obokye bée omibele pho bamiphambe na imibele sa be. ¹⁴ Pho ya nga, sili na lowoko losuu la imiphamba bo teebe nde ekulusu ya Nkolo ya banga Yesu Klisto. Na ekulusu me, mokyisi mobakyemi pho ya nga, na nga nabakyemi o ekulusu pho ya mokyisi. ¹⁵ Imibele na ibaa samibele, tewali na ntina. Ka lowoko la ntina eli nde ibutwa moto oomunyakune. ¹⁶ Pho ya baamikambe na mobeko mumu, bose na ngokocho ibe mi be, na mi Isalaye sa Nwaphongo.

¹⁷ Tata uhwawha eye, moto sakula ntungyisa. Pho nga, nali na bilembo bia Yesu o nzoto ya nga. ¹⁸ Bebi, le obokye ngolu ya Nkolo ya banga Yesu Klisto ebe na bée. Ame.

Baefese

Maphoko ma etatele

Polo akomaka mokanda mumu imbele sabaka yo o boko o Loma. Efese yabaka mokyisi moko nwa ntina koleka o nkysisi iso ya Azi mine. Polo akomaka mokanda me na pho ya Mangomba ma nkyisi iso ya mambale. O etee eye ntubo, lowo lonene eli «sekyele ya Nwaphongo.» Nwaphongo akokya njwango nwe njwa izasa Klisto mokonzi nde moko wa bikpele biso biakyela yo o ikolo na o se (1.10). Yango mena atata iyamba bato baso, ebe Bayuda na bate bali Bayuda pho ya ibabuya mokyisi nde moko moli nde nwe mampemza. O etee eya ibale, Polo kaongye na baanosu babe nde moto moko ndengye elongoba wango na bomoko pha bee boonyakune na iyangana sa bee na Yesu Klisto.

Pho ya iweninya ndengye ya iyangana sa baanosu bo wabutwa sango nde mokyisi moko njwa Nwaphongo, Polo akpa bite baato:

- Ingomba sili ndokolo nzoto, Klisto ali ndokolo moto njwa sango.
- Ingomba sili ndokolo ingambi, Klisto ali ndokolo ibanga siphile ingambi siso.
- Ingomba sili ndokolo njwasi wa Klisto.

Na bomoko wataya obokye baanosu basengyesi aangana na Nkolo wa be.

Maphoko mali o mokanda mumu

Baefese 1.1-2: Maloba ma etatele

Baefese 1.3-3.21: Yesu Klisto na Ingomba

Baefese 4.1-6.20: Bomoko bonyakune o iyangana na Klisto

Baefese 6.21-24: Ndongo

Ibeya

1 Nga Polo, ooli toma wa Yesu Klisto na phowa ya Nwaphongo. Naekomele bee basantu ba Efese baanole Yesu Klisto. ² Le obokye ngoko na bosa pha Ango wa banga Nwaphongo na Nkolo Yesu Klisto ibe na be!

Ngoko eteli na suka

³ Topamble Nwaphongo, Ango wa Nkolo wa banga Yesu Klisto!

Yo owalopambola onte ya Klisto, na mapambosi maso ma molimo maute o ikolo.

⁴ Mena mokyisi sa bokyelamake, Nwaphongo alozinga amba na looko onte ya Klisto obokye tobe basantu na sa mooya o miyo me.

⁵ Awangaka phanza obokye tobutwe bana bee na nzela ya Yesu Klisto.

Mena bowazingaka phowa elaa ye,

⁶ pho tokumisa nkyemo ye, na ngoko eya lotonza ne onte ya Nwana we wa lozingo.

⁷ Onte ye, toikoo na nzela ya malongo me.

Onte ye, Nwaphongo alimbise bobee pha banga,

ilongobana na ngoko ye ete eli na suka,

⁸ eya lotonza ne na zebi siso na na malondo.

⁹ Aloteya ibombami ya phowa ye,

ilongobana na phowa ye elaa bo wa wangaka yo onte ya Klisto.

¹⁰ Nwango moli obokye wakoka sina imbele me:

Nwaphongo amoangyinya maphoko maso maali o ikolo na mali o se pho Klisto abe mokonzi nde moko.

¹¹ Onte ye me, banga tozwa iyalo sa banga pho Nwaphongo alooko minyabipha ilongobana na njwango nwe okokyele iso boozingyi phowa ye.

¹² Pho banga tobe o ikumo sa nkyemo ye banga

balemelaka oka Klisto phanza.

¹³ Onte ye me, waoka iloba sa phele, Simo Elaa ekyee-bikya.

Onte ye me, waanola, emba bamba ekyela elem-betele ya Boloko phalakyelaka yo minyabipha.

¹⁴ Boloko me eli ndanga ya ilaka samozwa banga oka Nwaphongo. Tomozwa ilaka me siso wamokandolama banga o boombo, emba tomowene nkyemo ye, tomba na mokumola.

Losambo la Polo oka Nwaphongo

¹⁵ Yango mena, na nga me, waaoka nga ianola sa bee oka Nkolo Yesu na lozingo la bee pho ya basantu baso,

¹⁶ sile iphe melesi pho ya be, naetangye moto na moto o mabondeli ma nga. ¹⁷ Pho ya obokye Nwaphongo wa Nkolo wa banga Yesu Klisto, Tata owa nkyem, aephe zebi saamoeteya na saamokyela obokye omoebe phele na balaa. ¹⁸ Nabondela obokye aweninya saa miyo ma mandondo ma bee pho oebe molemo ye moephe mbela ye, yango eli bonene pha nkyem ya ilaka se sikabele yo basantu. ¹⁹ Nabondela na obokye oebe phembo iinkusi ya Nwaphongo pho ya banga baanola, kokokana na mwiya njwa bokusi pha phembo ye. ²⁰ Aikyela iso o etoma onte ya Klisto, waamokundola yo onte ya bawe na waamozasa yo o boloo phe o ikolo, ²¹ Klisto ali o ikolo sa Mwiya muso, Bokonzi bosu, Phembo iso na Bonkolo bosu, ali na o ikolo sa mankombo maso maali, ebe o mokyisi mumu, ebe na o mokyisi njwaamoya. ²² Ee, Nwaphongo akyela iso o se ya makolo ma Klisto, amba na mokyela o ikolo sa iso, amoko ibaa ndokolo moto njwa Ingomba. ²³ Ingomba eli nzoto ya Klisto, onte ya sango Klisto ali muuwosi, onte ya Klisto Nwaphongo ali muuwosi.

Bomko o nte ya Klisto

2 Phanza bee wabaka bawe pho ya mabunga na masumu ma be. ² Wabaka kobikye o masumu kokokana na manzambe ma mokyisi mumu. Wabaka kokumole mokonzi njwa bokonzi pha phembo iili o mipere. Mokonzi me eli boloko bobo bookyele unwanwa eye o mandondo ma bana baatambele Nwaphongo. ³ Na banga tobaka o molongyele njwa bato babana me, wamiambyaka banga o phowa ya banga ya bonzoto. Tobaka tokyele phowa ya bonzoto na ya maumunya maabe, emba tokokaka na etumbu ya Nwaphongo ndokolo bato basu.

⁴ Kasi Nwaphongo na ngongo ye iikye, pho ya lozingo le lonene laa lozinga ne, ⁵ ebe na wawaka banga o mabunga ma banga, alophe bomko na Klisto. Nde phele, bee wabika na ngolu ya Nwaphongo. ⁶ Emba molongu na Klisto, alokundola, amba na lozasa o ikolo, onte ya Yesu Klisto. ⁷ Obokye ateya o bileko biamoya bonene pha ngolu ye na nzela ya bolaa phe pho ya banga onte ya Yesu Klisto. ⁸ Pho na ngolu ye, bee obikyi na nzela ya ianola. Ka teli lowo la be, mena eli nde ikabo sa Nwaphongo. ⁹ Sango tesiute na bitoma, obokye moto amiphambe na sango. ¹⁰ Pho toli bikelamo ba Nwaphongo, alokyela onte ya Klisto Yesu pho tokokya bitoma bilaa balobongyisela yo phanza.

Baso toanga onte ya Yesu

¹¹ Yango mena, nde koununya bo wabaka bee phanza bapakano o bonzoto. Baabele bee, nde pho ya phota eya mikyela bee o nzoto na maboko ma bato, baebangye ngobu. ¹² Imbele me, toikaka eba Klisto, toikaka ba bato ba makokyi njwa Isalayele, wabaka babutu, mbunu eyaikaka Nwaphongo onte ya sangola na bato be, teyabaka pho ya be. Toikaka ba na molemo, toebaka na Nwaphongo o mokyisi. ¹³ Kasi unwanwa eye, onte ya Klisto Yesu, bee baabaka phan-

za itakye, obuto phenephe pho ya malongo ma Klisto. ¹⁴ Pho, eli yo owa loyelela bose. Bayuda na batebali Bayuda ababuye moto moko moko. Waambya yo bomoko phe o ekulusu, Klisto auosi ekuka ya loino eyabaka kyebakabinya. ¹⁵ Waamanya yo mobeko na mitindo na milongu ma njwango, aluka ibuya bato babale moto moko moko oomunyakune onte ye mampenza. Yango mena aambya bose. ¹⁶ Waawa yo o ekulusu, Klisto aangyinye Bayuda na batebali Bayuda, ababuye moto moko moko, emba amba babongya na Nwaphongo. Na nzela ya ekulusu, abomi loino. ¹⁷ Aesi yaimola Simo Elaa ya bose oka bee babaka itakye na babaka phenephe.

¹⁸ Pho na nzela ya Klisto, Bayuda na batebali Bayuda, ozwe banga Boloko nde boloko, tozwe nzela ya inyoko oka Tata. ¹⁹ Yango mena, tokuli ba babutu naa bato baalekane. Kasi oli na basantu bee basu nde bato ba lombo, bato ba ingambi sa Nwaphongo. ²⁰ Ingambi saatongama o ikolo sa batoma na baimosi. Emba Yesu Klisto yo mampenza ali ntoko ya moloo. ²¹ Eli nde o ikolo sa Klisto Yesu, ingambi siso sitongame, simbe na baa pho ya ibutwa tempelo esantu onte ya Nkolo. ²² Molongu ne, onyosi na bee me o itongama elele yoko, pho ya ibutwa ingambi sa Nwaphongo na nzela ya Boloko.

Polo, moto wa ibombami sa Klisto

3 Yango mena, pho ya bee bapakano, nga Polo, nali moto wa boloko wa Klisto Yesu. ² Bo waokaka bee ndengye eya mpe Nwaphongo etoma pho ya bee, na ngolu eya nzokyela yo, ³ ndengye eya nveninya yo ibombami se, bo wa ekemelaka nga phanza na bokuwe. ⁴ Waatangye bee mokanda njwa nga, okokyi iwene obokye, nali na malondo o ibombami sa Klisto. ⁵ Ibombami me, taika simola bayoo bayoko na bana ba bato bo siweninye yo unwanwa eye oka batoma basantu bee na oka baimosi na nzela ya Boloko. ⁶ Ibombami me sili bobo: Bapakano babuto na bee bakabi ilaka, banyosi na bee o nzoto me, babuto o mbunu onte ya Klisto Yesu na nzela ya Simo Elaa.

⁷ Nabutwa moto wa etoma ya yango ikokana na ikabo sa ngolu ya Nwaphongo eya mpe yo ikokana na bitoma bia mwiya nwe. ⁸ Nga, oli moto olekyi bokyiky onte ya basantu basu, nazwa ngolu ya iimola bapakano ezwele ya Klisto etekokyi moto ieba na ilimbola. ⁹ Na ya iweninya o saa bozwakye pha ibombami sabomba Nwaphongo minyabipha, yo mokyisi wa maphoko maso. ¹⁰ Pho ya obokye tata unwanwa eye, Bakonzi na Baangyesi bali o ikolo owo, baebe na nzela ya Ingomba obokye zebi sa Nwaphongo kasiteya na ndengye nzikye, ¹¹ ikokana na njwango njwa kokya yo o bileko onte ya Yesu Klisto oli Nkolo wa banga. ¹² Onte ye me, pho ya ianola se, towo salota moto, tozwe nzela ya isusinya ooli Nwaphongo na bosomi bosu.

¹³ Naongye na bee me, bee saphembe pho ya minyoko miikusi miokye nga pho ya bee, miili nkyem ya bee.

Iyeba lozingo la Klisto

¹⁴ Yango mena nakusame na mabongco o boo pha Tata, ¹⁵ mabota maso mali o ikolo na o se, matangye nkombo ye. ¹⁶ Pho ya obokye aephe ikokana na ezwele ya nkyemco ye, aetonza na mwiya, na 'Bokob phe, pho ya obokye moto wa bee owa motema akute, ¹⁷ emba Klisto aya zala o mandondo ma bee na nzela ya ianola, onte ya lozingo, onyosa nkanga, ophikame na bokusi. ¹⁸ Pho ya obokye ozwe bokusi pha isokob, bee na basantu baso, bonene, phaanda, ngomba na bozindo, ¹⁹ na iyeba lozingo la Klisto lolekye boebi bosco, pho ya obokye Nwaphongo aetonza na itondi sisco.

²⁰ Ali na mwiya mokyete onte ya banga koleka ikokyi banga oonga na iumunya, mokyete etoma onte ya banga. ²¹ Nkyemco ibee ne onte ya Ingomba na onte ya Klisto Yesu, pho ya bayoo basco, bobele na bobele. Ame.

Nzoto ya Klisto ili nde yochocyo

4 Yango mena, nga ooli moto wa bokob onte ya Nkolo, naelenza obokye mobesi nwa bee molongobane phele na mbela eya ebanga bee. ² Na imiuya sisco na na bonyile, na ikanga motema, limbisanaka bee na bee onte ya lozingo. ³ Luka na bokusi ibanza iyan-gana sa Bokob saa eyangyinya na nzela ya bose phe. ⁴ Na nzela ya bose, nzoto ili yochocyo, Bokob bokob. Nde bomco, mbela eya ebanga bee eli nde o molemo mokob, ⁵ Nkolo mokob, ianola bokob, ibatisa bokob, ⁶ Nwaphongo mokob, yo Ango wa bato basco, ali o ikolo sa basco, o bilele bisco na o maphoc masco.

⁷ Kasi mokob na mokob na banga azwa ngolco ikokana na ikabo samophe Klisto.

⁸ Yango mena kawo obokye:

«Wa baa yo o ikolo, aakya bato o bokob, akabela bato makabo.»

⁹ «Aba!» Kyelukye iwco bo? Kyelukye iwco obokye, yambo ya iba, Klisto ataka uta naino bokob o se ya manyete.

¹⁰ Moto oouti, ekuli ba nde yo moto obaa o ikolo owo pho ya obokye atonza na munse na ikolo na bolaa phe.

¹¹ Emba eli yo mampenza owa phe nde phele bakyi ikabo sa iba batoma, bayoko baimosi, bayoko baimosi ba simo Elaa, kasi na bayoko me babanze ba mangomba na bateye. ¹² Na makabo mamana, Klisto aluka iphe basantu makokyi pho bakokya etoma ya bee na pho batongye nzoto ya Klisto. ¹³ Nkocob obokye banga basco tokome o ianola nde bokob na boebakye Nwana wa Nwaphongo. Na bomco, banga basco tomokola, tomobutwa baphomba, emba tomokokana na motesi nwa itondi sa Klisto. ¹⁴ Pho ya obokye banga sakula ba ya bana bakokyi bakymikyete bokyete. Mateya ma ndengye na ndengye etemaalobokob. Etelobengye bato ba malondo maabe bateya maphoc ma bokob. ¹⁵ Kasi bo towco phele onte ya lozingo, tomokola o maphoc masco ikokana na Klisto, yo ooli moto. ¹⁶ Emba ne binango bisco ba nzoto baangana. Mantonga maikye maangyinya nzoto, emba wakyele enango yochocyo na

yochocyo etoma ya yango, nzoto kyikole, kyimbe na mitonga yango mampenza onte ya lozingo.

Bomco bonyakune onte ya Klisto

¹⁷ Yango mena, kyeka ikiwo nga na ikiyanole nga onte ya Nkolo: Mobesi nwa bee sakula ba ndokolo bapakano baabengye malondo ma bee matemali na ntina. ¹⁸ Maumunya ma bee mali ma enzombi, bali babutu o bomco pha Nwaphongo pho ya iba saeba sili na bee na pho ya ntema nkusi ya be. ¹⁹ Na iba sakula oka sa be, bamiambye o bondumba, pho ya ikyela maphoc masco maa sokoc na nganga.

²⁰ Kasi pho ya bee, teli bomco bo waeteyaka bee Klisto, ²¹ bo eeni baa nde yo owaokaka bee bawco, bo baeteyaka nde pho ye, ikokana na phele eli onte ya Yesu, ²² osengyesi ile mobesi nwa bee mookasi, omimanya na moto owa phanza okomoc na maphowa maabe ma bokob. ²³ Osengyesi imibuya bato baanyakune na imibongola malondo ma bee na nzela ya Bokob. ²⁴ Emba obutwe bato baanyakune, bakyelama na ndengye ya Nwaphongo onte ya bosembo na bosantu bouta na phele.

²⁵ Yango mena, ole bokob. Moto na moto awco phele na nwebi ne, pho toli nde binango bia nzoto yochocyo. ²⁶ Bo obe na koc, sakyela masumu. Yoc ya we yango sakoma bokob wamokye milangya bunya.

²⁷ Sophe Zabulu nzela. ²⁸ Moto owabaka kaibe, ale iiba, aanole iwene bokob pha ikyela etoma na mabokob me, pho ya izwa mbolo yaikaba na moto ookayee. ²⁹ Iloba bokob siibe sango satokob o kokob ya bee, kasi bo wani ba lowco la iwco, ebe lowco lolaa, lokokyi ikuya na na iyelela bato balookye ngolco.

³⁰ Sophe Bokob bosantu pha Nwaphongo ngococ, phaekyela ne elembetele pho ya mokob nwa ikandolama. ³¹ Maphoc masco maabe, itombco, koc, nzangaa, bitoo, isco maina imane onte ya bee, na lolengye losco la kabu. ³² Ba na bolaa onte ya bee, obe na motema nwa ngococ, limbisana onte ya bee bo waelimbisa Nwaphongo onte ya Klisto.

Ibika onte ya moo

5 Yango mena, butwa bamekosi ba Nwaphongo ya bana ba lozingo. ² Ba na lozingo, bo wa ezinga Klisto me, amiambya yo mampenza oka Nwaphongo pho ya banga, ibonza na mbeka ya malasi ma solo mpimbo. ³ Bondumba, sokoc na bo ya ndengye'ye, nganga, teikokyi itangyema onte ya bee bokokyi wango iba oka basantu. ⁴ Tewabocngyi na bee obokye owco maloba maakusi, ma bobubusi na manzeya imbe. Kasi ebocngyi na bee nde iwco maphoc maiphe Nwaphongo melesi. ⁵ Pho, eba na bolaa obokye, ndumba muncoc na moto wa sokoc, na moto wa nganga, ali moto okokumole bikyeko. Etazwe ilaka o bokonzi pha Klisto na Nwaphongo. ⁶ Moto saekatela na maphoc matemali na tina. Pho, eli masco mamana mabangye yo ya Nwaphongo mi baate bamokumole. ⁷ Yango mena, bee saba na bee mbale. ⁸ Pho phanza, wabaka o enzombi.

Uḡwaḡwa eye, oli moo onte ya Nkolo. ʼBa ya bana ba moo. 9 Phɔ mbuma ya moo baibangye: ʼBola, bosembo, phele, 10 isɔɔɔ maphɔɔ maasambe Nkolo, 11 iba saangana o bitoma ba bato ba enzɔmbi bitebili na tina, kasi iibile. 12 Maphɔɔ makyele bato me mi ibombo, mali na ná sɔɔ ya imawɔ. 13 Kasi maphɔɔ masɔ mate bée, mamiweninya o saa, 14 emba maphɔɔ masɔ mawene mali saa. Yango mena bawɔ obokye:

Umwa, iwe okolale,
langwa onte ya bawe,
emba o ikolo sa we, Klisto amungyengye.

15 Kyeba na bolaa na mobesi ḡwa bée: Samiweninya bibubusi, kasi obe bato ba zebi, 16 bakyeele imbēle sisi na bolaa, phɔ nkɔɔ ili mbe. 17 Yango mena, sa ba mangbele, kasi oebe phowa iye eli na Nkolo. 18 Bée salanga maleku, phɔ maleku kamanya moto o molɔngɔ. Kasi otonde na ʼBɔɔɔ, 19 kɔɔɔ bée na bée onte ya membo, na zembo, na meembo maute na molimo ma iphe melesi, kumisa Nkolo na membo na ndondo ya bée esɔ. 20 Imbēle sisɔ, o maphɔɔ masɔ, phekye Tata Nwaphongo melesi na nkombo ya Klisto Nkolo wa banga.

Basi na bampele

21 Bée baakumole Klisto, ndekomiu ya onte ya bée. 22 Babasi, ndekotosa bampele ba bée ndokolo oka Nkolo. 23 Phɔ lele ali moto ḡwa ḡwarḡwasi, nde boli Klis-to moto ḡwa Ingomba, iyo Mobikye wa nzoto. 24 Kasi, bokomiu ya Ingomba oka Klisto, nde bomɔ me babasi basengyesi imiuya oka bampele ba bée o maphɔɔ masɔ. 25 Bée bampele, zinga babasi ba bée bookozingye Klisto Ingomba, emba amiambya yo mampenza phɔ ya sango. 26 Phɔ ya obokye Ingomba sango mampenza sicutwe sisanu, sikunyolame na maa na ná Iloba. 27 Phɔ ya obokye yo mampenza ateya Ingomba sa nkyemɔ sitesili na itɔni na munkute naa ḡwana ekpele, kasi sibe sisanu na sa mooya. 28 Yango mena, bampele basengyesi izinga basi ba bée ndokolo nzoto ya bée mampenza. Moto okonzingye ḡwasi we, kamizingye yo mampenza. 29 Nana mbala moto takokyi iina nzoto ye. Kasi kaizeya, kaibɔngya bookokyele Klisto phɔ ya Ingomba. 30 Phɔ banga tololi binango ba nzoto ye. 31 Yango mena, lele amoika nyango na ango, amoangana na ḡwasi we, emba bée basɔ babale bamobutwa nde nzoto yɔɔɔ. 32 Ibombami me sili sinene: Nde phele, nga nawɔ phɔ ya Klisto na phɔ ya Ingomba.

33 Na bokuwe, phɔ ya bée, mɔɔɔ na mɔɔɔ na bée azingye ḡwasi we bokomizingye yo, emba ḡwarḡwasi akumole lele we.

Bana na baboti

6 Bana, ndekotosa baboti ba bée onte ya Nkolo, phɔ mena eli bosembo. 2 «Kumola nyɔngɔ na ɔngɔ» mena eli mobeko ḡwa ntubo ḡwaikyela bée mbunu: 3 «Phɔ ya obokye obe na bolaa na ná bomɔɔ boanda o mokyisi».

4 Emba bée batata, satɔmbya bana ba be, kasi obaɔɔɔ, ombe na bakosa na mobesi ḡwa maphɔɔ maute na Nkolo.

Baombo na ba nkolo

5 Baombo, ndekotosa bankolo ba bée baa nzoto na boilakye na ná botekyenelekye, na ndondo ya imiuya ndokolo oka Klisto. 6 Sakyela babona nde bo baekyengyele, bookokyele bato baalukye obokye babasambe, kasi kyela ndokolo baombo ba Klisto baakyele phowa ya Nwaphongo na ndondo ya bée esɔ. 7 Na motema molaa, obakyelele ndokolo kokyelele Nkolo, kasi bato phe. 8 Nde koebe obokye bo moto akyesi bolaa, aabozwa oka Nkolo, abe moombo naa abe sɔmi. 9 Emba bée bankolo, ndekokyele maphɔɔ masɔ nde bomɔ me oka be. Sa bakanela. Eba obokye Nkolo ya bée na ya bée, ali o ikolo, oka ye tewali mbēlekye.

Biḡwanele ba Nwaphongo

10 Phɔ ya isɔkye, bée luka bokusi oka Nkolo, na bokusi pha mwiya nwe. 11 Lata biḡwanele ba Nwaphongo phɔ ya itemele zabulu na bitoma be. 12 Phɔ ebasi ya banga teli ya malongo na nzoto, kasi toḡwane na Bakonzi, na Makonzi, na Baangyesi ba mokyisi ḡwa enzɔmbi, na malɔɔ mabe mali o ikolo owo. 13 Yango mena, phila biḡwanele bia Nwaphongo, phɔ ya obokye o mokɔɔ moobe, olendendale, bée saenyete. 14 Yango mena, teme! Olate phele o mobimbi ndokolo nkamba, bosembo ndokolo mumbɔmbɔ.

15 Emba, ndokolo bikoto o makolo, olate bonzanga pha ikyemimola Simo Elaa ya bose. 16 O maphɔɔ masɔ, phila nguba ya ianola, na yango okokyi izimya matumbu masɔ ma ḡwenya maa ma Munguna. 17 Emba olate eboko ya lobiko na mumphata ḡwa ʼBɔɔɔ, yango eli Iloba sa Nwaphongo. 18 Na mabɔndeli na ná inyon-gonela sisɔ, nde kobɔndele na nzela ya ʼBɔɔɔ imbēle sisɔ. Phɔ ya bomɔ nde kokyengye, saphembe ibondele phɔ ya basantu basɔ. 19 Ndekobɔndele phɔ ya nga, obokye wamoiḡola nga munɔɔ ḡwa nga, nazwe iloba sa iweninya sa nkaa, ibombami sa Simo Elaa, 20 phɔ ya yango, nali toma eya kanga bée maphanga na nyɔɔɔ. Ndekobɔndele obokye nateya na bosɔmi phɔ ye bo sengyesi nga iteya.

Maphɔɔ ma isɔkye

21 Tisiky, nwebi na nga owa lozingo na owaakolo moto wa etoma o molaa onte ya Nkolo, amoeyimola masimo manga masɔ, phɔ ya obokye oebe na bée me maphɔɔ maankyeki na makyele nga. 22 Naetomesi yo nde phɔ ya bomɔ, phɔ ya obokye oebe maphɔɔ ma banga na obokye alenza mandondo ma bée.

23 Bose, na lozingo, na ianola siute na Tata Nwaphongo na ná Nkolo Yesu Klisto, ibe na bande. 24 Le obokye ngɔlu ebe na bée basɔ baazingye Nkolo wa banga Yesu Klisto na lozingo lotelounve.

Bafilipi

Maphoko ma etatele

Polo akyekye imola Simo Elaa o mokyisi munene nwa Filipi o mobembo nwe nwa ibale (Bitoma 16.12-40). Sima ya banaa mambula, waba yo o boko o Efese, Polo amba komela bato ba Filipi mokanda mumu pho ya ibaphe melesi pho ya sindo ya motomelaka bee na Epafrodite. Amba kula balenza obokye baphilane na Nkolo Yesu Klisto, bee samiambya na nwana bokyiky o mateya maa boko maanyoko o ingomba sa be. Mokanda mumu bamobangye mokanda nwa nkyisa pho tata o etatele koko o suka, Polo kawo nde maphoko ma nkyisa. Nkyisa me yaangane nde na ikumola Nkolo bo wakomama wango o Bafilipi 2.6-11.

Maphoko mali o mokanda mumu mango mama:

- Bafilipi 1.1-2: Maloba ma etatele
- Bafilipi 1.3-11: Ibondesi sa Polo pho ya bato ba Filipi
- Bafilipi 1.12-26: Maphoko maawene Polo o ianola se
- Bafilipi 1.27-2.18: Bomoko pha baanos o onte ya Yesu Klisto
- Bafilipi 2.19-30: Maumunya ma Polo pho ya Timote na Epafrodite
- Bafilipi 3.1-4.9: Mateya ma Polo ndengye na ndngye
- Bafilipi 4.10-20: Ekamba ya Polo na baanos ba Filipi
- Bafilipi 4.21-23: Ndongoko

Ibeya

1 Nga Polo na Timote, baombo ba Yesu Klisto, toekomele bee basantu basoko onte ya Yesu Klisto, bali o Filipi, bee na Bakyenyesi ba ingomba basoko na bato ba etoma ba be: ² Le obokye ngoko na bose pha Ango wa banga Nwaphongo na Nkolo Yesu Klisto ibe na be.

Ikumbela na ibondede

³ Napho Nwaphongo wa nga melesi imbele siko sieyumu nga. ⁴ Imbele siko siibondede nga pho ya bee basoko, nabondede na nkyisa, ⁵ pho waangana na nga o etoma ya ikyemimola Simo Elaa, tata mokoko nwa etatele koko uqwanwa eye. ⁶ Nali na ianola na lowo kokoko: «Iyo owa tata etoma elaa onte ya bee, amokye na yango koko o suka, koko o mokoko nwaamoyaa Yesu Klisto.» ⁷ Nali na elongyi ya iba na maumunya mamana pho ya bee basoko, pho oli o ndondo ya nga. Pho naboli nga uqwanwa eye o kokoko, na wabaka nga o nze pho ya ibanza na ikyemimola Simo Elaa, bee basoko wazwa ikabo nde bo wazwa nga. ⁸ Nde phele, Nwaphongo ali nzoka ya nga, kaebe obokye naezingye bee basoko na lozingo la Yesu Klisto.

⁹ Emba kyeka ibondesi sa nga: «Le obokye lozingo la bee lokole na boikye, lotonde na sakolo iyeba na na sakolo kokoko. ¹⁰ Pho ya obokye obe na makoyi ma kokoko maphoko mali malaa. Emba mokoko nwa moya

Klisto, obe balaa na sa mooya». ¹¹ Wamotonda na maphoko ma bosembo onte ya bee maute na Yesu Klisto, o nkyemo na o ikumo sa Nwaphongo.

Simo Elaa enyango mboka eso

¹² Bande, nazingye obokye bee oebe: Maphoko mankomesi, mansungyi pho Simo Elaa enyangye mboka eso. ¹³ Yango mena, bato basoko baakyele etoma oka mokonzi na bisuu, baebe uqwanwa obokye banzakya pho ya Klisto, ¹⁴ na bebi na nga baikye onte ya Nkolo, oaweni bee obokye nali o kokoko, bakuli butwa imola Iloba sa Nwaphongo sa ilota.

¹⁵ Eli phele obokye bato bakoyi onte ya bee baimole nkombo ya Klisto na phowa ya imekana, balukye obokye bandekye. Kasi bayoko baimole Simo ya Klisto na maumunya malaa. ¹⁶ Bakoyi bakyele na lozingo. Baebe obokye nali o kokoko pho ya iwela Simo Elaa. ¹⁷ Kasi baayoko, baumole Simo ya Klisto na imekana. Etoma ya bee teeli na ndengye elaa, balukye obokye mpasi ya kokoko ya nga ekule bakoyisama. ¹⁸ Lowo phe! Na bo maumunya ma bee mabee malaa naa bo mabee mabe, baumole nde Simo ya Klisto. Yango mena nali na nkyisa. Kasi naambaka baa nde na nkyisa. ¹⁹ Pho bo bondede bee pho ya nga na pho ya Bokoko pha Yesu Klisto boonsungye, naebe obokye maphoko masoko mamana mamosuka na bolaa, namobika. ²⁰ Kokokana na phowa ekyeziya na nga na na molemo moli na nga, es-

okye ɔɔ. Kasi esiikye ziko, ebe unwanwa eye na nkɔɔ isɔɔ, Klisto amozwa ngambo o nzoto ya nga, na bomɔɔ pha nga na ná iwaa sa nga. ²¹ Phɔ, phɔ ya nga bomɔɔ eli Klisto, emba iwaa eli mbano. ²² Kasi bo íbaa na bomɔɔ o mokyisi wansungye ikyela etoma ya ntina, emba siebe lookokyi nga ɔɔ. ²³ Nali o sato: Nali na phowa ya iwa phɔ nakye ba elele yɔɔ na Klisto, yango elekyi bolaa! ²⁴ Kasi phɔ ya bɛ, elekyi bolaa obokye nataa baa na bomɔɔ. ²⁵ Yango mena nali na ianola, naebe obokye esiwe, namoikala na bɛɛ basɔ, phɔ ya iesunga obokye okole, na obokye oanole na nkyisa. ²⁶ Phɔ ya obokye, na ikula yaa sa nga oka bɛɛ, nkyemɔ ya zwa bɛɛ onte ya Yesu Klisto ikule kola.

Ebasi phɔ ya Simo Elaa

²⁷ Lowɔ loolekyi: Mɔbesi nwa bɛɛ molongobane na Simo Elaa ya Klisto. Phɔ ya obokye bo naesi yaekyeka naa bo siiki yaa, naokye bawɔ phɔ ya bɛɛ. Emba namooka obokye ophisi na bokusi onte ya Bolɔbo, oli nde elele yɔɔ, emba konwane elele yɔɔ na ndondo yɔɔ, phɔ ya íbanza ianola saeyelela Simo Elaa. ²⁸ Namoeba na obokye bɛɛ tolote baini ba bɛɛ. Phɔ ya bɛɛ, kyeteya iwa sa bɛɛ. Phɔ ya bɛɛ kyeteya obokye bɛɛ obikyi, emba masɔ maute na Nwaphongo. ²⁹ Phɔ taika ephɛ ngɔlu nde ya ianola Klisto, kasi nakoleka ná inyɔɔ phɔ ye. ³⁰ Yango mena tonwane ebasi elele yɔɔ. Bɛɛ koebe, phanza waokoka obokye nanwane, emba nataba nde inwana.

Klisto taika luka ngambo

2 Yango mena bo wali ilenza onte ya Klisto, ikuya onte ya lozingo, aangana onte ya Bolɔbo, imɛɛle na ioka ngɔngɔ, ² mena kontonza nkyisa ya nga ooli bɛɛ onte ya booka. Na lozingo ɔɔ, ndondo yɔɔ, maumunya mɔɔ. ³ Sakyela na imekana naa iluka ngambo eteli na ntina, kasi na imiuya onte ya bɛɛ na iwene bebi ndokolo baelekye. ⁴ Saluka nde bolaa pha we mampenza, kasi luka na bolaa pha bebi. ⁵ Yango mena, onte ya bɛɛ, ba na maumunya ndokolo bato bali onte ya Yesu Klisto.

⁶ Yo ooli bo Nwaphongo, taika zwa maumunya ma imikokyinya na Nwaphongo.

⁷ Kasi ale isɔ, amibuye moombo, abutwaka nde ya bato basɔ, na nzoto, awenenekye nde bo moto.

⁸ Amiuya yo mampenza, atosaka ɔɔ o iwa, ɔɔ o iwaa sa ekulusu.

⁹ Yango mena, Nwaphongo na ngɔlu ye, amotomba o ikolo,

amba mola nkombo elekyi mankombo masɔ.

¹⁰ Phɔ ya obokye na nkombo ya Yesu, mabɔngɔ masɔ makusame,

o ikolo, o se, ná o se ya manyete,

¹¹ phɔ ya obokye nkɔɔ isɔ iwɔ obokye Yesu Klisto ali Nkolo, phɔ ya nkyemɔ ya Tata Nwaphongo.

Etoma ya baklisto

¹² Yango mena, bebi na nga ba lozingo, bɛɛ babaka nkɔɔ isɔ na ikumo, saba na sango nde bo nali wamɔ, kasi na koleka inwanwa ootoli nga wamɔ. Na sakolo itosa Nwaphongo nana itekyenele, kyela etoma phɔ ya obokye obikye. ¹³ Phɔ eli Nwaphongo okokyele onte ya bɛɛ obokye ozingye ombe na okyela bitoma kokokana na nwanwo nwe.

¹⁴ Sakyemi miima, saika ziko o maphɔ masɔ makyele bɛɛ. ¹⁵ Na bomɔ ootoobe na lowɔ, etebaezwe na mooya. Wamoba bana ba Nwaphongo batebali na bobo onte ya bato baabe na batebali na ɔɔ. Onte ya bato babana, bɛɛ kongyengye ndokolo moo. ¹⁶ Phɔ bɛɛ ophisi Iloba sa bomɔɔ, eli nkyemɔ ya nga mokɔɔ nwa moya Klisto, phɔ sikakyilingana bokyilingyenela naa iwene mpasi ya pha.

¹⁷ Emba na bo malongo ma nga masweye ya ibonza o mbeka na etoma ya ianola sa bɛɛ, nali na nkyisa, emba nasepele na bɛɛ basɔ. ¹⁸ Na bɛɛ me, ba na nkyisa, kumba na nga molɔngɔ!

Polo atomi Timote na Epafrodite

¹⁹ Nali na molemo onte ya Nkolo Yesu obokye namoetomela ndele Timote phɔ aya elenza. Emba namooka masimo ma bɛɛ maamundenza. ²⁰ Sili na moto mosu ooli na maumunya bo maka nga, okoemunya na bokusi. ²¹ Basɔ balukye nde bolaa pha bɛɛ mampenza, kasi phaka Yesu Klisto phe. ²² Kasi bɛɛ koebe obokye Timote aweninya bolaa phe. Akyela na nga etoma ya iimola Simo Elaa ndokolo nwana phenephe na ango. ²³ Yango mena, eli nde yo okoemunya nga etomela yo bo naebi ndengye eya mosuka lowɔ la nga. ²⁴ Nali nana ianola onte ya Nkolo obokye na nga namoyaekyeka nde ndele me.

²⁵ Emba naumunye obokye eli bolaa naebuyisa Epafrodite. Ali nwebi na nga wa etoma na okonwane na nga mbale. Emba bɛɛ wamotoma phɔ aya nsunga imbele saasengyelaka nga. ²⁶ Ali na phowa ekusi ya ikula ewene bɛɛ basɔ, kambe na mitungyisa phɔ waokaka simo ya bolɔsi phe. ²⁷ Nde phele, abaka na bolɔsi, nde mowe. Kasi Nwaphongo amooka ngɔngɔ, emba teli nde yo mampenza, kasi na nga, phɔ nga sazwa ngɔngɔ o ikolo sa ngɔngɔ. ²⁸ Yango mena nawelane iyetomela yo. Phɔ waamowene bɛɛ, okule samba, emba ngɔngɔ ya nga yamokuta uta. ²⁹ Onte ya Nkolo, omoyambe na nkyisa bokoyambe bɛɛ nwebi. Kumola na boikye bato bali boli yo, ³⁰ phɔ aunvaki wa phɔ ya etoma ya Klisto. Nde awa phɔ ya inkyelela imbele saba bɛɛ sakoka inkyelela bɛɛ mampenza.

Polo ambye molemo nwe onte ya Klisto

3 Emba unwanwa eye, bande na nga, kumba onte ya Nkolo. Siotwe ikula ekomela maphɔ maekomelaka nga phanza, emba eli phɔ ya bolaa pha bɛɛ. ² Okyebe na manva, okyebe na bato ba etoma baabe, okyebe na mobelesi moobe! ³ Phɔ bato baabele

βε, eli banga. Phɔ tokyelele Nwaphongo na isungyi sa Bolɔɔ phe, tomikuya phɔ ya Yesu Klisto, toloomilemele banga mampenza. ⁴ Na bokomilele nga mampenza me, bo moto mosu kaumunya imilema yo mame, nga nakule milemela ileka yo. ⁵ Phɔ ya imibele mokɔɔ nwa nzwambi sima ya ibotama, nali moto wa Isalayele onte ya bato ba Isalayele, o ibota sa Benzame, moela o ibota sa Baela, phɔ ya mobeko nwa Bafalisai. ⁶ Nabaka munyɔkɔsi nwa Ingomba. O lowɔ la bosembo lookomi mobeko, tebakokakayi inzoya.

⁷ Nzuka maphɔɔ masɔ maabaka mbano phɔ ya nga, namaweni nde phaa phɔ ya Klisto. ⁸ Kyeka loolekyi na ntina: Iyeba Yesu Klisto Nkolo wa nga. Phɔ ye nabungye mbolo isɔ, emba nawene maphɔɔ masɔ mana ndokolo sɔkɔɔ phɔ ya izwa Klisto ⁹ na phɔ ya iba isanga onte ye, sili moto wa bosembo phɔ nakumole mobeko, kasi phɔ nali na ianola onte ya Klisto. Eli nde Nwaphongo ookobuya moto, moto wa bosembo bote na ianola. ¹⁰ Ekpele yɔɔkye ekyezingye nga, eli ieba Klisto, na ieba mwiya nwa ikundwa se, na ianga na mpasi ye, obokye namiulinya na iwa saawaka yo. ¹¹ Phɔ nali na molembo obokye na nga namokundwa onte ya bawee me.

Omilenza na mbangu phɔ olongye

¹² Sizingye iwɔ obokye nambo koma o mbomela naa obokye nambo zwa losengyesi na nga. Kasi nataba ikyilingana phɔ ya izwa losengyesi, phɔ Klisto [Yesu] ampila na bokusi mi ebɔkɔ. ¹³ Oo bebi, siumunya obokye naunva zwa losengyesi. Kasi phowa ya nga eli nde obokye nabungye masɔɔ malekana o sima ya nga, nakyende nde o boo. ¹⁴ Nakyilingane nɔɔ o suka phɔ ya izwa mbano ekyembangye na Nwaphongo izwa, onte ya Yesu Klisto, o ikolo.

¹⁵ Banga basɔ baalongobana, tosengyesi ikyela babona. Kasi boumunye ikyela ndengye esuu, nde phele Nwaphongo amoeteya nde me. ¹⁶ O maphɔɔ masɔ, toikale nde o nzela ekyebengye banga nɔɔ uŋwanwa eye.

¹⁷ Bande na nga, bɛe basɔ benga matambe ma nga. Lembetela bato bamikambe ndengye eya wene bɛe oka banga. ¹⁸ Phɔ naeyimolaka mbala nzikye, emba nakule ewɔle langɔɔ na mbembe o miyo, ngakye: Bato baikye babikye ndokolo baini ba ekulusu ya Klisto. ¹⁹ Mbomela ya bɛe eli iwa, Nwaphongo wa bɛe eli ibu sa be, emba maphɔɔ mabaphe sɔɔ, mena nde mamiphambe na be. Bɛe babengye nde maphɔɔ ma mokyisi. ²⁰ Kasi phɔ ya banga, mokyisi nwa banga moli o ikolo, emba moto okoziya banga bo Mobikye, eli Nkolo Yesu Klisto. ²¹ Yo amobongola nzoto ya banga yaa ngɔngɔ iye phɔ ya iibuya ndokolo nzoto ye ya nkyemɔ. Phɔ ali na mwiya nwa ikyela bomɔ, phɔ ali Mokonzi nwa maphɔɔ masɔ.

⁴ Yango mena, bande ba lozingo, baazingye nga na boikyik ikula ya wene. Bɛe oli nkyisa na eboko ya nga ya bokonzi. Bande na nga ba lozingo, ophilaka na bokusi onte ya Nkolo.

Bookaa, nkyisa, bose

² Naongye na Evodi na Setishe, iba na maumunya mɔɔɔ onte ya Nkolo. ³ Na we, nwebi na nga owa phele, naongye na we obokye ibasungye. Phɔ banwana mbale na nga phɔ ya Simo Elaa, na Klema na bebi basuu basɔ baakyele na nga etoma. Makombo ma bɛe makomama o buku pha bomɔɔ.

⁴ Ndekokumbe imbele sisɔ onte ya Nkolo! Nakule wɔ ngakye, ndekokumbe! ⁵ Bolaa pha bɛe boebane na bato basɔ. Nkolo ali phenephe. ⁶ Samitungyisa na nɔ ekpele, kasi o maphɔɔ masɔ, umola bosenga pha bɛe oka Nwaphongo na ibondele, na nɔ inyingonela, na bomophekye melesi. ⁷ Emba bose pha Nwaphongo boolekye malondo masɔ, pha mobanza mandondo ma bɛe na maumunya ma bɛe onte ya Yesu Klisto.

⁸ Phɔ ya isɔkyia, bebi, kyela maphɔɔ ma phele: Maambya kaa, na bosembo, na bopeto, maakokyi bɛe izinga, maambya ngambo, maphɔɔ maabɔngɔ, makokyi bato isamba. ⁹ Kyela oetoma isɔ yaaekolaka bɛe, yazwaka bɛe, na yaokaka bɛe na yawenkye bɛe onte ya nga. Emba Nwaphongo owa bose amobaa na bɛe.

Polo ka phe bato ba Filipe melesi phɔ ya nsindo ya be

¹⁰ Nali na nkyisa boikye onte ya Nkolo phɔ ya obokye okuli weninya phowa ya bɛe oka nga, na phɔ ya obokye konzumunya, kasi toikaka zwa nde nzela ya ieweninya.

¹¹ Siiwɔ phɔ nakayee. Phɔ naekola onte ya maphɔɔ masɔ ikyeyela nde ili na nga. ¹² Naebe ibika onte ya ikaya na ibika onte ya ezwele. Naekola onte ya maphɔɔ masɔ nana ndengye isɔ iba na itonda nana iba na nzala, na ibika onte ya ewzele na ibika onte ya ikaya.

¹³ Nakokyi ikyela masɔ mamana, phɔ ya Klisto ookonkuya. ¹⁴ Emba, bɛe okyesi bolaa, ookabi bɛe na nga ngɔngɔ ya nga. ¹⁵ Bɛe koloebe, bɛe bato ba Filipi, o etatele yaikyemiimola Simo Elaa, waamana nga o Makedeniya, imbele me Ingomba sɔɔɔ tesaikaka umunya lowɔ la iphuti sa nga, manya nde bɛe. ¹⁶ Phɔ o Tesaloniki, bɛe waunva ntomela nsindo mbala yɔɔyɔ naa ibale yasengyelaka na nga. ¹⁷ Teli obokye nalukye mosindo, kasi nalukye nde obokye obote mbuma nzikye o bitoma ba bɛe. ¹⁸ O mabɔkɔ ma nga nali na isɔ iengyesi na nga, naa ileka. Nazwe na sindo itomesi bɛe na Epafrodite, emba uŋwanwa eye, nali na isɔ phele. Nsindo ya bɛe ili ndokolo malasi ma solo elaa, mbeka ekyeanole na ekyesambe Nwaphongo. ¹⁹ Emba Nwaphongo wa nga amoetonza na isɔ isengyesi na be, ikokana na bonene phe, na nɔ nkyemɔ ye onte ya Yesu Klisto. ²⁰ Le obokye nkyemɔ ibe na Nwaphongo ango wa banga phɔ ya bipha na bipha. Ame.

Ndɔngɔɔ ya suka

²¹ Longɔɔ basantu basɔ onte ya Klisto Yesu. Bɛe baali na nga baelɔngɔsi. ²² Basantu basɔ baelɔngɔsi, konza bali o ingambi sa Sezare.

²³ Le obokye ngɔlu ya Nkolo Yesu Klisto ebee na bɛe basɔ. †

† *Ɓakokyi na iwɔ obokye: Na ná Ɓolɔɔ pha be.*

Bakolose

Maphoꝓ ma etatele

Polo akomaka mokanda mumu imbele sabaka yo o boꝓboꝓ. Yo taikaka eba baanosi ba Kolose. Moto owa baeba-ka eli nde nwebi ne Epafras moto owaimolaka Simo Elaa omꝓ. Emba amba yaimola Polo obokye batati inyango-la masimo masuu manyakune onte ya baanosi. Babateya obokye: Pho ya iyeba Nwaphongo, esengyesi obokye bato bakumole na boikye malꝓꝓ mabangye bꝛe «Bakonzi ba ikolo na munse», bambe kula na mibele na iku-mola mibeko ndengye na ndengye mikyekyi ntoma.

O etee eya ntubo, Polo aphe Nwaphongo melesi phꝓ ya ndengye eyalobikya Klisto. Yo alekyi malꝓꝓ misꝓ, eli nde yo oli mokonzi nwa Ingomba (1.3–2.3). O etee eya ibale, Polo kaongye na baanosi obokye bakyebe na mateya ma boꝓe (2.4–2.5). Asꝓkya na iteya mobesi mowa molongoba na bato ba Klisto na ba Ingomba. Ebe onte ya mabota naa onte ya mokyisi. Bobele amba beya baanosi (3–4).

Mateya maa boꝓe matꝓꝓ imbele sisꝓ. Nabo mawenene ndokolo mali nde manyakune, mango masꝓ mabende bato phꝓ bamanya maumunya ma bꝛe oka Klisto. Nzuka eli nde yo oli munene, yo moto owa manya bato o boombo bosꝓ.

Maphoꝓ mali o mokanda mumu:

- Bakolose 1.1–8: Ibeya
- Bakolose 1.9–2.19: Klisto ali nza na etoma ye eli iye?
- Bakolose 2.20–4.6: Bomꝓ boonyakune onte ya Klisto
- Bakolose 4.7–18: Ndꝓngꝓ

Ibeya

1 Inga Polo, nali toma ya Yesu Klisto bo wazinga Nwaphongo. Nga na nwebi na banga Timote,
² toekomele mokanda mumu, bꝛe basantu baa Kolose, baakolo bebi na banga onte ya Klisto. Le obokye ngꝓlu na bose ikyiate oka Ango wa banga Nwaphongo ibee na bꝛe.

Polo kaphe Nwaphongo melesi

³ Tophe Nwaphongo, Ango wa Nkolo wa banga Yesu Klisto melesi phꝓ ya bꝛe o mabꝓndesi ma banga ma nkꝓ isꝓ. ⁴ Tooka simo ya ianola sa bꝛe oka Yesu Klisto, na phꝓ ya lozingo looli na bꝛe oka basantu basꝓ, ⁵ na molemo nwa bꝛe mi yaebꝓngyisela Nwaphongo o ikolo. Molemo nwaokaka bꝛe phanza o nzela ya Iloba saa phele, sili Simo Elaa. ⁶ Simo me Elaa eyakomaka kꝓꝓ oka bꝛe, eenyango o munse munsꝓ, kyeembe na bota mbuma ikykole nde bowa kyela yango onte ya bꝛe, tata mokꝓꝓ nwaokaka bꝛe na nwa ebaka bꝛe na phele ngꝓlu ya Nwaphongo. ⁷ Ikokana na mateya maephekye Epafras, ekamba ya banga na nwebi wa etoma, owakyela etoma phꝓ ya bꝛe ndokolo owaakolo moto wa etoma wa Klisto. ⁸ Aloimola ndengye ya lozingo laephe Boꝓboꝓ.

⁹ Yango mena, o mopha njwaka banga, tata mokꝓꝓ njwa looka banga, toloole ibꝓndele phꝓ ya bꝛe. Toongye na Nwaphongo obokye aephe saakolo zebi na malondo maute na Boꝓboꝓ phe. ¹⁰ Na bomꝓ, wambabika bookozingye Nwaphongo, waamba na kyela isꝓ ikyimophe nkyisa. Wamokyela na maphoꝓ masꝓ mabote mbuma iinda, wamba na kola na iyeba Nwaphongo sakolo iyeba. ¹¹ Bamoekuya o maphoꝓ masꝓ na mwiya njwa nkyemꝓ ye, emba na bomꝓ wamokoma na ilendendala na ná ikanga motema o bimekyi bisꝓ.

Zembo phꝓ ya Klisto ooli mokonzi njwa ikolo na munse

¹² Na nkyisa, phe Tata melesi, phꝓ eli yo owakyela bokye ozwe na bꝛe iyalo o ilaka sa basantu onte ya moo.

¹³ Alomanya o bokonzi pha enzꝓmbi, amba lobuya o bokonzi pha Nwana we wa lozingo. ¹⁴ Onte ye tokando, masumu ma banga malimbisami.

¹⁵ Ali elalaa ya Nwaphongo otowenene, Mwana owa boo onte ya bikyelamo bisꝓ,

¹⁶ phꝓ isꝓ yakyelama onte ye, o ikolo na o se, bikyelamo biwenene na biteebiwenene, ebe na phembꝓ isꝓ ikyiangyele mokyisi njwa enzꝓmbi, isꝓ yakyelamaka nde ne na phꝓ ye.

¹⁷ Emba iyo ali o boo pha maphoꝓ masꝓ,

iso ili nde pho ye,
¹⁸ emba iyo alii moto nwa nzoto, nzoto me eli Ingomba.
 ba.
 Ali etatele,
 Nwana owa boo onte ya bawe,
 pho abe o maphoko maso moto wa boo.
¹⁹ Pho Nwaphongo asepele
 imizasa mobimba nwe munsoko onte ya Klisto.
²⁰ Na nzela ye, na pho ye, Nwaphongo abongya na pho
 iso.
 Na nzela ya malongo maasweya nwana we o ekulusu,
 Nwaphongo abuya bose ebe na ose ebe na o ikolo.
²¹ Emba bee baabaka phanza babutu, bee baabaka na
 bitoma bibe baweniyaka bonguna bookusi na
 Nwaphongo, ²² kyeka obokye unwanwa eye Nwaphon-
 go aebongya pho ya nzoto ya Nwana, na iwa se, pho ya
 eweninya o boo phe basantu, sa mooya na sa intoko.
²³ Kasi esengyesi obokye, na ianola, ophile na bokusi
 bee sakatusa, samana o molemo nwa Simo Elaa eya
 okaka bee, eya imolaka bee bikyelamo biso bili o moky-
 isi, emba inga Polo, nabuto moto wa etoma pho
 yaimola Simo me Elaa.

Ebasi ya Polo

²⁴ Unwanwe eye nali na nkyisa onte ya malosi
 maokye nga pho ya bee. Na nzoto ya nga, nakokya
 malosi ma Klisto mata baa o nzoto ye ili Ingomba.
²⁵ Nabuto moto wa etoma wa Ingomba, kokokana na
 etoma eyampe Nwaphongo pho ya bee. Etoma me eli
 iunva iyimola Iloba sa Nwaphongo, ²⁶ sekyele eyabom-
 bama minyabipha emba Nwaphongo aeweninye
 unwanwa oka basantu be. ²⁷ Azingaka ibateya ezwele
 na nkyemo ya sekyele eyabombama me onte ya ba-
 pakano. Klisto ali onte ya bee, molemo nwa nkyemo!
²⁸ Eli yo okoimole banga. Toimole moto munsoko, toteya
 na moto munsoko na zebi siso, pho ya ibuya moto munsoko
 moto olongoba onte ya Klisto. ²⁹ Yango eli ntina ya
 etoma ekyerwane na nga, ya ebasi ekye kambe nga
 na bokusi pha Klisto bookyele na mwiya onte ya nga.
 2 Pho nazingye obokye bee oebe ebasi ye ekusi
 ekyerwane nga pho ya bee, pho ya ba Laodikya,
 na pho ya basuu baikye bate baika na nvene nga mam-
 penza. ² Nazingye obokye na bomoko, mandondo ma bee
 malenzame na laakolo lozingo, bazwe ezwele ye eso,
 na saakolo iyeba, na iyeba sekyele ya Nwaphongo eli
 Klisto. ³ Ezwele eso ya zebi na ya boebi ya bombama
 onte ye. ⁴ Nawo babona pho obokye moto sayaekosa
 na molete nwa iwoko. ⁵ Nabo na nzoto sili onte ya bee,
 kasi na boloko nali na bee, nali na nkyisa ya iyeba
 obokye ophisi bitemi ba bee na bokusi pha ianola sa
 bee oka Klisto.

Phakolo bomoko boutende na Klisto

⁶ Bee waanola Yesu Klisto iba Nkolo ya bee, yango
 mena bee ikala nde ibenga nzela ye. ⁷ Nyosa ne nkanga
 ophikame nde mi yo. Obe na na ianola sikusi bo

waeteyaka be, emba ophokye Nwaphongo melesi im-
 bele siso.

⁸ Okyebe obokye moto na moko moko saebisa o izengye
 sa zebi sa bomoto siwenene ndokolo eli makolo mal-
 ondo nzuka eli nde mateya maute na bato. Iso miina
 kyiute na phemoko ya mokyisi kasi na Klisto phe. ⁹ Pho
 mobimba muso nwa Nwaphongo mozasi o nzoto ya
 Klisto. ¹⁰ Emba ooli bee onte ya Klisto, otondi na
 phaakolo bomoko. Yo ali oikolo sa phemoko iso.
¹¹ Baebelokye nde onte ya Klisto. Ibele me teli sikye-
 lame na nse ya bato, simanya bee etee ya nzoto kasi
 eli ibele saaka Klisto. ¹² Pho waabatisamaka bee, yaba-
 ka ndokolo wakundamaka ne molongo moko moko. Wam-
 ba kula kundwa ne molongo o nzela ya ianola sili na
 bee mi phemoko ya Nwaphongo, owamokundola onte
 ya bawe. ¹³ Bee babaka phanza bawe pho ya bobe pha
 bee na wataka ba bee ngobutu, akuli ebuya na bomoko
 molongo ne. Alolimbisa bobe pha banga bosoko. ¹⁴ Az-
 iminye mobeko mwa baka molophunde, amolemoko na
 imobakya o ekulusu. ¹⁵ Nwaphongo amanya mwiya
 nwa phemoko iso, aiphe soko omiyo ma bato baso na
 bowa ilonga Nwana we o ekulusu. ¹⁶ Boebe babona
 moto saeyoya pho ya ntoma naa pho ya maleku naa
 pho ya eseleko naa pho ya bokombe pha sika, naa pho
 ya sabata. ¹⁷ Iso mina ili nde elalaa ya maphoko
 mamoya, kasi lona lakolo lowoko eli nde Klisto. ¹⁸ Moto
 moko moko saeyisa. Bee bakumisa na imiuya sa boko,
 baasambele banze, baaumunya nde maphoko mawene
 bee ondokoko, bato me bali na maumunya nde ma bomoto,
 me maabaphe mawala. ¹⁹ Be, tebaangane na Klisto,
 ooli motoko. Ka eli nde motoko moophe nzoto iso ieyengye-
 si na yango obokye mantonga na nsoti ibee elele
 ukoko. Emba eli Nwaphongo okokosa ina nzoto.
²⁰ Bo umbo waa na Klisto molongo ombi na mana o
 boombo pha maphoko ma mokyisi mumu, pho ya ye
 koanole ukula kyelela mibeko ndokolo bomoko pha bee
 botabaa nde o maphoko ma mokyisi mumu? ²¹ Sakpa!
 Sameka! Sakuma! ²² Eso meena eli nde maphoko
 maamoko moko bo moto kamakyelele. Mena eli mibeko na
 mateya maute na bato! ²³ Maphoko me mawenene bina
 ndokolo maphoko maa zebi, matome moto isambela na
 bokusi pho ye mampenza, imiuya, na imba miweninya
 bolosi. Kasi mibeko me temili na ntina pho mikokya
 nde maphowa ma bomoto.

3 Bo waakwa bee na Klisto, luka mbolo ili o ikolo,
 wazasi Klisto o eboko ya boloo ya Nwaphongo.
² Umunyaka maphoko mali o ikolo, kasi maa munse
 phe. ³ Bee waawa, na bomoko, emba bomoko pha bee pha
 mibomba na Klisto, onte ya Nwaphongo. ⁴ Pho Klisto
 ali phaakolo bomoko pha bee, na bee me, wawenene
 ne onte ya nkyemo ye.

Moto oomokasi na moto oomunyakune

⁵ Na bomoko, ole bitoma biibe ba bee ba mokyisi: 'Bon-
 dumba, soko, phowa ya nzoto, looto, pho looto eli
 isambela bikyeko. ⁶ Kyeka maphoko maabangye yo ya

† Ibele sa ka yesu Klisto sili obokye kamanya mobesi nwa moto
 mokasi nwa masumu.

Nwaphongo. ⁷ Phanza wataaka ba b̄e o maphɔɔ ma-ma, mobesi ŋwa b̄e ŋwabaka bomɔ me. ⁸ Ūŋwan̄wa eye, na b̄e me, omanyā maphɔɔ masɔ maama: Yɔɔ, itɔmbɔ, kabu, bitoo, maloba masɔ mabe me satɔkɔkɔ o nɔkɔ ya b̄e. ⁹ Sa katelana onte ya b̄e phɔ wamanya moto oomokasi na maphɔɔ mabaka yo kakeye. ¹⁰ Emba b̄e olati moto omunyakune, iyo oobuto na phakolo boebi boomulinya na elala ya Nwaphongo wamokyela. ¹¹ Ūŋwan̄wa, tewakuli ba Baela naa Bayuda, bato babele b̄e naa bato ba teika bele be, babutu, moto owatanga, moombo, moto wa sɔmi, tebali na bokyese. Kasi Klisto ali maphɔɔ masɔ na ali na o isɔ.

¹² Phɔ b̄e oli baakɔ Nwaphongo, basantu b̄e bazinga yo, olate ndondo ya ngɔlu, ndondo elaa, ndondo ya imiuya, bonyile, na ikanga motema. ¹³ Ndekokuyane onte ya b̄e, bo nwebi akyesi bobo olimbisane onte ya b̄e. Bo waelimbisa Nkolo ya banga, na b̄e okyele nde bomɔ me ¹⁴ Emba epkele elekya ntina eli, ilata lozingo: Bookyesi bomɔɔ, wamoba b̄e basɔ elele yɔɔyɔ na ná ndondo yɔɔyɔ. ¹⁵ Le obokye bose boephe Klisto, bokonza mandondo ma b̄e, phɔ obokye Nwaphongo aebanga phɔ obokye obe b̄e basɔ nzoto yɔɔyɔ, ndekomophe melesi mbala na mbala me.

¹⁶ Le obokye Iloba sa Klisto na ezwele ya sango sizwe eziye onte ya be. Oteyanakye, ombakye na kyebisana na zebi sisɔ siikokyi. O mandondo ma b̄e, tubela Nwaphongo membo ma imophe melesi, omokumole na membo masuu maute na Bolɔbɔ. ¹⁷ Isɔ iikokyi b̄e iwɔ naa ikyela, oikyele na nkombo ya Nkolo Yesu, na iphe Tata Nwaphongo melesi na nzela ye.

Mozalesi ŋwa ibota

¹⁸ Basi, ndekomuiya obo pha bampele ba b̄e, ndengye ekokyi o miyo ma Nkolo.

¹⁹ Bampele, zingaka basi ba b̄e, saphinyoaka na b̄e.

²⁰ Bana, kumolaka baboti babe na maphɔɔ masɔ, kyeka maphɔɔ mazingye Nkolo oka b̄e. ²¹ Batata, satɔmbyaka bana babe, phɔ b̄e sabaa na ngɔngɔ.

²² Baombo, kumolaka bakolo ba b̄e ba wawa o se o maphɔɔ masɔ. Sa bakumolaka nde o miyo ma be, bokoyele bato baayɔ obokye babasambakye. Kasi obakumole na motema mɔmɔmɔ ya bato baalote Nkolo. ²³ Na bo kokyele etoma ye, oekyele na ndondo elaa, ndokolo koekyelele Nkolo kasi bato phe. ²⁴ Eba obokye, Nkolo amoephe ilaka ndokolo mbano. Nkolo okokyelele b̄e eli Klisto. ²⁵ Moto okokyele bobo amozwa etumbu na bobo bokyele yo. Phɔ Nwaphongo tali na mbelekye.

4 B̄e bankolo, baka na baombo ba b̄e na bosembo na ná phele, eba obokye na b̄e me, oli na Nkolo mɔmɔmɔ o ikolo.

Maphɔɔ ma isɔkya

² Baka na etungu ya ibɔnde, obakye na ná bokyengyi pha iphekya Nwaphongo melesi.

³ Bondelēkye na phɔ ya banga obokye Nwaphongo alozibolele mozibo ŋwa iimola Simo ye. Na bomɔ, na moimula sekyele ya Klisto enyɔlesi nga o bɔkɔkɔ. ⁴ Le obokye na eimole mboka esɔ bokokyi nga ieyimola.

⁵ Ndekomitambusa na bosembo o miyo ma bato batebali baklisto. Kyelaka babona imbele sisɔ sizwe b̄e nkɔnɔ ya ibaa na be. ⁶ Le obokye mowasi ŋwa b̄e mobakye na lelele bo ya mokpa, baka na yela yaibu-sisa moto munsɔ na ndegye ekokyi.

⁷ O maphɔɔ mankyekyi, wamozwa masimo maso maanyakune na Tishike, nwebi na nga okozingye nga, yo owakolo moto wa etoma, ooli ekamba ya nga o etoma ya Nkolo.

⁸ Na etomesi yo nde phɔ aya eyimole masimo ma banga, ambe na lenza mandondo ma b̄e. ⁹ Namotomi yo na Onezime, owakolo nwebi okozingye banga, auta nde oka b̄e oomɔ. B̄e bamoeyimola maphɔɔ masɔ malekane wawa. ¹⁰ Nwebi na nga wa bɔkɔkɔ Aristarke, aelɔngɔsi, na Malako, ŋwana nyango na Balanabasi. Ombo zwa mateya phɔ ye: Bo akomi oka be, omoyambe na bola. ¹¹ Yesu ookobangye b̄e Yusitu aelɔngɔsi me. Onte ya Bayuda eli nde b̄e bakyele na nga etoma phɔ ya bokonzi pha Nwaphongo, baabaka banzuya mɔ. ¹² Epafra owauta oka b̄e aelɔngɔsi. Yo moto wa etoma wa Yesu Klisto oototwe ibɔnde phɔ ya b̄e obokye oteme nzi, ombakye na kyela maphɔɔ masɔ maali o phowa ya Nwaphongo. ¹³ Nga nali nzoka ya bokowene yo bolɔsi boikye ya b̄e, na phɔ ya baanosɔ ba Laodikiya na Ba Ierapolis. ¹⁴ Luka, nwebi na banga owa muunganga na Demasi baelɔngɔsi.

¹⁵ Olɔngɔkɔkɔ bebi bali o Laodikiya, na Nimifa na ingomba siangane o ingambi se.

¹⁶ Bo otangyi mokanda mumu waumbo, omotomele ingomba sa Laodikiya bamotangye me. Na b̄e otangye mokanda ŋwa motoma nga o Laodikiya.

¹⁷ Phɔ ya isɔkya, wɔ na Alisipe obokye: Ndekoebe na etoma eephe Nkolo, oekyele na bolaa.

¹⁸ Eye molɔngɔkɔ mookomi nga Polo na mabɔkɔ mangan mampenza, b̄e sabunga obokye nali o bɔkɔkɔ.

Le obokye ngɔlu ya Nwaphongo ebe na b̄e!

1 Batesaloniki

Maphoꝓ ma etatele

Polo akomaka mokanda mumu phenephe na ileka mbula mako matano o sima ya ikundwa sa Yesu. Mokanda me mokokyi iba mokanda nwa ntubo nwaakoma Polo. Mokokyi iba na mokanda nwa ntubo onte ya nkanda iso ya Sangola Eenyakune.

Tesaloniki yabaka mokyisi mozale mokonzi nwa manyete ma Makedoniya. Polo akomaka omꝓ o imbanga se sa ibale. Bato baikye baanolaka mateya me, emba tamba nde kꝓꝓ omꝓ phꝓ Bayuda ba omꝓ baambyaka mobulu. Yango mena amba mana o Tesaloniki, amba ya kyende o Bere (Bitoma 17.1-10).

Sima ya nkꝓꝓ, wakoma yo Koliti, nwebi ne Timote amba moimola bo walekanaka maphoꝓ o Tesaloniki. Emba Polo amba ya balꝓꝓꝓ. Amba na balenza obokye bakyende nde o boo. Amba na babuyisela eyano o motuna nwaabaka be bamitune phꝓ ya lowꝓ la ikundwa sa bawe na phꝓ ya iya sa Nkolo na nkyemꝓ iso.

O moo nwa lꝓꝓ, baanosu baayꝓꝓ bamitune phꝓ ya ndengye eya mosuka maphoꝓ ma mokyisi. Mokanda mumu mokokyi ilolingola mayele phꝓ moloimole nyango wa lowꝓ: Esengyesi obokye toteya obokye toli bato ba mokyisi nwa Nwaphongo, tombe na baa na ianola obokye nꝓꝓ itekye tomoba na Nkolo elele yꝓꝓꝓ phꝓ ya bobele (4.17).

Maphoꝓ mali o mokanda mumu:

- 1 Batesaloniki 1.1: Ibeya
- 1 Batesaloniki 1.2-10: Melesi phꝓ ya mobesi na ianola sa bato ba Tesaloniki
- 1 Batesaloniki 2.1-3.13: Etoma ya Polo o Tesaloniki
- 1 Batesaloniki 4.1-12: Mobesi moanole Nwaphongo
- 1 Batesaloniki 4.13-5.11: Iya sa Nkolo Yesu
- 1 Batesaloniki 5.12-28: Mateya na ndꝓꝓꝓ

Ibeya

1 Inga Polo, Silive na Timote tokomele ingomba sa Tesaloniki sili onte ya Tata Nwaphongo na Nkolo wa banga Yesu Klisto. Le obokye ngꝓꝓ na bese ibe na be.

Ianola sa bato ba Tesaloniki

² Nkꝓꝓ iso tophe Nwaphongo melesi phꝓ ya be wa eyumunya banga o mabꝓꝓdesi ma banga. Imbele sisꝓ, ³ toeyumunya phꝓ ya ianola sa be sili na bitoma, na lozingo la be lookusi, na na imilenza sa be o molemo, ikyiute na Nkolo wa banga Yesu Klisto, o boo pha Nwaphongo Ango wa banga. ⁴ Bebi na banga ba lozingo, eba na bolaa obokye Nwaphongo aeyꝓꝓ. ⁵ Phꝓ waaya banga eyimola Simo Elaa, teyabaka nde na maloba pha, kasi na na bokusi pha Bolꝓꝓ. Na iso yaabaka banga towꝓ ili ya phele. Wabaka banga na be, koebe mobesi nwa banga. Tokyelaka babona phꝓ ya bolaa pha be. ⁶ Emba be, wamba lomokola banga na Nkolo, waa yamba be Iloba onte ya minyꝓꝓ na nkyisa ya Bolꝓꝓ. ⁷ Yango mena, baanosu basꝓ ba Makedoniya na ba Akaye, babuto iyemekola. ⁸ Emba uta na be, Iloba

sa Nkolo sioka, teli nde o Makedoniya na Akaye, kasi simo ya ianola sa be oka Nwaphongo, enyango mbo-ka esꝓ obokye tolosengyesi na ikula wꝓꝓ. ⁹ Phꝓ moto na moto kaimole, wa wꝓꝓ yo phꝓ ya be, ndengye eya loyamba be na ndengye eya le be bikeko phꝓ ya iyek-pana oka Nwaphongo phꝓ ya imokyelela, yo ooli na bomꝓꝓ na owa solongo. ¹⁰ Emba koziya Nwana we owa mouta o ikolo, eli Yesu owakundola Nwaphongo onte ya bawe. Iyo aalomanya o yꝓꝓ ya Nwaphongo ekye ye.

Etoma eya kyelaka Polo o Tesaloniki

2 Bebi, be mampeza koloebe na bolaa obokye, waloyamba be, teli phꝓ ya pha. ² Kasi be koebe obokye nabo touti inyꝓꝓꝓ na itolama o Filipe, Nwaphongo olophꝓkye bokusi pha ikanga motema phꝓ ya iya eyimola Simo Elaa onte ya minyꝓꝓ. ³ Phꝓ mateya ma banga temali maimamela, teloli na mamunya mabe, telookatele moto. ⁴ Kasi Nwaphongo alomeka phꝓ ya ilophe Simo Elaa. Yango mena toteya nde bomꝓꝓ, telolukye isepelisa bato, kasi nde Nwaphongo okomekye mandondo ma banga. ⁵ Yango mena waateya banga, toloowꝓ maphoꝓ ma molete, be koebe, tololi na maumunyama ma obokye olophꝓ

na phowa ekusi ya iba bose, ya ikyeka nde maphoꝓ ma b̄ē mampenza na ya ikyela etoma nde na maboko ma b̄ē mampenza, nde bo wawoko banga phanza. ¹² Pho mobesi n̄wa b̄ē mobe n̄wa kaa o miyo ma bato bate bali baklisto, emba otobe ephesi ya moto.

Mokolo n̄waa moya Yesu

¹³ B̄ebi, tozinye obokye toeyimole phele esɔ pho ya lowo lokyekyi bawe, pho ya obokye obe saba na ngongo ya bato basuu baate bali na molemo. ¹⁴ Emba bo banga toanole obokye Yesu awa amba kundwa, nde bomɔ m̄e, baawa onte ya Yesu, Nwaphongo aabayamba elele yochoy na Yesu.

¹⁵ Emba kyeka n̄wan̄wa eye loewole banga, eli iloba sa Nkolo: Banga baali na bomoko, baamoikala noko o iya sa Nkolo, etelokyende na n̄wana bokyiky o boo pha baawa. ¹⁶ Waamookana iya samoambya yo, na n̄wesi n̄wa mokonzi n̄wa baanzelu na ilela sa mumbenzo n̄wa Nwaphongo, Nkolo yo mampenza amouta o ikolo: Emba baawa onte ya ianola Klisto bamokundwa phanza. ¹⁷ Sima banga baamoba na bomoko imbele m̄e, banga ná b̄ē tomunetwa o mampata, pho yaiky vana na Nkolo o ikolo. Emba banga baso tomoba na Nkolo pho ya bobele. ¹⁸ Yango mena, kuyanaka b̄ē na b̄ē na mateya mamana.

Tokyengyekye

5 B̄ande, pho ya lowo lokyekyi imbele na bileko, tewali ntina obokye toekomele mokanda pho ya lango. ² Pho b̄ē mampenza koebe na bolaa obokye mokolo n̄wa Nkolo n̄wamoya ndokolo waaye mwibi na mokolo. ³ Imbele sa mowo bato obokye: «Eye b̄ose, eye bokyengyi», emba nde o sina imbele sasina ephambo ya bayelela mbala yochoy ndokolo bolosi pha eswete ekyeokye n̄wan̄wasi owa ekama bo kalukye ibota, emba moto noko noko etakokye ilota. ⁴ Kasi b̄ē, b̄ande, b̄ē toli o enzombi, pho ya obokye mokolo m̄e moebalikyinya ndokolo mwibi. ⁵ B̄ē baso oli bana ba moo, bana ba nzanga: Teloli bana ba mokolo, na ba enzombi. ⁶ Yango mena, banga salala ebu ya bato baayoko, kasi tokyengyekye emba tombe na mibanza. ⁷ Baalale ebu, balale na mokolo, emba balangye maleku, balangye na mokolo. ⁸ Kasi banga baali bato

ba nzanga, tobanza nzoto ya banga na bolaa, tolate ianola na lozingo ndokolo etobu ya ebasi, tolate o motoboko ya molemo n̄wa lobiko.

⁹ Pho Nwaphongo taika looko pho ya kabu ye, kasi alooko pho ya obokye alobikya na nzela ya Nkolo wa banga Yesu Klisto. ¹⁰ Awa pho ya banga pho ya obokye na bo tokyekye na bo tolasu ebuu tobee na bomoko isanga n̄e. ¹¹ Yango mena, kuyinya b̄ē na b̄ē emba ombe na sungana b̄ē na b̄ē, nde bokoyele b̄ē phanza.

Maloba ma isokya

¹² B̄ande, toongye na b̄ē obokye okumole baamiphe mpasi ya ikyela etoma onte ya b̄ē, baateya Nkolo pho ya iyebanza na iyeteya nzela ¹³ Ba na b̄ē na ikumo sikye, na lozingo pho ya etoma ya b̄e. Ba na b̄ose onte ya b̄ē.

¹⁴ B̄ande, toongye na b̄ē obokye oteya bato ba bokoko, okuya bato bali na ibale, sunga bato bate bali na bokusi, kanga motema na bato baso. ¹⁵ Kyeba obokye moto sabuya bobo pho ya bobo, kasi noko iso, luka ikyela bolaa b̄ē na b̄ē na ná bato baso.

¹⁶ Ndekobe na nkyisa noko iso, ¹⁷ b̄ondelekye sa ema, ¹⁸ phekye Nwaphongo melesi mi maphoko maso, pho Nwaphongo kazingye obokye okyelakye babona, b̄ē baangana na Yesu Klisto.

¹⁹ Sakubya etoma ya Boloko Bosantu, ²⁰ sasemola maloba ma baimosi. ²¹ Kyitolela maphoko maso na bolaa: Ombe banza loolaa, ²² omizile na maphoko maso maabe.

²³ Le obokye Nwaphongo owa b̄ose, yo mampenza aebuya mobimba basantu. Le obokye abanza molimo n̄wa b̄ē, na mokali n̄wa b̄ē, na nzoto ya b̄ē, ibe sa mooya pho ya mokolo n̄wa moya Nkolo wa banga Yesu Klisto. ²⁴ Okoebangye ali moto okokokya mambunu m̄e: Ekuli ba nde yo owa mokyela.

²⁵ B̄ande, b̄ondele na pho ya banga m̄e. ²⁶ Beya baanosi baso na ikoo na ikoo.

²⁷ Naeyongye na kombo ya Nkolo obokye: Mokanda mumu motangyeme o boo pha b̄ebi baso.

²⁸ Le obokye ngolu ya Nkolo wa banga Yesu Klisto ebe na b̄ē.

2 Batesaloniki

Maphoꝓ ma etatele

O mokanda mumu, Polo akuli butolela lowo la iya sa Nkolo Yesu (kyeka mokanda nwe nwa ntubo oka Batesaloniki). Pho lowo me labaka lotungyisa bato ba Tesaloniki.

- Bakyi onte ya bée babaka bawo bekye mokolo me mokomi phenephe (2.2). Polo kambe baimola bobo: Yambo ya obokye Nkolo Yesu aye na nkyemo, esengyesi obokye «Mocoti» amiweninya, Zabulu owamoluka ibungya bato ba Nwaphongo na ikyela Nkolo ziko (2.1-12). Yango mena Polo kaongye na baanosi baphile Simo Elaa nzii, bée saphembe na ibondele (2.13-3.5)

- Baanosi bayoko balekye ikyela etoma pho nde ya iziya suka ya mokyisi, emba bambaka butwa nde iza ntoma ya bato basuu. Polo katomisa bato baa bokoko obokye babengye mobesi nwa baamiambya o etoma. Pho bée mampenza bakokye imibikya. «Moto ootozingye ikyela etoma, yo samba na za» (3.10).

Maphoꝓ mali o mokanda mumu:

- 2 Batesaloniki 1.1-2: Ibeya
- 2 Batesaloniki 1.3-4; 11-12: Polo kabondele Nwaphongo pho ya bato ba Tesaloniki
- 2 Batesaloniki 1.5-10; 2.1-12: Mateya pho ya iya sa Nkolo Yesu Klisto
- 2 Batesaloniki 2.13-3.15: Mateya pho ya mobesi mobongyi na moanosi
- 2 Batesaloniki 3.16-18: Ndongolo

Ibeya

1 Inga Polo, Silive na Timote tokomele ingomba sa Tesaloniki siili onte ya Tata Nwaphongo na Nkolo wa banga Yesu Klisto. ² Le obokye ngolu na bese ikyute oka Nwaphongo Tata na Nkolo Yesu Klisto ibee na bée.

Nwaphongo amosambisa bato mokolo nwa moya Nkolo Yesu

³ Bande, tosengyesi iphe Nwaphongo melesi imbele siso pho ya bée, embi ba nde bomoko, pho ianola sa bée sikole na bokusi, na lozingo loli na bée onte ya bée, lokole onte ya moko na moko na bée basoko. ⁴ Yango mena banga tomiphambe na bée onte ya mangomba ma Nwaphongo, pho ya ikanga sa bée sa motema na ianola sa bée onte ya minyoko misoko na bimekyi bizwe bée. ⁵ Iso miina ili elembo ya bolombe pha bosembo pha Nwaphongo, ntina me eli ya iyebuya bato baalongoba pho ya Bokonzi pha Nwaphongo bookyele bée bolosi.

⁶ Yango mena, Nwaphongo na bolombe phe amoenza mabeku oka bato baenyokolo. ⁷ Emba amoephe bée banyokolo be, iyema na banga elele yoko, imbele saa mowenene Nkolo Yesu, owamouta o ikolo na banze bée ba mwiya. ⁸ Amoya onte ya itumbu sa nwenya, pho ya iya phe etumbu oka bato baate baebe Nwaphongo na baate bakuummole Simo Elaa ya Nkolo wa banga

Yesu. ⁹ Etumbu ya bée yamoba iwa sa bobele na bobele, itakye na boo pha Nkolo na ná nkyemo ya bokonzi phe. ¹⁰ Imbele sa moya yo, mokolo me, basantu bée baamophe nkyemo na bato basoko baanola Nwaphongo baamosamba. Emba bée baanola simo eyaeyimolaka banga wamoba o motango nwa be. ¹¹ Kyeka ntina ekye bondele banga imbele siso pho ya bée, pho Nwaphongo wa banga awene obokye olongoba na mbela eya ebanga yo, obokye na mwiya nwe, akyele obokye okokya bolaa bosoko bozingye yo ambe na buya ianola sa bée sibe na bitoma. ¹² Na bomoko nkombo ya Nkolo wa banga Yesu yamoba na kyemo onte ya bée, emba bée onte ye, pho ya ngolu ya Nwaphongo wa banga ná ya Nkolo Yesu Klisto.

Yaamoya o boo pha iya sa Nkolo

2 Bande, pho ya lowo lokyekyi iyaa sa Nkolo wa banga Yesu Klisto na pho ya iyangana sa banga phenephe ne, toongye na bée obokye: ² Soko mau-munya ma bée izele na sa lota pho ya iwene sa baimosi, pho ya Iloba na pho ya mokanda moko baiteye ndokolo yiuti na banga, yamba ekyela obokye oanole obokye mokolo nwa Nkolo mokomi. ³ Moto saekatela naa na ndengye iye. Pho oboo pha obokye mokolo mamuna mokokye, bato baikye bamole Nwaphongo emba na moto mobe amiweninya. Moto me eli yo moto wa mophe yo etumbu. ⁴ Iyo amotemele iso ikyi bangye bée manzambe na iso ikyi kumole be,

amokoma ኦኦኦ ikye zala o Ingambi sinene sa Nwaphongo pho ya iwo yokye ali Nwaphongo.

⁵ Tokuli na eba obokye naewolekye maphoo mamana wataka nga ba oka bēē? ⁶ Emba injwanjwa eye, bēē koebe ekpele ekymozimbe pho ya obokye amiweninya nde o imbēē se. ⁷ Pho sekyele ya ikyela bobē kyekyele ኦኦ etoma, esengyesi nde imanya okoezimbe injwanjwa eye. ⁸ Emba moto mobe aamiweninya, Nkolo Yesu amba ኦኦኦ na muwe njwa munoo nwe emba aamounva na mwiya njwa iya se. ⁹ Waamoya moto o mobe na mwiya njwa Molemba, amiweninya na bitoma bikusi ndengye na ndengye, na bilekyesako, na mayaa baboo. ¹⁰ Naa na malondo masoo matemali na bosembo pho ya ikatela bato bamobunga, pho tebaika yamba lozingo la bosembo lokokakiy ibabikya. ¹¹ Yango mena, Nwaphongo kabatomele mwiya mwa ibabungya, mokyete obokye baanole maphoo ma bōō, ¹² pho ya obokye ba phe etumbu bato basoo baale ianola maphoo maa phele kasi bawene bolaa nde o ikyela maphoo matemali ma bosembo.

Nwaphongo alooo pho tobikyē

¹³ Kasi pho ya banga, bande ba lozingo la Nkolo, toengyesi iphe Nwaphongo melesi imbēē siso pho ya bēē, pho Nwaphongo aeyoo tata etatele pho obikyē na nzela ya Bōōō boemanya masumu, na ná ianola sa bēē sa maphoo ma phele. ¹⁴ Nwaphongo aebanga pho ya izwa ibikiy na nzela ya Simo Elaa eya imola banga pho ya obokye ozwe nkyemo na Nkolo wa banga Yesu Klisto. ¹⁵ Yango mena, bebi, phila na bolaa ombe na banza na bokusi mateya masoo maeteyaka banga, na njwesi ikolo naa na mokanda. ¹⁶ Le obokye Nkolo wa banga Yesu Klisto yo mampenza na Nwaphongo Ango wa banga owalozinga na owalophe na ngolu ye, nbōōdi sa bobēle na bobēle na molemo moolaa, ¹⁷ baebōōdi, bambē naekuya o maphoo masoo malaa makyete bēē na maawo bēē.

Bōōdele pho ya banga

3 Pho ya isookya, bande, bōōdele pho ya banga, pho ya obokye Iloba sa Nkolo sikyende o boo izele emba bato basikumole bookokyele bēē me. ² Bōōdele na

pho ya banga obokye tomane o nsee ya bato baa yoo na ya banguna: Pho basoo tebali na ianola.

³ Nkolo yo ookokokya isoo ikyiwoo yo: Amoekuya, amba na ebanza pho Munguna saekyela bobē. ⁴ Pho ya bēē, toli na ianola na nkombo ya Nkolo obokye ikyiwoo banga na bēē, koikyele, wamba na ikala nde ikyela. ⁵ Le obokye Nkolo akambe mandondo ma bēē pho ya izinga Nwaphongo na ná iitala ya Klisto.

Moto munoo aengyesi ikyela etoma

⁶ Bande, towoo na bēē o nkombo ya Nkolo Yesu Klisto obokye: Obe itakye na nwebi munoo owa bokoo na otookye mateya maeteya banga. ⁷ Bēē mampenza koebe ndengye'ye esengyesi bēē ikyela pho ya ibanga matambe ma banga. Waba banga onte ya bēē, toloika ba bato ba bokoo. ⁸ Toloika onga na moto ipa sa iza, kasi onte ya minyoo na iphembe, na moo na mokool, tokyelaka etoma pho banga sabaa ephesi ya mōōōō na bēē.

⁹ Nde phele, tokokaka iyeyonga, kasi tozingaka ibaa ndakyisa ya imekola pho ya bēē. ¹⁰ Kasi waabaka banga oka bēē, toephekye mobeko mumu: Bo moto tazingye ikyela etoma, yo samba na zaa! ¹¹ Emba tookye bawo obokye wali onte ya bēē bato ba bokoo, tebakele ekpele kasi banyoo nde o maphoo ma bato. ¹² Towoo na bato baabana, tombe na balenza na nkombo ya Nkolo Yesu Klisto obokye: Bakyele etoma ya bēē bose emba bazee ipa siizwe bēē mampenza.

¹³ Pho ya bēē, bande, bēē saotwa ikyela bolaa. ¹⁴ Bo moto tatosee ikyiewole banga o mokanda mumu, okyete ne, bēē sakula ba ne pho aokye sooo. ¹⁵ Samba mokpa ndokolo mbomi, kasi omooya bo ookooya bēē nwebi.

Mapambosi na ibeya sa suka

¹⁶ Le obokye Nkolo owa bose aephe yo mampenza bose nkoo isoo na ndengye isoo. Nkolo abe na bēē basoo.

¹⁷ Eli nga mampenza Polo oekomesi munkanda mu-mu na ebokoo ya nga mampenza na oebeye. Mena eli elembetele ekyekyele nga o nkanda ya nga. Eli mokomesi njwa nga. ¹⁸ Le obokye ngolu ya Nkolo wa banga Yesu Klisto ebe na bēē basoo.

1 Timote

Maphoꝓ ma etatele

Ango wa Timote abaka Moela, nyango abaka Moyuda owa butwa moklisto. Polo avanaka na Timote pho ya mbala eya ntubo o mokyisi na nkombo Listre (Bitoma 16.1-4), mena yabaka o imbanga sa Polo sa ibale. Kobanda wawana, Timote abutwaka maabaka bakye mitambula na Polo o mambanga me maikye ma iimola simo elaa.

Mokanda mumu mowole maphoꝓ manene maato:

- 1 Timote 1.1-20; 4.1-5: Polo kakyebisa Timote pho ya mateya ma bole, na maphoꝓ makyekyi mibeko ma Bayuda na bato batebali bayuda
- 1 Timote 2-3: Polo kaphe Timote molongo nwa ibongya losambo, na mobesi mosengyesi iba na bakambi ba Ingomba
- 1 Timote 4.6-6.21: Polo kateya Timote ndengye esengyesi yo ikyela etoma ye onte ya baanosi, pho abe awaakolo moto wa etoma wa Yesu Klisto

O mokanda nwe, Polo kaongye na banga obokye banga satosaka nde mibeko ma Ingomba na bakambi ba sango, kasi tobe na sakolo ianola pho yaikumola Yesu Klisto, mobikye wa banga (2.3-6).

Polo kabeya Timote

1 Nga Polo, toma wa Yesu Klisto, pho ya ndingyisa ya Nwaphongo Mobikye wa banga na Yesu Klisto molemo nwa banga, ² oka we Timote, owakolo nwana wa nga o ianola, naekomele obokye: Ngolu, ngongu, bose pha Tata Nwaphongo na pha Yesu Klisto Nkolo wa banga ibe na we.

Bateye ba bole

³Bo wawoko nga na we imbele sa kyekye nga o Make-doniya, ba o Efese pho ya ikatela bato baayoko be sateya mateya maa bole. ⁴Obakatele be samiambya o bikoo ba pha na itondoko mabota saunva. Maphoꝓ mamana mabote nde miko kasi nwanjo nwa Nwaphongo phe, mookokyisame onte ya ianola. ⁵Ntina ya motindo me eli lozingo looute o ndondo elaa, na maumunya malaa na ianola sa phele. ⁶Pho ya iba sabenga nzela eye, bato bayoko babungyi nzela, babengi bowole bowole phaazanga ntina. ⁷Bamitate iba bateye ba mibeko, nzuka tebaebe naa maphoꝓ mawo be naa maphoꝓ mateya be.

Eyaakolo ntina ya mobeko

⁸Pho toebe obokye mobeko ali molaa bo moto kamokyelele ndokolo mobeko. ⁹Pho, toebe na bolaa bobo: Mobeko temoli pho ya moto o molaa, kasi pho ya bato baatebatosa na batombi, bato babe na bato ba masumu, baatebakumole Nwaphongo ebe na mbolo iisantu, babomi ba bato, ebe ba ango ebe ba nyango,

¹⁰baakyele bondumba, baalale na bebi na be bam-pele, baaungye ba baombo, bakati ba bole, baakate seleka ya bole, na maphoꝓ maso maatemele mateya ma phele. ¹¹Mateya me eli Simo Elaa ya nkyemo ya Nwaphongo owa ngambo eya mpe be pho naebanza.

Polo aphe mesi pho ya ngongu ya Klisto

¹²Naphe mesi na owampe bokusi, Yesu Klisto Nkolo wa banga: Eli yo moto owa wene obokye nakokyi amba nkpa o etoma ye, ¹³nga owabaka phanza motiyosi, munyokozi na moto wa nkamba. Kasi anzokyele ngongu pho nakyelaka saeba ntina, na izanga ianola. ¹⁴Phele, ngolu ya Nkolo wa banga, ebe na ianola, na lozingo looli onte ya Yesu Klisto yatonda mi nga.

¹⁵Iloba sisi sili sa phele, sikokyi ianolama na bato baso obokye Yesu Klisto aya o mokyisi pho ya ibikya bato ba masumu boli nga, inga moto owa o boo. ¹⁶Kasi bo anzokyele ngongu, eli pho ya obokye oka nga, moto owa o boo, Yesu Klisto ateya ndondo ye elaa, ndokolo ndakyisa pho ya bato bamoanolela, pho ya bomoko pha bobele.

¹⁷Oka mokonzi owa bobele, Nwaphongo ooli nde yo mawoko, ootowe, ootowene, ngambo na nkyemo pho ya bobele na bobele. Ame.

Inwana ebasi elaa

¹⁸Timote, nwana wa nga, kyeka mobeko moephe nga, ikokana na koko ya baimosi baakalakala pho ya

we. Nako me ibe bokusi pha we o ebasi elaa ekye njwane we; ¹⁹ na ianola na maumunya malaa. Bato baayako balekye ikyela babona, emba bamba zinza ianola sa be. ²⁰ Onte ya bee wamozwa Imene na Ale-gizandre, na baambya oka Zabulu, pho baekole iba sakula tiyola Nwaphongo.

Mateya pho ya ibondele

2 Naongye na bee obokye o boo pha maphoko maso, nde koongye, nde kobondele, nde konyingonele, nde kophe melesi, pho ya bato baso. ² Pho ya bakonzi na baaloangyele, pho tobe bose na ikyela maphoko malaa na ma kaa. ³ Kyeka maphoko malaa na masepelisa Nwaphongo Mobikye wa banga, ⁴ okozingye obokye bato baso babikye emba baebe bosembo.

⁵ Pho Nwaphongo ali nde yo motoko, na mobongye ali nde yo motoko onte ya Nwaphongo na bato,

moto motoko: Yesu Klisto,

⁶ owa miambya pho ya iikola bato baso.

Mena eli Simo eya imola bee o imbele sa mekama, ⁷ na pho ya simo me nakyelamaka na nga owakolo toma, na wo nde phele, siikate, nga nali nganga mayele wa nkyisi onte ya ianola na onte ya bosembo.

Bampele na babasi o losambo

⁸ Nazingyi obokye bampele babondele o bilele biso, batombe maboko masantu o ikolo, sa kabu na na bookaaa.

⁹ Pho ya babasi, balate molato molongoba, bee sa lekyinya ndelo: Naa na itonga suwe, naa na bayaka ba wolo, naa na mbongyesi ya motuya. ¹⁰ Kasi balate nde bitoma bilaa, bolongobaa na babasi bakyele etoma ya bosembo.

¹¹ Imbele sa mateya, njwanwasi asengyesi ikala bose na imiuya sisu. ¹² Nga, siiphe nzela obokye njwanwasi kateya na aangyele lele. Aikale bose. ¹³ Eli nde Adama owa kyeka bee phanza. Ewa sima. ¹⁴ Emba teli Adama owa kosaka be, kasi eli njwanwasi owa kosama, amba buka mibeko. ¹⁵ Na bo ebe boko, njwanwasi amobika na ibota se, kasi ambe nde banza ianola, lozingo na bosantu phe sa mawala.

Bakambi ba ingomba

3 Lowoko loowo nga lolo loli nde phele: Bo moto ali na phowa ya iba mokambi, mena kazingye etoma eli elaa. ² Mokambi njwa ingomba, yo sa ba moto wa maphoko mabe obokye bato bamooya, lele wa njwanwasi motoko, yo sa ba moto wa looto, abe na maumunya malaa, mobesi molaa, kayambe babutu, akokye na iteya, ³ yo sa ba munwe njwa maleku, sa ba munwani njwa bibasi, kasi moto wa bonyile, yo sa ba moto wa maoka, na moto wa phowa enene ya baphalanga, ⁴ aebe ikamba ingambi se ambe na teya bana bee imiuya na kaa eso: ⁵ Bo moto taakokye ikamba ingambi se mampenza, amba koka ibongya ingomba sa Nwaphongo ndengye'ye? ⁶ Kasi yango sa ba moto

naino otookoki o ianola, pho yo sa kaa, bo mawala mamozibi miyo, o mazengye mabekya Molemba. ⁷ Elaa na obokye bato baate bali baklisto bawoko na bolaa pho yee, pho yo sa zwa koko, yo saamba na ikaa mbala kokoko o mazengye ma Molemba.

Ba diakre

⁸ Ba diakre nde bomoko me, basengyesi iba bato ba kaa, basengyesi iba nde na ewole kokoko, bee sami- ambya o maleku naa na iluka baphalanga na manzela maa koko. ⁹ Basengyesi ibanza bosembo pha baaweninya ianola sa bee na ndondo kokoko. ¹⁰ Na bee me basengyesi ibameka phanza, emba sima, bo tebabazwe na lowoko loobe, bakoki imba kyela etoma ya bee ya bo diakre.

¹¹ Na babasi nde bomoko me, basengyesi iba babasi bakumole be, baate bali na ewole ebe, baate bali na looto, baakokya maloba ma bee o maphoko maso.

¹² Ba diakre basengyesi ilonga nde njwanwasi motoko, baangyele mangambi ma bee na bana ba bee na bolaa. ¹³ Pho baakyele etoma ya diakre na bolaa bazwe ikumo sa bato baso, na bokusi pha ianola boli na Yesu Klisto.

Sekyele eenene

¹⁴ Naekomele babona na iumunya obokye namoya zwana na we mizele.

¹⁵ Kasi na bo nazimbane, wamoeba nde me imikamba o ingambi sa Nwaphongo, sili ingomba sa Nwaphongo oli na bomoko, ikonzi na iingo ya bosembo.

¹⁶ Nde phele, sekyele ya ikumola maphoko ma Nwaphongo eli enene!

Yo owamiweninyaka onte ya nzoto,

Boloko amolongya,

baanzelu bamowene,

bato baate baabe Nwaphongo baoka simo ye,

o munse munsoko bamoanola,

azwa nkyemo ya Nwaphongo.

Bato baateya mateya ma koko

4 Boloko kawo polele obokye: O imbele sa suka, bato bayoko bamoangana ianola sa be, bamobenga maloko ma bakose na mateya ma maloko mabe, ² pho ikosa sa banyamabole na isoko sa bato babana simbo zika. ³ Bamokatela malonga; bamokyisa ntoma iyoko, nzuka Nwaphongo aikyela pho ya obokye baanosu, bee baebe maphoko ma phele, baize, bambe mophe melesi. ⁴ Pho isoko yakyela Nwaphongo ili ndaa, ekpele kokoko teli ya ile bo tophe Nwaphongo melesi o boo pha iye zaa. ⁵ Pho na iloba sa Nwaphongo na na ibondesi ibuto peto.

Moto wa etoma omolaa wa Yesu Klisto

⁶ Teya bebi maphoko masoko mamana: Wa moba moto wa etoma omolaa wa Yesu Klisto, okokye maloba ma ianola na iteya sila sabenga we. ⁷ Ka pho ya bikoo biibe na bowolebowole pha bakasi bababasi, obile.

Omikuya we mampenza nde o mobesi nwa moto wa Nwaphongo. ⁸ Pho ikuya sa nzoto sili na ntina mi maphoko maki, kasi mobesi nwa moto wa Nwaphongo, nwanjo, moli na ntina o maphoko maso. Nwanjo moli na mbunu ya bomoko, ya bomoko pha loko, na ya bomoko pha moya. ⁹ Iloba me sili sa ianola, emba sango siso sikokyi iyambama. ¹⁰ Pho bo tookye mpasi na bo tonwane, molemo nwa banga moli mi Nwaphongo oli na bomoko, iyo oli mobikye wa bato baso, konza baanos.

¹¹ Kyeka isengyesi we iyimola na iteya. ¹² Moto satiyola bolengye pha we. Kasi ba ndakyisa pho ya baanos na ewole ya we, na mobesi nwa we, na lozingo la we, na ianola sa we, na na ndondo elaa. ¹³ Tee noko waamoya nga, omiambya na itanga makomi ma Nwaphongo, na ilenzaka na na iteyaka. ¹⁴ Sa langa na ikabo sa ngolu siili onte ya we, sazwa we na mungoko nwa baimosi na wa etandela bankumu maboko. ¹⁵ Kyeka losengyesi we ibanza o ndondo ya we. Kyela lowa lowaa o losengyesi we ilendendala. Yango mena bitoma ba we biamowenene o miyo ma bato baso. ¹⁶ Kyeba na we mampenza na na mateya ma we. Lendendala i mango. Bo okyesi babona, waamibikya we mampenza, wamobikya na baeyokye.

Baanosi bakyses

5 Saoya munanga na bokusi, kasi omoteya ndokolo noko. Ba na banzenga ndokolo banaa nyoko, ² baphomba baa babasi ndokolo ba nyoko, bangondo ndokolo mankanasa ma we, na bopeeto bos.

Mazengye

³ Kumola mazengye, bali maakolo mazengye. ⁴ Bo bozengye boli na bana naa na mankoko, eli nde bee basengyesi iteya o boo ianola sa bee o mabota ma bee mampenza na ibuyisa baboti ba bee bolaa. Kyeka maphoko mali malaa o miyo ma Nwaphongo. ⁵ Pho ya oli owaakolo bozengye, owa ikala nde yo mampenza, molemo nwe nde Nwaphongo kambe na lendendala na moo na mokoko na inyingonelaka na na mabondesi. ⁶ Kasi okoumunya nde o bisengo ali mowe, na bo ali na bomoko. ⁷ Kyeka na isengyesi we ikatela, pho bee sazwa mooya. ⁸ Bo moto taabanza bato bee, konza bali ne ingambi soko, akti ianola se, ali mobe koleka na moto otoanole Nwaphongo.

⁹ Nwanjwasi bamunyasa o molongo nwa mazengye nde bo ali na mambula koleka mako motoba, ambaka zala nde na lele moko. ¹⁰ Esengyesi obokye aebane pho ya bitoma bee bilaa: Owa kosa bana, kayambe bato, akunyola makolo ma bato bakyelele Nwaphongo, kasungye bato baanyokoko be, okomiambya o bitoma biso bilaa. ¹¹ Kasi pho ya mazengye ma bangondo, waabamanya. Pho, imbele samooka bee maphowa, bamokubolela Klisto lokuki, bamozinga ikula zala malonga, ¹² bamosambisama pho bale ianola sa bee saa boo. ¹³ Oombi kula ba bee na sa etoma, bakye mikye tsho tsho o mangambi ma bato, teli nde pho tebali na

bitoma, kasi bakuli ba bakyesi ba koko na iwoko maphoko sa mokyito, bawoko bowole bowole. ¹⁴ Yango mena nazingye obokye mazengye ma bangondo bakule zala malonga, babote bana, babatele mangambi ma bee pho banguna ba banga sazwa nzela ya ilo oko na bobe.

¹⁵ Pho bana baunva bunga nzela, babenga Molemba.

¹⁶ Ka bo moanos owa nwanjwasi ali na mazengye o ibota se, abasungye. Te esengyesi obokye babe ephesi ya ingomba, pho ya obokye ingomba asungye nde bali maakolo mazengye.

¹⁷ Bankumu, baakambe etoma na bolaa, basengyesi izwa ngambo eleki, konza baawene mpasi na etoma ya iyimola na ya iteya simo ya Nwaphongo. ¹⁸ Pho Makomi mawoko bobo:

Sakanga mungoko nwa ngombe waekyelele yango etoma ya mbuma ya ble, naa:

Moto wa etoma akokyi na iphuti se.

¹⁹ Koanole bo baphundi nkumu nde na koko ya manzoka mabale na maato.

²⁰ Baakyele masumu, obaoya o miyo ma bato baso, pho bayoko baile me. ²¹ Naongye na we o miyo ma Nwaphongo na ma Yesu Klisto na ma banze baoko Nwaphongo obokye otosa mitindo mimi sale miyoko, okyele na baso nde ndengye moko. ²² Sawelana itandela moto maboko, saangana o masumu ma bato. We mampenza o mibatele obe petoko. ²³ Sa nywaka nde maa na maa, kasi nywaka na nwanja vinyoko pho ya bolosi pha we phaa motema, pho kokoko na okana.

²⁴ Masumu ma bato bayoko maebane sataa na basambisa, kasi maaka bayoko mambe ya ebana nde sima. ²⁵ Bitoma bilaa na bie biebane nde bomoko me, na bitebili bilaa tebikokyi ibombama.

6 Bato baso baali baombo, basengyesi ikumolaa ba nkolo ba bee na maphoko maso, pho ya obokye bee satiyola nkombo ya Nwaphongo na mateya ma banga. ² Baali na ba nkolo baanola Nwaphongo, bee sale ibakumola pho ya obokye bali bebi na be. Kasi bakule bakyelele na koleka, pho bali baanola Nwaphongo na bebi ba lozingo, basengyesi na bitoma bilaa ba be.

Mateya ma koko

Kyeka maphoko masengyesi we iteya na ilenza. ³ Bo moto kateya mateya masuu, bo tabengye maloba maphete maaka Nkolo wa banga Yesu Klisto na mateya malongobaa na ianola ⁴ kona lolendo lomozi miyo. Ali moto otoebe ekpele, moto wa bolosi okokyemiluka miko na batoko. Zuwa, maaka, bitoo na maumunya maabe maso maute wawana. ⁵ Baikye ziko saema, pho maumunya ma bee mali mabe. Bazanga maphoko maphete, baumunya obokye imiambya o maphoko ma Nwaphongo eli nzela ya izwa ezwele.

Eyaakolo ezwele

⁶ Nde phele, eli nzela ya izwa eyaakolo ezwele, imiambya o maphoko ma Nwaphongo, pho ya moto okokyekyele nde iili ne. ⁷ Pho toloikaka ya na ekpele o

mokyisi mumu, nde bomɔ, tomobutwa mabɔkɔ pha sa ekpele. ⁸ Emba bo toli na ntoma na bitobu, mena wekye oka banga wakokyi. ⁹ Ka phɔ ya bazingye ibutwa bato ba ezwele, babisa o izengye sa bimekyi, onte ya maphowa mabobubusi na maazanga ntina, maatomisa bato o iwa na o ibunga. ¹⁰ Phɔ phowa ya baphalanga, eli sina ya maphɔɔ masɔ maabe. Phɔ ya imiambya mi yango, bato baayɔkɔ babunga itakye na ianola, bamba na nyɔkɔɔ mokali nwa bée na matungyisi maikye.

Polo kaphe ndɔngɔ ya maphɔɔ

¹¹ Phɔ ya wɛ, moto wa Nwaphongo, lota maphɔɔ mana. Luka bosembo, imiambya o maphɔɔ ma Nwaphongo, ianola, lozingo, iittala, bonyile. ¹² Nwana ebasi elaa ya ianola, zwa bomɔɔ pha bobele na bobele pha ebangaka na be, bo waimola wɛ na bolaa o miyo ma manzoka maikye. ¹³ Nawɔ na wɛ o miyo ma Nwaphongo ookophe mbolo isɔ bomɔɔ, na o boo pha Yesu Klisto owa imolaka na bolaa ianola se o boo pha Pɔɔ Pilata: ¹⁴ Banza mibeko na iba sa intɔɔ siibe na sa mooya, nɔɔ waimiweninya sa Nkolo wa banga Yesu Klisto.

¹⁵ Imiweninya me samobaa o imbele saameka Nwaphongo, moto wa nkyisa na mokonzi nde mɔɔmɔɔ,

Mokonzi wa ba bakonzi, na Nkolo wa ba nkolo. ¹⁶ Iyo mampenza etaawe, kazale o moo motemokokyi bée izwa, moto nɔɔ nɔɔ naino tamoweni etambe na mowene.

Nkyemɔ ná mwiya nwa bobele na bobele ibee ne! Ame.

¹⁷ Oka bato ba ezwele ba mokyisi mumu, wɔ na bée obokye bée saba na lolendɔ naa sakyela molemo nwa bée o ezwele eteekɔkɔ, kasi bakyele molemo nwa bée nde oka Nwaphongo, yo okolophe mbolo isɔ na boikye, phɔ ya obokye tosepele na yango. ¹⁸ Wɔ na bée bakyele bolaa, babe bato ba ezwele ya bitoma bilaa. Babe na ngɔlu, babakye na ná bebi. ¹⁹ Emba bamobɔkya phɔ ya bée mampenza ezwele elaa ná ekyekɔkɔ o imbele sa moya, phɔ ya izwa phaakolo bomɔɔ.

Ibeya sa suka

²⁰ O Timote, banza na bolaa maphɔɔ masɔ maephe be. Sa nyɔkɔ o bowɔle bowɔle boobe na miko ma boebakye pha bɔkɔ. ²¹ Bato baayɔkɔ bawenekye obokye bali na boebakye pha ndengye mena babungyaka ianola sa be.

Le obokye ngɔlu ebe na we!

2 Timote

Maphoꝓ ma etatele

Polo akomaka mokanda mumu o Loma (1.17).

Imbele sasina abaka o boloko (2.2). Atataka imiwene ndokolo akomi o suka ya etoma ye (4.6) na bato baso baabaka ne bamoengyibinyaka (4.10, 16). Yango mena amba komela Timote, nwebi ne wa motema pho ya imophe mitindo. Aphe Nwaphongo melesi pho ya lozingo na ianola sa Timote.

Aongyi ne nde ikanga motema onte ya mampasi na nkaka ikyiwene baimosi ba Simo Elaa. Alendendale pho alongye ebasi ndokolo tuluku ya Yesu Klisto. Akyebe na bato balukye nde inyosa miko, ambe na phila mateya ma Nkanda ya Nwaphongo mazwaka yo tata imbele sataaka ba yo naino nwengye.

O mbomela, kambe imola bampasi bawene yo mampenza, emba kambe na phe Nkolo melesi pho amobanza (4.6-22).

Toma Polo anwana nde eyaakolo ebasi na bolaa pho ya Simo Elaa. Yango mena o mokanda nwe kaongye na na baanos obokye banwane ebasi me bo waenwana yo.

Maphoꝓ mali o mokanda mumu:

- 2 Timote 1.1-2: Polo kabeya Timote
- 2 Timote 1.3-2.13: Polo kaphē Nwaphongo melesi, kambe na lenza Timote pho ya etoma ya iyimola Simo Elaa
- 2 Timote 2.14-4.5: Mateya ndengye na ndengye
- 2 Timote 4.6-18: Mampasi mawenekye Polo
- 2 Timote 4.19-22: Ndongolo

Polo kabeya Timote

1 Nga Polo, toma wa Yesu Klisto, na mokano nwa Nwaphongo, pho ya mbunu ya bomoko eli oka Yesu Klisto, ² oka ya we Timote, nwana wa nga wa lozingo, naekomele obokye: Ngolu, ngongko, bose pha Tata Nwaphongo na pha Yesu Klisto Nkolo wa banga ibe na we.

Polo kaphē melesi

³ Nakyelele Nwaphongo na maumunya malaa bo wakyelaka bankoko ba nga, nambe na mophe melesi waeumunya nga onte ya mabondesi ma nga imbele siso na moo na mokoko. ⁴ Waumunya nga mbembe ya we, nali na phowa ikye ya ikula ewene pho natonde na nkyisa. ⁵ Naumunya ianola sa phele sili na we, ianola sabaka phanza na nkoko ya we Loisi na nyango Enisi. Nali na na ianola obokye ianola me sili na onte ya we.

⁶ Yango mena naeyebusa obokye oitinya nwenya nwa ikabo sa Nwaphongo sili onte ya we tata wa etandelaka nga maboko. ⁷ Pho Boloko phaalophe Nwaphongo teli pha ibale, kasi Boloko pha bokusi, pha lozingo na pha imizila. ⁸ Saoka soko ya iwo pho ya Nkolo wa banga na pho ya nga ooli moto wa boloko pho ye. Kasi nyokoko na nga molongo pho ya Simo Elaa, na

bokyekyelakye nde mwiya nwa Nwaphongo, ⁹ owa lobikya na owa lobanga na mbela esantu. Teli pho ya bitoma ba banga, kasi pho ya mokano nwe na na ngolu ye. Ngolu me, eya lophekye bee o boo pha ikyela mokyisi o nte ya Yesu Klisto. ¹⁰ Ushwana eye ngolu me ewene na iya sa Mobikye wa banga, Yesu Klisto. Eli yo moto owa sukyisa bokusi pha iwa, angyengyise bokoko bote boli na suka na nzela ya Simo Elaa, ¹¹ eyankyela bee moteye, toma na molakyisi. ¹² Yango mena naanole mina minyoko. Kasi simiokyele soko, pho naebe moto nza oanos nga, emba nali na boanolakye obokye ali na bokonzi pha ibanza maphoꝓ mawa mampe yo o maboko noko o mokoko me.

¹³ Bengaka nde maloba maa phele ma oka we na nga, onte ya ianola na lozingo ili onte ya Yesu Klisto. ¹⁴ Banza maphoꝓ malaa na nzela ya Boloko boli onte ya banga.

¹⁵ Koebe obokye bato baso ba Azi bandota. Onte ya bee Fizele na Elemzene. ¹⁶ Le obokye Nkolo aokyele ibota sa Onezifole ngongko, pho mbala nzikye ankuyaka, taambaka na oka soko ya minyoko ma nga. ¹⁷ Kasi obokomakye phe o Loma, anduka bobole bobele tee noko wakye nza yo. ¹⁸ Le obokye Nkolo akyele obokye Nwaphongo amokyele ngongko mokoko me. Emba isungyi siso saampe yo o Efese, kosiebe na bolaa.

Anola iyalo sa we saa minyako

2 Na we, nwana wa nga, omilenza na ngjlu eli onte ya Klisto Yesu. ²Yaekola we na nga o boo pha manzoka maikye, oiteya oka bato ba bosembo bakokyi bée mampenza ikula iteya bato basuu.

³Anola iyalo sa we sa minyako ya tuluku molaa wa Klisto Yesu. ⁴Te wali moto obokye bo anyosi o etoma ya botuluku, akule miambya o maphoko bokyele bato baa lombo, bo kalukye isepelisa moto owa amokpa o etoma. ⁵Nde bomu, moto okomekane na bebi o maano ma ikyilingana mbangu, amolonga nde bo atose mibeko. ⁶Eli nde oka mobasi nwa manzabi okokume, oko taazwa phanza iyalo se sa mbuma. ⁷Umunya ikyi wa nga. Pho ya maphoko mayoko, Nkolo amoescwalsisa mango.

Umunya Yesu owa kundwa

⁸Umunya Yesu Klisto owa kundwa onte ya bawe, wa bosoo Davidi, bokowa Simo Elaa ekyimole nga.

⁹Na ekyewenele nga bolosi kono o ikangyema na nyakoko ndokolo mwibi. Kasi Iloba sa Nwaphongo tesi kokyi ikangyema! ¹⁰Yango mena naititale mi maphoko maso pho ya bato baoko Nwaphongo, pho obokye na beé bazwe loboiko, looli onte ya Klisto Yesu, na nkyemo ya bobele. ¹¹Iloba sisi sili saa phele:

Bo towee ne molongo,
tomobika ne molongo.

¹²Bo toititasi ne molongo,
tomoba bakonzi ne molongo.

Bo tomoanga,
ne aloangana me.

¹³Bo tozangyi bosembo,
yo amoikala iba na bosembo,
pho yo takokyi imiangana yo mampenza.

Teya o solongo Iloba saa phele

¹⁴Maphoko maso mamana, kula maimola o boo pha Nwaphongo obokye bale miko o maloba, pho temali na ntina, kasi maso nde bato bamaokye. ¹⁵Kyela na bokusi omiteya o boo pha Nwaphongo ya moto owa koka, moto wa etoma otoeyokyele soko, okoteya o solongo Iloba sa phele. ¹⁶Lota bowole bowole bote boli na ntina. Kasi bamiambya mi phango, bamitangole na moko na moko na Nwaphongo. ¹⁷Mateya ma beé mali ndokolo phota ekyebiya soti. Nde boli Imene na Filetos. ¹⁸Bale Iloba sa phele, bekye ikundwa sa bawe saunva kyelama. Mena bato nde ianola sa bato baikye.

Iwangya saawangya Nwaphongo

¹⁹Kasi Iwangya siikusi saawangya Nwaphongo sili. O ikolo sa iwangya me bakoma bobo:

Nkolo kaebe baaka yee, emba na obokye:
Moto munsoko owa mobanga nkombo ya Nkolo,
alote maphoko maabe.

²⁰Onte ya ingambi sinene, tewali nde manzongo ma wolo na wolo na ma palata, wali omoko na ma nzete na ma yoko. Mana mali pho ya bitoma ba kaa, mayoko mali pho ya bitoma bitebili na kaa. ²¹Bo moto ale maphoko me mabe mamana, amoba nzongo eya kaa, ebuto esantu, eya ntina pho ya nkolo wa yango, elaa pho ya bitoma biso biilaa.

Moto wa etoma wa Nkolo

²²Yango mena, lota maphowa mansoko ma bonzenga, luka bosembo, ianola, lozingo, bose na bato baso babangye nkombo ya Nkolo na ndondo elaa. ²³Le ika ziko na maphoko ma mpamba na ma bobubusi. Koebe obokye me matokoko maoka. ²⁴Kasi moombo nwa Nkolo takokyi iyoka, kasi aengyesi iba moto molaa o boo pha bato baso, aebe iteya, akangakye motema. ²⁵Bato baiikye ziko ne, asengesi ibateya na bonyile. O koebe nza, naa Nwaphongo amobongola ntema ya beé pho baebe maphoko maa phele, ²⁶emba babutolele maulunya malaa, bamane o manzengye ma zabulu okobaakya obokye bakyele mokano nwe?

Nkoko ya suka

3 Oebaka na bolaa lowo lolo: Minyako ma moya o nkoko ya suka. ²Pho bato bamoba na eleme, bato balooto la baphalanga, bato baamikumisa na bato baa lolendo, bato baatiyole Nwaphongo na mbolo isantu, batemesi ba baboti ba be, bato batebaaphe mesesi na bato babakyele bolaa. ³Bamoba bato baa bikyi, bato baatebaokye bato ngoko, bato baakatele bebi maphoko, etebabe na molongo, batombi, banguna ba maphoko malaa. ⁴Bamungya bebi na be, batembe izele, bamotonda na lolendo, bamoba nde bikamba ba bisengo ba mokyisi kasi ba Nwaphongo phe. ⁵Bamiteya ndokolo bato baanola, kasi tebaanole mu-na mwiya. Sakula ba na bato babana! ⁶Pho bato ba beé bayoko, banyoko o mangambi, bakosa basi bali na ntema nkoko, baanyanya masumu na baabengye maphowa ndengye na ndengye. ⁷Basi me, balukye iyekola imbele siso, kasi tebakokye ikoma o zebi sa phele. ⁸Nde bomu na Yanesi na Yambesi batemelekye Mose, nde bomu, bato babana batemele maphoko ma phele. Bato batokoko maumunya, tebali na ianola sikusi. ⁹Kasi etebakyende itakye, pho bobubusi pha beé pha mowenene na bato baso, ndokolo phaka bato babale babana.

Mateya ma suka

¹⁰Kasi we, wabenga na bolaa mateya ma nga, mobe-si nwa nga, nyango ya nga, ianola sa nga, ikanga motema sa nga, lozingo la nga, ilendendala sa nga, ¹¹minyako ma nga, mampasi maaoka nga o Antioshe, na o Ikoniumu, na Listre. Minyako bo mawene nga! Emba i misoko mamina Nkolo ambikya! ¹²Kasi bato baso bazingye ibika na ianola onte ya Klisto Yesu bamun-yokoko. ¹³Kasi pho ya bato baabe na baakate, bamokyende nde o bobo, na ikatela bebi na imikatela

bée mampenza. ¹⁴ Kasi iwe, ikala nde o maphoko maekola we na maanola we ya bayoko: Pho koebe nza owa eteya mango. ¹⁵ Tata borwana pha we, koebe ya koma bée o Buku pha Nwaphongo, maphoko me mali na bokonzi pha eyeyimola zebi sikambe o lobiko o nzela ya ianola siili onte ya Klisto Yesu. ¹⁶ Maphoko maso makomama o buku pha Nwaphongo, makomama na mwiya nwa Nwaphongo, mali na ntina pho ya iteya, ianolisa, pho ya itutola bato, na ibateya nzela ya bosembo, ¹⁷ pho moto wa Nwaphongo abe moto oo bongyi, na ookokyi pho ya ikyela bitoma biso bilaa.

Imola Simo Elaa

4 Nawo na we o boo pha Nwaphongo na pha Yesu Klisto, owa moya sambisa bato baali na bomoko na baawa, o nkombo ya iya se na ya bokonzi phe, naeyongye obokye: ² Imola Simo Elaa, oeyimole na etungu, na bo baanosi na bo tebaanosi. Ooya, lenza, kyebisa, kanga motema nkoko iso na phowa ya iteya. ³ Pho imbele samoya, bato bayoko etebakule anola mateya ma phele, kasi bamobenga nde phowa ya bée na pho ya isepelisa maato ma be, bamizinga na moluku nwa bat-eye baabawole maphoko mazingye bée iyoka. ⁴ Etebakule laa matoo o maphoko ma phele, bamolaa matoo nde o bikoo. ⁵ Kasi pho ya we, omikyengye na maphoko maso, anola minyoko, teya obokye oli moimosi wa Simo Elaa, kokya etoma ya we.

Imbele sa nga sa ikyende sikokyi

⁶ Pho ya nga, kyeka obokye nambo miambya mbeka na imbele sa nga sa ikyende sikokyi. ⁷ Nanwani ebasi elaa, naumbo ikyiingana sa nga, nabanze ianola. ⁸ Tata unwanwa eye eboko ya bosembo eya munpe Nkolo kyenziya. O moko me, iyo munanga owa bosembo, etaephe nde nga mampenza, kasi amoephe na bato baso baaziya na phowa imiweninya se.

Mateya ma suka

⁹ Kyela bokusi oya mbenga izele. ¹⁰ Pho Demasi andota pho ya phowa ya mokyisi mumu. Akyende o Tesaloniki, Kelesa akyende o Galati, Tito akyende o Dalmati. ¹¹ Naikala wawa nde na Luka. Waamoya we, oyakaka na Malako, pho ya etoma, ali na ntina iikye pho ya nga. ¹² Natoma Tishike o Efese.

¹³ Munkoto nwa nga nwaika nga o Troas oka Kalaposi, omumpilelaka wa moya we, na babuku, konza bakyela bée na ngobo ya nyama.

¹⁴ Alegizandele owa itusi ankyela bobbe boikye. Nkolo aamobuyisela bobbe bonkyesi yo. ¹⁵ Na we, kyeba ne me. Pho atemele mateya ma banga na bokusi.

¹⁶ Wasamba nga mbala eya ebandele, noko moto moko taika ba phenephe na nga, bato baso bando taka. Bée sababenga na lowo me. ¹⁷ Nkolo, yo abaka phenephe na nga. Ampe bokusi, pho ya obokye na nzela ya nga Simo Elaa iemolame na bolaa embe na okana na oka bato bate baebe Nwaphongo. Namba na toko o moko nwa gboko. ¹⁸ Nkolo amuntoko o maphoko maso maabe, amba na mbikya pho ya bokonzi phe pha ikolo. Nkyemo ibe ne pho ya bobele na bobele. Ame.

Ndongo

¹⁹ Beya Prisile na Akilasi na ibota sa Onezifoko. ²⁰ Elaisite aikala o Koliti. Naika ika Tolofime na bolosi o Milete.

²¹ Kyela bokusi obokye oye o boo pha imbele saa sekye. Ebulus, Pudas, Linos, Klodia na bebi baayoko baso baelongo.

²² Nkolo abe na molimo nwa we.

Le obokye ngolu ya Nwaphongo ebe na bée baso.

Tito

Maphok ma etatele

Tito yo taikaka ba Moyuda (kyeka o Bagalatia 2.1-3). Abaka nde moanosi, na nwebi na Polo o etoma ya imola Simo Elaa. Eli yo moto awa yengokok bookaa onte ya banosi ba Kolinti na Polo (2 Bakolinti 7.6-16). Tito azwaka mokanda nwa Polo mumu wabaka yo o Kelete; Polo atomaka Tito o Kelete pho akye kyeka, ambe na bongya maphok ma ingoma sa esanga me (1.5).

O ebandlele ya mokanda nwe, Polo akomi maphok maso na bokuwe (1.1-4). Ateye mobesi mokokyi iba na bakambi ba ingomba (1.5-16). Aphe mateya ndengye na ndengye pho ya masanga mabato bali o Ingomba: Oka bankok, oka bakasi (Emba bee basengyesi iteya bangond), oka banzenga, na oka baombo (2.1-15). Esengyesi obokye banosi babikye na bookaa, bale ikabana onte ya bee (3.1-11). Emba asukye mokanda nwe na mateya masuu na na ndongok (3.12-15).

Mokanda mumu tebaika mokomela nde Tito yo mampenza (1 na 2 Timote). Maphok mawokom omok eli maphok malekane o mangomba maso, oka bakambi ba mangomba, na oka banosi bali onte ya Ingomba.

Maphok mali o mokanda mumu me mama:

- Tito 1.1-4: Etatele
- Tito 1.5-16: Mateya pho ya bakambi ba Ingomba
- Tito 2.1-15: Mateya pho ya moto munsok onte ya Ingomba
- Tito 3.1-11: Mobesi nwa baanosi
- Tito 3.12-15: Ndongok

Polo kabeya Tito

1 Inga Polo, moombo nwa Nwaphongo, toma wa Yesu Klisto pho ya ikamba bato bakok Nwaphongo pho ya ianola na pho ya iyeba maphok maphete maakoka na laakolo losambo, ² onte ya molemo nwa bomok pha bobete phaa lakyela Nwaphongo o etatele ya mokyisi, yo ootokate. ³ O imbele sa meka yo, aweninya Iloba se onte ya simo eya mpekye yo, ikokana na ndigyisa ya Nwaphongo Mobikye wa banga.

⁴ Nakomele we Tito, owaakolo nwana wa nga onte ya ianola saangana banga obokye: Ngoklu na bose pha Tata Nwaphongo na Klisto Yesu Mobikye wa banga ibe na we.

Etoma ya Tito o Kelete

⁵ Bo naeyika Kelete, eli pho ya iyunva ibongya maphok maso maikalaka ombe na kyela bankumu o mokyisi mokom na mokom, bo wa woko nga na we. ⁶ Mokom na mokom na bee abe na mobesi molaa, lele oli na nwasi mokom, bana bee babe baanosi, bee sa ba na mobesi mobe na izanga itosa. ⁷ Pho mokambi nwa Ingomba ali moto okokyekye maphok ma Nwaphongo, esengyesi obokye abe na mobesi molaa: Yo sa ba munzobo, munywe nwa maleku, munwani nwa bibasi, molukyi nwa baphalanga na mayete mabe. ⁸ Asengyesi

iba moto okokumbele babutu, ekambaya maphok maala, moto oko sokok maphok, moto wa bosembo, mosantu, moto okoebe imikamba, ⁹ amiambya na Iloba sa phele na bokusi, Iloba silongoba na mateya mateya yo. Na bomok, amokoka ilenza bato bayoko na maateya malongoba na iweninya mabunga ma bato babaikyele ziko.

Bateye ba bokle

¹⁰ Pho bato baikye onte ya baabele tebatosa, bali bato ba bowole bowole na bakose ba bato. ¹¹ Esengyesi obokye obakangye munok. Bato mabota maso na ikyemiteya pho ya izwa baphalanga na mayete mabe, lotelosegyesi ikyelama. ¹² Mokom na be, moimosi nwa bee mampenza, awo yokye:

«Bato ba Kelete, bato nde bokle, manyama ma vale, bato ba bok na looto.»

¹³ Lowo me loli nde la phele. Yango mena obaoya na bokusi pho babee na saakolo ianola. ¹⁴ Bee samiambya o biko ba Bayuda na o mitindo ma bato bate baanole maphok ma phele.

¹⁵ Mbolo isok ili petok pho ya bato bali petok. Kasi pho ya bato bali na mbindo na bale ianola, ekpele yokok teli petok. Kasi mayete ma bee na maumunya ma ntema ya bee mali na mbindo. ¹⁶ Bawo bekye baebe Nwaphongo,

kasi na bitoma ba bée bamoangane. Bali bakolo bato babe, batombi, tebakokyi na etoma elaa esɔ.

Mateya maa phele makokyi na bato basɔ

2 Phɔ ya we, teya maphɔɔ malongoba na mateya ma phele. ² Bato baakotwa bée ekangaka ntema, babe bato ba kaa, bato ba mayele, bato baatonda na saakolo ianola, bato baatonda na lozingo, na ná ilendedala.

³ Babasi baakotwa, nde bomɔ, basengyesi iba ya bato baala: Sawɔle bato na bobbe, bée saba baombo ba maleku. Bateya maphɔɔ maala, ⁴ bateya bangɔndɔ izinga bampele ba bée na bana ba be, ⁵ babe bato bate baamikpe, bate bakyele baphemba, bamiambya o etoma ya mangambi ma be, batosa balo ba be, phɔ moto satiyola Iloba sa Nwaphongo.

⁶ Nde bomɔ, lenza na banzenga obokye bamizile ⁷ o maphɔɔ masɔ. We mampenza osengyesi iba ndakyisa na bitoma ba we biilaa: Mateya ma phele, ma kaa.

⁸ Maloba ma we mabee malaa, mate makokyi bée iikyela ziko, phɔ ya obokye motemesi yo sazwa na lowo loobe la iwɔ phɔ ya banga, kasi azwe sɔɔ.

⁹ Baombo batosa ba nkolo ba bée o maphɔɔ masɔ. Babasepelisakye, bée sabaikyela ziko, ¹⁰ na sabaibela na ekpele yɔɔɔɔ. Baweninyakye imbele sisɔ obokye bali bakolo baombo, emba bamokumola o maphɔɔ masɔ maateya ma Nwaphongo Mobikye wa banga.

Molemo nwa baklisto

¹¹ Phɔ ngɔlu ya Nwaphongo yamiweninya, etatele ya lobiko phɔ ya bato basɔ. ¹² Ngɔlu me kyeloteya ile mobesi moobe na maphowa ma mokyisi mumu, phɔ ya obokye tobikye o imbele sisi na bokyebi, na bosembo na ná isambela Nwaphongo, ¹³ na iziya sa molemo moola na imiweninya sa nkyemɔ ya Nwaphongo wa banga o munene na Mobikye wa banga Yesu Klisto. ¹⁴ Amiambya yo mampeza phɔ ya banga, phɔ ya ilomanya o bobbe bosɔ na ipetɔɔ bato be, obokye batonde na phowa iikye phɔ ya bitoma bilaa.

¹⁵ Yango mena osengyesi iwɔɔ, ilenza na iooya na bokonzi bosɔ. Moto saetiyola.

Kalenza ikyela bitoma bilaa

3 Okulaka wɔ na bée basɔ obokye baengyesi imiuya o boo pha bakambi na pha bakonzi, baengyesi

ibatosa, bambe ba phenephe na ikyela etoma esɔ elaa, ² Bée satola moto, bée saoka, bamiteya bato balaa, baweninya bonyile imbele sisɔ oka bato basɔ.

³ Phɔ na banga me, phanza, tobaka bibubusi, batombi, bato babunga nzela, baombo bamaphowa mabe na ba bisengo ba pha. Tokyela bobbe, tobaka na zuwa, toinanaka. ⁴ Kasi wawenenekye bolaa na lozingo la Nwaphongo mobikye wa banga, ⁵ taika lobikya nde phɔ ya bitoma ba bosembo bakyele banga, kasi nde phɔ ya ngɔngɔ ye, imbele sa lokunyola bée na maa, na mwiya nwa Bolɔɔ, tobotama mbala eya ibale, tokoma bato ba sika. ⁶ Bolɔɔ me, Nwaphongo alophe phango na boikye na nzela ya Yesu Klisto Mobikye wa banga, ⁷ phɔ obokye, na ngɔlu ye, tobuto bato balaa, emba na molemo tobutwe mandomi ma bomɔɔ pha bobele.

⁸ Iloba me sili nde sa phele, emba nazingye obokye obe na bokyebi phɔ ya sango, phɔ obokye bato basɔ baali na ianola oka Nwaphongo bamiambya mobimba o bitoma bilaa. Kyeka lowo loola na laa ntina phɔ ya bato.

⁹ Kasi miko ma phaa, itɔndɔɔ mabota, maoka na iwelana phɔ ya mibeko, omale. Phɔ eli maphɔɔ ma phaa na mazanga ntina. ¹⁰ Moto okokabole bato na miko me, bo omokyebise mbala eya yambo na eya ibale, bo taokyi, omumanya onte ya bée. ¹¹ Koebe obokye moto wa ndengye mena, abunga nzela, ali moto wa masumu, kamiingya yo mampenza.

Ndɔngɔɔ

¹² Wa moetomela nga Artemasi naa Tishike, kyela bokusi obokye oya nzwa o Nikopolis. Phɔ nakani iba imbele sa sɛekye nde omɔ.

¹³ Bɔngya na bolaa imbanga sa Zenasi ooli avoka na Apolo, phɔ bée sa zanga ekpele. ¹⁴ Baaka banga basengyesi iyekola na bokusi ikyela bitoma bilaa me, phɔ ya ikokya maphɔɔ masengyesi izele. Emba bamobota mbuma.

¹⁵ Bato basɔ bali na nga baebeya. Beya bato basɔ balozingye onte ya ianola.

Le obokye ngɔlu ya Nwaphongo ebe na bée basɔ.

† Avoka: Moto okosambele mossu lowɔɔ na imoambelega.

Filemɔ

Maphɔɔ ma etatele

Filemɔ abaka moanosi mɔnɔmɔ wa kaa onte ya ingomba sa Kolose. Abaka nwebi na Polo (Etee ya 1). Ambaka baa na moombo mɔnɔmɔ nkombo ye Onesime, owa molotaka. Waba Polo o bɔɔɔɔ, aesi ya vana na Onesime, amba ya mobatisa. Polo aesi ya kana obokye kamobuya oka kolo ye Filemɔ. Amba ya mokomela mokanda phɔ ya imoonga obokye ayambe Onesime ndokolo moombo phe (phɔ moombo munsɔ awalotaka koloye abaka kazwe etumbu ekusi), kasi Filemɔ amokpe ndokolo nwebi moanosi.

Polo amba ya komela nwebi ne Filemɔ na bokonde bosɔ, taikaka mobalimisa bobalimise, tamba na moonga na bokusi, tambaka na bunga obokye Filemɔ ali kolo wa Onesime. Kasi aongaka ne nde obokye aumunya. Na bomɔ, mokanda mumu moteya baanosi basɔ ndengye ekyebɔngya lozingo la Klisto maphɔɔ na mobesi nwa ma bato.

Mokanda nwa Filemɔ moli na maphɔɔ mama:

- Etee ya 1-3: Ibeya
- Etee ya 4-7: Polo kakumole Nwaphongo phɔ ianola na munzaka nwa Filemɔ
- Etee ya 8-22: Polo kabɔndeɛ Filemɔ phɔ ya Onezime
- Etee ya 23-25: Ndɔngɔɔ

Ibeya

1 Inga Polo, moto wa bɔɔɔɔ phɔ ya Yesu Klisto, na Timote, toebeye iwe Filemɔ nwebi na banga wa etoma. ² Tobeye na Apia, nkanasa wa banga, na Alisipe, nwebi na banga wa ebasi, na ingomba siangane o ingambi sa we. ³ Le obokye ngɔlu na bese pha Nwaphongo Ango wa banga na Nkolo wa banga Yesu Klisto ibe na bɛɛ.

⁴ Naphɛ Nwaphongo wa nga melesi nkɔɔ isɔ phɔ ya we waabɔndeɛ nga. ⁵ Phɔ naokye bawɔ phɔ ya lozingo loli na we oka bato ba Nwaphongo na ianola sili na we oka Nkolo Yesu. ⁶ Le obokye iyangana sawɛ na banga o ianola sibe sikusi, phɔ ya iteya bolaa bosɔ boli na banga onte ya Klisto. ⁷ Nwebi, natondi na nkyisa boikye na nɔ nzoto nkusi phɔ ya lozingo la we, olenze ntema ya bato ba Nwaphongo.

Polo kabɔndeɛ Filemɔ phɔ ya Onezime

⁸ Yango mena, nabo nali na makokyi onte ya Klisto ma iephe etoma esengyesi we ikyela, ⁹ kasi nazingye na boikye o nkombo ya lozingo iyonga lowɔ lolo. Pheɛ nga Polo, oli phomba, unwanwa eye nambi na kula ba o bɔɔɔɔ phɔ ya Yesu Klisto. ¹⁰ Naongye na we phɔ ya nwanwa wa nga, Onezime, owa bota nga onte ya bɔɔɔɔ. ¹¹ Taikaka ba phanza na ntina phɔ ya we, kasi uwanwa eye, abuto na ntina phɔ ya banga basɔ, ebe we ebe nga.

¹² Naetomesi yo, iyo oli ndokolo ndondo ya nga so-longo. ¹³ Bo taaba nga o bɔɔɔɔ phɔ ya Simo Elaa, nabakyi na phowa ya ikala ne wawa phɔ ansungye o elele ya we. ¹⁴ Kasi sikyi anola ikyela babona sataa etuna, phɔ ya obokye bolaa me phango saba ndokolo pha ikandindisa, kasi boute na phowa ya we.

¹⁵ Naumunya obokye Onezime atangwaka na we phɔ ya bana nkɔɔ, phɔ ya obokye ambe ya ebutwela phɔ ya bobele. ¹⁶ Takuli ba nde moombo na moombo kasi abuto na ntina iikye koleka moombo: Abuto nwebi wa lozingo, na boikye phɔ ya nga, amba kula leka phɔ ya we, ebe o miyo ma bato na ma Nkolo.

¹⁷ Bo konpke ndokolo nwebi na we o nzela ya ianola, omokpe ndokolo eli nde nga. ¹⁸ Ka bo aekyela bobee naa bo ali na mbɔngɔ ya we, namoeyita. ¹⁹ Eli nga Polo okoekomele mokanda mumu nde na mabɔɔɔ ma nga mampenza. Eli nde nga owamoeyitela. Emba simbe na kula eyimola obokye na we oli na mbɔngɔ ya nga, emba mbɔngɔ me eli nde we mampenza. ²⁰ Nwebi, phɔ ya iangana sa banga onte ya Nkolo, kyela boeyongyi nga, o nkombo ya Klisto, kuya ndondo ya nga. ²¹ Naebe na bolaa botosi pha we yango mena naekomele. Naebe obokye wamokyela koleka ikyi wɔɔ nga.

²² Nawɔ na nɔ we bobele obokye o mbɔngyisa elele ya imilangya, phɔ nalemele obokye, phɔ ya iyonga sa bɛɛ oka Nwaphongo, namokula ekomela omɔ.

Ndɔngɔɓ

na nga baetoma na bɛɛ baelɔngɔsi. ²⁵ Le obokye Ngɔlu ya Nkolo Yesu Klisto ebe na bɛɛ.

²³ Epafra, nwebi na nga wa bɔɔko phɔ ya Yesu Klisto, aelɔngɔsi. ²⁴ Maalako, Aristarke, Demasi na Luka, bɛbi

Baebele

Maphoko ma etatele

Mokanda mumu o imokyeka, mowenene ndokolo bamotomelaka baanosi baali Bayuda. Mobalenza pho babaka banyokom emba baunvaka na le ianola sa be. Moto owakoma mokanda mumu taebane.

Etatele ya mokanda mumu kyeweninya saa obokye Nwaphongo amiweninyaka oka banga na nzela ya Nwana we Yesu Klisto (1.1-3). Mateya ma mokanda me makabana na bite bibale binene.

- Etee eya o boo (1.4-10.18) kyeteya obokye Yesu ali na mwiya mokusi. Taiki leka nde Baimosi na baimosi (1.1), kasi alekyi na banze, na Mose na Zozuwe. Oli yo Nganga ya Nwaphongo o munene o sangola eenyakune, aleki banganga ba Nwaphongo banene baso ba sangola eekasi. Amiambyaka nde mbala yonyonyo bobele ndokolo mbeka, alekyi na mambeka maso ma Isalayele ma kalakala.

- Etee eye ibale (10.19-13.25) kyekuya baanosi pho baphile nde ianola, babengye mobesi nwa basantu ba Sangola eekasi, bakyekyele nde Yesu Klisto. Pho ya isukya, mokanda mumu moamba mateya na mibeko ndengye na ndengye.

Maphoko mali o mokanda mumu mango mama:

- Baebele 1.1-3: Nwaphongo amiweninye na bato na nzela ya Nwana we Yesu Klisto
- Baebele 1.4-2.18: Klisto alekyi banze
- Baebele 3.1-4.13: Klisto alekyi Mose na Zozuwe
- Baebele 4.14-7.28: Klisto alekyi Banganga baanene ba Nwaphongo

Nwaphongo awo na nzela ya Nwana we

1 Waakalakala Nwaphongo awolekye bankoko ba banga mbala nzikye na na ndengye nzikye na nzela ya baimosi, ² o nkoko ya suka iye, alowosi na nzela ya Nwana we owateye yo ndomi ya maphoko maso, nde na nzela ye me, akyela munse munsoko. ³ Yo, ooli ingyengye sa nkyemo ye, na bonene pha boekondo phe. Emba aphisu maphoko maso na mwiya nwa Iloba se. Waunva yo ikunyola masumu ma bato baso, akye zala o boloo pha Bonene pha Nwaphongo, o ikolo.

Nwana wa Nwaphongo alekyi banze

⁴ Abutwa na mwiya ileka banze, yango mena azwa nkombo ya ngambo eelaa koleka maaka be.

⁵ Pho nzaa onte ya baanzelu owaunva wole Nwaphongo koko mbala yonyonyo obokye:

«Iwe oli mpenza nwana wa nga, kolo, nga nabutoo ongo.»

Naa obokye:

«Nga, namoba ango emba yo amoba nwana wa nga.»

⁶ Kasi wakula kamba yo nwana owa bola o mokyisi, awo yokye:

«Baanze ba Nwaphongo baso bamokusamele.»

⁷ Emba oka banze, kawo bobo:

«Kabuya banze bee biweele,

na bato bee ba etoma itumbu sa mwenya.»

⁸ Kasi oka Nwana we awo:

«Mumbanga nwa bokonzi pha we, O Nwaphongo, nwanoba pho ya bipha na bipha.

Emba motuu nwa bosembo eli motuu nwa bokonzi pha we.

⁹ Wazinga bosembo, waina bobo, yango mena, Nwaphongo, Nwaphongo wa we aeyinga mauta maa nkyisa, koleka bebi na we.»

¹⁰ Aamba kula wo bobo:

Eli iwe, Nkolo, owakyele munse o etatele, emba ikolo elii bitoma ba maboko ma we.

¹¹ Iso miina yamowa, kasi iwe, wamoikala.

Na iso yamokotwa ndokolo etobu.

¹² Emba bokokyele bee na munkoto, wamoizinga, ndokolo etobu, bamo ba endinya, kasi iwe, oli nde bomoko, mambula ma we etemaakome o suka.

¹³ Emba nzaa onte ya banze owaunva yo wole koko mbala yonyonyo obokye:

«Zala o boloo pha nga, tee koko owamobuya nga banguna ba we, eteyisa ya makolo ma we.»

¹⁴ Te bali bee baso maloko maakele bitoma naa maatome yo pho ya bolaa pha bato basengyesi izwa ilaka sa lobiko?

Lobiko loonene

2 Yango mena, esengyesi obokye banga tophile na bolaa koleka maphoꝓ maoka banga, bo phe to-mobunga. 2 Phc bo maphoꝓ maawoꝓoꝓ na nzela ya banze mazwe elele, emba bo bato babukaka mibeko naa bate bamitosaka bazwaka etumbu eyalongobana-ka na bomc, 13 banga tomoba sazwa etumbu ndengye'ye bo toleminye lobiko laa ntina ndengye me-na? Nkolo yo moto owatataka iloimola phanza. Emba sima bato baalokaka bakulaka loanolela obokye loli phele. 4 Nwaphongo akulaka ne lenzaka bonzoka pha bée ebe na bilembetele, ebe na ná bilekyesako, na ná maphoꝓ maa ikamwa ndengye na ndengye, emba alokabela na maalo ma Bolobc bosantu bowazingaka yo.

Yo, ookokambe bato o ibika

5 Phc, teli oka baanzelu obokye abaphe bokonzi oiko-lo sa mokyisi njwaa moyaa moowale banga. 6 Nzuka moto mawoꝓoꝓ, kawo elele yowoyc phc ya njwango obokye:

«Moto yo nzaa obokye omoumunya?

Naa njwana wa moto obokye omookyele nkaa?

7 Wamouya phc ya njwana imbele mokuwe o se ya baanzelu,

emba wamolasa nkyemc na ngambo.

8 Wauya bikpele biso o se ya makolo me.»

Phc amokyela mokonzi njwa mbolo isc, ekpele na yowoyc tekokyi iba o nze ya bokonzi phe. Kasi unjanjwa eye, tolootaa wene obokye mbolo isc ili o se ya bokonzi phe. 9 Kasi phc ya njwana imbele mokuwe, bo wamouyaka bée ose ya baanzelu, towene Yesu, phc ya minyoko ma iwa se, bamolasa eboko ya nkyemc na ya ngambo, obokye na ngolu ya Nwaphongo, alekane o nzela ya iwaa phc abikya bato baso.

10 Emba wamoanelaka obokye, eli yo, phc ya nza na ná nzela ya nza maphoꝓ maso makyelama. Akamba bana baikye o nkyemc, ali motati wa ibikyi sa bée na nzela ya minyoko miakokya yo. 11 Phc ebe okobuya mosantu na baabuya bée basantu, bée baso bauta elele yowoyc. Yango mena, na nzela me tali na soꝓ ya ibabanga baande, 12 na ya iwao obokye:

«Namoimola nkombo ya we oka baande na nga, onte ya ingambi sa Nwaphongo, namoetubela meembo.»

13 Namba na kula kyela ndondo ya nga esc nde oka ye.

«Ekule baa na nga na bana baampe Nwaphongo.»

14 Yango mena, phc bana baangana na malongo na ná nzoto, emba ne nde bomc me, aangana na bée nde ndengye yowoyc, phc na iwa se, abuya phaa owabaka na bokonzi pha iwa o maboko, kyelukye iwao obokye Molemba, 15 na ikandola bato baabaka na boilakye pha iwa, baabutwa bomc pha bée mobimba baombo.

16 Phc o solongo, taikyi ya sunga banze, kasi aesi nde

ya sunga mboto ya Abalayama. 17 Yango mena, asengyelaka na nzela esc uulana na baande ne, obokye abutwe nganga o munene owaa okookye ngongc na okobanza etoma eya mophe Nwaphongo eya imanya masumu ma bato. 18 Phc onte ya bo wa nyokoꝓoꝓ yo, bo wa zwa yo mampenza bimekyi, ali na makokyi ma isunga bato baazwe bimekyi.

Yesu alekyi Mose na Zozuwe

3 Yango mena, baande baasantu, bée bazwa mbela ya ikolo molongc, wene Yesu obokye ali toma na nganga wa Nwaphongo oo munene wa itatola sa banga. 2 Ali na ianola oka owa mawoꝓoꝓ, ndokolo bowabaka Mose onte ya ingambi se sis. 3 Phc yo abaka na kaa ya nkyemc koleka Mose. Phc motongyi njwa ingambi ali na ngambo koleka sina ingambi. 4 Phc ingambi na ingambi sili na motongyi njwa sango. Emba motongyi wa maso eli Nwaphongo. 5 Emba Mose abaka na ianola onte ya ingambi se sis, ndokolo moto wa etoma phc ya bonzoka pha maphoꝓ maamo wo be. 6 Kasi Klisto ali ndokolo Nwana, emba ali o ikolo sa ingambi se. Ingambi se, eli banga, bo tokyele ntema ya banga o mambunu ma Nwaphongo na ilendendala na ná molemo.

Bato ba Nwaphongo bamoema

7 Yango mena, Bolobc bosantu kawo bobo: «Lolo, bo okyi njwesi nwe,

8 sakyela ntema bokusi, ndokolo imbele saatomboko bakoko ba bée,

mokoko njwa mekaka bée Nwaphongo o bokye.

9 Omc, baongc bamekaka phc ya iluka iyeba bozindo, emba bawenekye bitoma bianga

10 mbula mako mane.

Yango mena nabaokyelaka yoo

emba namba wo ngakye: "Ntema ya bato baba kyibungye nkoko isc,

bato baba tebaebe manzela ma nga."

11 Phc, na yoo ya nga, nakata seleka ngakye:

Tomokyeka bo bamunyoko o elele eya boꝓgya nga phc ya iyema!»

12 Kyeka, baande, kyeba obokye mawoꝓoꝓ na bée saba na motema mobe moobalole izanga ianola na

Nwaphongo oli moambee wa bomc. 13 Kasi lenzana onte ya bée mokoko na mokoko botaaba wango loko, phc ya obokye mawoꝓoꝓ onte ya bée, isumu sango

samokosa phc ya ibutwa na motema bokusi. 14 Phc, tobutwa bebi ba Klisto, bo tomophila na bokusi kowc o suka motesi njwa tataka na banga ianola. 15 Emba bawo

obokye:

«Lolo, bookyi njwesi nwe,

sa kyela ntema bokusi ndokolo imbele saatomboko ba nkoko ba bée baakasi.»

16 Phc, banzaa baokaka, emba bamba motombele? Ka teeli nde baso baatokoꝓoꝓ o Ezipito na nzela ya Mose?

17 Emba abaka na yoo na ba nzaa mbula mako mane?

Teli na bato baokyelaka masumu, baawaka o bokye?

¹⁸ Emba oka ba nzaa akataka seleka obokye etebanyo o eemele ye, bo teebe nde baalekye itosa? ¹⁹ Emba towene obokye tebaikaka koka inyalo pho ya izanga ianola.

4 Na bom, tokyebe na bokusi, obokye mōmōmō na bēe sa zanga, bo taaba mbunu eyaloikyela yo eya inyalo o eemele ye. ² Pho o solongo, tooka Simo Elaa baloteya yango nde bo waeyokaka bankoko ba banga baakasi. Kasi Iloba sa bateyaka bēe tesaikaka ba na mbano pho ya be, pho tebaikaka ba mōmōmō o ianola na baasiokaka. ³ Pho banga tonyalo o eemele ye, banga baanola, nde bo wawo yo obokye: «Nde bo wakata nga seleka na yo yanga, ete baanyalo o eemele ya nga!» Na bo obokye bitoma tata o etatele ya mokyisi biaunvaka. ⁴ Pho awo o elele yōyōyō pho ya mokoko nwa sambo obokye: «Emba Nwaphongo aemaka o mokoko nwa sambo o bitoma be.» ⁵ Emba ekuli baa nde o elele me eye: «Ete baanyalo o eemele ya nga.» ⁶ Na bom, bookuli wee baa obokye bakyi bamunyalo omō, emba bato baaphanza baatataka iyoka Simo Elaa tebaika nyalo pho ya iba satosa, ⁷ akuli bongya mokoko mosuu: Nkombo ya nzwango lolo. O zembo sa Davidi, awo omō banda kalakala, nde bo wa woko bēe obokye: «Lolo, bo ookyi njwesi nwe, sakyela ntema bokusi.»

⁸ Pho bo Zozuwe abaemyaka, Nwaphongo nde tabawolekye pho ya mokoko mosuu sima ya nkoko iye. ⁹ Yango mena, iyema saa Sabata saikala pho ya bato ba Nwaphongo. ¹⁰ Pho moto oonyosi o eemele ye, ne anyosi ne me o iyema sa etoma ye nde bo wa mieminyaka Nwaphongo o etoma ye mampenza. ¹¹ Yango mena, towele inyalo o eemele me, pho ya obokye mokyeesi nwa ibaa satosa, nzwango sabenda moto na mōmōmō o yakyi.

¹² Pho Iloba sa Nwaphongo sili na bomō na ná bokusi, sili na mwiya na ná bootu koleka mumphata munsō mooli na bootu na mbale na mbale. Sango sinyalo mōmō o ikye kabola ezisi na boloko, mantonga na phōngō. Sili na ikokyi sa isambisa maphowa na maumunya ma ndondo. ¹³ Emba tewali ekyelamo yōyōyō eyamibomba o boo phe. O miyo me, iso ili nde bolumbu, te wali na ekpele eya mibomba o miyo me. Eli oka ye tomotōndoko maphō masō.

Yesu, nganga wa Nwaphongo oo munene

¹⁴ Ooli banga na nganga wa Nwaphongo oo munene owa loko, owa lekana o ikolo, Yesu, Nwana wa Nwaphongo, tophile na bokusi ianola siitatole banga. ¹⁵ Pho tololi na nganga nwa Nwaphongo otokoye iyoka mpasi na banga o imbele sitesili banga na bokusi. Nde ya banga, bamumekaka o maphō masō, kasi taikakyela isumu. ¹⁶ Yango mena, tosusinya na bokamba bosō o kyiti ya bokonzi ooli ngolu na ianola sisō, pho balookyele ngōngō na ngolu, pho ya obokye balosungye botosengyesi.

Klisto, nganga wa Nwaphongo omunene okookye ngōngō

5 Pho nganga wa Nwaphongo munsō oomunene, wosi bēe onte ya bato, bamoteye pho ya ikyelela Nwaphongo pho ya bato. Etoma ye eli ya iambya bilambo na mambeka pho ya masumu. ² Ali na makokyi ma isoko pho ya batebaebe, bambe na bunga. Pho ne me alii mboka esō na bokoko. ³ Emba pho ya bokoko me, asengyesi iambya pho ye mampenza na pho ya bato, mambeka pho ya masumu. ⁴ Pho moto taamphe ngambo mena yo mampenza, baezwe na mbela ya Nwaphongo, bo wabaka ya ngo pho ya Alona.

⁵ Yango mena, na Klisto taika miphe yo mampenza nkyemo ya ibutwa nganga ya Nwaphongo. Aezwa na owa wo ne obokye: «Oli nzwana wa nga wa lele, loko, nga nabutoo ngō o eboti. ⁶ Bo wakula yo wo bisuu obokye: Olii nganga ya Nwaphongo pho ya bobele na bobele o molōngō nwa Melekisedeke». ⁷ Eli yo owa, onte ya bomō phe o mokyisi, ambya nsambo na imilela na nzwangye munene na mbembe oka okokyi imobikya o iwa. Emba bamookaka pho ya imiuya se. ⁸ Na bo abaka Nwana, aekola itosa na nzela ya minyoko me, ⁹ emba, bo waunva mokokya bēe na iso, amba butwa pho ya bato basō baamotosa ntina ya lobiko la bobele. ¹⁰ Nwaphongo amotoko nganga oo munene wa Nwaphongo o molōngō ya Melekisedeke.

Sa lee ianola

¹¹ Pho ya lowoko lolo, toli na maphō maikye maiwo, kasi mali makusi pho ya ima woko na imalimbola, pho bēe obuto na zunu sa iyoka. ¹² Pho bo wasengyelaka bēe imbele sisō ibutwa bateye, okuli sengyela obokye baeteya maphō maa etatele ma mateya ma Nwaphongo. Obuto baasengyesi na moko, kasi na ntoma iinkusi phe. ¹³ Pho moto munsō otaaba naino o moko, taika meele na lowoko lookyeyi bosembo, pho ali nzwana mokyee. ¹⁴ Kasi pho ya ba phomba, ntoma iinkusi ili pho ya be, pho bēe bameele, bali na boomakye phaekusa bēe ikyesinya lowoko lola na loobe.

6 Yango mena, toikye o sima mateya ma etatele maikyeyi Klisto, tokyende oboo bii mateya ma boomakye maa bophomba, banga sakula butolela mateya maa etatele maa ibongola motema o ilee bitoma baawa na ianola Nwaphongo, ² mateya maa batismo na itanda maboko, emba na ikundwa onte ya bawee na moambo nwa sukā. ³ Eye eli maphō maamokyela banga bo Nwaphongo alophe nzela.

⁴ Pho tewakokyi ikyelama obokye bato baaunva ingola Nwaphongo miyo, baameka bolaa pha ikabo sa ikolo, baabutwa bebi ba Boloko Bosantu, ^{††} baameka bolaa pha iloba sa Nwaphongo na siya ya mokyisi nwa moya, ⁶ emba bakula kaa; obokye bakule bongola ntema, mena bakule bakya Nwana wa Nwaphongo

† Mokoko nwa sambo. Mokoko moeme Nwaphongo.

†† Ibutwa o saa ya boebakye.

oekulusu mbala eya ibale pho ya be mampenza, na imopheε σοο o miyo ma bato.

⁷ Pho waanywe manyete mambula maamunole mbala na mbala, katokole ndemo ilongoba pho ya bato baazingye imabala manzabi, mango mazwe impambosi oka Nwaphongo. ⁸ Kasi bo matokosi nde ba kata na mil, temali na ntina, kyembe nde ikala obokye bamawambe, maamba na suka nde naimatumba.

⁹ Kasi pho ya be baande ba lozingo, waa waa banga babona, toli na ianola obokye oli o mophaa moolaa koleka, mophaa nwa lobiko. ¹⁰ Pho Nwaphongo tali na mbelekye obokye abungye etoma ya we, na lozingo looteye we pho ya nkombo ye waa salisaka we basantu na boo taa ba we ibasalisa. ¹¹ Emba phowa ya banga eli obokye matokosi na matokosi na be akule teya phowa eekusi ye me pho molemo nwa be motonde noko o suka; ¹² obokye be sabutwa bakoo, kasi bamekosi ba bato bwaa o nzela ya ianola na ya ilendendala na bazwe ilaka sa mambunu maa baikyela be.

Mbunu ya Nwaphongo eya bobele

¹³ Waikyela Nwaphongo Abalayama mbunu, wate waba na moto mosuu oomolekyi na bonene pho akate seleka na nkombo ye, amba kata seleka nde na nkombo ye mampenza ¹⁴ yo kye: «E, namoepambola na boikye, namba na ephe ibota siinene».

¹⁵ Emba waalendendala yo o iziya, Abalayama azwaka mbunu eyamoikyelaka Nwaphongo. ¹⁶ Waakate bato seleka na nkombo ya moto oo balekyi na bonene, seleka me pho ya be kyeweninya obokye baumbo miko miso. ¹⁷ Na bom, Nwaphongo kalukye iweninya na bolaa oka mandomi ma mbunu ye ndengye eetekokyi be imanya meko me, maakatela yo seleka. ¹⁸ Na nzela ya mapho mabale maatemakpane, maatemakokyi na Nwaphongo ikata bokole, bii ilolenza na bokusi, banga baika lota pho iso, pho ya iphila molemo mooli o boo pha banga. ¹⁹ Molemo me moli pho ya banga ndokolo longo ya molimo. Moli nde phele na bokusi, emba munyole motema nwa etobu eyaziba be o tempelo. ²⁰ Eli elele eya kye nyole owakye oboo pho ya banga, Yesu, owabutwa nganga ya Nwaphongo oomunene pho ya bobele na bobele, o molong nwa Melekisedeke.

Melekisedeke, mokonzi na nganga ya Nwaphongo

7 Melekisedeke mona abaka mokonzi nwa Saleme na nganga ya Nwaphongo owa ikolo. Akyekye benga Abalayama o nzela, wautaka yo o mabita maa longaka yo bakonzi, amba mopambola. ² Emba Abalayama amba mophe matokosi pho ya iko mi mbolo iso yaazwaka yo o mabita. Naino ali na nkombo ekyelimbolame obokye «mokonzi wa bosembo», emba o sima ambikula naba mokonzi wa Saleme, kyelukye iwo obokye «mokonzi wa bose». ³ Yo ooli sa ango, sa nyan-go, naa sa mankoko naa sa etatele pho ya nkole ye, naa

† Etobu eye eli ndokolo lokala naa ekpekyete ekyekabole bitee ba ingambi.

sa suka pho ya bomoko phe. Kasi aulana na nwanwa wa Nwaphongo ooli nganga ya Nwaphongo pho ya bobele. ⁴ Kyeka bonene pha moto mona, noko Abalayama amophekye matokosi pho ya iko, iyalo siilekyi bolaa o mbolo yazwaka yo o mabita. ⁵ Nzuka, nde bana bampele ba Levi bazwe bonganga pha Nwaphongo ikokana na mibeko, iyonga matokosi pho ya iko oka bato kokokana na mobeko, kyelukye iwo obokye bebi na be, batokole o piko ya Abalayama. ⁶ Kasi iyo, otoli oibota sabe, azwe matokosi pho ya iko oka Abalayama emba amba na pambola mokolo mbunu. ⁷ Nzuka toanole obokye moto oli osima ka pambolame nde na moto okomolekye. ⁸ Emba wawa, bana ba Levi baawe bazwe matokosi pho ya iko, Kasi oka oyo, Melekisedeke, oko wo be obokye ali na bomoko. ⁹ Emba tokokyi iwo obokye, na nzela ya Abalayama, ebe na levi, owabaka kazwe matokosi pho ya iko, abaka kaphute ne matokosi pho ya iko. ¹⁰ Pho wataaka ba yo Levi o mokyeya nwa noko ye, eli waabayoye ka kye vana na Melekisedeke.

¹¹ Bo tokomakyi o saakolo ikoka silaa na bonganga pha Levi, eli pho mobeko nwaaphokye be bato nwa utaka pho ye. Nde amba kula sengyela na nganga ya Nwaphongo mosuu wa ye o molong nwa Melekisedeke, o elele ya obokye aute o molong nwa Alona? ¹² Pho iyendinya manganga, kyeongye iyendinya mibeko. ¹³ Emba moto okowole munkanda motangyemi ali wa ibota site sili na na moto matokosi owa baka o etoma ya ikyela o etumbelo. ¹⁴ Pho bato baso baebe obokye Nkolo wa banga auta o ibota sa Yuda, wa ibota sitesaika wo Mose o nkanda yaawo yo pho ya banganga. ¹⁵ Lowo me lombikula ya butwa la phele imbela sikuli ya tokole nganga matokosi owaulana na Melekisedeke, ¹⁶ emba taika koma o bonganga pho ya mobeko nwa iba wa sina ibota, kasi pho ya mwiya nwa bomoko bote boli na mbomela. ¹⁷ Pho bawo obokye:

«Oli Nganga ya Nwaphongo pho ya bobele o molong nwa Melekisedeke.»

¹⁸ Emba toli na bowakye pha mobeko nwa phanza pho ya bokoko pha nwanwa na izanga ntina sa nwanwa. ¹⁹ Pho mobeko nwa Mose tenwaika bokoya na ekpele yokoko. Kasi nwalonyasa o nwalokole molemo moolaa, mowaa na nzela ya nwanwa tobubane phenephe na Nwaphongo.

²⁰ Emba bo wabaka nwanwa, te nwa kyelamaka bokyelela sa kata seleka. Pho baabaka sa katela be seleka, eli baa ibota sa Levi baabutwaka banganga.

²¹ Kasi pho ye bakataka seleka na nzela ya owa wo pho ye obokye: «Nkolo akati seleka emba etaakule ebutolela: "Oli nganga ya Nwaphongo pho ya bobele."»

²² Kokokana na seleka eya ndengye mena, Yesu abutwa ne ndanga ya eyaakola sangola eekusi na eelaa koleka. ²³ Emba baikyeba babutwaka banganga ba Nwaphongo, kasi iwa sabakatela ikala o mokyisi pho ya ikyelaka etoma me. ²⁴ Kasi yo, booli yo pho ya bobele, ali na bonganga pha bobele bote boambiya be. ²⁵ Emba na bomoko, ali na makokyi ma ibikya pho ya

bobele bato bawaa, na nzela ye, baye oka na Nwaphongo, pho ali nkoko iso na bomoko pho ya iyonga pho ya be. ²⁶ Emba nganga ya Nwaphongo o munene owa ndengye mena, ali phele owakokaka na banga, mosantu, tali na bobo, sa isumu, bamokabinya na bato ba masumu, abutwa o ikolo koleka. ²⁷ Tali na ntina ya bosenga pha mokoko na mokoko, ndokolo banganga ba Nwaphongo banene baayoko, baambya bilambo mokoko na mokoko, naino pho ya masumu ma bee mampenza, sima pho ya maaka bato. Pho yo alokyela nde mbala yoko pho ya bobele, waamiambya yo mampenza. ²⁸ Nzuka mobeko nwa Mose mokyela bato ndokolo banganga ba Nwaphongo banene. Bato bate balongobana; kasi iloba sa seleka siye o sima ya mobeko sikyela Nwana owa koka na iso, nganga ya Nwaphongo oomunene pho ya bobele.

Yesu, nganga ya Nwaphongo oomunene wa banga

8 Nzuka, lowo laa ntina o maphoko maawo banga lango lolo, toli na nganga ya Nwaphongo oomunene, oozasi o boloo pha mumbanga nwa bokonzi nwaa bonene o ikolo. ² Kakyela etoma ya maphoko maa bosantu na o njwakolo molaku njwaatongama na Nkolo kasi na moto phe.

³ Pho, nganga ya Nwaphongo oomunene munsoko bamoko pho ya iambya bilambo na itumba mambeka. Yango mena asengyesi obokye ne azwe njwana ekpele wa ilambela. ⁴ Bo abaka o mokyisi, nde tabaka na nganga ya Nwaphongo, pho wali bato bawaa ba ambya bilambo kokokana na mobeko. ⁵ Kasi etoma ya be, eli eyaulana, na elala ya maphoko ma ikolo, nde bo wawoko Nwaphongo na Mose waalukaka yo na iyunva itonga molaku obokye:

Kyeka, amba wo ne,
wamokyela iso kobenga ndakyisa ya bo wateyaka bee o ikolo sa ngomba.

⁶ Kasi unjwanjwa eye, azwe etoma ya bonganga eelekyi na bolaa koleka. Pho ali mobongye nwa sangola elaa, eli o ikolo sa mambunu maala koleka.

⁷ Pho bo sangola eya ebandle teyabaka na maphoko maabe, nde tebaeyendinyaki na sangola eya ibale.

⁸ Pho, baezwa na mooya, yango mena Nwaphongo awo yo kye:

Kyeka: Kyewo Nkolo, nkoko kyije
namokyela sangola eenyakune na ibota sa Isalayele na na ibota sa Yuda

⁹ etebe ndokolo sangola eyakelaka nga na baango ba bee

mokoko nwa bakpaka nga mieboko

pho ya ibatoko o mokyisi nwa Ezipito.

Pho bee mampenza te baika maambya mi sangola ya nga,

na nga sikulaka bakyeka na miyo, kyewo Nkolo.

¹⁰ Pho kyeka sangola eyamoba na nga na ibota sa Isalayele

o nsima ya nkoko miina, kyewo Nkolo:

Waamoambya nga mibeko ma nga,

naamikoma o maumunya ma bee na o mandondo ma be.

Na mobaa Nwaphongo wa be,
ba mobaa ibota sa nga.

¹¹ Moko na moko onte ya bee etakule teya nwebi ne

naa njwana nyango na iwo obokye: Eba Nkolo!

pho baso bamunzeba,

tata o baakyiki noko o baphomba.

¹² Pho ya obokye namobaa na ngoko pho ya bobo pha be

na masumu ma be, esikule maumunya na mbala.

¹³ Waawo yo na sangola eenyakune, kakotole sango-la eekasi. Nzuka ekpele eekotosi be, eli phenephe na ileko.

Losambo la munse na losambo la ikolo

9 Sangola eya ebandle ya baka na mokyeleri nwa losambo, na elele esantu o munse. ² Na bomoko, molaku moko nwa kyelamaka, mena molaku nwa ebandle, ba mobangaka elele esantu, wa teya bee tala, mesa ma mapa maabonzele be. ³ O nsima ya etobu eya ibale eekyezibe molaku, mobangye bee Mosantu nwa basantu. ⁴ Na elele ekye tumbi bee malasi eya kyela bee na itela, na mobeta nwa sangola eya zinga bee esoko na itela. Onte ya mobeta me, kokoko yoko eya kyela bee na itela yabaka na mana, na ingenda sa Alona sa leboko na ba mesa ba sangola.

⁵ O ikolo sa mobeta me, bakeluba ba nkyemo baezingaka na elala ya bee ekye teya obokye Nwaphongo ali. Kasi tolakoyi iwo maphoko wawa. ⁶ Waunva bee ibongya maphoko masoko, banganga ba Nwaphongo, banyoko imbele sisi onte ya molaku nwa ebandle, pho ya ikyela etoma ya be. ⁷ Kasi o molaku nwa ibale, kyenoko omoko nde nganga ya Nwaphongo o munene mbala yoko pho ya mbula. Kasi tanyoko sa malongo ma iyambya pho ya bobo phe na pho ya phaka bato.

⁸ Boloko bosantu ateya babona obokye nzela ya elele esantu naino teemiweninye, naino botaba molaku nwa ebandle. ⁹ Mena eli eyele pho ya imbele sisi: Mabonza na mambeka maambyame, temaakokya noko o ndondo ya moto okosambe. ¹⁰ Eli nde pho ya ntoma, maleku na imikunyola ndengye na ndengye. Eli nde mokyeleri nwa bomoto nwa anolamaka noko o imbele saakyelaka Nwaphongo mokoko nwa sika.

Mbeka ya Klisto

¹¹ Kasi Klisto atokosi, iyo nganga ya Nwaphongo o munene wa maphoko maala ma moya. Eli nde na molaku molekyi bonene na molekyi na bolaa, mote njwaka kyelama na maboko ma bato, kyelukye iwo obokye temoli onte ya bikpele biakyelama o munse mumu.

¹² Teli na malongo ma mambosi na ma mangombe, kasi na malongo me mampenza, anyoko nde mbala yango yoko pho ya bobele o elele eya Mosantu nwa basantu, alozwela ikandolama saa bobele. ¹³ Pho bo malongo ma mambosi na maa mangombe, na mbutu

ya njwana wa ngombwe ootumbi be, maasweya bee pho ya ibuya basantu bato baso baali na soko pho ya ikunyola nzoto ya be. ¹⁴ Ya mobaa boo koleka na malongo ma Klisto, yo owaa, na nzela ya Bolobo pha bobele, amiambya yo mapenza oka Nwaphongo ndokolo mbeka eteli na intoko, amokunyola boebakye pha banga na bitoma biawa pho ya obokye tokyelele Nwaphongo ooli na bomo.

¹⁵ Emba pho ya bomo, yo ali mobongye wa sangola eenyakune, pho ya obokye iwa see saya pho ya iloikola o bobele phaakylaka banga o se ya sangola ya ebandele, obokye baabangama na Nwaphongo bazwe ilaka sa bobele saabalakyla yo. ¹⁶ Pho bo mowee aiki ika maloba, esengyesi obokye waebane phele obokye moto me awa. ¹⁷ Pho maloba maikye ika mowee mazwe esika nde bo yo awee. Kasi temali na ntina bo moto me ata baa na bomo. ¹⁸ Yango mena, na sangola eya ebandele nde teyatataka bo malongo temasweyaka. ¹⁹ Pho Mose waimolaka yo bato baso motindo motoko na motoko kokokana na mobeko, amba ya kpa malongo ma mangombe [na maa mambosi], na maa, na munyengu mootane, na etakya ya njwete nwa isope, amba nyakyla ebe buku phango mampenza, ebe na bato baso. ²⁰ Yokye: «Eye eli malongo ma sangola eyatomisa Nwaphongo pho ya bee». ²¹ Emba amba na nyaka nde bomo me malongo o molaku na o mbolo isyabaka bee bakyelele pho ya losambo. ²² Eli nde na malongo, bo kowo mobeko, bapetle mbolo isy, emba bo malongo tematangyi, ilimbisama sa masumu te sili.

Mbeka ya Klisto kyemanya masumu

²³ Yango mena, esengyesi obokye ndakyisa ya mbolo iili o ikolo ikunolame na ndengye mena, Kasi mbolo ya ikolo yango mampenza kyiongye ikunolama na mambeka maala koleka mbolo ya wawa ose. ²⁴ Pho, Klisto taika nyoko nde o Mosantu nwa basantu njwaakylama na maboko ma bato, njwaa ulinya bee na njwaa phele. Kasi anyoko nde o ikolo solongo pho awenene njwanwa eye oboo pha Nwaphongo pho ya banga. ²⁵ Emba teeli pho ya obokye amiambiyakye yo mapenza mbala na mbala ndokolo nganga ya Nwaphongo oomunene ookonyoko o Mosantu nwa basantu mbula na mbula na malongo ma mosuu. ²⁶ Pho wasengyelaka we obokye anyokoko mbala na mbala banda wa etatele ya mokyisi. Kasi njwanwa eye, o imbele saa suka, amba ya miweninya nde mbala yoko pho ya imanya masumu na nzela ya mbeka ye mapenza. ²⁷ Emba bowa kyelama we pho ya bato iwaa nde mbala yoko, o sima me kyembe ya moambo, ²⁸ nde bomo me, Klisto amiambya mbeka nde mbala yoko pho ya bato baso, pho ya imanya masumu ma baikye. Amokula miweninya mbala eya ibale sa masumu, oka baamozia pho ya lobiko.

10 Pho mobeko moli elalaa ya maphoko malaa ma moya, temoli eyaakolo ekpele me solongo. Mbulala na mbula baambya mambeka nde ma ndengye yoko mbala na mbala, te maunva koka ibongya bato

† O nkanda iyoko tebaika koma malongo ma mambosi.

baasusane na Nwaphongo. ² Bo phe, bato baambya mambeka mamana nde te baunva le, pho tebakuli baa na na boebakye pha masumu, obokye bakunywa na masumu ma bee mbala yoko pho ya bobele? ³ Kasi, na nzela ya mambeka maamana, bato bamikundolele masumu ma bee mbula na mbula. ⁴ Pho malongo ma mangombe na ma mambosi te mali na mwiya njwaimanya masumu.

⁵ Yango mena Klisto, walukaka yo inyoko o mokyisi, amba wo yokye. ††

Mambeka na makabo, tokuli maanola kasi ombongyisesi nzoto. ‡

⁶ Manyama maatumbe bee oikolo sa etumbelo na mambeka maambya bee pho ya masumu tokuli sepela na me.

⁷ Emba namba wo nga kye:

Kyeka, naye, iyakyla phowa ya we, O Nwaphongo. Nde bo wakomama we pho ya nga o buku bosanto.

⁸ Phanza awoko yokye:

Na mambeka, na makabo, na makabo maatumbe bee na njwenya, na makabo maambyame pho ya masumu, toika mazinga naa toika sepela na me, me mawaa mambiyame boko ongye mobeko. ⁹ O sima kambe wo yokye:

Kyeka, naesi, pho ya iyakyla phowa yawe.

Amanye mokyeesi njwaphanza njwaimbaya mambeka pho ya izasa mokyeesi njwaimbale. ††¹⁰ Nde oena phowa ye, tobutoo basantu na nzela ya ikabo sa nzoto ya Yesu Klisto, mbala yoko pho ya bobele.

¹¹ Nzuka ba nganga ba Nwaphongo baso babaka bateme mokoko na mokoko pho ya ikyela etoma na iyambyaka mambeka maambya bee mbala na mbala, kasi mambeka me temakokyi imanya masumu, ¹² Nzuka, Klisto aambya nde mbeka yoko pho ya masumu, emba ambi zala pho ya bobele na bobele o eboko ya boloo ya Nwaphongo. ¹³ Banda njwanwa eye, kaziya obokye Nwaphongo akyele banguna bee ose ya ekyitele ya makolo me. ¹⁴ Pho nde na ikabo soko, abuya o ibongko oboo pha Nwaphongo pho ya bobele, bato baabuya yo bansatu.

¹⁵ Emba Bolobo bonsatu boloumole me, o sima ya iwoko: ‡

¹⁶ Kyeka sangola eya mokyela nga na bee osima ya nkoko mina,

Nkolo awoko obokye:

Na mokyela mibeko manga o mandondo ma bee, namba makuluta o maumunya ma bee, ††

¹⁷ Kambe kula bakya obokye: Emba esikule oumunya masumu ma bee na bobele pha bee.

¹⁸ Nzuka, elele eeli ilimbisama sa masumu, tewakuli ba ntina ya ambya ikabo pho ya imanya masumu.

†† Eye eli bo wakoma bee o Meembo 40.7-9. ‡ Kyelukye iwoko obokye onkyeesi naa o mbye na nzoto. †† Eye eli mokyeesi njwaa suka. †† Kyeka na Yilimiya 31.33-34. ††† Ikuluta

Tosusinya oka Nwaphongo

¹⁹ Yango mena, baande, tobe na bokamba pha inyolo o Mosantu nwa basantu na nzela ya malongo ma Yesu. ²⁰ Aloingolela yo nzela yonkoyo enyakune na ya bomoko, na nzela ya etobu, ekye lukye iwo obokye nzo-to ye mame. ²¹ Emba toli na nganga monkomo wa Nwaphongo o munene ooli mokambi nwa ingambi sa Nwaphongo. ²² Yango mena, le obokye tosusane na Nwaphongo na ndondo eya phele na ná mokyito munso nwa ianola, mandondo maakunywa na bobo bosso na nzoto ya banga ikunyolame na maa ma peto. ²³ Sabophekye, toikalakye o itatoli sa molemo nwa banga, pho moto oiky mbunu mena ali okokoya mambunu. ²⁴ Tokyengyelene bana na bayoko, pho ya ikuyana na izingana na o bitoma bilaa. ²⁵ Salae isanga sa banga, ndokolo bowa meele baayoko ikyela, kasi tokuyinyakye bana na bayoko wawene bee obokye mokoko nwe moli phenephe.

²⁶ Pho bo tokyele masumu na nko osima ya izwa pha boebi boikye phaa phele, tewakuli ba na mbeka yonkoyo pho ya imanya masumu, ²⁷ kasi nde iziya isambisama sokoko siikusi na mbambisa ya nwenya nwa mozikya batombi. ²⁸ Moto oole itosa mobeko nwa Mose amowaa sa ngoko, bo bato babale na baato baefundi, eli nde iwa. ²⁹ Bee umunya etumbu ekusi ewaa eya mo baa na moto owamokyita Nwana wa Nwaphongo na makolo, na owa mosemola malongo ma sangola eyamobuya mosantu, na owamotola Boloko pha ngoko? ³⁰ Pho toebe owawoko obokye:

Nga moto owamoe yambelela, namophe moto na moto bo okokyi ne!

Amba kula wo yokye:

Nkolo amosambisa bato be.

³¹ Eli lowoko kokoko lokusi ikaa o maboko ma Nwaphongo olii na bomoko. ³² Umunya nkoko ya etatele, nde wa ingwa bee miyo, waititala o ebasi eekusi na eya bolosi. ³³ Mbale ena omiambye o miyo ma bato na bito na ná minyoko, mbale eyoko oanga na bato me baokye mpasi. ³⁴ Emba pho ozwe na bee iyalo o minyoko ma bato ba kokoko emba wamba na yanola na nkyisa waeboloko bee mbolo ya bee, na boebakye obokye oli na ezwele elekwi bolaa na ekyekoko pho ya bobele. ³⁵ Sabungya molemo nwa bee, nzwango moli na mbano enene. ³⁶ Pho osengyesi nde na ititala pho ya ikokya phowa ya Nwaphongo emba wamowene ikokwisama sa mbunu eyaeyikelaka yo. ³⁷ Pho eikasi nde nzwana bote, nde imbele sikyiki, emba okoye, amoya, eta oja. ††

³⁸ Moto wa nga owa bosembo amobika na ianola se, emba bo ale ianola se, molimo nwa nga temokokyi izwa lowo la isepela onte ye.

³⁹ Banga, nde phele, tololi bato bakokyi ile ianola sa banga pho ya bobo, toli bato ba ianola pho ya lobiko la milimo ma banga.

Bitoma ba ianola

11 Unwanwa eye, ianola eli elikya ya maphoko maalemele banga, mokyito nwa maphoko maanole banga obokye mamokyelama nabo naino tolowaweni na miyo. ² Nde na nzela ya ianola sa be, bankoko ba banga bazwaka itatoli silaa.

³ Na ianola, tosokoko obokye ikolo na munse yakyelamaka na iloba sa Nwaphongo. Kyelimbole obokye bikpele biwene na miyo biute na bitebiwene.

⁴ Na ianola, Abele aphekye Nwaphongo mbeka elaa koleka eyaka Kaina. Nde pho ya ianola, amba zwa itotali obokye abaka moto wa bosembo, emba Nwaphongo amba phe itatoli silaa pho ya makabo me. Nde na ianola, na bo awa, ataaba iwoko.

⁵ Na ianola, Enoka anetwaka o ikolo pho yo sa waa, emba tebakula mozwa pho Nwaphongo amobayaka o ikolo. Pho o boo pha inetwa se, azwaka itatoli obokye abaka moto molaa oka Nwaphongo. ⁶ Nzuka sa ianola moto takokyi isepelisa Nwaphongo, pho moto okosusinya na Nwaphongo asengyesi imoanola obokye alii na obokye kaphute bato baamolukye.

⁷ Na ianola, Nowa akyebisamaka na maphoko mate mataaka wene na miyo, atosaka, atongaka masuwa pho ya ibikya ingambi se. Na nzela me, anyetekye mokyisi, emba amba butwa ndomi ya bosembo pho ya ianola.

⁸ Na ianola, waazwaka Abalayama mbela, atosaka ikyende o elele ewaa eyaunvaka yo izwa pho ya ilaka, amba yakyende saeba biikye yo. ⁹ Na ianola, akyekye zala omanyete ma moikelaka bee mbunu ndokolo mobutu. Azalaka o ndalaku yo na Izake na Yakobo, baazwaka ne mbunu me yonkoyo. ¹⁰ Pho Abalayama abaka kaziya mokyisi nwa phikama na bokusi, mowaa mowangye na motongyi eli Nwaphongo.

¹¹ Na ianola, Sala ne me, bowabaka yo ekomba, azwaka makokyi ma ikula bota, na bo mambula me malekanaka, pho abaka na ianola oka owa moikelaka mbunu. ¹² Yango mena, uta nde na moto monkomo, baikye babotamaka. Emba babaka nde bawee, moluku ndokolo banyasesi ba ikolo o motiya, na ndokolo munsengye moikye o mokukulu nwa maa maanene.

¹³ Kokokana na ianola, baso baba bawa, tebaika zwa mambunu, kasi bamawenekye, bambaka na mabeza na itakye. Emba bamba ya mieba obokye bali babutu na bato ba imbanga o munse. ¹⁴ Pho bato baawo maphoko mamana baweninya saa obokye bali oiluka mokyisi nwa bee mampenza. ¹⁵ Emba bo bakulaka ba baumunya mokyisi me bi wautaka be, nde bazwaka imbele saikula butwa. ¹⁶ Kasi unwanwa, bali na phowa ekusi ya mokyisi moolaa koleka nwa bee mampenza, kyelukye iwoko obokye mokyisi nwa ikolo. Yango mena Nwaphongo tali na oko na be, obokye bamobangye Nwaphongo wa be, pho ababongyisa mokyisi.

¹⁷ Na ianola, Abalayama aambyaka Izake mbeka wamekamaka yo, emba nzwana we nde yo monkomo aambyamaka, yo owazwaka mambunu ¹⁸ oka owawolekye yo obokye

† Ibutwa o saa ya boebakye. †† Habakuku 2.3-4.

Nde na nzela ya Izake amba zwa mankoko.

¹⁹ Aanolaka obokye Nwaphongo ali na nwiya nwa iakola bawee. Yango mena na ndengye ya ete, akulaka zwa nwana we, ndokolo aakoo nde o iwaa.

²⁰ Na ianola, na pho ya maphoko mamoya, Izake apambolaka Yakobo na Esau. ²¹ Na ianola, Yakobo, phenephe na iwa, apambolaka bana ba Zozefu mokocho na mokocho, emba amba ya kusamela Nwaphongo amisungye na motuu nwe. ²² Na ianola, Zozefu, wakoma yo phenephe na iwa, amba yawo pho ya itokoko sa bana ba Isalaye o boombo, amba na ambya mibeko pho ya mpee ye.

²³ Na ianola, Mose, wabotamaka yo, baboti bee ba mobombaka pho ya makombe maato, pho bawenekye obokye nwana me abaka munzenga, emba tebaikaka na lota mobeko nwaaphekye mokonzi Falu. ²⁴ Na ianola, Mose, abutwaka moto munene, alekye obokye bamobangye nwana wa ntwasi wa Falu. ²⁵ Akoko inyokocho mokocho na bato ba Nwaphongo, o elele ya obokye asepele koko imbele koko na masumu. ²⁶ Awenekye itiyolama sa Klisto ndokolo ezwele elekyi bonene koleka nkyita ya Ezipito, pho abaka kakyekyele iphuti saa moya. ²⁷ Na ianola, amanaka o Ezipito sa lota yoo ya mokonzi Falu, pho alendentalaka ndokolo moto oko wene moto oto wene.

²⁸ Na ianola, akyelaka eseleko ya Ilekana amba na ya inga malongo o nzibo ya mandaku pho ya obokye mokocho yo sa kuma bana ba bolaa ba Isalaye. ²⁹ Na ianola, ba akalaka maa maanene ma mangola ndokolo ikyito; waya meka bato ba Ezipito iya akala na be, bazindaka. ³⁰ Na ianola, bikuka ba Yeliko ba bukwa o sima ya ibizolongana nkoko sambo. ³¹ Na ianola, Laba, ntwasi wa ndumba, taikaka waa na ba tumbi, pho ayambaka banongyi na bose.

³² Emba na mbe kula wo bo, nazangye na imbele pho ya iwo maphoko makyekyi Zedeyo, Balaka, Samisona, Zefete, ebe Davidi na Samwele, na baimosi ba Nwaphongo baso. ³³ Na ianola, bee babokocho manyete ma nkyisi iinsuu, bakyelaka etoma na bosembo, bazwaka ma mbunu, bakangaka koko ya ba kpkoko, ³⁴ bazimia mwiya nwa nwenya, balotaka iwaa saa bootu pha sendo, babutwaka na bokusi o makoko ma be, babutwaka bakusi o mabita, bawiinyaka banwani ba nkyisi ya babutu. ³⁵ Babasi bazwaka bawee ba bee na nzela ya iyakwa. Kasi baayoko banyokocho koko o iwaa, balekye ikandolama obokye bakome o iyakwa silekyi bolaa.

³⁶ Baayoko babakyekeke bambaka na bawanda phimbo, emba baayoko bababakaka maphanga na iba vaka o koko. ³⁷ Babamaaka mabanga, babaphaphaka na mibale, bababomaka na sendo, babaka bakye miengyebana, ma ngobo ma mapate, na ma mam-bosi, babola, babakangaka, babanyokocho. ³⁸ Nzuka mokyisi tenwaikaka longobana pho ya be, babaka bakyemiengyebana o mabokye na o mangomba, o mabanga na o mabela ma manyete.

† Eye eli elele ekokaki iba Debola kas Balaka phe (Basambise 4).

³⁹ Emba bee baso babana, bozwaka itatoli kouta na Nwaphongo pho ya ianola sa be, kasi tebaikaka zwa mbunu eyabaikyelaka be. ⁴⁰ Pho Nwaphongo abomba ekpele elaa koleka pho ya banga, obokye sa banga, tebakokaka ibaa bato baa ibongo.

Ikanga motema onte ya imekama.

12 Yango mena, toli na banga me, na moluku nwa manzoka maalozinga, tovakye biphesi biso bilophe bozito, ebe na isumu, emba tokyilingane na ilendendala siso pho ya izwa mbano eeli o boo pha banga. ² To kyekye miyo oikolo oka Yesu moto ooli motati na mosukyee wa ianola, iyo owa lee nkyisa yaamolakyelaka be, aanola bolosi pha ekulusu saoka soko emba akyezala oeboko ya boloo ya mumbanga nwa bokonzi pha Nwaphongo. ³ Umunya moto owa owanola bolosi pha bato ba masumu baamotemelekye, obokye bee sa otwa, bee samba na phembe o mandondo ma be. ⁴ Bee naino tolendendasi koko o itangya malongo o ebasi ya bee na isumu. ⁵ Bee obungyi maphoko ma ilenza maewole yo ndokolo oka bana?

Nwana wa nga, sa tiyola etumbu ya Nkolo, sa phembe o ndondo ya we waeyoya yo.

⁶ Pho Nkolo kapho etumbu nde oka moto oko zingye yo, kawande bana baso bayambe yo.

⁷ Ititala o etumbu ekye zwe be. Nwaphongo kaekpe ndokolo bana. Wali nwana obokye ango takokyi imophe etumbu? ⁸ Bo tozwee etumbu ndokolo bana baso, mena oli bana ba makango kasi baakolo bana phe.

⁹ Toli na ba ango babanga ba nzoto baa loteya, emba tobatosa, tolokoki na ileka, imiuya oka tata wa maloko na obokye izwa ne bombo? ¹⁰ Pho be, babaka balophe bitumbu pho ya ndambo ya nkoko, ikokana na maumunya ma be, etumbu eyaka ye nde pho ya bola pha banga, pho yailumola bonsatu phe. ¹¹ Etumbu eso, o sina imbele, tekoki iba lowo la nkyisa, kasi lowo la ngongo. Kasi sima, etumbu me kyebote oka bato baephe bee mbuma ya bose na ya bosembo. ¹² Yango mena, tomba maboko ma bee maaphembi, ombe nakuya mabongo maanyibi, ¹³ emba kyela manzela mateme koko pho ya makolo ma bee, obokye ekolo ya moto okokpekusa sakula kyende imbale, kasi abikye.

¹⁴ Luka iba bose na bato baso, na iba mosantu, pho sa bosantu moto na mokocho etawene Nkolo. ¹⁵ Kyeba obokye moto samimanya o ngoko ya Nwaphongo, na obokye na munkanga mokocho nwa bololo ntwango satoko, sapho na mobulu, emba ntwango sato bato baikye.

¹⁶ Kyeba obokye bato baa bondumba naa bato basemole bikiya, ya Esau owaungyaka bobola phe pho ya ntoma ya moza mokocho. ¹⁷ Pho, bee koebe obokye walukaka yo sima izwa ipambosi, bamumanyaka emba tewabaka na malondo masu ma ibongola ipambosi me, ebe na pho ya inyingonela se na mbembe ye.

¹⁸ Pho Bee toikiyi susinya phenephe na ekpele ekyekume be, nwenya munene, enzombi, mokocho,

ewēle ekusi, ¹⁹ lokyito la mumbenzo naa tōko ya ḡwesi ḡwa milimo. Bato bamookaka baongaka na mbembe obokye bēe sakula bakyinzisa iloba. ²⁰ Phō tebabaka na bokusi pha ikoka mobeko me: Moto owamokuma ngomba, na boebe nyama ya vale, baamumaa mabanga! ²¹ Lowa la bōko yabaka lawa Mose obōkye: Naweni bōko, natekyenēle.

²² Kasi bēe osusinye phēnephē na ngomba ya Siyona na ná mokyisi munēne ḡwa ḡwaphongo oli na bomō, Yelusaleme eya ikolo. Bēe osusinye phēnephē na miluku ma baanzelu bali o ikyita sa eselēko. ²³ Bēe osusinye na ná isanga sa bana babotama o boo, bakoma bēe mankombo o ikolo. Bēe osusinye phēnephē na ná ḡwaphongo, munanga ḡwa bato basō. Bēe osusinye na ná bato ba bosembo babutwa baabōngō. ²⁴ Bēe osusinye phēnephē na Yesu, mowōsi phō ya sangola eenyakune, na malongo manyangwa maawō na bolaa koleka maka Abele.

²⁵ Kyeba obokye bēe sale iyoka moto okowō na bēe! Phō tebaika zanga etumbu imbele salekye bēe iyoka moto owabakyebisaka o mokyisi. Emba na banga botokubolesi okolowōle uta o ikolo, etolozangye etumbu me. ²⁶ Iyo, ḡwesi nwe ḡwanyingyinyaka manyete, kawō unḡwanḡwa eye bobo: Mbala eya suka, esinyinginya nde manyete na manyete, kasi na ikolo me. ²⁷ Maloba me mbala eya suka maimole ilemō sa isō ikyimyambya o izangya bose o mokyisi ḡwa kyelama, phō ya obokye yikale nde itikokyi bēe ibunzinya.

²⁸ Phō banga tozwe bokonzi botebokokyi bēe inyinyinye, tophile ngōlu mena na bolaa. Na ngōlu me, tokyelele ḡwaphongo na ndengye ekyesambe yo, na imiuya na ná ilota. ²⁹ Phō ḡwaphongo wa banga ali ḡwenya mootō.

Sakolo ingomba

13 Le obokye lozingo lobee onte ya bē. ² Sabunga ikumbela babutu baaye oka bēe, phō na ikumbela sasina, baayōko bakumbelaka baanzelu, saeba. ³ Umunyaka bato baa bōko, ndokolo olii o bōko na bēe molōngō, emba na baanyōko bēe ndokolo konyōko na bēe molōngō.

⁴ Le obokye bolonga bokumolame na bato basō, na ntangye ya bolonga yango sōtōko na sōtōko ya bondumba, phō bato baa bondumba na baakyele baphemba, ḡwaphongo aabasambisa.

⁵ Le obokye lootō la baphalanga lango sakamba mobesi ḡwa bēe. Ba na nkyisa na ḡwana bozwakye boli na bē, phō Nkolo yo mampenza awō yokye: «Phe, esi ekatusa na mbala, esimbe na ele.»

⁶ Phō na ianola sisō tokokyi iwō obokye: «Nkolo ali moto okonzambebele, esilote ekpele. Moto amunkela iye?»

⁷ Umunya bato baekambe, baeyimola iloba sa ḡwaphongo. Kyeka ndengye eyasukya bēe bomō pha bē, mekola ianola sa bē. ⁸ Yesu Klisto ali nde ndengye yōko, yana na lōko, amobaa bomō, nde phō ya bobele na bobele. ⁹ Bēe saebungya na mateya masuu ma ndengye na ndengye. Phō eli bola obokye ndondo ekute na ngōlu kasi na ntoma phe, phō teyaika sunga bato baaibengaka.

¹⁰ Banga toli na etumbelo, baakyele o molaku tebakokyi iza ntoma ikyiute o etumbelo me. ¹¹ Phō manyama makpe nganga wa ḡwaphongo oomunene malongo phō ya ikye na mango o ete ya tempelo elekyi Mosantu ḡwa basantu phō ya ilimbisa masumu, bamatumbe o ebonga ya mokyisi. ¹² Emba Yesu, phō ya ibuya bato basō basantu na malongo me mampenza, aoka mpasi o ebonga ya mokyisi. ¹³ Yango mena, totōko o ebonga ya mokyisi phō ya ikyevana ne na inyanya sōo eyaokaka yo. ¹⁴ Phō tololi o se wawa na mokyisi ḡwa bobele, kasi toli o iluka mokyisi ḡwaamoyaa. ¹⁵ Na nzela ye, tophē ḡwaphongo imbele sisō mbeka ya imokumisa, kyelukye iwō obokye mbeka ekyetōko o bibaa bitōndōko nkombo ye. ¹⁶ Sabunga ikyela bola na isungana, phō eli nde mambeka mandengye mena masepelisa ḡwaphongo.

¹⁷ Tosa bakambi ba bēe, obe na imiuya phō ya bē. Phō bēe bakyengye phō ya milimo ma bēe, bamba na tōndōko phō ya mango oka ḡwaphongo. Kyela obokye bakokya etoma ya bēe na nkyisa, na saikyemi miima, phō nde tewabee na itomba phō ya bēe.

¹⁸ Naongye obokye obōndōkye phō ya banga, phō toli na ianola obokye teloli na maumunya mabe o mandondo ma banga, naa na phowa ya imitambwisa na bola o maphōko masō. ¹⁹ Naloongye na bēe na bokusi obokye okyele babona, phō naebutolele izele.

Ibondēle saa suka

²⁰ Le obokye ḡwaphongo owa bose owa tōko Nkolo wa banga Yesu onte ya bawe, na nzela ya malongo ma sangola eya bobele, yo ooli Mobanze oomunene wa mampate, ²¹ emba ḡwaphongo me aebuya na bokalanganakye oo maphōko masō malaa, phō ya ikyela phowa ye. Akyele onte ya banga maphōko maasepelisa, na nzela ya Yesu Klisto okokyi na nkyemō phō ya bobele na bobele. Ame.

Ndōngōlo

²² Baande, naongye na bēe ikanga motema phō ya maloba maekuya na nga mama! Phō naekomele nde bana maloba. ²³ Naeyimole obokye nwebi na banga Timote bamotōko o bōko. Bo aesi izele, namoyakye banga ne. ²⁴ Longōko bakambi ba bēe basō na basantu basō. Baa Itali baelōngōsi. ²⁵ Le obokye ngōlu ya ḡwaphongo ebe na bēe basō!

Zake

Maphoko ma etatele

Zake akomaka mokanda mumu pho ya iteya baanosu mozalesi mosengyesi na bēe ibaa onte ya bēe na ná bato bate bali baanosu.

Zake kateya obokye malondo maute nde na Nwaphongo, emba toengyesi imoonga mango na ianola sisō (1.2-8). Amba ya ambya sima mitindo pho ya maphoko makyekyi ezwele, ibaa pha, maphoko ma nkaka ndengye na ndengye, bimekyi na mateya ma phele maawenene na bitoma (1.9-27). Akatela na bokusi lowo la ikyeka maboo onte ya isanga (2.1-130). Emba aweninya obokye o maphoko maso, lolekyi na ntina eli nde ianola na bitoma bilaa (2.14-26). Kaongye na banga obokye tobanzake nako ya banga (3.1-12), amba na loteya malondo ma phele mauta na Nwaphongo (3.13-18). Kakyebisa bato banyosa mobulu, bamiambya nde o maphoko ma mokyisi, baayoko bebi na bēe, na banyokoko basi ba bēe (4.1-5.6). Kaongye na baanosu baso baebe ikanga motema, ba bee bato ba losambo na basalise ba bebi baabungi (5.7-20).

Mokanda mumu mongye na baanosu obokye ianola sa bēe siweninya bitoma pho ianola sitesiweninya bitoma sawa (2.26).

Maphoko mali o mokanda mumu

- Zake 1.1: Maphoko ma etatele
- Zake 1.2-18; 2.1-13; 5.7-20: Mateya ndengye na ndengye
- Zake 1.19-27: Iyoka na ikyela
- Zake 2.14-26: Ibaa na ianola kyeongye na ikyela bitoma
- Zake 3.1-18: Munoko nwa moanosu
- Zake 4.1-5.6: Moanosu na maphoko ma mokyisi

Ibeya

1 Inga Zake, moombo nwa Nwaphongo na nwa Nkolo Yesu Klisto, naebeya bēe mabota iko mbuka mabale makyeminyangwa o nkyisi isō. †

Ianola na zebi

² Bēbi na nga, bo bimekyi ba ndengye na ndengye biekomesi, ba na nkyisa. ³ Oebe obokye, bo ophisi ianola sa bēe onte ya imekama, wamokoka ikanga motema. ⁴ Kasi ikanga motema sibe saa phele pho obe bato balongobana o maphoko maso, pho ya obokye bēe sazanga ekpele yoko.

⁵ Bo ebe obokye moko na bēe azangyi zebi, asiongye na Nwaphongo, aamophe sango. Pho Nwaphongo kaphe bato baso na motema molaa, sa mooya. ⁶ Aongye na ianola sisō, yo saba na ziko. Pho moto okoikye ziko, aula na kanda ya maa manene matombe eweele na mbale na mbale. ⁷ Moto wa ndengye mena yo saumunya obokye amozwa nwana ekpele oka Nkolo, ⁸ pho ali moto wa ntema ibale, kabongole maumunya me imbele sisō o maphoko me.

† Zake oyo eli mosi wa Yesu. Bitoma ba batoma 12.17. Galatiya 1.19.

Bobola na ezwele

⁹ Mobola asepele na bobola phe, yo samiwene pha, ¹⁰ emba moto wa ezwele amiuya pho ezwele yamounva, o iwa se amoikala pha ndokolo phulele ekyeungye o ngonda. ¹¹ Pho moo motokosi, mungasi, munyibye munkata, phulele ya nzwango ekaa, emba bolaa pha nzwango boumbo. Eli nde bomo na moto wa ezwele, onte ya bitoma be, amounga.

Bimekyi

¹² Nkonzo ili na moto okokangye motema o bimekyi. Pho oteye yo ikanga motema se, amozwa eboko ya bomoko phalakyela Nwaphongo bato baamozingye.

¹³ Bo moto amekami, yo sa wo obokye: «Eli Nwaphongo okomekye.» Pho Nwaphongo tazingye bobē, tambe na meka moto. ¹⁴ Moto na moto kamekame nde na phowa ye mampenza, ekyemokosa na ekye motome ikyela bobē. ¹⁵ Emba phowa ekusi kyebote isumu, bo isumu sikosi, sibangye iwaa.

¹⁶ Bēbi na nga ba lozingo, bēe samikosa. ¹⁷ Bolaa bosō na makabo maso maala maakoka o ikolo, maute oka Tata owakyela saa, bokombe na banyasēsisi. Ali nde ndengye yoko, yo taekpane, oka ye enzombi

teeli. ¹⁸ Bo wazinga yo, alobota na iloba sa phele pho ya obokye tobe o ikolo sa bikyelamo bée biso.

Iyoka na ikyela

¹⁹ Bēbi na ga ba lozingo, eba maphoko mama na bolaa, moto munso akyele bokusi aokye, kasi yo sa wo mizele, yo saoka yoo mizele. ²⁰ Pho moto wa yoo, takokya maphoko ma Nwaphongo ma bosembo. ²¹ Yango mena, manya maphoko maso maaso na ma koo. Yamba na bolaa iloba sa phika Nwaphongo onte ya be, sango sikokyi ibikya milimo ma be.

²² Ba bakyelesi ba ikiywi Iloba, kasi saba nde baokyi na matoo. ²³ Pho moto okookye iloba, kasi tambe sikyelela, yo mōna aula na moto okyekyi boo phe o talatala. ²⁴ Amiwēni yo mampenza, wakute yo mana wamo, sakoko amibungyi bo miwēnyeki yo. ²⁵ Kasi moto owa mophila mibeko miilaa, ma bosomi, taokye nde iloba bookyi pho ya isibunga mizele, kasi kasikyelele. Yo mōna amoba na nkoko o maphoko maakele yo.

²⁶ Bo moto kaumunya obokye ali mosambesi, kasi tauya lole le, kamikosa yo mampenza, losambo le loli la pha. ²⁷ Losambo loote loli na intoko siibe oka Tata Nwaphongo, eli: Ikyeka biika na mazengye onte ya ngoko ya bēe, na imibanza i maphoko maso maabe ma mokyisi.

Sakyeka maboo ma bato

2 Bande na nga, sakyela bokyese na sakyeka ma boo ma bato bēe bato baanola Nkolo wa banga Yesu Klisto owa nkyemo. ² Pho bo moto moko alati mumpete nwa itela, na bitobu binyengye, anyosi o losambo la bēe, ekuli na anyoko na mobola alati bitobu biakakwa, ³ bo okyekyi nde moto olati bitobu binyengye, ombi wo ne obokye: «Iwe, zala o elele elaa eye;» emba oka mobola kombe wo ne obokye: «Iwe, kye teme wana, naa zala o se phenephe na mbata ya nga». ⁴ Mena tokyesi bokyese bēe mampenza, tomibuye bananga baa maumunya mabe?

⁵ Bēbi na nga ba lozingo, okyemela: Teli Nwaphongo moto owa ko babola o mokyisi pho ya ibabuya bato ba ezwele na mandomi ma bokonzi pha lakyela yo baamozingye o nzela ya ianola? ⁶ Kasi be, kotiyole babola. Teli bato ba ezwele ba enyoko? Teli nde bēe bakye na bēe o tilibinale? ⁷ Teli bēe batiyole nkombo elaa eya epe bēe?

⁸ Phele, kokyele bolaa bo otose mobeko nwa mokonzi, bo wakomama nwango o buku pha Nwaphongo obokye: «Zinga nwebi na we bookomizingye we mampenza». ⁹ Kasi bo kokyekye maboo ma bato, kokyele isumu. Emba mobeko moephunde pho iwe tookumole Nwaphongo. ¹⁰ Emba na bo moto moko atose mibeko ma Nwaphongo miso, kasi ambi ikpa nde i moko, mena aikpe nde na miso. ¹¹ Pho owa wo obokye: «Sakela baphemba», akula na wo obokye: «Saboma moto.» Yango mena, na bo tokyesi baphemba kasi obomi moto, oikpe nde na mibeko.

¹² Mobeko nwa Nwaphongo moambya bosomi. Yango

mena tokyelekakye mobeko me, o maphoko maso mawo bēe na makyele be. Pho mokoko nwa moesambisa Nwaphongo, amokyeka mobeko me. ¹³ Pho o mokoko nwa isambisa, isambisa samoba sikusi pho ya moto otookyele bēbi ngoko. Kasi okookye bēbi ngoko, taile mokoko nwa mosambisa Nwaphongo bato.

Ianola na bitoma

¹⁴ Bande na nga, bo moto awo obokye ali na ianola, kasi takyele ikiy wo Nwaphongo, ianola se saambo-bikya? ¹⁵ Bo nwebi moko wa lele naa wa nwanwasi azangyi bitobu na toma ya iza nkoko iso, ¹⁶ emba moko na bēe ambi wo ne yokye: «Kyende na bolaa, kye oko nwenya, kye za na bolaa!» kasi tokyi mophe mbolo izangyi yo, ombi kyela iye? ¹⁷ Pho ya ianola eli nde bomko. Bo kowo obokye oli na ianola, kasi bo ianola me tesili na bitoma, ianola sa we sawa.

¹⁸ Kasi moto moko akokyi iwo obokye: «Iwe oli na ianola, na nga nali na bitoma.» Bo moto awo babona, namobuisela obokye: Onteya ianola sa we site sili na bitoma emba nga, na moeteya bitoma banga biute na ianola sa nga. ¹⁹ Iwe, koanole obokye Nwaphongo ali nde moko? Owoko na bolaa. Bilima bianole na be nde bomko, bimbe tekyenele na koko. ²⁰ Iwe oli ebubusi! Kozingye naeteya obokye ianola sizangyi bitoma sili nde pha? ²¹ Umunya ango wa banga Abalayama, abutwaka moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo ndengye'ye? Eli pho ya bitoma be, pho ambyaka nwana we Izake o ikolo sa etumbele. ²² Owēni, ianola se, sitambule elele yoko na bitoma. Bitoma bēe bikokya ianola se. ²³ Yango mena, ya komama o buku pha Nwaphongo bobo: «Abalayama aba na ianola oka Nwaphongo, emba bamotanga moto wa bosembo.» Emba bamba butwa imobanga na nkombo ya ekamba ya Nwaphongo. ²⁴ Owēni, moto kabutwe moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo pho ya bitoma be, kasi teli nde na ianola bobele.

²⁵ Kula umunya Laba nwanwasi owa bondumba. Abutwaka moto wa bosembo o miyo ma Nwaphongo pho ya bitoma be, pho ayambaka bato baatomaka bēe pho ya iya kyengye mokyisi, amba baloya mi nzela esu. ²⁶ Emba eli nde bomko, bo moemo motoko o nzoto ya moto, moto me abuto mowe. Nde bomko me na ianola sitesili na bitoma, sawa.

Kyeba na lole

3 Bande na nga, onte ya be, baikye sazinga iba bat-eye, koebe obokye esambiseli enene eli pho ya banga. ² Pho banga baso tokyele bobo. Bo moto taakyele bobo wa wo yo, ali moto owa longobana, ali na makokyi ma ibatela nzoto ye iso. ³ Bo tokyele ebuni o oko ya ba punda pho ya obokye balotosa, emba tokambe nzoto ya bēe iso. ⁴ Kyeka na masuwa: Na bo mabe manene, bo ewele ekusi kyemaukye, mopusee wa masuwa kamakambe mbale ezingyi yo nde na nwana yenda mokyiki. ⁵ Nde bomko, lole ali nwana enango mokyiki, kasi okomite na maphoko manene.

Kyeka obokye nde na njwana etsete okokyi izikya ngonda enene! ⁶ Lole la moto loli ndokolo njwenya. Lole ali mokyisi njwa bobbe moli o nzoto ya banga, kacti nzoto ya banga mobimba. Lole kalosa njwenya moti bomwa pha moto boswa. Njwenya me moute o ibela sa njwenya motemozime. ⁷ Moto ali na malondo makyela obokye manyama maswa ma ngonda, na manyosi, na manyama malande na ibu ebe na swe ibutwe imotosa. ⁸ Kasi lole, moto na moti takokye ikyela obokye lomotosa. Lole ali ekepe yotiyi ebe, atonda na ngyengyi ikyi bome. ⁹ Na lole topamble Nkolo na Tata, nde na lole, tolakye na bobbe bato bali elalaa ya Njwaphongo. ¹⁰ O moti moti kyetakak mapambosi na bilakyesi bibbe. Babi na nga, yango saba babona. ¹¹ Elele yotiyi ekyetakak maa, kyetakak maa ma lelele na ma bololo? ¹² Babi na nga, njwete njwa fige njwa unva bota mbuma ya olive na njwete njwa vinyo njwa unva bota mbuma ya fige? Nde bomwa, elele ekyetakak maa ma mokpa tekokyi itakak maa ma lelele.

Zebi siute na Njwaphongo

¹³ Oli moto wa zebi na na malondo onte ya bbe nza? Ateya mobesi molaa, akyele bitoma bbe biswa na bonyile pha zebi. ¹⁴ Kasi bo oli na ndondo eya tonda na zuwa na na molimo njwa imekana, samitata, samba na kata bawo o maphwa ma phele. ¹⁵ Zebi sa ndengye mena tesiute o ikolo, sili sa mokyisi, sili sa bonyama, sili sa bozaabulu. ¹⁶ Phwa elele eli zuwa na imekana, elele me eli na mobulu na na bobbe ndengye na ndengye. ¹⁷ Kasi zebi siute o ikolo, sili phanza sa swakwa, sima, siambya bosa na bonyile, siambya botosi, satonda na motema njwa ngongwa na mbuma indaa, tesiikeyesinya bato, tesikatele bato. ¹⁸ Mbuma ya bosomebo kyiphikame onte ya bosa na bato bakyele bitoma bia bosa.

Ekamba ya mokyisi, moinele njwa Njwaphongo

4 Bibasi na maaka onte bbe kyute bi? Kyute na maphowa ma bbe maanjwane onte ya ntema ya be? ² Bbe komengyele mbolo, kasi watewaizwe be, kombe boma bato. Watonda na zuwa mi maphwa maswa, kasi botokokye imazwa, kombe ooka, kombe butwa njwana. Toombe na zwa mbolo me phwa toebe iyonga. ³ Na bo koongye, bbe otoo izwe, phwa koongye na bobbe, koongye mbolo ikyi sepelisa phowa ya bbe mampenza. ⁴ Bakyesi ba baphemba, toebe obokye izinga mokyisi eli ina Njwaphongo? Moto ookyesi ekamba na mokyisi amikyesi moinele njwa Njwaphongo. ⁵ Naa kounyona obokye eli nde bowole wa wwa buku pha Njwaphongo obokye: «Njwaphongo ali na zuwa phwa Bolobwa pha kyela yo onte ya banga.» ⁶ Kasi Njwaphongo akula lophe ngulu ekuli leka bonene. Yango mena kawo obokye: «Tazingye bato ba lolendo, kasi kaphe ngulu oka bato ba miuya.» ⁷ Yango mena, kumola Njwaphongo, temele Zabulu, emba yo amolota itakye na be. ⁸ Susana phenephe na Njwaphongo, emba yo amosusana phenephe na be. Kunyola se ya be, bato ba masumu, kunyola mandondo ma be, bato ba ntema

ibale! ⁹ Ba bato ba ngongwa, na eyakolo ngongwa, lela. Kyela obokye ntakwa ya bbe ibutwe ngonde, emba nkyisa ya bbe ibutwe ngongwa! ¹⁰ Omiuya o boo pha Nkolo, emba yo amoetomba.

Sawole nwebi na bobbe

¹¹ Bande, sawonlekwe na bobbe. Moto okowole nwebi na bobbe na kamosambisa, kawole na bobbe mobeko kambe na mosambisa. Kasi bo kosambisa mobeko, mena obuto munanga emba tokuli ba mokumosi wa mobeko. ¹² Nzuka moambye njwa mibeko na munanga ali nde moti. Eli nde yo moto okokyi ibikya na iboma. Kasi iwe oli nza, iwe, phwa ya isambisa nwebi na we?

Saba moto wa lolendo

¹³ Unjwanjwa eye, kyeba, bbe bato baawo obokye: «Lakwa na yana tomokwe o mokyisi muna, tomokwe kyela mbula yotiyi omwa, tomokwe mumbongu, emba tomozwa baphalanga.» ¹⁴ Kasi toebe yaamoya yana phwa ya bomwa pha be, phwa bbe oli ndokolo lonzumba, lowenene njwana imbele, sima lolomwa. ¹⁵ Elekyi bolaa iwa obokye: «Bo Nkolo azingyi, tomoba na bomwa, tomokwe lowa lola na lona.» ¹⁶ Kasi komitate na maloba ma lolendo. Lolendo loswa la ndengye mena loli lobe. ¹⁷ Moto okoebe ikyela bolaa, kasi taabokyele, mena kakyele isumu.

Ngongwa ya bbe bato ba ezwele

5 Emba unjwanjwa eye, bbe bato ba ezwele, lela, kyimela na ngongwa phwa ya mampasi maeziya! ² Ezwele ya bbe ephosi, bitobu ba bbe bize muunse. ³ Itela na baphalanga ba bbe bakyesi mabembe, emba mabembe me mamomola bobbe pha bbe, mamotwa nzoto ya bbe ndokolo baitumbi na nwinya. Suka ya mokyisi ekomi phenephe, kasi bbe oli nde ibakya ezwele. ⁴ Bbe ole iphuta bato baetoma, banakwa mbuma o manzabi ma be. Okyemela bo milele bbe na be! Ilela sa bbe sioka o matoo ma Nkolo wa batuluku baswa. ⁵ Obakyi na bomwa bolaa na pha bomboti o mokyisi. Koze na bolaa, ombi na iisa ndokolo manyama maziya mokwa njwa imaboma. ⁶ Waphewe moto molaa etumbu, waboma moto wa bosomebo, kasi yo taika na ekpetele kapha.

Ikanga motema na ibondele

⁷ Bande, kanga ntema tee moti mokwa njwaamoya Nkolo. Kyeka mobasi wa inzabi: Kaziya mbuma indaa ya moti o manyete na ikanga motema tee moti wa wamunkwa yo mbuma yaa ntubo na yaa suka. ⁸ Na be, kanga ntema me, oititale, phwa mokwa njwaamoya Nkolo mokomi phenephe.

⁹ Bande, bbe sakyekyemi miima onte ya bbe, phwa bbe saesambisa. Kyeka munanga atemi o nzibo. ¹⁰ Bande, phwa ya mampasi na ikanga motema, benga matambe ma baimosi ba Njwaphongo baawakwa o nkombo ya Nkolo. ¹¹ Towo obokye bali bato ba nkonzwa phwa bakangaka ntema. Waoka simo ya ikanga motema ya Yawa,

emba wawene yaa mophekye Nkolo o suka. Phɔ Nkolo atonda na bolaa na ná ngɔngɔ.

¹² Bande na nga, o boo pha isɔ, sakata selesa na nkombo ya ikolo naa ya munse naa selesa ya ndengye ye. Le obokye «εε» ya bɛɛ ebe εε, emba «phe» ya bɛɛ ebe phe, phɔ ya obokye bɛɛ sasambisama.

¹³ Bo moto mɔnɔmɔ onte ya bɛɛ ali na mpasi, abondele. Bo ali na nkyisa, akombe. ¹⁴ Bo moto mɔnɔmɔ onte ya bɛɛ ali na bolsi, abangye bankumu ba ingomba, babondele phɔ ye, sima ya imɔnɔnɔ mauta na nkombo ya Nkolo. ¹⁵ Ibɔndesi sa ianola samobikya moto owa bolsi; Nkolo aamoteya, emba na bo akyelaka masumu, amoolimbisa. ¹⁶ Yango mena yambolaka

masumu onte ya bɛɛ na bɛɛ, bondelɛkye phɔ ya bɛɛ na bɛɛ phɔ obikye. Ibɔndesi sa moto wa bosembo sili na mwiya moikye, sikyele etoma. ¹⁷ Eliya abaka moto boli banga, abɔndelɛkye na bokusi obokye mbula yango sanɔɔ, emba mambula temaikaka nɔɔ o mokyisi mambula maato na makombe motoba. ¹⁸ Emba amba kula ya bɔndele, bobele ikolo samba yaambya mbula, manyete mamba kula ya bota mbuma.

¹⁹ Bande na nga, bo moto mɔnɔmɔ onte ya bɛɛ abungyi nzela, emba nwebi mosu amobuye o nzela elaa, ²⁰ oebe obokye, moto oamanye moto wa masumu o nzela ebe, abikye nwebi ne o iwaa, na bo masumu mabakyi maikye, mamolimbisama.

1 Petelo

Maphoḵ ma etatele

Petelo abaka o Loma, imbele sakomela yo baanosī ba nkyisi nsuu baokaka Simo Elaa na bato basuu. Baanosī baikye onte ya bēe bautaka o nkyisi nsuu. Bēe tebabaka Bayuda obo pha ya ikoma baklisto. Petelo abaka kalukye ibalenza pho bato bate baebe Nwaphongo babaka babanyokolo.

Petelo kakumole Nwaphongo pho ya bolaa pha bombela yo baanosī. Nabo baikye pasi, ebongyi nde obokye bakangane na Klisto. Bo wakyela Klisto (2.21-24), waloteya maphoḵ masengyesi moto na moto ibenga, ebee bankumu ba Ingomba na ebee banzenga.

Baanosī basengyesi iphila ianola sa bēe nabo baikye pasi. Bo bakyesi babona, bamoba bakumole bitoma binene ba Nwaphongo (2.9). Emba bate bali baanosī, waamowene bēe «bitoma ba bēe biilaa, bamokumola Nwaphongo mokolo ḡwamiweninya yo na be» (2.12).

Maphoḵ mali o mokanda mumu:

- 1 Petelo 1.1-2: Maphoḵ ma etatele
- 1 Petelo 1.3-12: Ibika pho ya ianola
- 1 Petelo 1.13-2.10: Ibaa na bokoko pha mosantu
- 1 Petelo 2.11-4.19: Ephesi ya moanosī imbele sa mpasi
- 1 Petelo 5.1-11: Ikyelela Nwaphongo
- 1 Petelo 5.12-14: Ndongolo

Ibeya

1 Nga Petelo, toma wa Yesu Klisto, naekomele bēe bokolo be, baakyeminyangwa, baali babutu, o nkyisi ya basuu, o Pontis, o Galati, o Kapadose, o Azi na o Bitini. ²Tata Nwaphongo aunva eyokolo phanza kokokana na bowenskye phe, na nzela ya Bokoko Bosantu aebuya basantu, pho ya itosa Yesu Klisto na obokye okunyalame na malongo me. Le obokye ngolu na bese inukane oka be. †

Molemo moambya bomoko

³Tokumole Nwaphongo, Ango wa Nkolo wa banga Yesu Klisto. Na ngongyo ye enene, akula lobota na nzela ya ikundwa sa Yesu Klisto onte ya bawe pho ya molemo moambya bomoko, ⁴na pho ya ilaka siitesikotoko, siitesili na kokoko, siitesikotwe, saabongya bēe o ikolo pho ya bēe. ⁵Bee, mwiya ḡwa Nwaphongo moebanza na nzela ya ianola pho ya ibikiyi siili phenephe na imiweninya o imbele sa suka.

⁶Bee ba na nkyisa, na bo ebe obokye, uḡwanḡwa eye konyokoko na bimekyi ndengye na ndengye pho ya ḡwana imbele mokuwe, ⁷itela mpenza okokoko, bamokunyole na ḡwenya, nde bomoko me ianola sa be, siili na motiya koleka itela, simekame pho ya iteya bo sili saa phele. Na bomoko wamozwa ikumo, nkyemo na

ngambo imbele saamiweninya Yesu Klisto. ⁸Yo, okozingye bēe nabo naino tomoweni, okoanole bēe naino samowene. Kumba na nkyisa yaa nkyemo iteikokyi bēe iwoko, ⁹pho ozwe mbano ya ianola sa bēe: Lobiko sa mikali ma bēe.

¹⁰Baimosi balukaka, baambaka na kyemituna pho iyeba lowoko lokyekyi lobiko me, emba baimolaka na pho ya ngolu eya eyokyela be. ¹¹Na nzela ya Bokoko pha Klisto phabaka onte ya bēe, baimosi baluka iyeba imbele iye na ndengye'ye maphoḵ mateyaka Bokoko phanza pho ya minyoko ma Klisto na nkyemo yaambaka ya mobenga yamokokiyisama. ¹²Babaweninyaka obokye maphoḵ me temabaka pho ya bēe mampenza, kasi pho ya be. Emba uḡwanḡwa eye bateye ba Simo Elaa baeyimola maphoḵ me, bēe baawoko na mwiya ḡwa Bokoko Bosantu phaa batomoleka bēe uta o ikolo, emba banze na bēe mampenza balukye obokye bamaebe.

Mobesi ḡwa bosantu

¹³Yango mena, omibongya pho ya isokoko, ingola miyo ma bēe, kyela molemo munoko onte ya ngolu eyamoeyelela na nzela ya imiweninya sa Yesu Klisto.

¹⁴Ya bana ba botosi, sabenga maphowa maabe ma bēe maa phanza, ma imbele sabaka bēe o ibunga.

¹⁵Kasi, booli owa ebanga mosantu, na bēe obutwe

† Ietanza

basantu o mobesi nwa b̄e mobimba, ¹⁶ ph̄o bakoma obokye: «Ba basantu, ph̄o nga nali mosantu.»

¹⁷ Emba bo kobangye Tata, iyo otooli na mbelekye, yo okosambisa moto na moto nde na bitoma b̄e, nde komizile imbelele siso sitaaba b̄e o mokyisi. ¹⁸ Koebe obokye tebaika eyikola o mobesi moobe n̄wazwa b̄e na ba ɔngɔ ba b̄e na mbolo ikyiwɔɔ booli ba phalangana na itela, ¹⁹ kasi na malongo ma motiya ma Klisto ndokolo n̄wana wa mpate otoli na mooya na ná intɔɔ. ²⁰ Mena mokyisi sataa kyelama, amooɔɔ. Uɔn̄wan̄wa eye o imbelele sa suka sisi, N̄waphongo amoweninye ph̄o ya b̄e. ²¹ Na nzela ye, b̄e koanole N̄waphongo owa mokundola onte ya bawe na owa mophe nkyemɔ, ph̄o ya obokye ianola sa b̄e na molemo n̄wa b̄e ibe oka N̄waphongo.

²² Bookunyosi b̄e mikali ma b̄e na itosa maphɔɔ phele ph̄o ya lozingo la phele la bana ba N̄waphongo, na ndondo elaa zingana na boikye onte ya b̄e. ²³ Ph̄o bakula ebota mbala eya ibale, teli na mumboto motɔɔ, kasi motemotɔɔ na nzela ya iloba sa N̄waphongo sili na bomɔ na sili ph̄o ya bobele na bobele. ²⁴ Ph̄o moto munsɔ ali ndokolo munkata, emba nkyemɔ ye iili ndokolo phulele ya munkata, bo munkata muungyi, phulele ya n̄wango kyeka. ²⁵ Kasi maphɔɔ maawa Nkolo mali ph̄o ya bobele. Maphɔɔ me, eli Simo Elaa eya eyimola b̄e.

N̄waphongo aeɔɔ ph̄o obe bato b̄e

2 Yango mena, le kabu esɔ na malondo masɔ maabe, n̄zitako na imengyela na iwɔle n̄webi na bob̄e. ² Bokozingye bana bautami ibotama maaku matemali na sɔɔɔ, na b̄e zinga maaku ma iloba, ph̄o na mango, wamokola ph̄o ya lobiko. ³ Ph̄o wameka ndengye ye eli Nkolo, wamowene molaa.

Ikonzi sa etoma ya Ingomba

⁴ Susana ooli yo, ibanga sa bomɔ, saavaka bato kasi saɔɔɔ, simbi na baa na motiya oka N̄waphongo. ⁵ B̄e mampenza, ndokolo mabanga ma bomɔ ma N̄waphongo, ominyɔsa ph̄o ya itonga ingambi sa Bolɔɔ, ph̄o ya bonganga bosantu, ph̄o ya iambya mambeka ma bolɔɔ oka N̄waphongo, maamosepelisa na nzela ya Yesu Klisto. ⁶ Yango mena, o buku pha N̄waphongo tozwe obokye: «Kyeka, nat̄eye ntɔɔ yɔɔɔ ya moloo eya eɔɔɔ na eya motiya o Siyona, emba owamiabya mi yango etazwe sɔɔ.»

⁷ Yango mena, ngambo eli ph̄o ya b̄e baanos. Kasi ph̄o bato bate bali na ianola, eli nde ikonzi savaka batongyi ba mangambi sibuto ntɔɔ ya moloo, ⁸ emba simbi na kula baa ikonzi sibakyitinya bato na ikonzi siambya sɔɔ. Bazume mi sango ph̄o tebaanole Iloba. Emba ph̄o ya b̄e wamekamaka nde babona. ⁹ Kasi b̄e, oli ibota saɔɔ b̄e, bosoo pha banganga ba mokonzi, mokyisi mosantu, bato baakpa N̄waphongo, ph̄o ya obokye oimole bitoma binene ba owaebanga obokye

† Kyeka na o 2 Petelo 3.10, 14 †† Ibanga sa bomoo eli ndokolo ntɔɔ ekyephile ingambi siso.

omane o enzɔmbi, otɔɔɔ o saa ye elaa. ¹⁰ B̄e batebaikaka ba phanza bato b̄e, uɔn̄wan̄wa eye obuto bato ba N̄waphongo. B̄e batebaikaka oka b̄e ngɔngɔ, kasi uɔn̄wan̄wa eye baeyokyesi ngɔngɔ.

Basali ba N̄waphongo

¹¹ Bande baa lozingo, naelenza b̄e baakye kaa bo kaa na babutu o nkyisi ya basuu, obokye ole maphowa maabe ma nzoto, mango maan̄wane ebasi na Mokali. ¹² Ba na mobesi molaa onte ya bapakano, ph̄o na bo baekatesi b̄e obokye olii bato b̄e, waamowene b̄e bitoma ba b̄e bilaa, bakumole N̄waphongo mokɔɔ n̄waa moya yo.

¹³ Ph̄o ya Nkolo, omiuya oboo pha makonzi masɔ ma mokyisi. Ebe mokonzi oomunene okolekye baayɔɔ, ¹⁴ ebe bakambi, baatome yo ph̄o ya iphe bato bakyele bob̄e etumbu naa ph̄o ya isamba baakyele bolaa. ¹⁵ Ph̄o phowa ya N̄waphongo eli baabona obokye baakyele bolaa bakangye n̄kɔ ya bibubusi baatebaebe ekpele. ¹⁶ Ba ya masɔmi. Saamba nde mibomba o bosɔmi pha b̄e ph̄o ya ikyelaka bob̄e. Kasi kyela bo ya basali ba N̄waphongo. ¹⁷ Kumola bato basɔ, zinga bebi nawe baanos, kaya N̄waphongo, kumola mokonzi.

Basali na bankolo ba b̄e

¹⁸ B̄e basali bakyele o mangambi, omiuya oka bankolo ba b̄e na mokaya munsɔ, yango sabaa nde oka baali bato balaa na baa bose, kasi ebe na oka baa bikyi. ¹⁹ Ph̄o mena eli ngɔlu obokye oititale, ph̄o ya ikumola N̄waphongo, o minyɔɔ mienyɔɔ nde na pha. ²⁰ Ngambo ye eya mozwa we bo oititasi waewande b̄e bo okesi bob̄e? Kasi bo okyesi bolaa, bambe kula enyɔɔ, ombi ititala na iuya mɔɔ, mena eli ngɔlu o miyo N̄waphongo. ²¹ Ph̄o baebanga nde ph̄o ya bomɔ, ph̄o na Klisto yo mampenza anyɔɔ ph̄o ya b̄e, aika eteya nzela ph̄o ya obokye obengye matambe me. ²² Yo otoikakyele isumu, na o munɔɔ n̄we tewaika tɔɔ b̄e. ²³ Iyo owa tola b̄e, kasi taika buya eto, o munyɔɔ n̄we, taika kanela moto, kasi amiambyaka nde oka okotene bolombe na bosembo. ²⁴ Yo oowa, mi nzoto ye mampenza, anyanyaka masumu ma banga o eklusu, ph̄o ya obokye, towee na masumu, tombe bika ph̄o ya bosembo. Iyo owaebikya na maphota me. ²⁵ Ph̄o b̄e wabaka ndokolo mampate maabunga, kasi uɔn̄wan̄wa eye obutolesi mɔɔ na mokyengyesi wa mikali ma b̄e.

Basi na bampele

3 Nde bomɔ me, b̄e babasi, omiuyakye oka bampele ba b̄e, ph̄o obokye na bato bakyi bale ianola Iloba, na nzela ya mobesi n̄wa basi ba b̄e, sa iloba, babutwe ianola, ² okowene b̄e mobesi n̄wa b̄e molaa na n̄wa mokaya. ³ Bolangangalakye pha b̄e phango sa ba nde pha ibanda: Itonga suwe, ilata bayaka ba itela, bitobu bilaa. ⁴ Kasi ebe mobesi n̄waamibomba o ndondo, bolangangalakye bookɔɔ, ndondo ya bonyile

na ya bose, eeli na motiya munene o boo pha Nwaphongo. ⁵ Nde bomw babona, bo wamibongyaka babasi basantu wa kalakala baabaka na molemo oka Nwaphongo, bamiuyaka oka bampele ba be, ⁶ ya Sala, owa tosaka Abalayama, abaka kamobangye «nkolo we». Bëe obuto nde phele bana bëe ba babasi, waakyele bëe bolaa na sa njwana ibale.

⁷ Bampele nde bomw me, zala na basi ba bëe na bolaa na boebakye obokye babasi bali bikyelamo bikw. Obaphëkye mokaya, pho basengyesi izwa na bëe ilaka sa ngolu ya bomw, pho ya obokye ekpele na yonoyon saba ibaku o mabwndesi ma bëe.

Inyokwomw pho ya loww lolaa

⁸ Pho ya isukyisa, ba na bookaa, ndondo ya ngwngw, ozingane na lozingo la bana ba ibota kwkw, obe na boboto na na imiuya, ⁹ sabuya bobo pho ya bobo, naa etoo pho ya etoo. Kasi pambola, pho baebanga nde pho ya ikyela bomw, pho ya obokye ozwe na bëe ipambosi. ¹⁰ Pho ookozingye iba na bomw bolaa, na iwene nkwl indaa, abanza lole lee o bobo na bibaa bëe pho ya iba sakata kwkw. ¹¹ Ale bobo, akyele bolaa, alukye bose ambe na bobenga. ¹² Pho miyo ma Nkolo mali mi bato ba bosembo, na matoo me maokye mabwndesi ma bëe. Kasi bato bakyele bobo, Nkolo kabakubolele lokuyi.

¹³ Emba yamba ekyela bobo nza, bokomiphe ikyela bolaa? ¹⁴ Kasi boonyokwmi pho ya bosembo, oli bato ba nkyisa. Saila iekyele be, samba na mitungyisa. ¹⁵ Kasi ambya mandondo ma bëe oka Klisto, obokye ali Nkolo. Ombe na mibongya nkwl isw pho ya itwkw o boo pha moto munsw owa moetuna, iyimola molemo moli onte ya bëe. ¹⁶ Kasi obaumole na bonyile na ná botosi, obe na maumnya malaa o ndondo. Pho na bo bakati kwkw na nkombo ya be, bazwe sw pho ya mobesi njwa bëe molaa onte ya Klisto. ¹⁷ Pho eli bolaa obokye onyokwomw pho kokyele bolaa, bo mena eli phowa ya Nwaphongo, na obokye onyokwomw pho kokyele bobo.

¹⁸ Pho Klisto yo mampenza anyokwomw pho ya masumu mbala yonoyon pho ya bobele, iyo moto molaa pho ya bato babe, pho ya obokye akye na bëe oka Nwaphongo. Bamoboma o nzoto, kasi Bolkw pha Nwaphongo phakula mobuya na bomw. ¹⁹ Yango mena amba na kye teya mikali maakangyema o kwkw, ²⁰ oka baalekye ianola kalakala, waba Nwaphongo kataakanga motema, mi nkwl yabaka Nowa kataatonga masuwa, manyokw nde ndambo ya bato, kyelukye iwkw: Bato njwambi mabikaka sa waa na maa. ²¹ Maa me mabaka elembo ya batisimo ekyeebikya unwanwa eye, batisimo etebokunyole mbindo ya nzoto, kasi eli imiambya oka Nwaphongo na maumnya malaa o ndondo na nzela ya ikundwama sa Yesu Klisto, ²² iyo, owa kyende o ikolo, ooli o ebkw ya boloo eya Nwaphongo, baanzelu, bakonzi na siya isw bamiuya oka yee.

Mobesi moonyakune

4 Yango mena, pho Klisto anyokwomw o nzoto, na bëe me, ba nde na maumnya ndengye me, pho moto owa nyokwomw o nzoto asukya isumu, ² pho ya ibika mi nkwl itaaba we o mokyisi, sa bika na maphowa maanzoto, kasi obikye kokana na bookozingye Nwaphongo. ³ Pho imbele siilekaa, olwbi kokya na boikye, phowa ya bapakano na imiambya o mobesi mobe, o imengyela, o malanga, o ngaanga, o mabusi na ikumisa bikyeko. ⁴ Bakamwe pho bawene obokye bëe tokuli kilingana na bëe o mobesi mobe mote mokuya na be, emba bambe etola. ⁵ Bamokye twkww oka owa mibongya pho ya isambisa bali na bomw na baawa. ⁶ Yango mena, Simo Elaa baeyimolaka na oka baawa, pho ya obokye o sima ya ibasambisa ndokolo bato o bonzoto, na nzela ya Bolkw, babikye bookozingye Nwaphongo.

Mobesi njwa baanosii onte ya be

⁷ Mbomela ya maphkw masw eli phenephe. Yango mena, ba na malondo na ná imizila pho ya ibwdele. ⁸ O boo pha maphkw masw, zingana na bokusi onte ya bëe na lozingo la Nwaphongo, pho lozingo kazibe boikye pha masumu.

⁹ Yambanaka onte ya be, sanko eya ikyemingungubana. ¹⁰ Moto na moto akyelele ikabo sazwa yo oka Nwaphongo o etoma pho ya bolaa pha bebi, na bomw, wamoba baangyesi balaa ba ngolu ya Nwaphongo eya kyemikabana. ¹¹ Bo moto ali na ikabo sa iwkw, aimole maphkw ma Nwaphongo. Bo moto ali na ikabo sa ikyelele bebi, asikyelele nde na bokusi phaamophe Nwaphongo, pho na nzela ya Yesu Klisto, Nwaphongo azwe nkyemw isw, pho nkyemw na mwiya ili o mabkw me pho ya bipha na bipha. Ame!

Minyokwomw pho ya ibaa moklisto

¹² Bande baa lozingo, bëe sakamwa bo oli onte ya njwenya njwa bimekyi, ndokolo kyeyelele loww kwkw loonyakune. ¹³ Kasi kumba pho ozwe na bëe iyalo o minyokwomw ma Klisto, pho ya obokye otonde na nkyisa nzikye wamowenene nkyemw ye. ¹⁴ Nkyisa ili na bëe bo baetole pho ya nkombo ya Klisto, pho nkyemw na Bolkw pha Nwaphongo ili mi bëe. ¹⁵ Moto onte ya bëe sanyokwomw ndokolo mobomi wa bato, naa mwibi, naa mokyisi njwa maphkw maabe, naa ndokolo moto wa nzangaa. ¹⁶ Kasi bo ebe nde pho ali moklisto, yo saoka kwkw, akumole nde Nwaphongo pho ya nkombo me. ¹⁷ Pho eli imbele sa isambisa, siitate phanza o ingambi sa Nwaphongo. Emba bo sitati na banga mpenza, yamba suka ya bato bale ianola Simo Elaa ya Nwaphongo? ¹⁸ Emba bo moto wa bosembo abikiya na nkaka, yamba baa bo pho ya moto mobe na owa masumu?

¹⁹ Yango mena, bato banyokwomw ikokana na bookozingye Nwaphongo, baikale nde ikyela bolaa bambe na ambya mandondo ma bëe oka owaakolo Mokyisi.

Makosi wa etonga ya Nwaphongo

5 Emba, nalenza bankumu baali onte ya b̄e. Na nga nali nkumu booli b̄e, nali na nzoka ya minyoko ma Klisto, namozwa iyalo o nkyemo yaamoweninya yo. ² Okoko etonga ya Nwaphongo eya eph̄e b̄e, oebanza na phowa es̄o bo kizingye Nwaphongo, kasi na imikandindisa phe, pho ya looto la ezwele phe, kasi pho oli na phowa yaikyelela Nwaphongo. ³ Saluka iwen̄e bato baaeph̄e b̄e obokye obakoko, kasi b̄e ba nde ndakyisa pho ya etonga. ⁴ Emba waamoya mokonzi n̄wa bakosi ba mampate, wamozwa eboko ya nkyemo etetoko.

⁵ Nde bom̄o, banzenga, omiuya oka bankumu. B̄e bas̄o, ba na bomiuyakye o mobesi n̄wa b̄e na b̄ebi, pho Nwaphongo kale bato baa lolendo, kasi kaphe ngolu ye oka bato baamiuya.

⁶ Yango mena, omiuya o se ya eboko ya Nwaphongo eya mwiya, pho ya obokye aetombe o imb̄e saameka yo. ⁷ B̄e uya mi yo maumunya mas̄o maaetungyisa, pho yo kaezikyele.

⁸ Ba na bokyebi, kyengye. Munguna n̄wa b̄e, Zabulu, kaina kyemizongana ndokolo gbogbo kyebule, kyelukye moto wa ibuta. ⁹ B̄e omotemele nguu na iphila ianola sa b̄e, na boebakye obokye minyoko miwene b̄e, na b̄ebi na b̄e o mokyisi bamiwene me.

¹⁰ Uñwan̄wa ye wamunykoko pho ya n̄wana imb̄e mokuwe, emba Nwaphongo owa ngolu es̄o, owaebanga o nkyemo ye yaa bobele na nzela ya Klisto Yesu, amokula ebongya yo mampenza, amoekuya, amoelenza, amoeteye na bokusi. ¹¹ Bokamba bobee ne pho ya bobele na bobele! Ame.

Ndongoko

¹² Naekomesi n̄wana mokanda mumu na nzela ya Silive, okokpe nga ndokolo owaakolo nwebi, pho ya ielenza na ieyimola obokye ophisi na bokusi nde oeyakolo ngolu ya Nwaphongo. ¹³ Baaokoko baali o Babilone, baebongosi. Ebe na n̄wana wa nga Malako, aebongosi. ¹⁴ Beyinya onte ya b̄e na ikoo na ikoo na ná iyambana. Le obokye bese bobee na b̄e bas̄o baali onte ya Klisto.

2 Petelo

Maphok ma etatele

Mokanda nwa ibale nwa Petelo nwaakomelaka yo baklisto baa Ingomba sa kalakala (1.1). Lowok lē lokusi pho ya ikoma mokanda mumu labaka na boikye pho ya iimola baanosi obokye bēe saanola maphok ma bateye ba bōkōle na maphok ma sōkōkō maute na mateya ma bēe.

Mokanda mumu moteya mobesi moolongoba na moanosi. Mobesi mē eli iphila maloba ma Nwaphongo na mateya ma bato bawenēkye Yesu na miyo ma bēe mampenza na baaokaka mateya mē. Bateye ba bōkōle baunva nyōkō onte ya baanosi. Mateya ma bēe mabungya bato (2.1-22). Basemole bato baaziya iyaa sa Nkolo baambe na wō obokye etaaye. Nzuka bo Nkolo kangōmbinya iyaa, eli pho bato basō babongole ntema.

Nōkō nōkō eye, bateye ba bōkōle bali nde omō, yango mena mokanda nwa ibale mumu molenza baanosi obokye baikale nde iyēba Nkolo na bolaa pho ya obokye mateya ma bōkōle mamana mango sababungya.

Maphok mali o mokanda mumu

- 2 Petelo 1.1-2: Maphok ma etatele
- 2 Petelo 1.3-21: Nwaphongo abanga amba na kō baanosi
- 2 Petelo 2.1-22: Bateye ba bōkōle
- 2 Petelo 3.1-18: Mbunu ya iyaa sa Nkolo

Ibeya

1 Nga Simo Petelo, moombo na toma wa Yesu Klis-to, naekomele, bēe bazwa na banga iyalo sa ianola saamotuya ndengye yōkōkō, na nzela ya bosembo pha Nwaphongo wa banga, na Mobikye Yesu Klisto.
² Lē obokye ngōkō na bose inukane oka bēe na nzela ya iyēba Nwaphongo na Yesu, Nkolo wa banga.

Mbela na Iyōkō sa Nwaphongo

³ Pho, mwiya nwe Nwaphongo nwalophe maphok masō masengyesi na banga pho ya ibika phaakolo bomōkō pha imiambya oka Nwaphongo, na nzela ya phaakolo boebakye pha banga, pho yo owalobanga pho ya kyemō yē mampenza na ná nzela ya mobesi molaa nwēe mampenza. ⁴ Na nzela mē, alophe mbolo ilekyi na motiya moikye na iinēnē bowaloikyelaka bēe mbunu, pho ya obokye na nzela ya yango bēe obutwe na bookaa na Nwaphongo, bēe baali satazwama o bōkōkōkye boutē na phowa ya mokyisi.

⁵ Emba nde pho ya bomō mē, kyela na bokusi bosō oangyinya o ianola sa bēe mobesi molaa, o mobesi molaa oangyinya zebi, ⁶ o zebi oangyinya imizila, o imizila oangyinya ilendendala, o ilendendala oangyinya imiambya oka Nwaphongo, ⁷ o imiambya oka Nwaphongo oangyinya izinga bebi baanosi, o izinga bebi baanosi oangyinya lozingo. ⁸ Pho bo maphok masō malaa maamana mali onte ya bē, bo maambe na nukana, etemaele sa etoma naa sa bota mbuma pho

ya phaakolo boebakye pha Nkolo wa banga Yesu Klis-to. ⁹ Kasi oka moto otooli na maphok masō maamana, aphokō miyo, ali na lolanda, kabungye obokye aunva kunywama na masumu mē maakasi.

¹⁰ Yango mena, baande, kyela na bokusi pho ya ikuya mbela eya ebanga bēe na iyōkō sa eyōkō bē. Bo bēe okyesi bomō, otookaa na mbala. ¹¹ Na bomō, wamophemē makokyi masō ma inyōkō o Bokonzi pha bobele pha Nkolo wa banga, na Mobikye Yesu Klisto.

¹² Yango mena, namoekundolelaka nkōkō isō maphok mamana, na bo komaebe, na bo obokye okuti onte ya phele eya kōkō eye. ¹³ Kasi naanole na bosembo obokye, boota ba nga naino na bomōkō o munse mumu, namoeyumolaka na ieyebusaka, ¹⁴ pho naebe na bolaa obokye imbele sanga sa imana o munse mumu sili phenephe; bo wanveninya Nkolo wa banga Yesu Klisto yo mampenza. ¹⁵ Kasi namokyela na bokusi obokye o sima ya iwaa sa nga, bēe oikale imbele sisō ikyelela maphok maamana.

Baawenē nkyemō ya Klisto

¹⁶ Pho, teli na ibenga bikoo biabungya bēe na bolaa obokye toeteya mwiya na iyaa sa Nkolo wa banga Yesu Klisto, kasi eli pho banga tobaka manzoka maawenē na miyo ma banga mampenza bonenē phe.

¹⁷ Pho azwa ngambo na nkyemō uta na Tata Nwaphongo, waaokana nyesi uta o bonenē pha nkyemō ya Nwaphongo, obokye: «Oyo ali Nwana wa nga owa sō-mi, nali na nkyisa boikye pho yē.» ¹⁸ Emba nyesi mē

banga mampenza tomooka moute o ikolo imbele sabaka banga ne o ikolo sa ngomba eesantu.

¹⁹ Emba toanole na bokusi maphoko maawo baimosi, mi mango, oli na elongyi ya imakyelela miyo ndokolo bokokyekyele bée tala ekyelole o elele ya enzombi, noko waamoyee bunya na obokye maanguma atokoko o mandondo ma bée. ²⁰ O boo pha maphoko maso, oeba na bolaa obokye: Moto takokyi ilimbola simo noko yoko eyakoma baimosi na ndengye ye mampenza. ²¹ Pho, simo noko yoko ya baimosi teyautaka na phowa ya bomoto, kasi yautaka nde na nzela ya Boloko Bosantu obokye bato bambe woko maphoko mautaka na Nwaphongo.

Baimosi ba boko

2 Kasi bo wabaka Baimosi ba boko o nte ya bato ba Isalayee, nde bom me, bateye ba mibeko baa boko bamobaa onte ya bée. Bamoyaa na malondo na mateya maabe na maoko, bamokoma noko o iangana Moteye owa baikola. Bamibangyela bokoko pha mbalakaka. ¹² Emba, bato baikye baababenga o bondumba pha be: Pho ya be, nzela eya phele yamobutwa ya iwamba. ³ Emba na nganga ya be, bamoekosa na maloba pho ya iekpela mbolo ya bée. Pho ya be, tata kalakala, bolombe pha bée bokokyi, na bokoko pha bée eteboolale. ⁴ Pho ya bom, Nwaphongo taika na oka banze bakyelaka bobo ngoko, kasi abavakaka o lifelo o enzombi ekusi, abasundola amba na babomba omoko pho ya iziya moambo. ⁵ Taika oka na mokyisi nwa phanza ngoko, kasi imbele satomaka yo mpela enene eya zinzaka mokyisi nwa bato baabe, abikyaka nde Nowa, moto owa nwaambi na bato baayoko sambo, iyo owabaka kateya maphoko ma bosembo. ⁶ Amba na phe nkyisi ya Sodoko na Gomola etumbu, aizikya yabutwa nde mbutu pho ebe ndakyisa pho ya bato baabe baamoya sima. ⁷ Emba, amba kandola Lota moto wa bosembo, owabaka kawene nkaka na mobesi nwa bondumba bokusi phabaka bato babana bakyele. ⁸ Pho moto wa bosembo moko, abaka kabe onte ya be, kabawene, kabaokye: Mokoko na mokoko molimo nwe nwa bosembo nwabaka munyoko, pho ya bitoma ba bée ba woko. ⁹ Nkolo kaebe imanya bato baa moloko onte ya bimekyi, emba kambe na bomba bato baabe pho ya ibaphe etumbu o mokoko nwa mosambisa yo mokyisi. ¹⁰ Amophe etumbu na boikye oka bato baabengye phowa ya bonzoto, basemole bokonzi pha Nwaphongo. Bamilemele, bato ba loloko, tebaaile iwamba nkyem. ¹¹ Nzuka banze baabalekye na bokusi na ná mwiya, tebaawole nkyem me na bobo naa iyiphunda oka Nkolo. ¹² Kasi bato baba bali ndokolo bato baabanza nga mayele na baaphoko, bali ndokolo manyama makyelama obokye bamabome na mazenngye, batole eteebe be, na bée bamowa ndokolo bokowe manyama. ¹³ Yango mena, bamozwa iphuti sa bobo bokyele be. Bawene bolaa ikokyaka phowa ya bée eebe nzanga nzanga. Bali woko na woko waangane bée na bée pho ya iza, bambe kumba na boko boekatele

† Bato ndokolo mabota: Bato batebaebe phaphongo.

be. ¹⁴ Miyo ma bée matonda na phowa ya ikyela baphemba, tebaotwe ikyela masumu. Bakosa bato bate bali na ianola sikusi. Bali bato ba mandondo maa mee na looto. Bali bana ba lakyema na bobo. ¹⁵ Bale nzela eya woko, babungyi obengyi bée nzela ya Balama nwana wa Bosoko. Iyo owa zingaka baphalanga baa mophekye bée pho ya ikyela bobo. ¹⁶ Kasi amba zwa mooya pho ya bobo phe. Yango mena mpunda otoowo, yawoko na nyesi nwa moto emba ya katelaka bobubusi pha moimosi. ¹⁷ Bato baba bali ndokolo bitima bitebili na maa, ndokolo lonzumbe loukame na eweele, elele ya enzombi eya phii baele pho ya be. ¹⁸ Bazwe bato na iwoko maphoko maa loloko na maa bobubusi, bakyelele maphowa ma bée maa nzoto pho ya ibisa bato baute itoko o isanga sa bato baabikye na mobesi mobe. ¹⁹ Babalakele bosoko, nzuka bée mampenza bali baombo ba maphoko ma bokoko, pho moto munoko ali moombo nwa ekpele ekymokonza. ²⁰ Pho, bo bée bamana o bokoko pha mokyisi na boebakye Nkolo wa banga na Mobikye Yesu Klisto, bo bambi kula milee ikonza na maphoko maabe, basukyi na bobo koleka na phaabaka na bée phanza. ²¹ Pho ebakyi bolaa pho ya bée saeba nzela ya bosembo, na obokye baeyebi, bambi kula kubolela mobeko mosatu nwa Nwaphongo nwa baphekye bée lokukyi. ²² Maphoko maabayeesi, eli nde mawo bée na bite obokye: «Nva akuli butolela biloo be», naa obokye: «Ngulu na bo euti iyoko unwanwa eye, kye kule kye miemba mungyinda.»

Mbunu ya iya sa Nkolo

3 Unwanwa eye, baande na nga, baa lozingo, eye eli mokanda nwa ibale moekomele nga. Onte ya nkanda me iso ibale, pho ya ieyebusa, naumole maakolo maumunya ma bée. ² Umunya maphoko mawoko baimosi basantu phanza na mibeko ma Yesu Nkolo na Mobikye wa banga maa ephokye batoma ba bée. ³ Phanza oebe obokye, mi noko ya suka, bakyi baaminyosa nde na maphowa maabe ma bée mampenza ma boeki bamotoko. ⁴ Emba bamowoko bekye: «Ena mbunu ya iya se yango ewa? Pho banda waawa bankoko ba banga, maphoko maso make nde bomoko bo wabaka mango banda o etatele ya mokyisi!» ⁵ Pho babungye obokye ikolo sabaka uta kalakala, na munse nwatoko onte ya maa, emba na nzela ya maa Nwaphongo akyelaka munse na iloba se. ⁶ Nde na nzela ya maa me, mokyisi mookasi nwaawaka na mpela ya maa. ⁷ Kasi ikolo na munse ya loko eye, yabombama nde na sina iloba me. Saikyela imbale pho ya iiboma na nwenya o mokoko nwa moambo na nwa motoko bato baabe. ⁸ Kasi lowoko kokoko loko, baande ba lozingo, bée salobunga: Oka Nkolo, mokoko kokoko moli ndokolo mambula nkoto, emba mambula nkoto mali ndokolo mokoko kokoko. ⁹ Nkolo tali na ndoko o ikokya mbunu ye boko umunya baayoko obokye wali ndoko. Kasi kakangye nde motema pho ya bée, ootozingye yo obokye moto noko kokoko awe, kasi obokye bato baso babongole ntema.

¹⁰ Kasi mokɔɔŋwa Nkolo ŋwa moba ndokolo mwibi. O mokɔɔŋwa me, ikolo samolemo na tɔkɔ yɔkɔyɔ ekusi, emba bikpele biamozika na ŋwenya, biamotɔtɔ, munse na bitoma bɛɛ bisɔ ete ikule wɛnɛnɛ.

¹¹ Phɔ bikpele me bibi bisɔ biamotɔtɔ na ndengye mena, bɛɛ osengyesi ibaa bato baa ndengye'ye na nzela ya mobesi mosantu, na ya imiambya oka Nwaphongo. ¹² Bɛɛ koziya, kombe na welinya obokye mokɔɔŋwa Nwaphongo moye izele. Yamobaa mokɔɔŋwa mowaa, ikolo samozika na ŋwenya, emba bikpele bisɔ biamozika, biamunyangwa. ¹³ Kasi ikolo siinyakune na munse muunyakune, ili yango ikyiziya banga bowaloikyelaka yo mbunu, omɔ elele eyamozala bosembo.

¹⁴ Yango mena, baande ba lozingo, na boziyakye maphɔɔ mamana, kyela bokusi obokye obee obo phɛɛ na bose, sa intɔtɔ, na sa mooya. ¹⁵ Emba owɛnɛ ikanga

motema sa Nkolo ya banga eli obokye bɛɛ obikye, ndokolo na bowaekomelaka nwebi na banga owa lozingo Polo, na zebi saamophekye Nwaphongo.

¹⁶ Ekuli ba nde bookowɔ yo o nkanda ye isɔ phɔ ya maphɔɔ mama. Wali omɔ maphɔɔ maayɔkɔ mali makusi phɔ ya imasɔɔɔ. Maphɔɔ mawaa bato bate baebe na batebaika ekola bamalimbole na bobɛ, nde bokyele bɛɛ na Nkanda insuu phɔ ya imiɔtɔ sa bɛɛ mampenza.

¹⁷ Yango mena, bɛɛ baande ba lozingo, bokoebe bɛɛ phanza, ba na bokyebi, samile obokye na ibunga sa bato baabe baebungya, ombe kaa omane o motesi mookusi ŋwa bɛɛ. ¹⁸ Kasi kola onte ya ngɔlu na ya iyeba Nkolo wa banga na Mobikye, Yesu Klisto. Le obokye nkyemɔ ibe nɛ uŋwanɔwa eye na phɔ ya biphaa na biphaa. Ame!

1 Yoane

Maphoꝓ ma etatele

Bawo bekye Yoane akoma nkanda iyato, nabo taika koma nkombo ye omw. Mokanda nwe nwa ntubo temoebane naa bamotomelaka banza. Kasi moteya maphoꝓ maabaka malekane oka banosi ba mangomba makyekye nzwango. Mangomba mayoko maikye ma imbele me mabaka male ibenga nzela ya Nwaphongo pho ya imiphe o maphoꝓ ndengye na ndengye. Yango mena mokanda mumu mowole maphoꝓ manene mabale:

- Ilenza banosi obokye babikye na isanga sa phele na Nwaphongo na na Nwana we Yesu Klisto. Ibika simiweninya na nzela ya lozingo la bebi.
- Ikyela bokusi pho ya isukya mateya ma bokle mawo bophele pha Simo Elaa.

Mokanda mumu mowole maphoꝓ mama:

- 1 Yoane 1.1-4: Maphoꝓ ma etatele
- 1 Yoane 1.5-2.29: Moo na enzombi
- 1 Yoane 3.1-24: Bana ba Nwaphongo na bana ba molemba
- 1 Yoane 4.1-6: Maphoꝓ ma phele na maphoꝓ ma bokle
- 1 Yoane 4.7-21: Laakolo lozingo loute oka Nwaphongo
- 1 Yoane 5.1-21: Ianola siphe bato bomwo pha bobele

Iloba sa bomwo

1 Yaabaka o etatele,
yaaokaka banga,
yaawenekye banga na miyo ma banga,
yaalembetelaka banga
na yaakumaka banga na maboko
Eli yo Iloba saalophe bomwo
² — pho bomwo phamiweninya,
na banga towenekye
yango mena towo
tombe na eyimola bomwo pha bobele na bobele,
phaabaka oka Tata, phamba ya miweninya oka banga

³ yaawenekye banga na ya okaka banga,
toeyimole yango na be me,
pho na be oangane na banga.
Emba iyangana sa banga eli iyangana na Tata
na na Nwana we Yesu Klisto.

⁴ Emba toekomele babona
pho nkyisa ya banga ibe ya phele.

Nwaphongo ali moo

⁵ Kyeka simo eyaoka banga ne,
yango ekyembe eyimola banga eye:
Nwaphongo ali moo,
oka ye, tewali kono nzwana enzombi.

⁶ Bo towo obokye: Toangana ne,
bibi totambule o enzombi,

mena tokate

tolombe kyela na maphoꝓ ma phele.

⁷ Kasi bo totambule o moo

boli yo mampenza moo,
mena banga baso toangana elele konye,
emba malongo ma Yesu, Nwana we, malokunyole
masumu maso.

⁸ Bo towo obokye: Teloli na masumu,
tomikatele banga mampenza,
na maphoꝓ ma phele temali onte ya banga.

⁹ Kasi bo toyambole masumu ma banga,
oli yo moto okokokya maphoꝓ malakyi yo, na oli yo
moto wa bosembo,

alolimbisa masumu ma banga,
amba na lokunyola na bobele pha banga bos.

¹⁰ Bo towo obokye: Teloli bato ba masumu,
mena tomobuye moto wa bokle,
na iloba se tesili onte ya banga.

Klisto ali avoka wa banga

2 Bana banga,
naekomele babona pho be sakyela masumu.
Kasi bo mawoko na be anikyela isumu,
toli na avoka mawoko oka Tata,
eli Yesu Klisto, oli moto wa bosembo.

² Pho yo ali mbeka pho ya masumu ma banga.
Teembi ba pho ya masumu maka banga na banga,
kasi na pho ya ma mokyisi mobimba.

Kumola mobeko ɣwa lozingo

³ Emba na bomɔ, toanole obokye tomoebe:
Bo tokumole mibeko me.
⁴ Moto okowɔ obokye: «Namoebe»,
kasi takumole mibeko me,
ali moto wa bɔɔle,
na maphɔɔ maphɛle temali onte ye.
⁵ Kasi moto okobanza Iloba se,
nde phele, onte ye, lozingo la Nwaphongo lowenɛɛ.
Na bomɔ, toebe obokye toangana ne.
⁶ Moto okomitata obokye aangana na Nwaphongo,
esengyesi obokye atambule yo mampenza o manzela
matambulaka Klisto.
⁷ Bɛbi na nga ba lozingo,
mobeko moekomele nga temoli munyakune,
kasi mobeko ɣwa kalakala,
ɣwazwa bɛɛ uta o etatele.
Mobeko me ɣwa kalakala, eli Iloba saoka bɛɛ.
⁸ Nabo babona, eli mobeko munyakune moekomele
nga
— yango eli phele onte ye na onte ya bɛɛ —
phɔ enzɔmbi kyemane
na ɣwakolo moo moombo ngala.
⁹ Moto okomitata obokye ali o moo,
bibi kaine nwebi ne,
ali o enzɔmbi.
¹⁰ Okozingye nwebi ne
ali o moo,
tali na ná ekpele yɔɔɔ onte ye phɔ ya imobakyitinya.
¹¹ Kasi moto okoine nwebi ne
ali o enzɔmbi,
katambule onte ya enzɔmbi
tambe naeba biikye yo,
phɔ enzɔmbi emozibi miyo.

Moanosi o boo pha mokyisi na baatemele Klisto

¹² Bana ba nga, naekomele lango phɔ:
«Masumu ma bɛɛ malimbisami phɔ ya nkombo ye, yo
Yesu.»
¹³ Batata, naekomele lango phɔ:
«Koebe oli uta o etatele.»
Banzenga, naekomele lango phɔ:
«Olongyi moto mobe.»
¹⁴ Bana ba nga, naekomele lango phɔ:
«Koebe Tata.»
Batata, naekomele lango phɔ:
«Koebe oli uta o etatele.»
Banzenga, naekomele lango phɔ:
«Oli bakamba,
na Iloba sa Nwaphongo sili na bɛɛ,
oli na balongyi ba moto mobe.»
¹⁵ Sazinga mokyisi naa ili o mokyisi.
Bo moto kazingye mokyisi,
lozingo la Tata teloli ne,
¹⁶ phɔ isɔ ili o mokyisi
— phowa ya nzoto,

phowa ya miyo,
na lolendɔ la imiambya o mbolo ya mokyisi —
teyute na Tata,
kasi kyiute na mokyisi.
¹⁷ Nzuka mokyisi ɣwamolekana, iyo na maphowa me.
Kasi moto okokyele boozingyi Nwaphongo amoba
phɔ ya bobele.
¹⁸ Bana ba nga,
eli imbele sa mbomela.
Waoka baimole
obokye motemesi wa Klisto kaye.
Nzuka tata uɣwanɣwa eye, batemesi ba Klisto bali.
Na bɛɛ toebe obokye eli imbele sa mbomela.
¹⁹ Batɔkɔɔɔ nde oka banga,
kasi tebabaka ba banga.
Bo babaka ba banga,
nde baikalaka na banga.
Kasi esengyelakyi obokye amiweninya
obokye bato basɔ, na bo bali,
tebali ba banga.
²⁰ Kasi phɔ ya bɛɛ, wazwa mauta maeyinga Bolɔɔɔ,
na bɛɛ basɔ koebe.
²¹ Sikyi ekomela
obokye toebe maphɔɔ ma phele,
kasi obokye komaebe,
na obokye lowɔ losɔ loli la bɔɔle
teloute na maphɔɔ ma phele.
²² Moto wa bɔɔle eli nza,
bo tebe moto okoangane
obokye Yesu tali Klisto?
Kyeka motemesi wa Klisto,
moto akoangane Tata na Nwana.
²³ Moto munsɔ okoangane Nwana
aanga na Tata.
Ka okoanole Nwana
aanosi na Tata me.
²⁴ Phɔ ya bɛɛ, simo eyaoka bɛɛ uta o etatele
ebe na bɛɛ.
Bo ebe na bɛɛ,
simo eyaoka bɛɛ uta o etatele,
na bɛɛ, wamoba na Nwana na ná Tata.
²⁵ Mena eli mbunu eya elakyele yo mampenza:
Bomɔɔ pha bobele na bobele.
²⁶ Kyeka lolukakyi nga ekomela
phɔ ya bato balukye iyekatela.
²⁷ Phɔ ya bɛɛ, mauta maeyinga yo
mali na bɛɛ
emba tosengyesi obokye baeteya.
Kasi phɔ mauta me maeteya o maphɔɔ masɔ,
— emba mauta me mali ma phele
temambe na kata —,
phɔ maeteya,
oli ne.
²⁸ Yango mena, bana ba nga, ba ne,
phɔ wamotɔkɔkɔ yo,
to be na sakolo ianola
emba banga satonda na sɔɔ itakye ne,
imbele saamoya yo.

Ba na bosembo, sakyela masumu

²⁹ Phō bēē koebe obokye ali moto wa bosembo, eba obokye moto munsō oli nē na bosembo, abotama nē.

Bana ba Nwaphongo

3 Kyeka ndengye ya lozingo loikye laalophe Tata ndokolo ikabo, obokye tobangame bana ba Nwaphongo, emba tombi nde ba bomō! Yango mēna mokyisi temokokyi iloeba, phō tenwaika eba Nwaphongo.

² Bande na nga ba lozingo, tata unwanwaeye toli bana ba Nwaphongo, kasi ndengye eyamoba banga naino teewenē. Toebe obokye, wa mowenēnē yo, tomoulana nē, phō tomowenē boli yo.

³ Emba moto munsō okokyele molemo ndengye mēna mi yo kamibuya petō boli yo petō.

⁴ Moto okokyele isumu kakyele na bobē. Phō isumu ali bobē.

⁵ Kasi bēē koebe obokye iyo aya phō ya iya manya masumu, emba iyo taika kyela isumu.

⁶ Moto musō owaangana nē takokyi ikula kyela isumu. Moto munsō okokyele isumu tamowenē tambe na moeba.

⁷ Bana ba nga, moto saekosa. Moto okokyele maphō ma bosembo ali moto wa bosembo, nde boli yo moto wa bosembo.

⁸ Moto okokyele isumu ali moto wa Zabulu, phō tata o etatele Zabulu ali mokyesi wa masumu. Kyeka ntina ya boyakakye pha Nwana wa Nwaphongo:

Iyāō bitoma ba Zabulu.

⁹ Moto munsō obotami na Nwaphongo takule kyela isumu, phō mumboto nwe moli onte yē, emba takokyi ikula kyela isumu, phō abotama na Nwaphongo.

¹⁰ Na yango waebane bana ba Nwaphongo na bana ba Zabulu. Moto munsō otokyele maphō ma bosembo tali wa Nwaphongo, ebe na otozingye nwebi nē.

Zinga bebi ya Nwana wa Nwaphongo

¹¹ Phō eye eli simo eyaokaka bēē tata o etatele: Obokye tozingane onte ya banga.

¹² Ya Kaina phe:

Wauta yo na moto mobe, atena nwanā nyango nkyingo.

Amotenaka nkyingo phō ya'ye?

Bitoma bēē babaka bibē, kasi baka nwanā nyango babaka bilaa.

¹³ Bēbi, bēē sakamwa, bo mokyisi moeyini.

¹⁴ Banga toebe obokye towaa tomba akwa, phō tozingye bebi na banga. Moto otozingye ali mowe.

¹⁵ Moto munsō okoine nwebi nē, ali mobomi. Emba bēē koebe obokye mobomi wa bato na mōmō tali na bomō pha bobēle onte yē.

¹⁶ Na ndengye eye, tata kō toebe lozingo lē obokye: Iyo Yesu, ambya bomō phe phō ya banga, na banga mē, tosenyesi iyambya bomō pha banga phō ya bebi.

¹⁷ Bo moto mōmō ali na mbolo ya mokyisi mumu emba kambe wenē nwebi nē akayee, tambi mooka ngōngō, ndengye'ye lozingo la Nwaphongo lamba ba onte yē?

¹⁸ Bana ba nga, banga sazinga nde na maloba ma munōkō, kasi na bikyela na nā maphō ma phele.

¹⁹ Na bomō tomoeba obokye toli bato bawō maphō ma phele,

na o boō phe tomouya mandondo ma banga,

²⁰ phō bo mandondo ma banga malooya, Nwaphongo alekyi mandondo ma banga na bonēnē, kambe na eba maphō masō.

²¹ Bēbi na nga ba lozingo bo mandondo ma banga temalooya, tomosolola na Nwaphongo sa bolotakye.

²² Na ekpele esō eyamoonga banga, aalophe yango, phō tokumole mibeko mē tombe na kyela ikyi mosepelisa.

²³ Kyeka mōbeko nwe: Ianola Nwana wē Yesu Klisto na izingana banga na banga, bo walophe yo lango ndokolo mōbeko.

²⁴ Moto okokumole mibeko mē ali onte ya Nwaphongo, emba Nwaphongo ali onte yē mē.

Na bomō toebe obokye ali onte ya banga, na nzela ya Bōlōbō phaalophe yo ndokolo ikabo.

Isōō milimo na nzela ya ianola Yesu Klisto

4 Bande na nga ba lozingo, saanola milimo misō, kasi omimikye, phō ya iyeba bo mili ma Nwaphongo. Phō baimosi baikye ba bōlē banyangwa o mokyisi.

² Na bobo, wamoeba Bōlōbō pha Nwaphongo: Molimo munsō moanole obokye Yesu Klisto aya na nzoto, moli nwa Nwaphongo.

³ Emba molimo munsō moote moanole Yesu, temoli nwa Nwaphongo,

eli molimo nwa motemesi wa Klisto,
 nwa ooka b  e bawo obokye moye,
 emba tata unwanwa eye, moli o mokyisi.
 4 Bana ba nga, b  e baali ba Nwaphongo,
 oli balongyi ba baimosi babana,
 pho oli onte ya b  e
 ali munene koleka oli onte ya mokyisi.
 5 Be, bali ba mokyisi,
 bambe na wo mowosi nwa mokyisi,
 emba mokyisi mobaokye.
 6 Banga, toli ba Nwaphongo.
 Moto okozingye iyeba Nwaphongo, kalookye.
 Moto otoli wa Nwaphongo, talokye.
 Na yango toebe
 Bolobol pha maphoko ma phele na bolobol pha bolobol.

Nwaphongo ali lozingo

7 Bande na nga ba lozingo,
 tozingane banga na banga,
 pho lozingo loute na Nwaphongo,
 emba moto munsoko okozingye
 abotama na Nwaphongo, aeba na Nwaphongo.
 8 Moto otozingye, taebe na Nwaphongo,
 pho Nwaphongo ali lozingo.
 9 Kyeka ndengye eya wenene lozingo la Nwaphongo
 onte ya banga:
 Nwaphongo atoma Nwana we nde munsoko o moky-
 isi,
 pho ya obokye tobe na bomoko pho ye.
 10 Kyeka boli lozingo:
 Teli banga bazinga Nwaphongo,
 eli nde yo owa lozinga
 na owa toma Nwana we ndokolo mbeka pho ya ma-
 sumu ma banga.
 11 Bebi na nga ba lozingo,
 bo Nwaphongo alozinga babona,
 na banga tosengyesi izingana banga na banga.
 12 Nwaphongo, na moto munsoko taika mowene.
 Bo tozingane banga na banga,
 Nwaphongo ali onte ya banga,
 emba lozingo le onte ya banga lowene.
 13 Na bobo toebe obokye:
 Toli onte ye, ne ali onte ya banga.
 Alophe Bolobol phe.
 14 Emba banga, towoko pho tomowene,
 obokye Tata atoma Nwana we ndokolo Mobikye wa
 mokyisi.
 15 Moto munsoko okowoko obokye Yesu ali Nwana wa
 Nwaphongo,
 Nwaphongo ali onte ye, ne ali onte ya Nwaphongo.
 16 Emba banga, toebe pho toanola,
 lozingo loweninya Nwaphongo onte ya banga.
 Nwaphongo ali lozingo:
 Moto ooli na lozingo
 ali onte ya Nwaphongo, Nwaphongo ne ali onte ye.
 17 Na bomoko, lozingo onte ya banga lowene,
 obokye tolokokyi ilota mokoko nwa mosambisa be
 mokyisi,

pho boli yo,
 na banga me, nde boli banga o mokyisi mumu.
 18 Onte ya lozingo tewali ilota,
 kasi lakolo lozingo lomanya ilota,
 pho ilota kabangye etumbu,
 emba moto okolote tali na lakolo lozingo.
 19 Banga, tozingye,
 pho yo moto wa o boo wa ilozinga.
 20 Bo moto munsoko kawoko obokye: «Nazingye
 Nwaphongo», bibi kaine nwebi ne,
 ali moto wa bolobol.
 Pho moto otozingye nwebi ne okowene yo,
 takoky izinga Nwaphongo otowene yo.
 21 Emba kyeka mobeko nwaalophe yo:
 Moto okozingye Nwaphongo,
 azingye na nwebi ne me.

Ianola Nwana wa Nwaphongo eli sina ya lozingo

5 Moto munsoko okoanole obokye Yesu ali Klisto
 ali nwana wa Nwaphongo.
 Emba moto munsoko okozingye Nwaphongo,
 kazingye na bana ba Nwaphongo.
 2 Na babona toebe obokye tozingye bana ba
 Nwaphongo,
 bo tozingye Nwaphongo tombe na kyelela mibeko
 me.
 3 Pho izinga Nwaphongo eli bobo:
 Ikumola mibeko me.
 Emba mibeko me temili ephesi,
 4 pho nwana wa Nwaphongo munsoko ali molongyi wa
 mokyisi.
 Emba elonga eya longa mokyisi, eli ianola sa banga.
 5 Molongyi wa mokyisi nza,
 bo teebe nde moto owaanola obokye Yesu ali Nwana
 wa Nwaphongo?
 6 Eli yo owa ya na nzela ya maa na ya malongo,
 Yesu Klisto.
 Taika ya nde na maa bobele,
 kasi aya na na maa na na malongo.
 Eli Bolobol okoimole,
 pho Bolobol ali phele.
 7 Baimole bali be baato,
 8 Bolobol, maa na malongo.
 Emba be basoko baato bawoko nde munsoko munsoko
 bekye:
 9 Bo toanole munsoko nwa bato,
 munsoko nwa Nwaphongo molekyi bonene,
 pho munsoko nwa Nwaphongo nwangoko mumu:
 Awo pho ya Nwana we.
 10 Okoanole Nwana wa Nwaphongo
 ali na munsoko me onte ye.
 Otoanole Nwaphongo
 kamobuya moto wa bolobol,
 pho taanole munsoko nwa woko
 Nwaphongo pho ya Nwana we.
 11 Emba kyeka munsoko me:
 Nwaphongo alophe bomoko pha bobele,
 emba bomoko me boli onte ya Nwana we.

¹² Oli na Nwana ali na bomkɔ, otoli na Nwana wa Nwaphongo, tali na bomkɔ.

Maloba ma suka

¹³ Naekomesi maphɔɔ masɔ mamana phɔ oebe obokye oli na bomkɔ pha bobele, bɛɛ bali na ianola o nkombo ya Nwana wa Nwaphongo.

¹⁴ Kyekya lowɔ lokyele obokye banga salota o boophɛ:

Bo tomoongye ekpele yɔɔɔɔ bookozingye yo, kalookye.

¹⁵ Emba okoebe banga obokye kalookye waamoongye banga, toebe obokye tozwe imoongye banga.

¹⁶ Bo moto mɔɔɔɔ kawɛɛ nwebi nɛ kakyele isumu, isumu site sikambe moto mɛ o iwa, abɔndele, emba Nwaphongo amophe moto okokyele isumu mɔna bomkɔ, bo isumu mɛ sikyesi yo tesikambe o iwa phele.

Wali isumu sikambe o iwa:

Teli phɔ ya sango ekyewɔ nga obokye obɔndele.

¹⁷ Bobe bosɔ boli isumu.

Kasi masumu masɔ temaakambe o iwa.

¹⁸ Toebe obokye moto munsɔ oli nwana wa waphongo takule kyela isumu,

phɔ Nwana wa Nwaphongo kamobanza, emba Moto mobe tali na makoyi mi yo.

¹⁹ Toebe obokye toli baaka Nwaphongo, kasi mokyisi munsɔ mokyimele o se ya bokonzi pha Moto mobe.

²⁰ Toebe obokye Nwana wa Nwaphongo aya amba na lophe mayele

phɔ ya iyeba Owa phele.

Emba toli baaka Owa phele, onte ya Nwana wɛ Yesu Klisto.

Iyo ali Owa phele, ali Nwaphongo, ali na bomkɔ pha bobele.

²¹ Bana ba nga, kyeba na bikyeko.

2 Yoane

Maphok ma etatele

Moto owa koma mokanda mumu kamibangye na nkombo ya «Nkumu». Na maphok mawo yo maweninya obokye baanosu baakomele yo babaka bamokumole. Atomaka mokanda me oka Ingomba sɔkɔkɔ sibangye yo: «Mwasi owa ɔkɔ Nwaphongo na bana be» (Etee ya 1-2).

Kalenza baanosu obokye baphile bophelulu maphok ma phele, bambe na ba na lozingo (1-6). Kabakyebisa obokye bɛɛ sabenga mateya maa bɔkɔle (7-11). Phɔ ya isɔkya, kaimole imbanga saamokye yo oka bɛɛ.

Nde bowakomaka yo o mokanda nwa ntubo, o mokanda mumu Yoane kaongye na baanosu basɔ obokye bain-gole miyo, bambe na phila sakolo ianola.

Maphok mali o mokanda mumu mango mama:

- Etee ya 1-3: Maphok ma etatele
- Etee ya 4-11: Laakolo lozingo, na ikyebisa phɔ ya mateya maa bɔkɔle
- Etee ya 12-13: Maphok ma isɔkya

Ibeya

1 Inga, nkumu ya ingomba sa Nwaphongo, nakomele mokanda mumu, iwe nwanwanasi owa ɔkɔ Nwaphongo na bana ba we, baazingye nga phelephela teli nga mampenza, kasi na bato basɔ baali na zebi sa maphok ma phele,
² phɔ ya maphok ma phele mali onte ya banga emba maa moba na banga bobele:
³ Le obokye Nwaphongo Ango wa banga na Yesu Klisto, Nwana wa Tata, balophe ngɔlu, balookye ngɔngɔ, balophe na bose, phɔ tobikye onte ya phele ná lozingo.
⁴ Nasepesi na boikye iya wene bana ba we batambule o nzela ya maphok malaa, ndengye eyawɔ mobeko nwa zwa banga na Tata.
⁵ Emba nwanwanasi eye, mama, naongye na we — siiekomele wawa mobeko munyakune, kasi nwaazwaka banga tata o etatele —, obokye tozingane banga na banga.
⁶ Kyeka boli lozingo: Totambule o nzela ya mibeko me. Mena eli mobeko nwa oka bɛɛ tata o etatele,

phɔ ya obokye otambule o nzela me.

⁷ Phɔ bakosee baikye banyangwa o mokyisi. Tebaanole obokye Yesu Klisto aya na nzoto. Yo mɔna, mokose na motemesi wa Klisto!

⁸ Nde kokyebe, phɔ bɛɛ sabungya mbuma ya bitoma ba bɛɛ, kasi ozwe eyaakolo mbano.

⁹ Moto musɔ okolɔbo phunda o boo tambe ikala o mateya ma Klisto, tali na Nwaphongo.

Okoikale o mateya, iyo ali na ná Tata na ná Nwana.

¹⁰ Bo moto aesi oka bɛɛ taikiyi yaa na mateya mamana, samoyamba

samba na munyangyela.

¹¹ Owaamunyangyela aanga o bitoma ba moto me biibe.

¹² Nali na maphok maikye ma iyekomela, kasi siki zinga iyekomela na lokasa na maa ma mokanda.

Phɔ naumunya iyaa oka bɛɛ na iyaa ewɔle yango nga mampenza, phɔ banga basɔ tobe na nkyisa.

¹³ Bana ba nkanasa ya we owa ɔkɔ be, baelongsi.

3 Yoane

Maphoꝓ ma etatele

Moto owa koma mokanda n̄wa iyato mumu kamibangye «Nkumu» (kyeka na o mokanda n̄wa Yoane n̄wa ibale). Amotomelaka Gayusi pho ya imokyebisa obokye yo sabenga mobesi n̄wa Diotrefe, kasi alukye nde obokye aphe Demeteliusi maboko.

Mokanda mumu moteya obokye owakolo moanosi eli nde yo okozingye bebi baso.

Maphoꝓ mali o mokanda mumu me mama:

- Etee ya 1-4: Maphoꝓ ma etatele
- Etee ya 5-8: Basambi ianola sa Gayusi
- Etee ya 9-12: Bobe pha Diotrefe na bolaa pha Demeteliusi
- Etee ya 13-15: Maphoꝓ ma isoko

Ibeya

¹ Inga, nkumu ya ingomba sa Nwaphongo, nakomele mokanda mumu, iwe Gayusi wa lozingo, okozingye nga phele. ² Nwebi owa lozingo, nazingye obokye obe na bolaa o maphoꝓ maso, emba nzo-to ya we ibakye nkusi, na molimo n̄wa we mobe nde bomoko.

³ Nali na nkyisa boikye pho bebi baaesi wawa, banzimosi maphoꝓ malaa mali onte ya bomoko pha we obokye iwe, kotambule onte ya phele. ⁴ Nkyisa ya nga boikye, eli nde ya iyoka obokye bana ba nga batambule onte ya phele.

Gayusi owakolo moanosi

⁵ Nwebi wa lozingo, komiweninya owakolo moanosi waasungye we bebi ebee na babutu. ⁶ Baesi ya imola ngolu ya we o boo pha ingomba. Okyelaka nde babona pho baunve etoma ya bee na bolaa bookosepele Nwaphongo. ⁷ Emba nde pho ya Nkombo ya Klisto, bakye o imbanga, kasi tebaiki zwa na ekpele oka bato baatebaebe Nwaphongo. ⁸ Emba banga, tosengyesi isunga bato me, pho tomiweninya obokye na banga toanga na bee o ikyela maphoꝓ ma phele.

Diyotrefe na Demeteliusi

⁹ Nakomesi ingomba sa bee n̄wana mokanda. Kasi Diotrefe, okozingye iba nde o boo o maphoꝓ maso, taanole maphoꝓ ma banga. ¹⁰ Emba na wamoya nga, namoimola bobo phe baso, yo okolotemele na maloba mabe: Emba otosepele yo na maphoꝓ mamana, yo mampenza kale na iyamba bebi, na baazingye ibayamba, kambe kula bakatela, kambe na bawiinya o ingomba. ¹¹ Nwebi owa lozingo, samekola maphoꝓ maabe kasi malaa. Moto okokyele bolaa ali owaaka Nwaphongo, moto okokyele bobo taaebe Nwaphongo. ¹² Ka pho ya Demetiliusi, bato baso bamowale nde na bolaa. Na maphoꝓ malaa mawo pho ye. Kasi na banga me, tomowale nde na bolaa, emba koebe obokye munoko n̄wa banga moli nde phele.

Ndongo

¹³ Nabakyi na maphoꝓ maikye maekomela, kasi sizingye ekomela mango na maa ma mokanda. ¹⁴ Pho naumunya iyewene mi nkoko ikyi ye, emba tomba solo-la. ¹⁵ Le obokye boso bobo na we! Bebi baelongosi. Longoko na bebi, moko moko na moko.

bēbi na nga, omitēyē nde o ikolo sa ianola sa bēē sisan-tu, onga na Nwaphongo onte ya ʾBōlōbō. ²¹Phila lozingo la Nwaphongo, bootaba bēē iziya obokye Nkolo wa banga Yesu Klisto na ngōngō yē aephe bomōō pha bobēlē. ²²Bato baataaba na ziko obaokyele ngōngō, ²³obabikya, obatoōōō o ηwenya. Phō ya baayōō, obaokyele ngōngō. Kasi nde kokyebe na bē, saphila na bo munkoto phō ηwaunva oōōō na maphōō ma bēē ma sōōō.

Ipambosi

²⁴Nwaphongo ali na mwiya ηwa iyebanza phō bēē sakaa na obokye bēē sabaa na bobē nōōō nōōōōō. Eli nde yo moto okokyi iyekomya oka yē o kyēmō yē, phō omowēnē ombe baa na nkyisa nzikye. ²⁵Ali Nwaphongo nde yo mōōōō na Mobikye wa banga o nzela ya Nkolo wa banga Yesu Klisto. Lē obokye nkyēmō, bonēnē, mwiya na bokonzi ibe nē uta o etatele, uηwanwa eye na phō ya bobēlē na bobēlē. Amē.

Iweninyama sa Maphoꝋ

Maphoꝋ ma etatele

Yoane, mokomi nwa mokanda nwa mbomela nwa Bibilia, amokomaka pho ya ilenza ianola sa bato. Pho bakonzi ba Loma, babaka bamiwene ndokolo manzambe. Yango mena babutwaka inyokolo baanosi pho bée babaka baanole nde Nkolo mawonkwa Yesu. Tebabaka baanole na ikusamela mokonzi oomunene wa Loma naa ekyeko ye. Imbele me bamba boma baanosi baikye. Bamba akya na Yoane, bamba motoma o mosanga nwa Patimos (1.9). Omw, anzelu wa Nkolo Yesu amba moteya maphoꝋ masengyesi iya sima ya bana nkolo (1.1). Yoane awene obokye minyoko mamina mili ndokolo mianyokolo bato ba Babilone na ba Ela bato ba Isalayele. Maulane nana manyokolo Bayuda Nkolo Yesu. Yango mena Yoane abenga ndengye eyakomama wango o nkanda ya Isaya, Ezekiyele na Danyele, na ndengye eya wa Nkolo Yesu.

Maphoꝋ mali o mokanda mumu mabengana bobo:

- Iweninyama 1–3: Maphoꝋ maweninyama phanza na Nkanda yaakomela Yoane Mangomba
- Iweninyama 4–5: Ngambo ya Nwaphongo na ya Klisto o ikolo
- Iweninyama 6–7: Buku pha mangyende sambo. Ingomba, mokyisi munyakune nwa kolo Nwaphongo
- Iweninyama 8–11: Mbenzo sambo
- Iweninyama 12–13: Ingomba na Munguna Zabulu, na manyama mabale
- Iweninyama 14: Nwana wa mpate na bato bée. Nwaphongo moteni nwa malombe ma bato ba mokyisi
- Iweninyama 15–16: Bisenzo sambo
- Iweninyama 17–20: Babilone enyango, nyama baelongyi, moimosi owa bokole na Zabulu
- Iweninyama 21–22.5: Ikolo na munse munyakune, Yelusaleme enyakune
- Iweninyama 22.6–11: Nkolo Yesu aikyi mbunu: «Waikasi bonte, naye.»

Etatele

1 Iweninyama sa maphoꝋ sawenekye Yesu Klisto. Nwaphongo amoweninya sango pho ya iteya basali bée maphoꝋ masengyesi iya unwanwa eye. Klis-to atomaka anzelu we pho ya ikye siweninya oka Yoane mosali nwe, ² owa anola obokye iso yaawene yo ili Iloba sa Nwaphongo na ikyi wa pho ya Yesu Klisto. ³ Nkyisa ili na moto okotangye Iloba sisi, na baaokye maloba ma baimosi emba bambe bomba iso yaakoma bée omw, pho imbele me sikomi phenephe.

Nkanda o mangomba ma Azi

⁴ Inga Yoane, nakomele mangomba sambo mali o Azi. Be ozwe ngolu na bose ikyiute na Iyo ooli, owabaka na okoye, ikyiute na ná Maloko sambo mali o boo pha mumbanga nwe nwa bokonzi, ⁵ ikyiute na ná Yesu Klisto, nzoka okowu nde bo wawenekye yo, Nwana owa bola onte ya bawe, Mokonzi nwa bakonzi ba mokyisi. Oka okolozingye, owalokunyola masumu ma banga na malongo me, ⁶ owalobuya bosoo pha banganga ba Nwaphongo pho ya Ango Nwaphongo, nkyemo na bokonzi ibe ne pho ya bobele na bobele. Ame!

⁷ Kyeka, kaye onte ya mampata, moto munso aamowene, ebe na bamumaaka ikongu. Mabota maso ma mokyisi mamunyingonela pho ye. E! Ame!

⁸ «Nali Etatele na Mbomela», kyewu Nkolo Nwaphongo, iyo ooli, owabaka na ookoye, Ekambambasi.

Yoane aweni Klisto o ndoto

⁹ Inga Yoane, nwebi na bée okookye mpasi bo okookye bée pho ya bokonzi na ikanga sa motema onte ya Yesu, bantomaka o mosanga nwa Patimos pho ya Iloba sa Nwaphongo sabaka nga nateya na pho ya bosembo pha baka nga naimole pho ya Yesu. ¹⁰ Mokolo nwa Nkolo, Boloko phamba ya nzwa, emba namba yaoka o sima ya nga njwesi mokusi, ndokolo mumbenzo, ¹¹ mowu obokye: «Maphoꝋ maawene we, omakome o buku bokoko, ombe botoma o mangomba sambo mama: O Efese, o Similine, o Pelegame, o Tiatile, o Saledesi, o Filadelfi na o Laodikia.»

¹² Namba ya miekpinya pho ya ikyeka njwesi njwabaka munvole. Emba waamiekpinya nga, naesi yawene mabele sambo makyela bée na itela.

¹³ Emba onte ya mabele, moto mawonkwa owa ulana na njwana wa moto abaka omw. Alataka etubu aanda na nkamba ya itela eyamoiphiaka bontolo. ¹⁴ Moto nwe na

suwe ye yabaka intane ndokolo nkungye ya mpate, ndokolo mangbandangbala. Emba miyo me mabaka ndokolo ingyengu sa nwenya. ¹⁵ Makolo me mabaka ndokolo ebuni ya motuya eekunyo o itumbu sa nwenya, emba njwesi nwe njwabaka ndokolo bokyele kanda ya maa ma ebale eenene. ¹⁶ O eboko ye ya boloo, aphilaka banyasesi sambo, emba munoko nwe njwabaka motokoko mumphata mootu. Boo phe phabaka bongyengye ndokolo boko ngale moo. ¹⁷ Wa mowene nga, namba ka ndokolo mowe o makolo me, emba amba yalangya eboko ye ya boloo o ikolo sa nga, amba ya wa yokye: «Salota! Nali moto owa o boo na owa mbomela. ¹⁸ Na oli na bomoko. Nawaka, emba kyeka, nali na bomoko pho ya bobele na bobele, naphisi maphungola ma iwaa na ma mokyisi nwa bawe. ¹⁹ Yango mena koma maphoko maso maweni we, malekane unwanwa eye na maamoya sima. ²⁰ Pho ya lowo lokyeki banyasesi sambo baaweni we o boloo pha nga na mabele sambo makyela be na itela, sekyele, eli bobo: 'Banyasesi sambo eli banze ba mangomba sambo, emba mabele sambo eli mangomba sambo.»

Mokanda nwa Ingomba sa Efese

2 Komela anzelu owa Ingomba sa Efese bobo: «Eye kyewo oophisi banyasesi sambo o boloo phe, okotambule onte ya mabele sambo makyela be na itela. ² Naebe bitoma bya we, etoma ya we na ilendendala sa we, na obokye tokokyi anolela bato baakabu. Walomya bamiphambe obokye bali batoma nzuka tebali bomoko, wamba na bawene bato ba bakale. ³ Oli na ilendendala, waoka mpasi pho ya nkombu ya nga, kasi toika phembe. ⁴ Kasi loteloli na nga mbale na we eli obokye, wabungya lozingo la etatele labaka na we. ⁵ Yango mena, umunya bii kaa we. Bongola motema, kyela bitoma baphanza. Bo phe, namoya oli we, emba bo tobongosi motema, namumanya ibele sa we waabe sango. ⁶ Emba lowo lawe kokoko lola lango lolo: Koine bitoma ba Banikolaite nde boko biine nga.» ⁷ «Ooli na matoo, aokye ikyiwoko Boloko o Mangomba! Owa molonga, namophe ya iza, mbuma ya njwete nwa bomoko mooli o inzabi sa Nwaphongo.»

Mokanda nwa Ingomba sa Similine

⁸ Komela anzelu owa Ingomba sa Similine bobo: «Eye kyewo moto owa o boo na owa mbomela, owa waka emba owa kula butwa na bomoko. ⁹ Naebe mpasi ya we, bobola pha we, kasi oli na ezwele. Emba maboko ma baamisambole obokye be bayuda kasi tebali bomoko. Bali isanga sa Molembe. ¹⁰ Salota pho ya mpasi eyamooka we. Kyeka, Molembe amovaka bakyi baka ya we o kokoko pho ya iyemeka, emba wamunyokoko nkoko iko. Oititale nabo kokoko oiwa; namba ephe mbano ya bomoko pha bobele.» ¹¹ «Ooli na matoo, aokye na bolaa maphoko mawo Boloko o Mangomba! Owa molonga, etawe iwaa sa ibale.»

Mokanda nwa Ingomba sa Pelegame

¹² Komela anzelu wa Ingomba sa Pelegame bobo: «Oka maphoko ma moto ooli na mumphata nwa bootu na mbale na mbale. ¹³ Naebe elele ekyezale be, Molembe akyela eziye ye omoko. Ebe na kokoko yaboma be Antimpasi, owaakolo nzoka ya nga oka be, waabuya Molembe eziye ye, waphila nde nkombu ya nga, toika le inzanola. ¹⁴ Kasi nali na we na njwana mooya. Wali bakyi oka ya we baphila mateya ma Balama maatomisa Balaka ibekyisa bana ba Isalayele izengye na baatomisa iza manyama mambya be mambeka o bikyeko na ikyela bondumba. ¹⁵ Nde oka ya we me, wali na baaphila mateya ma Banikolaite. ¹⁶ Yango mena, bongola motema. Bo phe, njwana bonte, naye oka ya we, namunwana na be na muphata nwa munoko nwa nga. ¹⁷ Ooli na matoo, aokye na bolaa maphoko mawo Boloko o Mangomba! Owa molonga, namophe Mana maa bombama. Namophe ibanga siitane, emba o ikolo sa ibanga me, bakoma nkombu eenyakune eteebe na moto, manya nde owa ekpa.» †

Mokanda nwa Ingomba sa Tiatile

¹⁸ Komela anzelu wa Ingomba sa Tiatile bobo: «Oka maphoko mawo Nwana wa Nwaphongo, yo owa miyo ndokolo itumbu sa nwenya na makolo ndokolo ebuni eya motiya. ¹⁹ Naebe bitoma ba we, lozingo la we, ianola sa we, etoma ya we na ilendendala sa we. Bitoma ba we bia mbomela bilekye bia etatele na boikye. ²⁰ Kasi lote loli na nga na we mbale eli obokye we koanolele Zezabele. Nwasi kona kamitangye moimosi wa Nwaphongo, kakosa basali banga na ibateya obokye bakyele bondumba, baze na manyama mambye be mambeka o bikyeko. ²¹ Namolesi njwana imbele pho abongole motema, kasi taanole ibongola motena pho ya ile bondumba phe. ²² Kyeka, namolangya o ntangye ya boloko ebee na batambule ne o ikyemikyela baphemba bo tebale bitoma me. ²³ Namoboma bana be, emba Mangomba maso mamoeba obokye nali okoebe maumunya na maphowa ma bato, emba namophe moto na moto ikokana na bitoma be.» ²⁴ «Kasi nawo na be bali o Tiatile, bate baika anola mateya mamana, bate baikaluka iyeba bozindo pha baskyele ba Molembe obokye: Siikule ephisa ephesi esu. ²⁵ Lowo kokoko nde obokye, looli na be olophile na bokusi kokoko waamoya nga. ²⁶ Moto owamobanza bitoma ba nga kokoko o suka, namophe bokonzi o ikolo sa nkyisi. ²⁷ Emba amotambwisa nkyisi me na phimbo ya ebuni ndokolo boobole be mambongo makyela be na yoko. ²⁸ Naamophe maanguma okongyengye wa mumbengu nde bo wampe Tata bokonzi. †²⁹ Ooli na

† Mana eli ntoma yaphekye Nwaphongo bana ba Isalayele O isobe. †† Nyasesi owa mumbengu.

matoo, aokye na bolaa mapho mawo 'Bolo o Mangomba!»

Mokanda nwa Ingomba sa Sarde

3 Komela anzelu owa Ingomba sa Sarde bobo: «Eye kyewo oli na Malolo sambo ma Nwaphongo na banyaseesi sambo: Naebe bitoma ba we, komitate obokye oli na bomo, nzuka oli mowe. ² Ba na bokyengyi! Kuya nwana ndambo oli na we pho yo sa waa. Pho sikyiwene bitoma ba we bilaa o miyo ma Nwaphongo wa nga. ³ Yango mena, umunya mapho mazwa we na maoka we. Omabanza ombe na bongola motema. Bo tokyengyi, namoya ndokolo mwibi, sankaya obokye oebe imbele sa moeyelela nga.» ⁴ Kasi o Sarde, oli na ndambo ya bato bate baika o bitobu bia be. Bamotambula na nga, balati bitobu bitane, pho bali na kaa.

⁵ Yango mena, «owa molonga amolata bitobu bitane. Esikunyole nkombo ye o buku pha bomo. O boo pha Tata na baanzelu be, namoanola obokye oli moto wa nga.

⁶ Oli na matoo, aokye ikyiwo 'Bolo o Mangomba!»

Mokanda nwa Ingomba sa Filadelfi

⁷ Komela anzelu owa Ingomba sa Filadelfi bobo: «Eye kyewo Mosantu, Owakolo, ophisi iphungola sa Davidi, bo aingosi, na moto takokyi ikanga. Emba bo akangyii na moto takokyi iingola. ⁸ Naebe bitoma ba we. Kyeka, naingosi mozibo o boo pha we obokye na moto moko moko takokyi imokanga. Na oli we nde na nwana bokusi, obanze maloba ma nga, tombi na nzangana. ⁹ Kyeka, naephhe bato ba isanga sa Molemba, baakate obokye bali Bayuda. Kyeka, namokyela obokye baya kusama o makolo ma we, emba bamoeba obokye naezinga. ¹⁰ Pho wakanga motema pho ya ibanza maloba ma nga. Na nga me namoebanza o imbele sa mpasi eyamoyelela mokyisi pho ya imeka bato baso. ¹¹ Waikasi bonte naye. Phila na bokusi yaazwa we pho ya obokye moto saebololo mbanoyawe.»

¹² «Owa molonga, namoteye ntondo onte ya tempelo ya Nwaphongo wa nga pho yo sakula tloko. Emba namokoma o ikolo se nkombo ya Nwaphongo na nkombo ya mokyisi nwa Nwaphongo wa nga, Yelusaleme eenyakune ekyeute o ikolo oka Nwaphongo wa nga, na nkombo ya nga eenyakune.

¹³ Oli na matoo, aokye ikyiwo 'Bolo o Mangomba!»

Mokanda nwa Ingomba sa Laodikiya

¹⁴ Komela anzelu owa Ingomba sa Laodikia bobo: «Eye kyewo Ame, Nzoka o molaa na owaakolo, etatele ya iso yaakyela Nwaphongo: ¹⁵ Naebe bitoma ba we, toli mpiyo na nwenya. Ndobakyi naa mpiyo naa nwenya. ¹⁶ Kasi pho ya obokye oli ndeleku, emba toli naa mpiyo naa nwenya, na moelowa na moko nwa nga. ¹⁷ Pho kowo obokye: "Nali na ezwele, nali na mbo- lo nzikye, sikuli sengyela na ekpele." Kasi toebe

obokye oli mobola, moto wa ngongo, moto wa mpasi, moto owa pho miyo, ombi kula ba na bolumbu.

¹⁸ Yango mena naeteya bobo: Oya omba itela saakunyola be na nwenya oka nga pho obutwe moto wa ezwele, oya omba na bitobu bitane pho ya iziba bolumbu pha we. Oya omba na moko mokokyi be ikyela o miyo pho okule wene. ¹⁹ Nga naoya nambe phe etumbu oka bato baso bazingye nga. Yango mena, lendendala ombe na bongola motema. ²⁰ Kyeka, nga na temi o mozibo, na komole. Bo moto aokyi nyesi nwa nga, ambi nzibola na munyoko o ingambi se, nga namozaa ne, emba ne amozaa na nga.»

²¹ «Owa molonga, naamophe nzela ya izala na nga o mumbanga nwa nga nwa bokonzi. Bo wa longa nga, na bo wakyela zala nga na Tata o mumbanga nwe nwa bokonzi.

²² Oli na matoo, aokye ikyiwo 'Bolo o Mangomba!»

Bokokumbele be Nwaphongo o ikolo

4 O sima ya mapho mamana, nambakula ya wene ndokolo o ndoko: Mozibo moko moko moziboo o ikolo.

Emba nyesi moko moko mokusi ndokolo mumbenzo nwaokaka nga phanza, nwa woko bobo: «Baa oni! Namoteya mapho masengyesi iya sima.»

² Mbala moko moko boesi ya mpila. Ikyeka bobo, mumbanga moko moko moli o ikolo, moto moko moko azasi mi nwango. ³ Owazalaka mi mumbanga me abaka kangyengye ndokolo mabanga ma zasipe na saladowane. Seleka ya zingaka muna mumbanga na ingyengye ndokolo ibanga sa emerode. ⁴ Mbanga mako mabale mbuka ine yazingaka muna mumbanga, emba o ikolo sa ina mbanga, bankumu mako mabale mbuka bane bazalaka mi yango, balati bitobu bitane. O nzoto ya be, balataka biboko bia itela. ⁵ Nkakasi, nyesi na bingyinsi yaba kyitoko o muna mumbanga. O boo pha muna mumbanga, ba tala sambo babaka balole na bokusi. Eli Malolo sambo ma Nwaphongo. ⁶ O boo pha mumbanga, naesi yawene ndokolo ebale enene ya maa ma sangyisangyi ndokolo molangyi.

Onte ya mumbanga na o mambale, manyama mane matonda na miyo na o boo na o sima. ⁷ Nyama eya boo yaulana na gboko, eya ibale yaulana na ngombe eya moloo. Eya iyato yabaka na boo ndokolo pha moto emba eya ine yaulanaka na koko ekyephumbwe.

⁸ Manyama mane me mabaka moko moko na mabaka na mapusa motoba matonda na miyo o mambale na onte. Na moo na moko temaemaka iwo obokye:

«Mosantu, mosantu, mosantu! Nkolo, Nwaphongo Ekambambasi,

yo owabaka, ooli na ookoye!»

⁹ Emba, imbele siso saba manyama me makumbele nkyemo, maphe ngambo na melesi oka moto oozasi o mumbanga nwa bokonzi, moto oli na bomo pho ya bobele na bobele, ¹⁰ bankumu mako mabale mbuka bane babaka bakyeminye maboo o se o boo pha oozasi o mumbanga nwa bokonzi, babaka bakumisa Moto oli na bomo pho ya bobele na bobele. Babaka

bavakye biboko ba b̄e o boo pha mumbanga n̄wa bokonzi bambe w̄ b̄ēkye:

¹¹ «Nkolo N̄waphongo wa banga, okokyi na nkyem̄, ngambo na mwiya.

Ph̄o eli w̄e moto owakyele mbolo is̄, wazingaka obokye ibee, yango mena yakyelama.»

Nwana wa Mpate okokyi izibola buku

⁵ Emba namba yawene o eb̄k̄o ya boloo pha ooza-si o mumbanga n̄wa bokonzi, buku bon̄k̄o phaakoma b̄ē na o motena na o ibanda, babobaka na mangyende sambo. ² Namba ya wene anzelu m̄k̄m̄k̄m̄ owa mwiya kaan̄wane na n̄wesi mokusi yokye: «Okokyi iingola mangyende mama nza ph̄o ya izibola buku bobo?»

³ Kasi ebe o ikolo, na o se naa o se ya manyete, moto na m̄k̄m̄k̄m̄ takokaka iingola buku m̄e naa ivaka ziyoo m̄k̄. ⁴ Nalelaka na boikye ph̄o tewazwanaka na moto m̄k̄m̄k̄m̄ owakokaka ingola buku m̄e na ivaka ziyoo m̄k̄. ⁵ Kasi m̄k̄m̄k̄m̄ onte ya bankumu amba w̄ na nga yokye: «Salela! Kyeka, owaunva, gb̄k̄gb̄o ya ibota sa Yuda, nk̄k̄ wa mokonzi Davidi, amoingola mangyende sambo, amba zibola buku.»

⁶ Emba namba ya wene n̄wana wa mpate m̄k̄m̄k̄m̄ owabaka ndokolo bamobomi atemi onte ya mumbanga n̄wa bokonzi, alungami na manyama mane, na ná bankumu makoo mabale na bane. Abaka na membe sambo, na miyo sambo mali mal̄k̄o sambo ma N̄waphongo matoma yo o mokyisi mus̄. ⁷ Nwana wa Mpate amba ya susinya, amba ya kpa na eb̄k̄o ȳe eya boloo buku pha baka na ozasi o mumbanga n̄wa bokonzi. ⁸ Emba wakpa yo buku m̄e, manyama mane na bankumu mako mabale mbuka bane bamba ya kusama o boo pha n̄wana wa mpate. M̄k̄m̄k̄m̄ na m̄k̄m̄k̄m̄ aphilaka isangyi na bak̄ph̄o bakyela b̄ē na itela batondi na malasi, eli mab̄ndesi ma basantu. ⁹ Babaka batube zembo siinyakune b̄ekye: «Iwe okokyi na ikpa buku na naiboingola mangyende; ph̄o baebomaka, na malongo ma w̄e, waikola ph̄o ya N̄waphongo bato ba mabota mas̄, k̄k̄ is̄, bato bas̄, na nkyisi is̄. ¹⁰ Obabuye bosoo pha banganga ba N̄waphongo ph̄o ya imokyelele. Emba bamoba bakonzi ba mokyisi.»

¹¹ Bobele namba kula ya kyeka, namba yaoka nyesi ya baanzelu baikye. Babaka miluku na miluku, mankoto na mankoto bazingyi mumbanga n̄wa bokonzi, ebe na manyama na bankumu. ¹² Babaka batube na bokusi, b̄ekye: «Nwana wa mpate owa boma b̄ē, akokyi na izwa mwiya, ezwele, zebi, bokusi, ngambo, nkyem̄ na nkuma.»

¹³ Namba yaoka bikyelamo bis̄o bakyelama o ikolo, o se, o se ya manyete na o ikolo sa mpiko eenene, biabaka bitube b̄ē bis̄o obokye: «Nkuma, ngambo, nkyem̄ na bokonzi ph̄o ya bobele na bobele ibe na oozasi o mumbanga n̄wa bokonzi na ná n̄wana wa mpate.»

¹⁴ Emba manyama mane mabaka maanole m̄ekye: «Ame!» Bobele bankumu bamba ya kusama maboo o se.

Nwana wa mpate kaingole mangyende

⁶ Bobele namba yawene Nwana wa mpate kaingole buku. Waingola yo ingyende sa etatele mi mangyende sambo mabaka b̄ē na buku m̄e, namba yaoka nyama eya o boo pha manyama mane kyeañwane ndokolo engyinzi, obokye: «Yaka!» ² Sima, namba ya wene mpunda etane. Moto owa baaka o ikolo sa yango aphisi itumbu. Bamba ya muuma ph̄o akukosi mabita, ambi kula kyende ph̄o ya ikukola mabita.

³ Waingola yo ingyende sa ibale, naesi yaoka nyama eya ibale kyeañwane: «Yaka!» ⁴ Bobele mpunda esuu esi yat̄k̄k̄, yabaka mangola ndokolo n̄wenya. Moto owa baaka o ikolo sa yango, bamophe mumphata moanda, aesi yazwa bokonzi pha imanya bese o mokyisi ph̄o ya obokye bato babukane.

⁵ Waingola Nwana wa mpate ingyende sa iyato, naesi yaoka nyama eya iyato kyeañwane: «Yaka!» Namba yawene punda iindo. Moto owa baaka o ikolo sa yango, aphisi o mabok̄ ek̄k̄ ekyemekye na b̄ē bozito pha mbolo. ⁶ Emba namba yaoka ndokolo n̄wesi onte ya manyama mane, mow̄ obokye: «Kilo ȳk̄ȳk̄ ya ble † kyebukane na nzanga ȳk̄ȳk̄ ya etoma. Emba bakilo baato ya ȳk̄z̄ †† ph̄o ya nzanga ya etoma. Kasi sact̄o manzabi ma mauta na maa vinȳ †!»

⁷ Bobele waingola Nwana wa mpate ingyende sa ine, naesi yaoka nyama eya ine kyeañwane: «Yaka!» ⁸ Namba ya wene mpunda ȳk̄ȳk̄ eya bulua. Moto owa baaka o ikolo sa mpunda m̄e kombo ȳe Iwa, na mokyisi n̄wa bawe momobengye. Babaphekye bokonzi o ete ȳk̄ȳk̄ mi bitee bine ba manyete ph̄o ya iboma na mumphata, na nzala, iwa na manyama ma kabu ma mokyisi. ⁹ Imbele saa ingola Nwana wa mpate ingyende sa itano, naweni o se ya etumbelo mikali ma bato baaboma b̄ē ph̄o ya Iloba sa N̄waphongo na ph̄o ya bonzoka pha b̄ē pha iimola Simo Elaa. ¹⁰ Babaka baan̄wane na bokusi b̄ekye: «Owakolo Mokonzi mosantu, k̄k̄ imbele iye saamoya w̄e yaambinya bato ba mokyisi, na ibaphe etumbu ph̄o ya malongo ma banga?» ¹¹ Bobele, amba yaphe moto na moto etobu eetane. Amba yaonga na b̄ē obokye baziya n̄wana bokyi bobo, ph̄o motuya n̄wa bebi na b̄ē baȳk̄o basengyesi b̄ē ibaboma bowababoma b̄ē mokokye.

¹² Bobele namba ya wene Nwana wa mpate kaingole ingyende sa motoba. Imbele m̄e, manyete mamba ya nyingana na bokusi. Munyete n̄waindaka ndokolo etobu eyindo, emba bokombe bos̄ phabutwaka ndokolo malongo. ¹³ Banyasesi ba ikolo bamba ya biya, bayakaa o se ndokolo mbuma ya fige naino iiteiosi ibiye na ew̄ē. ¹⁴ Ikolo samba yalem̄ ndokolo iyakyi sianda sizingyi b̄e. Mangomba mas̄ na misanga maphikwaka o bilele bia b̄ē. ¹⁵ Bakonzi ba mokyisi, bato banene, bakonzi ba batuluku, bato ba ezwele na bato ba mwiya, bato bas̄ ebe baombo naa mans̄mi, bamba kyemibomba o mabiko ma mabanga mali o

† Mbuma ikyi be ndokolo Is̄. †† Mbuma ikyi be ndokolo maanza. ‡ Mauta ma olive.

mangomba. ¹⁶ Bamba butwa iwɔ na mangomba na ná mabanga obokye: «Olokaalele, olobombe itakye na Moto ozasi o mumbanga njwa bokonzi phɔ yo sa-lowene, na itakye na yɔɔ ya Nwana wa mpate! ¹⁷ Pho mokɔɔ muunenene njwa yɔɔ ya bée mokokyi. Owamoteme nza?»

Elembetele ya Nwaphongo

7 O sima ya mapho mamana, namba ya wene banze bane batemi o mambale masɔ mane ma manyete. Batete biwele bine ba manyete phɔ ya obokye na ewele yɔɔɔ salekana o manyete, na o ikolo sa mpiko eenene naa mi njwete. ² Emba namba ya wene anzelu omoyɔɔ kaute bitɔɔɔ munyele. Mwanze me aphilaka elembetele ya Nwaphongo oli na bomɔɔ. Na njwesi mokusi, amba ya anwanela banze bane bazwaka makokyi ma ikyela mokyisi na mpiko eenene bobo: ³ Yokye: «Sakyela mokyisi bobo, naa mpiko eenene naa nzete! Tosengyesi itaunva ikyela elembetele o mambanda ma bato ba etoma ba Nwaphongo wa banga.» ⁴ Emba namba yaoka motuya njwa bakyelaka bée elembetele o mambanda ma bée. Babaka bato nkoto munkama na makoo mane mbuka ine, ba mabota masɔ ma bana ba Isalayele. ⁵ Nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Yuda, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Lubeni, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Gadi, ⁶ nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Asele. Nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Nefitali, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Manase, ⁷ nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Simeyɔ, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Levi, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Isakale, ⁸ nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Zabulɔ, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Zozefu, nkoto iko mbuka ibale ba ibota sa Benzame. Bée basɔ bazwaka elembetele ya Nwaphongo o mbanda.

Moluku njwa bato baɔɔɔ

⁹ O sima ya mapho mamana, namba kula yakyeka. Namba yawene moluku mwikye njwa bato mootemokokyi na moto itanga. Yabaka nkyisi isɔ, mabota masɔ, bato basɔ na nɔɔ isɔ. Batemekye o boo pha mumbanga njwa bokonzi na o boo pha Nwana wa mpate. Balati bitobu bianda bitane na nkanga ya mabila o mabɔɔ. ¹⁰ Babaka baanjwane na nyesi inkusi bekye: «Tobikiya na Nwaphongo wa banga ozasi o mumbanga njwa bokonzi, yo na Nwana wa mpate.» ¹¹ Emba banze basɔ balungyaka mumbanga njwa bokonzi, bankumu na manyama mane mamba kaa o boo pha mumbanga njwa bokonzi maboo o se, bamba kumisa Nwaphongo. ¹² Babaka bawɔ békkye: «Ame! nkuma, nkyemɔ, zebi, melesi, ngambo, mwiya na bokusi ibe na Nwaphongo wa banga phɔ ya bobele na bobele! Ame!» ¹³ Mɔɔɔ na bankumu amba ya ntuna: «Bato balati bitobu biatane, bali banza, bambi uta bi?» ¹⁴ Namba ya

mobuyisa ngakye: «Nkolo, kyeebe nde we.» Amba ya wɔ na nga yokye: «Eli bato banyɔɔɔ bée na boikye. Bakunyola bitobu bia bée na malongo na Nwana wa mpate, yango mena bitobu ba bée babutwa bitane.»

¹⁵ Yango mena batemi o boo pha mumbanga njwa bokonzi njwa Nwaphongo. Bamokyelele o Tempelo ye na moo na mokɔɔ, emba oozasi o mumbanga njwa bokonzi aababomba o se ya molaku nwe.

¹⁶ Ete bakule oka nzala, ete bakule oka phowa ya maa, moo na mowewe itikule batumba.

¹⁷ Pho Nwana wa mpate ooli onte ya mumbanga njwa bokonzi amoba mɔɔɔ wa be. Amokye na bée o elele ekyetɔɔɔ maa, maa maambya bomɔɔ, Emba Nwaphongo amokunyola mbembe ikyetɔɔɔ o miyo ma be.

Nwana wa mpate kaingole ingyende sa sambo

8 Waingola Nwana wa mpate ingyende sa sambo, ikolo samba yaikala bose phenephe na ete ya ngonga. ² Emba namba ya wene banze sambo baateme o boo pha Nwaphongo. Bamba ya baphe mbenzo sambo.

³ Mwanze mosuu amba ya teme phenephe na etumbelo. Aphilaka etumbele ya malasi eya kyela bée na itela, bamba mophe malasi maikye. Amba mabonzela na mabɔndesi ma basantu basɔ o ikolo sa etumbelo eya kyela bée na itela eli o boo pha mumbanga njwa bokonzi. ⁴ Bobele zungu sa malasi samba uta o ebɔɔ ya anzelu, samba baa o boo pha Nwaphongo elele yɔɔɔ na mabɔndesi ma basantu. ⁵ Sima, anzelu amba ya kpa etumbele ya malasi, amba ya etonza na mwenya njwa etumbelo, amba evaka o se. Bobele bingyinsi biamba yakyela, nyesi yamba okona, nkakasi yamba kyela na manyete mamba nyingana.

Mbenzo motoba ya etatele

⁶ Baanze sambo baaphilaka mbenzo sambo, bamba mibongya phɔ ya iyulela.

⁷ Mwanze owa o boo amba yaulela mumbenzo nwe. Mangbandangbala na njwenya na malongo yamba yakaa o se molongo. Etee yɔɔɔ ya manyete mi biato, mopha mɔɔɔ njwa nzete mi biato na nkata imbyo yazikaka.

⁸ Mwanze owa ibale amba yaulela mumbenzo nwe. Ekpele yɔɔɔ eyaulana na ngomba enene ya mwenya yamba kye kaa o mpiko eenene. Etee yɔɔɔ ya mpiko eenene mi biato yamba butwa malongo. ⁹ Ndambo yɔɔɔ ya bikelamo biibe o mpiko eenene mi biato yamba wa, na ndambo yɔɔɔ ya masuwa mi biato yamba nɔɔ.

¹⁰ Mwanze owa iyato amba yaulela mumbenzo nwe. Nyasesi mɔɔɔ omunene amba biya o ikolo, kangyengye ndokolo yanzi. Amba kye ka o etee yɔɔɔ ya ebale mi biato na o bilele bitɔɔɔ maa. ¹¹ Nkombo

¹⁰ Namba yakpa buku me bookyiki o maboko ma anzelu namba ya bozaa. O mungo nwa nga, phabaka na lele ndokolo boo, kasi waunva nga ibozaa, pha but-waka bololo o nkundu ya nga. ¹¹ Bobele bamba ya w na nga: «Osengyesi ikula imola yaabongya Nwaphong-pho boiyke pha bato, pho ya nkyisi, pho ya nako, na pho ya bakonzi.»

Manzoka mabale

11 Bobele, bamba ya mpe emekyelo ya phanda. Baamba ya w na nga obokye: «Teme, kyende meka phanda pha tempelo ya Nwaphongo, na etumbelo. Oombe na tanga motiya nwa bato baakumisa Nwaphongo om. ² Ole mokpengba nwa tempelo, samumeka, pho baunva molele bato batebaebe Nwaphongo. Bée bamokiyita mokyisi mosantu na makolo makombe mako mane mbuka mabale. ³ Emba namotoma manzoka ma nga mabale obokye nkolo nkoto na mikama mibale mbuka mako motoba, balate mangoto, † baumole mapho ma nga.»

⁴ Manzoka mabale me, eli nzete ibale ya olive na mabele mabale matemi o boo pha Nkolo wa mokyisi. ⁵ Bo moto moko amekyi ibakyela bobele, nwenya nwa motokoko o nako ya bée, emba nwa motoboma baini ba be. Nde phele, bo moto amekyi ibakyela bobele, mowesi nwa bée mosengyesi iba ndengye mena. ⁶ Manzoka me mali na bokonzi pha ikanga ikolo, emba na mbula tekoki na ino mi nkoko ikyimoole bée mapho ma Nwaphongo. Bali na bokonzi pha ibuya maa malongo na pha itoma bisenzo biiky o mokyisi nde bozingyi be. ⁷ Emba wamunva bée iwo mapho pho ya Nwaphongo, nyama ekyetoko o ibela siinene siizindo yamoya nwa na be, yabaleka na bokusi, yababoma. ⁸ Bibembe ba bée bamoikala o musongo nwa mokyisi munene mooya bée na nkombo ya Soko na Ezipito, nde elele me eya bakaka bée Nkolo o ekulusu. ⁹ Pho ya nkoko iyato na ndambo, bato baso, nako iso, na nkyisi iso yaamoyaa pho ya iyakyeke bibembe me, emba etebaanole obokye babikunde. ¹⁰ Bato baso ba mokyisi bamoba na nkyisa pho ya iwa sa be, bamokumba, bamoumana mbolo, pho baimosi ba Nwaphongo babale babana tebaikaka bale bese. ¹¹ Kasi sima ya ina nkoko iyato na ndambo mina, moemo nwa bomoko mouti na Nwaphongo, mobanyolesi, emba baamba ya teme. Emba bato babaka babakyeke, babuto na phakolo kokoko. ¹² Baamba yaoka nwenya mokusi o ikolo mobawole obokye: «Baa o ni!» Baamba ya baa o ikolo onte ya impata, o miyo ma baini ba be. ¹³ Nde o sina imbele, manyete mamba ya nyingana na bokusi penza. Etee moko ya mokyisi mi bikoo yaamba ya beko, emba bato koto sambo bamba wa o etokiyisa me. Baabikaka, na bona kokoko, bamba kumisa Nwaphongo owa ikolo.

¹⁴ Ngongo eya ibale elekaa. Kyeka, waikasi nwa nante bobo, ngongo eya iyato kyeye.

Mumbenzo nwa sambo

¹⁵ Bobele, anzelu owa sambo amba yaulela mumbenzo nwe. Nyesi nkusi yamba ya okana o ikolo, kyiw obokye: «Ungwana eye, bokonzi pha mokyisi bobuto oka Nkolo wa banga na Klisto we, amobaa na bokonzi pho ya bobele na bobele!» ¹⁶ Bankumu mako mabale mbuka bane baabaka bazasi o mbanga ya bée o boo pha Nwaphongo, bamba kaa maboo o se, bakumisa Nwaphongo ¹⁷ bekye: «Nkolo Nwaphongo ekambambasi, iwe owabaka na ooli, toephe mesesi pho okyelesi mwiya nwa we munene emba oteye bokonzi pha we. ¹⁸ Emba bato ba nkyisi iso batombi, kasi nde yoo ya we eesi. Eli nde imbele sa iyunva bato batoko mokyisi, isambisama pho ya bawe. Eli imbele samophe we mbano oka basali ba we baimosi, basantu na baakumolele nkombi ya we, ebe bato pha ebe bato baanene!» ¹⁹ Emba tempelo ya Nwaphongo eli o ikolo yamba zibwa. Mobeta nwa sangola nwa nante o tempelo ye. Bobele nkakasi yamba ya wanda, nyesi ya bato yamba yaokana, bingyini, manyete mamba nyingana na mbula ekusi eya mangbandangbala yamba nako.

Nwanwasi na Dalagona (nyama eli ndokolo Mungoto)

12 Elekyesako moko enene etoko o ikolo: Nwanwasi moko alati munyelo ndokolo etobu, bokombe o se ya makolo me, emba o moto nwe alati eboko ya bokonzi ya banyasesi iko mbuka babale. ² Abaka na ibu, abaka kaanwane nzanga pho ya bolosi pha eswete ya ibota.

³ Bobele elekyesako esuu ekuli toko o ikolo: Yabaka Dalagona moko enene ya mangola ndokolo nwenya. Yabaka na nzoto sambo na membe iko, emba moto moko na moko nwalataka eboko ya bokonzi. ⁴ Nwela nwe nwa moko mopho moko nwa banyasesi ba ikolo mi biato, abavakaka o se. Dalagona yamba kye teme o boo pha nwanwasi okolukye ibota pho aze nwa me wa motoko yo. ⁵ Bobele, amba ya bota nwa wa lele. Eli yo moto owamokamba mabota maso na bokusi na phimbo ya ebuni. Emba bamba ya kye na nwa we phenephe na Nwaphongo na na mumbanga nwe nwa bokonzi. ⁶ Bobele nwanwasi amba lota o bokye. Nwaphongo amobongyisa elele moko pho bamozeya nkoko nkoto na nkama ibale mbuka mako motoba.

⁷ Bobele, ebasi yamba ba o ikolo. Mikayele na banze bée bamba ya nwa na Dalagona. Emba Dalagona na banze baaka ye me banwanaka na be, ⁸ kasi taika koka. Yango mena Dalagona na banze bée tebakulaka ba na elele o ikolo. ⁹ Bamba movaka onze, Dalagona omunene, nzoko eekasi, yo owa laa bée nkombo ya Zabulu na Molemba, mokose wa mokyisi mobimba. Bamovakaka yo na banze bée o se.

¹⁰ Bobele, namba yaoka nwenya moko o ikolo moko obokye:

«Ungwana eye, eli imbele sa Nwaphongo wa banga saibikya,

† Balataka ngoko pho ya iteya obokye bali na ilaka.

sa bokonzi, na sa mwiya;
Masiya we aweninye bokonzi phe.
Pho bamovaka o ibanda,
iyo owabaka kasongyele bebi na banga na moo na
moko o boo pha Nwaphongo wa banga.

¹¹ Kasi be e bamolongyi na malongo ma Nwana wa
mpate,
na pho ya bonzoka pha be e pho ya Iloba sa Nwaphon-
go.

Baanola iyambya bomoko pha be e noko o ibaa salota
iwa.

¹² Yango mena ba na nkyisa,
ikolo na bato baazasi omoko.
Ngoko eli na be e, mokyisi na mpiko eenene,
pho Zabulu auti oli be e,
atondi na yoko ekusi,
pho aebi obokye takuli ba na nkoko nzikye.»

¹³ Wa wene Dalagana obokye bamovakyi o se, amba
tata iwinye nwanwasi owabotaka nwana wa lele.

¹⁴ Kasi bamba ya phe nwanwasi mapapusa mabale ma
koko enene pho aphumbwe obokye abee itakye na
nzoko, o elele eya moko ngiyisa be e pho ya imozeya bipha
biato na ndambo. ¹⁵ Bobele, nzoko yamba ya lowa maa
maikyene ndokolo ebale o sima ya nwanwasi pho
mamozinza. ¹⁶ Kasi manyete mamba ya sunga
nwanwasi, emba manyete mamba ingwa mamba ya
mina ebale eya lowaka Dalagana. ¹⁷ Bobele, na yoko
ekusi eli ne na nwanwasi, Dalagana amba buya mabita
me nde na mumboto nwa nwanwasi me nwaikalaka,
eli baakumole mibeko ma Nwaphongo na bali manzoka
ma Yesu. ¹⁸ Bobele, Dalagana amba ya kye teme o
mokokulu nwa ebale eenene.

Manyama mabale ma kabu

13 Bobele, namba ya wene nyama yoko yoko eya kabu
etoko o mpiko eenene. Yabaka na membe iko
na na nzoto sambo. O ikolo sa zembe soko na
soko, yalataka eboko ya bokonzi, emba o ikolo sa
nzoto me bakomaka nkombi ekyetole Nwaphongo.
² Nyama eyawenekye nga yaulanaka na ngo. Makolo
ma yango mabaka ndokolo maka ulusu, emba munoko
nwa yango ndokolo nwa goko. Emba Dalagana
amba ephe bokusi phe, mumbanga nwe nwa bokonzi
na bokonzi bonene. ³ Moto moko mi nzoto ya Nyama
mena nwanwasi ndokolo mozokyi phota ya iwa,
kasi phota enene mena yamba bela. Mokyisi munoko
nwa kamwaka, nwanwasi butwa ibenga ena Nyama.
⁴ Emba baso bamba ya kumbela Dalagana pho aphekye
Nyama bokonzi. Bamba na ya kumbela Nyama bekye:
«Ookoka na Nyama nza? Ookokyi inwana na yango
nza?»

⁵ Nyama yamba ya pheeme nzela ya imitata na ya ito-
la. Emba yamba ya pheeme bokonzi pha ikyela etoma
makombe mako mane mbuka mabale. ⁶ Yamba ya in-
gola munoko pho ya itola Nwaphongo, pho ya itola
nkombi ye, na elele ezasi yo na bato baali ne o ikolo.
⁷ Nyama yamba ya pheeme makokyi ma inwana mabi-
ta na basantu na maibanyete. Yamba kula ya pheeme

bokonzi oikolo sa mabota maso, bato baso, noko iso, na
nkyisi iso. ⁸ Bato baso bali o mokyisi, tata o etatele ya
mokyisi, batebaika be e koma nkombi o buku pha
bomoko pha nwana wa mpate owa boma be, bamokum-
bela nyama me.

⁹ Oli na matoo ma ioka, aokye

¹⁰ Owa lakyema mobokami, bamoboka.

Owalakyema obokye amowa na sendo, amowa na
sendo.

Eli imbele sa basantu sa ilendendala na sa iphila
iawala.

¹¹ Bobele, namba yawene nyama eya ibale kyetoko o
manyete. Yabaka na membe mabale ndokolo nwana
wa mpate, kasi yabaka kyewo ndokolo Dalagana. ¹² Eli
na bokonzi baso bali na nyama eya obo eya nkoko o
mpiko eenene, kyebokyelele o boo pha nyama me.
Nyama eya nkoko o manyete na bato baso bali o
mokyisi bakumbelaka nyama eya nkoko o mpiko
eenene eyazokaka phota ya iwa eya belaka. ¹³ Yakyela-
ka bilekyesako binene, noko o iuya nwenya mouti o
ikolo noko o se o miyo ma bato baso. ¹⁴ Pho ya makokyi
maephe be e maikyela bilekyesako biso babina o miyo
ma Nyama eya o boo, yazwa nzela ya ikosa bato baso
ba mokyisi. Nyama me yaabatoma noko o iteye ekyeko
pho ya ngambo ya nyama eyabaka na phota ya sendo
eyakulaka butwa na bomoko. ¹⁵ Bobele, bamba phe nya-
ma me makokyi maiphe ekyeko ya nyama bomoko, na
ndengye obokye ebutwe iwo na iboma moto munoko
owa moba sakumbela ena ekyeko. ¹⁶ Bobele, nyama
me yamba tomisa bato baso na bokusi, baphomba na
bangyengye, bato ba ezwele na babola, bansomi na
baombo obokye bazwe elembetele o eoko ya boloo
naa o mbanda. ¹⁷ Emba moto takokyi iomba na iungya
ekpele botali na elembetele me, naa nkombi ya nya-
ma naa motango mokokaa na nkombi ye.

¹⁸ Wawa waongye zebi. Moto oli na malondo atoko
tina ya motango nwa nyama, pho eli motango nwa
moto. Emba motango nwe eli nkama motaba na mako
motoba mbuka motoba (666).

Nwana wa mpate na bato baikola yo

14 Bobele, namba kula yawene Nwana wa mpate
atemi o ikolo sa ngomba ya Siona. Abaka yo na
bato nkoto mukama na mako mane mbuka ine
(144.000). Nkombi ya Nwana wa mpate na nkombi ya
ango makomamaka o mambanda ma be e. ² Bobele
naesi yaoka nwanwasi mouti o ikolo, nwanwasi
na tiko ya kanda ya ebale enene na na tiko ya engyini
eekusi. Emba molomba nwa okaka nga nwanwasi
ndokolo waaboko bawandi ba isangyi. ³ Bobele bato
me babaka batube zembo siinyakune oboo pha mum-
banga nwa bokonzi na oboo pha bikyelamo bine bili
na bomoko na oboo pha bankumu. Moto takokaka ieba
zembo me, bote yabaka nde bato nkoto munkama na
mako mane mbuka ine (144.000) baikola be e o moky-
isi. ⁴ Be e tebaika eba babasi, tebaikaka tiko nzoto ya be.
Babaka babengye Nwana wa mpate bilele biso bi-
ikyende yo. Be e baikolamaka onte ya bato ndokolo

mbuma ya boo pho ya Nwaphongo na pho Nwana wa mpate.⁵ Noko ya bēe teyaika woko bole, tebali na mooya.

Imbele sa itenela bato bolombe sikokyi

⁶Bobele, nambakula yawene anzelu mosuu kaphimwe o ikolo owoo. Abaka na Simo Elaa eya bobele ya iyimola bato baso bali o mokyisi, bato baso, mabota maso, noko iso.⁷ Abaka kawo na ngesi mokusi: «Lota Nwaphongo, omokumbele! Pho imbele se sa isambisa bato sikokyi. Kumbela mokyesi wa ikolo na munse, wa mpiko eenene na bilele bitokolo maa o manyete!»

⁸Emba anzelu mosuu owa ibale amba ya benga owa o boo, amba wo yokye: «Ekaa, ekaa, Babilone eenene! Yango eyabaka kyenweya bato ba nkyisi iso maleku ma wo ya bondumba pha yango!»

⁹Bobele, anzelu mosuu owa iyato, owabaka kababengye, amba wo na ngesi mokusi yokye: «Bo moto akumbesi nyama na ekyeko ya yango, bo azwe elembetele o mbanda naa o eboko,¹⁰ amunweya maleku maabongyi bee o kopho ya wo ya Nwaphongo, sa nkaa ya imakonda. Moto me amowene mpasi onte ya nwenya na onte ya mobulubutu mootumbe, o boo pha banze basantu na o boo pha Nwana wa mpate.

¹¹Bato baso bakumbele nyama na ekyeko ya yango, na ozwe elembetele na nkombo ya yango, etebaeme na moo na mokolo. Zungu sa nwenya siibanyokolo samobaka sibaa pho ya bobele na bobele.»

¹²Yango mena, eli imbele sa ilendendala pho ya basantu babombe mibeko ma Nwaphongo na sa iphila ianola oka Yesu.¹³ Bobele namba yaoka ngesi mokusi mouti o ikolo, mowo obokye: «Koma bobo: Tata unghawwa eye, nkyisa ili na bato baawa onte ya Nkolo.» Boboko yokye: «Nde phele, baeme pho ya bitoma bia be, pho bitoma bia bee bibabengye.»

Inoko mbuma ya mokyisi

¹⁴Bobele namba kula yawene: Yabaka impata sitane. Emba namba yawene ndokolo nwanwa wa moto azasi o ikolo sa impata me. O moto nwe, alataka eboko ya bokonzi eyakyela bee na itela, emba o maboko, aphisi sengu ootu.¹⁵ Bobele anzelu mosuu amba ya tokolo o tempelo. Amba yaanwanela na ngesi mokusi ozasi o ikolo sa impata, yokye: «Kyelela sengu ya we, noko mbuma. Imbele sikokyi sa inoko mbuma, pho mbuma ya mokyisi iosi!»¹⁶ Bobele owazalaka o ikolo sa ipata amba ya vaka sengu o mokyisi, emba bamba yanoko mbuma o mokyisi mobimba.

¹⁷Bobele, anzelu mosu amba yatokolo o tempelo eli o ikolo. Ne me aphilaka sengu eotu.

¹⁸Bobele, anzelu mosu amba yatokolo o etumbelo. Abaka na bokonzi o ikolo sa nwenya, amba yaanwanela na ngesi mokusi anzelu owaphilaka sengu eotu, yokye: «Kyelela sengu ya we eotu, noko bikango ba mbuma ya vinyo bili o mokyisi, pho mbuma ye iosi.»

¹⁹Bobele anzelu amba ya vaka sengu ye o mokyisi, amba ya noko mbuma ya vinyo yabaka o mokyisi, amba

ivaka o isungu sa wo ya Nwaphongo.²⁰ Bamba ya kye ama ina mbuma o ebonga ya mokyisi, emba isungu me sabutwaka itokolo nde malongo. Malongo me mamba ya luka bakilometele mikama miato, bo iteye mpunda omo nde ezindi noko o munoko.

Banze sambo na bisenzo baa mbomela

15 Bobele, namba yawene o ikolo elekyesako esuu enene na ya ikamwa: Banze sambo baphisi bisenzo sambo baa mbomela. Pho wo ya Nwaphongo yamokokiyisama na bisenzo babina.

²Bobele, namba ya wene ndokolo mpiko eenene eya talatala baeyangyinye na nwenya. Baalonga o ebasi ya nyama, batebaikazwa elembetele ye na motango nwa nkombo ye, batemi o ikolo sa mpiko eenene eya talatala, baphisi masangyi ma Nwaphongo.³ Babaka batube zembo sa Mose, mosali wa Nwaphongo, na zembo sa Nwana wa mpate:

«Nkolo Nwaphongo Ekambambasi, bitoma ba we bili binene na ba ikamwa!

Mokonzi wa nkyisi insa,

manzela ma we mali ma bosembo na ma phele!

⁴Nkolo, owa moba sa elota nza?

Owa moba sakumola nkombo ya we nza?

Pho we mampenza oli mosantu.

Bato ba nkyisi iso bamoya kusama o boo pha we, pho bato baso bamowene bitoma ba we ba bosembo.»

⁵O sima, namba yawene o ikolo, tempelo eli na mobeta nwa sangola eingo,⁶ emba banze sambo baphilaka bisenzo sambo bamba tokolo omo. Balataka bitobu bia nkungye ya nyama, bitane, bingyengye. O mobimbi, bamizekyitinye na mokaba nwa itela.⁷ Nyama yoko onte ya manyama mane me yamba yaphe banze sambo bakopho sambo baakyela bee na itela, batondi na wo ya Nwaphongo oli na bomoko pho ya bobele na bobele.⁸ Bobele, tempelo yamba tonda na zungu pho ya nkyeko ya Nwaphongo na ya mwiya nwe. Bobele, na moto takokaka inyoko o tempelo, noko wakokya banze sambo bisenzo sambo.

Bakopho sambo ba wo ya Nwaphongo

16 Bobele, namba yaoka ngesi mokusi moute o tempelo, mowo na banze sambo obokye: «Kyende kye sweya bakopho sambo ba wo ya Nwaphongo o mokyisi.»

²Emba anzelu owa o boo amba yakye sweya kopho ye o mokyisi. Bobele ingata kokoko siikyele bolosi samba ya tokolo bato baso babaka na elembetele ya nyama na babaka bakumole ekyeko ya yango.

³Mwanze owa ibale amba ya sweya kopho ye o mpiko eenene. Maa mamba ya butwa ndokolo malongo ma ebembe, emba ekpele eso ekyebikye o motema nwa maa yamba waa.

⁴Mwanze owa iyato amba ya sweya kopho ye o bibale binene na o bilele bitokolo maa. Emba maa maso mamba ya butwa malongo.

† Imbele ya bakawa

⁵ Bobele namba ya oka anzelu oli mokonzi njwa maa kawo yokye:

«Oli na bosembo, iwe Mosantu ooli, na owabaka, pho oli owaakolo moteni wa malombe.»

⁶ Pho bowasweyaka bée malongo ma basantu na baimosi,

ombikula baphe nde malongo obokye banywee. Bazwe lokokyi na be.»

⁷ Bobele, namba yaoka njwesi mōmōmō moute o etumbelo mowō obokye:

«Ee, Nkolo Nwaphongo ekambambasi, malombe ma we mali ma phele na ma bosembo.»

⁸ Bobele anzelu owa ine amba ya sweya kōpho ye o munyele, emba munyele njwamba ya pheeme nzela ya izikya bato na njwenya nwe. ⁹ Emba bato bamba zika na mbambisa nkusi. Bamba butwa itola nkombo ya Nwaphongo oli na bokonzi o ikolo sa bisenzo. Kasi tebaikaka bongola ntema ya bée obokye babutwe imokumbela.

¹⁰ Mwanze owa itano amba ya sweya kōpho ye o ikolo sa mumbanga njwa bokonzi njwa nyama. Emba bokonzi phe phamba ya butwa o enzombi. Bato bamba butwa imitwa lole pho ya bolosi. ¹¹ Bamba tola Nwaphongo owa ikolo pho ya minyoko na mangata ma be, kasi tebaikaka le bitoma ba bée biibe.

¹² Bobele anzelu owa motoba amba ya sweya kōpho ye o ebale ya Efrate, emba ebale yamba oma pho ya ibongyisela bakonzi baute mbale ekyetokolo munyele nzela. ¹³ Emba namba ya wene maloko maato maabe maaulana na mangokoku matokoko, bona o munoko njwa dalagōna, booyoko o munoko njwa nyama, na booyoko bosuu o munoko njwa moimosi owa boko. ¹⁴ Eli maloko ma bazabulu makyele bilekyesako. Mamba kye oka bakonzi ba mokyisi mobimba, pho mabaangyinya pho ya mabita ma mokoko munene njwa Nwaphongo Ekambambasi.

¹⁵ Kyeka, naye ndokolo mwibi. Nkyisa na owa mokyengyele na owa mobanza bitobu bee pho yo sakye bolumbu naa yo sa oka soko.

¹⁶ Maloko me mamba angyinya bakonzi o elele ekyebangye bee na munoko njwa ba Ebele «Ar-magedo.»

¹⁷ Bobele anzelu owa sambo amba ya sweya kōpho ye o muuwe. Njwesi mōmōmō mokusi njwamba ya tokoko o tempelo, moute o mumbanga njwa bokonzi, mowō obokye: «Wambo!» ¹⁸ Bobele, yamba ya baa nkakasi, bingyinsi na manyete inyingana na bokusi. Manyete manyinganaka na bokusi na ndengye yōyōyō obokye naino tolweni bomō tata boli moto o mokyisi. ¹⁹ Mokyisi munene njwamba kabana na bitee biato, emba nkyisi iso iyoko yamba bukwa. Emba Nwaphongo amba ya umunya Babilone enene. Amba ephe kōpho etondi na maleku ma kō ye. ²⁰ Misanga misoko milemoko na mangomba masoko temakuli wenene. ²¹ Mangbandangbala manene maazito mambauta o ikolo mamba ya kalela bato. Ingbandangbala sokoko sabaka na bozito pha bakyilo makoo mane. Emba bato bamba tola

Nwaphongo pho ya esenzo ya mangbandangbala, pho esenzo me yataaka kula leka kokoko.

Babilone, eyakolo ndumba

¹⁷ Bobele mōmōmō na banze sambo baaphilaka bakōpho sambo aamba yasusinya oli nga. Aamba yawo na nga yokye: «Yaka. Namoteya moambo njwa ndumba oomunene okobe o mokukulu njwa mpiko eenene. ² Bakonzi ba mokyisi balala ne. Bato ba mokyisi balangaka maleku ma bondumba phe.»

³ Bobele Boloko phamba ya nyolele, emba anzelu amba yakye na nga o bokye. Namba yakyewene njwasi mōmōmō azasi o ikolo sa nyama eya mangola, eyakomamaka nzoto mobimba na mankombo maitola. Nyama me yabaka na nzoto sambo na membe iko. ⁴ Njwasi me, alataka bitobu ba mangola ba motiya, biingyengye ndokolo itela na ndokolo mabanga ma motiya na bayaka. O eboko, aphilaka kōpho ya itela etondi na maphoko mabe ma sokoko ya bondumba phe. ⁵ O mbanda ye, bakoma nkombo yōyōyō ya sekyele: «Babilone oomunene, nyango wa mandumba na wa maphoko ma kokoko ma mokyisi.» ⁶ Bobele, namba yawene njwasi me alangyi malongo ma basantu na malongo ma manzoka ma Yesu. Waamowene nga, nakamwaka na bokusi koleka. ⁷ Ndokolo anzelu kambe ya kō na nga yokye: «Kokamwe pho ya'ye? Namoyimola sekyele ya njwanjwasi na ya nyama eemunyanje, eeli na nzoto sambo na ná membe iko. ⁸ Nyama eeweni we mena yabaka, kasi tekuli ba. Yamotokoko o ibela sinene siizindo, emba yamoya lekana kōko o ewele ya yango. Emba bato ba mokyisi batebaikaka koma bée nkombo o buku pha bomoko tata etatele ya mokyisi, bamokamwa wamowene bée nyama. Pho nyama me yabaka, tekuli ba, kasi yambakula yaa.»

⁹ «Wawa waongye ibaa na malondo na ná zebi sa ikokolela maphoko. Nzoto sambo eli makosi sambo elele eezasi njwanjwasi me. Makosi me mambe na teya bakonzi sambo. ¹⁰ Bakonzi batano baunva waa, owa motoba alii. Owa sambo naino taesi; kasi waamoya yo, ngala ye etekoko. ¹¹ Nyama eyabaka, emba tekuli ba, eli nde yango nyama eya njwambi. Eli o motango njwa manyama sambo, kasi kye ya lekana kōko o ewele ya yango bobele.»

¹² «Membe iko maaweni we eli bakonzi iko bali naino sakyelela bokonzi pha be. Kasi bamokyelela bokonzi pha bée na nyama nde pho ya njwana imbele mokuwe. ¹³ Bée basoko bali nde na phowa yōyōyō: Iphe mwiya njwa bée na bokonzi pha bée oka nyama.»

¹⁴ Bamunjwana na njwana wa mpate, kasi njwana wa mpate aabanyete, pho ali Nkolo wa ba nkolo na Mokonzi njwa bakonzi. Aabanyete yo na baabanga be, baakoko be, na baamiamba ne phele.» ¹⁵ Bobele anzelu amba yawo na nga yokye: «Maa maaweni we, elele ekyezale njwasi owa ndumba, eli bato, moluku njwa bato, nkyisi na kōko. ¹⁶ Membe iko maweni we na nyama eweni we, yamoina njwasi owa ndumba. Baamole bombonzi, baamoika na bolumbu. Bamoza nsoti ye, bamba na motumba o njwenya. ¹⁷ Pho Nwaphongo akyesi o

mandondo ma bée maumunya maikokya phowa ye. Baamakokya na booka. Bamoambya bokonzi pha bée o maboko ma nyama noko imbele samokyisama mapho ma Nwaphongo.»

¹⁸ «Emba nwanwasi oweni we, eli mokyisi muunene moli na bokonzi oikolo sa bakonzi ba mokyisi.»

Ikaa sa Babilone

18 Sima me, naesi ya wene anzelu mosuu kaute o ikolo. Abaka na bokonzi bonene, emba nkyemo ye yaweninyaka munse munsu. ² Bobele, amba yaanwana na nyesi mokusi yokye:

«Ekaa, Ekaa, Babilone eenene!

Ebuto eziye ya bazabulu, na ibombo sa maloko maso maa soko, na [ibombo sa mambulu na manyama] maso maasoko na ma inganga.

³ Pho yabaka kyenye weya bato ba nkyisi iso maleku ma yo ya bondumba pha yango.

Bakonzi ba mokyisi bakyela ne bondumba, na baungye ba mbolo ba mokyisi bamikumee na bomboti phe.»

⁴ Bobele namba ya oka nyesi mosuu o ikolo mowo obokye:

«Mana oka ye, bée bato ba nga!

Pho bée saangana ne o masumu me, naa sanyoko o bisenzo biili nde pho ye.

⁵ Pho masumu me manukaa noko o ikolo, Emba Nwaphongo amba na umunya bitoma be biibe.

⁶ Omokyele nde bowakyelaka yo bebi, lookyesi yo, omobuyisa lango mbala ibale. O kopho eyasobinyaka ne maleku me, omosobinyisa omoko mbala ibale.

⁷ Nde bo wamikumolaka yo na bomboti phe, nde bom me omobenza minyoko na mangonde. Pho o ndondo ye abaka kamiwale obokye:

“Nazasi ya mokonzi, sili bozengye, esimbe nakyela ngonde noko mokoko moko.”

⁸ Pho ya bom, bisenzo biso bamoyelela nde na mokoko moko:

Iwa, mangonde, zilo, emba amba na zika na nwenya.

Pho Nkolo Nwaphongo owamosambisa ali Ekambambasi.»

⁹ Emba bakonzi ba mokyisi baakyelaka ne bondumba na baakumaka ne baamolela, bamba na miima pho ye, wamowene bée zunguu sa bozikakye phe. ¹⁰ Bamoteme itakye pho ya ilota minyoko me, bamba wa bekye:

«Eye ngoko! Eye ngoko!»

Mokyisi muunene, Babilone, mokyisi mookusi, nde na imbele sikuwe bobo moambo muumo enyete!»

¹¹ Na baungye ba mbolo balele, bakyele ngonde pho ye; pho na moto taakule omba mbolo ya bée. ¹² Mbolo ya bée me eli: Itela, ebuni ya phalanga, mabanga mamotiya, mayaka, bitobu ba bakyela bée na kungye nsanda na bitobu bamangola, nzete ya solo mpimbo, mbolo ya membe ma mbongo, nzete ya motiya, bi-

buni, na mabanga ma marbre, ¹³ na mbolo ikyi bongya ntoma, na malasi, na yoko, na mpaka ekye tumbé bée pho ya iyambya zungu sa solo, na maleku na mauta, na falini na ble, mangombe na mampate, mampunda na mitomba mbila, na baombo na baakyemi. ¹⁴ Emba iso yaamengyelaka we ibuto itakye nawe. Iso ya bomboti na iindaa iyeloti, otokule izwa noko mokoko moko. ¹⁵ Baungye ba mbolo baakumaka ne, bamobutwa itakye ne pho ya ilota minyoko. Bamolela, bamokyele ngonde, ¹⁶ bamowa bekye:

«Eye ngoko, eye ngoko!»

Mokyisi muunene nwa lataka bitobu ba mangola na ba motiya,

na biingyengye ndokolo itela, na ndokolo mabanga ma motiya na mayaka.

¹⁷ Pho nde na nwan imbele sikuwe ezwele esoko!»

Emba batambuse baso ba avinyo na ba masuwa na baso bakyele mabanga, bakyele bitoma na balobi o mpiko eenene, bamba butwa itakye ne. ¹⁸ Wa wene bée zungu sa nwenya mozikya mokyisi muunene, bamba butwa ilika nyangye: «Mokyisi iye mokokanaki na mokyisi muunene mumu!» ¹⁹ Bamba ya phila maboko o nzoto, baamba ya lika nyangye, bazase ngonde, bekye:

«Eye ngoko, eye ngoko!»

Mokyisi muunene nwaakumiá bato baso bali na masuwa o mpiko eenene, mombi noko nde na nwan imbele mokuwe bobo!»

²⁰ Ikolo, kumba pho ya isoko sa nwan!

Na bée basantu, ba toma na bée baimosi, kumba me pho Nwaphongo omosambise pho ya bobé pha ekyelaka yo.

²¹ Bobele anzelu moko oomokusi, amba tomba ibanga soko saulana na munzelo muunene, amba sikumbya o mpiko eenene, amba wa yokye:

«Kyeka, nde bomoko bobo, bowamovaka bée Babilone, mokyisi muunene.

Emba etebakule mowene.

²² Etebakule oka toko ya isangyi oka ya we, nyesi ya batubi, baulesi ba maphengo na mbenzo.

Etebakule zwa na motusi moko oka ya we.

Na toko ya munyilele etekule okana oka ya we.

²³ Saa ya tala etekule ngyengye oka ya we.

Ete bakule oka nyesi na munzenga molongyi na ekamba ye,

pho baungye ba we ba mbolo babaka bato banene ba mokyisi,

pho bonganga pha we bokose nkyisi iso.»

²⁴ Emba oka ya we bazwa malongo ma baimosi, ma basantu na ma bato baso baboma bée o mokyisi.

19 O sima ya mapho mamana, namba yaoka ndokolo nyesi nkusi ya moluku nwa bato o ikolo, kyiwoko obokye:

«Aleluya! Lobiko, nkyemo na mwiya ili na Nwaphongo wa banga! †

² Pho yo katene malombe me o phele na ná bosembo. Pho anyeti nwanwasi owa ndumba oomunene owa soko mokyisi na bondumba phe.

† Alleluya kyelukye iwoko obokye tokumole Nwaphongo.

Aenzee malongo ma basali bée mi yo.»

³ Bobele bamba kula yawo bekye:

«Aleluya!

Emba zungu sa izika sa mokyisi muunenene me sibaa o ikolo pho ya bobele na bobele!»

⁴ Bakumu mako mabale mbuka bane na manyama mane bamba ya kusama o boo pha Nwaphongo, bamba mokumbela ozasi yo o mumbanga nwa bokonzi, bekye: «Ame! Aleluya!» †

Eseleko ya bolonga pha Nwana wa Mpante

⁵ Bobele ntwesi mōmōmō ntwamba uta o mumbanga nwa bokonzi mowō obokye:

«Kumisa Nwaphongo wa banga bēe basali bēe basō, bēe bamolote, ebe bēe bato pha, ebe bēe bato banene!»

⁶ Bobele nakuli yaoka ndokolo tōkō ya moluku nwikye nwa bato, na ndokolo tōkō ya maa maikye, na ndokolo ntwesi mōmōmō nwa bingyinsi bikusi kyiwō obokye:

«Aleluya, pho Nkolo Nwaphongo wa banga Ekambambasi aweninye bokonzi phe.

⁷ Tosepele, tobe na nkyisa, tomokumole pho eseleko ya bolonga pha Nwana wa Mpata ekokyi. Ntwasi we amibōngye.

⁸ Bamolase etobu ya motiya eya petō ekye ngyengye. Pho etobu me, eli bitoma ba bosembo ba basantu.»

⁹ Bobele amba yawo na nga: «Koma: Nkyisa ili na bato baabangyi bēe o eseleko ya bolonga pha Nwana wa Mpate.» Amba kula wō na nga yokye: «Eye eli phele maloba ma Nwaphongo.»

¹⁰ Bobele, namba yakaa o makolo me pho ya imokusamela. Amba yawo na nga yokye: «Sakyla babona! Nali na nga nde mosali boli we, na boli bebi na we bali manzoka ma Simo ya Yesu. Kusamela nde Nwaphongo. Pho maloba ma Yesu, eli Bolobō pha iimola mapho.»

Masiya alongyi

¹¹ Bobele, namba yawene ikolo siziboo, ikyeka bobo, punda etane, emba moto owabaaka mi yango nkombo ye Owaakolo na Owa phele phele, yo kasambisa, kambe na ntwana ebasi na bosembo. ¹² Miyo me malole ndokolo ntwenya, o moto nwe, alati biboko biikye ba bokonzi. Bamokoma o nzoto nkombo yōmōmō ekyebe nde yo mampenza. ¹³ Alati munkoto mōmōmō munyakata na malongo. Nkombo ye «Maloba ma Nwaphongo.» ¹⁴ Emba batuluku ba ikolo babaka bamobengye o sima ba baa o ikolo sa mampunda batane, balati bitobu ba motiya, bitane, na ba petō.

¹⁵ Bobele, mumphata mootu ntwamba tōkō o munko nwe pho ya iwanda nkyisi. Amoikamba na phaakolo bokusi. Amokyita mbuma ya vinyō o isungu sa yō ekusi ya Nwaphongo Ekambambasi. ¹⁶ Emba o ikolo sa munkoto nwe na ebelo ye bakoma nkombo: «Mokonzi nwa bokonzi na Nkolo ya bankolo.»

¹⁷ Bobele, namba ya wene anzelu mōmōmō atemi onte ya munyēle. Amba yaanwana na mambulu maso mabaka maphumbwe o ikolo na ntwesi mokusi, yokye: «Yaka, angana bēe basō pho ya eseleko enene ya Nwaphongo! ¹⁸ Pho oya zaa nsoti ya bokonzi, nsoti ya bokonzi ba batuluku, nsoti ya baakusi, nsoti ya bapunda na baaba o ikolo sa bēe, nsoti ya mansōmi masō na ya baombo me, ebe ya bato baa ngambo na ya bato pha!»

¹⁹ Bobele, namba yawene nyama na bokonzi ba mokyisi na batuluku ba bēe baanga pho ya inwana ebasi na oozasi o ikolo sa mpunda na batuluku be. ²⁰ Bobele, bamba yaakya nyama yo na moimosi wa bōle. Na bilekyesako bakyelaka yo o boo pha nyama, akosaka bato bazwaka elembetele ya nyama na baabaka bakusamele ekyeko ya yango. Bēe basō babale, bamba bavaka bamōmō o itumbu sa ntwenya na mobulubutu mootumbe. ²¹ Emba baaikalaka bamba baboma na mumphata nwaatōkōkō o munko nwa oozasi o ikolo sa mpunda, emba mambulu masō mamba ya mitonzaa na nsoti ya bēe.

Mambula nkoto

²⁰ Bobele, namba yawene anzelu mōmōmō kaute o ikolo, aphisi iphungola sa ibela siizindo na munyōmōmō munene o ebōkō ye. ² Amba yaakya Dalagōna, nzō eekasi, eeli Zabulu na Molemba nde yo, amba ya ebaka maphanga pho ya mambula nkoto. ³ Amba ya evaka o ibela siizindo, saakangaka yo na iphungola na ná ingyende pho yango sakula kosa bato ba nkyisi mōmō waamokoka mambula nkoto. Sima me, yamoonga obokye baeyingole pho ya ntwana imbele sikuwe.

⁴ Bobele, namba yawene mbanga ya bokonzi. Baazalaka mi yango, babaphekye bokonzi pha isambisa. Namba na yawene mikali ma bato baabomaka bēe pho ya bonzoka pha bēe pho ya Yesu na pho ya iloba sa Nwaphongo. Na baabomaka bēe pho tebaikaka kumbela nyama naa ekyeko ya yango, na baatebaika zwa elembetele o mbanda naa o ebōkō. Bamba kula butwa na bomōmō, bamba ya baa na ngala ya bokonzi bēe na Klisto mambula nkoto.

⁵ Eye eli ikundwa sa ntubo.

Bawe baayōmō tebaikaka butwa na bomōmō oboo pha obokye mambula nkoto mamana makokye.

⁶ Nkyisa na bosantu ilii na baaikundwa sa ntubo. Iwa sa ibale tesili na bokonzi o ikolo sa be, bamoba banganga ba Nwaphongo na Klisto, emba bamobaa na ngala ya bokonzi ne mambula nkoto.

Ekpee ya Molemba

⁷ Emba bo mambula nkoto malekaa, bamba ya tōkō Molemba o bōkō, ⁸ emba amokye kosa bato o matuu mane ma munse, nkyisi me baibangye Gōge na Magōge. Abaangyinya pho ya ebasi, motango nwa bēe moli ndokolo munsengye nwa mpiko eenene. ⁹ Bobele,

† Ame kyelukye iwō: Le obokye ebee babona.

mpate ali tala ya njwango. ²⁴ Nkyisi yamotambula na saa ya njwango, na bakonzi ba mokyisi bamoeyelela nkyem ya be. ²⁵ Mabala ma mokyisi me etebaamazibe na mokolo monkomo, pho omoko mokolo etemoobe. ²⁶ Emba nkyisi iso yamoya na nkyem na ná kaa ya bée omoko. ²⁷ Emba ekpele mapho maabe maaso naa maabole. Kasi yamunyele omoko nde baakoma bée mankombo o buku pha bomoko pha Nwana wa mpate.

22 Bobele, amba ya nteya ebale ya maa ma bomoko mangyengye ndokolo ibanga sa motiya siweninya na mbale na mbale, maute o mumbanga njwa bokonzi njwa Nwaphongo na Nwana wa mpate. ² Onte ya musoko njwa mokyisi, o maphanga ma ebale, yabaka njwete monkomo njwa bomoko njwaabaka mobote mbuma iko mbuka ibale na mbula. Nwabaka mobote mumbuma monkomo na bokombe monkomo, emba maakyi ma njwete me mabaka mabikya nkyisi. ³ Etewakule ba ilakama.

Emba mumbanga njwa bokonzi njwa Nwaphongo na Nwana wa mpate njwamoba o mokyisi me, emba basali bée baamokumbela. ⁴ Emba bamowene boo phe, nkombo ye bamoekoma o mambanda ma be. ⁵ Emba etewakule ba mokolo, etebakule sengyela na tala naa na munyele pho Nkolo Nwaphongo amoba saa ya be, bamoba bakonzi pho ya bobele na bobele.

Iya sa Yesu

⁶ Bobele, anzelu amba yawo na nga bobo: «Eye eli mapho ma phele na maakoyi bato ilemela.» Nkolo Nwaphongo okophe Boloko oka baimosi, amba ya toma anzelu we pho ya iteya basali bée mapho masengyesi njwana bonte iya.

⁷ «Kyeka, namoya izele. Nkyisa na moto owamobanza mapho mawo moimosi o buku bobo.»

⁸ Eli nga Yoane, moto awaoka na owawene mapho mamana. Waawene na waaoka nga, namba yakaa o makolo ma anzelu owanteyaka mapho mamana pho ya imokumbela. ⁹ Bobele, amba ya woko na nga yokye: «Sakyela babona! Nali moto wa etoma nde boli we na bebi na we baimosi, na baso baabanza mapho ma

buku bobo. Kokusamele nde Nwaphongo!» ¹⁰ Bobele, amba kula ya woko na nga yokye: «Mapho ma moimosi maali o buku bobo, we samakanga ingyende, pho imbale sikomi phenephe. ¹¹ Moto ootoli na bosembo aikale nde iba sa bosembo. Emba moto wa bosembo aikale nde na bosembo phe, moto wa mapho sokoko aikale nde na sokoko mee, emba mosantu akule mibuya mosantu.»

¹² «Kyeka, namoya izele. Emba iphuti sa nga sili na nga. Namophe moto na moto ikokana na bitoma be.

¹³ Nga nali Alfa na Omega, moto owa o boo na owa mbomela, etatele na suka.»

¹⁴ Nkyisa ili na bato baakunyola bitobu ba bée. Pho bamoba na bokonzi pha iza mbuma ya njwete njwa bomoko na pha inyoko o mabala ma mokyisi muunene. ¹⁵ Kasi manva, na banganga, na bato ba bondumba, na babomi ba bato, baakumisa bikyeko, na moto munso okokyele na owa zinga bokole, bamoikala o nze.

¹⁶ «Nga Yesu, natomi anzelu wa nga pho abe nzoka ya mapho maso mamana o mangomba. Nga nali munkanga njwa ibota sa Davidi, nali maanguma okongyengye waa mumbengu.» †

¹⁷ Bobele, Boloko na njwasi okolukye bée ilonga, bekye: «Yaka!» Moto okokye awoko ne yokye: «Yaka!» Ooli na phowa ya maa aye. Okozingye maa ma bomoko, aya makpaa nde pha.

Mapho ma mbomela

¹⁸ Nga naesi nzoka oka moto munso okokye mapho ma baimosi mali o buku bobo. Bo moto abakyise lowo losuu mi mango, Nwaphongo aamobakysisela bisenzo biawoko o buku bobo. ¹⁹ Emba bo moto amanye ndambo ya mapho mi buku pha baimosi bobo, Nwaphongo amumanya iyalo se sa mbuma ya njwete njwa bomoko, na saa mokyisi mosantu, yaawoko o buku bobo.

²⁰ Nzoka ya mapho mama kawo yokye: «Ee, Namoya izele!» Ame, yaka, Nkolo Yesu!

²¹ Le obokye ngolu ya Nkolo Yesu ebe na bato baso.

† Nyasesi owa mumbengu.